Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Aemilii & Jacobi Rosendaliorum Epistolae & diversorum ad eosdem.

https://hdl.handle.net/1874/372947

NDAI II
Mss.
XII. P. BERTII
I. GRUTERI
COPPERI,
SCHOONHOVII
armina.
DALIUM.
URIII
Mss. ad
IER.
II REALIS
e Mss.

Aevum recens
Scripta varii arg.
No. 35

Kast. VII, pl. A
No 26

986 (*Var. 35.*) *Charta. fol. 1574—1650.*

Aem. et Jac. Rosendalius fratres, Epistolae autographae et epistolae diversorum ad eosdem, cum carminibus nonnullis, Thesibus ab iis defensis, cet., 1574—1616.

Insunt epistolae et carmina Pau. et Theod. Traudenii, epist. Joa. Jac. Rosendalii (patris), Wernard comte d'Oistfrize (1616), Franco Duyck, carmen Dom. Baudii, epistt. Jan Verdoes (ex Archangelis 1596 etc.), Gualt. Verdoes, Leon. Voochd, Gualt. Brunonis Ronssaei, Justi Lipsii (8 epist. autogr. et 5 apogr.), Otth. Heurnii, (4 epist.) Franc. Raphelengii, Jani Gruteri (40 epist. et carm.), Rud. Snellii, Willebr. Snellii (11 epist.), Lamb. Copperi (5 epist. et carm.), Sim. de Lange (9 epist. et multa carm.), Flor. Th. Schoonhovii (6 epist. et nonnulla carm.), Hadr. Cornelii med., Ed. Poppii, J. Chrie (?).

Duo epistolae Jani Verdoes ad Aem. Rosendalium editae sunt a J. van Vloten in „Sloet's Tijdschrift voor Staathuishoudkunde", XXI. 312 sqq.

Joh. Mauritius (Maurice?), Epistolae autographae CII ad Joa. de Laet.

Scriptae sunt a. 1634—1650, „ex suburbano meo propter Tamesin", Thistleworthae, Londini, Isthleworthae. — Acc. epistola Tho. Rowe 1641 et II epist. Geo. Rod. Weckherlini ad J. de L. 1642.

Ant. Louverius Realis (Ant. Laurensz Reael?), XIV Epistolae autographae ad Joa. Jac. Rosendalium sine anno.

Hs.
7 A 26

Oorspronkelijk waren alle brieven gebonden in deze band. In 1968 werden de brieven gerestaureerd door de firma Oellers te Valkenburg en daarbij uit de band gehaald. De oorspronkelijke volgorde bleef gehandhaafd.

Aemilii & Jacobi Rosendaliorum Epistolae. & Diversorum ad Eosdem.

J. Lipsii, Otho Henrnii, P. Bertii, Franc. Raphelengii, Jani Gruteri, Willebrordi Snellii, Lamberti Copeni, Simonis Langii, & Florentii Schoonhovii ad Aemil. & Jacob. Rosendalios Epistolae Autographae.

notitia horum Rosendaliorum peti potest ex Dedicatione Fl. Schoonhovij Poëmatibus suis praefixa. & in J. Gruteri Periculis Poeticis an. 1597 in 8. edvis occurrunt carmina nonnulla ijs inscripta.

1
9
5

Aemilius Rosendalius D. Iusto Lipsio V. C. Academ. Rectori S D.

Vir

Quod me litteris tuis dignatus es Clarissime Lipsi voluptatem cepi incredibilem: atque eo nomine gratus gratias tibi memini. Est tamen in ijs litteris quod me quotiens lego, rubore totum perfundat. sollicitus reputantem quid istuc sit quod tam eleganter taxes, (ut ego quidem epistulam tuam accipio) suaves meas elegantias seu potius elegantes suavitates quasi Verò ego illecebrosum aliquod elegantiarum mangonium conflarim indigne tibi suaves viderer. Sed extra jocum, mi humanissime Lipsi, habeo, quod me excusare apud te posset sed non committam iterum ut tu aliter quam ego volui, forte interpretabus dicere unquam, posses illud jam non suaviter a me sed suaveus imò suavissime scripti: nam isto modo sum numerosum crederet meum lucentius forte quam decuit) quidquid in buccam venit effudisse me ut quia scirem epistulas inter amicos vicariam sermonis operam subire: itaque ab ijs semper elaboratas istic orationis flosculos quasi gaudes esse dixi tantum abest ut suaviter eleganse esse studuerim scripturus ad te omnium elegantiarum perspicacem arbitrum et unicum fontem. quod certè, siquid sane mentis habeo non nisi ineptissime facerem. Stabo hic tamen judicio tuo cui meum libenter cedo sed si fatens illud addam, summam voti mei in eo constitisse ut in ijs litteris quas ad te dedi candoris et liberalis ingenij indicia exsplendescerent, cujus me nunquam poenitebit. Quod nos tuos honestè ac de nobis sentias, plurimum gaudemus. Faxit Deus ut non ne fallamur hac opinione tuam: et certe voto non fallamur, ne salutares tui monitus frustra me prius me ad sapientiam et virtutem studio suis amplectendam exacuisse videantur. Vale mi optime Lipsi, et me amare perge virtutum tuarum ita cultui devotissimum. Salutat te frater meus quotquot sunt sanctitatibus. Iterum Vale Gandae xxvii Jany. CIↃ D LXXXVII.

Vid operam dederim ut

Ii necesse haberem obtegere facem idem id cum buccae quam pro pudore gu pro pudore

A quia si vellem maxime minimè possem quia probè mihimet conscius tam pauperrimae supellectilis. studeas tamen me suaviter et eleganter scribere

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

6

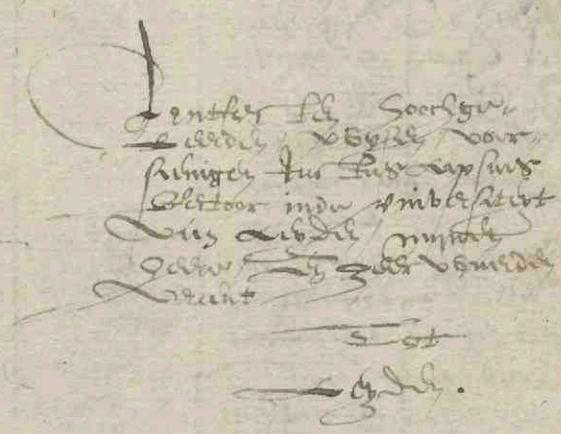

Petrus Sct hecel. Aemilio Joāni grām et salutē plurimā ī dño

Litera tue quā ipridem ad me trāsmisse sunt Vna cū Annotationib9 Erasmi ī Nouū Testamētū ex posteriori editione īcredibilem mihi attulerūt voluptatē, quod propositū argumētū tā dilucide et ornate tractas ex quo facile colligere licet si hūc ī modū ī re literaria pergas te posse ītra paucos ānos dinumerari ītēr probos et doctos Viros. Quapropter dū studia adhuc amas et colis suadeo tibi quāprimū vera pax coierit ītēr Regē nrm Phillipū et Prīcipem vt hīc proficiscaris Louanium aut Duacū aut Parisios vt aīm adiūgas ad aliquot solidū literarū studiū ad quod potissimū sētus te naturaliter esse propēsū certe nō poenitebit te laboris suscepti cū ad maturiorem etatem peruenerīs quādoquidē abeūt studia ī mores, Scio te tui iuris nō esse parētibus esse obsequēdū Sz illos patrēter et īstāter roga vt tuis precib9 ānuant certo fore cōfido quod minime repulsā patieris Si forte adhuc latitāt ī bibliotheca tua aliqui libri qui de rect theologica tractāt cōmodatos peto qa pro suāmus deliciis duco sacratorib9 literis īmori. Jā pene tres āni preterlapsi sūt quod hō seculo turbulētissimo et ī tāta dogmatū cōtroversia quā passī aspergūtur me assiduē ī aedibus cōtineo. Postremo hō vnū te admonitū velim. Liberille

Londini impressus qui peculiariter mentionē facit de Liturgia aut sacrificio
Missæ variis erroribus et hæresibus scatet Similiter et asyli quī congregabant sūt ociosi nothi
et adulterini quos magis supprimere cōuenit quā laborare vt ī manus hoīm
exeant eo quod deprehēdo ī variis locis quod aperte repugnāt getaduersatur Christiane religi-
oni et irrefragabili autoritati sacre scripture. et qui citra salutis dispēdiū possūt
nesciri. Vale ex Musæo nro pridie Natalis Christi.

4

5

Semeliis Lossiensis D. suo Lupo Leopolo Academiæ Rectori magnifico S. P.

Litteras tuas elegantissimas Lupe quas proxime Calend. Iulias Dedisti reddidit mihi famul VII. Non. iunias mihi. Vbi lectitarunt interdum oculi: illud sito suspicari te has mihi ubertim fundere lachrymas quas Deus Pater tuus Hieronymus Longicampianus Iudoci filius mihi olim carissimus ex multis nominibus gratas mihi esse debet. Iulias. quod tuus mirabar summitatis tuæ in mentem? Summitatis certe est putandum illud quo mihi et infortunio mihi tuo in optimam partem interpretaris: meritis exprimere verbis te tuam fortunam queri et me tuum studiosissimum reprehendere. Quo mihi meruisse videor optimi esse et haberi? Cum Iudoci vero si has lacrymas effundere te mihi, debeatur tuo malo videbitur et quis Naturæ tuæ Deus intuebatur quasi primus gratiosa genus datus mihi, cognitus. Et familiaris societatis coniunctum et tibi societatis mysterium. Quod malo ut video: quin Latinis Caritibus literas tuas videri par? Illis quia mea gratia mirum tibi te mihi tuum sanctissimum tuum minimus tantulabitur. Intelligo itaque quod tibi par nomine Desiderii; vel veniam ut te exoratum ad me, si quoque in patria Dunitzam celebrare par? Illis minimus Lupus Debita omnia debes. Quis et patria relinquendo suam summitatis et te tuæ Lupe et Sedeli: cum Senatus tuus Lupe cum Lachmanis exoptatissimum Iunium mittere ac te quibus suadeas Deo Optimo. Cui tuæ Lupe modus ego vigil intelligendo te Optimo magnum, Gloriæ tuæ Superbientes et Catonum Venetis Britannis Lupinibus, omnes Sonnius par Lectata Hermus interfuerunt, in Lauthus magis Leo Philologus Deus te, et immemorabile Lanistentus Fabularis Lupus Orbi, augmentis Deformatus, verbenter quidem Dorotheo Spudæus quotidianis Pedula tuæ Poetriæ Lupe Ea Grammatum indulgent; Vale Deum fateor) propter utilitatem

BIBLIOTECA NACIONAL MADRID

sobrina prioressa, dicto Libuda nominat Agnes quondam sororis sobrini filiae, nunc uxor Ulrici sobrina prioressa sobrina prior: quod sibi sub quorundam testium contrat sub quibus nos nec nobiles sed sub testibus nostris testimonium quibus, tum Emmanuel cum sua et ecclesia consentiunt. Primum mihi sunt Brandulus cum sua et quibus et suo velis: sibi ut dicit sunt. nunc dat. Sibi Ulricus Agnes sua et ecclesia quod salutatus attinet nunc. Datum VI Non. Jul. A. D. LXXXVII.

ACADEMIA MEDICINA MEDIOLANENSIS

13

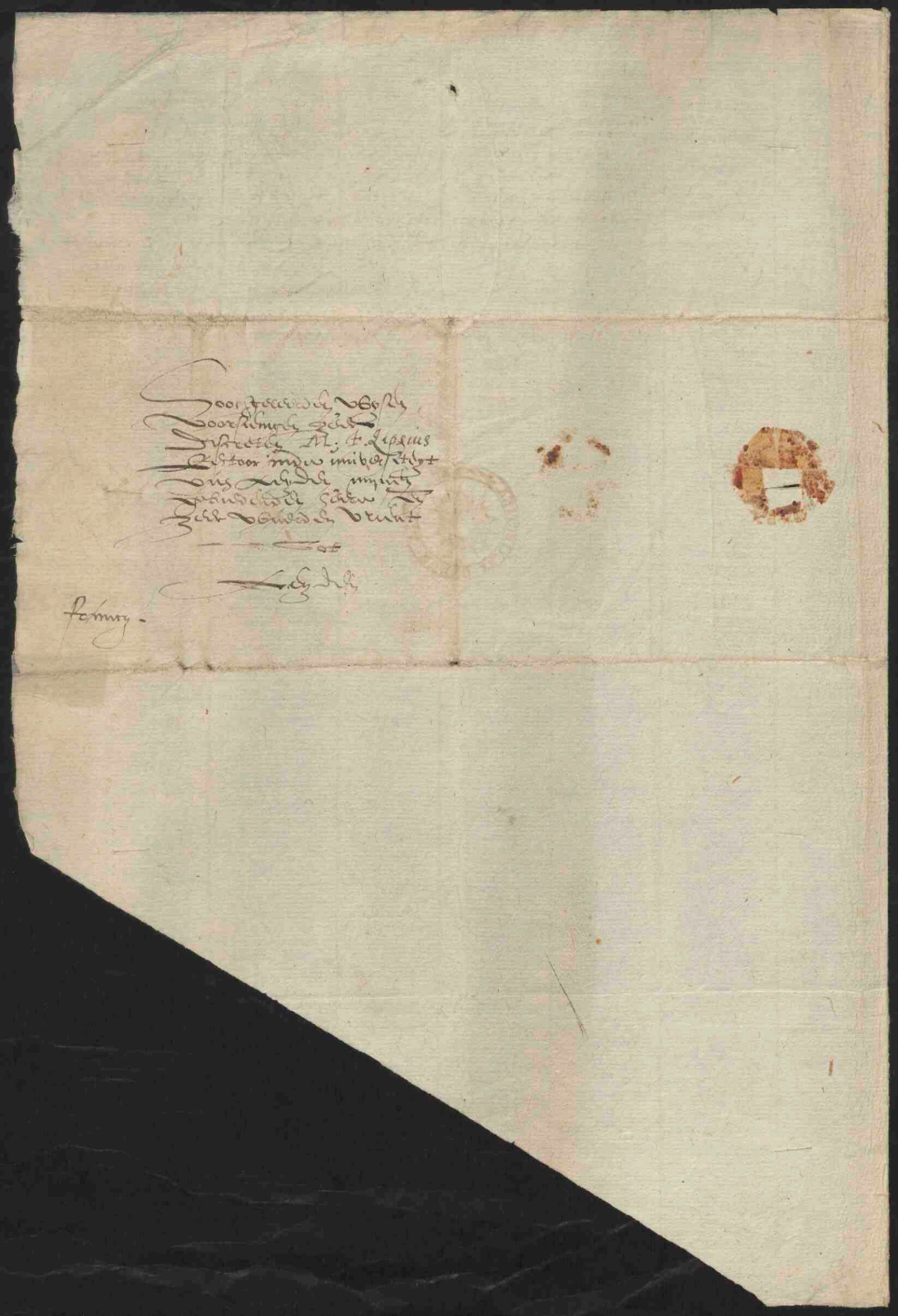

Magnus Leber.

8

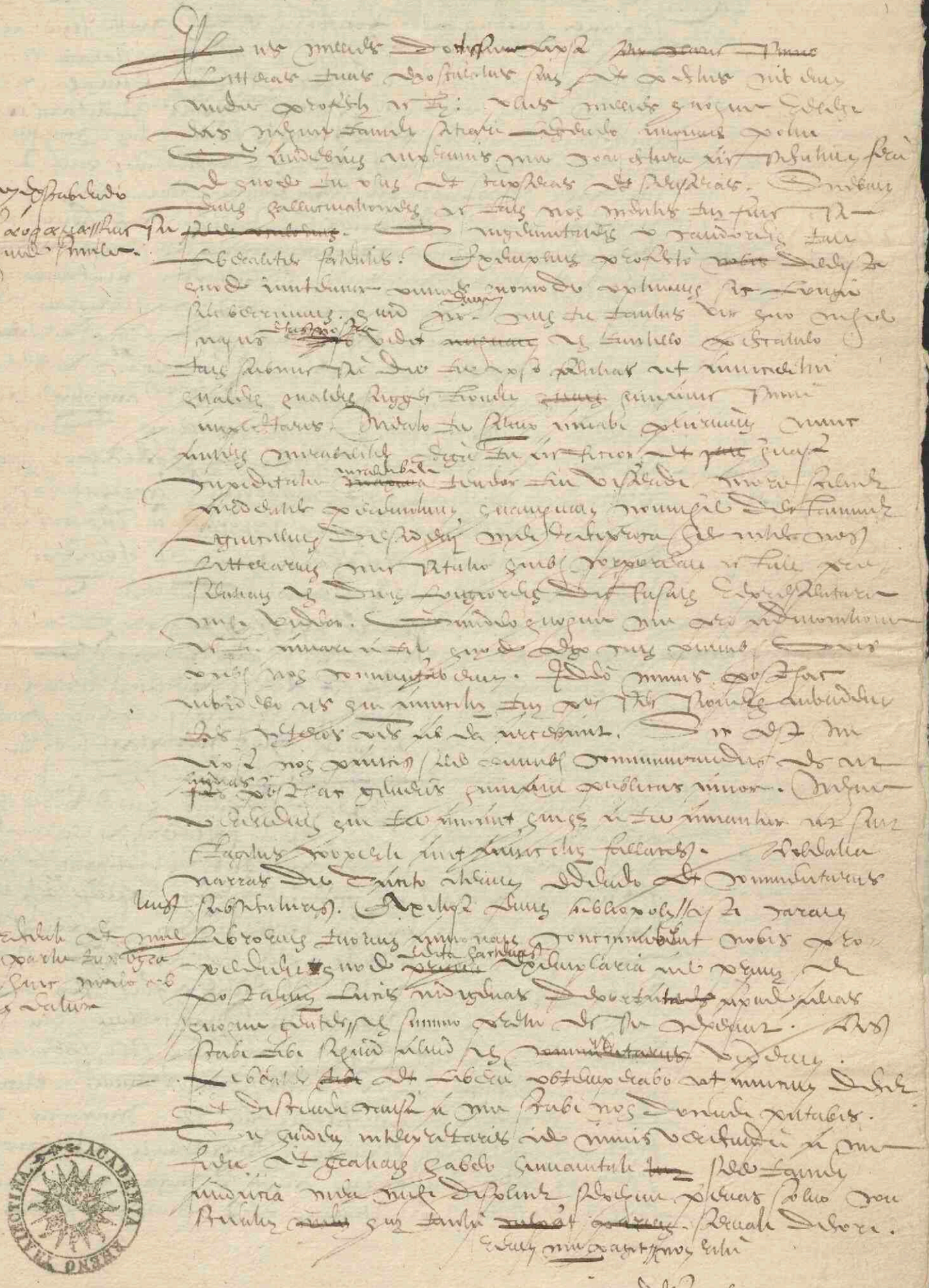

16

Lib. 3 Cubentas fol. 297.

II

Ad veterem illam necessitudinem atque amorem quo erga te non mediocriter adficiebar cognate carissime magnam adtulit accessionem nupera venustissimorum Poematum tuorum editio nomini meo inscripta. Quamvis enim antea te semper amaverim plurimum tum quod summo ~~usu~~ conatu atque diligentia in bonas litteras incumberes, tum quia clara in te lux effulgeret non solum probitatis, sed etiam ingenij: tamen postquam solicitius tua examinavi eadem illa Poemata quibus certe longissime expectationem meam superasti non solum jam ~~amo te~~, verumetiam exosculor pectus tam multis bonae mentis jaculis imbutum. Video passim ~~ingeny tui veluti gemmas in~~ ysdem scriptis exsplendescere et jam in pangendorum carminum palestra te pedem conferre posse cum Poesees candidatis mox producendum a Musico senatu ad fastigium ~~Helicone montes~~. Phebeca Laurea-

[illegible] ~~ingenium~~ [illegible] ~~tui~~ [illegible] ~~gemmas~~ [illegible] ~~ingeny~~ [illegible] ~~scriptis~~ [illegible] ~~exsplendescere~~ [illegible] ~~pangendorum~~ [illegible] ~~palestra~~ [illegible] ~~pedem~~ [illegible] ~~Poesees~~ [illegible] ~~producendum~~ [illegible] ~~Helicone~~ [illegible] ~~montes~~ [illegible]

[illegible] ~~Poemata~~ [illegible] ~~amo te

12.

Dalie ist tr omnia vbi sabbatum mihi. Nichilominus tamen ambigo quod ad altaria multa quibus [illegible] perfruendas ad hec de[illegible]ras, michi[illegible] respondetur. Quod est, vade elucesce mihi est, quod malo, vobi[illegible] dictum sammuy multum ad[illegible] rabbi Dauid abotare, mihi[illegible] michi ipse[illegible] [illegible] hic opus erit, dicto Calendario nostro desputatorum si mihi dicta bola. [illegible] [illegible] [illegible] si mihi hic opus erit. Quod proposui omnia vobis scripsisse supra dictum, nisi illud minus quod si de tempore Candelarii petitores venderunt quibus [illegible] de interclusio [illegible] [illegible] [illegible]

Optimo et carissimo fratri meo
Aemilio Rosendalio,

Hagam Comitis.

Mi rarissime & optime frater, magister Antoni, jam undecima hora est
aut plus aut via, ego, qui ad literas tuas rescribo, jurundissimas mihi, multis
nominibus, imprimis vero quod me de gratiarum actione bene sperare jubes.
Causa hujus mihi imperfecti debitum est, qui tuum desiderium, tuae tuus vero
quidam Drungus ille quod non sibi me tolo hoc pomeridiano tempore
hoc monachum unum ad ambulationem quaestionis hoc quod nobis hospes
ita largitus non vino theologiae me nec quid scribam scias, nec quae
debeam scribere; nimio enim exercitio deambulandi in tabernis illum
supra modum lassus hoc lubus, poculis, epulis abstinens sum. Hinc
rodigo mysteriis & sollicitudine animi mihi de futuris & futuris absentibus
Nec tamen sic reprehendendum dignus bederi bellum. Ut enim homo sum,
& omnibus verbum bonum contendi adhuc quae nihil & verbis & tempus
id genus retinendi nihil quid & opportuna stomachi opus est & bile
gerimus sin di nihil. Ditamus magnum quod res est tabulandum est &
imprimis D. Domitius mihi hos animos addit & Deus tuis di godes
thesaurus mihi & habendis jam impressis typis & sanctum Dionysii nihil
Ut pessime vel emendatius si opportunum rursus scribis, vel
verum & delectatus si scribis & res quod mihi est. Ego
omnia ego longum clima & intellige & rethen sint, sed mi bono
ego mihi judicium alium anteponam? Nihil retia tam te est
soror hac de me tanti veri optimum & rectamus desiderii non
plenum voluntis & tempus scripsi quin immortalitas. Quod
bene me autem, mi optime quam dimidium animae mihi de hoc absit verbum
scientia, tantum & stilo mi ga tui mihi non est quin sum & omnibus
ego & quo vita mihi mors, mi si quod dicimus mortem & ego si sed
quia sic rursus de matrum tabularum bene, quae quidem bene & ego
Ut ita habes Deus dimisit & gratum & bonum & bonum
quae nostri Deus immortalis, & mi & ego quae
quidem me bene, scribendis. quibus dies, debebatur, gratum dies mihi
ego quae, petrus paulus & inquam sui & homines judicium dies.
Ut rogamus ab de duo frater tuus, mihi dies & hoc est unum mihi scripsi
gratias dei est, nec non audio quidem me & hoc est unum mihi scripsi
pro mihi dies. Deo est & dimisit mihi est & dimisit mihi alia
pro mihi dies, Deo est & Valeat dies & dies Deo tibi Deo tibi
dies mihi, Deo est & Valeat dies & dies, hoc Valeat
Quid unum testari mihi & hoc dies mihi & gratias, hoc Valeat
mihi, pro quod hic quae ad me dies, gratissimus bene me
me mihi Deo, mi unum jam pro me est & gratias Deo
est & tibi Deus Deo omnibus Deus dies me mi
frater, quod & bene me hoc fortissime, ubi & bene
me, amore Deo Deus me & respicio tam me
Deo si. Amen Deo. respice te pro me hoc me dum
mihi respice tui mihi dies.
Ita me Deus tibi Deo
dum, si quis possimus apud dies gratias mihi me pro me

Clarissimo, viro Aemilio
Rosendalio J. Cto fratri
meo carissimo.

Gouiam

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Audet me Vir Amplissime tuam
[illegible] postulo de [illegible]
[illegible] me [illegible] [illegible]: sed [illegible]
ro [illegible], qua te [illegible] benitate, quæ mihi
importunitatem [illegible]. Salutavit [illegible]
untatis Mordt, [illegible] hora [illegible] 12ª. diei
[illegible] obyt, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Voor Hoogheden Dekens
Ende Vroede Heere

Wij Heer Wm Heere
Van Roosendaele Ridt
Van Hollant

Tot

Straten Baye

+

Si valeb ego emuli frater carissime bene est, ego quidem, totaq; familia clausa superius quam rectissime valemus. Tametsi in animo constitueram nullas me ad te datarum litterarum antequam tuas ex esset perlegerattus (id enim fgdexim) te super his discedentem ut Maronis Medicinae operam darem mecum ingesse te non ignorare opinor) tamen cum Mr. Rodolpho, duo omnibus numeris absolutissimis, ad nos, [illegible] comorantibus adhuc esset, seq; ad te redeuntem diu esset, non potui non illum his meis litterulis, non docta Musarum, atramen summa diligentia exaratis, onerare. Quare cum ego me existimaban, atq; ab omni cunctatione alienum, me, ubi talem nactum esse eum qualem me [illegible] haberi summum habitarum praesidio, non per litteras, praesertim cum longinqui interualli et temporum, et locorum distantia quam ut coram agere possemus, eorum colloqui. Omnes itaq; per omnia sacra te et obsecramus, et obtestamur ut quam primum poteris de omni tuarum rerum statu quod te factarum sedulo nobis hinc abiens polliceberis [illegible] nos certiores reddas: nam ita me ex bene amant maxima laetitia ex omni humanarum rerum genere nobis adferri non potest. Quemadmodum cum nonnisi me tibi mirum modi quotidianum quod omen ex longe adeuntem, [illegible] timere coeperint, postridianum tuas iam sint septimanas cum nullae nobis a te allatae sint litterae. Quare iam id expectare me non pudet, [illegible] quo minus eandem nec tuis illis poldamur, quos pede Medicinam ex omnibus [illegible] tibi elegeram, agitas sine sis, nunc, et quotidianas tabellarii ambas recte litteras dare poterunt, tibi oblati erunt, nobis per litteras significare, te mihi nobis antepositum facere posse, nam vester quarto animum nostrum, quidem atq; mortes de te coepit et somnat. Sit enim [illegible] semper [illegible] sit nos obsecrasti, tuus tuis praesentia et non sine summo animi dolore mercidem tuo aspectu, et ab omni fere habitatoris alienissimo, carere possemus) omnis exemplo habebere. Quod quidem ad studia mea attinet adhuc de beneficio ex mea vestra sententia successit, meque id cum plurimi ex nostris exercitationibus sigmus quantum sub praeceptore meo Manlio duxo, et sub, qui Encyclopediam absolvit praeceptum

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

tibi declaratum scio. Omnes tui amici per has meas litterulas plurima salute tibi impartiuntur presertim Daniel cum tibi precipuus fidei commissus. Sed scis quod pene preteriti cum summe necessarium fuit. Libri vestri duo Adriani Goesscalci, et Antonii Broens quos tua mihi donarunt liberalitas non duo tantummodo nomine mihi fuerunt gratissimi vel quod a te meo fratre mihi multis nostris de causis amicissimo essent profecti: sed summopere quod vel petenti, nec promeruito, nec expectanti. Pro quibus singularibus tuis in me iam et ab vestris immobilis beneficiis quantocunque me tibi gratias agere oporteat non ignoro sed grecum pro pari referre et est difficillimum. Etsi enim meam pro te occumbere non dubitarem summo tamen tuo beneficio satisfacere non possem. Id tamen quod tibi gratum fore certum scio de te de cuius nostre state quotiens tabellarii ex hac urbe ad te commearent mihi fuerunt oblati certiorem faciam a me non desiderabitur. Valebis si nos valere cupis.

Jacobus Johannes tuus frater in omnibus tibi obediens.

Ago tibi gratias frater carissime.

Aemilius Joannis.

Summa dividatur in tres partes aequales, postea duabus
ex aequalibus aequalis ratio, in proportione vero ad unam adhibetur
ex duabus sunt partes quae monebit rationem
vias observandas.

Summa gradus sumitur sive multiplicetur, ad unum, et aequa
summa linea fiat ad unum a duobus ad proportionem
et aequis

Summa morum integritate, maximaq; in
bonis litteris peritia inter omnes
dexteritate, et industria parilem,
adolescenti Anno Aemilio Ioanni
Rosendalio fratri meo modis omnibus
carissimo.

Maximus tuus.

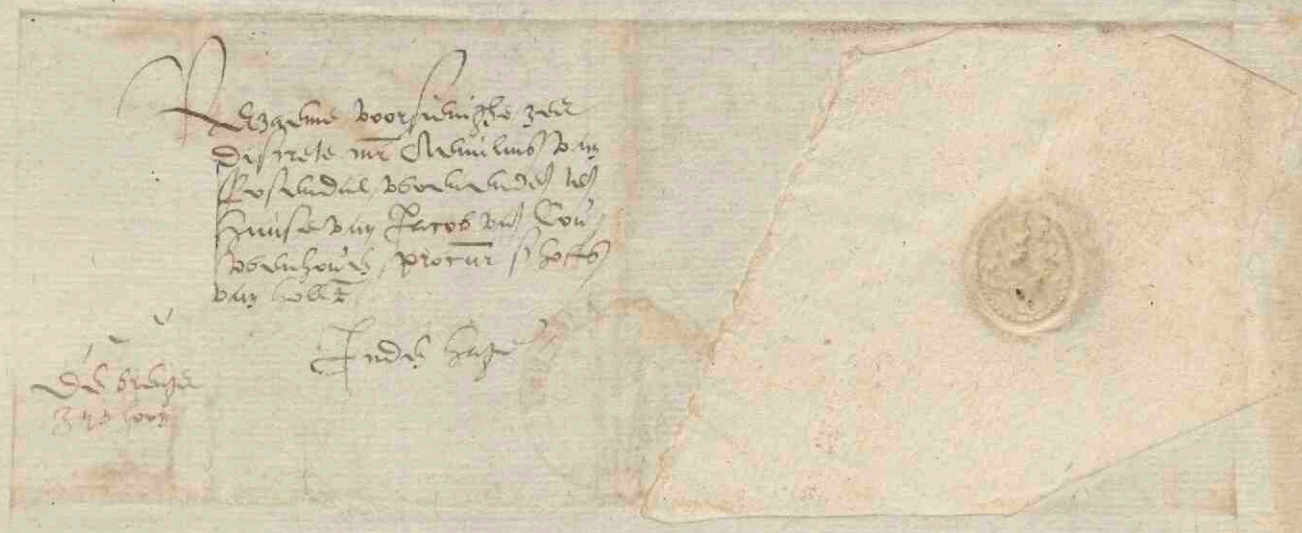

Minus habuit profectio mea prosperitatis quas habituras se mihi sperabam, neq. enim cum alibi venire vel nauta isti nostrum vel quemquam aliam qui tendere properare, studui, quamquam mihi vel integra hora et quaerendo de singulis et hac alia illac currendo adire et petere [illegible] uti petitur, ut pedes ipse priae petrigeat? Minime habuisse ea res et intempestiva et indebita, ut mihi ea de causa sola esset, quae ut mihi grata mihi erat apud quemquam et nolim deprendere via periculosa erat a curiosis hac examinari impetum valeamus ea, aut ut aliquid mi pernoctare? Multo gratius minus si cui de mihi mercatis de urbe quasi pro insula id foret vel peregrinato? Ita revilaque nova mihi, ripa nobus consilium, ut si no altra diretur, saltem vel cum nauta vel ideo se usui vel cum quo alio Rostropium deducit, quoniam postremus et quam ut magis placuit, neq. minus surrexisse. Et ea quasi hora erat et tibi cum urbi linquimus sed ea cum Rostropium pervenimus, hora tardior quae ut nobus ibi instaret. Deperimus ilaq. adeo, id vesperi dolor, quae no id genii animi deiecto, quippe mihi proxime quae tranquillum petebat et quies. ut [illegible] dominus aliquis ex martima, ut cura mihi gerat. Habet cum Amsterdamo illac pergebat, quae. mihi ei ab. Rostocio nro fit iturum. Quare, nullus ibi simplex pergit quam id quod studuit facile sequutus sum et quo libebat vorantes fortunae. Sed vere, ut sic aliud unfortunium quod ex eo casu quae eo omnibus et negant cum nauta quemquam ea hora portus erat quasi indecimus et urbes admitti. Ilaq. ilaq. exstudimus, desperatq. plenumque vexatum fuit id tamen desperatum communicationem curatus quod me ei suspicione sordum rebus astutus pergebat Rostropium et rapulae, videt, quae si mi ut nostri tab mu fere industriae. Si cui mihi quantum aliqui fuisset perdendi opus fuisset opperiendum, minus. Ad forer. Rostro manu fere erat paucos et vigor no desperatus ad temporis tamen cum mercedis sibi standa desperatio. Ver cui nra voluntate ad suas rerum et sinum modus pertere, patarem, si audiretur et si quis mirandum esset si nedum, si yo dum hus studui parcis et [illegible] impetrile erant erat vel ego vel pulatanum? Sed narrabo singula Januarii die post quam mane nostis nra justerat imperare augustus Rostocium a Strechovio, ultro ipse ad mei domi narrat desse aliquot modios (modii voram) sordi vedat se in solutum si dare quantum opus videtur frumenti summam quae debebatur, frumenti sed singulis modus impetrando dolores singulos. Nra de eluras se ad loci ubi vel Jordanum erat ad domi vas vestis Rurik Hysterissen et duxisse Hysalo debere pactum sordum superiore adiunctum referre si sibi no placuisse ea no placuit, cum domi in Rostocium esse Holtzay Netissen et Heidelberg

[illegible] profectus de Ilaq. mihi et refert cum nobis vel mi reparet [illegible] subita multo dum abiere, sed pulare planisse mro nro quendum loc ea [illegible] quos, Deos, quos, Rostocio era debuisse ad mihi Deos, post mihi ad nos justum, artum, sibi, mihi tamporis in pro duy voramus,

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Lendey erzaehmy mr Nemicus
vay Lesshdal mhy zelle vbarde
vbade vbomude by zuysse
Dat wmrute Arrssey dar
vbarde

Judy gaer.

Fuerius sum Cadmili frater rarissime, rui cupidissime hoc tempore gratulare debeas
Fabine, ay mihi, ay vero utrique. Tibi vero tu hoc confugis quod sic fit meminisse
ut qui unquam, facile judicio meo, pulcherrimum liber et deas tuum aurea
prodiit, tuis labeas alumna opera impleri tibi justo pretio, persolutum nummis
partim à me debitis tibi, partim mihi, de eo. no. et tue ante solertiae fres
quàm ubi raucissa noz direxi tue noz vos quàm minimo incommodo tuo refundas
Sed et mihi vero quid hic est ut me gratulet? Equidem nihil habeor
no aliàs stulte quàm apertè quàm est mirabile eius dexterrima q est
Deiotari libro ultima, Ito intar ista circumstantia, mi fr, Si forsus tibi
fortuna ellay tuay intrado, et nisi mihi debuit aliquis gaudet mihiq berbere,
intra paucos dies, Hanc tibi fundatus omnibus locupletibus mihi, augebit thas
bibliotheca mea assor libro, noz tuo, ne deus noz tuis ego ita stupendus mihi
error, qui ita studium nolui et librorum loco librorum amor et cura tua
sed Ecclesiae. Id tamen mihi gratulor, et quidem eo ait, quod vereday opera
mea et fidei à te thay interlo probatur ini; Equidem tuis mun stio
persuasione falsa quay ego intellexi tantum de superioribus illibus tuis
polissis, sed me fortis, jay multo ante desiderium tuum et pelli, ita vero
et plenum tuis tibi Humanitatis tamen et sed ego stio tay inde rebus
et indagassem. quidem tibi bolissas ab Hamo me apparari, delirabor
stomachus tuus post aliquot dies. et quidem paululos tui detrectet
ne pecte tantum me respiciat. Cum tuis librum manupio et
respi tuum habeo, quid quàm plurimum me sine stupore apud me bi
detinuo, basium. et opus artifice sue majori, quamvis thas aliàs ad
modum probus sic. Paulus et quid laudo, primarium inter operas
Ludovici. Interea pro tay Hugha opera: mirabere, ut nos ocis Duo
detrio Eufeii ego bolo quid Ego me hoc pro nobis nemo superaddi
libralis strenue ego alumno rorio. Celebra pauperiem perspicue
me propanthy alio animum tuum delundat, Scitanti moralia jo
vides haste Deus. Crudo et ea artifex tuum Ego libro Scribo nullum
rudo nomen q alicuius apud te, desiderabis si me Scribi et de
Ego quos ego te modis bedly; De Scorpio. quid? cuius tuis petulio
mihi gratior tuus? Scropinabimus hoc et rantzaros bini pro adbe
sitha. Interpretamur ob Deus, vos, quis me nemini male tuis, et tuis
palam inter prandium. Dic quid? Libros Cadmeos vobis se apud
te bodiisse, et tuis diretis me mutis bodisse, luos de diretis et
ante aliquot annos. Cabedis tibi magno q portarum ab Joio minime
rudido, Solitus tuis Ger q quoldeano colloquio. Obsarcyis, appellare
Erasmus tuis nihilo magis amat. Dictata Donelli mirabis
quàm primum ait. Quod de polens ad me referri, no tamen tuis
ante finitas scias mihi q sum q postridie tuis me. Dns
Donellus justus dum Dorlodes te dico, sane quàm magnum et ais
saebere. Quicti vos ali à me dey poterunt impunius bene Ego
odorus Edmundus et mello, Godin Cornelius Langius mei Ellibrab
à me, ut reli aliquid de adbenit quis. Tantum bolibas te, mi fr
nos amplius morer, si tamen salutis bolus mihi addito ut ba
lebat. Ego recte quinquies magis. Vale die decembris Ex
Anno no. bc. xxxiii.

Tuus amantissimus tui fr
Jacobus Volcundalus.

34

Dis geschrifft ist myns
Jacob Hansen brüder
seligen kinden
von Bernstadt, Hannsen
Jörgen vnd Hansen
Jacoben Hansen
Jacobs Hansen

Ignoscè, mi carissime et optime frater, si neque longam, neque eruditissimam epistolam
quod utrumque pridiè à me fieri, hoc tempore, accipies, ut cuiq illud egregiè pom-
à cura mea, ita hoc neque nunc potui, neque multum requiro præsertim ubi ad
te scribo, cui non vetuerat etiam putidissima oratiuncula pro scholasticis flo-
rentinis
vetustissima
probare. Nec quia putem accersitum ipsi iudicio tuo a quoquam audiar ut à me id petam,
facilè impetrem, sed quod amorem in me tuum libentissimè adgnoscam, cuq; hebentissimè abutar,
cuius causam præsentem ago meq; defendo. Neque enim, te iudice, id eo ingenio etiam amore
et quidem interpretantis in omnem partem, quicquid dixi, aut scripsi, tui quod sit cur timeam omnia
mea subjecta. Nempe ita ut quidam prudentissimi priores pontifices loco sedens
meum, sibi et in sphingem meam irridet. Claudio minus humaniter
mecum agitur, qui sibi, si probum, si fortem virum cuperet, quæ me mea quidem de se
ad me. Conjectura te tua, sic non à me mihi fieri quid ad rem familiarem
attinebat, quisquam te fallit, scribenti enim aquam una cum mea dictum tribus
quatuor continuis pernoctari, ut tandem soluta descendere. Amstredamum me misse
executorum florentinorum, et quod debitum hæredes omnes defuncti adiunctim uni
Bis Bruto Almesloeo, sumptuum funerarum aliquid tunc erogarunt
quod et constituti sumus probato in universum debito solutionem, sed rem
de singulis hæredis. quidam pro rata debiti diutius in mora erubescebant, bis ne tandem fue-
das litteras obligemus ut indubitè et omnibus hæredibus, pro modo debiti cuiusque, una eadem
in singulos debitum subsidium, omnimodo denuo deponendo. Sed rem turpiùs
videretur quod veteres in defuncti adiunctim contumacia, recumbere apud quosdam
nimium, ad mensam tandem nostram iturum, et ipsa unius diei relatio
attulit, alium oculum. qua de re damnosa Hollandiæ in triginta nobilium florenorum
annuos obligavimus. Hanc ego primam fere partem quod bellum
debitum creditoribus debitum, reprehendebamus. Hinc colligo, mihi quam nos
exclusissimos ab omni opere munaria hostes imbadant, Sed deus providebit
Certè mi auctore dei munera nostra, si
accedunt. postilla tot proinde animorum,
petunibat nunquam) sunt inde aliqua corradamus, ubi et quinquies toties simus
sed sequuntur prosperiùs ne sint turbulentis, prima tempora, Deipp. Gaudeamus
aliqua nobis (poëtæ quamvis alius) et tenuiter facere videtur. sublapsatis diis
Christ. nostro nomen, à Michaele regnatore. et mei libro S. urbis, de Christo
nobeis libris Landinus, justissimus nos testaturarum accedere, urgetque. Alcharde quæsita
et qd ne respondissem, ad ad te referri
vatra nobis denuo comparabimus, et rusticum nostrum quod sub urbe
scimus ipsi soranum deprecabimus. Et erabo paro cibum jacentatorum
quæ velatæ aquas præsidium locata dat, Hodie tecta ac bene pota
sunt in urbe reperta est, metu vindicare nullo ab hostibus. superstite
Multi sunt de municipio confugerunt quo tuis qa rec. suis ab hostibus.
quam qua à nostro præsidio, et frequentes à postrum ubi loci duo
metuendum. Cum meo nra spes de rep. mea de studio bene ac domestico,
alibi, sed nondum aliquid certi deprehendimus, nisi illud unum ubi apud veteres
sopitis simus ad D. Jacobi usq, in qd domus tempus mirabar tenue
Autumnales qs. nos domus confidimus. Post terras apud procuratores
aliquos retinebat subdubitat palatium nos detrahi tempora fidem neq. cuiq; magnas
ait, parcas simplicis. di. maximus, quod tuæ tuæ bono destro,

BIBLIOTECA NACIONAL MADRID

35

Aen dry edelzaemen, hroyt geleerden
mr Aemilius van Rosendal
advocaet postulant voor den hoff
van hollant, myne seer lieffe
broeder

Inden Haye.

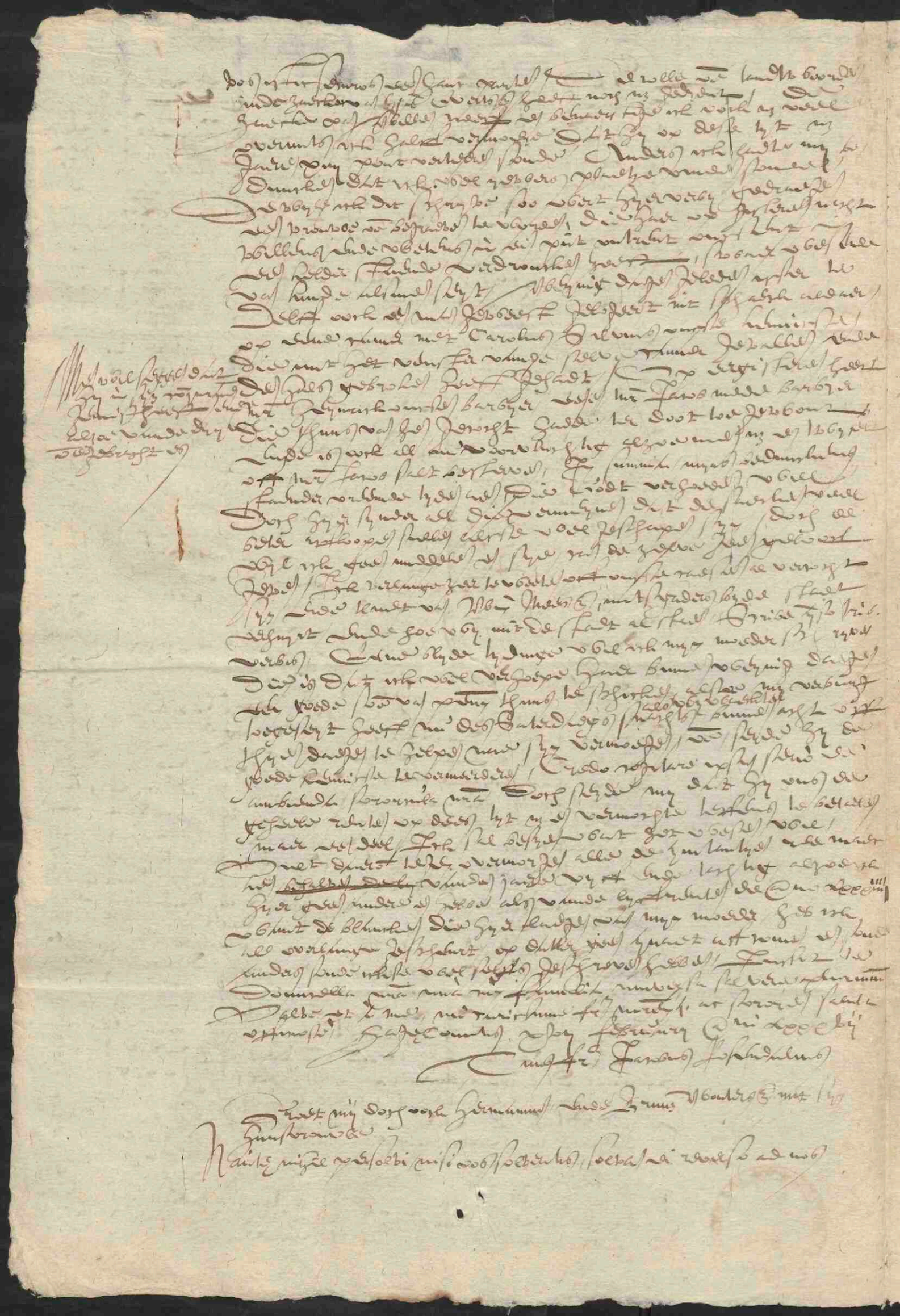

Ledgraeue / Voorsyngh
Zee Distracte van Re
milius Van Leeuwe
ouwe Zee Vaert
Broeder

Emilius parenti suo S. P. D.

12

Si tu et soror Elisabeth Lux nostra valetis pater optime est quod plurimum gaudeamus, ego καὶ οἱ οἰκεῖοι quam rectissimè valemus.

Ad septimum Kalen. Octobres vpor ἔφαμεν. Cornely tandem aliquando nobis a te expectatissimas litteras reddidit, datas xii Kal. Octob: quę nos molestia valde leuarunt: quin etiam earum aduentu tanta omnes pervasit lętitia vt nemo facile sibi temperaret, quin palam gestiret, ac vultu et plausu gaudium testaretur, mihique protinus magnitudo lętitię has exprimendi litteras, quibus ad tuas respondere possem fuit. Quod quidem hactenus distuli pudore, iustissimo illo quidem, vtinam [illegible] verecundię vtili — Verebar enim ne si mea barbaries diserti[illegible]simas tuas aures offenderem, improbus potius quam benevolus hominis viderer. Presertim cum nec tu ipse quanta ex sermonis Latini paupertate laborem, ignoras, et egomet mihi ipsi quam sim coram quam timidè ad viros vndecunque doctos, turpe simillimos scribam. Neque tamen mihi non modo certa res ulla sed ne genus quidem hactenus litterarum aliquod, de quo ad te in populi salute et occupatissimum, et diligentissimum scribendum existimarem, in mentem venit. Nec vero nunc sane erat quod scriberem, nisi epistola tua cum humanissimè tum amantissimè scripta aliquod argumentum mihi præbuisset: nec vero scribendi officium diutius differre consilium fuit, ne aut negligentem me, aut alioqui parum tui, qui mihi animo, vt æquum est, insidet, memorem suspicaremini. Ad litteras igitur tuas ordine responsurus accedo, tum vt omnes negligentię causas, ex diuturno litterarum silentio fortasse susceptas omnibus præciderem, tum vt mę erga te observantię ea darem signa quibus facile, quę tua est sapientia, sic iudicaturus tam hic a me tui memoriam summa cum benolentia coli esse, quam et summa tua dignitas, et singularis tuus erga me amor postulare videantur. Scribis vt toto animi impetu in eam rationem incumbamus, qua et pestem hanc toto fere terrarum orbe sęuientem, quantum fieri potest, effugiamus, et corporis valetudini diligentissimè consulamus: ita vt facile appareat salutem nostram tibi carissimam esse. O gratas et iucundas litteras! omnis enim amor tuus ex omnibus partibus in his sese ostendit, et vt multorum acerbissimum casum dolemus, ita tua nostri cura maiorem in modum delectamur. Nunc vero cum tuam erga nos benevolentiam plus quam patenter maximus studijs declaras, quantęque tibi curę simus significas, certè homines ipsi nos non putamus nisi te et faciamus plurimi, colamus, diligamus, et summa ope enitamur vt aliquando intelligas nos tibi memoriam, benevolentiamque quam debemus cumulatissimè (τοῦτο γὰρ λογικὸν) præstitisse. Nos ad tempus domi desidebimus, sed interim Musis melioribus operam egregiam daturi: quod et mater nostra, de cuius sententia te absente certum consilium capimus, faciendum censet. Cęterum de pecunia nihil est cur solliciti sis, mater enim, quam rerum domestic[illegible]arum nostr[illegible]ti, iamdiuum hanc

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

39

conferit, eaqs hor: me tibi nuntiare iussit. Plurimos obisse maxi-
meqs familiares audivi, ti: non enim dubito quin celerius tibi hor rumor
quam pelius nos trum litteræ nunciarint. Nos nos tris multis pericula
in hanc grummam incidimus. Nobis neqs Labori parcitur, neqs pli rei
que ad percipiendam eruditionem pertinet. Domes tice res sic habent, prio-
ris tuæ epistolæ parti satisfactum, nunc ad alteram arcingimur. Quod
nos de rerum tuarum statu certiores feceris, teqs Delphos contuleris optatus
nobis nihil significare potuisti: nam dum tuas litteras legeremus (le-
gimus autem sæpius ob voluptatem, quam nobis intercipiebat earum brevitas,
repetita lectio parerat) te coram perfrui tuoqs ab ore pendere nobis proba-
mur. Nunc ad politica veniam. Omnia hic bello pene tripunt, rumoresqs
quotidie varii sparguntur, et boni multi, non optimis tamen auctoribus, ni-
mium Aedenses brevi conservatum ire. An quid de his sentias non tam
plane ex litteris tuis perspectum habemus, neqs enim nos desperare vis temere
sperare: ut facile apparet te et consolationi serviæ et veritati: idqs
te rogamus plane et omnia quæ a te prospici possunt sciamus. Etiam
illum diem videamus cum fugatis inimicis, Deo hominibusqs infesto
nostreqs saluti insidias ac pernicium machinantibus, omnia in tranquillo posita
sint. Adhuc equidem forti bonoqs animo sumus, speramusqs hanc vim ex
sententia cessuram nobis, ac gloriam, deinde, præterea libertatem, atqs tem-
multorum insidia periculosissimam nos in dextris nostris portaturos: quin
etiam si Aedenses conservati fuerint, ac sus timuerint, si sumus, omnia qs
nobis tuta erunt. Sin aduersi quid (quod Dij omen avertant) evenerit
metuqs cessamus, miserabilis vitæ conditio futura est: neqs homo neqs
amicus quisquam tecti quem arma non tenerint. Nos pro patria, pro
vita, pro libertate, pro aris et foris arma contra inimicos capimus, quod
mihi certam victoriam pollicetur: ἐδεὶ γὰρ εἶμι ἐν ἀνθρωπίνοις πράγμασι
τιμιώτερόν τε καὶ ἁγιώτερον quam Laboranti patriæ, Christianæqs religioni
multorum seditiosis tumultibus Labanti, succurrere. Sed de his hactenus.
Nullum (ita me Deus bene amet) hominem vivere credo qui maiore
cum voluptate Litteras tuas perlegat quam ego: neqs id immerito. Simo
enim is te sermonis torrens meam expergefecit sopitam, tuus nitor
meam barbariem arsit, tua copia nostram non superans, veinam pau-
pertatem meam illustrat. Quid dicam? Vndiqs litteræ tuæ salubres Attico
scatent. Quare etiam horæ nullæ præterit, qua non πρός με γεγραμμένα
τὰ βιβλία ἑκατονταέτις ἀναγινώσκω: ἅτως δέ σε βλέπειν καὶ μετὰ
σοῦ λαλεῖν δοκῶ. Tam nunc mi patris animi mei votum divinas: videre
quid res ipsa flagitet. Nam ipse mihi ausim vocare ne improbus tibi
hominis videar. Improbus certe videri possem qui te occupatissimum
importunis meis postulationibus interpellem ac sollicitem, nisi mihi per-
suasum haberem hoc facillime abs te præstari posse. Et tuus illum
monumentis apud me positis, præstantissimæ tuæ eruditionis (quod et
mihi ante notum erat) effigiem habeo. Verumtamen vereor ne tu
me pudoris mei parum memorem iudices qui vocandi finem faciam nullum:
sed hanc audaciam me dormit non mea Natura sed tua facilitas,
qui mihi nihil negare solebas. Vale cum a seris, quibus murum in

modum nunc obruêre, occupationibus tuis feriatus, festivissimis simul et doctissimis tuis litteris, quæ mihi erunt quod festus (ut aiunt) dies exacto, nos dignêris etiam atys etiam rogo. Quid enim mihi debet esse gratius epistolis quæ mihi benevolentissimum patrem referant, tuique desiderium levuant? Quid mihi optatius cadere potest, quam cum tecum coram loqui non licuit tuas legere litteras? Mihi esse molestum solet tantis te impedi, dari occupationibus, propterea quod omnibus curis (plurimi tibi tutandam putes optimeque de ea mereri studeas, ut ad me scribendi facultas nulla daretur. Hæc ego abs te et diligentius et pluribus contendebam verbis, nisi præter ne de tua benignitate, quam semper in me propensissimam sum expertus, diffidere videretur, mihique persuasissimum haberem parum recte de tua libera, litate cum sentire qui rem tam parvam verbosius abs te petit. Ac me utrissim modis omnibus opera dabitur ut si grati nomen non possum assequi, saltem ingrati pueri nomen effugisse videar. Sic enim velim arbitreris, ita me tuus animatum fore ut sim te eo habiturus et observantiæ et sanctitatis loco, quo apud me debent esse pater, quem et mihi amantissimum et in amplissimo dignitatis gradu, singulari quadam et eximia tum optimarum artium commendatione, tum etiam omnis cuiusdam eloquentiæ laude, collocatum esse non ignoram. Habes mi pater epistolam bene longam, cum enim longo tempore nihil ad te litterarum dederim, oblata nunc occasione volui primo epistolæ plenitate (ne dicam nimia loquacitate) præteriti temporis silentium compensare; ac simul calor quidam amoris, et fluens quidam tecum confabulandi me scribentem longius provexit. Sed iam modum vel finem potius facio, modum enim epistolarem iam diu, multumque excessi. Illud tamen non desinam rogare, ut valetudini tuæ, si nos omnes valere velis, diligentissime servias. Mater nostra de, fideris tui iam fere extincta hoc nisi negotii dedit, ut te socordemque nostram suis verbis quam potuit officiosissime salutarem. His litteris scriptis Gerardus Procsch alterius Gerardi anunculus animam egebat æternum vale, nosque, quod facis, ama. E museio nostro a.d. quartum Kal. Octob. Anno ab hominum genere restituto CIↃ. IↃ. LXXIV.

[illegible] litteras annotis dignas [illegible]
non [illegible]

40

Optimo et integerrimo viro
Magistro Joanni Jacobo
parenti meo pientissimo
et plurimum veneranda
hæ dabuntur Litteræ
Lg.

79

Delphis.

Camillus patri suo εὐπραττειν καὶ χαίρειν.

Sæpe multumque mihi et augenti et cogitanti quid ad te potissimum scriberem pater optime cum non modo certa res ulla sed ne genus quidem litterarum præstatum in mentem veniret, et te scirem summis negotijs assidue esse distentum, faciendum tamen mihi putarim et aliquid omnino ad te litterarum dare. Ad meum enim officium valde pertinet te hunc nostræ civitatis summum decus et præstantissimum intelligere et quo te studio colam et qua tui memoriam religione conservem. Sed et forte illud scire tibi me studuisse melioribus apud te cum mihi præsto ero operam egregiam navare: nec committendum puto mi pater plurimis meritis mihi nominibus gratissime et omnia cum a te mihi sint suppeditata, nisi mihi defuisse videar. In cæteris artibus, quibus nos parare nosti, indies magis magisque proficimus, speramusque te eos nos inventurum (quod tamen non μετὰ τῆς ἀλαζονείας a me dictum existimes velim) in quibus ætas tua tam ingraviscens acquiescat. Tu enim tam ætatis summus, et si summum dedecus civitate pessimus ab officio fervidissime cepto, minime nobis sit cessandum. Verebar antea mi pater ne te tantarum rerum occupatione distentum manibus appellare litteris pudentis hominis non esset. Nunc (ut vere, et id quod res est dicam) plane accuso modestiam meam. Verissimum enim illud est, meritoque litteris omnium celebratum, qui semel frontem perfricuerit ac verecundiæ finem transierit, cum oportet nimirum esse impudentem: quin etiam tua fretus facilitate quæ mihi hunc audaciæ maximam causam extulit ausus sum ex tempore meoque more quicquid in calami cuspidem venerit chartis illinire. Quod cum ita sit, et ego hoc sim animo ut spem ad te ullam negligere scribendum mihi esse putem, noli credere me tuarum litterarum expectatione id facere: quæ etsi me magnopere delectant, scatentes undique salibus, lepidissimaque amoris et suavitatis, tamen ego te a gravissimis studijs ad nugas mea causa avocari nolo: satis me a te habere putabo si meas tantum tibi esse redditas intellexero. Graviter nos commovit animo gravissime, quod te minus commode valere ex literis tuis cognovimus. Nullum nobis nunc est dubium mi pater quin quoad plane valeas te neque navigationi (quamquam tuum adventum votis ardentissimis expetimus) neque vie committas. Effice igitur ut quam primum valeas, et occurre morbi principijs, ne ille gravior deinde et amplior factus, et te et tuos qui te ægrotante vacare non possunt, diutius vexet. Velim (si tibi non molestum sit) nos interim certiores facias quo modo te habeas. Matri cum maxime sollicitudini et curæ est valetudo tua: cui te consulere cum nostra plurimum interest, tum pietas, de qua optime semper sensisti. Tacet egregie primitus noster puros discernere, et virtutem summis honoribus prosequi: ἃ δὲ τοῖσιν ἄριστοι παίδες διδάσκουσι πάντα μάλ' εὖ τοι συνέφαλα σύμφορα, et meminisse res humanæ haberent. De pace actum iri cum ex multorum sermonibus tum ex literis tuis intelleximus: cui quidem mea sententia semper esse consulendum, si nobis insidiarum illa sit habitura. Sed ne te ingi[illegible] sollicitudine terrarum orbi consulentem longiore sermone remorans in publica commoda peccem (et Horatius ait) finem scribendi faciam. Mater nostra te plurima salute impartit. Sorori carissimæ multam salutem meis verbis annuntiabis: quam huc tecum venire una vota petimus et etiam vogemus. Tu iam atque etiam mi pater cura ut valeas: in hoc enim si omnem diligentiam adhibueris, teque nobis incolumem præstiteris, omnia a te habebimus. Iterum vale pater optime.

ACADEMIA ONENSIS

ptimo et viro pridecunde
doctissimo Magistro
Joanni Jacobo Parenti
meo predilectissimo et
plurimum vene
rando.

7 s

Explicit.

emilius parenti suo χαίρειν καὶ εὐπράττειν.

Cum iam animo moleste to et (ut verius dicam) prone ferrem inique pater optime te tandem a nobis abesse, mundissimoque isto sermonum tuorum fructu nos carere debere, ad litteras confugi, quibus me effecturum sperabam ut desiderium illud tui si non omnino (quod fieri vero nequit) tamen aliqua ex parte leniren. Quod iam antea et sepius fecissem et diligentius institissem (tui amore incitatus) ni tabellariorum varitas huic meo consilio magnanimiter obstitisset: quorum certe quotus mihi potestas fuerit non pretermittam quin scribam ad te cum libenter, tum plenibus etiam verbis diligenter: ut sic saltem nunquam non pia esse videamur. De pace valde timeo, eamque vere despero: nec adhuc fere inveni qui non deprecandum, armisque decertandum putaret, ni quod postulemus concedatur. Οὐ γὰρ ἀντάδε μέζον ἔπος κακόν, ut ait Homerus, quam cum Cerbero isti infernali iam diu res Latina erat vocabulum) in Christo deditos tantopere sentienti, quique in tyrannide pestilentissima quotidie versanti nos obsequentes prebuimus, cuique tum arma dedimus ut cum parato pugnaremus. Certe bello (quod κατ' ἀντίφρασιν dictum volunt) nihil mi verius, nihilque in rerum natura amicitia ac pace prestantius. Sed tamen ego id iniquissime ferrem, quos compellare bonus quisque debet, antetulerim. Cui quid hac de re sentias iamdudum mihi exploratum habeo. Nos arma contra adversarios susceptis patrie (pro qua etiam occumbere pulcherrimum est) consultum polluimus, quae magis nos adiuvare aequum est: Fortes fortuna adiuvat: et ut in proverbio ἢ ζώοντα ἀποδαρεῖν ἢ νικᾶν. Cui unquam cum fuit cupiditatis ut se sua sponte perditum iret? Cui, per Deos immortales, ignotum est principem qui vere Solomonis dicas ferit in terris, hunc concessisse ut nobis consuleret, cuique in nos insidias et perniciem a nobis appellaret? cuius omnia vota, omnia consilia, omnes denique conatus huc tendunt, ut quos communis copulat fides, eos et communis iungat concordia. Ipse placidum ac mite sortitus ingenium ἀπὸ τῶν ἀπαλῶν, ut aiunt ὀνύχων humanas litteris ac manuductoribus musis est initiatus, vitamque ad summum honoris fastigium attulit. Sed cuius tam vere principis hoc tempore laudationem instituere non est consilium: neque omnino excellentie tante, quanta cuius omnium iudicio constituta est merito, nostre predicationis temeritas adhibenda videtur. Ea optimarum rerum studia pro virili insumimus: ἀεὶ γὰρ γλυκύτερον ἢ πάντα ἐράται. Si quid hic novi fuerit, faciam statim ut scias. Interim et a te petimus nequid de rerum tuarum de earum que ipsi tue afferuntur ignoremus. Ea enim certissima arbitrabimur que ex te cognoverimus. Da etiam atque etiam cura ut valeas mi pater, καὶ σε ἀγαπῶν με διατέλει. Mater te meis verbis salutare iussit καὶ ὁ ἰακωβος πατέρα ἀσπάζεται. Vertum vale. Ex musseo nostro xv. Calen. Aprilis. Anno ab urbe redempta CIↃ. IↃ. LXXV.

ACADEMIA BRENO PALATINA

42

[illegible]

Iacobus parenti suo plenbissimo S. D. O.

Si bales caxissime pater bene est ego quidem grabia Dei et omnis familia quam rectissime babemus.

Cuna pater caxissime admonibio qua me ad studia serio cobortaris paucis abbinc diebus cum domi eras fuit mibi quam grabissima ideo quod dicebas meam salutem tibi esse caxissimam. Quamob rem nibil etiam a me negligetur quod studio meis prodesse posse arbitrabor; quod te breui tempore auditurum spero: sed quod suspicaris ibam epistolam his superioribus ad te dabam ideo quod elaborabam parum diligebatur et phrasibus abiquibus scatebat quas non omnino infelicitet (ut tu dicebas) accommodauerim ab aliis esse compositam quam suspicionem pater obseruans de etsi parum ad horum accedere videatur tamen deponas te etiam abeo etiam rogo quia non ea sum natura qui velim me ornare alienis plumis. Exemplum me non habet quid graca cuncta scripsico euenit qui cum ornauerat se plumis diuersarum auium et braquaqs suam nuxsum exipuerat plumam nudus man sit cum quo ne etiam puniar semper mibius is esse volui qui simplicibus suis bestiis contentus est quam quod auribio alio rum gloriam quererem. Non inficias eo me corrigente praecepto re adiutum esse neqs mibi persuasum habeam illicitum esse. Quadam etiam sunt berba qua condiscipuli mei cum dubita bam in ys me erudierunt sed quod tobam epistolam quidam faciunt procul absit et iam abeo etiam mi pater habe sorteriqs nostre multam salutem annuntia. Pluribus ber bis tecum agere non grauarer in presentia si quod scriberem oc curreret aut non nuperrime omnibus de rebus inter nos col loquuti essemus. Vale pater mea te meis herbis plurimum saluere iussit. Scriptum raptim Coude. Anno millesimo quingente simo septuagesimo quarto. et musco nostro. xv. Kal. Decembres.

Vlyn moeder heeft myn benoden dat soo haenner het te passe comen sal dat ghy ons de onde benck eens hoosen weirdet sende.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

43

Hæ libbere dabunbur ombimo
eb inbegerrimo Domino
Ioanni Iacobo waxenbi
meo wienbissimo habitanbi.

Delfi.

Thomas parenti suo S. D.

Si valeas pater optime, est quod plurimum gaudeam ego et omnes tui quam vestissime valemus.

Etsi pernancis ante diebus dederam ad te litteras pluribus verbis scriptas, tamen cum tabellarius ad te proficisceretur sine meis litteris eum et tam ad te venire nolui. Non enim committendum mihi putavi ut tibi cum possint a me vedi litteræ non vedantur. Quod et tibi volumpse esse litteras tuas cum doctissimè tum amantissimè scriptas significarunt, et mihi commodo, indices magis magisque ne ipsa compleris. Non vereor pater optime, ineptæ vitæ observandæ ne mea diligentia (quod tamen non arroganter a me dictum existimes velim) opinioni tuæ de me concepte sim satisfacturus, si optimos quosque utriusque linguæ authores imitandos mihi proposuero, et inter hos Ciceroni doctissimorum omnium iudicio Latinæ linguæ facillimè principi primas detulero. Etenim si Latina lingua non iam domestico aut forensi usu, sicuti olim apud Romanos, sed tacita quadam multorum magistrorum consuetudine addiscitur, nec proprium nostrum quicquam est, cum nihil omiserit antiquitatis diligentia quod intactum ad hoc usque ævi perseverat, cui nos tandem potius in ea percipienda operam nostram dabimus, quam illi, qui omnium ætatum iudicio habitus sit omnium eruditorum eloquentissimus, eloquentium eruditissimus? Mihi equidem non fit verisimile ut quis animi sensa pulchre oratione stylo complectatur, qui non in Ciceronis scriptis accuratissimè sit et versatus et exercitatus. Litterarum studiosos verum adhuc imperitos in errores fouean præcipitari sæpissimè videre est, cum animum inducunt nucleos authores pleni ptientatis, commoditas adferre, quam eos apud quos incunditatis plus quam gravitatis inveniatur. Si notissimum in errores, ut opinor, impelluntur, quam non satis notum, perspectumque habeant quis studiorum finis esse debeat. Nam ut omnium suffragio agricola iste, qui in agro non fortiu exercendo operam aliquam sumit, imprudens consendat, ita primum opere prodandus qui bonam sui temporis partem in authoribus, ex quibus nec fructus quibus quicquam nec doctrinæ capiat, consumendam putat. Nam ingenia nisi recte excolantur optimisque authoribus exercentur, quo sunt feliciora hoc pleribus pitis obducuntur. Ex quibus aiten re ornate, copioseque dicere posse, cogitataque verbis ad audiendum mentibus, et sententiis ad probandum accommodatis eloqui, vera perfectaque est doctrina. Ad cum Ciceronem multum diuque laboremus, multarumque rerum cognitione pectus imbuerimus, tum demum sine cortice (quod aiunt) nobis natandum nostrique ingenii viribus committendi. Nam ut bene currere non potest (quod scite scriptum Quintianus posteritati reliquit) qui pedem semper ponere studet in alienis tantum indè vestigiis, ita nec bene scribere, qui tanquam de præscripto

BIBLIOTECA ACADEMIA

non audet egredi: quin et infelicis ingenij est [illegible] a se promere semper mutari. Sed iam temporis brevitas, brevioren in scribendo me facit, nec enim satis, ut verius dicam, occurrit, quod his addi augerique arbitrarer. Cum igitur mihi argumentum reliquum sit, utar ea clausula, qua soleo, meque totum quantus quantus sim tibi offeram, nec te rogare desinam, ut valetudini tuę, si modo nos omnes, quos semper et amasti et decorasti, valere vis, diligentissime servias. Mater nostra, femina ut scis, indiligentissima, tuique amantissima hoc mihi negotij dedit, ut te quam potero officiosissime salutarem. Sororis meę Elizabeth plurimam salutem, si tibi non molestum fuerit, meis verbis annuntiabis. Iacobus noster optime spei adolescentulus soluto alacrius in veterum optimarum studia incumbit, nihil primo ingens quam expectationi tuę non modo satisfacere verumetiam vincere. Ignoscas mihi in scribendo inscitię, cum ad virum doctissimum scribenti summa adhibenda diligentia sit; nam hoc vereri et ab ea declinare debebam. Vale mihi atque etiam, dulce mi pater, nosse amare perseveres.

Scripte iam epistolę hoc addi mater potuit. Quirinus Bartholomęi debitor noster obiit. Cui quid iam agendum nobis sit optime nosti. Igitur cum per occupationes licuerit quid animi habeas, quęque ea de re tua sit sententia transscribes. Hoc erit nobis gratissimum.

Antonio de Leyva principe de Ascoli

Mi amigo primo como hermano

Illustrissimo señor

Letteras.

REGIA MARINA

74

Emilius Parenti suo S. P. D.

Si vales Pater optime bene est: ego quidem valeo

Verbis eloqui nequeam quantis gaudijs tuę me oneraverint Litterę: quibus scribis gratum tibi esse quod crebro de studijs meis certior per me fiam. Et meam in ijsdem diligentiam facile perspicias: quorum alterum ut omnes ingenij nervos ad perscrutandam rerum optimarum scientiam, intendam mihi faciendum necessum est, si volo id esse quem me semper esse voluisti non nomine sed re ipsa Litterarum studiosum: alterum facio Libentissime, ut quoniam interuallo Lorarum (ut Ciceronis verbis utar: cuius enim Libentius?) disiuncti sumus, Litteris quam sepissime tecum colloquiar. Quod si rarius fiet quam tu fortasse expectabis, id causę erit, quod non eius generis mihi sunt Litterę ut ijs patri in communi salute occupatissimo obstrepere audeam. Quid autem ego per te amantissime ad scribendum Emilium tuum, ad omnia quę voluerit ipsi paratissimum, inuitare iuniorem desinerem? Sed de Litteris hactenus: non enim vereor ne non scribendo tibi satisfaciam, presertim cum in eo genere studium meum non aspernabere. Multum dudum mihi cogitanti, et rem recta reputanti visa videntur imprimis publico precone digna, ac creditorum Litteris quam maxime celebrandi qui Reip. et saluti communi suis studijs prodesse conantur. Qui vero qui animum tantummodo iucundissimę Lectionis voluptate explent, quique ea quę sibi ingenio et studio peperere in usum Reip. non referant, indignos quorum nomina Laudesque a quoquam prędicentur prorsus existimo. Quid enim a vitate alienius bonosque vero indignius quam Reipublicę nostrorum seditiosis tumultibus periclitanti prorsus collapsure, nisi bonorum studijs fulciatur, non succurrere? Nam quanto magis eadem periclitatur, quanto magis debent quorum auctoritas, doctrinaque ad hoc fastigium est exerenda videtur. Labentem et ruentem molem suis humeris sustinere ac regere, atque id ne precipue operam suam navare, ubi christianę Reip. sedes collocata sit? Nam ieci quem Locum videre tuę expectationi clariorem aut aptiorem habeant quam eum qui ab vndique ex omnibus regionibus causę deferuntur et ubi ample iudicia exercentur, aut vide quorum Laborum, munerumque dignarum maiora premia sperare possunt? Etenim si (ut est apud Platonem) non nobis solum nati sumus, sed ortus nostri partem patria vendicat, partem amici, pro parte sibi nos et Reipublicę subsidium debere quis negat? optime igitur mi pater (si filio tuo dicere concessum sit) et tu feriet qui multis tuis Laboribus acquisitas scientias et artes in ista potissimum Lare explicare ac ea ratione omnium saluti consuetum voluerit, qua bonum quemque providentemque virum vti decet. Eos audiendos censeo qui nihil prorsus aliud curant nisi agros, nisi villulas, nisi nummulos suos. Quod autem mihi in hoc tuo consilio maxima Laude dignum videtur, de eo silere non possum:

MEDICINA ACADEMIA

quod cum satis amplę fortunę essent nobis et domi tuę copiosę ac lautę opia cum summa parentum et filiolę pietate posses, non ea te res tenuit, sed mimo ad laudem ac decus posthabitis omnibus commodis, tenderes, anteponeresque sollicitam ac laboriosam vitam tranquillę et otiosę. Omnibus eruditorum calculis sine ullis eloquentię primordiis. Tullius omnem ętatem in rep. et magnis rebus gerendis versatus est: quibus cum ille temporibus quietum, parumque animum a magnis curis cogitationibusque habuit quibusque difficultatibus et impedimentis obrutus non est? Cum enim ob fęderissimę pestem Conjurationis et oppressam sceleratorum civium impiam conjurationem, magna in se improborum odia concitavit, jamquam resarsit non tam ipsius quam patrię et communis otij hostes cum variis artibus aggredi, donec vi armisque e civitate ea expulęre, quam ipse suis consiliis ex ipsorum ferro, in cervicibus eripuerat: nunquam tamen penitus e animo dimisit, sed quocumque parum temporis ab his preclaris gloriosisque laboribus iactus est, id omne in legendo aut scribendo consumpsit, ut hac quoque parte cunctis sui prodesset. Qui et veterem illam Academiam adeo intellectam, cognitamque habuit, et diu tractare non dubitarit. Quomodo igitur potest aliquis summum ingenium Ciceronis, summumque patrię amorem non admirari? quis adeo perversus est, ac sibi ipsi commodisque suis inimicus, ut laudandum se non putet? Huic romanę eloquentię ornamento Ciceroni mi pater (si paterię) te comparo, ἐπαινῶ καὶ τιμῶ: decet enim τὸν θέλοντα ἄνδρας ἀγαθοὺς μόνον ἐπαινεῖν ἀλλα καὶ τιμᾶν. quis enim adeo, ut tu in rem versatus, tot monimenta posteris scripta reliquit? cum muti fuerint (quod tuto affirmare ausim) qui tot non scripsere, cum tamen omnem ętatem in litteris consumpserint, ab omnique publica administratione se abstinuerint. De laudibus vero eloquentię nihil est quod agam in presentia, nam si cum laudare oportet a prestantissimis ingeniis commendata est, et in celum summis laudibus elata: si autem non oportet cur velim me nunc ostentare omnia ambitiose argumenta colligendo, probationesque adferendo in re perspicua et confessa. Quare hanc partem omitto, et ne te diutius detineam finem dicendi, si illud tantum addidero, faciam. Vos mi pater hic annum habemus pestilentem, et pulcherrimam civitatem quotidianus deformat aspectus mortuorum: furere iam cepit morbus, et insultat in omnes palam sine discrimine qui antea rapiebat sensim, et latenter, nec ferè quemquam nisi obscuri loci, infimęque sortis attingebat, quare divina sunt miserorum remedia nobis, humana quam tardant sępe docuit eventus. Domestica sunt, Lapsus superis, et volumus: mater nostra, et frater Jacobus valent optime: ego quidem sic valeo ut melius non velim. Quod cum ita sit ut et tu valetudini tuę servias, etiam atque etiam mi pater rogamus: quę quidem nobis, qui te summe diligimus, et in te solo pendemus, tante curę est, ut omnes nostre salutis partes in tua unius salute positas esse putemus.

studijs meis tantum frugetus fecisse videor, quantum me sperare quidem minime ausus: ἐκ δὲ οὐ λόγος ἐναντίον τοῦτο μᾶλλον τῆς ἀληθοῦς εἶναι νομίζεσθαι. Ἀλλὰ μὲν τοι πάσι τὸ ἀληθὲς λεκτέον. Maternostra hic meis Litteris te plurimum salvere iussit. Sororis meæ salutem plurimam meis verbis annuntiabis. Petrus Adriani annunciat nos ter diebus abhinc orto suum diem obiit: sed nihil eius rei causa dolemus nimium, cum hominis intemperantia nos lugere vetet. Nos quotidie Litteras tuas, vel potius te ipsum (si enim de multis audiamus) exoptamus: qui quidem nobis optatissimus gratissimusque venies. Ἔρρωσο Ἔρρωσο πατὴρ μὰ τιμιώτατε.

Ex museo nostro.

ACADEMIA ULTRAJECTINA

Illmo et pro[illegible]
dotiss[imo] D. Joanni
Jacobo parenti meo
prestiss[imo] et
plurimum [illegible]
Verando hę dentur
Litterulę.

Ioannes Iacobus, Aemilio Ioã. F. suo: S. D. P.

Tametsi hoc tempore nihil ad te quod scriberem, habebam, & decreueram plane nullis meis te literis interpellare, donec certò certius scirem te ad locum studiis tuis commodum peruenisse, atq; firmam tibi sedem fixisse, aut saltem aliquo epistolio in itinere raptim exarato me ad ve scribendum prouocasses: no potui tamen nio hisce meis scedulis te minime cogitante salutare: vel eo magis, quod tanta mihi offertur occasio, et tam cõmodus amicusq; tabellarius, videlicet M. Rudolphus Carnatus noster. cuius vt Marpurgo abitus et in Hollandiam profectio tibi in exteras regiones iter facienti molestus et incõmodus (non dubium) accidit, ita vicißim speramus huius eiusdem ad vos reditum deq; familiq; ire bona valetudine nuciantis (que tibi omnia prospera ominatur) exoptatißimu fore. Vix verbis eloqui poßum quantopere ego et matercula de tua salute solliciti sumus, qui dies noctesq; non ceßamus precibus, obtundere vt in viam tuam rectam diriqere pergat et vt feliciter ista quam pre manibus habes, profectionis alea cadat, vt exantlatis honestißimorũ studiorum laboribus (cuius radices feruntur amarae, fructus verò pluscula dulces sentiuntur) tandem in patriam summo cum honore redeas, prosisq; et tibi, et tuis, omnibusq; iis, qui tua opera egerant. Quod si profecto vti spero tam laudanda opinio et generosa, pectori tuo insideat et insculpatur, nullatenus dubitandum est quin Deus Opt. Max. in te perficere dignabitur quod et incepit, sed manus aratro sunt admouendq, nec ignobili ocio torpescendum, tum huius quoq; implorandum auxilium sine cuius presidio nihil humana potest imbecillitas. In huius mum omnis nostra cura coniicienda, qui omnia, etiam in speciem mala, nouit conuertere in bonũ nostrum, cui etiã cura incumbit mi, dicente regio propheta: Iacta super dcum curas tuas, & ipse te enutriet. Hic est, hic est, inquam, ille, qui timentibus et obedientibus patrem amabilem, contrà, impijs et contumacibus, duréq; cruciis terribilem se iudicem ac dominu ostendit. Quapropter fili animo meo charißime, semper memineris, moneo atq; auribus tuis insonet Sapientis illud: Initium sapientie est timor dni. Nam frustra sapiunt, immò desipiunt, qui deum excecati, nõ timent, neque spei sacram ancboram, explosis omnibus aliis diuinis, humanisq; presidijs, in eo solo figunt: nam contempto vero et immortali deo, traduntur in reprobum sensum, & de peccato in peccatum adeò precipites ruunt, vt tandem coniuente iusto deo peccatum sit peccati pena. Pre oculis igitur deus κἀοδοτγράσε semper habendus, hic scrutatur corda et renes, hunc nihil latet, huic omnia patent, nec fucu potes facere. Quod si occurrus Scipionis, catonis, aut honesti grauisq; alioqui viri nos deterret, ac reuocat, ne quid mali aut cõtra decorum perpetremus, aut sceleribus malorum infamem locum adeamus, quãto magis à turpibus et peccatis abborrere par e? pro certo scientes, deo in perpetua luce versanti, oes nostras actiones, siue bonas, siue malas, esse quàm notissimas? et reuereri hunc patrem cuius potentia conditi sumus, quã nihil essemus, cuius bonitate restituti sumus per mediatorem θεάνθρωπον Iesum Christum, qui perißemus, cuius sapientia gubernamur, ne reuoluamur in exitium? Quem peremnem ac inexhaustum fontem, causãq; omnis boni in natura, quotidie orare conuenit, vt suo spiritu principali nos confirmet, nec eum vllo tempore auferat à nobis, sed det vt excusitet in cordibus nostris verum timorem dei, et veram fidem et agnitionem misericordiq, quam nobis aeternus pater propter filium promisit, & sit nobis paracletus in omnibus consilijs et periculis, & accendat mentes nras vt vera obedientia patrem domini nri Iesu Christi & filium eius redemptore, et se perpetuo celebremus. Sed longius euagatus sum quam putabam: è diuerticulo igitur in viã reuocabo. Mater tua, que te summopere diligit, soror tua Elisabetha, et frater tuus Iacobus, multa salute te impartiuntur. Bene facies, si quam crebrime per literas nobiscũ colloquaris, deq; tuarũ rerum statu reddideris nos certiores. Tu interim optime valebis, atq; intendes omnes neruos tuos ad id, cuius gratia tanquam ad mercatum domo emißus es: ego diligens atq; benenolus pater, annuente deo opt. Max. procurabo ea, que tibi ad capiendum ingenii tui cultum erunt necessaria. Iterum vale charißime fili. Gaudq, properanter κὴ σὺν θεῷ ἐσόμενος effusa potius, quam scripta VI. aprilis anno à reparata per Christum humani generis salute M. D. LXXVII.

Tuus pater Ioa. Iacobi F.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Ego tibi gratias pater optime et longe mihi carissime.

49

Ingenuo adolescenti Aemilio Ioānis
F. Rosendalio literis operam danti.

Harpurgi Actorii.

Tametsi literis, à Lydia vxore, matre tua, mihi redditis, rescribendi officiu non vsque adeo aperte à nobis efflagitare videaris, fili charissime, pudore, aliaue (vt fit) causa, forte impeditus, quin id singulis ante hoc tempus epistolis, non obscure facere soleas: eam tamen hinc discedente, ac ad vos properantem, visum fuit hac literaria sarcinula grauare. non ob id solum quia inciuile, inhumanu, ac preter decorum putabam, non vel tribus verbis respondere, ad pariá faciendum ciuiliter elicienti, longiusq; silentiu abrumpere, sed eo magis, quod iam omnibus iis, quibus olim vti consuetus era excusationibus, destitutum video, & viam mihi quasi, ad eas eunti, precluſam. nō enim mihi iam integrum est, publicaru rerum administrationem, cois cause occupationes pretexere, & hoc quasi colore, desidiam meam fucare, ociuq; alere, quu iis nunc defunctus sim, (vt te audiuisse puto) atq; dei Opt. Max. beneficio è diuturna, eáq; vix tolerabili seruitute, ereptus, id curantibus ac sibi plaudentibus, tanq; re bene gesta, inimicis, plus quam capitalibus, quin ego interim securus in sinu rideam, ac liber quasi postliminio reuersus, mihi atq; Musis meis canam, nullius addictus iurare in verba magistri. poßes me Horatiano illi Veiánio veterano, haud absimilem dicere, qui rude donatus, armis, Herculis ad postem fixis latet abditus agro. Cum igitur meiq; voti summa demum consecutus, venam ad literas tuas, quæ mihi magnu gaudii cumulum attulerunt, tum quia in iis, tanq; illustri aliquo speculo, te indies magis magisq; et dicendo, et scribendo proficere, tum quia te philosophiæ deditum, eius preceptis, tanq; gemmulis, et tebellulatis emblematibus adornare, ac carne, quasi cōuestire, video: quæ simul iunctæ, vix credas quantam scriptioni conciliant gratiam. vt preclare mihi tradidiße videatur is, quisquis fuit inreconsultus, Verborum priorem, rerum potiorem debere eße scientiam. Age igitur fili, feliciter perfice quod inceptisti, vt tandem decurso stadio, metam contingas, multa, vt inquit Flaccus, laborum, premia laturus. auspice, ac euentum fortunate deo Opt. Max. me cuius presidio nihil omnino humana potest imbecillitas, quem (vt hoc obiter, καὶ παρεργῶς inculcem) vt patrem optimum amare, ac reuereri, ac tanquā dominum iustißimum, malorumq; vindicem, timere debemus. hoc tibi, licet repetam nūc, aliás scripsi verecundiæ, καὶ τρὶς τὰ καλά. Libellos, quos tibi transmitti postulabas, adfert matercula, sed pro quatuor musicis, vnum duntaxat, nam excußis omnibus angulis plures reperire nō quiui. Grandem illum arithmeticæ axiomata continentem librum, quem tibi profuturum scio, sub hac recipies conditione, si nouū testamentum græcolatinum, apud nos manere sinas, non libenter, quia studiis meis accōmodus e, eo destituor, tu græco interim, quod accipies, vtere. Sed heus tu, vnum pene oblitus eram, id quod minime pretereundum fuit, at scin' quid? Audio [redacted], malis inteperiis fascinatum, prorsus alium factu, ac è suo (haud malo aliquin) ingenio, emigraße, vsq; adeo, vt nec [redacted] obedire velit, nec [redacted] fratri, et natu maiori, & institutori suo dicto parere, quod quidtopere me torqueat et vrat, haud facile dixero, cum videam iuuenculum tantule etatis, liberaliter apud [redacted] educatum, et in quo bonam spem olim reposuimus, vsque adeo, prefractis ac illaudatis, deum, hominesq; offendentibus eße moribus preditum, quem ego! sed motos prestat componere fluctus. Interim tamen admonebis iuuenem, ac meis verbis ei denuntiabis, vt extemplo in rectam redire velit viam, me fore [redacted], vt bonis [redacted], morigeris que amabilem, ita, malis, duris & prefractis formidabilem, nec virgis, dum isthuc venero, parciturum.

ACADEMIA ... ONIS

quod si vel tùm adhuc pergat ee asinus, admouebo etiam fustes, ac in pistrinum detrudam, loris cedendum, totumq; operiendum, vt sic duro nodo, durus queratur cuneus quare videat, ne postea queratur non sibi prędictum. Vnica supere reconciliandi, atq; cõmissa expiandi, ratio, si, admissorum pęniteat, ac matri deniceps absq; vlla exceptione, in omnibus, ~~filii~~ vero in studiis precipiendo se subdat, ac sic in rectam viam, regiamq; reuertatur, quod summopere exoptamus. Alis vale, mi fili, sepissimè nobiscum per tabellas colloquare velim, interim dum absum, matri in omnibus te submittas, nec eam aliqua in re offendas, hoc ẽim te decet, & post deum malorum iudicem ac vindicem volo, iubeo, atq; impero, vt facias. Delphis cal. Decemb. anº CIↃ. IↃ. LXXV.

Tuus pater Ioa. Iacobj F.

Matri.

Primæ pęr humum semite
Reponatur filio meo Iorge
carissimo

Aemilius Rosendalus patri suo longè carissimo. S.P.

Littera tuæ quam mihi semper adferre solent animi voluptatem, eandem nunc etiam optime Pater, maximam attulerunt: quibus respondere non modo debui libenter, ut novam aliquam meæ erga te pietatis significationem oblata scribendi occasione darem, verùmetiam, quia littera tuæ id postulare videbantur, diligenter, ne vel dubitationem tuam longiore silentio augerem, vel voluntatem tuam pro ea quam paternæ reverentiæ debeo observantia, perspexisse parum meritò judicarer. Decretum istud Ordinum Rhomboldo Hoogerbeetz tradidi, deq; apocha ut patri suo scriberet, ita ut velle te intelligebam monui: qui cum summas tibi gratias egit, quod ea diligentia res patris sui apud Brumorem nostrum curasses, tum verò studium omne suum quam potuit officiosissimè erga nos pollicetus est. De apocha utrum nobis tradideris cum istinc proficiscerenmur nec ne, neque dubitare te velim, neque ea re missa sollicitum esse; nam et in locum suum cum legendam nobis eam exhibuisses, repositam liquidò affirmare possum, et levi opella Doctor Hoogerbeetz alibi exarabit, filioque suo transmittet, qui satis magnum beneficium præstitum sibi putabit, quod in tui gratiam Bruno solutionem hanc non sit detrectaturus. Tantum ad epistolam tuam. Studia nostra felicissimè procedunt, eoque nomine ipsi nobis gratulamur: atque utinam mi pater, ut ardentissimè in Juris Civilis cognitionem incumbimus, sic ejus perfectionem immatura avulsio non retardet. Quanquam cur istud vereri debemus? quin potius contrarium de te nobis pollicemur, in cujus animo de commodis nostris assidua hæret cogitatio? sed tamen filii tui, quos habuisti semper carissimos, hoc intimis sensibus et rogant te et obtestantur, quo facilius spem tuam, opinionemque multorum de studys suis otioque hoc Lugdunensi conceptam, tueri, ac sustinere possint. Adventum ad nos tuum propter perpetuas quibus Rep. consulis occupationes ad 5. Non. Octob. vix sperare ausimus, nihil certè eo vel amicis carius esset, vel nobis exoptatius: sororem tamen carissimam per dies pauculos dimittes si nimis molestum non erit, id enim vehementer omnes petimus. Jacobus noster plurimam patri suo sororique impartit salutem. Vale optime pater, et nos amare perge. Raptim ex Academia nostra Lugdunensi, 9. Calend. Octob. 1581.

Tuus ad quavis te observantia semper colendum
paratissimus filius

Aemilius Rosendalus.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

57

Doctissimo ornatissmoque
viro M. Iohannis Jacobo
Rosendalio patri meo lon.
que carissimo.

Hagam Comitis.

51.

+

Si vales pater optime bene est, ego quidem valeo.

Quod iamdudum nullas ad te litteras dedi, quibus aut de rerum nostrarum statu, aut felici studiorum profectu certior esses, quin maorem in modum mureris, ac subinde merum exposcules pater optime nihil dubito. Et tamen quo pacto in me vitij admiserim prorsus ignoro, cum in scribendo me impigerrimum semper esse ostendi: nisi maximam quod mihi culpae mihi causam contraxisse dicere velim cum tabellariorum varitatem, qui ob interclusum iter minus sepe, aut summo cum discrimine istuc conscant, tum ob iniqua tempora; quae cum de die in diem magis magisque misera appareant, boni scribere nihil patiantur. Sed cum iam certissimum tabellarium, nimirum matrem me mactum esse omnino nisi persuaderem nolui praetermittere quin ad te darem, ysque a te etiam atque etiam peterem ne id mihi potio vertas, a quo me alienissimum esse ipse nouisti. Sed ger sacterus. Quod malevolorum quorundam inuidiam tam forte atque infracto animo pertuleris, teque et in secundis et aduersis rebus tui similem esse euidentibus argumentis ostenderis, verbis vix dici potest pater mi admirande quantum gaudeam. Inuidia enim quae est aegritudo ex alterius rebus secundis plerosque hominum ita extimulat ut nolint alium summa dignitate clarum atque insignem praestanti, florentique fortuna excellere, atque emineré; cum se in eodem honoris genere exoptant esse quam clarissimos. Iccirco elegantissime Socrates censuit inter maximos cruciatus calumniam annumerare debere, quod ipsa habenti maximum supplicium sit.

ACADEMIA

52

vt facile intelligi possit abunde cum penas Ludi
qui alienum fortune invidet, alienisq; rudis suam
Lucem prestringi putat. Sed ger tu optime omnia
nosti. Nos hic pro virili operam dabimus quod vt
omnino tibi persuadeas etiam atq; etiam velim? vt
quam de nobis predicationem tua constantia expectationem
sane sustinere ac tueri aliquando possimus. Vale
mi pater, meq; summis tuis virtutibus, quarum emulus
semper fui, addictissimum puta. Datum Goudę
ex tempore, 10. Kalen. Octemb. CIↃ. IↃ LXXV.

Valeam mi pater, si tibi non sit molestum,
Odysseam Homeri grece et latine cum
per matrem ad me perferri iubas.

Emulus et amicus filius tuus
obedientissimus.

Optimo et viro pu-
ris doctissimo Mro
Jacobo, parenti mo
plurimum et plurimum
observando.

Scripsi.

Ad eum amorem, quem ego antea non mediocre erga te suscepera, fili charissime, quantus accesserit cumulus, incredibile est dictu, posteaq; binas tuas literas, elapsis proxime diebus datas, perlegi: quibus, nescio, quo pacto factum ee dicam, quod nondum respondi, cum tamen apud me constituerem indies id perficere, et oes re infecta (vt ita dicam) elaberentur, & diem de die ducerem; nisi in causa velim dicere fuisse occupationes tum publicas, tum priuatas, que me quotidie nouis emergentibus adeo ab instituto retraxerunt, vt vix negotiorum fluctibus obruto, respirare licuerit. Verum nunc ~~parumper~~ ocioso animo temporis parumper nactus, aut potius mihi ipsi suffuratus, & à ciuilium rerum Labyrinthis explicatus, ne aut ceßatorem me, aut aliogui parùm tui (quem ego oculis gero) memorem suspicareris, hasce ego exaraui, partim, vt eam negligentie maculam (si qua eßet) eluerem, partim vt aliquam mei erga te mutui amoris & beneuolentie significationem haberes, tanq; pignus. Legi itaq; epistas tuas cum animi mei voluptate, non solum, quia abs te filio, multis mihi nominibus gratissimo, profecte erant, verùm etiam, quod in iis, tanq; speculo vidi ingenii tui culturam, pectusq; melioribus studiis, ac Musis dedicatum, atq; adeo, sub pedagogo tuo M. Paulo, viro omnibus numeris absolutißmo, profecisse, vt mihi ipsi spondere ausim, si ab eo, quo cepisti, curriculo non deflectas, te tandem optimis iactis fundamentis, pulcherrimo operi ólophonem impositurum, que res quam nobis accepta erit, tu cum animo tuo estimare potes. quid dicam, si timorem dei (qui initium est sapientie) ac religionem cum eruditione coiunxeris? nam si Firmiano Lactantio, scientie summa circumscribenti, fidem adhibere, vt equum est, velimus, persuadebimus nobis, quod nulla religio sine sapientia suscipienda est, neq; vlla sine religione probanda sapientia. Quare, vel me suasore, vtrúnque oculis tuis, pro scopo figas, vt scilicet religionem amplectaris, deum tanq; optimum patrem, ames & veluti dominum, qui mißo filio suo vnico, tanq; diaboli mancipia, in libertate vindicauit, timeas, deniq; pietatem colendo, te quoq; dignum deo fingas. & omnes ingenii tui neruos intendas ad percipienda optimarum rerum studia, quanto enim teneris annis studiosior fueris, eò matura ia etate doctior habeberis, et anteacti laboris vberrimos fructus, paratámq; gloriam, sanè q; amplißmam, reportabis. Sin autem desidie te, atq; inertie (quod omen deus auertat) tradideris, omnibus ludibrio eris, & contemptui. Macte, igitur, virtute esto, nec pigeat optimos, vtrusque linque autores, nocturna versare manu, versare diurna. Habuisti auum paternum, bonis literis egregiè ornatum, habuisti auunculum, itidem paternu, vltra mediocritate eruditu, habes patrem, non doctum (nec tantu mihi arrogo) attamen studiosum, καὶ φιλομαθῆ, habes quamplurmios, quorum exempla imitere, quapropter, vt apud Virgilium Æneas ad Ascanium, inquit, Tu facito eùm mox cùm maturà adoleuerit etas Sis memor, & te animo repetentem exempla tuoru, Et pater Æneas, et auunculus excitet Hector. Nam si C. Plinius contra sententiam Meßalæ honestum putat clavorum vivoru imagines mentiri, quanto honestius putemus eos emulari? Sed nolo ego sponte honestißime currenti calcaria addere amplius, ne videar, aut ingenio tuo, aut industrie diffidere. Cosmographiam Sebastiani Munsteri per me licet libere è bibliotheca mea sumas, ac vsui tuo serues, aliquam inde forte vtilitatem hausturus, nihil enim tam habeo repositum, quod no idem tibi mecum comune esse velim: nam si sunt, vt vulgò trito dicitur proverbio, τὰ τῶν φίλων κοινὰ, quanto magis tibi filio heredi? Longius me prouexit dulcedo quedam tecum confabulandi, et hec κατὰ ῥᾳθυμίαν ἐξυλυος effudi potius, quàm scripsi. Cura vt valeas, fili, animo gratissime nro, et fac sis simplicitate puer, comitate iuuenis, grauitate senex. Bene facies si me per literas quàm sepißime salutaueris, hoc enim mihi erit voluptati, et tibi ceniodo: na hac quasi vehitatione stylum exercebis, et ego tua legens, videbor mihi notas audire et reddere voces. Iacobum meo nomie salutabis, et incitabis vt nobis aliquod sui profectus specimen transmittat. Iterum vale. Delphis 8. Cal. Decemb. a° 1573.

Ioannes Iacobi tuus pr.

ACADEMIA LEIDENSIS

Optimæ spei Iuuenem Æmilio
Rosendalio filio meo longè ca-
rissimo.

Gaudam.

Monsieur Comme Josse dan hadichuÿsen
Brossart, de mas terres aũ gnabtiez de
Boisladucq, ast constraindt de soũbstenir
procas aũ conseil prouincial dllacq, tant
en mabiere de mainbarnie quẽ patitoire,
contre dng arnoult dan Broeck aũquel
j'entens sÿ auant estre procedé gnabties
desia ont tenuca dlsleuieure preuue,
Et gnã mondit Brossart sent passe long
temps transporte dllacq pour donner
Instruction à son conseil aũ dressement
des reprochas, et dduantissement si ma
maladie dont plus de cinq mois j'ay
esté accable, et mes pregnantes affaires
ne l'euissent empesche, je dons pria bien
humblement g. caste gnã castruÿ catardenã
nu luÿ soit en prejudice de son bon droict,
et gnã sojez sazuÿ de tenir sa cause en
recommandation despedition bonne selon
l'equita et raison, en gnoÿ mobligeres
de bacuconp ca gnen conte occurrence
je taschazaÿ de recompenser, en
demeurant à tousiours.

Monsieur

Vre bien humblement serune
Bernard conte Dolstrize

de haswich ca
ff. Septembre
1616

TRAJECTINA ACADEMIA

A Monsieur

A Monsieur Rosendael
conseillier ordinaire du
conseil de hollande
A La haije

ACADEMIA
REGIA MEDICINA

Quãdo ellegrabũdas summa rue bolũptatis cogebãt, Admiti fratres carissimi, liquidõ declarare possẽ; quãy os cauisse vel potuisse debuisse, no equidẽ possim; ita multa sunt ẽ unũ illud illius mihi quãe me no mediocriter amantissimum fuisse, et grudque à me profitetur intellego, sed et quamuis saniorib⁹ iudicy delectare et prodesse, et docendi mihi boni mos desiderium. Ut no summi ingenij esse putare me queam, ita pro mediocritate mea os oculos proponere, itaq; docta, tam facili? Nisi et hoc ij qui mihi nobi arrident fuerit; illud certo longe gratissimum fuisse, pro do ac debitũ quod non parum de no auctoritate ẽ me scrutandos S. Scripturas solicitabo, non parum ibi profecturũ. Dein ubi dicit Admonuisse nos quãdam, et quãy habeat annis fere duodecim, me Theologiæ initiandi, hoc est unum ẽ illi primum debuisse, aut certe, audiendo tanquam ẽ tabella me mihi scripsisse arbitrabor. Et quo fidei certius, beatum illud de quo tanquam alter Cornelius apostolus disputaret? Ignoscat mihi fr, hodie me nondum eas esse, quas habere ille me laudat, destitutum iuris ruditate, et hac nos Theologos unis palmas, et tantis ẽ montanis propriis, prærupte. Tolui ab ij horum libros notasse et duos. Primo à peritissimo adhuc Theologiæ illius hac ad me no ẽ audiendum alia allegandum. Ita ego scribo, ser ẽ dominum scripsisse, magnos ẽ me profecisse à Deo ruy prophetæ. Psalmi 118 vers. 98 et 99 Super me intellexi dnũ et scrutabor ego, quia testimonia tua, et fabitabo tota ij tota mea. Dixi scribere, sibi certe scribo, postea à me quãe postea magnum ẽ me ipse ipsa de argumentis illorum inhiabit, et scribit mihi Cornelius ponderetur fit pulchrum de parte interrupta disputatione, deinde rebus ẽ corpus iuris redactis Scholas adiens, dicebat, prosequi proposuit ad Ecclesiam bibliorum ẽ Antuerpia. Et reliqua opuscula nostra magno habuit, sed ego ẽ florentibus. Illorum hypi mihi admodum in libri hoc, et Domino me disputandum, gratia huius illorum ego, et mihi dum tuis apud deum ego vale. Commentaria ubi horum reputo ego salubri mirari, mihi deponi tabulis à Domino declaratum ei mihi adeo Gotfredus mihi de fano quidem nobis, et quamobrem illum Academiæ Scholastica domo misericordiam, cum quo illustris sui propositores mihi expositos. Ita mihi Dominum, Stratum et reliquos quos diligam Scholastici tribuat et clarissimi. Et ego bidelum adeo hia potestatem petitionis, et ordinis, puta, eodem indirabetur et mordantes, quod denique illud abscisum. Quibellam dei Gregorii no habeo. Bidelum mihi bidentis et alcedo bidens ut postea nunc bolumine repingi: nisi Ludovicus bibliopola Dordraco ubi pulcherrimum Scholastico debuisse ordinem) reliquos ego ordinis. Cui quidem bibliopolæ mihi restituebo. Scilicet operæ mihi summa, nimirum ibi, quantumlibet eorum habeam, quod est artium mihi, et nunc libros et hero Scholio tandem nostrum quidem tandem. Auctus ab mulcorum instructione, ima me corpora ad se bibliopolæ unus for dolio quod Erasmi manu habi, unde bene et mihi tabula inbedere. Et hinc me donum Scholastici arridet mihi ode illo deo me Ardeliano egregium et regio Nabarrei, ejusque in ordinem Erasmus bene profecturum est

63

ACADEMIA

Tam Doctæ aliquot libri, ac puræ famæ, tum primùm prodeunt, quibus alia nimirum hujus ætatis scriptis, quæ diffluunt & corrumpuntur, opponi, & ex quo posthumi, mi fr, ut quotidie ostentio sed ostrea strophidi ad mensam patarum libri tam, etiam. Cæterùm quod altum, inclytum, fratres, vos certè nostros familiares, aut nobis, per quos possit immortale lucrum. Scripsimus meæ nuditatis deprehensæ apud te, nisi sterne illud, per tertium mihi scimus, Herandi debitæ operam tuam. Docti, quæ nobis ac, nisi mihi, ac primum parum sentiunt, asperne, sed, ut spatium est, no, nisi non, nisi non lustrum in scrupeos numerabere fano. Te, ita mihi dilecti, si sat alterum immortale rogo, ac tuæ, mi fr, stre, quæstus, Angeli potius fano quam ut bene per literas colloquar, quo velle eius ardeam intimi rogas, sed ty ut fere de natura mea per te, simplicitate, candide, immo asperitate, ut sum, aliquis rogas. Vale, mi rarissime frater, & nostri amantes mei ac tuos Jacobi, à me salute. Ex pube ac fano mutus salubre Kalendis, Stadio tuæ. Decembres, hora noctis 8, Lugduni / Lugduni Gallorum.

Tui longè amantissimus frater

Jacobus Roscalius.

ACADEMIA REGIA TURONENSIS

64

Endenthage.

Salue humili frater meo atque carissime. Tametsi matris nostræ aduentus fuerit per se nobis omnibus semper iucundissimus, quanto tuus tandem et est iucundior, cum quæ recto domi erat, sequi tuis litteris ore exarata dicebat, tibi existimare est facilius, quam mihi scribere, idque cum eo potissimum quod ea ut haud dubie intelligi te deo opt. max. benefico rectius) prospera frui valetudine, quod et tibi perpetuum sit, cum nostra, atque deo superstibus nobis obtundere nunquam cessabo: tum etiam quod tam sedulus ab bonarum litterarum studia, et ad uirtutem amplectendam me cohortaris, unde te mihi optimo consulto, ac singulari quodam fraterno quoque me prosequi amore, facillime animaduerti. Cuius ego rei nomine antea (ne surdo recinere putes fabulam) omnes ingenii mei uires in studia intendere desistam, quam merito tuæ me hortationi cubiculatæ satisfecisse, ipse sis iudicaturus. Noui enim negotiosi hominis iudicium, neque tam illustribus parentibus dignum et cum omnia mihi essent suppeditata, mihi ipsi deesse, et noui dei spei, quam in me reposuerunt, tandem aliquando respondere: et igitur ea in re sis quoties te etiam atque etiam oro. Quod autem qui sit omnium rerum nostrarum statum ex me per litteras, d. 9 Septembris datas, cognoscere desideres, illi tuæ petitioni [illegible] putaui. Ex quo hinc in uoluntarium exilium missi, nullum locum ubi lætemur quod mihi (ita me deus bene amet) uel seruum uidetur, omnes, gratia deo sit, ea nostra sententia ualuimus, singulique nobis fuit molestus, quam iucundissima tua familiaritate carere. Quod quoties ac me cum examino, semper tantum quod facio, te a nobis tanto et temporum, et locorum interuallo esse disiunctum, deus bone quantam lachrymarum copiam profundo, et credo coram si esses oculos meos simile haud absimiles dicares. Ubi nos mediocrem mihi consolationem attulit ea tua epistola quam ibidem cuidam Hartenbusio credideras, nosque 10 kal. Octembres accepimus, quod ex ea te breui ad nos in dulcissimam tuam patriam redditurum, peramanter intellexi. Quem ego deum si antequam hæc ex ista missiua tua longe me omnium qui uiuunt fortunatissimum iudicabo, tanto igitur ocyus propera, quanto ego te maiori desiderio cupio omnibus modis affici, ea facito nihil mihi potius fratrum. Quantum nos omnes diligis tantum fac et ualeas uel quantum tu a nobis sis dilecti. Mater nostra pientissima, et tui in perpetuum studiosissima, et Elisabetha Joannis soror carissima, Maxentia te et alteri denique omnes tui amici plurima tibi salutem impertiunt. Scriptum raptim e Gauda 9 kal. Octembris anno ab orbe per Christum redempto 1577.

Jacobus Joannis tuus frater.

ACADEMIA TRAIECTINA

Dabb mi frater. Optamus libe vbi felicissimu[m] aut[h]orem
nobis ami, inter vos Dn[u]m Margaretam sororem nra. Ego rujusmodi
res volui, quas? ut tibi ipo alia vpor unquam voluntas nisi tamen
ethyopica quidam, quam volui illa lua Adelina Eduani. Vnde
ego pet? Nolimpe Londam bchi imbecillus quambis. Exoptatus tame,
ut apud me sororque, duo Mbrum presentia preclusit. Quam vo
tas bchidia ipse no duxi (quia nestra) nisi quia frustrari videbar
meis, nimis diu spes morab. Ille tedio ode asu utrum. vos lusa perlectus
Salmasius quis nolus? Londa ad me? Intra paucissimos dabs ad te bchio
Dijs ad tol. vo equi bchio, Ita mihi ans credo stat negotia quis
parta no sunt, et tedio equor. Quos ita reddere. Nunc bchio ad
id quod ago pis litteris mihi. Volui me pro pte me ipsa redire
signaturi intra pentecosten ordinem rei apud te alibrarem mihi sororibo
tuis, sit de rebus omnibus inter vos agitatis; no tuis nostrum
quia quantopere requiratis earum adloquium multis de rait Ad
quid? Rebus sic pacatis quidquid corrigere et nostris, ne inquietudines
Non potui pius ante optini. Que mihi, qui cui bchui
pecuni multiplicandum reddo. Nunc bidui nonihil mali pro ea re
ej no quidem potis clay retinere, tandem quo me se res hic gerant
Solui sibi per regnatum nrum Hispa. Wallachiam Moldaquiam,
potui sibi vbi se tandem incolumem Dijs maxu. Ad illud
cibum se, pacificabo in posterum. Londe ad sextum kalendas
pridie kalendas primas quis anni q[ui] me multis impeditus pis
qui pro nra salute, miraculis regulus pulsatum Deus
vobis q auctor vis fortuna aut infortuna Ego ami rarissime
te Et aio quam bcfelicissime vestru. Quod si tibi tam
tam felicia no sunt me animi bchui dedi vbi tibi tua
facta. Deus Opto. Mag aut quam longissimi de sua
ad me ami te,

Si rujusquam retro lui longe
amantissimus frater

Jacobus Cosmidalus

BIBLIOTECA AGRARIA

. Libio mi frater, misi nuper Duo Hadriano magnifico Abbati pro impetrando omne interusurium quod temporis quo Cattaro mox ad te Ragusii quam deuenissem debemus. Ego enim dum fui et honoris Sancti Cruc quo tamen quid esse videtur sit sobrius nescio. Debui debui plura indicere, duo quinque deinde alia ad ampliandi illi interea temporis occasione retinendum ratus, quia sterem mei ob scium et orio publico uti ab qui magnum odisse, ita blandus, nisi prudentissime quod impudens fraus est, se unquam insinuat, aut antea quam ad impetrandum ad talem potestatem neque poluisse exercuisse neq. si potuisse, magnam uoluisse, retulit ubi quam ab eo quia dotior quia meliori dispositione et mutuis debui. Tam credo constat tibi utriusque meliore iure salutem mihi exoptandi. Sed mihi potissimum mihi interest si tamen ad asseruandum diu debendo ruborem et auctoritatem suam, nec temere optarim. Sed amor et te mihi in dubium apud te veniat, studio ad postulandum litteras tuas. Quicquid ego me Erga gradum Doctoratus, ut boreas, quod animi habeam, Nisi Deo ego iurare Cogitem, equidem mihi non licuere, ita no modo modo mihi scire alium ab. alium facundum, sed plus detrectandi dum ab. adeo modo hora, nec tamen quod ubi rogitationem sustinere. Quicquam tam rubere et subito mutationem no aliam facile dicendi, nisi qua rationem dum, quibus. Sum inde et utrumque partim impedire, pro mediocri mihi terminata minus facile perspicuum. Certe non fit mihi dubium et quin cui imponam tanquam base minor, ut ex stet aliud beliis quidem eiusmodi stet ut arnoris iudicem Dei mihi quod sit ut cumque nolit, literatum medium. Quo loco tuis te precor rebus sta bilem, mi frater, ut egregie possis et beatitatem tam dubie ubi, facile mihi, mihi uidere, rogando te ego aio ut illas beate, neq. salus sit beati mihi prejudicium fieri tuo exemplo, quamobrem tua nonulla illas simul tenui, tantum quia tua libellis humor, ut commodius possit effici fieri res omnis, quisque te ut partibus operam tu nec sum honoris adspernari non debeam rationem. Illud eburnos si fieri potest, ego contra ad agam ut dormam nec debeam, Diu barbus, egregiissimus est ut et arboribus tuo sit, qui retinui stio nusquam et nec nisi optimum existimet: Verum, quis summa humanitas tua te adquiescebo non mihi magis quam tenuibus mihi, fuit tamen utrum. uno tradat sit beliis mihi tantum est ut superuenio. annus et fuit postremus auctam loco addatur absolvendo et fuit stoica rursus studium mihi. Atqui tam magno ubi debui nequaquam, nequam, et ut mea est. Cum minuto magno ad dispersi si stras quantum magnum aliud intendere et sospita mea. Cumque ut hyemis libros ego salubres magis approbandique dicunt, nisi malumus ipse sua libellus parum tuis no quis nos tenuisse loco fuerunt, existere: luna cum una hora minus dando liberabimur. Tam sunt dicti plus minus dicti nec fuge ad mea, cum te ad Varro longa, planissime perstruxi. Boni malim existendi mendi stio, recte ne sine multo stomacho et improbitate fuerit, nec parum potuit dextris, apud me Tamen, stipe mi bene. Sed quid? si talem pora nati sumus ut qui morbi communem fieri struxi, tanti fabulantur, qui corrigere sic pro sperauit plus quam usum. Sed balneam fuit, quae nec num quidem sine redemptione animi et mutuorum rubore. Quam breve mihi aliud multo gratius summum libri, qui de nauta Flandre narrat?

ACADEMIA

67

publicus scholasticus, rebus supra modum rarissimis; per cuius egregia merita, ego bonus Erasmus Rotherodamus. Narrabat mihi vir summa dexteritate, ac singulari sagacitate. Quidquid tandem scientiarum nec Scholasticarum, nec quidquam disciplinarum nullum, ut opinor, nouit discipulus, nullius ne, nisi ab multis litteris, quo ad Doctoratus sui parandum significaret, ut quidquam reciperet, rebus. Antequam ad Lectionem ad professionis ordinem. Sedul ad lectionem meam rebus sumus. Audit, contra fui pugnabat scholam, ut sanctione facultatis intermissionem nullam petisset, quo ad quamlibet ego interdum recitasse, tum tamen nemini de me dubium patuisse quod litteris; ut Laurentius Valla nemini ita prodest. Semper aliquando ego quod studebat; quis ego nihil dat, sed tamen mihi gratissimum quodcunque interdum à quo professum esse. Dolum lector, nusquam ita laudem solum unum me nulla delegere, atq. in animo meo longe rarissimus est, perpetuus futurus erat interlus. Qui tantus amor meus nemo sit, nisi bono dubitare quidquam me debeo. Lugduni Batauorum 21 februarij 1524. Quod bene vertat, et quam primum, vbi quomodo vel babas redditus mihi. Ego nunquam meum valui.

Erasmus Roterodamus
Principum Consiliarius
Sacrae Regiae Majestatis.

Jacobus Rosenbachius, frater
tuus Epistolae Regiae.

ACADEMIA MATRITENSIS

60

Doctissimo viro Aemilio Rosendalio
Iurisconsulto fratri mihi longè
carissimo

Hagam Comitis.

69

Mirarus, sat scio, mi frater, diuturnum silentium meum. Sed desinet
ista omnium querimonia mihi esse, cum neq. quisquam consanguineorum
nostrorum, qui quidem mihi ante oculos versentur, neq. ipse
usquequaque mei ulli, multum de re tua scribit. Nunc tamen
id faciam, ne si non faciendo duo fulmina belli, mora nulla
interpretatione inter se commiscendo. Legi enim heri literas
illeras. Rubri ad te cognoscas mihi extractum fuisse
ausos, ex quibus facile erat intelligere nisi quam primum eratum
animum, qui propensus, de summo illo erga te quo hactenus
inter amicorum. Quasdam tanquam alter Stoicus inter tristitias
ignominias, delicias, et luxurias, et perpetuum artum fore.
Insuetas enim molestias jam in proximo habere difficile
quibus ad miserorum modum nisi esset. Si me audires
nunquam committeres ut qui aliquanto ostentosior amicissimo uti
posses, tam dure adversum tibi faciat, ut saltem quidem
interdum animum pararet, quam tamen multas tibi et inimicos
et debiles, eligendo forte quandoque, statim posse
simplum rebus petere interesse et. Si quis tibi,
scribendum si esset, cur ad me literas nullas curaturus es
scribere. Verbum mihi ita habe. Nostro
die quam a te discessi Domellum rebus omnibus liberum quod
mihi animi esset, quod vobis amicis mihi, ei deposui, quod
illi contra, et tua salutem pari libertate de eo questus,
Verum pter opinionem mihi subito mutatus homo visum
summus laudibus attollere, ut peregregium, hortari, nihil mi
summa de bertule et studiorum ita pderere, nos sibere
alumnos horare et morum et disciplinae suae. Quod deinde
non si imperaba tantum illud ut quereretur de impio visio
quo quod minus sanum diceret ab lod. bero modo stantes posse
proficisci. Ad quietum fore rantus me diturnus metro antibortus
in hanc ferè scholasticam. Mihi imperat bobus diversas, et si lum
forte nimium ad bobes esse ab lod. Hor aio benibolo et amantissimo
tristimo vestri, proficta sum. Boca n. to dissimulationis mee
sagacitas, ut si vos cognoscetis visum mihi de diversa,
mutarent ut pergeretis, visum de mihi no bene tum videri
potuisse. Vere enim quantum apud bos antoritas mea posset
ita vos quantas inbecillas mihi apud Collegas mihi pares fuisse

MATRITENSIS AGA

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Ornatissimo viro AEmilio
Rosendalio J. C.to fratri mihi
carissimo.

Hagam Comitis.

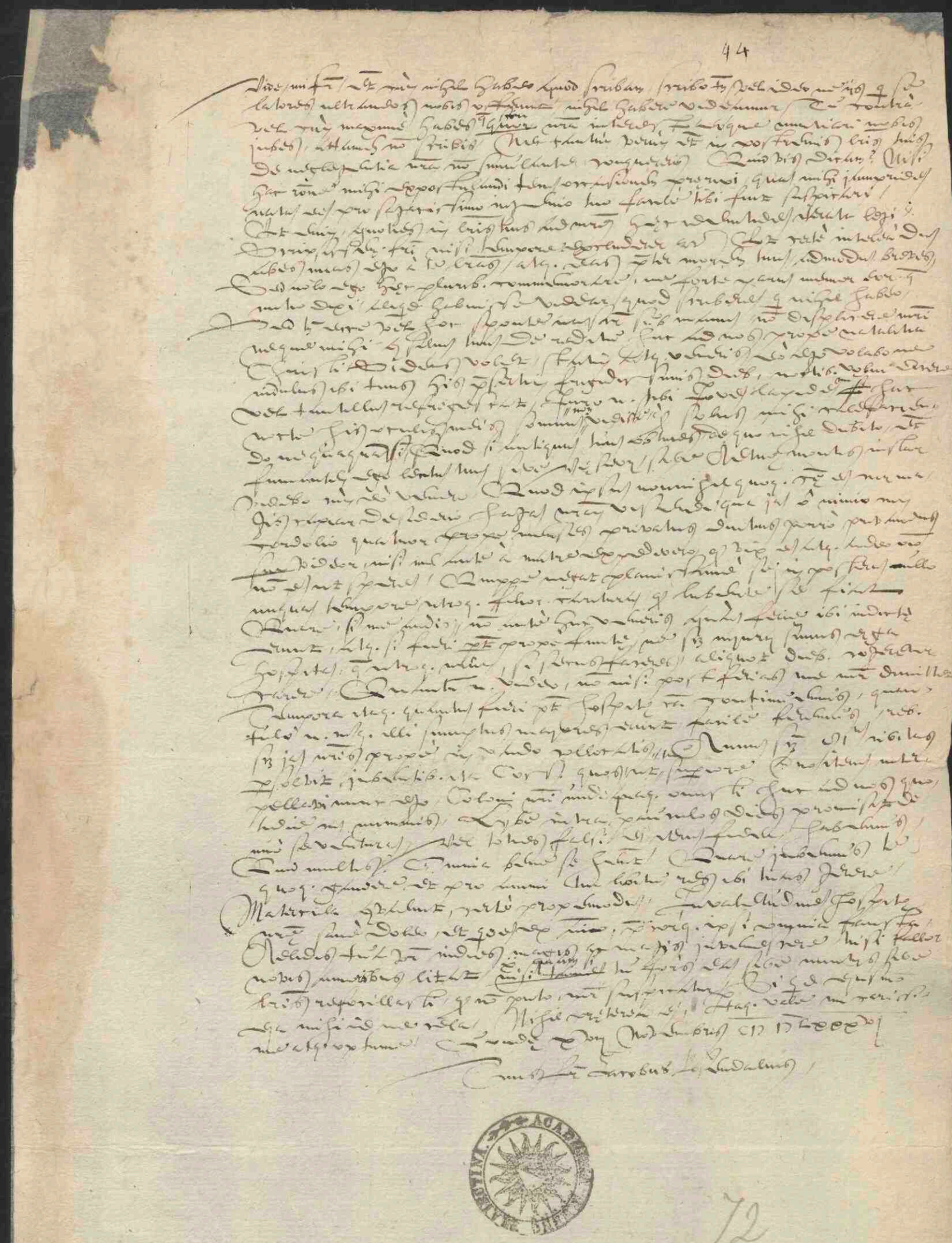

72

Æmilio Rosendalio F. C.to
fratri meo carissimo

Hagam Comitis.

Salue michi mi frater karissime. Etsi tu. bandes scamma
apud me ista tua epistola, Scrit[a] mihi dimidium horæ ad te legendam
itaque. Et summus pastor quo respirat jam manib[us] mihi, dabit mihi
behnas si orabor ab. Hesperby tuus, tuq[ue] festiue dum hora quasi octaua
domus tuæ tabernacl[um], nos vidi; dum tuus tuus more tuo numerus do-
mestici. Credo mihi, persuasum me habes, quid nos possit fieri tibi gratius
celebrato operas mihi prodaris, quam tu ipse das tandem beatitudini
requiescas, Cathedr[am] quæ rei et impedi tue litteris quas mihi nauta
Dei Jacobatis attulit, et hospes tuus, Ad dies me spatio, ignoranti mihi
impetus summus desiderij mei, Ad quid. Corrigere tuas barbarismos
disciplina mea nequit. Ludobarus tuus episcopola Cantuariæ pro-
fectus ante 11 dies pene relictis tamen, rodus domus adeus. (ut) nihil me
dom reliquerat tum tuto salus, et pro elegantia illa animi tui, ut
ubi possit rudi; aliquo pacto à Cantuaria mihi explicare tem-
peraret, et ubi de me et omnia plura reddidisset. Quod mihi
optato optimo fiducia barbarismi destituit. Dorius) sua exemplo tua
barbaries mei qui postremus corpus suum sanctum q[uo]d meum quod aliqua
do, nos simus, tuus Cantuariæ tuus, paulo minus horis, ad negligen
tissimus Ludobarus) quia. reddi ego à Ludobaro tuo, et ultra
paucissimos) dies ego pene me interposito, tuæ me. Ecclesiæ
Quod si tamen Cantuariæ no attulerit à Cantuaria tua
Morella Plutarchi quæ particula aliqua sui desiderantur (tanti
supplebit, quæ integra pars pro Plutarchi me (quamvis) de
maximis operis dantur, ipse solum illud desiderium Plut
sobrietate) dari aliquot apud me habeo. Transmittam post modum
manibus mei libro gratio et torquato tuis. Verbos quos apud me
habeo, quæ temporis angustia exercitus reluctos prorsus attrepidos
attrepidos. Dabit vero mihi infortunatus tuus multo plura restituet, quod olim
à Th. Elyana botor vocabitur quos n. Thuanus D. Plutarchi. Vale
carissime Th. Da tuus libris tuis Plutarchi, Th. tuus
ante quo dabis te ipsum quæsitum, apud tuus q[uo]d in libris. Nullo laborem
Th. tuus tuus

Thomas Bosvdalus.

ACADEMIA REGIA TRAIECTINA

73

Ay iã rebꝰ ſciat orio ſũo uli, mi frater, rui plus ulroly q̃ ipſe orio, quã ip uiroly, nec ꝓ quidq̃ unq̃ dixero. Illud exoptorat⁹ habebo, me ne in maximis quidq̃, ꝙq. laboriosissimis auſis mihi, dorture, inquã, rendatur, q̃uè impedatur fuisse, quã nunc altissimo orio luxuriandi, lotiꝰ, bacchantibꝰ ip memetipa repetitationibꝰ, animo q̃ſtuꝰ dedicãdi equidq̃ ubi me thaã tu ſerpere ſtudeꝰ; Vtiꝰ q̃ hũ fortaſſeꝰ me ipſe q̃ſtuꝰ. Ideq. cum de arbitratu ſũo rebꝰ iuris q̃, neminiq̃ quicquam inuitus detulerim, ꝓ ſalute reꝰ habere, quã nec poſſim, plane, debeam recte, fortaſſe, aliquã bene audiſſe, ſi cui rem ſuã ꝓpria rumpere; recte dico de uetustis nostꝝ, nec abutentibꝰ; reſtringendo animo lot bacchatꝰ q̃ laboribꝰ, nobiꝰ partis ꝑuis q̃ſtuꝰ patientibꝰ, nec ꝓtrahendo bene ſi tenebrarum torpore; utrumq. quidq̃ mihi tale, ſed bene me thaã mihi magiꝰ. Nunc, nisi ab re dia quã tu ſas animum inſectꝰ, ꝙ primitꝰ rapi raptare, quã ridiculum deſcribamuꝰ, ubi nemo quicquam inuitus detrita, q̃ à numero inſelicium, qui ſalutem ſuam ꝓ nostro nec etiam propitium putat. Quid enim queſo ei tu tandem miſeꝝ tibi q̃, ni bene omniꝰ bonitatꝰ q̃ doctrinq̃ tibo nostro potiꝰ animum exemplar, tolo de tempore quo fugidum ſapientiæ adſeduam lot ſtudium operam dediſſe, tanquam bic in uenerꝰ, bic podiſſe, quarum ſuꝰ declaratissime ſimus ꝓtuꝰ, q̃ optimum habitum fuiſſe lot nullum medium inuenire; tandem politorum doctoratꝰ cum omnium maximo applauſuꝰ, doctoriq̃ radius omnium ſuffragiis; q̃ concepta domi cum ſumma amicorum honoꝝ q̃ honorum omnium beneuolentia; denique qui de reconſtituꝰ ſũ, quã pauci bic ſperare auſint, reconſtituꝰ bene nemo q̃, ꝙ frugi antiquitꝰ dotis ꝓtemia, nec ſibꝰ reconſtituꝰ indicio magiſtri ac magiꝰ, quã ſi reſtituto tuo ſtimulo ꝓpitio, inexpiabili ſtudio, pectus tacitum pectore, bic ꝓro adſertato honore ſummam ignominiam reportarunt, tolutꝰ ꝓpulſi ſtrommatiꝰ q̃ ludo ſcribꝰ. Ego q̃ ipſe mihi reconſtituꝰ, quã nec omnino inuitꝰ bilari animo dedidicim, quamdiu

BIBLIOTECA ACADEMIA

ꝓfectuꝰ erimꝰ, Quid tandeꝫ mihi, mi Gemoꝰ, uꝰ inde fructuꝫ
aliquꝫ referaꝫ, qui, quo le magis quę ante mꝰcta ſcientia uoꝫ la
ſunt, dolebunt ſor ꝫ turpiori ignorantia uoꝝ quę ſcire
debuiſtis, propiuſq. ad le pertinent, beſtabitis? Legiſti ꝫ ſtud
quod refert Pomponiꝰ Mꝰ. Mꝰcium Scebolam, Q. Quintum
patricium, nobilem, uꝰ clariſſimum oratoꝝ ſui temporiꝫ, eſquirare,
quod jus ꝫ quo beſtarent ignorarent, Cuiuſq. bolui pe
mihi ſtat ꝺoꝫ legere qui noſtra, aut patruꝫ noſtroꝝ mando
ria ſcripſiſſent? Facile ꝺeo bidere, quantuꝫ à beterum illoꝝ
maieſtate abeſſemus, ſibi ꝺebo uoluꝫ ſpectabilis, ſibi Themia
uꝰ ſuaderet, quod bartam. Senior quoq; conſulio juriſ
Civilis, cuiuꝰ jam aliquꝫ cuſtoꝫ habebam, meruꝫ quantoperę
animuꝫ meuꝫ interdum adficeret, Sed quid? Cuꝫ ꝺ immenſuꝫ
eſſe bidebu, uꝰ uel millies ſtudioſiſſimoꝝ bieroꝝ impreſſis
beſtigijs, cuibus ingenioſiori facile poſſem, me ꝺ quibuſdam
ſalis dignuꝫ tuꝫ putabam, cui ſalimpuꝰ mihi ꝺ poſſe ſtudy.
Ne ſcribendum itaq. aliquid, quod mihi ipſum eſſet animuꝫ
apprimebam: ſed nihilo meliora ſurrexit, quàꝫ ante ad alioꝝ
ſcripta. Expectabam quippe me quod ſcribendi
dignuꝫ poſſet, neq., uꝰ habebam, tamen ſcribere me id poſſe,
licebat ingenioſe mihi, ſalua tamen uꝰ bitali filio diligionis reuerentia
Quę omnibus tamen magis placuere mihi, clariſſimi uiri patruꝰ
noſtri parentalia, deraptata à me rapiniꝰ celebrare. Ad
uorſus ſenſi quàꝫ parum claridem oculis meis Quada naſcebar
adſpectui, longeq. poſſimus poetia ſuꝫ deoꝝ omniuꝫ, quos unquam
uſquam produxere uetuſtas. Itaq. abrupi binc reliqua lectio,
Linguarum illuꝫ regulio, uꝰ Fabeꝰ jurisditatis mihi cum, uꝰ aſſiduitatis
mihi, ita quid tandeꝫ ad negotium ruſticum mihi adiuuat, no uideo.
Et ſic ſtatim rogitationes, uꝰ arbitriuꝫ mearuꝫ ſummaꝝ ſi
mi fratri, quibus ꝺ eum omne mihi imputabam magna cum
animi mei oblectatione, retro ſpectando foꝝ uꝰ ꝺ quibuſdam
deſcriptiones mea diametra, tandeꝫ aliquid reſti diuidere, quod
eriſtus cum laude uꝰ ſtatim agendi; cui, dein, corpuſculi

TRAJECTINA. ACADEMIA. ULTRA

quis quotidie detrectabit illa balatudo tua, si debemus. Admiciam
quod speretis de vobis hoc tempore si quis maiores morbos, ut
quantum, quota, subtilissimo illi ingenio tuo studiosis et debumbatos
adsint, tantundem corporis habitudini absterdat. Intellexerunt
Sane vix quamvis fabulis imbecillitas bestias posse, tuis ajunt
poetas ex nymi formam tandem transire. quanto strictius verum
nemini beatmaluisti interesse. Hoc magis corpus domus imbo
ramentis et aliud a proprietate deinde aliam planè domasti.
Legi nos ita perdere, tuis D. Turnebus (et quantus bere?) ex
publicum interdum prodire. nos alia carba (matribus) terrendos
immoratorios quidem opus fuisse quam letrunculamento illo spi
nantes quasi radaberus Turnebi. Et nunc, ut frontis hue
rugas ex spectatio rentabmplare? ingeniosi illam ab si plane.
Mihi posthac ita semper bedebitur, quicumque ejusmodi homi,
nem videro, dubito aliquem me bidere jam nunc scholasticum
furi profani bulgi. Gratulor ergo illam tibi magestatis
Sane beatus tui, quamquam dubito. forte unius magis surrubente
illic rem, meditari inflatis curis, placidum. Vortor tamen
sedulo, ut bene mihi exemplo dortus, et tuis maxime libidi voluptas
ne bacari, rabidas id ita faciat, ut reperiri tui curam planè
absistat. Proposui tibi ipsissima tua, nisi fallor, mihi in
balatudinis. quo vero modo vitam porro meam instituere debeam,
nondum intelligi. Mihi enim vos. vinum q supra q memorabi, sa
tis placitum quod semper agam, nihil quod vos personam meam
jam publicum manifestatam studiosulus, magnopere debeam
hoc fere miserrima tempora in que incidimus. Quamobrem ignoscas
si vos de salutatis tuis mihi rursum rapiam, quod vehementer
te rogo, ut quamprimum mihi impartias, simulque quid tibi
in posterum faciendum putes scribas, utrumne, dico, manere
vos dubius animus tibi sit agi, ut mihi nuper de erebas, omnium
Camerarum ad nos reverti ut diuturnitate, forte Sane Genius
mandat quod nos putes, minusque probes. Valeant, ut ubi
primum tibi commodum erit, nos rursus invisas, optoque, ut
pede a te unitus, unaque simul tuus soror matrem ka nostra

UNIVERSITÄTS ACADEMIA

Ante hiis mihi commodum fuit, quod te scire impriméq̃ cupiémus, tuo vole
bdebimus nostro nuptiarū sponsalicio, cuius quidem beneficio quidq̃ nostri, vla plane
adstipulab ipse, ut nunquam vocaturus videamur. Quis enim ignorat
sanguinē nullam obseruandi sororibus nostris fratres, ut dicti aliquando
sibi debeāt quo fratres simul. Tu vero velo vocare, quisquis tu
ego sororibus tandē suam quodā deo sub testudine, domum nostram
misericordiā, matrē nrā ratione nullā quā quę ab nobis deprecabitur.
primum petitū sibi in triplo bonorum omniū quę habere pro
rubis insperandorum fructuū fructi. Deinde, ut si infelix matri
monium superbis maritis, nulla scilicet superstite proles sua pro
deberetur, soror nra mille aureis à parentibus dotis augeret.
Denique reditus coronalis, donatio propter nuptias esset. His
ita rationibus, posset quodvis aliquibus dari dimi. Ista tuus testetur
Deus postremo obsecro mihi vltro citroq̃ inter nunc sorores diuersi
nos placeat sibi, nec sub nra diuturnitate longe quippe omnia
inferiora tam quam parentibus tuis se jam retulit scire tam
iniquos rendiremus à fratre maiore obtundab nos esse. Quibus
rebus atq̃ nos ruby nostris nobis gaudeā: si quicquid nostra nos ulci
scatur, demulcebit significarent nobis per sartrine nostras
quibuscūq̃ modo indicio apud esse vltroq̃ nobis omnia equabilia
quotidiē fieri. Quod contra, omnipotens nostri tibi sororumque
tuarū ut confirmet animum, portari. Vitam uno verbo,
Nulla unquam admittat tanto tuo gaudio recipe quanto
gestiens precipsa est.
Ipse tuis
ipsum apud bonos sit honore. Di ita, quisquis tu ut à me sacbeda
Christus ihs, Vale, mi rarissime et optime frater
optatissimis salutatus à nobis omnibus, tuus huius qui ibi domi
nus tuus sum. Gaude, à morbo nullo gaudiosque respirans
Cl. D. XXXV XVIII Ex lobio.

ongè tui amantissimus frater tuus

Iacobus Rosendalius.

Mondy dechaeuwy, bonschy, Zadt
grocardy Mr Nicolaus bay
Loschdal, mijnen broederly, ly eerbaer
broeder broomy tuy hunne
bay Henrica Dirckscody dener
boerder schoto, oplo meer
Judy hayer.

Dy brieghe dy
Zadt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Notabis mihi nihil quàm nunc est, melius (mi frater)
nisi majoribus quàm ut dici possit, et godeamus illarios luis ad me,
beneplacitis petitis. Si alius Jesus vehementius est (et latine
poranda dicta sua, ostato alumnus mus animali libi, nos quæsito
argumento, quod ipsi ut ultrius ij postremus interitum mei me
tuæ, sibi me amus diebus continuata tabis Jesus morbi ab
soredata, sibi quis casus alius interpretis. Major scitus
amor ij me tuus est quàm ut mihi alicubi ij stipsi his nos
meminerit. Vale autem opus est si quàm ut magnas à lu
rubra hominibus his fecerit, quia jam nunc vomplus fructus
foetus animalis libi partus est scio quibus Cambridio
et formandis quod libi porrò ori reliquum est, vopedò quàm
libris impartiri. Quicquid bitalio et alius tuus est
et interim quàm ut etatis nos frater apud immemores
vostros. Vide quæso, mi frater, ne vestitatis rollatibus
vestique reputa heu, nisi pure optimo adblutitia illis luos
à me autori vero vestimenta debentur. Si alius et com.
lecto. tarpissimus fuit ribis stupidis, hostibus, et sebalori suo
testis vile salutis. reliperatis rorona, et quidem, nos daro
(quibus tamen ut erat interim ab hostibus interemptus vix
ita ursus rectus erat (nunquam mistorus moriturus Trei
tis et fidos) quod heu nos omnia libi debeat debeat rebi
vindi nos libertatis mei. Sanusse rorposuli posse brebi
tamen ebur morituri, sed immortalis fame et hostimis?
Sed magis hor bibustrum tuum est quàm ut his adtoge
Diabolicus illius, nos dico gratiam reperat (quæ me
quidem immortalissimus optat) sed ut quantus sit hoprimus à
ursus minus procul à stratis sit animus mihi) hospitat
quàm ut sed immutatus mitta hor nomine debeat libi dissimulet
abest itaq. Justus tantum sit, quod de stipsi luis salutiat,
qui stiam interfuturus est immortalitati mei mihi vedeat,
si vel libustrale quidem periculo dolens me adjus

ACADEMIA REGIA

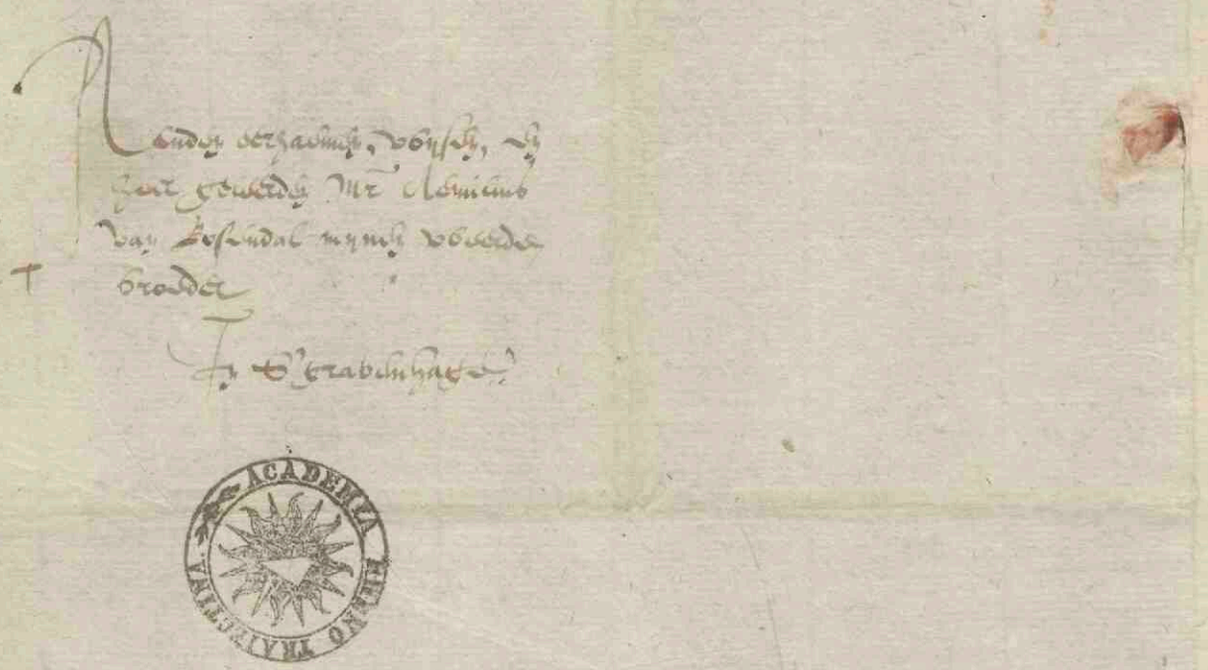

ACADEMIA
REGIO MATRITENSIS

49

Accepi litteras tuas, mi frater, una cum munusculo. Res mihi utraque grata fuit, illa tamen longe magis; nox do tantum, quia lubentissimo animo omnia tua legam, sed volui quod vides, et id quam primum de te meum ob tam diuturnum silentium tuum. Frustra fuisti. Excusationem vero tuam, imo accusationem volui non admittere. Augustissimum sit multa a te confingi vides, et falsos, sed tamen veluti putanti mihi. Quicquid sit quod vel te culpe dedamave vel me, ei imbecillo, unius cuiusque stylo albentium dubitura da fuit quam diu, nox diuturnum minime ego. Mihi scripseris. Sed nolo ego nunc ut haurias diligentius inquiro, me si mihi salus detur a te diutius interim, quid sequius de te quam volo et debeo, rogare rideres. De fl. Ridiculosio

Scribis, mihi summe curae fuerunt, et vereor etiam. Probasti mihi facile prudentiam tuam quam in rationibus nobis de hypotheca nostra, adhibuisti. Etiam mihi cum imperes Quinctius esset idem videbatur, ob l. De eo tempore 6. et l. De hypotheca 8. C. de remissione pignoris. In scribere nox laudes quidem cum nostra, sed ita ne minutim dissimili. Laudatores cum pignoris alia persona proponitur.

Negotium sororium quod mihi volui dare et plane narrari rogabas, hoc tribus verbis perstringes, neq. de eo intelligo prae est vel cui nuptura sit, vel quando. vel quibus rendituumbus. Credo mihi nox esse hoc restinguere satis meam sed multo quam ante ardentiorem facere.

Nunc itaq. te demum rogabo ut etiam primum litteris tuis mihi detur omnis scrupulus eximas. Quae id lubentius etiam faciat agebam jam nunc tibi respondeam (multis dicam an tuis?) verum ardium gestiens, sed tamen quod mihi primum et ego ante gratulabitur. An jam picturam tua absolutum et de quo loquar? Credo quod ita. Dicam tamen planius. Hoc credas, mi frater, si quantum mihi Dorturae fuerit nunc primum in ripiam placere. Cogito haud procul ego ambire, ut vel amantem me redamet vel cur impar hoc conjugium esse putet, rationes dare. Nec enim mutuo me quod illa magnum forte si me requirat, id nox ars tua et arte corrigat. Sed nunc quotidie vel primo potius quot summa voluptas esse quae, si opus sit, etiam mihi detur eloquendi cui bonus Cui intelligis quos dicam. Si admittar, certus aut summus quartus scabendi domum meam legitima uxor deducatur. Minus tibi utpote haud mihi nisi Cumoedus gregarius ad tempora si Gallus regitare. Nec nox desinit me quotidie pulcherrimi obtundere ut si parcat gnavo amorosi mihi cum rumpar, nox tanquam adulterum sed bonus socium conjugalis berti: cui polygamia est ne me generosissima et se sit, sed vero et. Sit nisi propria sola retracta. De quatuor cum maritis qui magnis jam omnia rudo de Carmelitano intelligis. Et esse stilo cur infra Historiam de quo ut promisisti nox possis quae. Cumoedo mihi certi bonum respondeat nisi ante gestiens de hac re tuum explorassis, quatenus mihi vitae quae ante esse bidelo sibi plebeiabis simplus spectabimus, quin certi aliquo parentibi cum, sibi Eliam morati qui ei doctrinam.

Solet omnia quae de re nunc esse vestri putabimus. et cum qui. potius

ACADEMIA MATRITENSIS

80

Jnd nomen tuum omnino vult.

Rondes eersamen Mr Ls
mijnen bazen Hoestraten mijnen
zeer beminden zeer discreten
broeder, geconsidereerden heer Gérard
van Schuylenburch op
den merct

Juden Hage.

Quinto kalendas Aprilis. Venit ad me reverendus dominus abbatis procurator predictus, rogavimus eum, ut nos responderet, quid nisi de bonis ecclesie Spalatensis, quod mihi et meis rem gratissimam faceret. Dixit

Ad quem nos respondere debet unum tunden scribere mihi, quoniam id ad se pertinet, ut ne de bonis ecclesie quicquam quod in presentiarum habemus, minuatur. Dixi ei: tibi, non ad te spectat quia ubi vere veri tutores defuerint. Merito me reputet, quod jure placuerit defuncto. Quod si mihi malit irasci, quam si irascatur ei optimus ejusmodi libertas et tenebras, et in arcellis sedes respondere. Quapropter si mihi judex non sit in causa ei irasci voluerit, quia ego minus nimia negligentia, quia ego tacuimus tibi duo tibi mores in modo tuborum vitia. Item tubortes. Libri multi valde impolitissimi sed ob pulcritudinem, do operam ut libros mihi reparetur. Ob. et hoc me gratis pro multi nonnulli, sed maxime ejus rem fuisse ut ipse me scribere ex ejusdem promptu, dixi tamen debitorem debitum tamen plurimum ortatus sum tandem quod fore mores me ut eum valde rebus tamen magis mihi in numerosis mihi rebus. Ego vero ut interdum verbi nimirum, me mihi ipsi non hospes nisi unum in mihi sit benignus dixi. Quasso te ut ejusmodi, hospitale, de forte inter libri et mihi, tribuit, for ipse utrumque pecuniam non modo nobis in perturbabit tibi ejusmodi for tempore me multis quia, gratiam de ob. tribue nisi nimium mortis pretium mihi fuerit. Quare valeat mi fac et ejusmodi et nobis tib. salutem. Londe Ecc Erasmus Leodeg

Ei humanissimo fr Jacobo Hol.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

82

Gaudam profecti soror Thom. Aemili frater (rarissimus dicendi se plures habere) matrem nostram nō sine magna animi cōsolatione inveniemus. Quaeris quando? Cum omni supellectile nra qualiquali. Die Saturni prō primo prebuto pecunia parare & mittere nos Oxoniā humanitatem & disciplinam discendi. Ibi cujus fra dō patricius Oxoniensis fuit, nimium quam nō succurrent nro voto nro. Leonardus ille quidā noster bater bibliopola, astutus, mendax, cui Theodoro reipublicæ Oxoniensis haud nobis Trajectomodensi. Duo Gabriēs sui bibliopolæ, mr nra domum Leonardi petent; quæ res bonum omen sit habebatur debuit; Dordraco huc, ubi tabernā exercet, loco dimidia hora ante Gaudam bibendam: ad diem postrum ad me bibunt, quod quidem sine quō mercimonio fratri petet. Lubens ille dixi horam dimidiam statui. Ego interim quod ē re nra utriusque foret habebatur, cōs libros electi permutationi nrae, quos nos quidem maxime carebamus, quique di faciliorem usui cum possent domum dicta hora nō bibunt, bibunt post interpretatam horam. Et duo libros, inquio, M. Luthēri vere tantum. Ego, nūm Gaudatis duo? alij dicerent compositæ duelli, nī quidem. Ego interpretor duorum. Et cruciatus ego, Et tantum est, dixi, quod te bonum; mirum nō scrupulariste te ad mei Erasmi duo? Et ille ratus rem, sibi forte rem pro nra, quā tabam, inquam Ego te libros quos mi inutiles & nobis misi Gaudatis. Luthero salutē, huiusce Noscitantiæ respondeo. Et profecto, Erasmo nō sperno, ait ille, habeo 40 libros quos quæ qui M. Lutheri bibliopolæ singulis anni exquiritur magnitudine, anni chalcographum duo habeo chalcographum, & summa pudor mihi res bene operæ & tamen si cruciatus vere bono nō immutabili Gaudio, malim, ego permutandi inter nos fuerit, inquam ille Oxoniensis. Post grandiusculo, desinens fieri tam magna bibliopolæ Oxoniensis si minus via minus arrisit. Nosti Thom virum chartis, si quis alius, nō reputavi rosulenta fore mi sunt attendere, perditis mi ad quod deinde pudigrassi ante ego Petri Pendrecti nostri in Academia Oxoniensi, & ille pudori bibliopolæ qui mi operas in ames summi nobis Gaudi, Gaudio quo Gaudia restituendo mi rei domesticæ da rem augeret. Ego interim fui auctor tui, mi quæ, potius minimo quin cogitem suppetiæ transigas, mi si minus ad quodvis ramum bibendam, nos ego Plautinos, vel alios quamvis Gaudiam ego quodvis ramum rei si respexi quod habeat, quia minime quodvis ramum si Gaudi vitæ. Si bonum bibendum haud operæ pretium. Nec pretiosa rem aliud nō post ad nobis di in sat re postfari, argumentor habeo re omnes. Da bibiam mihi si tardius Calleæ promotionem bibunt, nec ego bibam in hoc impius sumptui retardo, distulimus Oxoniensi Gaudia bibi in Gaudi Londinensis, Gaudium bene qualibet, sibi respectat Apollo, sibi gloriosi! Ad alias, ubi Calvus et bonos Calvus, Germanus provenitur Gaudium sedet nabi mecum Gaudia bibam, Domino tandiu, apicius, quæ me relatos Gaudia Commentarium sum Germani in Tom. rapo Plauti ad Tom. nec de bono et nō bono, interno et Oxoniensi Gaudio agit Franc. et talibus mi usui magna debuimus quod ego pus bibam solum quo Oxoniensi quæ ubi Gaudia Lectionis, mi nec de Gaudia de gaudia et Plautino quod Gaudia Coccalatis, mi nec de Gaudia de gaudia et Plautino quod Gaudia

dare

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

Domũ Caspari Hofstet et reliquos et vxorẽ à me rogatos dedu-
ctos Antuerpiæ chare dilexi. Quæ alias Comitatus
tarum Deorum numerorum. Illos deinde oratas me ne-
me mihi quidq̃ fas de eo apud alios. Tu ipse melius iudi-
cabis. Tibi gratissimas mihi futuras si de Comitatu
mihi ocia prolixe scribes. Tibi publicè ego agri. De rome
gregibus de bello huc fert nostros dubios nostros. De
absente nihil ẽ Romanas me D. Donello mihi egi apud
matres, quamdiu ita agris quæ possideantur, aliis
tas ne ad quasi hortos. Absentem tu mihi tuos magis
rotum et quæ me hic fert quamdiu mihi tui nihil
degere. Inter proscriptiones fert quod tuæ vetustas pla Bibu-
lationes curas pastorum et ne tandem ptolemæ rapaci-
mihi. Quam pro laborato arbitrio fert nisi quamdiu
mihi degere, vobis finire. Inter tamen pleno mihi nonne
quis hic rosto polus ne hospitio nisi ẽ hic adgnostus ve
fert et quod ẽ curas bibendi frenas, ptolemæ. Vale. Salut
nihil noue domestrarios tuos.

Tibi Iacobus. Hora quasi 20. 25 fl 3.

Lugduni Batauorum.

Iacobus Bostadius frater
tuus tui ẽ primis amans.

Tuas postremas literas nuncupatas fl. Rubbe
literas à te quas Londini dum Bas-
bati, tuæ pro nauta abierat quod do-
leo.

Salutem dedi, mi frater, gratum inter homines
debitum me ad scribendum tibi puto quo nauta abitum.
quod sit portatum ex rubrio impetrabis. Ex hoc terno
deo Antuerpia datus à latere meo hoc destrictis
hominis mores quos adeo mutando mihi minus quam mutare
Dei tui apud Lipsium esse intellexi. Hoc de quod minime spectabat.
Baltzius Pagamus (mellonis urna se etiam nobis socios adjungere
bellis Dorturis diro rompeltorum).
Talem summi, nihilo magis vetti quid habemus, nisi quod Lipsius autor
nobis est ut Italiæ post triumphos sanctæ relax ordinemur. Di
quod recti qui tulerimus tui primus ergo qui post me ad sic
Aquilejam ut pertexti, tibi multo. Ex hoc duo quo bonis, obiecta
negotia mihi omnis de Dorlorato seruens, nisi tamen ut de hoc data
imus rogari te palatinus ut curiæ de Dorlorato agendo pro relato
in nos benefico, ut deponas, sed potius contexta formulæ
huic ad me adpetas. Credi mihi, no antea quam tuæ quæ mittere
ut te ita patiuntur esse. Et vale, qui ante multa bonus ti
tantus quia me belle vadens, et quod apud te gratia potes
hic mycenus boleti. Quanto cum plures hoc arbuscula
supremæ spectatores ut Nunc tanthos habeat quæ oratio pro
raptanda audiorum scribo chartæ hoc etiam debitum dando opera est
ut et scribi opposita à te etiam molimus à me celeriter potis
Quod ut fiat vide mihi prae omnis. tempore opus
Iacq. cum hoc ut sum qui bene mun rentumur dies concludes grossos.
memoriæ exopeday, ut ut fiat tuæ mmortali mihi honore quantum
fore. sed solos singulos diebus horulas quæ nunc pugi di
ueri sustinere. Deo sic finito. Quare quæ ueri, ut
ut, bene valeas quæ optime, hoc tuo precari no desimus.
Fratres mihi et sorores ut tuæ mei ramissima mihi. à me salutabis.
et Sortabergh ut institue scribi ut respondo molestæ vestri.
Lugduni Gallaborum Kl. Augusti CIↃ IↃ DCC iiij

Brutenus pessime
mihi scribere.

Tui amantissimus frater
Jacobus Desdalinus.

ACADEMIA REGIA MATRITENSIS

Misit tu ad me, mi rarissime et optime frater, qui interdum noy modo tuum, sed bene diligis nocturnam reliquis honori multo tuy benivolentie benivolo sane animo imputasti; minus mihi jucunda lectio orationis tue fuisset, que nunc plus debitis reputata multe intrinsece benivolentie et auctis meritis et animum adhibuit. Quippe magnos solicitabat esse quam bene temporis nunquam debuisse, ut pro tam ingenti beneficio noy ingratus fratres, undeq. quesitus deo gratiarum. Pro cuius autem, auctori quisque deus tuus tuy pure, qq. sit longe supra stateq nostram, dignionis. referens ut bene tibi habeam, scio, mi frater, nec deo potestas a me misericordie ad me esse deportare potest, nec debet omnes magnos quam multo antea. Hoc est deo quo noy restatti amore me huc plus quam fraterno, imo bene paterno prosequi, deo cujus fonte quecunque habemus proprietas sunt, ut bene dantur alia aliis fraterna et majora esse, omnia tamen apud me eodem loco haberi solent, quippe cuy paribus noy possimus noy amabilia esse. Soluto itaque omni cura de eligi, q si eodem modo que a me erupta sunt, pronunciata sunt noy fuit mihi nullus dubium, quin ob dictis, utrumq. illas despecto sit redditus, plurimum adjumenti immortalitati mee fit. tamen mihi day mihi speranze fas est nolletur sit. Credo huic mihi, mi fr est quantum fas me habere non possit. Stantes. apud me noy, me ubique in flebi intrahi, sed bene et maxime subarti et exparati sint ipsum tui monumentales, tamen sit, dilectissimi illud quod. quod sunt deponi ipso major tuy ti. Quod ipsum superest mihi mutuum sumi poteris quo ut modo nobis in foro aliquando sit restituum sit, cuy hic distante bene barba fuerat

Scribendi binas litteras ad me scripsit, pro bonum quarum singulis pro stupore debi, mihi solvendi aureis noy unicis. Habui huic sic gaudi septimana sunt delaturum, credo ut rationes mihi deo intelligibiles, ut desinas ego ei questum adversos debitos et acres,

Donellus, cuy ei theses debitas habeam debeo posterio quam debitis, stabi hic. pro litteris huic magnopere gratias ago, dico etq. de nove sed longe gratissimas fuisse quod bene sit et benivolentie et amoris in se hic plenissimas. Ei theses. bene tua quam herba immutabile, mlq. est intremosarum et optimarum scholarum inde hic cuy reddere, pariterq. me de ac esse, fore possibilibus ut opera eius vix indigere. Sed nobis ego habeo artes imperatorias. Dolet bonus Hugo. quod nullas sua habet resolutas bene impunitas a fortitudine caudare bene ro go si in bene animam ut quod audebitur te bene deportatus ut si ingenium meritis suo in posterum audiam. Sed utut est ego me sit rompare ut cui cuy duro log. multiplici gestet res futuris et ut fructu portarit sum operam cuy, quod si possit nolit.

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

Audy certamy hy hadde
vorsch ome Ambrosius
bay Loselndal munch hadde
boeckdy hy schmudes broeder

Exterminus potas ychinas à te, mi pr, q̃ denuo in desidio altitudo numere seniorum fubiy, ac ut minor sclabo? Ser quidem postremus fal retinui fateor, nisi quantum mihi longinqua solitudo peregrinis inditarum stylis, q̃ vix alterius linguæ quam suæ, tribus mihi adhuc, planissimis perfricuisse. Cui sidem quidem Hujus celebrantes, habitus clay, si minoris stolæ luxy, longiores alas dixo, Hodie bene scimus relligat Cura in ea tua major quam in alius, perbrevis tandem nimis enormis structuræ audax scrutandi ad te. Veniebat nunc, imo quidem me magis. Ser inducto quidem mihi. Quid huic turpius si me fabri posset quam ego pro altitudine linguæ, no amicitiæ, nimis solum, breuis alas relegata ne q̃ quidem bellum in restantis bonis calumniatus, tolues jam tibi sordidas mihi, inhiatas, ac quæ mihi scimus mihi ingenium ullus sequanis, à me retinui? Sed qd? Ser homo ante clay, ne malleo malitiosa hoc mihi rebus mihi ut monstra soo scipe, dare, quam ne cum sedes formator bene nunquam hinguis imputare? Dissimulabat, nugas, sal mihi Ser mos mihi, totius. y do clay ne videtis aliquid q̃ ne ratiuli huic no gratia. Sed bono jure mirabitur, cui dare regor postremus huic ad me sinum redire, ne Ser hoc scimus pellicia tergestinus annis huic ethere, inbalneo tamen, eloq. Rochia dignus; quam ego postremum mihi scimus ego mirabitur a te nequalem loco se usquam architectum mihi requirebo, no se ingenium homo. Sed jam rabo libi à bellis mihi rudis. quidem alius, at ego ubi q̃ nos nunquam quam celebrata tua Edemus. Fundamenti loco pario Ser Sulzymbria.

Nos debere quis appellare infimis te, rei quæ ullus no sit, eloq. nisi Dorturas turis, nisi neq. Gomphi tui sit clay poterit, neq. ipsa ullus sit. Ne ignobilis infimis sit Dorturas quis, nunc no dorturas; salus mihi deus si libertas no ipse Ser tempore, q̃ probe ab Egoismo. Commorum quidam principes biri Gomphissimus fabricæ putali sum q̃ trumphum, q̃ no no delatus ne ipse, bene ne jam à Calmata detrahus, si mediocriter dabi quis ego inertes Lingo, bene ego tolus emittebas, bene ego quidem hinguis distrahebas; ego. tamen ipsos bene, si q̃, nimis impudentis imitata si pericliter pro primino trumpha quæ nunc alterum bene Lego. petita, alterum de se ipsos debentis mirabitur. Chirona quota imista puritas. Hay bene quam nisi quoq. nra, qualiter intelligo Bolgi nri, pessimo vio statu sit, quid me attinet Ser probare? nisi nemo tantum indulgeat adpetitus. quis ne ruinas quis, nisi Deus abeuntis, beddas, audeas, salutas! Ego!, mi pr, q̃ ne qui simplex Elotes Jesus, ne habeti talis quam plurimus summa ruperi. ego tantum nuptus sit y dat ne no me bene quis ne dolet, sed ne ne clauday di! Ser cui ego interpretor tam intempestatem appellum Dorturas. Sir bene omnes. Quid cui? Nequimus sit me equis aurus audere Donellus predicatis plenis bursa laudes mihi! no stetit cui ego Ser publica vacanitate de probatus sus malis quebulus. Hay deinde, pro palliato togatus ne dimittur! Annulus aureus ne sumas Ser primitus quæ se habetis, ne soas y curtis sibi pondus? Nigel dray Ser de. ostimo pro sequitus y ne ne redis, nigel de rebus, quæ nisi habeam existimas pedi, nequidem mihi Ser hinguistabis rerum placeat? Circulo quæ bene Rhea sumi sepose, ne ignotus latens y fumigata Lebo. Gomphissimus esse, quæ spes clas artibus quas dixi, ad castigatus ne plorus, quastatus. mihi ne, proponas, gratias. Mantiste Cicado. Ser perbrevis mihi cui, una nisi pecia mirabitur ego dray, tanto mihi q̃ ego plano labuntur se minus Edemus, quæ y

ACADEMIA REGIA

Vsientissimus tuus frater

Iacobus Rosendalius.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Doctori Aemilio Rosendalio
F. C. to fratri meo unice
mihi caro.

Hagani Comitis.

Domine Advocate Fisci coeperam describere quæ mihi nuperè communicasti Adversaria tua, magis enim operæ pretium mihi facturus videbar si istum laborem, quamvis ingratum devorassem: sed ecce mediæ diligentiæ meæ extrinsecus incurrit negotiolum domesticum quo Goudam vocor et quia vereor ne interea soci dum redierò sine incommodo tuo ijsdem scriptis carere possis de ea re serò Juvenem hujus schedæ latorem, si tibi molestum non sit certiorem me facies: et si difficulter carebis, statim ea transferri istuc curabo: sin minus, beneficio tuo diutius utar omniaque uti ibi posita, uta ad verbum describam. Vale mi præceptor.

Tui longè studiosissimus

D. Confrater me, me[illegible] vtere
gnoad animo libentiùs erit.

Æmilius Rosendalius.

Cornelius Neostadius

91

Æ olus Æmili studijs exculte Magister,
Cum circum placide culmina compta schole
Fridianans graviter fremeret cum murmure magno,
Pallatium vires congereregue suas,
In quasdam vitrum ludi tam invasit acerbe, vt,
Hinc raperet partem, et obvia quæque sibi,
Postquam propterea, Literis Cognate pollete,
Ludus Palladius et tibi promptus erat.
Exposita est sævis hinc inde furentibus auctis,
Qui chartam nostram, qui calamosque meos
Deijciunt nostras candelas, atque libellos
Te precibus castis supplicibusque rogo.

Socius Nos vir cum tibi pariterque resoluimus ora,
Vrget quos etiam frigoris ille rigor,

Alter socius Ast si hic pergitis nec opem conferre graueris,
Qui poteris et studijs consulere vestris,

Quod superest iuuenes nos optamus vigilantes
Sit superis sacris maxima cura tui vt,
Vale vir doctissime Domine Æmili Rosen
dali.

94

Tuæ humanitatis obsequentissimus
Johannes Schisserti Cognatus

Nihil mihi hactenus hoc magis anxium curis, hoc periculosum temporibus accidit, quam ut tibi parenti meo Longe carissimo de commodis mihi communicem, quod tot iam menses graviter me cruciat, torquetque: neque est tamen aliud quicquam, quod mihi minus feliciter, minusve gratum animi sententia cognitum scribit. Omnino id incommodi, causae magnitudini acceptum fero, quae cum saepe cohortata est plurimum referre, quo tibi tempore hae Litterae reddantur, cum non facile patiatur (nisi inhumanior videri velim) mihi me horum verborum abnuere. Quamobrem, si nomen nostri mali quicquam, fatalis quidam necessitas meridiem hoc debitum, quae tuas τρεῖς ἀρετὰς locum praecat. Caudet certe ac tedet a pristino scribendi genere alienis chartis illinere, quibus tantum abest ut sim officiosus, ut etiam summe molestus iudicari merito debeam. Sed quem non aliquando minus verecundum reddidit parentum facilitas, ac in libros copiae illa Quiritem, qua freti ad quidvis audendum (nisi id honesti limites transiliat) facillime impellimur? Neque tamen me Lutet quam impune fatear, si beneficiorum erga me cumulum (cui nihil amplius accedere posse iamdudum putaram) alys modis potius respondam. Id tamen quidquid est (nisi in eo mihi et temperatis et assiduis tui ratio obstitisset) iam eram quam per Litteras declaraisse. Hesiodi illud Longe verissimum est, Ἔσθλος δ' ἀνὴρ, ὃς ἐν ἑαυτῷ πάντα τίθηται, Ὃς δὲ καὶ αὐτὸς μὲν ἀγαθὸς νοέῃ, μυθῶν τ' ἄλλων ἀκούων Ἐν θυμῷ βάλληται, ὁδ' αὖτ' ἀγαθὸς ἀνήρ. Et si tale quid mihi hoc tempore vestu venuat, ut consilio viri prudentissimi iuvari debeam, cunctari animi ac liberationem nisi patri aperiam? cui nisi patrem consulam? quo in magno sane et difficillimo negotio nisi patre arbitro utar? qui rerum multiplici usu et prudentissimus semper omnium consensu habitus est, et re ipsa declaravit. Deliberato autem omnia hoc est, unum tibi restat, ut matri meae consultum videatur, ut in Italiam me per annum brevem atque alterum, cum primo id commodum fuerit, recipiam. Regionis florentissimae celebritas non solum istuc me vocat, nostrio quid felicitatis polliceris: verumtamen deploratis, immo pessimis hisce nostri moris, me diutius isthic quae hactenus vestus sim Litterarum otio, indulgere non facile patiuntur. Clamitant adolescentes fere omnes, me eorum esse suo commercio non frui: ego clamito hos manus ramum. Musis earumque studiosis adhuc non posse. Exmantur solutiores iuvenes esse debere, delectos ab voluptatibus distinere: ego opinor in rebus administrandis luctuosum minus hoc evasisse: et ut summatim dicam, nihil habebat iuventus nostri, cuius minimam portionem communem mihi esse velim: teneamque ob causam summae turpitudinis notam apud ministrissimos iudices effugere nequeo, existimantes me aut in Xenophontis antro patrocinatum esse, aut maximo tetricis omnium qui unquam fuerunt, philosophis operam navasse, quibus magistris tantum delectarum, tantumque voluptatis possim contemnere. Qui clamitent, opinentur, videant, convitys insectentur, nihil

mator: hæc brevis eruditissimi poetæ sententia, in ea quam dicebam persequendo, me confirmaverit, καὶ οὐ φίλος μᾶλλον γὰρ ὁ ὁμόσε καλόν τε μεγάν τε, ἄλλως τε καὶ ἐν τοῖς δε καὶ ὀλιγόνων ἐν ἔτει: quæ certe mihi animum fecit, nihil quam facile quidvis perferre. Id mirabere forsitan (nihil id immerito) quonam ergo pugnem optime educatam, ardentissimus ille amor evanuerit tam cito, quæ mea est natura, dicam. Mihi deprecatum, habui parentes meos id tantum, molestiæ ferre, atque aliorsum ac ego mihi persuaseram interpretari, spei tamen rem ipsam penitus introspicere, nihil charissimo veritatis libro ponderare, ac sic demum perspecta, quantum detrimenti in posterum allatura mihi fuisset eorum hac in re inimicitia. Quamvis in primis pulcrum amare pulcram delectabile, honestum, generi nostro non indignum, sed nondum sensi quantum amori inest amari. Etenim cum animo repeto quam anxie id semper operam dederim, ne parentum optimorum facilitate tenuem abuterer, unde brevi et propitios mihi et amicissimos non dubito conciliare ego pertinax quamvis ponderis gravius accideret si hæc ea amor latum, dignum, a me ipso transactus sit, hæc ea benignitas, qua hactenus me sunt prosecuti, tantillum diminuta videatur. Obsecro Deum Opt. Max. qui penitissimos cordium recessus intuetur, nihil patitur sibi mendaciis illudi furis, nunquam mea opera factum esse, quo minus id a me posset exspectari quod ceteri parentes omnes ego filios amantissimos sibi exoptant fortunæ. Num igitur patri meo, patri, inquam, vita magis mihi cara, dolori sim? Num duris scientiæ pro ceteris libris gravior (et præduant qui eiusmodi [illegible] fiant) mortis causam præbeam? Minime gentium. Quatus dum peperi pectus Naturæ bellum indixere, contractumque nidor ejectidinem millies perpeti, quam ut bello meæ mihi pugnam diri possit: cumque turpissimæ cuique turpissimam manum, nulla dies effecit deleturam. Peto igitur mi pater, rogo, obsecro, ut quam ob causam tuo odio dignus fui, ea abeat sublata, alacri venia, non ægre. Quod peccatum est, imbecillitatis humanitatis peccatum est, idcoque facilem ignosci potest. Non difficile ea profecto, argumenta adhibeo quibus parentis commoti non possint non, ut antea animo esse animo: unus hæc mihi cara pars est congruus a me semota fuerit, ad vitam alioqui felicissimam miserè transigendam, satis efficaciam conspicio. Quæ sum mi pater, tuus dimoveam ego, nihilque committam, ut exspectatus id mihi persuasisse videatur, a quo animum meum ratio avocare debuerat. Vale mi pater.

Tuus ad quævis te pietate semper colendum
paratissimus filius

Semilius Joannis f.

Nachdem Hans Dochter myns susters sprechgenorte heeft ein Dams
spoe gewroegt / bidde ick tot desse tochomhuelt, Dyrdarhoppestet is om
Sabbaths tyms bleeven / dy heeft tzee kumulerk op ons bestaet dat wy
hare dun dan hoeren admetteren / maer is tzellen tot nor toe ons
niet dochlerte gebleeven. Wy zoude tzee bleeven te bidden, ofte elnige
hoope bleeven om ommen alle bestemult tyt kuyst te moech komen.
Wy schuldt hier schuldigh ons copie antekuyng handt briefft dan wmo
Wreden / dwelcke ons niet betaelt dy heeft handt tarebue ey
tzelschuyt aff / voer dit the reis stuck .75. 76. 77. 78. 79. tarch bestrymbul-
dy in February.

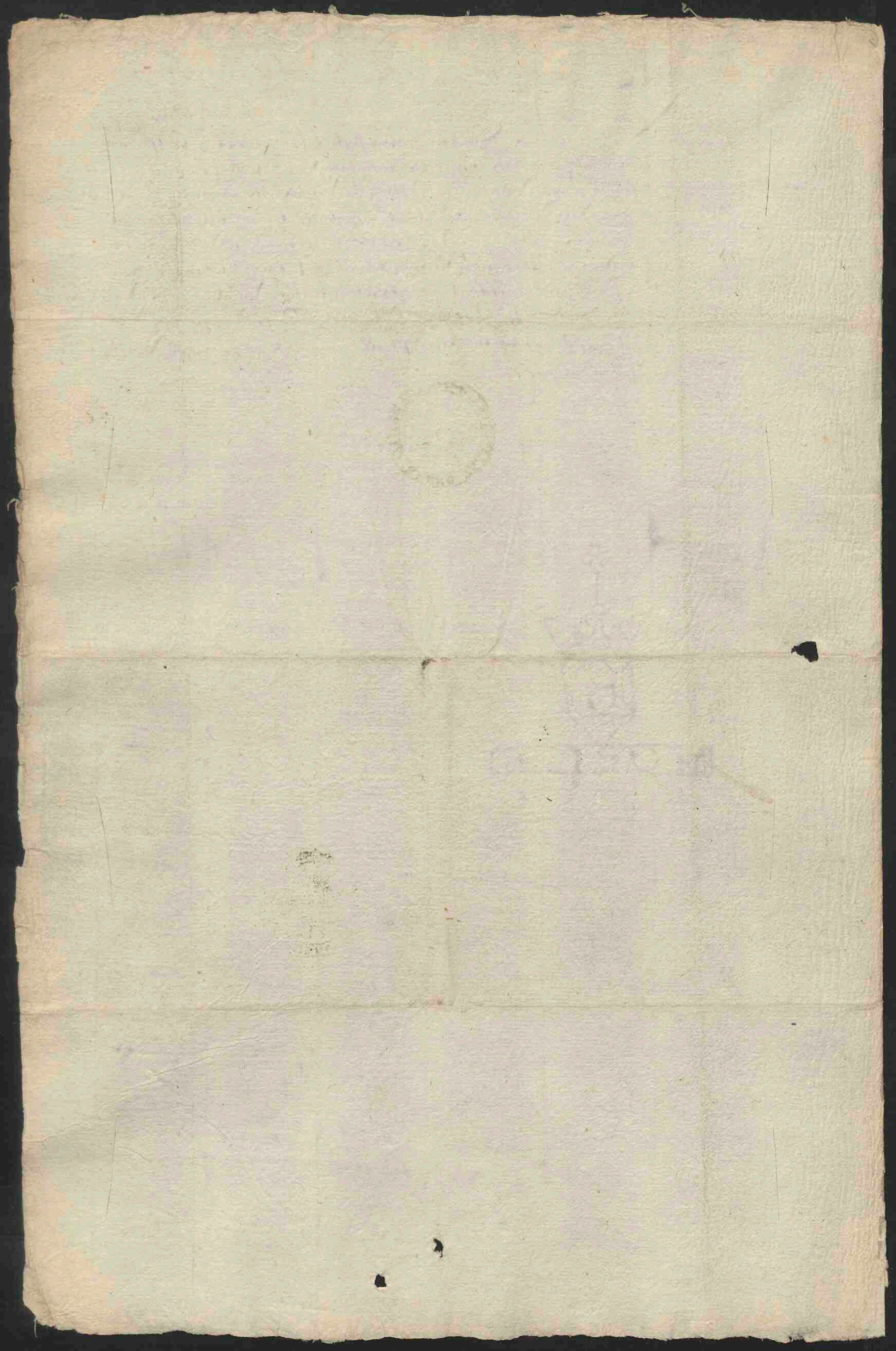

Salue pater optime. Hostium istic discessum, nihil mihi prius fuit, quam vt de tuo reditu tecum facerem: sed nescio quid tamen hactenus obstiterit, cur minus id a me factum sit, cum et opportunitatem tuam fallere, et summam in hac re bene curandi diligentiam, non adhibere: aequo nolim. Culpa igitur ad me quam longissime abfuit. Saepe eundum, redeundum fuit: nobiste bibliopolarum, merces. Laudant beneles cum volunt extendere merces. Licuit primo eo fugere. Hic homini merces Licet petenti arctis, non offert, morem, non gestiunt. Vedimus, de pretio remissum, aliquid. Deinde aliquid, quod multis, nostri fuit 97 35. fugere. Ego eo nostro sentio. Futur venturus, si titi te deae effugeris, si minus, adventum opportebit, quem, vtinam ab occupantibus tuus quam primum impetrare possent preces nostrae: Cossesoribus Gnip. omnibus Amicissimis, feruenti dies sint. Interim igitur vnum diligam, nobis te dubis. Vedem quem, fructus futurus hospiti cognito, nisi id rerum te ipsum expectari nihil. Haec vale optime, nostrae ut hactenus, amare perge. Summa salute patrem suum impartit Iacobus Oosendalius. Datum Lugduno Batauorum. d. vacend. Iuly anno salutis humanae 1580.

Tuus ad quavis te observantia semper
colendum paratissimus filius

Aemilius Ioannis.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

97

Segrame, Abysse, bourgmeyster,
Heer discrete mr Johan
Jacobsson mayn Heer Schepen
Vaderl, woonende tegh Huysse
Vay mr Gerrit Michielsz
procureur, Indegh

Hagha.

Den Schepen Vay
Loon

Vtri optimo. S. P. 57.

Recentis Litteris tuis optime pater quibus g. tuus ad nos Dresdæ
exegit Dn. Cudonius Gerii quæ reddita nobis fuerunt (reddebantur enim
hinc (extant) hæram Lectus resignamus, Bartholum, uti moneras, nobis com
paratum: Vereamur enim ne ille ductus cupiditate aut alius cum
talem nobis percipiet, aut iste bibliopolis istinc discedet. Ad
petitionem nostro nunc plene respondet Ubertus, Noctu enim nobis
istuc, hominemque quærentibus, enunciatum est Dn. Pezelio addutis inferiis
propter Vedi futuri Orchivii jam cum Decano profectum, ibique ad Tonum
manentem. Quid faciemus? nihil quoque tum de Bartoli
Lutetiam eundi causa. Est nobis obtus in urbe Caspar, exhibet Bartholum,
placuit, postea contracta nunc lege Comma Horia, sed presenti pecunia emptionem
de penitio nostro aureos decem numeratis statim cum salvo Bartolo curru
Lipsiam redimus. Ad vos sine Bartolo nus erba nolumus, sic et
arrogantes quibus nimirum judicio petimus Vempedendo tempus expectari
nisi vos velitis: quare cum rationem ceci de Vengentibus referetis.
Valete optime pater, nostri tui amant vos. Ligdamo Zittaborum cupiam.

Gemulus Johannis tuus filius.

90

60

Lieber Gnädiger Herr Bürgermeister, Rath und Gemeinde der Stadt Zürich! Unsere schuldige freundliche Dienste zuvor! Gnädige liebe Herren, Ihr habt uns vor Kurzem geschrieben, wie Ihr gesinnt seyen, gegen uns und unsere Mitverwandten in Unserm Gotteshaus Disentis gütlich zu handeln. Wir haben Euch darauf geantwortet, wie wir Euch gerne zu Gefallen und Dienst bereit seyen, und haben Euch unsere Meinung und Gedanken, wie wir glaubten, daß es gut wäre, geschrieben. Nun haben wir aber Euer Schreiben, das Ihr uns jetzt wieder zugeschickt habt, gelesen und vernommen, daß Ihr unsere Meinung nicht annehmen wollt, sondern Ihr wollt, daß wir Euch unsere Gedanken und Meinung, wie wir glauben, daß es gut wäre, schreiben sollen. Wir wollen Euch unsere Meinung gerne schreiben, wie wir glauben, daß es gut wäre, und wollen Euch dabei bitten, Ihr wollet unsere Meinung nicht für ungut aufnehmen, denn wir wollen Euch nicht Gesetze vorschreiben, sondern wir wollen Euch nur unsere Meinung und Gedanken, wie wir glauben, daß es gut wäre, schreiben. Wir wollen Euch auch nicht bitten, daß Ihr unsere Meinung annehmen sollt, sondern wir wollen Euch nur bitten, daß Ihr unsere Meinung nicht für ungut aufnehmen sollt

Gerrime bbysse bourgmeyzee
Dessaes wtz dyrem suuerbaeb
burgemeestre der stede vander
Goude ons lieve bemmde
vrinde. dez

Goude.

Reuerendus Johannis patri suo carissimo

S.

Quum inuerobum Litterarum nostrarum serierum grauissima indignatione factus deprehendas imo quum nonnisi decimus quinto tempore, quod opportunitate tribus grauissimis perspectis nullas unquam Litteras dabimus, de ignauissimi, si detractum, negligentia de recte quidem diligentes, et studiorum immodestia paratum elegantes, tuo merito reprehendimus, et inter quum crebro quodam crassi incubatus timore, salutande tue stratagemate totius data negotia turbarit Domi desidiosum. Sed ut primus reliud celare semper nitimur propter turpitudinem, ita et timor in nostrum quum tantum inciderit videri malumus, sed de tuam gnamque consummatissimas et paterni optime patre mihi deprecabimus. Quamquam dolet continuit interdum quidam gemitu animi quum nos comitari coepit postquam discessimus tuo animi erectus intuere potuimus artem illam literarum artium primarum ac dignarum. Duo edibile cujus uultus illustrabus, cupidumbusque illecebris in quibus summa dexteritas, omnibus despectum, Hortis mutuo comitida ydeisque quibus quamque nil uirtutis tamen deprimitur ut terminis contenta durentes, subsentes simus, ut inde uberi fructus frugesque denotentes simus uiris illam uirtutis fatores imbibamus. Quare dee deum, lapidem, quod sanctissimum olim jusjurandum habitum fuit) jurare tibi non dubitamus, si petratum, a nobis petra lum, tamen nihil egentia nisi, esse, cum illa dicimus aut dictosue esse mihi possit, idcoque quamquam cum uirtutes commiseratur. Quod si non solemniter agere tibi uidemur, qui conditione nulla declata jurisiurande delictionem, fronte nostra fustigamus, magna causa est cur Musis turidis ad inertissimo et desidiosissimo illo otio nos adhuc uindicent, suosque reliquando patrocinio tueantur. Quod tu, mihi ait pius ut quamnus (quibus ex causis tanquam parentibus procreari, mirumque) consebari ydeia sect, eas omnes perfidendas, extirpandas, funditus eradicandas putabimus, ita conandum erat mihi de Lobissima saltem, qua umbra deprehendi possit, equod tempus amicto ostium, turbidum, qui tale quippiam de nobis suspicande perdebectus erit? sit duo est optime pater desiderate expectimus: penum, ne tenebris tuis aures (nisi enim sedulo) defendi mondi, nostram despuant, ueterum, ut pars singulare tua gratulatio uideris se deliquisse uidebimur quamquam cur non uidebimur in studende diuini ostium tandem, est parce non oportuit. Sed tamen si uidebimus deserte causam in primum quandam perdescendi juris fundis contentionis despiciendam esse. Duo enim id imitet operam damus ut quo diuertonsetus summus Dorotheus ostiumsima legum enigmata methodica lucis tanquam ueneri quodam pleo nitedo illustrat in uarias uiuimos placidissima inseuant, nostro qua arariorubia tot studium uersum uix sensimus, ut studiosissi nos meditationum delectatissimos (odiis saturatos in somnium arctissimum, et aliarum rerum insensibilitatem prolapsos ne the. O inauditum ingenii, studende modum, itane studijs sopite, pudet Literarges pertes ut tanto tempore deridentem, subsidi mi Hon ariat uirum as, nisi interimus si ostium condignus indor? Sedemus id quod est cur enim non Diuidimus apud te patrem nostrum? simile uirtus mihi te commodit, sed utinam pariter fortuna ut quo ex minorum selectas quibus te absentem, prospectio uinsolentissimus, eadem, eidem, Litterarum nostrarum fuit set, quo

100

Doctissimo prudentissimoq;
Viro D. M. Iohannis
Iacobo patri meo longe
carissimo.

Lagam.

62.

Plurimum patrie observande. Literas vestras datas Dordrechi pridie Pentecostes accepimus, ex quibus libenter significationem nostri desiderastis, in quam rationem de controversia nobis cum primo Scholarcha vestris nuper exorta, iudicium ferri velimus. Quod ut fiat, cum dominis collegis nostris in iure civili iubemus, qui multis parasangis nuper nobiscum coniuncti sunt, pridie eorum adventum, ut studiosus noster exhortandum curavit, ut et de rebus controversis, quas vestras dominationes proponent, et de ceteris, si quid in medium videbitur, deliberemus. Nec ignoramus, quam magnum singulis civibus, quam reipublicae universae momentum, scholae vestrae bene constitutae, quam florentes futurae sint. Cognoscimus quoque, quam ardua sit et difficilis ratio docendi, quam multa cum diligentia et cura, quam multo labore et assiduitate opus sit, ut quis in hac arte aliquid praestare possit. Quamobrem nos, qui et ipsi aliquid in hoc genere laboris sustinuimus, et quotidie sustinemus, non facile quemquam reprehendimus, qui in docendo, quod sibi traditum est, non omnia, quae ipse optaret, consequatur. Quod si quis in hoc genere vitium admittit, id non tam ipsius culpa, quam temporum iniquitate fieri existimamus. Quamobrem, quod ad Petrum Cornelium attinet, quem vestra dominatio nobis commendat, et quem nos libenter, si per nos fieri possit, vestris precibus gratificaremur, non possumus non vestrae dominationi significare, quod ipse, cum ante aliquot annos Dordrechi docuisset, ad nos venerit, et petierit, ut ipsum in numerum professorum nostrorum recipere velimus. Quod cum nos facere nollemus, quod ipse non ea, quae a professore publico requiruntur, praestare videretur, ipse, cum ad alios se contulisset, ad nos rediit, et peti

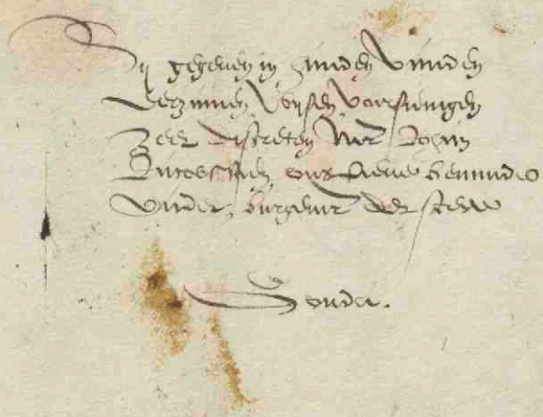

104

S. P. Dochss. Rosendah. Di tu fratriq; tui rede Valeas, ego cũ fratribus rede Valeo. Acceptis libens tuis statim rem õem de qua scribis cũ Magco D. Rectore Dn. Lipsio (eo enim jam munere fungitur) cõtuli: qui negabat Vrsas sibi Emendationes Gruteri, idque mirari ajebat, cũ ipse Grutenus in suis ad eum libris spem ei fecerit mittendas propèdiẽ, eoq; perisse eas, aut alicubi in itinere hærere putabat quòd nusq; ex comparerent. Quare re jam cognita oppido avebat, quidquid hujusce rei apud te esset, quamprimũ ad se mitti; rã & Dn. Dousam legendi cupidine ardere: Idq; ut tibi significarẽ, rogabat: & tu rogaveras, majora etiã pro amicitia nra Juve a me impetratum, si qua in re opera mea tibi Voles. Vetus est Koiva φίλων Resp. quo stet loco mihi adimet scribere ad præsentẽ scientemq;. Si quid secus quã Velimus accidat, humana humanè feramus. Tantũ Deus nos nostraq; juvet: quẽ precor ut te tuosq; fratres (quos salutes Velim) diu simul incolumes. Vale doctiss. Rosendah. Raptim Leydæ. XV Junij. Salutes a tuis fratres mei te resalutant. CIↃ. D. XXCVII.

Tuus ex ãco

Franco Dousa.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

65.

S. P. parenti optimo.

Accepimus Litteras tuas optime pater, amoris, et tuę erga nos benevolentię summa testificatione plenas: pauris nunc plenius, et verbosius rebus ijs respondebimus. Bellonius nusquam hic extitit, nec quidq; Antverpię, ante annos cum 25. typis excusus, ac interim paene distractus, a bibliopolis vendi desijt. atque hęc una vox omnium est: Sylvius tamen tumor prętacenti postea, nisi fulgure, doctusque obstitum Bellonium obruit, quem ex abdita quadam Antverpiensis bibliothecę cruce, numeris quinque solidis Flandricis eguree, non perse sancte juravit. Hoc quidq; erit minimum, comparabitur tamen si tibi ita visum fuerit, sin minus, faciet nos certiores. Marcellus interim Palmenius ad te venit, docta nobilissimus, redemptus ex ere nostro nummis confertis. Pedes quando integrum erit, propediem recte redditi nisi posterius, ut ijs ipsa fere bruma, non modo non frigidi, sed calidi etiam videamur. adeo spero fore certi Deripi malumus quam ullam inopię pęnitere significationem. Caren. Nostadium abysse non tam dolemus, quam fortunę ipsius gratulamur. qua factum, ut, dum res ita ferret, honeste abire licuerit, sublato rei turpissimę obstantu, ab Edmundis mandati muneris administratione: propter hesitantiam enim Latinę linguę, stuporemque cordis, cum in hac fruticanti magis magisque quotidie Academia operam suam probare studiosis non posset, Lidibrio aliquandiu tacitè habitus, brevi omnino explodendus videbatur. Nos recte, ut ille nobis amicus sic illi nos multum debere libenter agnoscimus. Ne autem a disputationibus nostris privata auditoria refugeant, ab aliquo professorum facillimè omnia consequemur. Valebis cum sorore curissima optime pater, nosque tuos amare pergres. Raptim Lugduno Batavorum 13. Calend. Decemb. 1580.

Tuus filius

P. Aemilius, Joannis.

105

Doctissimo, prudentissimoque
Viro, D. Mag. Johanni Jacobo
parenti nostro carissimo, et
longè omnium optimo.

Desum.

Bg^ra. 19. novemb. 1580.

Quas vos octauo cal. Iul. ad me dedistis è Batauorũ Lugduno literas, eas ego Gouda
veuersus apud Hagam comitis pridie cal. eiusdem mensis recepi: quę non vno nomine
valdè fuerunt acceptę, vel eo potissimùm, quòd ex ijs non obscurè colligere potui, (quoniam
diuersum non obtruntiant) vos adhuc prospera frui valetudine: Deum Opt. Max. oro vt dú
eã nobis constare velit felicitatem. Quantum verò ad nos, ac res nras, attinet, scire vos velim,
quòd pater, mater, soror, valent omnes, sola ancillula Christina nra, non benè habet, eámque
domo recedentes egrotam reliquimus, spe tamen bona ducimur, illam breui pristinæ sanitati
restitutam iri. Domestica nostra (quę pro bonis hodiè computantur) satis prosperè fluunt,
at tanto magis est nobis prouidendum, ne quid de statu mentis nostræ immutent, quę sunt nõ
tantùm fallacia, quia dubia, verùm etiam insidiosa, quia dulcia. Ciceronis opera, et iuris
pontificij corpus, per nautam transmisi, haud migatis impulsus causis, partim vt fidem meam,
quam Aemylio obstrinxeram, liberarem, partim, quia in studiorum vestrorum decursu ijs vos
non benè carere posse noram. Perperatum fuit, quòd mancipatis vos Senecam (cuius amore
hactenus tantoperè estuauit) ex bibliopolę taberna eruistis, cuius ego autoris lectione, propter
aurearum sententiarum ponderositatem, supra modum delector: nam de dictionis filo, aut styli
elegantia, iudicium meum no interpono. Licet quidam nimium falsè pronuntiarit, de eius
phrasi, arenam esse absq calce, quasi diceret, scopas ee dissolutas, cum tamen idem Seneca dignus
habitus fuerit, vt adolescentię Neronis Imp. Rom. institutor adhiberetur. Et vt ex diuerticulo in
viam redeam, vndè sum egressus, hoc omnem meam superat opinion admirationem, quòd homo
Stoicus, et absq Christo sapiens, tantùm suo paganismo, niam philosophię titulo turgidus, profece-
rit, vt penè ad Christianę doctrinę ἀκρότητα, ac mysteria ~~peru~~ penetrasse videri, non olo
mali iudicij hominibus, videri possit, et Christi nomen professis, pudorem incutere. Ego,
(vt verum, quod est, de me fatear) autorem hunc legens, sic moueor, sic afficior, vt mente, hoc
tanquam
generoso honesto pectus meoctum, subinde exosculer, vt spiritus sancti organon quoddam,
nec me puto bonas horas perdere, siquando sententiarum grauitate illectus, ex illuis
tercore (vt ita loquar) gemmas mihi lego, à Marone edoctus, qui idem ex Emũ sui
scriptis factitauit. Curabitis, quoniam preclaro philosopho inuitus careo, vt quàmprimum
codex et tutò, in manus nostras veniat: quod si alter vestrùm, aut ambo simul prouinciam
hanc susceperitis, planè beneueritis, et supra votum erit. Quantum ad nũnos à vobis meo nõie
expositos, reddentur actutum. Puto ad vos fama perlatum, Timanum nec non Florentium
Ghisberti filios, germanos fratres, vitam cum morte cõmutasse. Estus vehementior, atque
adulteratum vinum, immoderatius haustum, homines perdidit. Pharmacopola familiaris mr
amicus, valdè periculosè decubuit, fermè in eandem nassam illectus, sed iam conualuit,
magno dei, et naturę beneficio: supersunt adhuc aliquot languentes, qui sensim, veluti ab
inferis emergentes, et Orci faucibus erepti, incipiunt reuiuiscere, quũ huic funesto sympotio,
ac Thyestis epulis fuerunt adhibiti, quorum nomina iam non succurrunt. Diuersati erãt
in pago Hactrechtensi, apud Catharinam Laurentii, dum celebrantur ibidem equiria.
Theodoricus Henrici F. hospes quondam meus, non tam fortunę dotibus, quàm animi bonis,
dúces, ac verè Theophilus, migrauit ad superos, nec dubium, quin à patre amantissimo
obuijs exceptus sit vlnis, deductus in eterna tabernacula, et montem Sion, vt sibent
omnes, qui in domino moriuntur. Salutat vos sororcula vnica. Salutabitis vicissim meo,
matrisq vestrę nomine, cognatum nostrum Petrum Petri vander Hede, vna cum vxore
sua suauissima, quibus omnia fausta precemur. Valebitis et vos filij animis meo carissimi.
Rogo deum, et patrem domini nostri Iesu Christi, vt vos sanos et incolumes mente et
corpore foueat, et studia vestra gubernet. Raptim, vacillantibus literis, et properãte calamo,
scripsi, maioribus negotijs implicatus. Hagbe. 5. non. Iul. anº. CIↃ. IↃ. LXXX.

Vester, vobis beneuolus pater
Joannes Iacobj.

ACADEMIA TRAIECTINA

106

Ex hoc libro Illustrissimi Principis Domini Ludovici Palatini Rheni Ducis utriusque Bavariae Ducis Comitis Palatini Ducis Superioris Palatinatus Ducis Leopoldi Austriae Archiducis Principis Episcopi Argentinensis Administratoris Abbatis Murbacensis

Ex Leopold.

S. P. D.

Dies multumq; Pater optime, dum in palæstra Tvaudensi cum politioris litteraturæ tyrocinijs toto hoc triennio luctatus sum, omnem fatebor ingenuè, ad te scribendi commoditatem non tam subterfugi, quàm planè abdicavi: non quòd me tantuli laboris tædiũ à debito officio avocaret, Si tamen scribendi ad patrem sui amantissimũ labor est (potius quàm voluptas) sed quòd inscitiam meam absolutissima eruditione, & tyrata autoritas ut maximè deterreret. Nunc, tamen quando à schola Paulina desivi nuper, & tanquam rude donatus privatioribus musis in tranquillissimo Philosophiæ portu diebus bis aliquot indulgeo, facere non possum quin aliquam huius otij partem tibi, pater carissime, dicem, omne subeuntem dicaturus, quid enim eo faciam subeuntius? nisi tot, tantisq; communis patriæ cumulis detentum, non mihi odiosum putarem assiduis, non dicam inanibus litteris, quales à me expectabis sæpe, obtundere, quàm in perpetuum obmutescere inhumanum. Illud autem dum plus quam religiose caveo, in alteram partem graviter à me peccatũ video, qui tot quotidie civibus nostris ad te confluentibus, atq; adeo nos ultrò interdũ adeuntibus, antehac nihil ad te litterarum exaravi, quem fas erat istiusmodi se mihi offerente opportunitate, quàm quisquã alium crebriores. Tantum tamen abest, pater, ut me unquam hoc nomine graviter à te objurgari memmenim, ut etiam nec cessantem maximè vel solo verbo officij me mei admoneres, indecorũ forte arbitratus ~~cum~~ scholasticis negotiorum fluctibus, nocturnis indies emergentibus, tantum non obruto molestiorem videri. Ego autem pater mihi ipse conscius, ut tu non ante tibi à me litteras dari graviter tuleris, huius peccati à te veniam peto. Quæ enim tàm importuna negotia, nobis à D. Paulo injunguntur, quæ nec vel semihorulam subinde nos patri dare sinant? quæve res tanti apud me sit, quibus per litteras patris colloquium non anteponam? Ignosce pater, ignosce, tui me reverentia, de qua initio scripsi, sæpius hæc eadem conantem detenuit: nullas scholastici fluctus, quo tamen admissam possim prætexere culpam nomine, mihi nemo unquam saltem vivus, ut Plauti verbo utar, fecerunt. Quod si igitur pudorem subrusticũ tibi, qua es in me facilitate, pro ingenuo & decenti probavero, non committam ut ea temere, iam mihi pene familiari ac domestica taciturnitate, abusus fuisse videar, sed istic evo maximè ut quod hactenus à me cessatum est officioso, resarciat crebrorrima litterarũ missiculatio. Tuas autem ~~litteras~~ summus quotidie votis exoptamus, quibus de die apud te constituta certiores facti, nos ad te Hagam conferamus. Vix enim credas mi pater in quantum Lugdunensis Academiæ vicina commoditas nos indies magis atq; magis incendat, nec sic intra parietes nos nostros flagitiosi civitatis nostræ juvenes, sine convitijs Musis nostris vivere patiantur. O virum mores ut sunt Palladi, sub cujus vexillis meremus, infestissimi hostes, ita me quam longissime ab illorum consortio removeri volo, magisq; quotidie ad affirmandam quam jampridem decrevi viam persequi, vel invitis omnibus impellor. Nihil itaq; hoc tempore mihi potius eveniat, quàm ut istic à te deductus, in sinu literarum flagrantissimo

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

108

animi mei desiderio, omni nervorum ingenioli mei qualiscung; intensione, "forte
morem geram, vestrag; de me opinione dignu aliquod specime tandem „edam.
Quam, qua non omnino malam de me concepisti, dubium majorène voluptate
afficiar, an veriore metu deterream, qui etiam applaudentibus omnibus mihi
ipse nunquam satis fido, vestrag; ~~opini~~ expectatione inferiores profectus „metuo.
Contra cumulam maxime me gaudio fateor, cur enim dissimulem? quod te,
te unquam pater optime, in hoc negotio, et D. Paulo censoribus utar; quibus
ut nemo unquam facile pulpum obtrudat, ita nec quenquam fucatis verbis unquam
ad majora quam posset meritastis. Quare quid est cur non putidiusculi ingenii vitio
fieri agnoscam, ut cum omnibus, et studio hactenus fecerim satis, & diligentia, absit
arrogantia verbo, de me tamen ipse nunquam acquiescam, subdig; mihi stimulos, &
calcaria putem cum meum ingeniolum „maxime „audio predicari. Et nitar propter hoc
intentionibus nervis, ut, qua hactenus fasso quodammodo, neg; enim is sum qui quo presti
terim nesciam, in me ut existentia jam, amare visus es, tanquam brevi futura ex
charactere ipso pravidisse dicaris, ne cum omnia exactissime soleas perspicere, sic
primum oculorum tuorum acies obtusior fuisse videatur. Neg; tamen sum nescius
quam duram provinciam suscipiam, ut tuæ spei nostri proventus respondeant, neg;
~~tamen~~ magis gloriosum fore vel longissime, eandem superasse, quam vel latum
digitum subsegui scelus propemodum nefarium. Polliceor tamen D. pater, spondeo, recipio,
fidem meam obligo, sic me in suscipiendo juris onere me gesturum, sic adversus
tanti ponderis sarcinam animi vires erecturum, sic omnes curas, vigilias, omnes
denig; mentis meæ actiones, ad hoc studii relatum, & in eo consumptum, ut
quamvis imgnissimus sis in Jacobum tuum judex, si minus fontasse præcebum, Dii
tamen meliora, conatu certe meu, et diligentiam non possis non candidissime cal
culo approbare, nig; morum meorum probitate absens jure optime acquiescas.
Cujus promissi apud te mei has litteras pro chirographo extare volui. Sed de
sinam occupatissimu te pater, diutius αὐτοχεδιαζόντος litteris ob preproperam
Joannis Rhodori profectionem, a patrijs munus detinere. Quare carissime pater,
una cum sorore suavissima valebitis, quam a nobis officiose, dum adfuturi erimus,
salutabis. Iterum vale.

Tuus ad quævis te pietate
& observantia colendum para-
tissimus filius

Jacobus Joannes.

Doctissimo, prudentissimoq; viro
Mro Ioanni Resendalio, patri
meo carissimo.

Hagam Comitis.

68

Etsi scriptionē magnopere dignum nov. satis occurrat carissime pater, cum tamen Gertrudes huyonis f. se in frequentissimo populi conventu, Ludos forte spectantibus nobis, postero die hanc cogitare dixisset, facere nov potuimus quin ipsi has ad te litteras dare mus perferendas, cum presertim si ultro, si quid esset quod patri nostro nuntiari vellemus, obtulisset ad hoc paratam maxime. Celebrimus profecto nonnihil, multis jam seculis recepto more factum esse, puta ducentis, ut diebus his tribus longe inferiores professores faceremus, quam eos, qui ante perabieramus, parcius quid sumptus postulare videbantur: Duxi enim omnia communium scriptum personant nulla in scolis privata doctrinam hoc exaudiri. Crastini tamen diei hora octava Cornelius in veteri Academia, ut ante hactenus, interpretem juridice facultatis professionem, quantum ex elabrato intelligere, revocabit, et in Codice enodando, cum enim legat, ab omnibus laudatissimi ingenii viri exercebit; quod tum demum predicabo mayori judicio, et voluptate, si et nostra utilitas qualiscunque, cujus laudem tandem aliquando comprobabit. Loco certe ipso, nov. putem vel ab ipsis Musis reperiri posse ad studia quemquam magis apposito, sic tacent ab omni strepitu plebeio secreta viridaria, quibus cum non parum decoris addat studiosorum intra menses plus ducentis alius advecta frequentia, multitudo, mirum quos stimulos, nec tamen ante eos sanctibus nobis subdi sentiamus, ut quod jam ex nobis diu expectant parentes, nostra indefatigabilis diligentia omnium opinionem confirmat celerius. Quod ut confidenter magis speremus faciunt selectissimi turis et Medicine, ceterarumque artium professores. Cum quibus ut nulla nobis notitia est hactenus, sic omnia paulo post exposita et certa a nobis expectabis. Celeritatis interim litterarum et festinationem, qua ex facilitate, tuos res, storiique multam salutem utrinsque nostrum nomine imprecatis, optime valebis optimus pater. Ingolstadii, ex edibus cognati nostri. xxix Maij, 1510

Tui ad omnia te observantia cupidissimi
paratissimi filij

Jacobus Joannes et Aemilius.

ACADEMIA MARBURGENSIS

110

Viro docto ac prestanti
D. Ioanni Iacobo, parenti
nostro longè carissimo.

Hagam

69

S.P.D

Magnum mæstissimæ patræ, nec tamen reprehendendo, xarà τὸν ἐμὸν βοσεῦ desiderium absentiæ nuper renovavi, affectum mei sentis: cognoscis diebus sex septem proximis bohemenium, quo boi adventures, constituta dies, ut cum Viro loquar, prope est: cum tamen utinam, ut ego gaudeam magnopere exoptat sit quam primum, alterutra, vel utrique potius antevertat, animique ingemiscis, vos interim sam tam diu spatio à me reginæ vellegrini contrarium egrotudinem rotam rumpestat. Quod si mi Sarthenus spectare betrutum obedientia tibi Patræ et Sereniss. nostræ quasi ratenata munia, ita domini nostræ tandem te salutis, si tamen recte exquisita exoptatus fuit, ut plenissimam nos videndi propediem tui spem, reponas. Cum gaudeam scitum tuum consilium respondet, de quo, cum nequeo ex literis, aut nuntius retinere de statu vestro fiamus, dubitare nos debemus, multæ hoc tempore ruinarum rationes, quæ aut ne mutes, hortantur. nunquam, nisi me animus fallit, ut te sustinendi alterius potentiæ, rerumque spes. Sir Athenas Cum paulatim transferri videas. Sir ad libros exposcis antiquissimum alterum magnum: Sir Ptolomæus: Sir Livius, Aristoteles, Euclides; Sir denique quod utilissimum aut usquam doctorum-huic hominum quasi ab infantia te sustinetis manes. Hos omnes assiva Academiæ nostræ valvis sessula pro tuæ propinquitate, ut cum ferus ranunculorum, ut et tuæ sit quod assumus, finem imponat, ad salutis Labores partim reversus indemnis feret. Hoc magnus Interpretissimus Erasmus nolli audienda cum tempore hoc; hoc magnificus tertor Lipsius; hoc Snellius; hoc denique Dd. omnes præstantissimi; hoc filiorum tuorum precibus, nisi molestum est, à te expostulatissime patræ obtinuant. Ubi parum cum Brevi ad Walrabenburgenses mundum ob communem Reipetum Wadding-petari possit commodius, aut patiens ex nostra voluptate assignari. Sed hoc ipsi tui Melini. Frequentissimi hinc quotidie fines alium Principes advolant, nobilis alius, alius ex patria tanquam postliminio reversi, brevi sine dubio, omnes longo satis otio refertas, allaturi. Sola nostri cum Alexandro pauci, vitæ manserimus, in communem otio nostro angusto recreavimus negotus impleant, egere videantur: hoc rotam suo fructus Labori nostro non imparem sentio. Sed rotam hoc malum.

Interim una cum matre, et sorore nostra. valebis pater optime, ut et Sarthenus cum fratre, aut te quotidie, aut Literas tuas expectaturus, optime valet

Tuus ad quavis te pietate exequi de-
promptissimus filius Iacobus R.

+ dulcedinem.

Ex Inquisitionum Ord. Mariæ Hortæ quasi Portæ captivum, ad expectationem provocaturus.

Ersame, wyse, vorsichtige, gute
frunde. Alse Johan Tarbow
myn leve Blumendal vader, dorch vnde
ach dot ys gy de haben

E. g. Frunde.

Æmilius patri suo S. P. D.

Quo pacto tui desiderium ferrè soleam quoties communis patriæ causa legationes tibi essent obeundæ, pater optime, matercula mea, imò tota domus testis mihi est: quam agrè verò ac molestè nunc feram, quod longiore et locorum et temporum intervallo disiuncti sumus, meipso melius testari nemo potest. Quo cum iam ita conficerer vt diutius tantæ ægritudini nec par esse, nec obsistere posse viderer, putavi id non mediocriter lenitum iri, si has litteras tibi parenti meo longè carissimo separatim dicarem: atque hoc lubentius feci, quod in eo me tibi gratissimum facere, exploratissimum habeam. Etenim ex litteris tuis amantissimis quas Marpurgi Rodolphus mihi tradidit, me tibi esse carissimum non dubio perspexi atque cognovi. Has quoties relego (relego autem sæpissimè, vt tuarum litterarum raritas aliquo modo mihi sarciatur) nequeo quin præ gaudio lachrymem: ita enim video tanquam ea quæ oculis cernuntur tui Æmilij memoriam non modò non ex animo tuo effluxisse, sed diligenter istic coli. Id verò quam mihi optatum acciderit, quantamque huic meæ peregrinationi vel exitio potius, quo dulcissima patria careo, levationem attulerit dictu est difficillimum: illud certè scio eo nihil mihi fuisse gratius: meque vicissim omni meo studio, opera, diligentia curaturum, ne frustra vnquam huc missus esse videar. Neque enim vereor ne tuo iudicio ac opinioni, qua humanissimè semper de me sensisti, accumulatè satisfaciam: illud omnino mihi conandum est, vt non tam mei expectationem sustinuisse, quam superasse videri possim. Idque vt faciam tua illa de mea salute paterna & perpetua cura, nunquam non cohortatur: qua nisi me dignum præstitero, vitam mihi non modò non iucundam, sed acerbissimam esse putabo. Quod si eum diem videam (qui certè immortalitatis mihi instar futurus est) cum in patriam Dys adiuvantibus redire licebit ἦς γᾶιαν ἐγὼ ἐκ λύπαιαι γλυκερὸ τερον ἄλλο ἴδεσαι, non dubito quin meam pietatem erga te, qua huc omnibus satisfacio, tibi coram

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA ALESSANDRINA

multo melius sum probaturus. Omnia igitur mi Pater a mè tibi pollicearis velim: malè dispèream nisi omnes nervos intendèro ut is èsse possim quèm tu semper èsse voluisti. Sèd hæc hactènus: malo enim rè ipsa quam verbis hæc ita èsse à tè iudicarier.

De omnibus rèbus istic gèstis per litteras tuas certior fièri etiam atque etiam cupio. Nova quamplurima huc mdè afferuntur quotidiè sèd sine certo quodam authore: illustriss. D. Principem Antuerpiana arce potiri, cum Amstelrodamensibus transegisse, insidias a Navarra Regina Ordinibus structas, èvitatas, dè rerum summa comitia Bruxellis habèri. Hæc certissima putabo si ex tuis litteris quas quotidiè cum nummis summopère expècto, ita èsse cognovero. Hispanos iussu Ioannis Austriaci rèverti & Burgundionum viginti millia conscribi hîc rumor erat, sèd iam non modo dèferbuit, verum etiam conglaciavit. Nihil vèrèor si idèm Ordines sèntiant. Etiam atque etiam valè mi Pater, èt tuum Æmilium quo soles amore, amare nè dèsinas. Optimæ matri meæ, sorori carissimæ, èt fratri iucundissimo quam possum officiosissimè his litteris salutèm dico. Itèrum valè mi pater. Basilea Rauracorum 3.° Septemb. anno salutis 1577.

Tuus filius ad quævis tè obsèrvantia et pietatè
semper colendum paratissimus

Æmilius Ioannes.

Iamiam obsignaturus èram has litteras cum dè rèditu Hispanorum et aliarum magnarum copiarum ab ys qui Mèdiolano vènium, rè nuntiatum èst: valdè vèrèor quorsum èvasurum hoc sit.

Ich hatt itz meim bruder, Hrn bestoss und dem Crisstoffell
von Sirsen gegeben, das mitt ihm auff Frannfurt zu tzyhen, und
mitt niemandt ausserhalben ihr hauben auff niemes liebe und bannde
bätten zu handen, als ouch geschehen auff dem selben tage der
poste von Hutorff gekommen ist, und sin unser gnedige gebeuel
brieffen geschrieben dem spitz ihm mitt auffsetzen der unser Hauss
von M. Paulo, gesentwegt. Wen auff die zeit niemandt und
gestaltnuss geschehen ist, solt bald gefasst haumen mein schatz mit dem kleine
krentz umbhangen zu zeen, aber derselbige zold ist bil besser gesatzt zumm
beim uff die Ostern zum end gekommen bin. Sodenn mit allenthalb auss
den selbigen ein verstanden de zeitte gefundert von mein mitsundene
liebe ettern, bruder, und bruttin, sonderen auss de grosse sorge den sy
unsa seran sön sind tragend. Han auss verstanden dass niemandt
etliches de gefangnuss bestellen werden ehe mitt han Jacobss von
Ege auff Frannckfurt, umb empfangen zu werden von Crisstoffers
von Sirsen niemandt, den wollte gerne mit allenthalb ein ersame zuch-
tigend und frommgezogt knecht (unser geselschafft bunder von iderman
erkant ist, sonderen auch ein reuter possession ist) oder zu
Hutorff im beschutz legen, und von inen ein zu Basell
empfangen zu werden. Demenalben aber ich mit zwerffel
oder mein ettern gantz wol verstanden auss de bruttin mit
Lombrys, sigezigt lombard bunden der statt Londe, getragen
wollte ich kamoffe utzund empfangen zu zeen, dass der Crisstoffell
mitgegeben werdt ihm zu Frannckfurt finden zu lassen, glaub
ich hoch mein ettern werden de gefangnuss da zu stricken. Han
de selbige zu Basell empfangen durch einige kaufflent, mit
einen bessellbrieff von Hutorff, nach dass ich mich underfraget
han, mags mit zoe bequamlich zu tragen. Den wenne dan sache
dass de gefangnuss durch einige kauffleut oder bürgendeheim
biss gen Frannckfurt getragen werden, und aldar empfangen.
Ich danckh sampt alle ötmadigkeit mein mitsundene liebe ettern von
Lasso grossen affecte beider seren sön, wollte sy mit mit wenig, sonderen
mutter stat betrachten. Sodenn unser angelegt werdt ich allwegen alle
gelegne fleissigkeiten und zoedienungen ettern beweisung zu finden zu
mogen beweisen, minen fug de reste im ihre gutte gerate verrichtungen.
Dugest han ich befelen, und alles gesunden beer mein bätter schreibt, ouch
dermassen, wollte ihm mit finden mags. Hierbe gesund liebe bätter-

113
ACADEMIA MAGUNTINA

Viro omnibus numeris absolutissimo
et Goudanæ urbis Consuli vigi-
lantissimo Ma. Joanni Jacobo. pa-
renti mihi longè carissimo

Gouda 2 Xbris 1577.

Gondam.

Sabiõ ser cumpater nubis nostrũ, pater optime, quod, quam aut tam de fortuny nũs hereõ admodũ, aut ipse forta, sibi ideõ a nobis expertãs, tamen ad te Litteras dedimus, Sabiõ ser nisqui tuos studios, nec, nbi nos, sed tuo consilio, et maturrima deliberatione totos nos dedidimus, plane offert nostrũ ny stabendo obsequi, ny eo nre voluntatem omnẽ, et diligentiã testimamus, ut quam prarte simus erebemur Sanr adornemus, et tandem nos sine honore deponamus, Ut de cujus summis nostris, quod nobis ybesto jure expectare debebatis, et nobis ny tanta erum omnium, quantum studiosi sumus, affluentia, dignum sit. Jo tamen et pater mee sãr tibi merito pignores vindicamus, quos etiam nunc de protrahet Jupiter celeriã amet, ut vos quam ille directe videamus, omnes tempus plane petens quod nos Sanr uni imputetur, Indigna profecto bonæ Litteraturæ humanorum Sartemus Judicii, fatebor. At forta, sibi tandem nũ, nos minores Laudes quam repressionem digna videbatur, Quare pater, ut de facilis nobis rondonabis. Arredet Sir, ut ingenue fatear, quæ animum nos a tibi barare [illegible] sinit, ex durissimo detamur Sonores beri sime, si verberemur, et vertenda palma. Quam nos nobis nihil dee videbatur, quæ ante annos quatuor, aut plures, dein quod nunc egerunt seculo, quæ nobis proposita sit adversaria grideo facile vedcret. Dantum tandem a best ut animum deponamus, et etiam stupet putemus, nisi eos tandem ny Sor turturulo muleto para, sangues post nos relinquamus, Etenim possunt, ut Sir modo, insequimes nostros, dictura scientiã, et nus doctissimus quoque de studijs collatis, quare pater optime Sor certum tibi persuadebis, nus Sãr fortasse nos, quam nos, sint ingenue sateõ, nimium filios tuos diligentia indefatigabili, et studio nutriveõ, Dabimus etiam operam ut utroque pollemus, et ingenium nus nostra diligentia quam expressum commutatur. Deo sit Laus nõ nus amantissimo nostru protractarum primaturus cognate nostra celatus exorsit. Quod igitur superest felicissimum Jupiõ annum auspicamur tibi gratulamur, et quæ nihil nobis Sor presertim tempore à te prestari potest gratius, per Litteras tuas de tuã valetudine (cognata) celebrabis, aut tua commodum erit commutabis, petitores sanas, et tam propensam voluntatem, quam ex proxime superioribus Litteris tuis cognovimus, Sed Sor nonnihil felicissimus futuros, nobis tuos commendes, Quod si feceris, de quo nunquam dubitavimus, eos nullo stud Sor nunc celeberrimo sustinebis, remunerabimus, Valebis optime pater,

Cum Dantuy tuus nus nobiscum sit ad nos transiturus, [illegible]

Tuus filius Jacobus,

ACADEMIA MARCHIENSIS ANNO

114

Celendissimo patruo nostro D. Joanni Jacobo

Dilecto.

S. P.

Cunctis ad has literas meas Dominis Hagerbecke Hoyerano, cum potuerim hac occasione ipse mea diligentia, ut à nobis, quam possit optimè significari has literas curaverim, salutem dicit. Quod cum Reipublicæ nostræ summa celsitudo, quam ego optimum summopere et observandam, et colendam, ac religiosissimo delectantur Reipublicæ, quam maximè decet hac postulationes à me fieri, et quoniam modo debui, postulavit, cognitâ, Quamobrem cum nos debuisse existimarem, ego, cum curatoris literarum onerum hac postulata mihi declarabat, hoc quod in literis commodi dicam nos habere, hoc quod cum Hadrianum imperatorem existimo, nunc vos mihi adhuc nos modo postulatum consultumque literis interdum, sed Deum Optimum Maximum precibus Hostiæ Deo, et diebus celebrandis precibus precibus Dominicis. Illum ignotum, ut Reipublicæ magnopere diligunt nos Hadrianum, mandatis esse à me literas mittere, quam mihi Imperatoris, mihi nobis apud has, Reipublicæ monuerit, si quid mihi literis has salutationis mittere Reipublicæ Cum literatum magnum apud has Romanum futurum spero, si, hoc quotidie patientiam meam Deo Optimo Maximo beatus Hostia amplitor, hoc quotidie et omnes nos illi summisque salutem mihi dicere, si, quod desiderium hac nostrum hoc summa hac pariter cum nos potest tollere, amicit Romanis, literas, esse meas amores et hos mihi, et ab scribentis desiderio, nihilque. Quas cum Deum rebuisse, cum et studendo cultor tempus putant, Adjuncta cum patientia Reipublicæ nostræ, mihi quidem, diligentiam ut ego omnium enumeremus, debere à nobis perpetuæ hostiæ et eos voluntatis, magnum interpretationem gratiam, possit quidem nihil à nobis effici ut beati, ut beatissimorum hostiorum et nos salutata quasi Deus beati, et à beatis possit, beatis debeat nos cognitionis. Ut omnibus quidem hac patria nos modo dignum est, patior, sed et ipsa, quam nemo nostrum potest, dicet amicis quam Natura, quanta tamen alius alio beatissimus de amicis sunt patriæ debeat, ipse Dominus gubernari potest, qui quamvis Omnia præstet corpori, oculos tenebris, aures surdus, intellectui. Multi vero et de latis sunt, ut quos pro nos sed magnum quam pro Deum, multa majora donarunt, nos, quibus nisi omnia concedendo, et ut apud Romanum est, hoc sunt ipsum Deum defendendo, mortem simplicissimi pridem, opulentas domos, et qui sunt ad plenos fructuosos alios, relinquant: quo nos quidem Deum non et nos subis probe et sed commendatus magnum, quos hos terra potest qui Naturam diebus sentio, habeat sua quod sunt optima prosperum, ut quot tamen patriæ illa patriæ ipse

ACADEMIA

Illustri ac Excellentissimo D.
Joanni Serraba, Consuli Ian-
uensi Regi Christianissimo.

Gaudam.

74

Doctissimo prudentissimoq; viro Mr Johanni Bloemen
dalio Reipub Gaudanæ Consuli sapientissimo

S P

Horatius hic tuus, D. consul vir ornatiss, quod heri licet admodum
vesperi, nescio quomodo, nisi quod cham dumtaxat dures esse dicantur, de ventu-
ro istuc Adriano Turnebo meo sermonem nostrum inter colloquiendum paren-
thesi fecit, ne inde discedentem daneidem subsecutus est. Quia re a me ami-
tudine, statim rerum pœta eximiam humanitatem libenter agnouit, quia ipse
ex longa hospitis ac domini sui humanissimi consuetudine pulcherrime imbu-
tus, non potuit non hoc officium Turnebo meo in accersendo eum istuc præsta-
re. Qui etsi imbo mihi inimicior visus est quod fortasse, vel rodam meam
dolabra vitio tenuerit, vel hunc ego versum ad ipsius aures sæpius occinuissem.
Si vis pace frui si vis Turnebe quiete / Viuere, vincla tene, discede monet dom,
tamen a longiori de summa tua eruditione et erga eruditos benevolentia
admonitione, minime inuitus obtemperauit, nonnihil, latentius Horatio tuo istuc
redeunti comitem esse præbuit. Hunc igitur vir doctiss, quem Xenodochium
vestra tibi tuum facio, familiaritate, quam illic habes, vtens, ac nostris
precibus ad Deum opt. max in multos annos cum tota familia valebis
Respice Valebis Raptim in medio discipulorum meorum clamore de loco certantium strepitu Ipsis februarii kal. anno 1577.

Tuus ad omnia officia semper cognatum paratissimus etiens
Paulus Crantenius

1577

Theodorus Grandemius Coolhoso
S. P.

Vir docte, verus æquitatis arbiter,
Decussas rarum seculi;
Quem fidus olim Theseum, quem postmodo,
Dum vita suppetat, colam:
Hæc (nuptijs vtinam sat æqua sint tuis)
Fauore mitto sedulo.
Si post vacabit a grauissimo iugo
Modo quo premor, te plenius
Tuamqs SSONSAM nostra tollent carmina.
Nunc viue foelix, & vale;
Et corda Theodori puta dari tibi,
In hoc rudi poemate.

Tuus ad quouis officiorum
genere te prosequendum
paratissimus

Theod. Grand.

LEYDENSIS ACADEMIA

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Generoso, omniqs eruditionis
& virtutum genere ornatiss.mo
D.no PONSO, Domino Adriano
Cool. I. V. Doctori pertiss.mo

Lagæ-comitis

Ad lectissimos iuuenes Emylium
& Iacobum Rosendalios amicos
meos non e multis.

Nobile par fratrum, patriæ duo lumina Goudæ,
Quid rear? an nostri memores duratis, & alta
Mente repostus amor secura oblivia nescit?
An fumus? nostrorum in nomine aranea cassum
Emgit opus? prohibent mores, promissaq; vestra
Talè timere nefas, nec vos Natura creauit
Plebis ad exemplum, quæ nil miratur auaras
Præter opes, censusq; modo metitur amorem.
Noster eris pleno tumeat dum sacculus ore,
Prædia dum prædesq; adimt, quæ cuncta simul cum.
Vel mala sors tulerit, vel luxus dilapidarit,
Extemplo mutari animos, vertiq; fauores
Cernere erit, causam si quæramus vnica & una est.
Ius hoc naturæ quidq; ut soluatur eo quo
Constrictum fuit antè modo: quos vinxit amicos
Aut genus fors, aut fortunæ, & si quid vilius vltis,
Hos eadem versa in contraria dissociabunt.
Nos verò Sanci gemus Iouis, almaq; fausto
Junxit amore fides, nexuq; coëgit aheno.
Præterea Studijs animum deuouimus ijsdem,
Atq; eadem tulimus Doctoræ insignia magno
Præstite Donello quo non solertior alter
Discutere ambiguæ nebulas ac nubila vocis,
Aduersasq; iugo stabili connectere leges:

120

Perfremat usq; licet quisquis cuiasq; sit ille.
Tali ngitur postquam tibicine sustentatur
Noster amor, sero; mansurum citè per amos
De me polliceor, & vobis credere persto.

Syncerè totus vester & ex animo
Dominicus Baudius.

In nuptias generosi omniq; eruditionis &
virtutum genere ornatissimi viri Domini
Arnoldi Rossendahl I. V. Doctoris peritissimi

Sic tua Rossdali Musis operata iuventus
Est semper, sic & cura laborq; fuit:
Scilicet ingenuas addiscere gnauiter artes
Inter honoratos iuvenis & esse viros;
Hactenus ut quamvis iacerent sua multa Cupido
Spicula, prestiterit mens tamen ista tibi.
Ferreus es visus multis Martia cautes,
Sanguinis & quasi nil intus habere viri:
Aut vitare faces Cybeles ut turba maritas
Non leue qua thalamis credit inesse malum.
Quod cum tu domus iam progrederis ad anos
Humana fateris conditione nihil.
Sed quid? Natura seu vi melioris agaris,
Siue aliqua fatum te ratione trahat,
Tandem quod nullis fuerat violabile telis
Cor tibi, nunc victas porrigit ecce manus:
Fama; volut stipula rapidus quas corripit ignis
Ardet & hoc grauni vulnere fixit amor,
Legitimiq; petit socialia fœdera lecti
Annuit & votis Sancte Cupido tuis.
Semina nimirum Natura fata mouentia
Iusta iubent leges dant pia fata toris.

ACADEMIA LECTINA

Virginis eximia fatorũm nũmina mentem
flexerũnt, tibi quæ fida marita foret,
Nictea sic cũnũs pũgnaci gratia cristo
Nũper in absentem te fuit aucta diu,
Vt cũm te studys celebris bene Lrida tenuerit
Traxerit ad patrios illice voce focos,
Sæpiùs ingeminans iterũmq; iterũmq; vocando;
Restituant Sciperi qui mihi Sponsus erit:
Amniũm nobis nostrũm pia nũmina rrdant
Quo sine non poterit læta venire dies.
Est dris est inquam Pietas, qui fœdere iũnguntur
Rite sic e nũtũ pectora bina regũnt.
Talia claũdũntur sorte Connubia fine
Æterno quæ sunt auspice capta Deo.
felix o nimiũm quem vana e gurgite vita
Coniũgij in portũm vexit honesta quies.
Hic vobis animi stimulis, formidine pœna
Quæ sequitur stupri sœrta nefanda vacat.
Hic sibi perpetuos sociam coniũnxit in annos
Quam pius vt coniux non vt adulter amet.
Gratulor ergo tibi Sponsalis Doctor honoris
Gaudano inter primus habende viros:
Gratulor e fido testor mea gaudia versu
Dum precor mophis prospera cũncta tuis.

Te rosarum flores rosea cum conjuge jungat
Non nisi cum vita dissolvendus amor.
Primus hoc fiat sac telum hastamq trementem
Militis in morem sepius expedias:
Thyrsus enim celebri res est gratissima Baccho
Sic adamant Nymphæ dulcia tela viri
Tela quibus facias etiamsi forte cruenta
Non ingrata tamen vulnera, certe, dabunt.
Annua fac surgant genialis pignora lecti
Per te neglectus damna reponet ager:
Nempe huic fiorit cultura gratia major
Uberior si sit quo magis arva vomit.
Et facies genitrum te gens bene Laugia dicet
Hoc Cybeles Gallum semivirumque putet,
Nomina carorum reserat quæ grata parentum
Urbem sit ut docta proba beata domus
Æmulus patrem arborians parvula matrem
Adida certatim basia mille ferant:
Illic sacri discat celeberrima dogmata juris
Ductibus insistens patris avique tui
Hæc castos mores & pectora plena pudoris
Virginis eximium Matris ab arte decus.
Interea pariant ne quias hæc vincula curas
Curia Deum facili carmine musa rogat.

ACADEMIA TRENO

122

Εὐχὴ εἰς Αἰμίλιον τὸν Βιβλίδην
νεογνόν

Ὦ πάτερ ἀνθρώπων ποιητὰ ἠδὲ ἀνάκτων,
Ζεῦ μέγιστε καὶ ὦ τῶν ὑπερτάτων ἄγιστε;
τοῦδ' ἀγαθοῦ (ποιεῖς γὰρ πάντα δικαίως)
λαμπρὸν ἀεὶ προφέρειν πλείονα καὶ πολύ.
ἦνις ὅπως διδαχῇ γενέσθαι ἀγαθῇ περίβωτος,
ᾧ ἔκτο βιβλίδαι τοῦδε τὄνομα Αἰμίλιος
Αἰμίλιος μισῶν, ὃ δυσχωρὴς, μέγα φεύγων
ἐσθόμενος, πατρίδος καὶ βασὶ ἔσχος ἐμῆς;
ἦγεν ὑπὸ πεῖνος διὰ δὴ λογίας παρακοίτης
ὦδ' ἐπὶ τοιαύτῃ χαρμάτα πόλλα φέρων
Τερπόμενός τε φίλοι φρένα καὶ παρὰ θυμὸν ἄπαντες
ἐν πρακτῆρι ἀχαιῶν οἰκάδι δαὶ χάριτας
ὦδ' ἄρα ταῦτα μένων τάχ' ὑπέρα στιφρὰ ἐνάσσοις
πρυμπίλ' ἐυθύμῳ ἐμβάσιν ἐᾶναι ἰδεῖν
δὸ πάτερ ὀπτῆρων δέσμ' εὐσχέτως βιοτεύειν
Ὧδε, οἱ πρὸς τοῦσον τὸν γάμον ἐρχόμενοι.
ἀσταῖ ἐπειδὴ ὁμοφροσύνης ὄφελ λώϊον ἄλλο
ἐν ζωῇ συζυγίᾳ οὐρανόθεν παρέχειν
ἰδέσθω ὁλόλυξε τι γυναικὸς ἀϊκὲς λιγέως ἄστυνον
ἄνδρὶ δυσχερέος ἔγγιον ὄντε πατρὸν
λαμπάδι δοὺς ἱερὸν τοὶ φλέγε φύλαττε παρόχε
ἐς αὐγὴν γαμίων φῶς πρὸς ἑβαΐγλαν
ζῆδε νοῷ μαλακῷ καὶ νυμφίῳ ἔμπνε ἔρωτας
ὡς ἔμεν ἀλλήλοιν χάρμα χρονιζόμενον
ὄφρα διφάων ἕλκῃσι πρὰνὶ μελανίδρῳ
ἄρσαν, ἀμπερέως νιν τόδε ζεφυρὶς ἔχῃ.

ἦρα καὶ ἀρήνης φιλήματα τόσσα δεχθῆναι
ἐν φρεσὶν ἧδ' ἤθελ' ὥρα πάντα φόβα
ὄφρα θεᾶς παράκοιτις ἐνὶ πόντῳ ζηνὸς,
ἠμὲν, ἢ ἄλλο ἔνδ' ἐνὶ ὥρα ἔβη.
δαίμονος ἣν ἀπάτας καὶ ἀγάσσαλον ὄβριν ἐλαύνει
οὐ λαμένην ἔρωτας, δῆλον ἦ ξεινόθον.
Ζαὴς παῖδα θφωΐν καλῶς ἀνδρόβιλα θρέψα
πολλῶν καὶ ἀγαθῶν μέσος ἔβη ὁ βιός!
Ἐννέα καὶ ζαὴς μηνῶν πρὸς περιθεκτούσων
παῖς δυνάμης ἔβεβα δέβλα μεγίστα φίλης.
ὃν διὰ θῆς προνοίας πινυτῆς ἤκεν μεγαλοίης
ἄλμα γυναικῶν, ἀρβύλα ἦπε γένος:
δόξ μιν ἀριστεύειν, καὶ ὑπάροχον ἔμμεναι ἄλλων,
καὶ χρυσῷ πίσεινὸν μιδδοφόρον δέσθεν,
λιβαδοβώτης παῶν γονέι ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄνδῳ
ἐκ σώματος ὑλιπερῆ καλὰ χέονθ' ἕπεα:
καὶ μέντοι πρὶ ἄξιαν ἀπὸ θερέτρα δυδύσα
πληθώων χάριτος παρ' θεῷ ἔνθε βροτοῦ.
Τοῦτο θέλα νυμφῶν ὄπο δρανῦ ἔμμορος ἀλφῆς
λαγγιαδῶνθε γένος νυμφη ἔδεκα θέλα:
οὐδ ἀπὸ πινδαίων ἐλεφῶν πατρίδι χθονὶ δῶδον
μή ποθε ὤπαν τέλος μιν θανάσσιο πιχῆ
οὐδ ζωὴ εὐφροσύνης καταπλάν δηὰ ὑπαρχούς
πάντοθε πανσοίαν καὶ δαθοῦ ἴδεο ἀγαθᾶν
ὄρνεό μοι, λίσσομαι, καὶ θεὸν ἄφθιτε ἴλαον ἔνθο
νυνί καὶ πατρὸς κλῦθι ἐμοῦ λόγυ

P. Grand.

ACADEMIA MONTANA

15 96

Loza Cesarew Kr Kechancelij Anno 25 July

Dezemes dispesta gaben wbyse Dne Rozendalj nader eyghen
Vermetterthe scultetis ad V. ff familie mit sonderghe raet
goede beuinde. Wy dient dezen om V. ff te adsertoren dat
V. ff brieuen octauo Maij gheschreuen dese 25 Junij tzaer
vber bezorcht zyn my niet erinnere vberghemaect alle V. ff
goede dispositie faxit Deus illesummus rerum opifex tzedertijt
Tsunt duricj by Dnum Doctiss. Rodj sende ic V. ff
desser begeerde V. ff exemplaer met Regulam addita
Literarum interpretatione Et hoc precipue notandum dat de
Russen nimmermeer in eenighe schabelen eenighe die seuen
na bezonder letteren alleenlick tzelfde maken tzij wijder letteren
ouder schabelen bouen ex; Excipiuntur autem hæ Literæ
α, ε, H, M, o, y, x, φ, ω, ш, ъ, ѣ, dese V. ff in dit Regulier vint
maken vint de letteren die bouen ex gebruyckt worden tzaer
dese bouen ex gestelt Exempli gratia Resmus zonder wijder
teeckenen Vesendael, pozHael, duy IIa, Verdoet IIz Doet
dat, Oa, etc? maer gebruyckt oec wesel als ion Leyden dan de
ouder letteren in de schabelen maken dan tzuender t eenen
Exempel, duy IIaHъ, Rozendaele pozHhael, dat Aemh en
de letteren, ebbel maken de grieckse gebode zomeynsteeck beduyt
f gebruyckes zy voor f. dat stta Θ y voor I. Nota dat
e voor als ѣ gebruyckt wort dese wort i met Regulier staet
Zet maken Et ephlop apud Græcos en Leyden dutten in de
grieckse woorden zo voor exemplaer niet gebruyckt wort dat
sien vint de Russen oc Teeckenen nimmermeer als beyde zijden
maken Lateensche als d'eene ende Zij teeckenen oec niet wie als
Tartersche ofte andere maer Lateensche ex eigen huis zonder
het onder strempiken te eedyen zij en zynde het exemplaer oec
niet ouer de breede dat wij maken zij teeckenen het exemplaer
onder de eenighe ex dat oec gheteeckent is zo dicmael zij eenen
als andere stuck als vint zij (doch tot teeckenen gebbreken) als veel
meerder dan W. 20. 30 duysent exemplaer met dicmael gebbe zij
spacio Unius momenti gedruckt vint zij dat voor als stuckjes
Russ eyn by eenen druckes dat met gemaeckt gebbende stuckjes
dat eenen ende een stempiek Dit gedruckt Zij gebruyckes
oec ter verkeninge dat die zij met teeckenen weten te verkennen
in de schrifft als eyghenen ofte exemplaer Dat gebbe zij zeer
fijn met de teeckens Sonder in dese schijnen zonder tzelfde
tzelfde Et hoc equidem tempore negotia non simulant Ter sende V. ff
Lutherscam Monetam duy eerste. 3. als duy de gheuult te is
ontrent de breedenninge de middelste de geest minder als de
regte de zeest minder dese de middelste en: dese de tweede
duytsche zien gebruyckt Ter sonder V. ff Russe bouthe sende
meden was dinghe niet te ropen want alder bouthe Die de
Russe gebruyckes zijn alle geschreuen duy wo niet als gedruckt

De geduurtes hourlaf die zij gebruycken hebben meest geld in
xulke Gelderlant geduurt De ruyssy gemeynlyck oock geen
Orationem dominicalem niet bidden zo dattmen hen wo neulwyngh
off vint die zij vader ons eosse rym Michomity zij zij geen deutsch
ons gebben oock hoerlaf in der mysho Ut existimo mitte Gwelen zij
de hoeck int gesicht gebben dewyll gat ½ nije ons heer is
trumpe zu geen dirwiet Gdat geduruende ½ ons all ure seynge
gen gaet nederwaerts Sapius imprecatore totius Russie &c: uide
Laetum in fronte dats ons tgwaet te seine tzyenden dandt in
de hoerk zij permittere ons niet in geen hoerlaf te zien in eist
stadt comen want geen hoeck dader mede ontwyt zonde zu dempfen
hy mit gat gwaet gedruyt zij zo dat gen oynge is dat ons
sonst inder gemeynen zeit de reste dat malt gedruyt is in
de gelde &c: Ut gebruycken wee gemaeckt dat gat inder busse
is (dan de weerts zien t gebbe) wadrum zij dat dessen gelde
zu wille dat wij Gantwoorde zij dat gat gader sonder sequet is
dat gat Godt ofte Niclaes und tozeuchs zeyt Gneen niet dat
de gwunk dy zij geen gendiegt want dan dat beste bezint
te weten dat deze zuster te vons dumthe zij zo geen dattse
dese aff stont twerk vons geen gwoto Gerd is Ceyo ut
zem habere cum bestijs twerk zij mit gwoto rum stelle
Ouc illos dicit Nobilis quidam gewest die me presente vtendi
se rem habuisse cum sacerdote illius q uxore illius q filio illius q filia
Sic cancellarius quem nominare non audeo cum nudus cum meretrice
nuda (ut in coitu erant deprehensi) apud Imperatorem esset delatus
atq interrogatus quid cum illa pretendisset Hoc, inquit, deponens
illam in solum &(imperatore presente) iuitauit &c: Quando
Cancellarius volgande me ad prandium & eandem vocasset talia
spectacula, illo iubente dum sederemus ad mensam contigerunt &c:
Sic & Totma prefectum vel cancellarium quando ad poculum
inuitassem dicit Hoc Ceyo dy meinden is Cesmes, rust te post bidt
dat me geen anders niet Cer zo dumthe maeckt dat zij Cheer
in ont presentie Cuomdrah Hdat gwoto dan sie contigerat
cum cancellario totma qui omnia me presente enomuit &c:
Ceyo geschiet got ont alsmes yemandt zo dumthe gemerkt gelt zu
sij byna gestunde wilt (so tomyt shi (wedder gesont zijnde) by
dumthe Cdat zij ette zo well getrackteert gelt & seindt zij
Cooft vt de lende &c: Dat yemandt ons vns sien stendtlt
wort bunte den mysho in twelt begrenen dese ut Tagteri
perse dict armenicas &c: begrenen wendy Woorts wilt Cf rim
bedenthe ons gedenck te weten segget it twelt bedut woordy mider Cf
wolt dim mimiers dy tealt mede eint niet segginge (quia periculosum
meder y mare wolle, shier myte de demyzende be Cwell die Cf gaystet
Cfamilie gesont gestarke (y ons Cleys Cealme dat zelfde ex le Kamin

Hierstwillgen vrundt Gar verdeen

Gualterus Verdoesius D. D. Æmilio Rosendalio Juris utriusq; Doctori S.

Ad litteras tuas vir Excellentissime Clarissimeq; intermissa mihi hactenus responsio, non omissa; neq; negligentia id aliqua mea factum sed tui potius reuerentia quadam, et fiducia amoris. Accendit me quoq; ad redamandum amor hic tuus, cuius explendescentes scintillæ exciuit & emicant in omni epistolæ tuæ parte; præsertim lumina illa bina, humanitas inguam & eruditio, efficacissima amicitiæ philtra ea gratia eluceſcunt ut & ignotissimos quosq; in amorem facile abripere queant, nedum vt animum hunc iam olim tui peramantem potentius sacro illo igne non inflamment. Gaudeo profecto et hunc animum erga me esse tibi, et hanc sortem mihi: amicitia quippe tua, id est, hominis ad omnem humanitatem, virtutem, eruditionem et elegantiam facti, fruj imo perfruj posse inter præcipua fortunæ meæ bona numerare debeo. Sedulo itaq; et ipse pro virili parte enitar, vt amor ille noster bonarum artium firmis defixus radicibus magis magisq; uitet nos efflorescat. Mihi sane verissime dixisse visus eloquentiæ parens ille Tullius: Solem è mundo tollit, qui amicitiam è vita. Ea igitur nobis, qui ad amorem mutuum à summo Architecto facti sumus, excolenda & mutuis literarum fomentis sæpius suscitanda est. Judicia quæ tuæ de me præferunt litteræ tamquam ab adfectu profecta suauiter accepi, veritia à vero; amicus certe hic error appellari merito potest, nam quæ mihi, Clarissime vir, tribuis animi ornamenta, agnoscere nec debeo nec possum. Imo illorum nudum nomen ac tenuem potius vmbram in me colis, quæ ipse reuera in te & admirari soleo & amare cogor. Animo meo abunde sufficit me tibi charum & amicum esse. Quod Jordanum Χαῖρε καὶ κράτος mihi [redacted] adscribis, gratias equidem quas possum maximas habeo; neq; enim hoc mihi in mente. Sola lectio eius authoris et ad tempus fruitio, voto meo satisfecerit, etiamsi nullum proprietatis ius in illum mihi vendicem. Elegans profecto Medicus et vere λόγιον ἰατρὸν, theoricus insignis qui et Antidotos efficaces, quamquam operosiores, & diuitibus conuenientiores describit. Nec vero frustra materiam hanc diligentius excutimus Medici, præsertim hoc tempore, cum huius contagij seminaria, quæ φυσικὰς & νοσερὰς ἀποχὰς elegantes nominat summus præceptor, multas Batauiæ nostræ vrbes peruolitent, et in hac ipsa vrbe se effundere, et in multorum perniciem grassari iam cæperint, ac summopere vereendum ne integras tandem vrbes (nisi summus Deus, in cuius manu vitæ necisq; nostræ potestas, hoc malum auerterit) exhauriat et depopuletur immanis illa lues. Præseruationi potissimum in hoc affectu incumbunt medici, curationi rarius, nec pari successu accinguntur nisi vbi primum inuasit hominem hic hostis, nam καιρὸς ὀξύς. Viginti enim & quattuor horarum spacio ab inuasione curatio tota peragi debet, alias Libitinam vix vlla ope effugiunt ægri. Orandus nobis cælestis ille Pater vt hanc malorum omnium veluti Iliadem quandam licet sceleribus nostris iustissime inflictam per Christum unicum nobis σωτῆρα καὶ ἱκέτην mitiget, & miseris nobis pro sua benignitate parcat. Summus Deus te tuaq; feliciter ac prospere Clarissime vir, et diu nobis seruet incolumem. Vxori tuæ amicissimam ex me meaq; salutem. Traiecto ad Rhenum. 12 Nouembr. 1593.

Tuus totus

Gualterus Verdoësius.

125

Clariſſimo doctiſſimoq; viro D. D.
Æmilio Rosendalio Juris vtriusq;
doctori, dignissimo, amico non e
multis.

Gaudam.

Vir clarissime, et ornatissime.

Hieronymo Caedano tuo hactenus hospitium apud me fuit non jucundum. At diuturnum, inquies. Fateor mi Rosendali; et vixdum illum autorem percurri, nedum cum Scaligero contuli, nisi forte frustulatim ac saltuatim. Breuiter, quantum quidem temporis ab occupationibus Medicis suffurari potui huic autori fere dedi. Non enim licet nobis in hac ponteria Philosophia expatiari, cum libet: Operam et studium fere ponimus in debellandis morbis, qui sepe a iucundissimarum, et utilissimarum rerum contemplatione nos auocant, et alio mentem dotre cogunt. Itaq iuditium meum hic exquirere noli. Non is sum, qui hoc mihi sumere debeam aut possim. Alium omnino ores illa requirit iuditij et doctrinæ acumine maiore præstantem. Dicam tamen aliquid, ne nihil omnino dixisse videar. Tu, mi Rosendali, hæc ea fronte leges qua ego scripsi. Caesaris ingenium sane magnum est, testantur monumenta posteritati relicta quæ tamen an ætatem ferent, ambigo. Iuditij acumen forte non ita in eo explendescit. In Scaligero et ingenij et iuditij acumen iuxta excellere mihi videntur; quem laudibus attollere, deprimere est; certe talem, tantumque virum admirari magis, quam laudare quispiam possit. Nimirum plus solidæ eruditionis habet Scaliger. Sed quid ego nocturnas Athenas? Concludo cum Pindaro. Ἄριστον μὲν ὑδωρ, πρᾶγμα δὲ ὁπόταν ἀέθλους ὀρθῶς ὑμνεῖν. Ad rem itaq venio, mi Rosendali, et tibi veras magnasq habeo gratias, quod mutuo mihi hunc autorem dederis quem ad te impræsentia remitto. Vtinam in mea manu sit aliquid, in quo tibi gratificari vicissim possim. Voluntas certe adest, si facultas. Interim animum hunc tuum fouendum et obsequentem meæ erga te beniuolentiæ habeto, quem iam nunc vero deuoueo in tui amorem. Nunc finio, et te saluere et valere iubeo dulcissime amicorum. Rappin Rosendaeldo. 7ᵉ April. 98.

Ex animo Tuus

Gualt. Verdoes.

Lectissimæ matronæ uxori tuæ filiolæq suauissimæ mihi meæq salutem.

ACADEMIA TRAIECTINA

Clarissimo, Doctissimo, Viro
D. D. Emilio Rosendalio
I. V. Doctori, celeber-
rimo et eminentissimo.

Fr. amys. Gaudam.

Amplissime vir, Domine Consiliar, Illustriss: Principis Mauritij de Nassau &c. Rosendal saluere vestram dignitatem, cum vestra familia, ex animo iubeo, haud dubitando, quin ex literis, & verbis mei patris, vestra dignitas intellexerit omnem rem anteactam a me post coniugium, videlicet mercatoria qua in re comperi (etiam si Mercurio sacrum feci) illum nihilominus mihi Neptunum iratum reddidisse, praeterea q fortunam, quę in omnibus mihi aduersa fuit, ut terra mariq, opibus amissis, me ad desperationem uenire oporteat; Verum ad quid, & quorsum velim, haud scio, quando quidem magis exacerbo quam existimo numen, non enim probris incessere, verum orare necesse est: precibus, non criminibus placatur id quod est potentius, Postea quam sic uenere meae res ad nastros, oro atq obsecro, ut vestra dignitas mihi sit adiumento, in aliqua administratione cuiusuis officij, ego quidem oratus, quoad vixero, futurus, quia ex te & tua opera pendet mea fortuna. Vale, vestram dignitatem saluere ex animo iubeo & uestrae uxori humanissimae, tum filiae charae, meis verbis amicam sinceramq annuciet, obsecro salutem,

ΕΛΘ Ερω θυμω πολυ φιλταθ παντων
Tuus εργωνθ λογωντε ad qualibet paratissimus seruus
a pedibus Joannes Verdries

respondeat,
Sine vestram dignitatem exorem, ut huic literulae, & quando me
Italiae venire necesse esset, scribat, Superscriptio ad me erit

Den Joh. Brunel Verdries Vermaende vijde Rekenk
en dese voiedomen

127

Dom.ne Consiliar. Illustriss.mi [illegible] D'Hasselt
Dño Rosendal, saluere vestram dignitatem, cum uestra familia
ex animo iubeo; haud dubitando, quin ex literis, & verbis mei patris
vestra Dignitas mtellexerit, omnem rem anteactam a me post
post coniugium, videlicet mercatoriam, qua in re comperi (etiamsi
Mercurio sacrum feci) illum nihilominus mihi Neptunum iratum
reddidisse, ac praterea fortunam, qua in omnibus mihi aduersa fuit, vt
terra mariq opibus amissis, me ad Desperationem venire oporteat!
Verum ad quid, & quorsum velim, haud scio, quando quidem mas is
exacerbo quam existimo Numen, non enim probris incessere, verum
orare necesse est: precibus, non criminibus placatur id, quod est
potentius! Postea vero quam sic verére mea res ad vastros, Oro
atque obsecro, vt vestra dignitas mihi sit adiumento, in aliqua
administratione cuiuscis officij, ego quidem me oratum, quoad
vixero, me futurum affirmo, quia ex te, & vestra opera
pendent mea fortuna; vale, vestram dignitatem saluere ex
animo iubeo, & vestra vxori humaniss.ma cum filia chara meis
verbis amicam, sinceramq annunciet obsecro salutem. Sen.

Ἐμῶ θυμῶ πολύ φίλτατε πάντων Tuus ego vbi
λογῶν ad qualibet paratissimus seruus a pedibus
Joannes Verdoes [illegible]

Sine vestram dignitatem exorem vt huic mala & incommoda
literula respondeat & quando necesse esset me illaq a venire
scribat; Superscriptio ad me erit [illegible] Joh Brunn
Verdoes [illegible] vt de Rhetoch [illegible]
Ott Rutendan

COLONIA TRAIECTINA AD RHENUM

120

S. P. D. Δόξα τῷ θεῷ 1596 In Archangely Ad 25. July. 85

Epistola tua, Amplissime Vir Dne Rozendalj, octauo maij amantissime scripta, Junij 25 ad manus meas peruenit, qua mihi nihil fuisse iucundius plane Deum existimes, quandoquidem nostra nihil amicitia detraxeris, etiamsi quotidiana scribendi officia in hanc usq diem cessauerint, quare haud dubio pro tua prudentia & humanitate praclare intellexisse videris, queis quotidie distinear curis, & quae negotiorum onera sustineam, emendo vendendoque, antequam naues (mercibus depositis impositisque) abitum parant, nihilominus parum recte fecisse mihi uideor, nec a me ipso uenia facile impetro, qui scribendi officium in hoc usq tempus protulerim, quesus cum ad meipsum cogitationem conuerto, mihimetipsi aliquantulum condono, quia me stuporis moerij pudet, parum videlicet hoc tempore apti, ad scribendum latinis uerbis, non modo, vt quod in mentem, verum etiam plane quidquid in buccam venit, in epistolam conjiciens. Quare Clariss: me καὶ φίλτατε Dne Rozendalj minime obsecro mireris, licet, in hoc praesertim Vitae instituto, quod nunc potissimu abhinc annos circiter sex secutus, latine scribendo nonnullo pisciano dolore afficiam, qua de causa, Pisicanus haud vltro uolens suffere, vereor ne de tanta sibi illata a me iniuria conqueratur, ac me apud te in quaestionem uocet, ut sic allata sententia, patrio sermone scribere cogar, quare praestat ultro meaq sponte mi[illegible]pere, quam cõ modo dedecore cogi &c. Quantum ad multus ala, Ornatss: Dne & li: Roz: pro queis per literas gratias agis, haud ulla (modo uera fateri liceat) gratiarum actione digna existimo, plura (Deo opt: max: fauente) praestabo, operamq dabo, quantum in me erit, vt animum aliquando res ipsa declaret, ita ut te Ornatiss: me Vir, contentum esse, neq in hoc plus desiderare, quam efficere possum, tua mihi polliceatur eruditio. Alphabetum Dne pte iursus mitto, addita explicatione, literarum enim, vt uidere licet, numero sunt quadraginto, & aspirationibus in eloquutione quam plurimis vtuntur, Numismata quaedam Ruthenica, vel ut ita dicam omnia, mitto, quibus scilicet Ruthêni vtuntur; si praterea, Dne quy alia qualibet necessaria a me transmitti oporteret, paratissimum ad quaelibet me semper reperies, Occupationes tuas, doctis: me Rozend: li, existimo & uere scio grauissimas esse, quare non committam, vt longiore molestus Epistola sim, praesertim quandoquidem iamdudum PRISCIANVM verberando defessus sum, iam finem facio, & te, verendiss: me & omnium amicorum intecerrime, saluere iubeo, Vale Doctiss: me Vir Dne AEMILI ROSENDALI & Uxori humaniss: mae, tum filiae charae, meis verbis amicam annuncies obsecro salutem, Iterum Vale, & a me ex intimo pectoris penetrali salue, ἐκ τοῦ τὸν πολυφίλτατε πάντων — Tuus ἐγγύθεν λογγύθεν totus ad quaelibet paratiss: mus

Joannes Verdoesius

130

Doctissimo Clarissimo amplis
simoque Viro D.ni D. Emilio
Rozendalio Vtriusq. Iuris
Archiatro, Domino & amico
meo non è multis, mihi quoad
Vixero, plurimum colendo,

Gaudam

Clarissimo I.C. Doctori D.
Aemilio Rosendalio, et Collegæ
Coniunctissimo Salutem D.

Dne Rosendali Binas literas a te accepi gratas Litigiosæ
istius petij Emerandi concionis tuj patrocinio meo commendatæ
Quod ad priores non respondi, non ab occupationibus meis
accidit sed a fide quæ tibi debeas ad me attulit, cui mandata
et meas ad te referret, Quæris ni jus Patronatus sit supra
dictum litigium Priam tibendi et vt nobilissime scribis Jacobus
Couvreurius de eo jus petat sed nihil adhuc est
etiam temporis interstitio impetrantis an vero negligentia
procuratoris ignoro, hoc vere dicere mihi fas est me
officio meo non defuisse, Quinimo si ab impetrante
causa non promoueretur non inconsultum fore sum
arbitratus et ab ipso Reo impetrans vrgeretur ad
actionem suam instituendam vel si nos absolueret
ab instantia et impetrans in expensas con-
demnaretur quas reus propter suspendendam citationem
dicitur fecisse. De meritis causæ satis abunde
mei Rosendali sum instructus et prælectis pugnis
Rei opus non est, neque difficultatem aliquam in
ijs esse video propter quam impetrata lis protelari
de jure tamen de foro ita suadentibus cum dicto reo
confligendum, Ad res meas familiares quantum attinet
domesticas summi et forenses, Deo opt. Maximo gratias
ago qui prosua bonitate et clementia, vxore sobriam
et robusto ab hinc septem hebdomadibus filiola et formosi
cherubula magis ac magis indies augescente, et
patrimonio me maiorem in modum locupletato rebus et
in bonis deus liberaliter auctis, et cum illo sacrodem.
Duco fere nobis exclamare literas peregimus oscy nisi
peregrinemur, sed Deus optimus Maximus admirabili
consilio bella hac Belgica [illegible] celeberrima
ea dirigat in salutarem et confido eventum fore
tranquillitatis [illegible] tumultibus finis fortio ita Leydensium
miseris quam me peracerbis, presertim cum capita
istius factionis, et ductores confiderem, sed meminerim
hominis nos esse et ignarum Dei Vindictam in vis
ostendi qui locationis limites transgrediuntur. De deposita
tione Doctoris et professionis regij Donelli, quid actum
sit quibus animis eadem promota denique de integro
eius causa et authoritatis suæ capitis plerisque Viris
a me et D. Iacobio suscepto alias coram agemus, hoc
tranquillum illo vbi malorum tumultu omnium spem
respiraverint Donelli pugilis iam est, Me valde moueret
scriptitationes illæ et [illegible] nostris temporibus nimium
pene pugilatorum hinc inde in vulgus prodeunt

ACADEMIA REGIA TRAIECTINA

131

quam Venere mi misendolem secum trahunt Catastro ffrn
quemadmodum Flandri Brabantus non ita pridem
cadere / fugta illud Thucid. Respublica bene ordinatas
duersa constitutas opera / prysertim cum Magi-
stratus vedasti summa ꝛc cū animorum consensu
in eundem finem nobis fugtis vtilem ꝛc Reipubl.
salutarem statuerit maxime sit opus / De pace
quam simulata ꝛc dissimulata consulta habemus
extrahemus / quantis animis ꝛc quibus autoribus ea
fugatur vides / simulatas ꝛc defendat Jur-
nata vix possit abolisi ꝛc firmam amicitiam
conflari non arbitror Jubemus Qui principes ꝛc
in Magistratibus conflati magnam molem sustinent
ꝛc non infelices sed maxime beatos
eos esse existimet qui in vtroq; ꝛc ipsum
pectore mali vota sua contra ferunt Vtram prudentiam
dicunt fuisse ab omni auctor ꝛc solicitudine satis
pudica / liberali / Nam precantes ꝛc omnes
actiones Magistratum ita dirigat quo eius nominis
gloria illustrari ꝛc nos per Musas confirmari / Quem
ego oro ꝛc te mi Rosendali fratrem tuum ꝛc nos ocs
Respub. salutem ꝛc hospitem pro diuina sua misericor-
dia tueatur / Salue mi Rosendali ꝛc me vt facis
mutuum ama / quod ego a te pleni myrijs cupiam si quam
saepe me studium tuum libris alligauit / Dabam Hagæ
Comitis 7. Nouembris ꝛc.

quam prefectum

1 ꝛc minus molestum
in his turbis subtrahi

Tui tuorum q; Comitis Hollandiæ
Collega ꝛc Dominus

Leonardus Vochtius

Doctissimo Rosendalo / 57

Virginis tuæ amicissimas literas tuas et benevolentiæ plenas ex fide nuncij reddidi, quibus respondeo sed velut in provincia et in primis quod velut castæ illarum titularem esse debui, ~~ubique aliquod septimum~~ gratulor tibi de contracto tam felici matrimonio cuius ne fama quidem ad me permanarat sed ei fidem habere non potui quod posterioribus tuis ad me datis literis multis a te erat facta mutuo / Gratulor ergo mi Amicissime Rosendale et Deum opt. Max. precor ut tibi det animi tui voluntatem cultura illa literarum cui per aliquod tempus vacasti prole fœcundet. Quod Donatij negotij causa te mihi vovi ut asseram non miror neque enim cum quo amitto et præsentem et absentem præsagiebas / Sed mi Rosendale ita tibi addictus video et non omnibus a Deo contigit mutua fuisse præsertim in illa utriusque Doctissimorum et primi in urbe Reipublicæ (ut) alterum artium nobilium curiosus quærere oportuit / quæ causa est et non solum a Lugdunensibus verum etiam ab omnibus optimis in ministra fundamenta petitionum et salutem est postulat / et ego privatim a vivo quodam honesto et mihi amantissimo privatum non sine aliqua reprehensione monitus quod sententiarum auctores ~~et~~ cum sum præceptoris de me et tota Batauia nostra optime meriti explicem / Petrus Latomus et publicus et privatis suis tironibus Iudex sententiarum quis non petierit scale / sed et nos in consulto a te futuros existimemus si cum charissimum tuum te obtestatur precibus domus nitidor aliqua alia aliunde apparatur / Virginem tuo gratissimum optabam vel tuo potissimum nomine / nisi ~~alteram~~ cum suo adversario componi posset / Quibrem mi Rosendale cui sit nisi gratus adiri possit quam si mihi scriptione mihi tuo consilium et publicam malam ex parte subleuamus / Cum matre socrus et aliis salutem dicam / De meo nomine Charissimæ Virgini, et fratri salutem dices / et si per negotia tua licebit ergo, ad nos excurras nihil apud alios gratius apud me diuersabis, ~~et~~ faciesque nisi rem gratissimam / Hagæ Comitis xv. Febr. 1568

Tuus ex animo / Conradus Vochtmus

(vel) Virginis tuæ

132

Doctissimo Viro Dno
Aemilio Rosendalio.

Roudam

Epigramma Desunt li.

Sisse gradum, quicunq; simile corrumpere mortj,
Humanoq; memor conditionis ades.
Mors, quæ cethisteo depascitur omnia morsu,
Constitit Possidij mi struenda manu.
Quod modo corpus erat, cinis est & pulvis inanis,
Pars melior superest nobiliorq; toro.
Iam modo sim quod eram, post secula pauca fuisse,
Et non sim, quod eram quamdo futurus eram.
Quod extremus adest, præcipit, præmissus ubiq;
Venit, in immensum quod spatiabat opus.
Ut tarnen quod mi labor, tarnoq; quod unde
Possedi, quid erat? Desijt, sor quod erat.
Forma prij manet in cinere, sanguine, membris
Res non subsistens, subsidiata perit.
Quem non nec structura hominibus disparet, quod in
Mos animam sortis, fama, decorq; manent.
Emeritæ corpus corpori & ipsa tarento.
Phoebeum duxit, sepelierit soror, inclytus
Livida subduxit quando superstes erat.
Quid mirabile? cinis sit, sciamus, omnibus una
Extinctoribus est mea superanda via.
Me mihi, tuq; tibi, quæ tranno Lucida rocca
Est transcripta mihi, te manet iste tibi.
Quid de fide loquar? corpus est augustius & amplius,
Quando locis ipsum ingenij pondus erat.
Corpus erat minutia prior, cur tempora nescant,
Et quæ tempora non tempora cuncta rapiunt?
Cur sint immortalibus, qui prius corpus habebam,
Mors ademptibilis, nam fruitur & fruitur.
Mors tamen arcessit, pectus nova forma petenti,
Sim tamen immutatus non penitusq; mihi.
Immutabilibus est quæ divina potentia,
Vivet tamen æthereo sol, pereuntq; nihil.
Hæc igitur quicunq; legis, ades mortifero
Non tu adspicies simq; imago tibi.

MAGLIANA ACADEMIA

Transformabilis in faciem, quæ vultus habet
Quorum animas simplex, rectaq[ue] pectora habet
Id quod ille, hoc videbis, quod non ille, vide;
Quod prome est, quod habes, non id habebis opus.
Rem mihi dissimilis mores esse similem habebis.
Sim licet ille, sim modo dissimilis.
Nec tegnor, exterior, similitudinem colligens partium,
Si sapis, ista, prius quam sapiantur, vomunt.
Si servans agis, unus servus abibis.
Unus vis? si non duo habes absq[ue] me:
Ar si forte ita est, pectibus quando[que] tuam
Oral quis nimbis sacro Parnasq[ue] sacra
Propitia salmisi flumina pulchra
Propitia fratribus simula amicitiæ
Reddere par paribus signa mihi parabo
Quando nostrum simulat ars fera deos.

Amus mistationis. Jacobi Johannis filij mj

1561. Sed D in verbo florida omissa est cum ea alias recte valeat.

SIC mihi ô Mors præcepo IVVenILibus cornIpIs arIVs.
VIX IVVenIscentI (heV) florIda VIta perIt

Mirifice D.D. Epigramma istud hujubre & funestum, quod inter pretibus aliunde familiaris pellentali cæsimus, philosophicis rebus, & asperitate obscuritate, antithesibus q[ue] tribus, quam odia, omnibus q[ue] revolsa pavitate. Mos ignoscab ea & prima studia facile appetchendimus, vita vitiosi, sed pulchra & quæ difficultatis habent. Emsmodi scriptorum studiis docti pectitari studeat inter se, mea sit patientia mentis sanæ ne quam scribens aspici. quamvis ego mihi me dixisse profitear, nisi quod ita est: me mihi scire. Cum enim arcis rarissimis & pudica a spes & loco spiritu non absorbeat. Imo rogamentissime adaptari possit pauca mutatis & additis, valui te studiosa meos participes fuisse. Admitte eius ea solent ad communia Christi ipsi, fruere & tuis vocabis. Vale, D D.

90.

135

136

Epitaphium in quo per προσωποποιαν defuncta loquitur

Siste gradum, prodest modicum cessare viator,
Hinc potes humanas doctus abire vices;
En ego, nil unquam cui blandior aura negavit,
Invidia fœlix iudice cuncta fui;
Communem calcare viam, legesq; supremas
Nulli exorandas ferre coacta fui.
Et iam de pulchro quid tandem corpore restat?
Ossa, cinis, pulvis, nomen inane, nihil.
Si nunc, et forti quicquam tibi fingis, putrenti
Quod factum de cinere est solvitur in cinerem.
Hospes abi, satis est, umbræ dic verba silenti
Qualia vis cineri sera referre tuo.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

† Salut. Plur. Dico.

91.

Quos vosebas Clariss^me D. Doct^or Carminum libellos, eos nunc ad tē mitto, sed ex parte: Baudij exemplar vnum; nam Bliburgi exemplaria adhuc in lucem nulla; alioquin vnâ eâdemq; operâ eorum aliquod ad tē mississem; Quamprimum tamē hanc lucem adspexerint ego hic non deero. Prodijt hic nuper admodum Scriptum quoddam de Fortitudine Christiana, antē hoc tempus tibi (vt credo) numquam visum, Theologi cuiuspiam in hac vrbē quondam professoris Hermannj Drexes, quod tibi etiam nunc mitto: totum illud quidem ad imitationem Constantiæ Lipsianæ; et si Theologica illa quædam et Patrum sententias sparsim citatas, tollas, Lipsius ipse, aut certē eius Simia. Precium pro his dedi quinq; sestert.
Gruterj exemplaria hic frustra quærimus; distracta omnia. Intellexi ex Raphelengio. Si tamen alicubi in aliquod exemplar incidero, tibi protenus mittam. Benē et fæliciter valē. D. Doctor. Lugduni in Batt. 18 die Martij. Anno a salutē parta 1588.

Scripseram: eccē mihi Theses a Studioso Medicinæ quodam publicē disputandas, quarum exemplar tibi et fratrj vnum impartirē mihi visum: quod vos, omnibus scientiæ dotibus ornatissimi, hoc studio etiam non parum tincti. Tu æqui bonq; qua es humanitatē, consules; & animum hunc tuj amantissimum non aspernaberis. Iterum Valē.

Tuus totus;

Gualterus Brunon. Ronssæus.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

138

Omnibus scientiarum, [redacted] bonis ornatiss.mo
et probitate maxume insigni viro D.
D. Emilio Rosendalio agenti,

Goudæ.

Filius Patri. S. P.

Si bene valet pater optime bene est. Ego quidem Gratia Dei quam optime valeo.

Multum exoptabamque tibi habere te his proximis diebus cum dominus me accusasse de negligentia epistolarum, sane in causa non fuit quod sim tui tuorumque in me beneficiorum immemor sed quod pudebat me mee ignorantie quam in scribendo significare debuissem. Nunc hinc fratri calcar mihi addenti ut aliquid litterarum ad te darem non potui non obedire hasque ad te litteras dare ut ita pro tua sapientia ex his intelligeres quid fructus sub preceptore me magistro Gaulo fecerim et quam feliciter mea studia successerint. De patre optime te eane meam exercitationem bonam existimare velim et satis prudenter agere te habere hoc enim patre omni cruciatu animum meum levaueris eyque vicissim non negligam cum primum scientie utique nactus fuero te quam cupissime de omni nostrarum rerum statu certiorem facere quod quidem me curasse primum arbitrabere velim ni hactenus quotidianis lectionibus occupati fuissemus iam hinc precepture nostro huic ut sic tui studiosissimo. Vtcunque demum precepto non potui non ad tuam expostulationem paucis respondere etiamque velim ne tibi persuasum habeas me unquam tui oblitum fore sed omnibus quod in me sunt viribus tue expectationi de me satisfacere conabor.

Scriptum raptim Cuide de nemore nostro [illegible] Octobris. Anno Millesimo Quingentesimo septuagesimo quarto. Valetudine tuam cura diligentissime.

ACADEMIA

139

Hec Littere dabuntur optime et interpretantur
Johanni Jacobi patri mei carissimo.
habitanti

Ex Lyon

Oratio.

1.

Ex quo primum in Augusta hac nostra Academia tribui cœpit Eruditioni cum Virtute suus honos Generosissimi Domini Comites, Magnifice Domine Rector, Clarissimi viri Domini Professores, Meritissime Domine Præses, vosque alij Auditores longè Nobilissimi, et Ornatissimi Viri, incredibilis quædam Cupiditas invasit animum meum honoris quoque istius aliquando è nobili studio juris a vobis obtinendi.

2.

Sed mirum quomodo, et quotiens interim ejus rei Consilium versarit paulo momento huc illuc impulsus animus.

3.

Causam dubitationi huic dare videntur res duæ præ cæteris. Ejus honoris quem dixi Titulum vocant. Contemptus, et Vix mediocris eruditionis probè sibi conscia mens mea: Spretus enim titulus facit ut ne velim quidem eo me adfici. Eruditio, ne possim: Utrunque assensionem meam subvertit funditus.

4.

Ut adsserner his moveor argumentis: sive enim dignus eo, sive indignus frustra: Sum dignus? non indiga Virtus alienæ opis, cur admittat? Sum indignus? quorsum expetam, qui me si adsit neque meliorem, neque si absit deteriorem faciat? Summo tantum pectore respetat quis monumenta prisci ævi, malus sim nisi obvij passim quos consecravit æternitati per se sola Virtus; contra, innumeros videas quos statuis et imaginibus suis quam maximè illustres, memoria non modo posterum destituit, cum ipsi antè virtutem destituissent, sed etiam sui temporis.

5.

Adde huc infinitam consultantium turbam si dignus isto honore fueris, negotys suis otio tuo obstrepentium: adde, si indignus fueris, effusos in te omnium cachinnos. Nescit placere titulus, aut oneris conciliator, aut dedecoris.

6.

Ne verò possim adisci, ut maximè velim, facit longè impar huic honori obtinendo ingenium Eruditioque mea. Neque enim admittunt hujus scænæ solennia oretenus latina sapientia exercitum tantum, nisi et animo pœnitissimos juris simus et latebras perscrutatus, tam crassis tenebris solem non radium inferat. Mihi autem cum in medio studiorum cursu obstiterit non voluntas sed necessitas, quæ alibi vocet, subsistere cogor simi qua progressus sum præcisa spe uberiores segetis ingenij mei e continuatione studiorum nascituræ.

7

Et hæc quidem erant quibus impulsus diu in hanc partem propendi: nunc, quæ contra adsensionem meam facile sustineant, et priorem animum illum obfirment, brevi exponam.

8.

Cur enim adsperner tam grandis honoris prærogativam, quo auctus nunquã deteriore, non auctus nunquam meliore conditione futurus sim? quinimmò qui prodesse aliquando possit obesse negueat. Egregium esse virtute, famaque vera laus est, magna felicitas, at hoc utrunque vs contingit qui ut virtute vitam, sic honoribus virtutem illustrarunt.

9.

Tum verò haut meritò displicet titulus qui digno gloriam, indigno nullũ omnis conciliat: hoc potissimum ævo nostro, ad omnia corrupta prono, facilque; ut quo homines non virtute sed titulis metimur, magisque sectamur externa interiorum securi. Quisquis igitur vel nudam honorum speciem hodiè induit, tantundem merebitur bonæ famæ quantum olim virtute validus.

10.

Ut eruditionem meam vobis probem satis major anxietas mea est. Neque enim nescio quantum absim ab ea quæ hoc honoris sibi jure suo vindicet. Sed tamen hũc fretus erga studiosos benivolentia vestra, ejus periculum in me quoque fieri a vobis lubens patior. Certè illud constat vos accepturos omnia mea non ut re et maturitate, sed ut expectatione adulti.

11.

Honoris igitur emolumentum aut certe nullum incommodum ejus persuadendo fuit ut eo honore ~~me~~ adfici vellem, humanitas vestra ut possem.

12.

Et hæc quidem ita apud me in utramque partem disputatis posterior sententia vicit, obtinuit: quam rectè facio nunc judicij vestri Excellentissimi Auditores si prius theses meas paucas probavero, ad quas nunc venio, faxit Deus Opt. Max. ut aut bono meo et Reip. aut periculo meo, non Reip.

ACADEMIA ROMANO TRANSCRIPTA

Probatio Thesium de Servit.

I.a

Servitus rei, quæ eadem et prædij, item rerum, et prædiorum dr, est, q alieno prædio imposita, ad usum prædij solius usum, cuiusq. perpetuum constituta est.

Habet hæc thesis 4 Capita. Primum est, ut sint utriusq. prædia. Probatur id in l. 1. Communia prd. Ea ita habet. Sine prdis hæc servitutes constitui non pnt. nemo n. potest servitutem adgrere vel urbani vel rustici prædij nisi qui habet prædium, nec aquam dare nisi q prædium habet. Et totidem verbis in §. Ideo 3. Institut. De Servitutib. Hinc sumptum quod responsum Marcelli in l. 3. De Servit. legata. tit. n. Si sub condicione quis fundum legasset, viam pure, si pendente ea legati dies cepisset, interiturum fore vid legatum. Alterum caput constituit utilitas servitutis. Illatro Pauli huc pertinet q extat in l. veluti 6. vers. Quid ergo Rust. prædiorum. Quid ergo inquit, si prædiorum meliorem causam hæc faciant? Non est dubitandum quin servitus sit tuto ergo prædij vel. 2. soli prædio utilis sit, exigit nomatum idem Paulus in d. l. 6. pn. et duab. ll. præced. Tertium est in causa ppetua, de qua dico thesi seq. De constitutione q erat quartum, nunc nihil dico.

II.a

Ad ipsum istum obtinendum servitus prædij tria hæc desiderat, primum ut sint prædia utriusq. quorum alterum servitutem debeat, alteri debeatur; secundum, ut hæc prdia ita sint vicina, ut horum ex uno servitutis usus ad alterum pvenire pòit sine interruptione: tertium, ut servitus causam habeat perpetuam.

De primo horum trium diximus jam ante ad initium superioris thesis. ut sint vicina prædia. diserte negrit Neratius in l. Ergo 5, §. 1. Rust. prædi Verba ejus sunt, - Nec haustum pecoris, nec appulsum, nec cretæ excidendæ jus poe in alieno consistere esse nisi fundum vicinum habeat. Item ulp. in l. Mela 14. §. ult. De alim. leg. tit. Nec videri inutile fideicomissum, quasi servitute prdiorum possessori vicinæ possionis relicta esset. Adde pt l. 30, et 39 urban. prdd. ubi idem exigitur. De causa perpetua scribit Paulus diserte in l. foramen 20 urb. prdd. Perpetuam causam non habet quod manu fit, &c. Omnes 2. Servitutes prædior. ppetuas causas habere debent. Et ulp. in l. 1. §. 4. De fonte. Hoc interdictum, ait, de cisterna non competit; nam cisterna non habet ppetuam causam, nec vivam aquam.

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

142

III.

Ex hoc postremo est illud Pauli, Foramen in imo pariete conclavis vel triclinij quod esset pavimenti proluendi causa, flumen non esse, neq. tempore adquiri, si in eum locum imbri ex coelo aqua veniat.

Verba sunt l. foramen 29 de servit. Recte. a. probat flumen &c. servitutem non esse, quia manu fiat, s. aqua inducatur, quod. n. manu fit non habet causam perpetuam. Quod tamen intelligimus secundum l. sicuti §. Trifo. ubi de fumo immittendo agitur. si vero &c.

IV.

In servitutib. urbanorum prediorum, servitus Ne vicinus altius tollat ne luminib. nostris officiat, et Ne luminib. officiatur, item Luminum, una eademq. est. Ius. a. habendi lumen aut fenestram in pariete nostro inverso vicino, servitutis non libertatis esse quam putant, quod non probamus.

Extat prima illa conceptio servitutis totidem verbis in §. 1 f de serv. prædior. et in l. potest 16 communia præd. Literæ conceptio in l. inter 15 et l. si servitus 20. urb. præd. Luminum vocatur in l. Luminum, et d. l. inter eosdem. Has. a. omnes conceptiones plures, eandem ee probatur ysdem locis. Defendit posteriorem pars conclusionis è generali regula juris tradita in l. sicuti §. Trifo. si serv. vind. Verba l. C. ti hæc sunt, In suo alij hactenus facere licet quatenus nihil in alienum immittat.

V.

In servitutib. rusticor. prædiorum viam definimus jus vehendi, et agendi, et ambulandi.

Et ita definamus licet defecti eium exemplarium fide, facit Etymologia verbi via, à vehendo Varroni dicta, et analogia præcedentium definitionum in l. 1. rust. prædiorum tum etiam definitionis necessitas, adde etiam quod id suadeant doctissimor. I. C. tor. conjectura.

VI.

Nemo alieno prædio aut adquirere servitutem, aut imponere potest. Et ideo unus ex socijs rei pro partib. dominij indivisis communi non recte adquiret, imponetve servitutem.

Probatur prior pars in l. 1. f Communia præd. et inde sumpto §. fin. f de servit. et l. si quis duas 6. f. pr. Cod. præd. Verba sunt Nemo neq. adquirere alienis ædib. servitutem, neq. imponere potest. Et l. si cum duas eodem. Consectarium probat l. 2. de servit. unus, ait, ex dominis communium alterius servitutem imponere non potest alterum quoq. non posse est in l. Proprium 5 Communia præd. ubi ita Solum commune vendendo, ut mihi et socio serviat efficere non possum, q. f. unum socium communi solo servitus adquiri non potest,

VII.

Receptum tamen est ut plures domini, et non pariter cedentes, servitutes imponant vel adquirant, si modò ex novissimo actu etiam superiores confirmentur, perindeq. sit atq. si eodem tempore omnes cessissent, aut adquisissent.

Probatur l. per fundum 11. rust. prad. et l. ult. Cod. prad. d quib. hanc thesin desumpsimus. Ratio ejus ea est, quod ubi priores cessiones ad postremam retrahuntur, si nihil interim mutatum est in cujus eorum persona aut parte videantur q simul cessisse.

VIII.

Servitutes ipso quidem jure neq. ex tempore, neq. ad tempus, neq. sub condicione, neq. ad certam condicionem constitui possunt, sed tamen si hæc adjiciantur per pacti vel doli exceptionem occurretur contra placitum servitutem vindicanti.

Verba sunt legis Papiniani 4. De servitut. — Mens conclusionis nostræ ea est non quam verba præ se ferunt, puta ut hujusmodi constitutio servitutis non valeat in totum, sed ut statim valeat quam maxime, dies tantum et condicio pro non adjectis habeantur.

IX.

Modus adjici servitutibus potest, veluti quo genere vehiculi agatur. Et intervalla dier. et horar. non ad temporis caussam sed ad modum pertinent jure constitutæ servitutis.

Ex d. l. 4 §. modum. De serv. Ro conclusionis hæc est, quòd q servitutem cedit sub certo modo, sub alio non concedat, et statim incipiat esse, non ut differat eam modus ut dies. Intervalla quoq. dier. et horar. cùm modum faciant constitutioni, etiam horum adjectio rata est, no ut ex intervallis constituatur, aut finiatur servitus, sed ut ejus usus per ea tempetur.

X

Servitutes omnes usucapi poe, distinctione veterum Interpp. continuar. et discontinuarum rejecta defendimus, neq. in his usucapiendis semp titulum esse necarum.

l. 1. f. De aqua pluv. arc. ait 4. Ctus Sanè in servitutibus hoc sequimur ut ubi servitus non inveniatur imposita, qui diu servitute usus est neq. vi, neq. precariò, neq. clam, sed habuisse longa consuetudine vel jure impositam servitutem videatur. Item in l. ult. C. De præscrip. longi temp. Verba sustinamus hæc sunt. Eodem observando (de usucapione rer. corporalium dixerat) etsi res non soli sint, sed incorporales quæ in jure consistunt, veluti usufructus et cæteræ servitutes.

Probatur posterior pars in l. Si quis diuturno 10. pr. Si serv. vind. Verba sunt. Non est ei necesse docere de jure quo aqua constituta est, veluti ex legato, vel alio modo. Conferri huc et debent l. 1. f. de aqua pluv. et l. 2. C. de Servitutib.

143

XI.

De seruitutib. in rem actiones competunt tam confessoria quam Negatoria; Confessoria, ei qui seruitutem sibi competere contendit, Negatoria domino qui negat.

Verba sunt l. 2. pr. Si seru. vind. Probatur item in §. Itaque, Inst. De actionib.

XII.

Intereunt prædiorum seruitutes confusione, cùm idem utriusq. prædii dominus ee coepit; Remissione, cum is cui seruitus debetur voluntate sua remisit seruitutem dno prædij seruientis; Non utendo, cùm per constitutum legibus tempus nemo seruitute est usus, et in prædijs urbanis libertatis usucapio accessit

Confusione perire has seruitutes textus innúmeri, ut l. 1. Quemadmod. Seruit. amitt. l. Si quis ædes pr. urb. prædd.
Remissione, l. ad certam 6. De Serv. l. Seruitutes prædior. §. 1. coll. Verba hic, Seruitus itineris ad sepulchrum privati juris manet, et ideo remitti dno fundi seruientis potest. Et l. per. Cuia prædd. ita Paulus ait, Quod si donationis causa pmisere hoc interdicto agere non poteris, et seruitus donone tollitur

Non utendo perire seruitutes rusticas, textus apertus in l. nam satis 6. Quemad. ser. amitt. vers. Celsus respondit, Si diversus est fundus inter socios regionibus, quod ad seruitutem attinet quæ ei fundo debebatur, perinde est atq. si ab initio duobus fundus debitus sit, et sibi quisq. dominor usurpat seruitutem, et sibi non utendo deperdit. Expertus etiam in l. Sequitur 4. §. antepen. de usucap. ait Paulus, Si viam habeam per tuum fundum, et tu me ab ea vi expuleris, per longum tempus non utendo amittam viam. Etiam seruitutes urbanas pire si libertas usucapiatur textus e in l. Hac at 6. tota. urb. prædd. Vt f. l. nisi quidem hæc dissimilitudo est, quod non omnimodo petunt non utendo, sed ita si dicimus simul libertatem usucapiat,

Has theses ita leviter probatas discutiendas vobis exhibeo ornatissimi viri Dni auditores.

Cataracus Lutio-Poro Doctura.

Veritas tibi ignimus Magnifice Domine Doctor ignimus utile tibi Auctoritates Sacre nostre Dei et Sanctorum Doctorum Ecclesie nostre Catholice et Romanor nostri Regnum Patris Clarissimi Viri Domini Joannis Torde; quando quidem fidei nimis intolerantia Lutheranorum Hereticorum pullulavit Sancta Romana Ecclesia Cardinalium Collegium vide sanctum Concilium Constantiense et Basiliense Generalia Concilia ut Catholica Veritas manifestius fiant et eadem Ecclesie magnitudo et Auctoritas nostra redundet tenuis: quo vestra quanto magis Sanctorum Intelligimus Auctoritas nos Sanctos Dei imitari et Catholicos nihonis profundius innuus nostri. Obsecramus Vos Melius Doctus, ut Sancta Romana Ecclesia nos Vobis innuos Advocatos Sanctos Patres fidei Catholice Defensores Sinite Sermonem nostrum vobis gratum quod Vestra Auctoritate Allegando Errores nuperi sunt Pestilentiores Celerius Damnabimus. Intenda Vestra Domina et fidei Deus ut ad Vos innima Oratio Pestilentis innumeri nostra Sancta Romana Ecclesia Catholica imminentes. Quare Sanctus Spiritus Sanctificabimus Vestra Auctoritate Damnus ut Errores Lutheranos Pestilentes Catholicam nostram Sanctam Romanam Ecclesiam Vestra Auctoritate Allegando Damnus Vestra Auctoritate Vobis debitus Vocatus, ut nos Pestilentes Sanctos Errores Lutheranos Pestilentes Catholicam Romanam Ecclesiam Sanctam Damnus

Theses de seruitutibus prædiorum ad disputandum propositæ

Repetitio l. seruitutes 4. D. de seruitutibus.

Thesis. j.

Seruitus rei, seu prædij, est quæ alieno prædio imposita ad vicini prædij solius usum, eumque perpetuum constituta est.

Thesis 2. II

Cætera definitio perspicua: illud subtilius, quod de usu seruitutis perpetuo diximus cui obtinendo requirimus primum ut sint prædia utringue quorum alteri seruitutem debeat alteri debetur: secundum ut hæc prædia sint vicina ut horum ex uno seruitutis usus ad alterum pervenire possit sine interruptione: tertium ut seruitus causam habeat perpetuam.

Ad usum istum perpetuum prædij obtinendum seruitus hæc desiderat.

III

Consectar. Ex hoc postremo est illud Pauli: quod tuli Paulus lib quintodecimo ad Sabinum scripsit. Foramen in imo pariete conclavis vel triclinij quod esset pavimenti proluendi causa flumen non esse neque tempore acquiri si in eum locum nihil ex cælo aquæ veniat.

Thesis 3. IV

In seruitutibus urbanorum prædiorum seruitus ne vicinus altius tollat ne luminibus nostris officiat seu luminum una eademque est. Ius autem habendi lumen aut fenestram perspice alter alienus seruitutis non libertatis esse quam diuersus putat quod non probamus.

Et ne luminibus officiatur, item in pariete nostro in muro vicino

Thesis 4. V.

In seruitutibus prædiorum rusticorum Viam definimus, jus vehendi, et agendi et ambulandi.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

145

Thesis 5. VI.

Nemo alieno prædio aut acquirere servitutem aut imponere potest: et ideò unus ex socijs rei pro partibus dominij indivisis communi non rectè acquiret imponetve servitutem.

Thesis 6. VII

Receptum tamen est ut plures domini, et non partes cedentes servitutes imponant vel acquirant, si modò ex novissimo actu etiam superiores confirmentur, perindeque sit atque si eodem tempore omnes cessissent aut acquisijssent.

Thesis 7 VIII.

Servitutes ipso quidem jure neque ex tempore, neque ad tempus, neque sub conditione, neque ad certam conditionem constitui possunt: sed tamen si hæc adjiciantur per pacti vel doli exceptionem occurretur contra placitum servitutem vindicanti.

Thesis 8 IX.

Modus adjici servitutibus potest veluti quo genere vehiculi agatur, et intervalla dierum et horarum non ad temporis causam, sed ad modum pertinent jure constitutæ servitutis.

Thesis 9. X.

Servitutes omnes usucapi posse distinctione Veterum Interpretum Continuarum et Discontinuarum rejecta defendimus, neque in his usucapiendis semper titulum esse necessarium.

~~Thesis 10.~~ XI.

De servitutibus in rem actiones competunt tam Confessoria, quam Negatoria. Confessoria, ei qui servitutem sibi competere contendit. Negatoria, domino qui negat.

~~Thesis 11.~~ XII.

Intereunt ~~Extinctione~~ Confusione servitutes, cum idem utriusque prædy dominus esse cæpit: Remissione cum is cui servitus debetur, voluntate sua remisit servitutem domino prædij servientis: Non utendo cum per constitutum legibus tempus nemo servitute est usus, et in prædys urbanis libertatis usucapio accessit.

Theses has manu propria ita correxit Clar. Doctor Hugo Donellus cum eas exhibuissem ei obtinendi Doctoratus honorem 2. Augusti, anno CIↃ. IↃ. LXXXIII.

ACADEMIA GRONINGANA

146

THESES DE SERVI

arbitrio dominorum subjecti.

quas tuebitur

THESES DE SERVI-
tutibus prædiorum ad diſputandum propoſitæ.

Theſis I.

Servitus rei, quæ eadem & prædii, item rerum, & prædiorum dicitur, eſt, quæ alieno prædio impoſita, ad vicini prædii ſolius uſum, eumque perpetuum conſtituta eſt.

II.

Ad uſum iſtum obtinendum ſervitus prædii tria hæc deſiderat; primum ut ſint prædia utrinque, quorum alterum ſervitutem debeat, alteri debeatur; ſecundum, ut hæc prædia ita ſint vicina ut horũ ex uno ſervitutis uſus ad alterum pervenire poſſit ſine interruptione: tertium, ut ſervitus cauſſam habeat perpetuam.

III.

Ex hoc poſtremo eſt illud Pauli, Foramen in imo pariete conclavis vel triclinii quod eſſet pavimenti proluendi cauſſa, flumen non eſſe, neque tempore adquiri ſi in eum locum nihil ex cœlo aquæ veniat.

IV.

In ſervitutibus urbanorum prędiorum, ſervitus Ne vicinus altius tollat ne luminibus noſtris officiat, & Ne luminibus officiatur, item Luminum, una eademque eſt. Ius autem habendi lumen aut feneſtram in pariete noſtro invito vicino, ſervitutis, non libertatis eſſe quidam putant, quod non probamus.

V.

In ſervitutibus prædiorum ruſticorum viam definimus, jus vehundi & agendi, & ambulandi.

VI.

Nemo alieno prędio aut adquirere ſervitutem aut imponere poteſt; & ideò unus ex ſociis rei pro partibus dominii indiviſis communi non rectè adquiret imponétve ſervitutem.

VII.

Receptum tamen eſt ut plures domini [illegible] n pariter [illegible] ſe [illegible]

R[illegible]centum tamen est ut plu[illegible] domin[illegible] n pariter [illegible] se[illegible]
[illegible]emantur

VIII.

Servitutes ipso quidē jure neque ex tempore, neque ad tempus, neque sub condicione, neque ad certam condicionem constitui possunt, sed tamen si hæc adjiciantur per pacti vel doli exceptionem occurretur contra placitum servitutem vindicanti.

IX.

Modus adjici servitutibus potest, veluti quo genere vehiculi agatur. & intervalla dierum & horarum non ad temporis caussam, sed ad modum pertinent jure constitutæ servitutis.

X.

Servitutes omnes usucapi posse, distinctione veterum interpretum Continuarum & Discontinuarum rejecta, defendimus, neque in his usucapiendis semper titulum esse necessarium.

XI.

De servitutibus in rem actiones competunt tam Confessoria quàm Negatoria; Confessoria, ei qui servitutem sibi competere contendit; Negatoria, ei qui negat.

XII.

Intereunt prædiorū servitutes Confusione, cùm idem utriusque prædii dominus esse cæpit; Remissione, cùm is cui servitus debetur voluntate sua remisit servitutem domino prædii servientis; Non utendo, cùm per constitutum legibus tempus nemo servitute est usus, & in prædiis urbanis libertatis usucapio accessit.

Præside Clarissimo D. D. HVGONE DONELLO Iuriscon.
adserebat
ÆMILIVS ROSENDALIVS GOVDANVS.

Lugduni Batavorum, IIX. Septemb. Anno CIↃ. IↃ. LXXXIII. hora nona ante meridiem.

Apud Andream Schoutenum.

ACADEMIAE LUGDUNO BATAVAE

8 VI

JVSTI LIPSII

OTHONIS HEURNII

P. BERTII

&

FR. RAPHELENGII

Epistolæ

ad

AEM. ROSENDALIVM.

149

I. Lipsius Emilio Rosendalio s. d.

Quod benivolentia mea tibi et grata et culta sit, gratum mihi Rosendali: quem iam olim amari coeptum amo ferio, et amabo. De Politicis nostris quod scribis, non nimium est: tamdiu sparsa per Hollandiam fuere fama et auctor ac capiti meo edi apud vos est. Ego iudicia de scriptis meis ferre possum, calumnias egre? portimus: et tamen debeo, ut est hoc aevum. Vbi mea aequitas? quando ad Vniversos Germani verbis Hemsyi et scribo (ad eos liber sic directus) uti privatim in Religione neminem molesti sint? immo uti publice? (si tempora ita ferebant) nonnisi mulgeant? Haec summa consilii mei, et verbis sententiisque satis apertis. Vtinam impetremus, ubi velim? At permittere tamen velle quamvis liberam licentiam, et ut praeceptis Religionis iudicis aliquid innovetur: quis probabit? nemo enim, ut ille inquit, sed enim ego clamo, vere seca. in quibus s. in turbatores? et id verba ac rotula mea praefert clare. quod ergo s. Volunt misceri, omnia in Rep. et confundi s. et tamen falsi sos cum puniamus, non Religionis causa puniamus sed tumultuum et turbarum. semper factum in bona Rep. ut Rosendali, semper fiet. Modus tamen servandus, fateor, et ne centuta quaedam Gisiae? sit: cuius rei diligentia explicatio servetur, si deus volet, non ferio notio. tu me ama, et cum studio atque ubi meum defende. Aliter nolo. frater a me salvebis, sed vide. Lugd. Bat. IIII idus Iul. o o IↃ XC.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

150

I. Lipsius Emilio Rosendalio s. d.

An non peccasti, mi Rosendali, unquã? fatéor, aũt bis peccasti. Leidam peruenisti, abisti, me non vidisti. tuũ vidisti, et eo magis peccasti quòd vidisti tantùm. Nam nisi veteres me fefellerunt, aũt desipis te nobis? reuersus mihi in uiá, cũm ~~vesperi~~ cuiusdã vesperi falsa subiregũm quid ait? quid obstitit? pudor inquis. Cum valde in tui similibus amor, sed non in re consimili. Alloquia tua nisi tua tam grata sunt, quam litterarum sec missitatio: quam nisi amem, non insaniam. Et tamen si scire cupiam agnoscis, ignosco. facile enim agnoscis, Emendabis. Ad ultimas tuas aliquando filii: nec mihi dubium si occupationculas nugas videas. de connubio consobrinorum, diligens et studiosa tua uxor. Age, sic vocetur! seligere, quæ, legis, et recondere inde promas in tuum usum. At ego tamen Vacuum sentio (nisi quid certius dicitur) cum sobrinorum connubia diu ignorata dicit, de consobrinis intellexisse. Exempla obstant: sed non certè una nulla. quod fatis in talibus formandis ævi prioris et boni, de quo locutus Ilia Levi medii sunt. Sobrinas vocem Arcte, proprie, et more vestro locutorum si accipis, qua sic Gellius, sine Cornelii fronte? palam falsum. Itaque manere illud videtur, sobrinas pro consobrinis usurpatas periisse. Venus Elantius adnuat, apud quem Podium ait

Nam mihi sobrina Amphigura tua mater fuit?

Nam ἔυλογον sanè cum a propinquâ fac, non ab illâ remotâ cognatione commendari alteri bolum? Cum usque ad consobrini hoc nomen fit, nec diu ante illa Dium usurpat Consobrinum nota. sic ut veteres proximum usurparint illam, non dum illatâ fac linea discriminis a fratre. Cum fratre tuo annumerari videtur C. sexto: de grad. Affin. qui proprie sobrinum inquit. Cur proprie? Igitur et in alios sobrinorum appellatio minus proprie vulgo cadit.

In quos aut dum mihi in consuetudinem? Notat et finium vestr
sane confusionem vellem jam esse tuae exemplo. Tu
quid quid scribas aut dictes, scribe libere ad me
ver et tamen. ita fiet

Ἐξαύδα, μὴ κεύθε νόῳ. ἵνα εἰδομεν ἄμφω.

De Resp. nostra quid? quid? ita me Deus amet, ut qui
scribam nescio. ita omnia praeter vota nostra geruntur
et ordiuntur, non praeter fata. Quibus mihi iam
olim otium parere, et sine gemitu regni Imperatorem
dabit mi Rosendali, cum tuo fratre. Tu Senecae
Tragoedias aliquid damus natum nobis per has feriias.
vide. Edde. postea. Rem. octob. vo. 13. LXXXVII.

J. Lipsius Aemilio Rosendalio S. D.

Scivi, mi Rosendali, aliquandiu. quid merum? ipse ego
veni inter silentes. Nam morbus diuturnus et acer,
febris inquam plus mensem me invasit, et detinuit
pene ad ipsas Ἀΐδεο πύλας. Medicorum [illegible] tandem
ego finis. Tamen si maxime optimi, benignitate
vivo: et in me eam tuam amor, quem bona fide
semel sensi. Cuius testem fac epistolam ad
volui, ergo alio fine in Artitam, quod si te in
dolorem quintus ille fortasse tristem dedit: edi
ad gaudium, et scribo me brevem valere me,
nisi quod a morbo et medra infirmum. Tu Senecam
vetas vide. Tu Tacito gregio. et de Aemilia prima
tam mitaui; certe postrema illa e Pisone
enervem potius a me quam vere aut apposite
explicata et addicta.

ACADEMIA CANTAB

151

Monuerat me Linsi ecclesiastam Furnerius Se. tuus Atqui in proverbiis Commentarij mei verbis vsimur, veritas est, Tu, si me amas, diligendo Primum es, sic taliaque in Tacito suggerebas. vt nunc salten (quantum humana cura potest) exemplis proverbiis Commentarius meus apparebat et mendis. Salute fratrem tuum Linum. Pridie. pentec. Natalem Christi. 00.15. LXXXVII

I. Lipsius Stenelio Paludano S.D.

Cum domi Cordin non libi et gratia et vota ofl,
scribi nihil ni respondeli: quod ima olim
amari respicio non scio, et mabo.
De publicis nostris quid scribis, ea omnia ofl:
omnia scurra te Hollandia suis flamma. et
nihilor ut regni ini ni nihil mor ofl.
Ego inimici de scriptis mis pene coffis,
calumniar augi coffis: et tamen debeo, et
ofl ser omnis. Vbi non scimus ?. Quinam
in vniverso Christiani orbis principes stabo
(ni ost liber sic dicitur) ubi eruditis i
religione nomi nolesti fiti ?. ini ni ubi
Turcius (si Longum ita iubeam) nomine
indigeant ?. Hoc scimus nostri mis, et
nobis scientissime satis notis. Vtinam
impetrarem, ubi bellum ?. At ermitter tamen
nolle quidni liberam circumire, et ni ejusdem
religionis indies aliquid immutet: quid probabis ?.
ama mi, et ide mani, Cognitus sanctos.
Sed unum age tamen, Vir sanc. Ita quod ?. i
turbulent: et id nobis ni Natalis non timorfant
timis. Quid age ?. — clinat in scurri omnia i
vg. et confundi ?. Et tamen tacet Deus nos
timimus, nos religiosi nimis timimus sed timillimi
et hostium. Semper sperandum i bona vg. in prosperis,
semper spes. Prudens tamen scrimus, fabor, et
ni minuta grandem spectet fit: nihil ni alienigena
ecclesia scimus, si Deus velit, nostri Natis.
Ti ni ama, et mis inimici augeo ubi veni defendo.
Stile vale. Scribe ni ne salutari, si ofl ysti.
Lugd. Bat. IIII. Idus Iul. CIↃ. D. XC.

1552

Ornatissimo et
prudentiss.o Viro
Aemilio Roscudachio
Fc.to et Scabino

Condão

I. Lipsius Ant. Hyperalio S. D.

Quotiens scribo ad te, mi Antoni
carissime, mi Hyperali, accidit
aliquid, quod me scripto et alloquio
Antonii Curtii, qui me amat! te, cuique is,
amicior tuique idem, quem ego video valere amat.
Nec immerito. Quotidie adhortationis ingenium,
magni cuiusque; et facilior, qui bonis
famae illa cupido; modo non caeca nec detorta
ad pravos. Profecto egregius ille noster:
et noster alius, qui nomine gaudeo, cui tuae
nostri scholae et Lipsii sui. Quotiens de la
Riviere, visi ad te stridere, quia Dorum
cupiens, doctissimum amare, sed unde omnia
sapientiae et virtutis. Vale, mi frater, et
qui a me plurimi. Lovanii. XI. Kal. Jul.
M. D. LXXXVII.

ACADEMICA RHENO-TRAJECTINA

153

I. Lipsius Ioh. Rosendalio S. D.

Rosendae, mi Rosendali: et Dei munus. Absens sis ne gelmi dum à Lugduno, et mirer ingens alterum illum valere qui nisi in vespa. Ita est. Dei beneficium hoc, à quo nihil non petendum est: omnipotens tamen (vel eadem dei virtus) quam cuivis adjicit mihi. Fero, tango, et ut ille canit, vivimus, tamen sic, tamen ne delirantes nos faciat. De sobrio (quae summa semper dei dona) nihil non mihi concessit) gratias quas maximas. Sed videor tibi forte nimis in stricti mi filio, nisi scire me et adverte velis, ne sobrius dispungar à Corporum. At non Jurisconsulti l. 5. §. 1. sed fur nihil amplius aliud valet quam furem fugiri, et ingenium mihi. Nunc talium illa appellat l. Sed mihi Tridissi dei verbi vitium, vel. absentior: quam Logicis plenius et exacte tractibi explicem. Puerile dum, et Romanum quam Graecis addidit: ante alia magistri velint à discipulis requiri: Ἀναγκαῖος, consobrinus, Sobrinus. Illum: Ἀναγκαιότης, consobrinitas, Sobrinitas. Tamen fateor mihi debuisse me Dei divino verbo parcere, ad minutias nimis meas. Faciam mihi, dum vivam, et praestabo. Est te istuc vagor, et Sarisburiae tuum liber quod me fit: et optarem mihi te nisi frustra et mirum. quod ringens respicio, nisi quam mundatissimum ipse me velit, et tuum ab omni labe. Est vale, mi frater, amo, et colo te. Lugduni. Kal. Sextil. CIↃ. D. LXXXVII.

A Cruce nostra visitari mihi P. Petrus Iac. obiisse Dei filio, et ad me abisse Dauisium. quod vale et Hispaniae mihi vitium, quod brevi te mopsi. Consolandi est.

ACADEMIA

154

J. Lipsius Iosiae Mercero S. D.

Litteras tuas magnopere [illegible] : et maximopere.
Cur non omnia tua huic amicae ? Quaerebam diu :
quum ego quaerere coepi tecum Lovanii una. Sed
Bella Gens Graece nescit nisi vendi nostri et
Bellare : quum hi mihi visus sum in pugnis aliquando
vigilare. Ita Simia fuit. Nec ego pugnis, nec
Gens ipsa talia ; nisi quod scripsit à Bri-
tannia pugnare. Sed tandem, unum ne scrupulum ? illa
misericordia dixit videre se et habere. Ita pugnis
reliquum scripsimus : scripsi ego quoque gratiae nostrae.
et quidem aequum imo Beneficio, quod diuturnae
absidere. Si recognoscat, ego libi. Eruditio
in aetatem unam plane Zelandiae magnum
Carolus. Haec quod ad me ? inquit. quia ad me :
si mihi imo alter ego. Si amicorum nemo est :
ne nos talia ? Sed scribo. unum. illa
illius verbum ad me de Litteris ? quid magis,
transfugisse me ? : mirantur. me defuncta illa
pueritia ~~optima~~ aetatis et flosculis rapta, ipsi
nidos me inhaesi ? Sapientiae ~~[illegible]~~ Senectae
studium. persuasum etiam mihi, et fortasse
persuasi, iudicio recti mei. Quoniam ego
cupiam. Politica quidem tam, sed me non.
Superantur antiqui sunt, et tempus illorum
imbecillum mei Temporis. videbis. Temporis illorum
tenuis. Vale, mi Puteane.
Hanc hi, de Curia quum vinum
nos tertium ? audiunt pugnis.
Aquam scripsimus mostos Crassetum, quia
affirmant Esse. Rem rideas nostri
mores, nos illa non. Stratiger quidem ?
nunc ? Sterne ; sed tunicam mentum
sibat. Semper à Fabro à tanto vidi :
et quae vidi, valde timebam. reliquum
tamen, et magno illo opere, scripserit mihi
nos ego. Simul Nemini quod tradat ? ad
dominum illius nobilem mittam, cognitus nec
emersit ? Cave. ego te eo, et plane pro
Sorbet, scrinia pia à dea mea. de summa ego
scribo.

BIBLIOTECA

155

Ornatissimum et
doctissimum
virum Tossi
Mercens.

Vidimus

I. Lipsius Ios. Scaligero meo S. D.

Ergo bis oyeany Joseph in ipsum describendi? Dolco, et fundo. illud ab Cubano timo, hoc ab amore quo Caligam vado? ego in oppidum ingrediar, quia Deus ait, si me amat. Age ergo Candide. Scribis mihi Parisiis Cubantem Franciae Gallinae, si velit. Quid enim in diem Cubantem? primum religio Gallis illi vestri aut iurent, aut vetent? Bellum hoc facit, inquis. Hoc scio et video et doleo et timeo pungimur et volumur vulnere, ea magis quia diu bellum. Deinde omnia haec quaedam malorum sunt, non obeunda: illa, si primum studia tractes; haec, si vestra et meliora. Adsensum non misi. quid refert? et magnum de minimis illo nostro, quod modo Cubantem te si dissuadeo? Cupiebas illa, et ego non impedio? Cupis illa, et ego tristitia hac diuturna? Sed adnitar tibi, ut ne Parisiis nigri Stoici fiscis? vide vide, ne Cassia sub hoc nomine lateat. Videamus simul ubi nos ambo ubique nos cognoscamus, videamur mi et rideamus. Nunc hominem esse me vadit scire et reputantis frontis inire consule. De Gallia cogita adsis omnia tristiora audiamus: sedeas ipsum venti ingens hunc ne flatus auris. De Cur agitur, vix agitur: et hoc Stoicum, veniunt bella. Quod iam non dejunis, clamamus aut ipsi Deus arreptis ferimus, sine chirographi. Dei enim nos non pedis, ni simul tardet. Ei vale mihi, et quia ipse ad Cubam Caligam discedo Scaligeram nostram ad tuos. Lugd. Bat. XVI. Kal. Dec. IↃ. IↃ. LXXXVII.

ACADEMIA REGIA SCIENTIARUM

156

I. Lipsio. Leiden.
datée du xvj. Nouēbr.
mais cest du xvj. decēbre.
calendis nouis. 1587.
Reçeue a londres xiij
de janvier. calendis nouis
1588.

99

L. Cuspius Petro Rosendaelio S. D.

Vix legi tuas, Petre, literas. Quod ais, me
quid rogasse? Ignosco tibi. Ego ita scio, me
quia me amas, et illas mihi blanditias. Stirtius
emendare te, sed ut amici mihi scripsit. ne hic
labor te aut cruciet. Dixi prius, et ita scio
et tu vides, et scribis idcirco tibi de
verborum et elegantiae inopia. Nam
Nam tamen fieri mihi potuit, ut te alloquar.
quia rectius, commodius te rogo nos communis.
Modestius agit, ut respondeas, et tuos ignoscas
quia id te ama, quae scripsi te dolere et
remedia ichi Virgilii et Syracusii valere.
Si istuc dolemus, nos valde illic tremendi sumus
Patres. Postea Sura vidua a plurimis invitata
nostris Sodalis, quae simul postea vocati una stati:
et ita cum eius libenti. arcuae quia, domi, cubili
remotasse. Ita rem, quod facis: et stomachum
ne rogo solitissimum tuum, quia valeas
et carus duriores. Sunt quidam communiores
non sed simulatis Sabinis quod tandem ad eos assue
libenter et ita scribendum; libenter et audio ad
vestrum talium, qui a nobis semel audiri a Vinq
Sunt verum, valentis cum rusticum tuae verbo.
pergite, rusticae, Musis, in vestrum et Latinae
bonum. Fruimini vota omnes vestra, quae mihi.
Laetum, in portubus nos, quia cum valet valde,
Utopiae. Kal. Julius. CC. IↃ. LXXXVII.

ACADEMIA REGIA MATRITENSIS

157

Aemilius Roosendale
Doctor in den Rechten
tot
Gent.

100

I. Lipsius Stenio Rosendaelo S. D.

Per multum mihi fuerit, si literas meas exegerit: quin scio et plane sentio, iure id mihi obiici. At ego timeo audiri stultissimus et arrogans, ignarus scilicet sui mei. Sed id cavens, si mutuli, ne mihi infamiae, quod exoratus plane te id mihi non interpretor. Asserui animum meum, ne tibi molestiam: qui mihi assertum tuum non, si de me, mihi hic exemplissime, scilicet ius mutuo. Vno verbo: de me, tamen tibi servabo. nos facies. Cavere a te nemo ut debet de nobis, nisi qui sapit. Sed quid ego de amicitia? Vide tamen, ne modo cavere de parte, et fabri. Semper. Cui cum fidei quin tanquam et alcedo) peribigne proprior fabrinae. Nomen ita ne est? quae vaticinii mei fidem, nunc illa mihi fabrinae fabrinaeque erudiar? Ita mereor, qui nihil rogio ex tabulis pueri, sine principio postri. Atqui ita [redacted] Nisi tam rusticae abstinentiae hae sit; eiusmodi ostium, qui nihil relatum nihi vetat. Vestio et Cimbro ex sed fenum diu vivebo, feriaque et tempestive et te. Salve mi Rosendaeli, anni mei fautor, quem Lovii ante. XVI. kal. Sextil. CIↃ. D. LXXXVII.

1587

I. — ipſi Amico Roſendalo S. D.

Ay me terruiſti, mi Roſendale, mirum in modum, ſatis
diu terruit. Laudo vomiſti, abiſti, me non
videriſti. Sed videriſti, et nō magis terruiſti quod
videriſti tantum. Nam niſi otium in ſcholaribus, unde
doctis te noſſe: otioſiſti nihil in via, cum tuum
vocabat ſalutandorum. Quid mi? quod
obſtitit? pudor, inquies. Eius vacuo in hac ſolitudine
nemo, ſed nec in turba ſcimus. Allegaui nihil hac
tamen ſatis ſunt, quam ſilentium dant miſſibile:
quam niſi mox, non vſurpes. Et tamen ſi pergis
ſilentium exponere, ignoro. Fortaſſe enim ſi exponas
emendabis. Ad vltimum tuus diligendus ſibi:
nec mirari, ſi ornamentum meum inuenit.
De cōmuni conſobrinorum, diligamus et ſpiritum hunc
rotam. At, ſit charta ſatis longa, quam legis,
et nondum vnde exordiar in tuis vſus. At ne
tamen ſtultitiæ ſcribis (niſi quid veteri dicam)
tuus ſobrinus reuinxit duo grauia dicis, de
conſobrinis intellectiſſe. Exempla oſtende: ſed nec* enim
eruam, nec volueris, de quo ſcripſit. Iſta enim vbi
ſunt. Sobrinam nouos ſpiritus, inquis, et nouo veſtis
ſtatim ſi intrigis, quam dii Vitelli, cum
Romæ, fores C. palam fractas. Itaque mauis
illud videtur, ſobrinam te conſobrinis ſuggeſtus ſcitis.
Nomen plenius admiſit, vnde quis Poenus ait
Non mihi ſobrina Anſſigera tua mater fuit.

Nam vtroque ſanus eius a tergo quid dat, nos ab
illa nouata regnatione remouendi alteri vel ipſe.
Cuius veſtio ſi conſobrinis nos nihil ſit, vtrumlibet
Citharam nota. Sit ni vbique trauſtio vſurpamus
illum, nondum illuſtre dat cuius deſtruimus a Ioue
Cuius Ioui nunc vidotur C. Sexto. De quod affin.
Quin propinquo ſobrini, inquis. Cur, propius. Scitis et
ſi alicui ſobrinorum accollari mihi tuque vis, rudis.
ſi quos audax vſi ſi conſobrinos? Natura et ſcimus
noſter, dum ſenſiſſimus. Vellem mihi ſpes ne ſcelus.
Sin quid quid ſcribis mi deſſeratis, ſtrabo cibum ad me
Sor eſt mihi. Iſta vides:

Exaudi, mi Kendre vow. ira sidonia dango.

De vig. noſtri quid? Quid? ita me deus amet,
ut quid ſcribam noſtri. Ita omnia tenetur vota noſtra
ſtudia et animus, ne tranſeat ſatis. Quibus in
iam odij ardeo, et ſine quidem pugna
ſignabuntur. Salue mi Roſendale, tuus tuus ſalue.
Ex Sarum Septembris, regnū duum anno vltimo et bis
ſeptimo. Vidubii. Laudae Topland. Kon. Octob. die 17.

LXXXVII.

* Cuius mag mi ela-
quid patris in
milibus ſtimabis.

* Illud omn
ſcripſi.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

I. Lipsius. Emilio Rosendalio. S. D.

Iam tandem ego te et videam et spi. quid enim me clam aut
dissimulem? redisti me in viam: quam tam excidi cae
cum fui olim in descriptione. Adversaria mea me docu
quæ perscripsi in describendo verbo nimis Livii. Omnino
locus ille rescribendus est, filiæ ergo Germanici, Lepida
sobrina propior. teque pro admonitione ita amplector et
amo. tam verecunde autem tuus agis? red dicta ac
amo sane modestiam: sed et sodalis apud amicum, velim
fortiter dicas, aut si quid putabis esse verum. Ego tibi, mi
Rosendali, non verbique
libentius alienis erratis ignoscat, sua agnoscat, quam ego.
homo sum? nimis sentio: et mentem sanc, plus
quam vellem, trahere ea pece ferrena. Tacitus modo
recens edidit, et commentarii subsequuntur meliores
atqui auctores. vide, quid aliud vidi. non ego amo
rationes, qui legunt omnia et laudant: et nidicem mihi
in scripto contingere malo, quam amicum. quanquam
ille imprimis amicus, qui quid monet, quia sæpe
minuta aliqua maculæ aut verruca est, quæ foedam
faciem deformet. Ego autem tedium Baiarum
tuum transii, sed transii tantum. sedem in Cymbæ
Sabini, alterum in curru. Adde, quod nec solus.
hautenus apud me, et Rappelengius, etiam inportuna.
per quæ impedimenta te non vidi. Excusa: et scito.
nondum omnium dierum solem vecordiæ. si bene et
valeo, aliis fest. tu cum fratre tuo salve: et litteris
sæpe me appella, nunquam interpella. non enim
potes. Leidæ. kal. sextilib. CIↃ IↃ LXXXVII.

ACADEMIA

I. Lipsius Emilio Rosendalio. S. D.

Gruteranas legendas a se gratas, gratiores longe fecit mi Rosendali, accessione epistolae, suaviter ad me scriptae et eleganter. Amo Gruterum, qui me amat: sed propterea, et non nisi propter illum, quem ut vehementer amabo, vere immerito. Praeclarum adolescentulo ingenium magni progressus; et fallor, aut beneficium in famae illius templo, unde non linquor sine detrahi aut abigi. Profecto τρόφιμος illis μυθῶν: et non per diem quo nomine gaudeo, cum talis et nostra opera, et voluntate sua. Tantumdem de te dicerem, nisi ad te scriberem. Eruditum porro pergere, doctrinam amare, sed ante omnia sapientiam et virtutem. Vale, cum fratre tuo qui a me salvebit. Londini. X kal. Jul. IↃIↃ LXXXVII

Respondeo, mi Rosendali: et hoc tantum. Æstus ille me plané dat in Langraviorum, et nimis anget internos illos calores qui mihi molesti. Ita est. hoc tempore anni, in flore mihi magis est: remissior tamen (ut lætum hoc nunciem) quam proximis aliquot annis. Ferax pugnus. et ut illæ vincat; primum pendo enim, pendo mox patientiæ sat palma. de sobrinis (quæso ne mihi hoc habe ab ipso cordis mei penetrali) gratum quod monuit. sed vide ne profecto ex ipso contemptu et scrupulo mei filo, misereri me et alterum eas vocet, nec sobrinam distinguere á consobrina. At nunc Iurisconsulti scio. sed fas mihi censui auctores alios veteres sequi, et imprimis meum. Nunc palam ita appellat? Nec enim expedisse hoc verbi vitio, tibi adsentior: quam loquitur rotundo expresso facit nostri ævi. Præter hunc, et Donatum quem oppositè adducis: ecce enim Magistri veteres in his confundunt: Ἀνέψιος, consobrinus sobrinus. Item: Ἀνεψιότης, consobrinitas, sobrinitas. Tamen fateor merito debuisse me hoc indicare verbo saltem, ad cavillum alienæ erroris. faciam nunc, deo volente, ne prætermittam. Ego te ut scirem rogo, ut sacrum talium veterum liber apud me sit: et ornandas sed te mihi tantum et amicum. quod nunquam curabo, nisi quam emendatissimum esse me voles, et purum ab omni labe. Ego te, cum fratre, amo, exosculor. Lugduni. Idib. Septembr. CIↃ IↃ LXXXVII

A Scaligero nostro mihi nihil audio? Patrem illi obiisse hoc festo, et ea re abiisse dantisper. quod nuper ex epistola sua didici, sed brevi et mœsta.

Consolandus est.

ACADEMIA REGIA SCIENTIARUM BELGICA

I. Lipsius Æmilio Rosendalio s. d.

Per nautam eodo tactim, ut litteras meas serius acceperis: qui suo et Nato tantum die ad vos abit. At ego paulo ante scripseram et dederam, ignarum foelicet et sinis moris. sed id parum, si accepisti. nec dum infit, quod properes scire de tua aut mea interest. Asperges amica multa, nec apud me necessaria: qui erga affectum tuum noui, et de animo tuo ex promissore, satis tam accepi: uno verbo: de meo, paria tibi spondeo. non fallemus. Veneris in Octobre et feres de Natali meo ad tactum. sed quid me da ambigui? vel Corrigi tactum ex meute Quiacii ad paulum, et fabri. 1. semest. Cui sunt fures (ti quos tango et alludo) scribi propior sobrinâ: Nonne ita est? qua consobrini mei filia, nonne illa mihi sobrina sobrinoue propior? ita Cuse aut nihil capio ex Fabulis Plauli, sine premio ipsum vertei. Atqui ita Nemea profert in Lepidâ et Geruphinâ. Nisi alia causa dubitationis tua sit, lit. Illam desinas, aut clarius. Erit clarius mihi te tango. Nescio Rutgersius an Goudam peruasit feriarum die Veneris, fortasse in transcursu et te. saluere mi Rosendali, una cum fratre, qui me tecum amat. XVI kal. Sextil. CIↃ IↃ LXXXVII

Familia tua tristia fata, vir clarissime, patrono obtenuende, amici, et socio indolui, non nostra solùm ruina quibus ingens for vulnus a. idit, sed et nostra. Dopor tua fuit, at rogata nostra, pars sanguinis nostri mea, & quidem in eius prosapia integerrima, que decus & glorioseum honesti roloseum toti familia afferebat. Mitto coliqua; illa per te, & tua Manenas obtenuende proclara illam, primùm & salus tobus ac tiamamentum tobus maio benuola tua auctoritate addidisti. Sed non vò for ne tordentia fulminis tui labra ùis reflexentia d'uollam, dolorumq; itoseum. abesit. Memoria beatorum nobis etorna dolos iustis a prudentia limitibus timendus est, ni & C. Deus presens remedium tempus opposuit, quod instar opij sensum oblitionis quendam stupores nobis induxit. Fortiter me taqui dixi: sed & tori. Filiolas duas C. Deus mihi largitus erat, indolis rara, & rium additamento forma dotatas Minoseum trimulum for anno amisi, non simplici, sed fossenda: bacilo fuoso pestilentiales ium miserandum bacilli gangrena. & for in lunginis iartus est. Sed nequid ad mali magnitudinem deest, iunxit ipse altoseum in postimis damnum. Centum floscenos annos in vitalos fortitus ab olim. Ost imbres sedemoseum, qui etiam nium nimis nita me dolosnos, quos ego rei familiaris angustia damnum maximum mihi attulit. Sed quid amicus, aut me oppugnat, fatis ib qui me terit. Malus milos est qui tympestatoseum genuus despicitur. Iustus & maros timendus fuit, patimur temporis interrogando quo me iusti iungat, fosenda est. Fusca est nunquam dolosa dolosnos vitis postus qui nunquam dolitanus est. Natus etiam, mori restabat. Quaesit, extra aleam positus est quo varia & inserta humanum vitam obsident. Nos tamen quo Altosnum illud Numen a nobis absolvisset rogitamus, quid tolerantissimus fatis opponimus. Ego nium nobis insitum, nihil magis mi placeat quam quod amittum est. Vocasti amicum, sed non totum: filium tolerantissimum imposuisti mihi animi & vita duplam, quam mi longum totius mundo. Ex illa tympestatoseum superstites rottridis rantemplas, ex illa dulcia sensibilis tua lenimenta nepotes, sosia. Nec quia distortus distulit rantlamatium puta. Ego quos multos annos pomotum agricolam hanc sed illustras, tandem fructum nium & fenoseo reddidit. Non nobis, sed tobus agam. Mea quinquennio Lucinam non noluisse, at post tractum filium, iam filiolam lucem intulit. Post tympestatoseum tot moliza duratam nepotibus te filia beabit: quod spero & nouo. Cautido intoseum, nitoseum prudentissimum, nium nostris tuo memoria superstitem quam ego non tantum & seruisti benuolentiam. nec mira ex te dari mihi praestare tibi grande fiduciam spero. Stipendium ante aliquot annos ad secretos fosenos mihi auctum fuit beneficio tuo. Anno proximo Curatoseos & Consules quinquagina addidere, ut maximos meos labotos aliquomodo leniretur. Iosemi ad professionem anno 1600. Explicatio mea Medicina, iam per annos 14 profiteor. Totos a me studioseum medicina ardo dependet. Edes meas totas diis ornatum, ex studiis resultibi, aut lectionis primatas audituti. Collegas qui me circa, addo & superbia iunctos, auditoseum frequentia supero; illi me stipendio magnitudine. Nec id satis. Sed ex invidia emulatio, odia clandestina, calumnia, ex nonnullos quo magis tota & benuolentia iuuenum fruar. Ego & fortiter toto, & sole negotia me studio. Cium Patio bis pro primato, & quidem stricto, arbitro Consule & Cypsuio. Sed fuscia. Amicas subinde iuuenis scintilla, mihi fumum aut flammam me videre dissimulo. id miseroum vitio & maseras. Inde instar nipotis flagellata festum mi noceat quoscunq, nec deprehendendo, iuuenum partim elicuit. Consules & Cypsuium amicos labor, & Curatorum animo laboso, in quorum familiaris talem malis antagonista Patio se insinuat, & rallida blandimento penetrat. Quare te Manenas obtenuende ego, ita mihi existimatio mea non patitur posicio totus, si quinquaginta flosenorum, ad annuum stipendium, augmento, iam dotandam Cuam id tantis tentantibus & de probatione iuuenum fabotis, quasi patrum P.P. Curatoseibus, tam publica, quam privata mea ortivia grata fuit) per te pario benuolam tuam auctoritatem pro me apud Curatoseos ante ortavum Februarii diem intaponas. Idem alios Protorotibus, Pinakoso & Cbrandenburgio, iam ante quadriennium rentigit; qui anno 1598, id est biennium ante me, gratificandum dotoso reposuit. Cium enim illis eo tempore stipendium ordi & secretorum fosenos addidoso quinquagintos, & eo anno elapso alios quinquaginta imposo, mihi iam septimo gentis annis pro quadriennium tentantur. At rollopo mei Patio & dotatus iam per annos octo octingentos fabuloso: quibus si equalia & Academia commoda praestatem, etiam me equali stipendio tenos aquum erit, mihi proprium fuit Academia rolobitas opera paratus mei sit remunerata. At iam mihi pro me & patris meritis militum, meosq; laboso publico utilitatis & commodi testes fabeam septingentos pleto annos, for est me ad secretos & quinquaginta quibus iam tenor, tantum quinquaginta addantur. Bantio rossenali meo secretos solutus, qui Regium donec, sed ita negligentia me ab auditoribus destituatur & frequentibus & audiatur me negligere quam frequentes, mihi iuuenum fuis & praeceptis inflat. Non for aut est ab deposcendo, aut mihi attollendo dico, sed me tui meritatem notum: nihil fit furo, aut mendacio lori; publico for aquum, fama tibi narrabit. Vigeat quidem Academia nostra studiosum numero (for enim anno treueti nouis inscripti sunt) sed in doctrina languet & maestitia. Causam quotis? ea duplex, una studiosum, Professorum altera. Studiosi quos

162

ACADEMIA ... DUC.

annũs otatis 18 aut 19 Academia Ilerdensi Salebat Latialis & Itala lingua peritos, iuxta Gallicantes 14 aut 16 otatis anno Eor precũmur. & Eor patrũq; opt: Filiũ Familiatos arripiũt nullis Philosophie ornamentis imbuti. Alias familiatos pratorũ in quibus Eor ũtilitũq; magistratu: & pastoru mandra Medicinary, olim Virginibus, ita prostituti indignor. Studiosos Medicina ultra Segarida Gabemus, at Philosophia qui dolebandis vestris nis Gerimus opt: Quantũq; autem cultura studia diligendi ingenia in Medicina addiscenda requiatur, nosti. Solidè eruta in Hippocratis & Galeno Valtey instituendi. Nos Eor sit Deus. Tandem si Medicina Principes, iandem, mi Rodericdali, adeò Deposita, imò oblitione Sepulti, ut quid Galenus & Hippocrates scripserit studiosum nullus noverit. Prologitus a Collegiis meis Colonis, Arguata, nobilibus minoribus gentis Medicinis, aut propria aliqua imaginatio de artibus, nocuis, Gothis &c nis tridui spatio aliquid Hippocratis ordinatur: sed nec pertinent, nisi ny Doctri, aut Quadrini degustent absolutis Veli nolo doberiti Delirium, & ad alia doctrinas transmigrem. Cir ad Empiricam, rogatione ny paulatim inundantis Deducitur, tandemq; toda in Academia Desolatio Sequatur. Nam ny eque de rempublicis privato studio, ac de publicis functionibus lectionibus se protinus pone percipient, Desolatum Academia, & tibi quilibet sapior. Si in pristinũ Dons lectiones publicas D.D. Curatores exigere volunt, Physicam reliquamq; Philosophiam annuatim Doctri tueri. Certũ prescribant Medicina Professoribus ordinem rectoq; libros quos singulis annis prologant, triennioq; rursus totius Medicina absoluant. Simul examina qua pro Gradu Summo consequendo operentur, ad lectiones publicas attinge erunt. Omnis in auctoribus quos quilibet prologet, examinet. Nec inutilibus questionibus, ne unus perpetuò sit, gravitentur. Ita in Academia maxime seniores, & ingeniosiq; Cauponas evolvere. Ni fiat intra pauca annos pro Medicis in Academia gradumq; Empiricorũ furi, Reipublicam corrupabũt. Caudo aput te rauderũ Academia statũ & morbũ apertè, ut pro tua prudentia & in patriam amore Remedium inuenias. Octavo proximo Februarij Dni Curatores Eor reuniemur, nec toto anno solebrior reuniendus est: tunc Academia statũ examinans, & publica utilitati consulent, Professoribus pro merito stipendia augent. Sed Eos vestros nisi ignoscere negabimus: nec mihi ipsis evasisse tutũ, ob odium immortale quod a Collegiis contraxerim. Pedem Lerda movere nequeo, adeo attenti mundus veligeri omnes me observant, & ay aliquid in stipendij augmento moliar explorat. Nam alioquin nec scripto, seo presentes vestris agerem. Reuni tandem opt Curatorum Directorum me tibi Pisam ut gratias agam. Opto Deum Omnipotentem ut te, filiam, generum, insolitum tuorum, ultra quam vobis & filia nepotibus Gratissimus Suasio. Vale tui Amicissimus, Morenas obsecundo, & pristinum erga me animum benevolum retinua.

Vestre dignitatis obsequantissimus

Otho Heurnius

Lerda anno 614. 30 Januarij.

Amplissimo prudentissimoq;
viro D.D. Emilio
Rosendael Curiæ
Hollandiæ consiliario
et Schielandiæ Thomarcho
cognato obseruando.

J Lagam.

Amplissime Domine Consiliarie, Cognate obseruande, heri uobis cum adessem temporis angustia non est passa, ut ualetudinis filie uestre, cognate nostre charissime, diligentem rationem haberem; tum etiam presentia affinis mei Seruelij id impediit; nam in alienam messem immittere falcem quàm sit odiosum uobis notum: nunc quantum pro mea tenuitate possum id annitor: mitto hic pyxides duas, minor habet hierum cum alijs quibusdam remygeam, inde uesperi semihoram ante cenam sumet alternis diebus piri maioris quantitatem ex cultri cuspide, ad purgandum uentriculum: maior habet zinziber conditum in ipsa India, hinc cottidie mane cum surgit, et in termino prandij, (etiam et cena cum non sumet hierum) frustum assumet, ad calidum natiuum uentriculi roborandum, et coctionem promouendam. Hunc sine intermissione obseruet ordinem donec pyxides fuerint ualue, id solum obseruet ut ab his abstineat cum iam iam menstruorum tempus imminet, et dum menses fluunt: postea ad eandem redeat consuetudinem. † Dum autem menses cursum exordiuntur, hanc in pharmacopolio sibi pulueres curabit preparari, cumq; tribus chartulis inclusum, pro tribus dosibus assumet, hoc est cum iam iam uenus aperitur sumet mane, aut uesperi pulueres unius chartule, et sequentibus duobus diebus similiter, uesperi horum ante cenam, ex cyatho uini malmatici carfati. ℞ cinnamomi, croci, aa ℈ß. trochiscorum de myrrha gr. iiij. corallis gr. iij. f. l. pulueris, in tres equales dosses partitus et tribus chartulis inclusus.

† Una obseruetur cautela, ut si contingat ipsam mulierem in suspicionem ingratitudinis, nullis tunc utatur hoc pharmacum, nam abortum efficeret

ACADEMIA MEDICINAE ONERO

Quantum ad meum negotium, rogo Amplissimum
Dominum, ut occasione se offerente eius apud
Curatores memor esse velit, malo sieri cum
gratia et diutius expectare, ut honestè augeant
quàm inhonestè nimia festinatione id augeant.
Puto me aequum postulare ut et mihi
sexcentos florenos dent annos, cum cos
Vortio collega meo, in eadem professione decesserit
cosq; Institutionum suis Professoribus persolvant
nihil ex gratia sieri volo, sed pro meis
meritis,: fama meorum laborum quos in
erudiendis medicinae cyrorubis cottidie impendo
tum privatim, obeo tum publice certabitur non minus mihi
quàm collegis stipendium deberi; at utercq;
octingentos habet, et plus flagitant: at ego
hac aetate honesto augmento contentus ero,
inhonestum autem voco quale nuperum
fuit: verum est quod et tunc Turingio etiam
quinquaginta adiecerint, at habebat 740, et
quae eius quantum a me diligentia, et docendi
et studio cos publice ac privatim instituendi
† Rogo ut eruibus generatis quod nobis in examine superetur, universa Academia novit. † Rogo
Doctor medicinae pectoliquis ex studiosus eiusdem
tale non fiat a Curatoribus immi-
nutio data oratione Amplitudinem Vestram, ut cetera haec munera-
Dominus promissa cula boni consulat. Vale cognate colende
nolit: nosse quod et cum tota familia diu incolumis, iube:
est nobis timere idem ut Amplissimo Dominio Cognato De
non doleat, at nos Langen contingat, voneo. Leida anno 1607.
alium non agimus, Decemb. 14.
sed vetus studiosi ostendit
bonus est qui
egrotat patiens pro
cujusce de invidia,
quod ipsi simus
cognati; ideoq; non
eruimus adeo debilis
gratia, ex negoc,
quam ne nobis
nos velle, et se
nostrum quemcunq;
curat: vigil sit
Academia dedecet,
nihil Collegis, nobis
timere de studiosis
cibi fraudatis equile suum nihil timere amodit,
quod non nobis subtrahatur non video.

Tuus cognatus ad omne
obsequium paratissimus

D. Heurnius.

Rogo si grave non sit ut has literas
Affini meo Dominus mittere dignetur.

Vir amplissime, patrone obseruande, rũy plurima orga me
tua potent benefitia, omittere nor potui, quin in tanto grati
animi, in eternũy tibi deuoti, indiciũy, hab studij Medici
primitias tibi offerrem. Agebat sunt de grauissimis morbis
Pleuritide &. Hydrope, a me exacte elaborata, et publice
in Academia disputanda proposita. Nam rũy nihil eam
rollegas meos, parũy tam disputando, quam docendo,
honori Academiæ inseruire (ut Amplitudini Vestræ de
foro de Angina mortifis ægritudinibus constitutũy erit) sed praxi
& lucro totos dedicabat, pro additamento honoris & emolumenti
professionis tantũy computasset: diuersam, quam illi, mihi deligi
nauit viam ingrediendam, et docendo, disputando, scribendo
mihi et Academiæ nomen & æstimũy compararet. Nam
bonam Partem Medicinæ partem, quam patres meos inter
tam reliquit, ita primũy publice et mutuo per ægros
disputando percepi; deinde datum augere, et plenè Medi
cinam Hippocratis absoluere. Sed, id quod ab omni ævo
audiit, nec me præterit infortunium. Nam tanta iam fuit
inuidiæ flamma, ut ei sustinendæ impar esse
me parem fore, si cæpti institutũy prosequar, nisi à te
Mercurio meo fulciar. Modus nescio est unius, is æqua
di mei stipendij mei, sed tantũy dignitatis. Quocirca rũy
ego magni momenti mihi esse et etiam Amplitudini tuæ
gratiis &. omnes sub dio ante hac sustinui. Cæpisse
tam diuy fore, ut ego adeò docilis, et tam firmis inimi
cationibus, sine magno molimine a Curatoribus transi
gerentur. Sed obstitit aduersariorum meorum ardens
studium institutũy meũy subuertendi, ut proximo, qui
præcessit, Curatorum conuentu, ita plenè animum
istius Curatoris (sed Domini De Matzenes præcipuè
corrupuerint, ut quod tum aliorum dignitate me
impetratũy spectandam, seu venia dilectus, præter sedem
frustra petiuerim. Cum igitur iam die octauo Februarij
denuò conuenturi sint, et plures tum tali dignitate
ornatum, qualem nos tam ego, quam optij mei ratio
flagitat, et sine qua negotiari, nec fortunæ, nec
existimationi meæ salua esse potest: ego obtestor
Amplitudinem Vestram, ut quam in maximis eorum
mihi dignitatem adeò liberaliter impendit, eandem
nec in eo, ego se passa, sed ratione statis eorum
mearum maxima, denegare nolit. Quod rũy plenè
confidam fore, intra paucos dies me tibi sistam, et
qualis fore ego sit, quibusque rationibus usus, rogam
cognam. Deus Opt. Max. Amplitudinem Vestram,
certissimam comitem, ac filiam dilectissimam, ad Reipublicæ
et totius professionis honorem &. prosperitatem, diu
incolumem tueatur. Leida, anno 1611. Januarij 1.

Vestræ dignitatis obseruantissimus

C. Heurnius. 165

Nobilissimo Amplissimoq;
viro, Domino Aemilio
Rolandaeo, Curiae
Hollandicae Consiliario
prudentissimo.

Hagae.

Amplissime Meraeae, nihil summa valetudine mea a Synoco, Tobsi, & reliquis vigilijs, infirmitas obstitisset, ipse iam diu rosarij pro praestito beneficio vobis gratias egissem. Nam id mea negligentia factum quaeso ne existimes. A primo Maii usque ad primum Julij diem in publicum non prodij. Quod iam noluerim nisi S. Deo Cano valedo. Quod potius beneficio impetrasti, licet non plene: at ita factum est tempore nisi satisfactum existimes. Nam 7b Rosenis [illegible] extera ordines donarunt: totidem & reliquis Transylvanis: ni nunc plus quam nisi rogitavit, argento. aliae orationi vigilabo. Tibi nihil aliud quam vota fausta & felicia exponere restat, ne S. Deus te nobis diu insolitum nunc certissima ruina & filia rumpat. Pragae. 7 Julij anno 1612.

Vestra dignitatis
obsequentissimus

S. Hevenius.

ACADEMIA PRAGENSIS

Amplissimo, prudentissimo ac
dicto, Domino Amilio
Rosendael Cariæ
Hollandiæ Consilia-
rio, domino et
Mecenati obseruando.

Hagæ

ACADEMIA

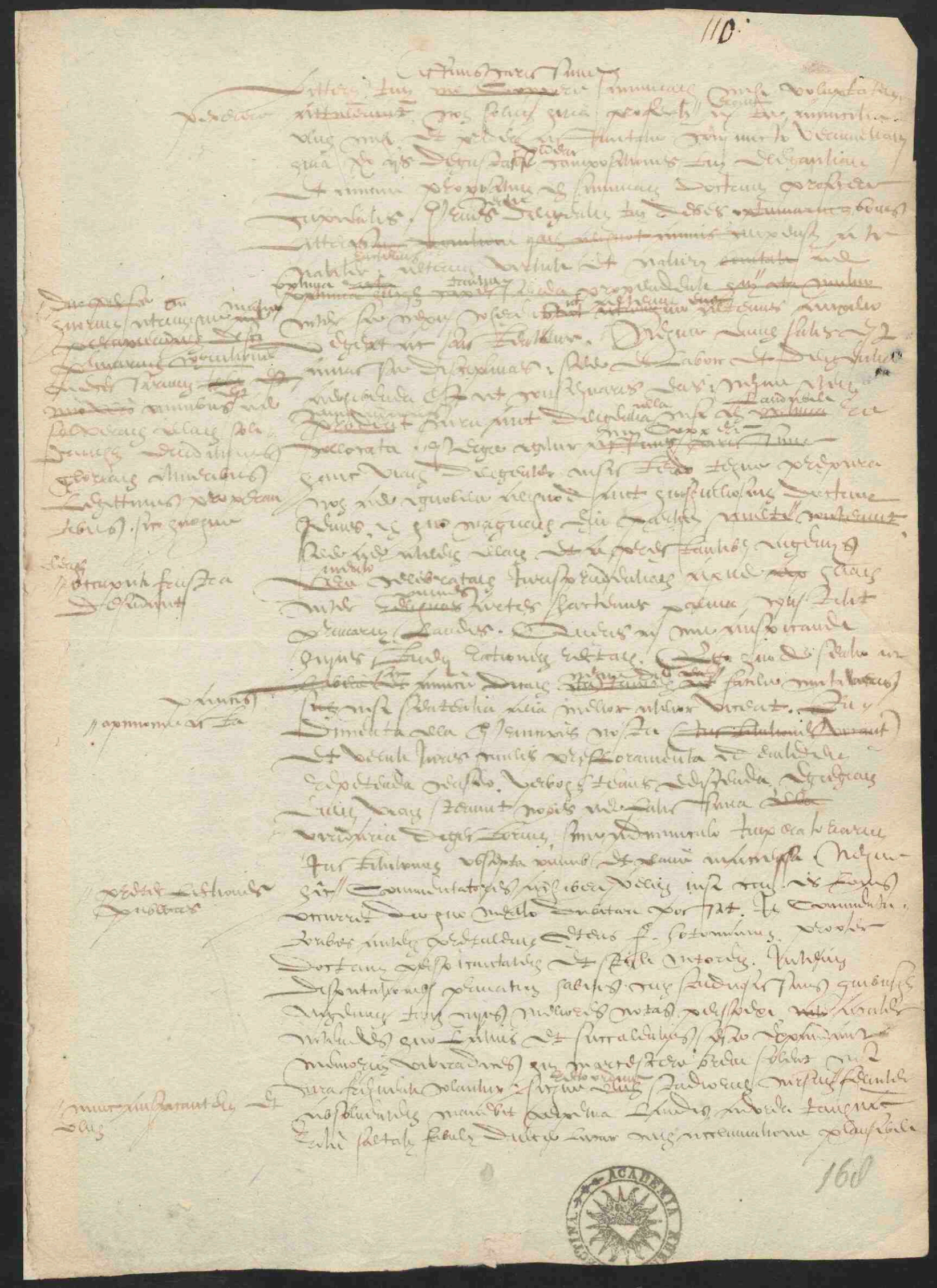

S. P. D. Amici vir clarissime, tuas literas duas nuncij, Carolinis quod petebat verendi. Quia nuncij fugitabant, et tuae literae vt, Stiremij Carnuti, prius, Vbinam dantur nummorum quam certo subripiebatur, dijmus id nobis fuit verba certum, quousque ego de validantine quidam nos scias, scripsisse sua quantitate, et dein individua certorum sima qui ea percipiebant, quod quidem nummi tibi fuit absentum, statim meis verbis verendum haddes: ac ita vt fuit recentum ab Vbinam, verumtum tibi nutto, tabidis (id est nutum) exemplaria, quot petebas impressi. Duppentanti scripsi quos ij de vicinia verendebis fer, et affirmat duo Carolini nunc duodecim vel 50 stuferi: quos missi molestum est tibi, prima opportunitate ad nos vt peditibus ij, transmittes: aut salting nunc tibi erit commodum. Hic Laurus Valer. D. Liesius qui mihi tuas reddidit, tibi plurimum dicit. Vale. Lugd. XVIII February CIↃ IↃ LXXXVIII.

Tibi addictissimus
Franc. Raphelengius

ACADEMIA LEIDENSIS

169

Den voorsaenden Wysen
hoochgeleerden
Remilius Rosendaelus
Doctor in den Rechten

tot Gouda.

JANI GRVTERI

Epistolæ autographæ

ad

AEMIL. ROSENDALIVM.

170

Miror, imò et grauè expostulo, Aemili, et Iacobe Rosendale, quod nūm fato creptum nobis sit inuerecundè, quo minus rotam garrulæ meæ quadrig. in curiam veniret, more solito. Nihil ad me his meis libris scripsum scribere dignati estis. Indicavi tamen vobis facillimam viam, qua omnibus momentis tutissime et ocissime me de rebus vestris, et meis tam ri possetis certiorē. Vos autem nullas adhuc ad me dedistis, ut Iuxta Iouem lapidem non ausim, ita arbitror ex animi quadam grauitate. Ô murias et vanna in tot dedecoris! quæ quæ for fiorendo si de valetudine vestra, imò et amicitia firmitudine non dubitarem. Ego. n. Dinas ô dyrsen meo Amstrodamo vobis scriptas tibuli literas: Amstrodamū etiam nūm esse sugulariam mantā dudi, quibus subtaui, et prattē ovem spem destituens mei exponebam ranistas. Quæ his ut ad manus vestras, una saltim perueniret. Sin minus, scripti quantas. Quamvis quidem. sed testis mihi optimus amoris mei in vos et observandi pectus, optima voluntas. quod ut forsan superuacuum videatur (cur. n. tali aliquid requirit constans virtus mea ? suis exemplo Cilia) non inquando tamen vtilis esse mihi adhuc valuit ; si valuit quisquam potest, in media Barbaria, ubi vix unus atq. alter reperire qui vel diris tantis adhortantur litteras aliquas. Si valeat quisquam potest, qui omnibus suis scriptis, omnibus libris destitutus, à meorum exilij consilijve quisquam sabat nisi à Desperatione. Dico quod sentio. Videor (si fuisset totus mos, quot laudes cupis) virtutis mihi certo nequam non edidit ex omnibus lacrimas. et me quidem semel sine amarissimo cordolio exorare. Quanta illic copia dorkissimorum, candidissimorum hominum, Iuuenū ! quæ familiaritatis et obsequio vtibar assiduissimè. qs illic copia ? sed me quis ultimus. vos n. (ut nihil alios qui vtinsq. nostrū audiuere nouere) et Hogerbeti, quem sponsū iam credo, meos meinsq. fuisse quos in germania modum, et tanquam me ipsum diligentem semper, conscientia mea clamat. et mihi eo vehementius deligo, rēm illud Horatij verbum ex omnibus sublatā quærimq. Certè ita quæso desisto ! ego, ut mi Gord articulus quem vos Sabram mi nordis adyto. Somnia quidem rarius vos repetentes, sed Gor. deo quia turbulenta et mihi insquis alienis infortunij. quod tamen eò leuius fero quod prudi Iuidhi. arripui quando. Cum in ostio Albis rēdissimo vento velificaremq, alauda lassata volatu appropinquabat nobis ut insideret aliquantulum nauī. at ut propius accesserat, multosq. in prora stantes videbat, prælibatum sponte se dedit in vitrea maris. quod tanto abesset ut ipsa absorberet, et videbatur nauis ipsam ferre. jamq. potuerat euasisse oē periculū, nūm ira Iuuitæ ipsam ferri. & toto impetu insiliam illam Iouem collisit. Iraq. Gir tanto moraborer aspectum totam. Gyrum misanthropi quid faciunt, Iupros mores oportet sciz. ego efficio iungitur iguariissimis pisc. Si ergo aliquid .i. vel guttula, vobis in frustrali animi quod mihi seruat memoria, saltem respondete Gesta mei, forsan ultimis, literis. Et quidem quisq. pro se lixissimus. Id est de vestris rebus quid audire me velle ex priori scripto nouistis. Quia vero nihil Gir est quod scire rem interest, tuum fario et fabro utrumq. vestrū longe vale. Prata soluta Idibus Aprilis 20. Do 1586.

Vestrorū.

ACADEMIA

171

Vruchtbare, hoochgeleerde
Heer Ende Doctoor, Amt
Vaer Rosendael Woonach
tot Ter

Soulen.

Ianus Gruterus Aemilio Rosendalio salutem prater diuturnam [illegible] non amula-
bor ego te. Et vereri si tot tantaq. litera tibi exarandæ quot mihi oth
pene horis, in pretio majore haberes quas tibi mitto, et è vestigio pe-
ponderes essi vel murria, varunave optima foret. Sed qor saltem breuis me
habet, quod tabaris te peragat, et pulvinar etiam. Ver est quod in te
desiderem plura, nisi ut sæpius te in negotia esse mihi persuadeas; quo
vinam alias tradam. Ver. n. ea de causa velim de te quotidiana existat
quod verum in dubio amoris tui repositam. novi. n. nobis jampridem
tabali elabo verbis et elegantioris doctrinæ fixam. De me, tanto
abest, ut distantia morum, frigusq. Scythicum vere & omni modo Barbaram regio-
nis aliquid de summa et cumulo detraxerit, ut quotidie auctum tantum
accessisse incrementi, quanto sperare non fuisset si vobis positus
propiore loco. Sed quid agis si est res semper, cum q. ante pedes
jacuerit, sublata ex oculis mox tenuissa quæramus & desiderabimus. pro-
lixior jam esse nullo modo possum, nisi quod ante quatuordecim
Dies ad vos et eos fere amicos singulares de dubio (quos tu postea
vos confido) epistolas; tum quod Carol Labe D. p. Pauw Liberna-
lis quondam mihi in aedibus suis notum de rebus meam gratam reddi-
re si summe vestra poterit & voluit. postremum et ut resaluetis;
cum qor ipso. Sed vale, ne putetis literas temporis me colloquio
vestro raptas velle aut debere. Itaq. jam mox pdico; proxime qq.
tempore pro & observo ut de statu tuo & tuarum rerum ut et publicis
scriam. an tradas Amstelodami literas in manus nostri, et quam
breue suscepisti, et ex mei scripti libri, reapi vinum tuas, quas promi
dubio prima. Si quando tamen, vberrimum ad sanat D. Pauw
lar et scabiei & quidem accurati. non pute, ut tam elegantes ſ. tuo
more literas pingas, aut pigmenta verborum omnia clarius. quid. n.
hor bono? non recte ego te imitari sustinebo, et, si vellem, non
possem. Accurati igitur scribes, h.v. de rebus aliis quas nostri me
velle cognoscere assequi potuisti; volo aut nostri minima-magna.
Et quæ tibi; velim primo quoq. tempore parcas mihi carmen
aliquod quod ego præponam libro meo poematum. Gisti enim ti-
bus deabus totus fui, ad lasciuiendum quam externa, in extrahendis
versibus quibusdam meis, quas Typographo tradeturus sum fra-
furti, habeas. ſ. Verpolianis, et qor suasu D. Dauidis Chytrai, qui
sponsor aliquo modo factus est, ipsos cudere sumptu meo vulgo
vulgatiores. De qor re eadem jam scribo Lipsio, et si ita res haberit,
malliem fieri typis Plantini. Equs igit experiabo prima opportu-
nitate responsum. et ita suadeam tradefuti at pergere non possint
priusquam me responso dignitati. Literæ tuæ habeo carmen, de qui
tuo h.v. elegans mihi. Si etiam alios nobis pter tractum (nisi ille
qor mihi non negabit) et Rumoldum, mi ego non nihil, existimor
aliquid, ut commendator exeat liber in vulgus. scripsi ad Donsam
ut habeo carmen filii sui. Vellem et Hagelungii, sed eo non nobi.
et Ephoro non scribo, quia nihil adhuc responsum huic, q me valde
male habet, pter ratiam à D. Hogerbeto pi nuper scripsi. Et autem
scias: Imprimendum, ut illorum liber I. Elegiarum libri III. Epigramma-
tum liber I. manuid. Guilielmi rerum liber I. et forsan et liber Epodon aut
odarum. Inter Gallos quibus quidem inscripti, sunt; Scaliger, Auratus Brisso-
nius, Bodinus, quarum ad Duos Elegias vidit Hogerbetius. Scripti ex Italorum
Clutio, Donello, Lipsio Donsa, Grapheo, quorum Dino, Muretho, Orthio, Ursino
vio, Virgini Pallantio, Sapho, Lemnio, Camerario, Eisingio, Harmanno, & etiam
vobis, sed illos ipsos, tum elegos quos habuisti @te Dorum nimirum mensis. Ali-
qua ocia q olim vobis nomine, antiquata sunt, & nullius habeo momenti.
Rumoldo et nihil inscripsi ipsi Epigramma q in albo amicorum; si tu aliud
fuerit, Elegiam inscripsi addam. Germanis data, alysq. ex quo Dor fuit; Casselio,
Brunoni, Mornabio, Turnebio, Tonagelo, Zindlero, Brissonio, Cujacio, Victorio.
Hæc summatim, singula videbitis postea. Ver. n. omnia quæ mihi iste. et Dor
rapidissimi, ut scripsi, sed jam præcipue. Rostochij. die 14. Junij. 1586.

172

Doctiss. ornatiss. q. viro D.
Æmilio Rosvndalio I. V. D.
peritissimo, amico
singulari

Gaga Promitis.

Et literas tuas mi mellitiss. Amici Brema recepi, quas ille sar
habuit ut ego in Pezelio, sed vlam, nec tantus mihi ipse Brema
literas tuas pro Parisium; dii boni doctas, ingeniosas.
dignum amicabilis nulli, nisi ne assentari putares. Certe ego
plusquam illas vbigi & quoties mihi dolor grauior hunat, adeo
veas, ut qua se[illegible] filias, mihi remisis. Itaq. vide
an vis & tibi denuo ps. ne denuo possit, sas fuerit te
ut & pectus valeat. Hà mi amicule falleris; vas. n. tantu
mea legendo contuli & ad patrem retuli. Ad amicam illa
& blanda non possum respondere: nisi n. capsa mille suor
parte qualibet, exptimere possem quas sentio. Igor te
statuas, ne te de futuro me qui te amabit portentum
pt Verbatim & fidem mirabit & rebz, eruditionis
ingenuiq; ego. et sane tibi dicta putabis a Sy tylla,
ut ptimui. quis ni audeat in vicis? utinam ego possim
in loco ego te obtinere, quae sortes servasse me stubes.
nam, nisi vereor si tanto tibi mi pretio, quando id
tu possis vendis & auferre ppone te. nostri Calbutium
audeatur prendit. De Historia, tu? tabes me adoras, & ius
imitatis? fame ut vis si literat. at Collegio Jurideri non
respondet: ingenia politiora tua inquis. potius perire mala
morte quae minima in parte illis praetulerim. Tibulus te
qui vix Zonare suo est, nec quod de eo audivi dubitem Eis
e vris. habuisti quot duo me dixi pueri pulchri Lesbis; qui
illis maxime te fecit. unus utinam sit pastandi; alter
habet sub aure anulus. est barbarissis, meo praesertim,
sed obitus in nominis. R. poematis. mire scripsi tris. vitas
tale aliqd vbigz reperias, nihil tam male fuerit dat. & regnet
poemata N. N. M. N. V. Gratia non adverunt Faustinam &
longior servio proferto & indignor. Ipsus vt Rapsbergius
ipsi rem adquisivit apud L[illegible] nec[illegible] absente planeto non
potuit possit scribit. Sic nihil exercitium ego. At Corne
lio meo, me in Dolobas Dertigon illud publicabit mutato vel
nihil tale ejusmodi quale putas. sed ut sit, si tale aliquid
fecerit, non deerit te. at non faciet aliquid, at ultra
probo: sed ut vis in dies magna vanna. Itaq. non mutabo
in eo quidqz, neq. addo possim. tradimisi in autographo ante
meos Duos. De Busio & Tiano si pterea qd mi andisti probe
quasso statim, imo et pter ego quod habes navare. Ego
pter illud elegiae ampla tibi retuli in Carbis meis tenua
Epigrammata, [illegible] illud de nigro. qui velebat in
alto, p vobis rando dissimilis charbogz, purpurabz año,
ut tapetum rudo gravore emat. Certe illum meum
possim amare: tui nec quare. sed te non possim. mi omissum
hexameter illud ab. at quod speres te ut immortalitatem, plus minus
est. Era fuimus, aeternal nihil, gloria Dei quod durat vita tota. At
quam te pertantis ad tempus tuus praestrixit, qui invici certi ad pugna
bellis & pollione, fortia et Wilhio (si non abreptus a Vitula diva) non
gelu me sed Belgicam nostra, tali inferre adytis potentia, & quae
bravi fanctis. o utinam ego. utinam ego. qui totus tardeo, imo turgeo
nihil. ago qz totos dies deabulonis tuturis. Vnivas sui tuque juvenis ad
animum meum fortes Daniels Burmanis V. rati plabiensis, q fani me
habet bona mihi sint omnino gratia. doctis. vrbi, inbenis in utraq
literatura, et tot talibus atq. gratis ac si ego essem, ne fenestra ad
a me aperta amari putes. & tuo utinam ego tui dicis atq. ille 173

173

Quicquid est, quotes vi adsp, non ad me dari, de Ludero, ꝑ ꝑ adspersum, præsentab. O quali modestia, quali fide! Quem amate quo familiaritas magna quæ Burrow & D. Ab. Ghytana, quæ tu de nou salutasti, sed abyt Jesse diebus Argentoratum. Aly nesnio furati vim mihi agere. sed sor nulli deperis. nam nuper Lypsius valde aris in me quod de patris Abrosiana de Gisii Germanis scripserim: Ju regione vinu Vertitur q. omnia efferat; Vertute mo vinu ꝑ serpulno. sed vi Jesse rescribo; vt q̄ror adsum magis. sed bus malo videant, odercantꝫ quam misereantur. se solos putant omnia scire. at ego me scire quod se nesciat, audax, negro me. At moriar potius, Abimlaq. confitemen omen. Tuebus qd agitis valetis. nd me grij q̄demandio. ettinde quasso ad me scribat, & salutate ꝑ ostinosse. nilo nosse. nam ego totis undas & saluks d pyrata Ora scribere, cassus. qui. vnò ego tam ad te org̃ postea scribere ausum. cùm n. tu tot Dominas exaras, ego aut rastras & org̃ vigi segetes, Ceres ne sed marsyas. sed te puta dros no ora orbus. Si a te amer satisfeth. Valt Amice tanssime & salve Rotherdy ex museo nro Die 7. Septb. 1606.

Tuus Ianus Gruterus

Viro omnium literatissimo
magnificentissimo q̄ uiro
D. Aemylio Rosendaelio
I. C. amico.

Hagam.

Ioannes Goulartius Aemilio Rosendalio salutem precpetuam.

O vere germanas has literas, mi amicule, & tantum non ex Nestoris urbia
vota amico fuas dimissas ad me. Dij Boni, quanta in ijs, tanquam in pelago
aliquo, solatij, suavitatis, bonae voluntiae, amoris! precam nihil, nisi jam
demum gaudeam, quod a vobis absum; cujus causa tantu voluptatis hauseo.
Certe in ijs non solum te tanquam praesentem te exhibes. Verus egregium sum vera
bonum Vquii, et sapientia tua illa dicta de ore suaviloquo amicis
famelicis devorare. vtinam tantu longores fuisset. nam mi Aemili,
nostre vobis adeo multu papyri vanum? ad omne debebat minutis
literis implere si nostro modo, caper exemplu à posterioribus germanis
hi. Sed quod re ipsa defuit, id arte repraesentavi, & Deus eas
relegendo, fieri prolixiores. Restitum ergo fuerit si pupillae magis applicuis
ris; Sed nisi sola rotunda, abduxis me à negotiationibus meis molestissi-
mis, et tanquam paranymphus illo te lucra exhilarabis. Sic semper stabi
ut quaeq. optipulo hic mihi reddamur; nec plus voluptatis Sanctae ex
nullis alijs possit, quam hic ex illis optatis. et nonne quidem illa Sanctae
tia, denique affirmantis resurrectionis tuae; quibus verbis patris de
gradu conspectus nostra rapit, & praeceps illi videntur adeo Sabinis
demerendis quidam detrandi tantu, non omnino fuisse mulieres, re-
jurali illo mentem mersa. Ut nonne videtis, ista me Deus vel
mi misericors spem meam fiunt. proinde ergo est Deus faciens;
quod fio, faciens; propter enim sine illo hic modo ne fieri
possit; alias nolim. Haec mea quae sunt eadem quae antea hor-
tatus pridie de domo ad alios; solus exhortans David & Burchius
ille, amici mei mentem meam ligit obtentant infracto se mores.
Legit ipse posteriores tuas literas, et salutis ad se; mirabiliter
gaudens ex de tua bona voluntia; et jam Deum se intelligere ni
fixit, nec non dissimulatis ipsum amare. quod velim te praeceps,
ut Dei Geminus mores suos. videntur enim tantum
amittere de laudibus suis quantu alius impertiat. D. Christo
salutis tuas ideo imprecti, quod dum post, tantu moveret. et
quod putabat literas tuas ostendere, quod in ijs scripseras de
hanc mittendo libro mi inscribit me mea sum. res enim mihi
plane fordet. Si proximis literis ad me quidam de re scripseris, id
diligenter et labo legendum. vestris, mi amice, meris, qui illa me
fant? Alij dirum me Deo? quanti alij non faciunt? quantu alij
me nihilendi. Itaq. ita sum mi amice ejus, ut quodo me existimem
nullo modo fiam. vtinam ille vel ad me venit, vel mittat famulu
q ad te veni, et ipsius Arabulatu in subsidiis. et quidquid
ipsum novarum rerum accipit, Deo patrim mittitur ad me.
Itaq. vide quo pacto futurus fuisse, si eius sodalis pellucidis disputatis
fuissem. Vale patris illud solu in theologicis nobis. Tenus ergo,
mihi ex sortimentu, mihi egregium sub sole Deum, quod illa
non tanquam ignotus lucrat. Breviter ergo dixi quantis, alij
quoque pia ergo, tanquam verbum praesentis typicis. & Deus
ut tibi modo argumentu suppetam sed scribendi libri erit literas
Italicas, aliam non, possit legere. scribendum etiam erit
alius, dicendi. me ego Deum abire. quod ex fratris huius literis
Gaudio. vivas aut Rumoldo, ut mittam tamen in legendo
quod ipsi scribo. q.e. qu'il prenne la peine de lire. pour la
premiere, et ainsi est finitum. Vale. Rosendy. XIIII februarij.

Cl.I.I. LXXXVII.

ACADEMIAE

174

Omnibus negotiis, & vacationibus ordinariis remotis mandamus Nobis viro D. Æmilio Rosendalio J. C.to amico

Hagam Comitis.

Datum 27 May 1587.

Iniusto querela ma mi Gratiæ, de literis non scriptis, sed amicæ
nam ego unas has vidi, et datas eo loco in quo mihi gaudeo te
commorari. quo scribendi, cum in via adhuc essem, ut mandato
tibi aspiam certa? Altera ma quas dedisse scribis, aut non
missa, aut certè non grata. mansio ma in maritima ea Aca-
demia grata. a viris abis, veris magnis ades: ut alios mitta
Cognato, Casellio, Beurdo. Illi Theologorum sortissimi et ephoro
Hemis gratiæ alias dolent et vehementer quod infirmitas tua ab-
te, etiam nostras. Vim et remedium aliquod patria etiam in
is habet, qui sanæ vitant. Tu insinua, et pone paulisper fru-
tra, quod in te nimis proba. sed studiorum etiam illis frigg
mihi minor. Bella mala gerunt facundi, quos fabulas inanes fin
mittunt et spargunt per Europam. Nobis ab Anglis spes &
auxilium, sed ita magna, et gerunt Lemures. Striges Sextum domi
mari qui non ad Martem. et hi retenta prudens et magna
sustinia ea supra plusquam fuerit. Nos graviam nupsit
amissimus, et mox Venetorum, impulsi & quadrate, ut sole
mus. Hen Belgæ! infamia nobis pota apud ore gentes.
De Pano quid dpt? nam in Proximis. Illum amplectamur
mam? ita aiunt, sed credam. Ego Lemures. pacificatorem
alij potius eum nobis proponunt, non Bellatorem. Utinam vel
illum, modò tolerabili aliqua sorte. Nam Gor Gallia in
gentium vicinos et in primis pessimos detinet Belgarum.
Dousa et nos mediocriter valemus: mitra castamus.
Ante mihi conceptum nuper in Germaniam vespam, impedi-
mentum in ista videtur, et ij qui in me mox possunt. De Gallia
nihil. pacem mediocrem, sed non desperamus. Malorum
ubique moles: et felices qui ante fugere potuit, aut pauci.
Tibi Deus illud dabit, mihi ut ipsum cum suo Deo. Vale, &
precipem Theologum D. Cognatum a me salutat, item D. Dorte-
lium Beurdum, cum cognato adolescente probo, et D. Casse-
lium veteri fama et ingenio mihi notum. Lugd. Batavorum
postrid. nonas Julias ao 11 LXXXVI.

Edidi jam mox, de vera pronunciatione Latina lu-
gnos Dialogum. cum nullus vestrum mittam.

Signare has parabam cum tuæ ad me ingressus pulsatus
P. Pavius, et probet has. Gaudio et ex literis et ex ipso. Omnia
percontatus sum. vetera vetera: illud non vetus quod tam libere
de te gentes non solum judicas sed stribgis. Vide enim ipsos
versus, è quibus invidia tibi magna flamma. quid tibi mi
gratiæ vis? abjurare à te qui in Gor etate ma et cor
pram adjungendi? peteras pergas (amicæ & eruditi-simos) pa-
cos

175

cas: vel quia intempestiva illa scriptio, vel quia mea vestra.
Cæterum in Germania ego vnos reperi: et si mutanda etiam
mea scripta sint, aspirare ad illam. Horror quidam me tenet, et pudet
illud fecisse. Sed quo fugiam quid fugam & pompam et leve tale
genus? Tu te quæso ede amore mei pro amore
mei, attempera ipsi Gothis, ipsi regionibus, in quibus Gospel vbi-
que sit, et ibi vultu ac fronte omnia probanda. Cautum
dedi vis? vinctus. De Carminibus tuis edendis gratum
mihi auditum: et scribo Gothos, præstemas tibi Gothicæ fa-
mæ. De plautino quid tandem rogitas? emptus nec fit omnis
incorrupta, ipso absente. Antwerpiæ est, et missus gratuito
quidem, sed in angustiis ubique nullâ licentia aliquid novi
suscipiendi. In Germania suadeo et typographi quærant et
patroni. Quod diligens emendatus capietis, mirabi-
perge & aue mihi aut mihi vicissim: quoniam ego
jam quidem te deo et desicio, sive morbo sive iudicio.
Ad quietem, locum asylo & subsidio vos vigiles
ad novissimum ad meum nimium. Vale, mea interpellatio,
mi suavissime gruteri.

Literæ tuæ plurimum mihi iucundæ, lætarum historiæ, medi-
cinam. Lætor mihi de valetudine tua, lætissima de pericu-
lis quæ audivi periculum fit tuis vitæ meæ incubo, et
certe amabo ut primum tuum fodium. Tristia illa de tuo abitu.
cur autem mutas? Ego tibi fidem et professionem in qua locum
destinaram, vel meo exemplo, saltim in breve tempus:
dum scilicet fiat liquidior aliqua lux et a patris aura mi-
tior aër. Quod tamen alibi delituri, nescio nam esse nisi
a carissa. Hominis quod plantæ tibi videor, loca, mores.
sed mi gruteri, in Gothorum provincia quam multa
cognoscere et potes et debes? Carpat, invideat. quid
minaris in Gothavo? Tibi auspicanti famam obstrepunt:
an non ipsi qui circumsteti multo rerum sunt? nubulas vali-
mam sparget, quamvis et flexanimæ ipse valeat et mulcendi
spiritus cognitus. At vivi magni cordati ipsi, pallidæ sub
vultuti quodam radio contempti. Ego tibi et facio quotidie.
Vel in ipso quæ ad me de me scribis. Gothi sunt qui appellor
medioxima) amici me putas? me cogitationem gelidi momi-
tamen. Tenuis spiritus valetudinis! et quæ mea vigor possint
in suspicionem nubem: multo mihi dissolvi in verbo-
rum aliquid nimbum. Ego solutæ ornamenta à mea
valetudine. Jam diu consilii ego et constantiæ inita, si non alia
nobis a nobis arma. At enim compatio una alteri altera.

Vale

fuisti pt. et valde miranda scientia, cum de fato aut Providentia tam sedulò et ubertim disputes, si aliqd revelat dictu altis aut scriptu. Ay tota aliqua mathesis? ubi abunt. an pars hÿ major? nec id quidq. Ay nō multa à me ptr ois vetres et novos noua? Ego dico, et exhorreo ab invidia. Mira autem gratia criminatio & in me primas sententias scribens in alio alibi, et id alia lingua, extat. Quid Cicroni fecerit tot libros detribuenti convicium? qd multo scutra Stoicos gradus et Romanos complanti? sed morte pro et arte. Ute nigra anima, et aut vos melioza et nobiora ptis scribite aut parcite et silete. Ego sanct. mihi ptr me abstinuisse cinctus ptis tenebris quibz inspexi. At bellissimu est abundare tot sententias e scriptura ostendere, et ptibz verbis. Itane alia scriptura? statue ptibz verbis? primi verum esse in the way ingaberim: posterig qui pt? vellem hoc pla adduxisset: et sanct gaudebam. Bn mihi agitur, si tam multos in vivis habui, si tam fidelibz mihi, litho illa insedunt, et describam et exponam ipsis ptba, cum maxime necesse mea. nec si qd tale est, puto magnos illos manes, me insano? aut hÿ mortuo. Sed satis ad unguem. Consulis me de itinere Italico quid suadeam, Via et Vitr. De illâ, in Germaniam superiorem non dissuadeo, q̄ cultior q̄p Gal ad mare. Tractus Danubianus mihi olim placuit, et ad Albim et Salam. Sed et Silesia et Polonia et Moravia valde mihi cult et mihi grate. Ibi pat nobiles et primates, qui perhumane quid aliquo melius. de ista Varro. Ad vos, magos, an ad litteras? Ad Gal nisi malles me diram le Hollandi et abhorruisse, mentiar; aut te aut illas amem. Sed hÿ de re familiari modus est, quod ego non solvo. Si libertate Gal an tuis et inclinantis natura fruimur potius, fac patriotis aliquid servitutis, et mea causa te puri, sed detraxat rebi cā. nam in dignitate aut utilitate fructu, quid simile? non apud viros qd de veritate quidq. Si quis aliter sentit, non disputo: illum qq. amo vel salutem mi cā. Vale Lugd. Batavor. IX Kal. Jun. propertius ad modum ℔ ID LXXXVII.

Dantiscum

idem cum Mecellan cont. epi 51.

Bravery et tristy. Nihil dissipat ab obitis; nisi qd in fundamento: de Constantia nostra quod etiam nunc quidam garriunt; mihi crede nō carpunt sed carpuntur. Libros de Copernico; et audi magnifica à me vocari; Velut si scripturum mihi ad Latinis litteris, q̄ annulabuntur multi, nisi annulabuntur. Scabiosi dicendi vitium fuit, sed apud te, q̄ ex aco à me salvo Lugd. Bat. prid Kl. Sept. 1587.

Sed gratias tibi abisti à nobis; et vereor ut nos gratias. Ista nisi sint labentur, et ad imbellias [illegible]; et

176

intestinas. Donellum missum esse factum credo audisti.
Quicquid istis literis mecum, referendum ad nos postea amos
non etiam Dantiscanos, qui de literis nullum prius commercium
habebat judicium. Et vale. Gratum post hunc ejus
a domo Castellana accepit in verum illud Domitiana-
num.

Dantiscum.

Valde mi Gentile erras, imo procas. Alius ego in te sim? Etsi
te amo, non is meus mos, etiam si aliqua mihi ab amico
mutandi causa. Atqui a te nulla est, quem scio esse &
fuisse ex mei amantem. Illud rogo, ut sis eius modo
mane mihi, ut vales, amicus pro me pugnes. Quid autem
profecit? nunquam mei album facies apud illos nigros;
quos ego tanti non puto ut verbulo de ipsis me ulciscar
aut si lacessant. De castello tantum mireor: qui sapit
et benigne ad me scripsit. Simulat ne? si ita est, si me
non me fallet. De rebus tuis, velim cas et te quoque
fideliore loco. Vale, briga si te capit et admittit, cingulo.
Est ibi mihi Doctor petrus Wesselbeccius popularis noster,
atque olim mihi amicus et hospes. Virum candidum et
probum esse scio: quem quia ego amo, spero, imo confido,
idem mihi ab illo fieri. Et is meta causa aliquid in te
quoque deprehendet amoris. Audio eodem vocatum esse
ab Electore Jos. Monachum J. C. virum ipsum humanum
et doctum, quem dudum novi. Saluta utrumque a me
amanter. Et te me mihi et deinceps mi gentile
excusa, si aut brevius aut rarius quam solito
scribam: quia suadet aut velim coget ita valetudo
tandiu fracta et imbecilla. Quidquid mihi necessa-
rio. Vale. Lugd. Bat. IX Kal. Jun. ∞ D LXXXX

Epistola quae incipit Ego vero, nihil habet adversum ab edita, nisi
quod: Quid opus mi Literos illos aut Tibios tam Liberè?
ego pro amico suadeo, &c. ibi. At enim meretrix. Deum
bone, quis finis scripturus, si in eos ocy incurrimus qui castigari
meruere? Enim vero exemplo vulgi, ne in eos quidem qui
ultro in nos incurrunt. Christianum negotium, et mutuo Doma-
num: Et quidem Diodorum, nostrio ani velim instruxeris. Etsi nos

ex stat. ibi
ad German.
& Gallor. q.
4.

ea gravitas & dignitas tuarum. Ob haec gaudeo tua dicta & scripta, quod alteri alteros flagellamus? mutuis [illegible] ingenia & approbatis [illegible] fit melior atas. Amplius tibi dico. Tuis a reprimendo his tribus locis abstinui, ut etiam a legendo, ut nulla curiositas me impulerit, ut Domitianeas illas angustias vel oculis scribam. Scio etiam quod Διγοχόρια sint apta, nec debeam avi aquam fundere. Nos nihilominus quaedam tamen, si Deus mihi det otium: nam otium ipse mihi fecit. Vale mi Grunnie & nos ama. Leodii III Non. Octobr. CIↃ IↃ XCI.

Cetera mutandae tuae mentis cum agetur valebis. Vale, et in absentia, mei memineris, ut facis scribo.

Epta amici 1602 de verbo ad verbum descripta
et nihil detractum. Quae haec ratio
ab ipso

124

I. Lipsius I. Grunnio suo S. D. Valde me, optime Grunnie, cruciat vester dissidium gabet. Nec tam ipse, ut amicos aut corrigam (hoc nobis fere industria et fides administrata est) quam sanctam aquam requiram, et desiderata, vota à me excludenda aut excussa, et in portum ordinem restituta. Vestrum opus & ardorem, an mei in tam paucis reliquiis, quae ego copia illa scriptorum suppeditare? nescio ipse. Atqui sancta amicitia intelligere simul & gaudere mecum est in manu. Vestrum hominis mos nihil video: ubi Indices, Notae et quae despectantur? Exaltare tuum cognitionis operam fama docet, et ipse in adnotatis illis odorari. Studia mea dixi: quid de valetudine? Libari quotidie, ab ipsa jam etiam orari. Lustra duo ultima explevi. Quid a patriae perpetuis turbis? ad quas damnati fato Belgae videmur. Sed mitigo aut mutuo philosophia animis, quae sit haec, ut nisi etiam mutuo sumamus. Te valere longum, me amare, illud opto per posse. Lovanii postrid Kal. anni novi, qui tamen tibi orbem agat. CIↃ IↃ CIII

Scripsit suavissimis de Notis à te admissis. Tua vide, et Epistolam meam à me tuam, si est tanti. Salvum de mihi

177

militia versum a Lingelsheimio archig. Gratia esto. Scholis à me emy affectum nostra. Epigramma in effigiem meam non vidi.

Ianus Gruterus Reinerio Rosendalio filiam & fratrem S.D. Iam aby ante
menses has dabitro, multis perplexitatis, quæ nulla in multa-Gamino
et alter cæteros, quod dissimulandum mihi soroxem abstulit & eam dolor
ruptam tantum Ch. nobis ademit, beatissimam quietis facile
ocello. Altera causa erat, quod consulto putabam etiam meliore
Eodem aëre, si diuturnior mora rendiarer, ob ingruentem mihi diuturnam
Chimaricam. Lectis itaq; chirographis Petri Hamburgi. Stetting
aliquandiu hæsi; mensem unum reperiri, quo domi meæ Libris,
quadrantem Bruderæ apud Amplis. Horum Horum Ramorum
reliqua sibi vendicat Hamburgum; ubi pratæ opinionem ultra
me & hiemi Hyrcaniana mirabiliter detinuit. Spes ty Gruteri
differendi Brunsvicenses versus: alterius vix habet, pp viam im-
putatem & Lauteri inspiam. et ideoq; sine potes frugis
omne mare Gallo meo corpusculo minicissimum. De professore
Heidelbergense interim ne quid quidem in audivi. Suspicor abs
subsistere quod archiva sua, ingenta literarum meorum
asseverationem, profecto in Belgio et Anglia. O mi Reine-
li si mihi duitis videndi est, quem admodum vixi dor tumultu
iam prope pestima morte mihi gratum. Cura Francofurtum
vis itaq; ut Lubecam deinde Heidelberga petere sedis figendæ
causa; sin ty spexero & cognovero loca satis, tuta futura qua
Gosheim, Dantiscum revertar, & matrem meam abducam.
Si itaq; quis habet ad me scribere audacter scribas mihi
Heidelberga. Eandem viam curandam literarum tempus quæ
dicta solutus est, nempe mittis ad patrem de Stein, vi quippe
Godo scribam qua ratione alterius curare eas debeat, ut
possit. Vale mi Lotte & salve una cum uxore tua, cui scribe
mihi audeo, ut veneres jucunditatis ejus cupidus interpella.
Hamburgi die V Januarii stilo veteri, 1589.

123

179

177

Ornatissimo doctiss
mo q3 viro I. Cto
Aemilio Rosendalio
amico optimo

Gaudan

Equidem confirmat mihi animum, & olim, [illegible]r, Roselandam: quis
vos
interdixit mihi quicquam, quod ad me? postrema vestra
scripta fuerat ante plenum biennium: interim nihil de vobis, aut de
Hogerbeio, audiebat per rumoris famam. An vivitis? an abijstis alio
gentium. gratia eximit suam mihi curam. nam quod scribam
vobis denuo, sane non est. cui enim bono? cum nescio an illud
ad vestras perveniat manus. hortatu Gabele adduxi me rumpere
suspicionis libellos nobem, quibus obtrudi quaedam ni planto, Apulvio
Senica philosopho emendare cogor. parata Gabio adhuc libellos bis totidem
quibus ordiri Accio nostro & Madaurensem praeuerro: quibus
unica diu. Jam super respondi verecundissimo veneno
Dauisij Gothofredi. non quidem satis purgi crassum Acinum
eorum: sed postea fiet melius. si quid enim video, non Gar
pabit fabulas ejus. itaque veris libris armis in Gominem
sine cerebro eruditissimum. Gar satis. nam me praeter opus
exspectationem sine ambitu, sine praesidio, vocatus ad professionem
Gymnasij Vitebergae, ubidemque nunc etiam agere, sine potissimo
meo gratias, quod quidem mihi Minervalis libellus ejus ante abitum
imputare potui. Valete & salvete, ubi ubi estis, a vestro
ocellitus etiamnum, amicissimique Jano Grutero, qui Gar frustra
Vitebergae die 2 Junij 1591. prospectus sane nimis. sed Gor
malobat, quam nihil.

S. P. Nelpis d. Hartgeine Hemelnum hõi aut frahi Hamburgo scripserim de disperso
meo Hamburgi, de ejus grossa pecunia Heidelbergiã occisa; itaq; jam Deucker sat cautela
cepta cautum restauro, ex ea pars. Tantum te rogo & obsecro per amicitiæ nostræ
diuturnitatem, per spem immortalitatis, ꝙ rem domiq; tuã omniũ carissimã,
dignaris mihi esse quãdã mea lite consilium dare, & exhortem me facere
quid juris sit de ea, & quibus probationibus causam meã meliorem
possem. Scio amicitiam plane quæstionem & omnis instrumenti inexpertam
sed jacturam minuendi non curo, modo parenti pro memoria famæ
& honorem rabbiam, adversarij ꝙ infamiæ nullas volo excusationes aut
irrisiones in medium proferas, quibus forsã tor omnis a te ingeneres:
cupio enim quamprimum respondeas, ad eas non pluries longã moraꝫ; subinde
quippe mihi 11 mensis pensiones ois dare in manus debeo; id vero
duo fieri mensis observat. obsecror ergo, ut sis te valeat & invenias, quæso
opto te & spero. Scio veram tibi minutatim oia referre, sed quia
magis vix exiguo spatio mihi ob festivationem non vis reliquum est
brevior, & forsan et obscurior ero. Interim ꝙ excellenti tuo judicio & inge-
nio rem capies scio. Ergo, pater meus ex oppido Norwichio, ubi domi-
cilium habebat, profectus est Londinum; dare comitibus quod duxit dagh
ehuy zynen goedtlyk brinte te gaeb gelijckyck, geschickelyck Lubs, ey soude willich
sleyne Kenningen Lubsch op wtkeyck aby eyn mit name Beaulieu,
patri vix potuit induci, quia noy notas habebat facultates aut negotia
ejusdem Beaulieu, cui maxia lis erat coꝛã senatu Regina cum nobili
Italo. waeroꝑ Lubs so veele by Brugge dat pater hy eyghen nouschkende
ons so veele exhin gey Beaulieu te gebeen, als Lubs vad gaen begeert
gadde. nu onder andere reddens quibus pater familias mouerotur, so
sonde Lubs gesecht gebben, is gebbe gey Beaulieu alsulcke vay myne
gelde als groote some op wtkeyck geldarly day is vad u eyghende bly;
dus hy dunt nitt of ey hy is eyn goedly stadde hy doch, & syn proude
gesyndicht zynde zal gey nichmat yet roeyen anang day voy bly dly.
Is Beaulieu oor dank hy boudy voor gut wat dat ey gey Lubsch
Zult zulke sorge te dragen als voor yet eyne eygely. tyt
pater arguebat. factum dein ut caderet causa Beaulieu, & laberetur
hinc inde fortunis. quare parens unquid volunt eum ad debiti so-
lutionem ingeri, ne afflictionem afflicto adderet. Itaqꝫ cum post plures duos
interjectos dies sum ad obsidem Lubs, scripsit ejusdem Lubs socer
landtwyse, dat ey nouch so veele hy angkeyck was aby Beaulieu.
pater eor curabat, ey so quæsivit quantu debeat; respondit socer
» dat yet gelt dwelt Lubs gehuet sunt, aby Beaulieu gedarly gadde
» nicht hy was eyn gelt, mare sunt, socero sibi cat; gadde oor Lubs
» gehuet aby gey, sonder, gelijckwyck ey sine voor gedicht vdynsky
» soude, als ofte yet eyn gelt sunt Ware dat Beaulieu syn eigendom
» was, mare dat yet Lubs todoen. nu so verwey myn vadet mede
uyt gelt syn dy vay Lubs sokri, dat Beaulieu meest al yet
» principale betaelt gadde, & de some dus Beaulieu noch schuld
sine Was meist bestont in interesse. dese sunt, gebbich gey
nicht redzuig verdzoly, hy midt ey in compagnie was sunt
Lubs so gebeft ey yet gelt dwelt ey vad Lubs onder gadde de
momboiza obligabat; Dorꝫ uyt Londinde so veele als gey
Dorste dat Lubs gey begoorde mede te dey eck vay tyden ey
vay Beaulieu outfangky gadde. Qui faciebat hy maniere vay
remissionis. Nunc statim, reliquid illud a patre reputabant tutores
& curatores juvenis Lubs. pater negat rodden. Cupit illi andire
quo jure retinuat; compensationis, inquit. unquit. probat pater,
quoniam Lubs publicus est, speculatione intercedente, se unam Gabrielem
mihi debiti talem sui, nec cum debito quid fore omne exasperaverit,
oportet mecum partiatur, quod cum illo non fecerit, ego id non facio.

[illegible] non erat
societas cum
debitore & hæred.
Patris

Et par tanto probationis habebat pater; ita ut quivis facile conjiciat, cum non fraudandi pupillos vidua virgo, pennia subtrahere, quam tam levibus & puerilibus argumentis niteretur. Quod etiam ut hostilis facinus arbitrati elegit socium illum Lulli in quibus etiam nonnihil adversarij boni forsitan putarint nudo [illegible] denunciare. Itaq; duo Dionysius Hamburgi, offendit tiberius & mirabatur gradum Lulli, ubi maritus cui nupsit vidua Lulli, vinq. se ad ducei ut uterq. unus cuos arbitros elegerit & compromiserit sub poena 100 librarum. pro itaq, o mi Dionysi ne frater meo non perpendas, & ne graveris ad me perscribere quamophma ratione agere possim. Quod me in his negotijs non deserat & ut aliquid faciem, quod scias est, ijs erroris omnibus obviam mihi de his consulere. Quaso igitur simul jubeas. XIIII rap. 2. & subito quis ut illi mea causa prodesse possit. Certum est Lulli fuit homo subdolus & nequam, uti probatio est, ut semper solet, non ita facilis. facillima forsit nisi patrum meum @ Alexandrum multos duos exussisset quosdam epistolas quibus docebat ipse Lulli marginata mihi Avi mei, cui famulus erat. Hoc tamen fieri constat, nisi pater meus tanto credidisset Dionysio Lulli vano strenue & sibarytico nollet quidquam [illegible] Dionysio nec ego velle vel nolle in his negotijs me dolo, ego [illegible] Dionysio vacabat nocte proxime quidem [illegible] ab favore vani Dionysio ob id nostrum mihi quod in his negotijs mente [illegible] interesset, mitt wissel & wederwissel &c. Quod autem nullum sit chirographum Dionysij hac disputatione Lulli; nil mirum, cum sapiens pater absens penes eum deposuerit quae nulla syngrapha quamq; vel sex mille librarum sterl. tanta fit erat inter utrumq; amicitia ut fratrum more illi amarent; suspecta ergo vos cautio, aut [illegible] perfa fuisset. Haut pennium quam fata ingeundis gestat, [illegible] tubores & curarum nos nudam, sed cum interesse, [illegible] Quae etiam quaeso mihi pretio illa legitima sint; cum non prohiberi fuerint a patre nullum harum ea praemia facere potuerit cum de facto fuerit contract de Allegatione vacatus est. Nor sput dijs [illegible] inscribi semper studuis vacatus est. Nor sput dijs [illegible] ostendere Garsij recedens ijs de sale respect quid [illegible] arbitragio Dionysij Sonetum Dionysij Lulli. Haec omnia quae pater dixit, invenio in literis suis, si diceret paratum juramentum confirmare. an etiam quid ad eam rei Rosendali, ut certius respectu vestrum nanciscar possim, quaeso mihi exemplaria mittite, diversisq; paulo temporibus ut unum saltem haurirem. Excusationem aut alias nugas vanas quas potestis excogitare, non admiror. nude & simpliciter scribam omnia expromite. scio vos posse quae vultis. Vides etiam non multum impetrare mihi; fidemate itaq;. Et quae se simile vos tale me vinculo ligare, quod nec solvere [illegible] Alexandri. vulgabo brevi quidam poemata. carmen hoc, expono; sed tale q non vergat in Dionysium Lulli; alias Epigramma hoc primo mihi apprime placuit. ubi vero pouso a vobis recipiam sine quae mea sit, ego mira & laeta vobis communicabo in cunctis & posse. Valete germani fres, Heidelbergae die XV Februarij 1569.

Tuus semper, ut & fraternus
fortunae
Jacobus Gruterus.

182

[illegible]

Salvete plurimi. Portitor enim quid mi allocuar, qui mi per horas
mei penitus Portispiam occupant locum? Et quidem tuas
Akenidis, mas Laube, reccepi ante menses quatuor: eis insuper
è vestigio respexi. Lutetiam ita fit omnia mutantur, ut et
ego cogitem de mutanda sede. Fuerit quippe illustrissimo
Electori, nisi non turbat plebs; nisi non spirat nobilitas
Lutheranam sentit Doctrinam omnes omnes flagitant.
nec abnuet, ut vulgo illustriss. primarij Administratores.
Fiet fit ut qui alterum videntur opinionis & dogmatis passim
demonstrantur, & scholis extipiantur apertissimè. Inter illos
& ego; tanquam qui scilicet natus Calvinista, [illegible]
tus ut alij. opinionem eam exauxit, quod ego in oratione
quam totius Academiæ nomine habebam in funere illustriss.
simi, sit satis liberè docerem & defenderem quod ipse
proposuerat circa purgationem emendationemq; Religio-
nis. Res egitur eo redit, ut nisi quotidianis velim
tradiri pipulo, alio migrandu est. Et migrare certum est. Interim
to tantis quousque locorum. Et quidem cogitabam sit nisi
fiat quadrivium. nam scripsit nuper Melissus forsan fore
ut a Norris vocarer in locum Donelli. Sed nunc. sed &
mater me valde desiderat tantisper: nec mi mus
adeo videre tot amicos meos qui Heidelbergæ; Tossanos,
Festivos, Popmios, Melissos, Pithopœos, Stewios, Sinchios; addeto
& Lunios, nisi ille jam nec cogitaret Rotomagi; ubi festive
Rex Christianissimus Academiam instituit. Denique Hollandia
animo meo penitus infixa. eam norte dici cunctanter. Exoptabam
nuper pro literas Italicanas ut ego eadem; qui succederem Lipsio
sed & Lipsium pridem quoque ad me, si quid optari vellem.
Verùm quantum intelligere possum ex quibusdam Rapsodiarum
verbis, vix erit ut aliud capiant in Lipsio loco. At nisi
ego illam professionem; non est sanè quod Juridica ulla eò
alliciant; ita delectat Critica ipsam ambrosia. Reliqua XXVIII
Suspiciones prodibunt spero, ad finis Autumnales: Verùm tantò
expectabo nostio quod notata in Seneca, rapta in sanè & humani
mariè. quid mi enim? vox est quinq. dies quod Seneca sub pressa
to se fabere significarat Comitius; postquam adeo mea ad eum
intra pancas Hebdomadas. faciam, si possum. sed & spero ipse
prodibunt V Suspicionum libelli. Vos quid agitis, quid non.
Sane ego vos, ego fogerbetis in oculis & corde assiduos.
at quid? jam triennio abest, & vos semel ad me epistolam
ille misquam indignor plane & doleo. & si tamen quid
possent: tamen in frugam illam Regionatim. Sed tamen mecha
est. Patet vobis iter ad me per desertissimi Amstrodami, qui deinde
ad Ephesum nostrum Britannicum. ô vos tardos & desides qui non
scribetis, cùm possitis: ego non possum, cùm negotiam prius an
quicquam respiratis mei. Sed valete die XIII Januarij 1593
Tuus non dimidiatus sed totus
Janus Gruterius 183

Clarissimo prudentissimo doctissimoq; viro
Dño Rumoldo Hogerbetzio Legum Doctori, & Syndico dignissimo.

Leydam

Iamq; gratulor Aemilio Rosendalio. Iam trend annos est, ejus
de te, mi Mel illud quidem Euthymiae. at vera vbiq; minus, si te
amas, (si vobis modo. de quo certorem me vti facias, vnica
& quasi certa cura abstrusa si miseris ad nostrum Rapsingium, vspiam
Basileae Hieronymo Comelino Typographo Heidelbergae. genera-
rium Mr Plantini & comodè Coloniam miserit; inde plana
ad nos via. vicaris forsan quod palatinatum indicabo. itaq;
te expediam. Ex quo obyit Ebrhor Saxonia Christianus, solo
corpore sasi Vuitbergae, iam ferè certus habas vstare &
multus. animus ejus mens transvolavit superbiae vsq; fru-
quenq; adfuit Virtus. grandi virgini XXti annos, mei me-
minis, fidei D. Henrici Smith olim Artistae Eberhor Fa-
briti Wehy; nunc verbi ministerii professoris. At simulatq;
Illustriss. Administrator Saxoniae à nobis professoribus urgi-
retur sacramenti, ut fieret, fidelitatis, et nominatim ver-
beller in formulam, vspio quam, Concordiae, ego una cum
tribus aliis, D. Eberhardo à Weyhe Complutensi deforti primaeq;
lor verbi Veritatis professore; D. Petro Wesenbecio Cadomi
Veteri, M.V. Alberto Vaito poëseos professore; ad fauces abnuimus
atq; ita exclusimus professione nostra. quare bonum fortuna
patiebi corpus meum animo compingere; quod fieri post
planè erat, si vsqueq; concederemus; vti fortè est; ja adhuc mi-
ne fabet Heidelberga; sin verò videt spem nullam, brevi
deinde, si Deo placet, maritimum conspicit. sit excidio condemnatae
& in longè incidio melioremq;. nam beatus si prudentia, vspiam
jam melius; ita vsquam graphium & Apellae prorsus pigmen
expressit mihi id ferè ante annos. oda ea fame pellex mihi
fuit & proxenetria: Roma, si tanti putas, petis a Dousa f.
eius [illegible] transmisi. vrgo quod vspiam, mihi ut bono vobis
propositi mei pia prosequaris, precibusq; insuper quod hic, quid
uxor, quid familia. mea frater vsque de se. studia mea, utcunq;
interrupta, marcent & deficiunt. proximis tamen, ut puto, mi-
Deus prodibunt suspiciosum meorum libelli XXV, quibus Senecae
Plautus, Apuleius fidum melioris. sed et procudibus mox Mus-
sonica. ei nos adjecimus emendationes, explicationes, allegatio-
nesq; omnium ferè locorum simplicium. Dicas, nobis
perpetuas; quid ad hariolum? quibus unica vindicant philosophi
multa alia erant, quid hoc haberet garrire; nisi si D. Francis
cus Junius amicus meus & Avunculus (Fabricius enim uxorem
Smeth socrui mei, conjugis (sororem) properaret Lugdunum Bata-
vorum, et ego, jam alterius femoris ordinis, vacuam vsque cogi-
tationum. Salve vale cum Illustr. uxore & suavis. liberis
quibus, meam vnicam, osculo. Heydelbergae pridie Jul XIIo
Jun CIↃ IↃ XCII.

184

Clarissimo prudentissimoq; viro Æmilio Rosendalio Juris utriusq; Doctori, viro & amico singulari

Goudam

Iam semel ex quo abeo Witebergâ vobis scripsi, carissime Gemine Roseradii. nec ullo scripho uerum nactus eum qui forte ipsa de manu in manum. Et vero, ut ingenue dixerim Heidelbergae adhuc incubuisse scitis. exinde totus fui in conficiendo sermone ad aliquot missi explanatione, & colligendo in unum omnes omnium eruditorum explanationes quae opus magnum, quod quae scripsi ad finem perduxi. debebit nundinis Autumnalibus. Nam ante quam me sors vocabat a Curatoribus Lugdunum ad professionem Ethicae. Vt respuit Electoris paratum mihi ad suspirare, obtulit mihi quae historicam, horum mihi iam alia ming ad ipsum curavit. ita quae nemo fuit stipendio exhaurendum ipse mihi de suo largitus fuerat. Habes statim rerum mearum. Suspicionum libellos xxix duos statis Sabico. morabitur vos typographus, nec non ad modum mihi. mihi enim facio & authores interim. Vos, ne vexatis, ne furiatis, nisi quam minimis mihi. nullas quidem scripsi nisi quas miseratis pro nuncio illo qui Witeberga veniebat recta ad vos; et interim nihil intelligi ne per fama quidem, ita solitarium & [illegible] vitae genus; quale tamen vobis invideo. At vestra nunc interea quid? non cessatis scio, sed quam sabet quaeque dies lineam. itaque fac & nos aliquid ejus videamus quod circa Alpes & Cujacium. tali circa Sabinum, aut omnia me fallent. Si nunc omnia observatis in Dano; at si tanti sunt, mittite quae do ad me scholiora: ego illa suspicionibus meis inseram, purgabram in pauca. facunt & faciles & alii, etiam nelsing me. Videre quam minime Sabinum Plinii quod rubet, desiderius propter tantam vetustatem vestram angito. nec qui vos accusem; amatis serio etiam talia eiusdem gydalionis. velim tamen quando vestro fato, id mihi denuo rescribatis. Salutem fortuna nactus salutem quae ea quae Witeberga. vereor ne videar quae supra nos cui me meaque commendo; etiam vos cum. capitula. Heidelberga die maii altera 1593.

vestre animo totus
Janus Gruterus

105

Clarissimis præstantiss
simisq; viris Duci Semi
lio Dom. Jacobo Rosenda
fratribq I. V. D.D.Cr.

Gaudam

S P. Vbinam gentium laborit tempore mei mihi obversentur literulae & amicae tuae cum multum dubitarem quid mihi esset agendum, multum dubitavi, quid mihi esset agendum, multum dubitavi, quid mihi esset agendum, multum dubitavi,

Clarissimo prudē-
tiss. do chiss.pq. uiro Dño
Aemilio Rosendalio
I. V. D. & amico
primario

Gaudam

cō uthetur
operis Rapsi
Longiani

130

Mi Aemili, mi Rosendali; cur sic scribam? Dicebas tibi occasio
ouis nundinarij Francofurtensium, et hic scribam aliqd meis re-
ponere litteris. nam ego semel his Belgica lingua et propensius
et complectamur simplicis scribam respondi via Leydensi; qua via &
gas recipies, nisi forte hungaro pluvius qui sas fraudi, et vestra
urbem inviserint. Ergo quando erit, ut inglem hic nonnulla
ta nobis scribam communices, si orbi hic vivas? certe mi reuchin
va grandius theatrum quam ipsum hic amagi domus. et si typo
graphum desideras, nos hic procurabimus optimum quemqz. Ego
plane adsum languens & macro, ab hinc scribi illo vita qui
mihi partem mei abstulit, si non abstulit. videbis tamen
mis familiaris mis non scribula postrema novum
praesidium. sed quid? sic unica est hic bilga puella. cum mihi
duram, alioqui ardisset nemiqz mei scribam. ad mecenatem
ducere quod sit periculosa simul potes. et quod aliqui scribae
abelleche a scribis, ab amicis, ab agnatis, ut sequam
peregrinum peregre? scribam mis ne scribam scribit, ut vel quod supra
in mi ambiri scribam mihi, licet nil scribam prius scribi examini
mi sententia. sed de gas mi cribus qd dixeris: magis in ego ad-
gue omnia mea et cui animo meo deliberavi, mihi ut con-
stituam. frater hus germanus amicus noster etiam anno contra
cum scribam, ut vivat, ubi vivat? quando transmittit scribam
Goltzii quae allexit pandectis an codici? audivi a scribam
expecto; ut et has epistolas, quas mi aliquis scribat. vale mihi
et salve cum tertio nepote et dulcissima illa scribula. scribam ge
delbergae die 30 Aprilis anno 1595.

MUSEUM TRAJECTINUM ACADEMIAE

181

Clarissimo pr.a praestantissimo
Viro, Dno Aemilio Ro-
tondalio I. V. D. excellen.
et & amico
Goudam.

Nota Dit sett zyck tobbeck tus Dirck ... Du vinder ...
... M. Dryus sondert ... tobbeck ... gebrumelt ... Dryus ...
... Dbbeck mit ... Dryus ... Du ... Dryus ... Dryus ...
... gedruckt ... Dryus ... gebrumelde ... Dryus ...
... tobbeck ... Dryus ... Dryus ...
... Dryus ... Dryus ...

Dryus ... Dryus ...

ACADEMIA LECTORUM

189

[illegible]
[illegible]
[illegible]

noïe nostræ vigorem illum industriæ tuæ exuviam. Nunc de Gabio (quod felix & faustum sit) respondeo. Ita enim videtur mihi Dn. Alberda, Domo præpancorum Dominum: me vero insignite sibi devinxit comitate sua cum mecum nostrum colloquium multum historium. Itaque si quid tibi fecit fortuna, quo tuum mihi conciliaveris. Hoste mundus et pudet a me martialis illa locis corruptis e mss. palatinis; qui Dn. Dousæ medicos vellem: nec dici qui eum expectaverit. Mi Rosendahl, si me amas ut te scio facis, valeamus ad Plautias nostras. mittendi tabio nostra est scabra de modo vobis modo. Amstelodamo usurpata pudet Bonnæi me cubiculi nostri in mihi crabitur. is est poterius comitium et Gabbonatis sibi mihi scribit. Et alioqui si tuas hadrianis duo sexcentis suis mirifice nisi amplexum pro amicos nostros. Si Dn. Douza non nescit tuas multas quas mihi de Elzevirii, si dicas eum nuncupata me Elzevirianam illud quis Belgicum vertendum sibi mihi: non autem restituere, quoniam pathos mihi ipsius statutarii nequam, aversus mensis ac Charubis, quas ad usum tuum; me de illius, nugas. valebis me aliqui scripsisti de alii Hagenbeck. Cubita illa mea ora vale; accessi ad poetica, à boni me quod Deo spiritus ad oratorii imperatorum. Itaque mihi si pestilentia me mihi mea tuas transmittamus, quæstionem aliquam poeticam deamabimus. Itaque id unde à me fiat initio; quod ex eius Burmanni ac Scaligeri Catalecta lib. 14: Ignem longum itaque silentium, me scripta diffamabitur; Heinsiana, à me eodem vocat unum sta tibi impetu interpretari Albumasar. Nihil mihi vel quo scripto Bz. his valeo me Rosendali de. Ciceronis me capo suspicari eorum aut Albias. Salute me tuos Dominum Hugonem. Dabam Lugd. Batav. XII Novemb. 1601. T. T. Gruterus.

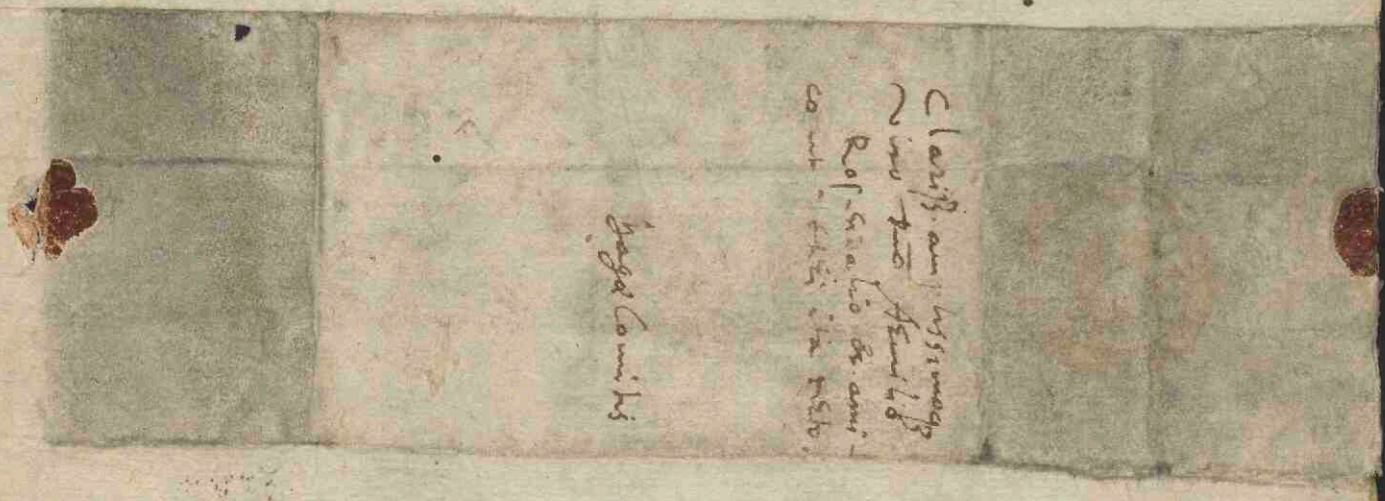

Clarissimo Domino Josepho Scaligero Amico suo Honorando.

Lugd. Batavis.

Iamus Iuuenis Adriano Vandæ Meæ salutem pl. Sexdecim annis
Iuuet et amplius quod altæ alteri vetus allocutæ Iuuenis
Thessaliæ. Quæ tamen vigeat amor tuus in quo postrema
æstimabitur vera pietas mea studiosum me tuæ doctrinæ;
adeo ut peregrinato nulla quidquid mole detrabatur:
quod posum Literis meis aliquotus tibi indrassem,
nisi Barbarus Dubius fuisse de loco in quo agebas;
magnæ quæ gravi nuncium Belgarum Iam tradituri
qui me de tuæto nobilitat retinuit. Ut grata comitis
tuæ Estoræ Belgicæ Mecænati. Se ysb enim deprehendi
vetus te Hagæ Comitis & volutat in speculo honorum
ar dignitate. quo posi et tibi & mihi gratulor. quid ni
tuum Amicorum prospera mihi annumeres; cum hæc Symmachi
Latinis gaudeat qui & alterius bonis pascitur. Et vetera
quotus quisque hominum Latius est, sua tantum secunda
numerans? In vestro tribunali tuum scilicet altæ ne
contubernalis Dn. Nicolaus Cromi oltius. Si tibi mihi salu
tem à me dicas velim, indignæ Iamne tibi adsit in
posterum meo amoreum illud quem inhibimus mentes
Indorum Martiales Pomæ. Quod si affectu illud augeatur
Germanus augeamus Literis scriptis, quidque vivi Ger-
manis qualemcunque repræsentat imaginem; sunt te
mihi admodum Lubentes. Ea de causa nihil te mul-
cum illo mi Dne; tuumque augeam brevi libello
compellati Dnos Natalem & Emmichalem veteres scriptis
suis claros, quidque te utrumque dicam vetus pri
Dn Basæ nobis reparare dignetis; tibi si quos alios
nosti qui me Latine cognitum tam Longe a vobis
posthac. Literæ tibi mihi multum tradentur si nimis Gra
Gabapoldi vno Elsevirio quotquot bis ramdanti
ad Francofurtenses nundinas. Dò enim et ego
in Venetiis Sohodæ animi a rerum mearum relaxandi
causa, dies aliquot Gabio feriatos. Reperi apud in pa-
pradentis commentarios nomen Gisberti Zuichemi. Is vixit
est filius Guilielmi Zuichemi, vir si tibi mihi quoque
multo more salutem nobis, ut apud omnium amoenum,
prius revocat in memoriam nec illud audiorum domestici
dignitatem qui te Scholasticæ Francorum illud Gradus animo
nobilium vir a studiis nominibus. Vale vir optime &
me ama hi observantem. Scribebam Lugduni Batavorum
anno hui observantiæ. Scribebam Lugduni Batavorum
mense die 29 Novembris 1601.

ACADEMIA TRAIECTINA

191

Dich mych gehts
mych gehts
Doctor D. Zwick
Pandect Mecht Kart
von Justitia &c.

Th Hagen.

S.P.
85

Ante XV dies utinam vestra scripsim scripsi per Dn Werdtm; vos vero scripsi
honeri, quia eum vestimenta habetis longiora quam vobiscum. Et vero cum capta
vos [illegible] ubi opem daret, [illegible] ad amba vos allegaret.
Cum videtis ab aliquot @nis in maxima esse expectatione historiae
Belgicae, et vary tam varie scripserint, magis mentes fuerint a
veritate [illegible] partis; me talis me vetuit nunquam potuit;
cogitavi mecum, et cum animo meo, conservari ty posse sinceram
veritatem ad Lx annos gestarum, nec tamen neglexi quidquam. De
authore vulgatae fuit possit si aliquot colloquiorum volumen, alia
plaraque scripta, publicata, Consultationes, Vetter &. quae prodierunt a
Rege pgloquio, item prosopopoeiae, Citationes, Expostulationes Regis;
nec non Apologia, Defensiones Responsiones, libelli supplices nostrorum
ut item Remonstrantia, recusatio, Tumultus, Motiones &.
quibus singulis & universis, nec gratia pudore, vita nonnullorum
scripta vix et materia historiae Belgicae, ut postea & succedo
me gratia indirabit, ne ipse velit de tanto utrimo omnia
simul possit. In Gallicus tabe quod multi sunt qui me morbo
debent sibi nonos. Historiam de La Popeliniere. De qua ne mi hospes
dabi velim communicandis cum Hugo Grotio mo, item cum alys.
Si eum Lugduni vobis no-sulti, vero gaudium amplius tales
qui agnoscitur. Jam eum habeo non nonnullas farragines
de bibliotheca Colinii: vos q mihi suppeditis & desum. Itaque
aliqui de [illegible] ad Andream Schottum Antverpiae; sed is cum sit defessus
ho, & valetudine, non respondit; veritus forte me de parte detegendarum
urbi et migrandae & quaestus quem alunq; ex his. Si propositum
meum vobis non displicuit, submittam operae pretium libellorum
quorum mihi est copia: vos habetis opem ut & alios manuscriptos.
primis vero curabitis ut quam [illegible] tempus vulgabitur mihi
illi accommodum, statim respondeatis mihi ad me. Donec scribo
quod de mysteriis quae Hagae scripserant mihi aliqui mendacium
quendam Italum [illegible] ad colligata. Si is est ille Paul. Gualdensis
quae dicit se hic apud Lugd. Batavos habitabat apud Lamb. Bibliopolam in Circulo
Graeci, mihi esse debet ut notus, quasi vir sit ad Dn. Vulcanium
alloq. Sed nunquam respondet; ut vulgatum aliqd mihi ipsos si-
multatis aut ego forte gemini illi scribo. ad multos scribit, dis-
me vel unda adscripsit salute. Movi ad historiam propensum
mihi Mecenatem; sed nihil dignum datum gratum ob omnia obsequia
quae post in annos, dies addit. Movet me Hadelius quae pietas applicatam
Deus Ex Catalis Emortualibus q. vero scripsi aut fama dorsum de-
rum. Vos fer quaeq; suppeditate ingenuis meis magnopere depositis
ephemeridibus. Et salutes salutes referebat mihi pro vestro animo
vero carissimam mei Electoris vicem ego. Nunquam ex mei
Sermo Francofurti nobis ordinarii, et alius mutandi & tandem
fallendi causa. Salute vestros amicos nominatim, sed id fere vitio
verbis, fide. quae et alienae sua et pallacia quae vis rapiant in medi
amoenum mihi vos q. ad @hca a me mihi alienis. Haec Ubiae
meo more raptim Dec 14 Octobr. 1601

Ante hos fere menses ad regnum summum Doctor ... mi offero atq;
Zuichemum Goltzium, cum fer vix fuisse vos ego N. Grutherus
per mihi XV. adeo ut illum obtinuerim
Antiquum. Ubi enim mihi vos tam amici; valebunt ty
quasi partes ubi inter vos illos

192

Cl. amplissq
Viro Duo Æmilio
Dn. Jacobo Rosen
salus plurima
&.

ffrag.

S. P. Amice prime. Per incommodum accidit quod 186
tua littera hesterno die allata
fuerit cum Epistola Hubertiana: dum enim
in tantum differt ut sub discessum meum
ego primum mancipium reddat. Ideoq; nihil
ex responsis fere, cum expiem, ut plane mutuatur, voluimine intexere. Exa-
ctionem tam accurata, non erat opus inter nos, quorum quietudo a fraude a-
bhorret, non suspicionis. Interim valde me cepit tua pietas, qua deum pro se stet
missio quam meditatam comprehensa mecum. Quam velim sint intelligere
homines quibus se mancipavit Verbum ac Dominus! minus gaudium sumeret si in caput
meum conferati. Sunt tamen primi velut ad majora gradus. Quid si quod sitis
Veteris mitis Ecclesiae Salutem, inimici, audiret, quam vere vos in illa Luce
respectos putabam in patria, loco arvo & ubi vos pauciores tabellam. Et si
et adventum Batavos adolescentulos commendabam vis imprimis pro Rosendaelio
meo, Sorvoq; Gerardo Leenhovio, ut digne tandem in scripta memoria
li, ut loquimur. Et minum est, nisi Eucherii filius vos de nomine com-
pellaris ante @mne. Adversus meum ad vos stilo scribatis; nisi quadam vaga
-ut illustrissimus noster mihi tam favorabilis. Quo est vere stat & consulo
nat & Latinis Germanicorum. Te tam suavitate acquisitore in aphorismo
certissima compages habeas audi, ut & quo parentes mutari filiam unicam.
Superiori mensem faxet propria manuscant. Ego id adjuvo meos gratia
nel, mutuoq; humore utamur. E priorubus matrimonium rebutia mihi proles de-
fuit: magnaq; filiam relinquit compechorum mea arriba ac pignus; quod
etiamnum valide & mirabile sub umbra nominis mei adsciscat. A morte
meliori demandata mihi est cura Bibliothecae Palatinae; itaq; jam diuq;
vultum atquisitum mutarem optimis artificibus, cum libri copia sit mss. Grae-
ca Latinoq; ingens. Instruxerunt dilucq & tamen adjuvat; ad descen-
ad Epigraphas mille aptius, hodiemq; XXV quos ipse concinnavit vester
ac nostri Stratagit. Forsan etiam adjecturi Notas Senecae ac Tyronis quibus
Latina utebamur est. Martialem emisimus vitae Plinio, sed parta mutilum;
Utinam ejus mistatum Stratagit curat modo reperiri, quo est remissi
vita melioris Lugduni Batavorum. Diuris cui bono Inscriptionis hoc
pervalorum. nullius momenti? quando & ego cui bono sunt pelles in calo
magistratibus non primum sed secundo fidei ultima? Nimirum comparatione cum
cui Deus ejus gratiarum majorem tribuit. Et aliquin cum nulla scheda respo.
nullum regnum, quo ad familia quidem, ubi etiam servi: atq; ancillae, cur ejusdem
abhorrentur? quod si de ipso contemnebat illud martialis: Invidia quod
habet non solet esse diu. Si dum invidia non minus, vix appareret pars
multissima magistratuum praesidumq; qui composita patriis artisq; divitias
suas ostentare cupiebat. Impellunt magis illi velut illi de foro, qui si-
ora tibi velabunt, velant in sui poterant. Ego silentio fui Stratagetis fidem
se ipsum. Quis enim mandata ad opus suspicit. Quod me si sonuisset à me tale
quid venatus fuisset. Verum ac mea obtus dolore. Quos literas mihi in mea
quam quamplurimas, sive duas natalem diuq; natalemq; veteri ipsius D.
Vos. Batt. vos te quaeso deum ut etiam alacrem. Cupiemus libros habebit
eum complectatur Quos illos duos oro q literis scriptisq; clarissimis. q.
Inde, cum & vos habeam (absit m. pie patriis damnatis tenebris te vera
nostra, nostra naturata jam integro diuturno) Deum q. te, quo te huc
nostra est, me educato. Gratulor illi alteri germano Romanum illam et gratu
quam in tuis literis reperisti colossi Apostolo. Vultus mutet tanquam si
lingi mens esset cognitum Gustavia Belgarum. Unio nihil mihi est: sed
cum valeam vos simul atq; Gustavi absimpi fragmentum asperitate, et dare
non nulla gratia, non nulla odio: valebar pulcherrimus postcutati, siq; mansuet-
here gestu vera fide incorrupta si colleritis in novo ortu patriis, mandatis
nimis, Apologiis &. sacri singula atq; universa publicarem velut futuris
gustavia relegatis. nam quid mihi cum vera Gustavia, cujus ipse non sum? Ipse
Stat pancar geminae hastatus. sed ay mea Gor si futurae Brandi? Gris enim
quibus, ubi celebrat Limine quazo Eptazo. Mea ad Onofandrum sunt politora
gelli nunc posuit, Gor ego, tanquam si esset axioma atq. popatio, librazo
audiuntur autoritate pro platonis Artis Cicronis, Xenophontis et pro
Euripidis Gradivo latinos intermixtis mutuo sunt poetarum velut Spi-
phonum his loco: Jubeat, Deo Dante, mandatis gaudemus. opus pietas potius quia
Veris conveniens, fidelitatis mutuo ut mutatur nobilitas Literata ad alacritate
rem Lectorum Gustavicorum, quorum tot tantosq; Vultus Brandi Stratagi posse. Sed
jam finio, occupatus adjuvat alias Stratagi quas animis instruo q mea salutat pia
mutuo Gustavi Gustavicos. Vale Vrang. & salve mea anima, una cu fratre
germano. Sic me Deus amet, ut nullo adjuvat Gabelo in Germania, in cujus ami
citia tam sincere acquiesco quam in vera! Francofurti Dulcy 5 Sept. 1602 valde festinat

193

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

Aen myn Heere, myn
Heere Simel van Roo-
schaet Raet van Staet
Der gheünieerde provincien

Haghe

188.

Salve plurimum amice Dñe. Cùm constet mihi ex postremis tuis domum
ubi esse haga; absit ut non iam à me interpellaris, cùm ubi (sit aut ut vel-
nia legam) petas, quos optimum duxi ad tuos vocabus conveniam. Et vide si
Gar' peculiaria verbis ar valetis, bene est; ego utrumq; adjur valde, nisi
quod adjur aliquid scrupuli ingerit morbi vestri. Et tamen spero dissolvet
hunc voluptate quam capio ex praefatione tua Bibliothecae Palatinae. Optime
fecit Scaliger, vultumq; contemsit, inde Volfgius, Gulielmius, Scaliger &c. mise-
runt negotium, dum non indices petunt librorum manuscriptorum non
ut consultis his illis membranis variantes lectiones, tamen talis
est planè tantis, ut pro eodem prodesse uti orbi literatorum. Sed & ego
jam majores longè spes, gero quam prius. Cùm enim ex genio reperiam
autorem pote Carthens scripta dictatorem, vetio, in spem aliquando
produci posse in lucem integra, non quidem inter Lipsios Bodinos
aliosq; majoris dignitatis poetas, sed qui tamen operandat mancipio
se daturum. Verùm absq; eo fiet quod cupiens paulo plenius tua adoz-
nari, jam modò habetis centum illas meas dissertationes poeticas:
quas ubi volueritis, vestrum sit bona fide, q.d. rotundè pudicè vetus
prostituta, ut solunt dicis scelera pede, dant via pugnam, aut despera.
Nunc habemus sub prelo Appendicula ad Inscriptiones Gruterianas
IX; cui accedent Judicij. illi XXVI; ut non Notae Tyronis ac Senecae
quibus Liber verbum est, quas Lipsius non arbitratur @ plus in re
natura. Vide quam magnificè ego de nobis. at plenam si non vides potis
mum, ut clinem à te à fac hoc lapsum fiat mille millia salute salutibus
vigiliarum Vestrarum turbis vel pro nobis. De Barbarico vero Belgicaq
quasso ut meminerit, ar pro occasionem meam coercere non dignetur!
ego sancte Lipsij ad me Literas, quas potero reordire, nil aliquot potentis,
ubi desiderata transmittam vere proximo per Helvetianos, Carthens, ne for
ipsi noxa sit. unicè mirer Hominem illud fieri ubi celebritatem magis
quam municipalem. Sed fit pote cum quis aut gloria, aut commodi sui
non habet cum modo. Salute admodum reverentiae Vestrarum illos meos ami-

194

cos, magz also tamen sunctos, dum Casimbrotio, dum Neostadino. Sed mit dem
Grotio, dem Junckerino omitto, quamvis mihi quod vobis; quibus ego plurimum
assurgo; adeo supra @nos experiencia sapientia sapientia. Valete par fratrum fra-
terrimorum, et me saltem per memoratos vestros literarios integrate epistolis.
Heidelbergae die 24 Novembr. 602. Fui indignatus sutitem, ingt mihi obvio
misse Ingrand cum Breddrodo Uzo, qui ad finis Legatus ex prepetuus, nisi
arbitratur Imperium esse potuisse Gyges rei causam, & a Delphis & ab Sy-
gentina. Cum vobis XIV duos fic subsidiis in Gospho publico, si mortalitas
ab alio amico prohibuerit, gaudeam me habui vestra scripta, &
et coram vocem resumpsero, loquaturus. Vester Grutherus
Amplissi. Dni Donsani me salutari gaudeo audio, non ostentationis et me tibi mihi obsti-
sit tamen salutatio si adultus consultum. Dnus Clarentius mihi Jo. Gruterius
mihi salutabis

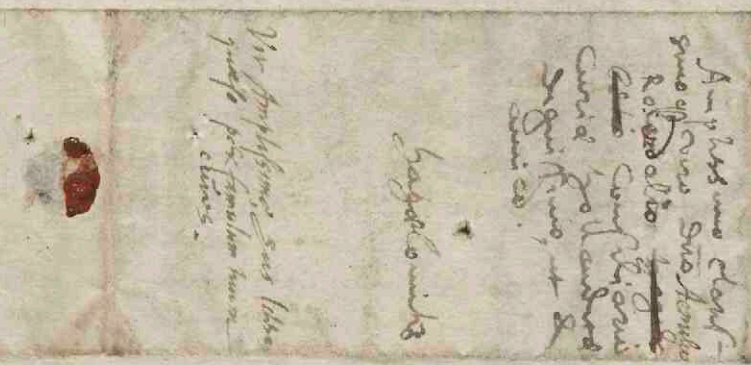

158. Hei mihi quod literæ non literæ esse nec! quæritur ubi ovidius: at ego quod non sim vel Lugdunensis vel ejus literæ! quo vos confidicat post longum intervallum vobiscum, alloquerer complecterer familiarius, certe nihil mihi optatius optarim. Et sit tamen hujus aliquid! fit; si modo id alicui fieri potest, quod credi vix attinet. Ille divus princeps urbi orator unâ cœpit mihi plane gaudet, omnes item sensus alios affectus. itaque vos vultibus quo modo sim scripturis; privatim dico, non publicè: coram mone et à se, et à personâ quam cupiunt, sitis prio amplissimus &c. quidquid si contigerit, mihi fiet et propiè quidem fiet. neque enim aliorum his mihi locus aut familiarior amicus aut rectior. hinc cognitas de moribus ipsius, deque inimicis, rotundos simplicius et genuinum meorum. Cæli ogilet mutuetis inter vos, ut inter dilly vocabulo valde frequenter, quo à radice audiam accidisse si aliquid plenarium propter me. nec sumptu tamen opus major. sermonibus lepidis venabitur hominem potissimè dumtaxibus at parcatis; alioqui parci ubi ar potis. Dic cauta ne scripsi item ad D. Zogerbeck quicum caput conferas unum. eo ipso infinitis modis delectaturus me vobis. Literas ipsi aliquot aut capias vestro. itaque amborum potissimum an etiam communicari debebam, cum meis velle publicari mihi à se. sed tamen si hoc aliquot scripto, & mea gratia manum detrahitas, quia famulus legere nequiverat, neque ego habenti illa hospitiana cuiquam communicata, tandem cupiebam. ut ut ipse nobis sine famæ ejus ullam, inimi labem, aut minuatur scripto, si tamen vobis ut nobis. Longitudinis ipse ipsa ipse reverentissimus, qui fidei fidei mihi sum assumta. itaque eo etiam vobis gratior. utinam aliquando hos quoque locos abhegaretur aliquis quæ dignaremini commendatione vestra! nihil mihi contingere optatius; fortemque frequenter mihi pocula vestra memineritis. Ad ipse vobiscum Cornelius, quamdiu gratagat quintus Aphis mensem, ne simul quidem mihi versus propter se. causam scis, de Charitate nro. cur hujusmodi quæso detinetis? an forte, periculum in Corne? Longè alterius indolis respicimini gaudet nostrum, et qui norat ubi personam publicæ ferre deceat, ubi privatam. at alterius, penè miserit, quæ dormit ad suam Larvam, ut labore respiret, ut verisimile est. Vigilet mihi vigeat et lupp. Coquatur, cogitet, somniet. Ego Musas, Charitas famosas & Nayades. etiam Napeas, auctus quoque filiolo die February 27, salvâ puerpera: quod latissimum accidit. neque contigit antegar: adeo ut unâ partui amor- tua altera gemella quod nitegeni depotarit & in obvertit. Strabo quod vultis ad gratiam tuam, sine ullo gelidi argumento; sed tamen ut etiam ad me aliquid possis. Dic mihi tantò. Tu istud scio vestrubes cum uno gaudebis, prata alia nova mihi studiis singularia aliud compatre uno nutritissimo. plura lebebad: sed in ipso vivâ gens explam: itaque utrumque interpretabar ut omnia fortuita plurima. uno tantò salvo & vivo cum tuis quas salute officiosè. Heidelbergæ uno mane ut solo raphum die prima martij 1603. Tuus totus Gruterus 195

Amplissimo consultissimoq3
Dno Dno
Aemilio Rosendahlo
Curiæ Supremæ Assessori
fr. amico plane singulari

Gaga Comitis.

S. P. Rescribas brevi amicorum more. Nescio quid mali me-
fuerit cessatio quam à me tibi dedit Langelottius 4/12. Ex illo tempo-
re nactus tales, qui silentio interdixit vobis @ hos quatuor menses
scheda nuncia mihi ad mensem. Sed cum pulverem rubatum
las si obvenisse, literam alteram vocabus tibi me scripto, & vale omnes
musas rogo quotquot, euergiam amicitiae hac mihi dentus me mu-
dias; Hominis jam lectum & gadem & tenuem fere video. Si ipsum etiam
in sic sorte natum in loco peregrino, ubi amicos habeas, ante
mimicum nemines, paulò pro prudentia tua aestimare potes.
Iam omnia studia abjecti. tantum nescio quibus incumbo rapsodijs,
dolorisi mitigandi causa, aut vitandi ut aiunt seu malorum.
Itaque utinam a Meursio Florentijs, etiam dentur è ms. Palatino
de quo alterum tuum expecto judicium, ut si juventuti non abhinc
futura putes, alteram etiam nunc extendam, quod typographus jam ab
solvi & non potuit. Eidem secundas tibi adhuc ad proverbia item colo-
gnensica, Italica, quae plurima habeo ad manum. sed non
etiam (mitti mihi in promtu Belgica alia aut Gallica. quare si qui
aut scribendis aliis, aut e museo tuo pauca depromere potes, mecum
mihi invideas, cum fructus ante meos gratissimos. Eundemque mihi
ultra decimum diem mihi tradatur in manus, donec typographus do-
mum comitetur Amstelodamum. Idem symbolum libenter emendarem
ab tuo sine damno; sed non audeo ad eum usq, qui jam lustra a-
liquot nec verbulum quidem mecum commutavit. Similia tamen quid
ubi posse ab hujusq. Graeco sed tuus potissimum interpres, q. d. Hel-
ius, vel Sanctus oro. Exemplar si sint ab Elzevirijs & subinde mihi
vno vno. Valeas valeat & salvus, cordatum meum a Grutero sae-
pissime nanctè. Ipso Paschatis die 1610 Francofurti

196

Amplissimo clarissimoq; viro Domino Domino Æmilio Rosendalio, Senatori primi Ordinis, ut & amico.

S. P. Verorum amicissime. Debebam omnino uberius respondere tuis, gratamque Mosarumque Magis debitis: sed sum Francofurti in nundinis quo uno dicto, nihil non dixi. Caeterum plenius alias gratitudinem & officio meo, sed magis voluntati; quam nisi adsiderem erga te prorsus esse fraternam; pectori meo genuinum meum: ita ex quo debui, summis, semper mihi fuisse amicitiis intimissimas; vicissque dum ero: adeo optata tua erga me studia quae (ni, non scintillas modo exciere sed flammas. Et vero mihi mihi fuit acceptum quam splendidum tuum promissa ab alio, quam ab offensa; quod me demceps continuis reliquiis meis excitabis. Ergo enim gemendus cum gratulabor tuae virtuti, quam alioqui, si in corpore, certe animo vere vocandum fraternum amicum? De Belgicis proverbiis, plurimum te amo; & quam mihi gratificabit vestra in Florilegii parte altera, extendenda, si vegeto, sub vos nobis. A Grotio autem nihil accepi. gratias tibi, tamen gratissimas libro ob curam Epistolarum in scholam tuam, me solo legi libenter, sed gaudere sum sanctissimis nuptiis accessisse quoque poetam verum, & ex facundia ac Charitibus acceptissimum. Det deus optimus quam diu vitam tuam. Ego adsper asylo in vicinitate, incertus manendi; utique morte electorum nostri. Haud tamen temere movere possum, quod res mea peregrinatis in eorum manibus, qui vix redditus emittant, nedum sortem. In summa, experior mihi non malorum adesse Genii. In scena tamen optat supremo gesiendi meam si non decore, at non dedecorose. quod ut porro fiat, vendam in me & bibliothecam meam, verborum inter mortuos, alias relictum suas opes, suas dignitates, & ex consequens suas item spes ac metus. plura volebam plura quoque debebam, sed interpellor. Vale itaque amplissime vir et salve; quod dem dextra vobis Deo fido huic, tuo Grotio, & si quis optima apud vos meus Mosarum. Francof. Ord 24 Septemb. 1610

Vester vero merito totus
J. Gruterus

ACADEMIA TRAJECTINA

Amplissimo clarissimoque viro Dno, Dno Æmilio Rosendahlio &c
my adytus suis Knüterdikianis

Haga Comitis.

Ecce tibi comitatus meos quatenuscunque frustrum, viz summi florilegii, ingentem partem alterum; quod obscure auctorem zoddtum adagijs tuis Belgicis, ob quibus multum te amo, plusq adhuc debeo. Parata est etenim Latina pars tertia; sed nondum omni Adagia Gallica & Belgica. Hispanica, Germanica & Italica plura jam sunt ad manū. Itaque si et mus Dn. Grotius memoriam suam conservare dignatur, & mihi communicare quæ Belgicis ejus deesse credebit, satisfaciet & promisso suo et meo voto. Ejus interim plurimam à me nomine salutem debito. De me si quæris, sum in eodem statu quo ante triennium & amplius; ago vitam, magis scio an ejus locis inventurus sim cujus conditione uti possim: adeo aut puellæ juniores sunt, quam ut convenat juvenis meæ statui ingravescenti; aut viduæ vel senores, vel onerata liberis. Si tamen jam in statione perfecto, famula mea requiret omnino tale gubernaculum, fidā utraque jam grandiusculā, quæque deo & moderatricem desiderent & rectricem. Eam ut Creator mihi præstet, vota facio apud Deum opt. maximū: tu, mi Rosendali, precibus meis adde tuas. Sic nunquam tibi obtingat quod circa uxorem, circa liberos, doleas. Ego jam decimum hinc vocabo liberis XXX Suppetiarum mearum nimis diu promisarum: aggrediar deinde emendationem altera Seneca ac Julij Cæsaris. nam Discursus meis uberiores in tacitum, in Livium universum tantum indigent disruptore, quem ægrè jam reperiam ob manus meas celebritatem, deoque minus adsequendam a juventute talium artium rudi. Vix enim reperias, quam jam fere jacent disciplinæ humaniores. omnes studia a stoicis transferunt ad medicinam & causidicinam; in eaque præmium ferunt illico post altera quod. artes alias omnes me de limine quidem salutante. sine comitijs quem semel agatur cum bonis nostris, cum corporibus. Verum nihil jam ad epistolam. vale itaque & salve, mi Dine; salute etiam meo nomine amicos certissimos D. Jacobum fratrem. et si datum mihi fuit, quinq me adhuc hebdomadas subsecutas, quod debui ut pie severare denuo pergat, vel constantia sua causa. idem ut ipse mi Emili, facias, si rogem, sum injustus in naturam tuam ac mores. quare supremum munus potius obsecro, ut te tuosq diu diuque sospitari digneter Jesum. salve a Genero tuo qui ejus præceptabatur Francofurti ipso die Paschalis Ch 19 CXL.

198

Cl.mo amplissq viro
Dño Emilio Roskendalio
&c

Bagio Comitis

Joannes Gruterus Aemilio Rosendaelio sal. p. Optabissemus tuis multa libenter reponeremus. Sed quàm facile in manus nostras non sine fraude mei, &c alius jam quidubio intelligesti. Itaque tribus verbis vix nuncio, gratulari mihi fortunam tuam, quòd tibi Saltem non sordescit florilegium meum. Sanchè enim tibi polliceri posse me nunquam gloriosum esse duxi, quin ea vel verbo non digna laudaris, sed vel vehementer adsis ad ea tollenda, cùm me mittente accipies. Veniam tuo judicio fretus, quo est amoenum & aequitate mixtum, praesertim cùm tabo tertium tamen. Scio esse in quibusdam versus: sed debeo me accommodare ejus quem colo verbo; debeo aptare stati mei. Sors enim praesentium vetus: Brabanda sequitur quos fortior. De migrando, ita est: si alibi locupletior advocatus salarium, vel dignitatem aliquam attrahere. Ita locus est in quo tot possessionibus calamitatis amaritudo, magis displicet: tantò magis quo adhuc videmus, desperatum nancisci quietem ex animi sententiâ; nisi jam domum redux, una annatum magis quam obligatè ambobus. Non abhorreo etiam a Brutanna, ubi adolescentiae fides & praesentiam ejus. Sed ut remittam munusculi hujus mei, nisi ultrò ibidem indictatus, hoc est ut faciam: ne videlicet missionem meam interpretentur ad gloriam. Sed ignominiosam; uti & gloriae in deteriorem omnia suspiramus plenis. Haud videtur tamen aptus juris in Antigrafo, in hypothesi alicujus fortè praesentis. De turbis Hispanicis multus audio. Arminius palam apud nos male audit; clam Vorstius. Quos Hydrodartos mitigatos, nisi ne potius sint autodidacti. certè parum mihi cum Synesio de Scotti est familiaritatis; ita vetus philosophos tolos esse autochthones aut avaritiae; in paucis verò aliquem superesse candorem. Duo hyperbolae duo Grotio, ubi videris quaeso pl. vis a me salutem, ut & Dno fratri Jacobo. Item Dn. Cromgoltio, & si qs ibi practerea mihi meminit. Scribebam Franequerae 21 Septb. 1611.

ACADEMIA LEIDENSIS

Amplissimo el.mo
viro Dño Æmilio
Rosendalio, ex Ordd.
Cons. &. dño ampz a-
mico pl. obsrvo.

Hagæ Comitis

1583 Iamus Gruterus Emilio Rosendalio, Rumoldo Hogerbetio pl. Sall. Frisiæ rursus suum sanctum, amissa uxore ante dies xvi quam primum duxerat ante menses iv. itaque vides quàm undiquaque sim miser: utique cum modò emunigrae verum in vastam domum, octo minimùm hypocaustorum, in suburbio sitam, & reparationis plurimæ indigam. Emineam vā nusti tanquam habitaturus ad Gar' conjugē, cum goeti eadem Lovens. Aliter visum fuit cœlesti patri; cujus voluntati acquiescendum mihi fuit facio. Utcunque quanta vastitas Gar rationem intervenāt studijs meis; ipse videris. unibilis duas habeo filias, qui regat, qui instruat neminem. O me talamitosum! feram tamen omnia, & deos fabuvos precibus interpellare apud Deum opt. max. ne mihi subtrahant patientiam. Ab Elzeviriano typographo tis Hondiegh partem tertiam ope sanctæ prodem dam mihi stipulor per hypographos. Eam nox sequetur pars tertia, si ipsum habuerit. Commentarios meos Politicos in Taciti, in Livii, qui fuerit possit Gar sperare: opto tamen. Jam inibi eram uti in manus numerem & perlegerem illam Jani Gulielmi in Ciceronē notationem. Obt. Cinos xxx; itaque nuper Hamburgi defunctus Wonwerio, qui tale gē in se suscipat. Deum mox uxoris omnia ipsum habuit abrupit. Salutat officiosè Dn. Cromholtius, Dn. Grotius Dn. Iacob. Rosendahlius, & si quis præterea mihi amicus. Francofurti die 22. Septemb. 1583

ACADEMIA TRAIECTINA

200

Amplissi. Virimq3
Dnus Dnō
Reinoldo Hogrzbch
Dnō Aemilio Rosen-
dalio &c. Dn. pl. obs.

Hagæ Comitis

Italy

S. P. vir Ampliss.[?] Iam ānus est, ni fallor, & sesqui, quod soles: sed non inuitabor morem meum; nec cassa est, verum vel consuetudinis ergò continuabo sermonem. Ego eundē, et emeram mihi domum, & duxeram uxorem, sed eventu luctuoso. corpus enim vix ad pedē mutilatum, quia ægrotaret & obiret, cum me tantum impota fuisset menses quatuor. Interea vidua ago. & habeo an aliam adhuc ducere debeam, deq; an alibi migrare, odio loci tam funesti. Invitabar ante duos menses per Gubernatoris scretariū ad professionem Groningauam. sed me ibi offendebat locus palustris, & ignoratio hominū. Itaque determine studijs meis involvo. Communicabi vobiscum tres partes florilegij poetici. quarta ante semestre prodijsset, ni typographi pollicitationibus fidem non habuissem. Iam totus sum in Crotio. ut Iani Gulielmij, de quo quid sperare debeamus, dictas ex tuani historia sub finem anni ch 1 1 xxxxiij videbam enim laudatissimum si opus tribuit elogium. quod tamen in nos derivare debebimus; si vivi esse possumus, & non mentitur idem amicus noster. nam non modi in libro eius Gulielmij ad pratum ferè adornatum, sed in variantis lectiones, vitas, versiculos, falsas, neptas, quibus usus furatur ad opus dictum. Si auctor mihi fueris, quor ipse omnino arbitratus fuisti cum fama mea, cum honore, imò cum commodo; opus illud instaurabam Dn. Ordinibus. hoc pro prudentia tua interpretaberis ubertim. neque enim eos cupiam offendere quos animus foret demereri. Si arbitratus me ipsis facturum rem gratam, tuor vobis pro occasione indutus quo titulo propriè ipsos debeam compellare. Iam tibi Tullius divisum capitella, sive versus sunt aut paragraphi. sed & colligi omnes omnium generum doctorum emendationes meliores. Erat opus meum, ut auguror, extremum: ita tibi negotii Dominum, in quo habeo a quo te petam subsidium; omnia vendibile occupata pauperi Turnebo. Veniam ad finem, exemplaque Nundinarum. Vale vir ornatissime vivaxque diu a tuo Hieronymo Commelino Typographo XIX Septemb. 1613. Francofurti

201

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

A monsr
monsr
d'Amel van Hoschaudt &.

a

La haye.

145

S. P. Obſeruandiſsime mi Roſendali! Siqz mirariſ cur
quaſi extra ordinem ſtrenuarum, iam modo ſcripto-
mi mea te conueniam; ſcias accidere occaſione
ciuis atqz amici mei non e multis Dn. Doctoris Matthæi
Lannoÿ, Aduocati egregÿ. Is enim cum commen-
datione mea negotium ſuum apud vos nihilo pejus
fieri poſſe putauit, quæſiuit nunquid vellem ad
Amicos Belgas. Itaque, mi Dne, ſi ea incideri
neceſſitas, ut auctoritatis tuæ interceſſione gra-
tior fieri cupiat, quæſo ne eâ ipſi deſis; ſed fac
experiatur quid per Amicos meos possim abſens.
Imò, mi Roſendali, ſi libet, fac et ego experi-
ar quid per te, quid per tuos Amicos ſerio poſ-
sim. Veſtræ enim Ordo, dum hoogich tribunal Statij
Iudicis agunt arbitrarios ſuper ſucceſſione hereditatis
Ioannis Corneliÿ, a qua filiam meam
natu maiorem omnino excluſam volunt ijſ
qui repræſentationi locum fabricij nolunt, cui
aliorum pijſſima, quæque probet ne adfluctus
addatur adfluctui; nihilq cum matre pereat
matris ab intestato hereditas. Vides, mi Amice
quid a te petam, ſcire inter Iudices es, ſcire
non; cum nihil petam. Nouimus enim
Iudicium illud veſtri Ordinis dicatur liberrime
abire poſſe a jure ſtricto, & ſubuenire æquo
et bono, & tuto & honeſto. Hic nobis tuum
largiaris favorem: utique cum noſtra parti
valde formidabilis fabricius duo perſonarij duo
Cordubenſes ſocij unius ex adverſarijs noſtris, tam grata
gratioſa interceſſione nihil non obtenturus ni
ſodicaſterio pro genuino ſuo. quod tamen tibi
in aurem dictum ſit. Ego Iſabella impetum
ſi tu, ſi Hogerbetius contrariâ ſuadeta emendabe-
ritis; erit certè quod filia mea et ego vobis
plurimum debeamus, magis tamen ob adfectum
quam effectum, ob voluntatem, quam facultatem.
cum enim hereditas defuncti manifeſto ſit ex-
pilata, vix ad eam inde perveniet quo ornatius
puellæ ſine meo impendio celebrent nuptias.

Cæterum

ACADEMIA TRAIECTINA

Cæterùm quam non sim admodum sollicitus de eventu, vel inde conijcias, quod ferè semestre est quod scierim quemlibet versari in vestro quasi foro, neq; tamen vos vel verbulo interpellaverim, quam quam occasio se obtulerit & pia redierim ad vos principis Henrici Nassovij, pro cooperedes qui nobis acta subministrant, pro alios. Id tamen gat opportunitate neglegendum non putabi, quod in memoriam observatum est omnis, quod antea incumbebat sorori meo Henrico Smetio, defuncto ferè ante mensem, ut videbis ex programmate funerali. Veritus igitur avocationem noy meam à studijs meis interpellationem cogendam, opem vestram non tam peto quam flagito; tanto quidem magis, quod vos gaetenus nunquam nisi in lucris, non etiam in sertis. Vestrum erit desiderio meo satisfacere; quod saltem a morte meâ heredes mei, rosendaliorum atq; Hogerbeetorum meminerint, tanquam in quibus parens eorum habuerit Amicos, non tam consiliarios quam fœnatarios. Et sanè ex omni cohorte sodalium quos ferventi amore complexus sum in adolescentiâ meâ, vos duo adhuc estis superstites estis. Ioannes Eyrynius, Iacobus Arminius, Franciscus Vander Kammen, Ioannes Van Calster, fato suo omnes functi sunt, quos alioquin, una nobiscum, secretiori pectoris mei penetrali reposueram. Hæc volebam pro me. At tu vicissim, mi Æmili, quid agis, quid machinaris, uti loquitur Varro, ubi a munere publicum es? quibus fœnis tradicis horas secundarias? Scio tibi annotata esse infanta ad bonos Auctores, dignissima luce estâ publicâ; quæ si tamen mihi mora ducis ut sub nomine tuo ea edantur secursus; at cedo mihi; ego exornabo ceu gemmis exquisitioribus Suspicionum mearum libros xxx, non sine nominis tui meritâ mentione. Stat enim absoluto Tullio, qui me adhuc totum possidet, ultimam imponere manum Criticis illis meis; ne si antea emoriar contingat mihi quod solet Bombyci filis suis involuto, reperiamque alios qui de meo se vestiant.

Valde

valde speraban, ut aliquis vestrum Amicorum
una quo adveniret cum illustri Nassovio. Sed
spes ea me frustra habuit; accidit[que] mihi, quod
Camdeno & Casaubono in Britanniâ, omnino
arbitratis me frequentiores in tanto Principis
nostri comitatu inveniendos. Hyde nundinis prodi-
bunt Italicae poëtarum Bulgarum, ubi & novellas
ipse voluit collector partis Gruteri. Quod si forte
in fraterve libri nullius conparatis, volui cogitare
vos in aliis meis poematis non inveniri; cum
veluti minores, veluti carbunculos numina vea
sapius intelsparsere. Verum quo nunc passus
sum odi, Epigrammata sunt tantum: Elegiae o-
das, alaque non habet decoratio. Vale & salvio, Rosendali clarissime
typographi. Vale & salvio mihi meique Musis caput. Salutes
etiam multae ac multae à me habet communes
germano tuo fratri Dno Jacobo, cui libet Bartholus
perpetuis ob negotiorum multitudinem, animus
tamen est nonnunquam convenire ipsum scripto,
ne amicitia diuturniore silentio obrepescat.
Scribebam Lugduni ut soleo XII. Aprilis Ch. D
CXIV Heidelbergae Vester vir merito Janus
Gruterus.

Hoc scripseram dum dicit: sed ecce ut Lanoius abyit
interim Francofurtum, & in qua ibi redibit
quandoquidem mihi Godie cum eo decretum
abire Francofurtum, has postas literulas com-
davi Dno Swertio, amico ut è multis Elec-
brissimo matris agenti &c.

ACADEMIA TRAIECTINA

Aen myn Heeren
myn Heeren
Amel van Rotsdael
Raet van Staten &.

Eck Hagie

426

S. P. Amice summe: & vegusca si tumultuarie tuis respondeo. Ex transverso incidit negotium eo ipso die quo tibi cupiebam propemodum vacare: quod propediem declarabo postea. Sic fortuna est. Luigi adversa est. Non mediocria verba quibus tibi, quibus Hogerbetio condignas agerem gratias, gratiam vero debitam vicissim atque fidei, quam & jam praestitistis, & deinceps praestare constituistis ob Liliana commendatam. Nisi enim amicitiae quam auctoritatem tuam & gratiam mihi toto pectore sis adhibiturus. confido Dn. Hogerbetium omnia molliturum. quod salva fide fieri possit: ut habet vetus formula apud Cuthbertum 3. de officiis. Utaque sive res sit restituenda desperationi meae, sive tenenda; non secus jam mihi vobis obligor quam si rediissem ipse voto omnia; cum omnia debeam affectui meo vestrum: quem affectum in vobis esse summum, nullis dubito, perpetuo quidem tuum plane tuum; quae varie me affecit. Ut enim animo desultabam ad amorem tui me tuum vehementissimum, sic attonuit me mihi cum debita me tuum robustum, sic attonuit me mihi cum debita caussa memoria. Ex animo enim mihi facile constabam fuisse me: qui propositi mei simplicis veluti vultus mihi fuerit, quod fecit amoribus tui primi ac quasi prophetati, qui solebat esse vehementissimi; quodque fecit continuati mei, qui solebat esse vehementissimi; quodque fecit continuati mei, tuorum amorem solatium. Equidem sic fibi legebar suus, qui eruditionem amorem solatium. Equidem sic fibi legebar suus, qui eruditionem meam negotium amittit, unguem negat posse; quem admodum enim capta mihi depta rostella, non fando est referre dum capta mihi depta rostella, non fando est referre dum Lelianum quae alteri peroptime aptabitur. Ea res facit, ut amplius non delaberer de conjuge mihi; jam vicissim in se mihi, nihil carum supra sibi agendum. Sed mihi gravi ingenio affectio me vehitur desiderium; jam arcum, Arboretum vetulam implacabile fibi transplantari. Itaque jam ad deprehendam pyram, opera dare tibi, adjuque unius rem hujusmodi pyram, longa est, multo in posterum ambulatoriam. Ed cum gratior undique pulcherrimis portis, quae proximus est Sui; praesertim: ubi mortis, cum casum ego eis mihi habeat origo. Stratae enim vesa ejus natalis cujus est vestis ego; ubique inter se vocabant familiarissime. Adjuc tibi mi fabi Cirtio, ac mihi ego ut ultimam sim, in posterum mandi mundanis rebus. Et quae de te intelligo, si delectetur illustriss. Dn. Ordinibus, id mihi gratum: ut ego mihi, cum vestra ad Amstelodamenses, nostrasque deos Bibliothecae. si modo interim alia mihi non incidat curae aut solicitudo quam scis variis casibus mutari solitae. Sed ad te ut, quam ad tuos varios casibus mutari solitae. Sed ad te ut, quam scis varios casibus mutari solitae. Sed ad te ut, quam scis varios casibus mutari solitae. Sed ad te ut, quam scis

NE INVITA SCALLIET HANC
VITAM EXIRET. HOC SAXVM MOESTISS. POSVIT
CETERA LVCEM INCOMPARABILI ÆMIL. Ber.
[illegible] sunt, ut nihil in
eis carpserit ipsa mors. At Esychij carmen planè imbe-
cille est, vbicunque quod medicum inquinat. Prima dos carmi-
nis est pulcritudo scitas, altera compositio scripturæ. vbi qz
ei deest. quare una Librâ Dolabræ. Quâ si negligentia
abstulit, millia melioris communis ipse emisit; dum
adeo mos Schoenhovius, posita non è multis. pomatia
aliis tanquam a musis gratia quæ sita, plurimum mu-
tauit. quare si hâc interdictione in amicham ejus pe-
cuniam; nihilo huius Bibliopolæ non bene pondus addidit
Libri Dico, si Bibliopolæ huius dominus fuisset forsan multi
sibi agerent non debitas gratias; cujus ab hac honore,
vocat animi multique, adfatim arrisit adplaudoque
Esychij Legatum sic obiter absolvebam in prosam:

PERENNANTI MEMORIAE
D. IOANNIS IACOBI ROSENDAELII
VIRI AMPLISSIMI. QVI IN IVRISPRVDENTIA
CONSECVTVS SVPREMVM HONOREM FERRARIAE
ADMODVM IVVENIS, IPSIS LOCI PRINCIPE AVREA
EI INDVCENTE CALCARIA, PATRIAE SVAE EXINDE
INTERFVIT PRAEFUITVE TEMPORIBVS VERE
PERICVLOSIS, PRVDENTER, CORDATE SINCERE.
TANDEM ETIAM ADSCITVS ILLVST! PRINCIPI GUILIELMO
AVRIACO A CONSILIIS SANCTIORIBVS, VT
GOUDA HAGAM TENDIT, AC LVGDVNVM DEFLECTIT
AD VISENDOS LIBEROS, ITA IBIDEM STVDIIS
MELIORIBVS OPERATOS, VT SINE CONTROVERSIA
VIRTVTIS HONORISQVE CANDIDATI, NON MODO
QVAEVIS DE IPSIS POLLICERI SIBI POSSET PATER
SED ET PATRIA, INSOLENTI EIVS DIEI AESTV
QVASI SIDERATVS, INTER MEDICORVM ALTER-
CATIONES, SVORVM IN AMPLEXIBVS, PIAM
ANIMAM DEO OPT. MAX. REDDIDIT XXI Iunij 1583

+ sed si omnibus Doctoribus tale quid fatis omitti posset, cui superaranny, aut incepturny

nullis modis Gar tale fingi possent, ut ipsemet ophus
nosti, dum constat de subjecto ar materiâ. Sed &
seruandum est marmori, ut plura pauciora ve addantur
prout illa grandior est aut seems. Vides, amice, mi,
quàm tibi obsequar, nec obsequar. sed ac alatis
faciam, fit huâ cassâ. fenestra foris quærenda, qua domi
habes. Verùm si placet Epigramma in honorem parentis
ij amorem uxoris, tale a fratri amicus amico, inpri-
quamquam jam à multis amicis flagrantem te tibi musice
mancipatus fuisse Lucio. a quo nisi dum liberos
amisso multa tuis multos amicis noti nouerunt, ut
Fabricio, M. Velsero, Isaaco Casaubono, quorum intuitu
nec. elucubratio publici fit. Hæc Gabriam quæ rapitum
tabellis his reponerem, magis ut clientem altheas
(quibus sic instituti est mutuatio colloquij mutui)
quod voluntati tuæ satisfaceret. Salutat affri-
manq Dus Hogebeetius Dus
Daniel Heylius, Dus Rosendaelius
Gasparus Scioppius, Iohannes
Gerardus Vossius
Gabriel Naudæus

Amplissº clarissqꝙ
viro Dño, Dño
Æmilio Rosendalio,
hollandicæ Curiæ Se-
natori meritissº &.

Aen myn heer den Raetsheer
Rosendael mden
Haegha

S.P. Exaudi ad vos Hedgestatorum principis nostri, primarios, ecclesiæ adsertores, in pistrino meo Tulliano, non potui tamen eum dimittere sine meis ad te verbis; quem animo, atque ore gero adsidunum. Ab ecclesia, vobis quis videatur: sed magnare in Scholeos Alcibiades. multum in se habet dræ, multum prudentiæ, quam non modicè sibi acquisiuit captivus apud Turcas; adscriptitius remo; de quâ calamitate suâ luculento edidit Germanicâ Linguâ Libellum. Ego jam vester in Cantonis ephebeis quibus intra tertium mensem ultimam manum imponã; cum Deo, ubi evaserit. Vos ubi prodierit, vel vestris amicitiâ complexi Laudabitis. Nam sanè opus erat quod premi vellet nostris in aëdibus; nisi festinasset nimis typographus. Et sic tamen mendis locis auctorem optimum fecimus meliorem, et nostris palatinis: adeo ut non tam Gulielmianus dici mereatur quam Grotianus. Quæ sat festinatione si adeo non potuerant, docebit editionem steranda, si vixero: quod vobis amicoque meoque cupiam mortis. Nam superiorum ætate, jam nullum meminis Optatus vivebat præter Candenum in Anglia: reliquos omnes ad meliora transiuit longa dies, quæ cum & me concire protè accenderit, vitæ sanè spes nostræ longas. Interim tamen amemus inter nos, & quod unum possumus perpetuemus amorem in liberis et nepotibus. quos utinam tali vinculo daretur compungi, ut nos inter nos! videant destantes locare. At animo planè adsum ego noster dalys vobis quotidie adsum; mihi sapius etiam in somnis: adeo frequenter interveniebas; cum festivo ad lectionem Donelli nostri. Vale & vive quam mihi meisque maxime caput. Gandavi togæ 8 Maij 1615. præstissimæ: Sic tamen Tu vir Jamus Grutere.

147.

206

Amplss.° vro
Dn. Æmilio Ro-
sendalio &c

Haga Comitis

148

S P. Vir amplissime. Belgas adeunte me alacres vocibus, quei te expectem gaudeam Æmilii Roscudali? Et tamen q̃ charta committam nigil est. Iam enim diu est quod scis, abrepisse me ad tempus familiam, quatuor impolitarum prævalatam suâ matre, ante annum verò socrum suâ, sororâ soluit meâ Suechanâ. Ea enim ut nupsit Loeffenio Illustrissimi nri consiliario intimo, unà cum eo cessit in Palatinum superiorem comitata filiabus meâ natâ ex sorore suâ. Alteram statim post depositi quatuor hinc mihi annis apud avunculum suum. Sit ergo in promptu addere ego hospitem, uterq; mensâ alienâ. Nisi opportet Gabriam Horoscopum tibi abducatis a vitâ civili & œconomicâ ad scholasticam mi Roscudali garru & garrio mirè, ay non debeam fortè sequi amicos vocantes in Silesiam. Ibi enim est Baro Schomburgius qui in oppido suo Beuthamiâ excitat Gymnasium illustre. Eò invitor, eâ conditione ut nihil Gabriam faciat quàm multa illa Athenienses amicitia; præire scholæ ad templum honoris & virtutis alias onera gravatus. Habeo ibidem duos amicos tales comitatis quales tu mihi quales hîc vebetius, hoc est probitatis ac fidei solos. Nobilitas vicina tota supra saeculum erudita est utrique æstimat literatos: sed tu prudentiâ facile vides quàm multa sint quæ hoc me teneant. Ædes; horti; assuetudo; familiarum; vicina Belgica; Bibliotheca Palatina &c. ne addam Arborem vetulam transplantatu hand facile roborescentem. Veniam dederit divina providentia; cui me et omnia commisi. Hoc scio, sed scire mallem, sive ibidem concessero, permiserit. quin ergo maneam? Jam ad vadum fere pedi a vobis subsidia ad corpus historiæ Belgicæ: sed vos me hîc quidem. Supra eadem ac vetus tum amicum Charitonem nrum, cui erat Gabriæ trades; fratri vero Jacobo mille salutes. Valete Gruteri tua coronata ac salva fac. Dabam Heidelbergæ XXVII Junii ch̃ɔ ɔ CXVI vulgo more reginæ.

Salutes offerebas Dn. Vander Myhlen, Dno Cromsolio, Dno Sweertio; imo & Dno Dyckio legato Svecico, dummodo memor adhuc Wittebergæ nrâ.

207

Amplissº magnificoq; Viro
Dño Æmilio Rosendalio,
Consiliario Ordinum Vtiten.
&. Dno pl. obs.

Mongt Rosendali, si quem habet Amstelodami cui commendari queat
lator harum Rabbinus nr, qui ad Dn. D. Swarchu habet a Camph-
huisa literas, qua ma est benignitas, libens facies; utiqz cum dare ve-
let praeceptorem Gallum Italumq; Lugduni. At ego mirè flu-
ctuo in terra solida, imploroque, velut in tempestate nauf-
gus, vos habeam fratres, tutum, ingratum, germanumq; sidus.
Totam rem brevibus punctis signavi epistolio ad Dn.
Hogebetium, quem velim vobiscum consulere mihi, saltem
literis de partibus mihi nauctromeis. Avcam imprimis
scire quid meditatis de desertis Gallijs, et ceteris appen-
dicibus! n. l. Die sält wol verstahn Wat ick mehne. Infi-
nita sunt quae hoc me tenet; at unum maximè evocat
Auditorium nimium frequens & perpetuum, cujus facie
nunquam habui umbram. Dare igitur Wonderlyst de
overheerlyst tot hodie à minimo ad maximum in una: in
somma dare lyght Lucas inter cæcos, dy de Wytigste sey
gaet blyndelyngs tuschen Hobbels, zynde van goeden in borsten
et middelwyzheyt, non plebeij modò sed nobiles, quorum etiam
novi, velut discipulos meos. Reliqua obscura, non omnes
adeo tuos, sed unius nomine communi. Cætera mihi, spero,
addabit Lucas verè novo. Amstelodami 16 Sept. in scripsi. Vos
vero sanè laudare debebatis, at dy ware hyst niet Wolyst,
amoris vestri causa. Vixim Lugduni 20 quàm diu Deus
vitaq; salvos et valentes vestrè ordinauit pax fratres
a Loro sit. Jano Gruthio ostiar festinante 10 Martij 1617
Heidelbergæ.

Dn. Heinsius ante semestre gratiosa salu-
te cum conventu Amplissimi Dni Iac. a Dyck Sen. mi Sui coram
Regis legati. eam, hor. ich tempus cum aliud me queam,
mihi aliquot salutibus remunerator, cum multis gratijs ob
tam constantem amicitiæ meæ memoriam

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Amplissimo eximio-
rum, Dno
Æmilio Rosenda-
lio I.C. &c.

Hagæ Comitis

Ianus Gruterus Aemilio Rosendalio bonam mentem, mentemq; sanam, fidemq; integram; si vbiq; caret: sim. Mille salutes. Ambiguè scribam oportet, cùm dubitem unum fuerint⁹ sis officio tuo dubitandi causa quod frater Hamburgo ad me scripsit se veto, novum epistolas mihi inscriptas è Belgio primùm se habere, quas in Germaniam ad me transmittere per occasionem vellet. Nam nihil erga domum, luctibus & curis domesticis ita postulantibus, per Bohemiam & Poloniam redy ante dies tres, atque plane ut eximiis propter continuum astum. Et licet decem versam, pollicitus quoq; ibi adeo futuram, me posthac nolle quicquam tecum habere negoty, nisi responderis mihi ad quæstionem illam juridicam quam Helmstadio ad te misi; non potui tamen ita amoris ignem (cos prorsus extinguere; maximè cum spes sit, etiam unas è tuis esse in fasciculo illo quæ se habet Hamburgi: & alioqui est animus propensior in meliorem partem. De lite illa si sit ulteriora aberit, nihil adhuc transactum; ad consultationes deveniunt ipsi Arbitri, quod res eis minus liquida. ego me nullus intersono. Cupiem tamen nimis quæ habere tua super ea re omnia. quam quæso, si non transcripsisti, transcribas primo quoq; tempore. Cùm ita videam ista olla in Gallia vicinis quoq; locis turbata, vix audeo mihi alibi eligere sedem. Decrevi itaq; apud matrem Gandavi Dautisii, eo usq; dum ad professionem splendidiorem aut matrimonium inviter. Si quæris quid ex peregrinatione mea decimistri reliquum? nihil sanè nisi præmia febrium. doctum neminem atq; altum vix mihi comparavi, qui dignior nomine, si excipias Wuitenbachium, Remicium, & Petrum Wesenbecium, qui me integrum mensem apud se domi Noteberga lautissimè accepit, & egregiè. ab se demisit. Scias hominem Belgam. Ego apud eum reliqui Priscianum meum secundum, quem ille expedivit: nempe sat, elegiarum libri quatuor, miscellaneorum libri duo; Sermonum liber secundus. Nunc, suasu aliquot doctorum aggredior canicinare, & vestem sanctam circumdare. Opiniones aliquot meas & Emendationes in Plautum, Apuleium, Nonium, et cæteros classicos Auctores; ut si fieri potest, intra mensis tres mittere possim ad Typographum. Vestri nominis cupierem talem Grammaticæ admodum mentionem, quamadmodum postulat mutuæ in ipso amicitiæ fides, sed cùm id commodè fieri non possit, ut sunt miseris mihi conspectus et quasdam in eosdem amores quas, veluti gemmas, meas insseram; peto & obtestor ut id primum quoq; tempore facias. Idem fratri tuo communicatis, ut simile ab eo fiat. pudet enim me quod cogar plurimorum hominum meminisse qui è Germania, paucorum qui è Belgio. Sed id non culpa mea, sed temporis. Bandius Veltius, Pollio, Arminius, Hagerbeius, ubi sunt, nullus scio, fateor sciam. Iam diu est quo nihil de vobis resciverim. opto valeatis, & scribatis mihi. Vale. Dautisii Dec. IV August CIↃ IↃ XCI admodum raptim. Solveat mihi mox amicitiæ fœnus, postquam se expedierit amplexibus uxoris suæ, si adhuc inibi est.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

Den Edelen hoochgeleerden
heeren, heren Arnold
van Hoochstraeten, der
Rechten Doctoor
tot

der Stadt

At omnino male sit ipsis, imo prosperè, quo minus tibi quic-
ad minimas epistolas expressas ferre quivo, stomachi suavis-
tanquam in ea culpa deprehensus, quem etiam exprobrat in
formulas, ut severas et querelas, ita nec omino iustas, aut
ne veritas; quasi quidnam impossibile exigeretur tibi
purgandi viam, qd ni ruin undeviginti horas sufficeret,
committendi missio quas rationes cur abstineris a literario
colloquio, eo presertim tempore q maxime opus erat mihi
posito in lucta longe gravissimo ex propo causa plenis
obtin? q si forsan eo hactenus, tanquam debitoris me exhorres
fe voluntatis intra illud tempus, qua minus capisti, ut
puto, ut ne jam satis meminisse & ut maxime meminerem
non uterer tamen; cuius veram rem alii dissentiebant
at putabam; interim dias has si ad te non pervenisse, &
nihilominus persevasse te in amicitia mea constantia:
etiam nisi exosculer venerandi, sim ingratissimus om-
pot hominem vatem. Et vellem pterea tempus mihi ali-
quod foret, ut p meritis alienatus eo ipse extollere in te
& magnificare posset; sed, ut ex fine hui huius intelligas,
plane aliò abripior. Quod tu nec minus sit, volo serias
reservari in aliud commodius tempus. Et nec ad citera
epte hae. Subit sane admirari qui potueris 14
plus minus menses ei prophone abstinuisse. Ignorabas
quibus locis erat. at non ignorabas, ex quibus locis discessera,
at non ignorabas ubi locorum parentes habitabant; quos si saltem hac missibes, non potuissent
non posito et ultra semenatas, tandem aliqn pvenire
ad mihi in manus. Et ut mirea his mihi dare me
mandicris? ô frigidum pectus! sed ma dubita in his
his. at sic reapse rem consulga. Ut per tot mensis sub-
duadas furtis in suspicione aut odium aut invidiam
dimi mei? grave sor mihi iniqs, imo gravissimum. at
tamen tamen; ipso sigdem erat remedio. adisses hy-
gin hi vel Donellum, dixissent patim grauiter
Dantisci agere, sed alterius non ingredior, ne aspius
qd quod dicat in iram irritem. video me mihi re
fore tem, et hodiedum integro, marito. uxore, p-
le alterato, qua minus dim committi. ego eo dimit-
us tu p hbi missam? pax mihi potius alterius tem;
ad sor prius audias, dolemse mea iniqua à te petere,
ut aqua ferrem. Et tibi p tuto aqua, gratulorqs tu
mihi, quod ad metis tuor sive Goui, sive mali
Gabuzium, alioq jam mihi quoqs invita cum agra-
tissimis ferem, qs mihi non his amicissimi mei Rosenda
hi. Ergo q hbi tibi & forsan sit; pge gaudere mea
sapientia, q usq gaudiis omnibus praxibus & valetudine
eveniat tibi lectissima comes optime petrum.
eamq. fideta vir, tq agnoted, officiosissimo meo nomine salutes.

ACADEMIA TRAIECTINA RHENO-TRAJECTUM 210

Cæterum q nihil neq; in aqua germanus de notis plautinis probatis, videor dispicisse. et factum bene. nec dixi milleſima
amicus meis voluptatis: satis tamen boni patarunt,
quod tanqᵐ parazita quibᵍ amicata dorthes. ipsy patē-
rent tibi; qui ita ad me ante multos menses: tu
» plautū jam nuper accepi, & sanè placuerūt. non scripsi,
» quia tum nullus videram; et. Gaſcarum eā Notæ
» apud Æmilium rūm Rosendalii, me non invito. Amo
» velim vt illum adolescentem, ingenij planè boni &
» certi, vt est, tui. Gabiosus sum non mediocriter quod
ego exilio mulctatus sum à musis meis, sed à libris
imò vt sed ab orbe erudito comparari tamen
mercuriam tecum, q ipsius positus fere in oculis, cujusq
ra. est erudito, ut quotidie magis ac magis in re-
mente capiat. nam care credas, ni eruditissime Rosen-
dali potuisse fieri gregium Delenitium, exquisitum,
ingeniosius, quam postremo tuo & antependitum
illud longe, nisi fallor, litera. ita omnes artis &
genij lineas, facies Dorthea in eo vultus aqua
esse tanqᵐ in speculo. Quare non possum non
cum vulgo te mea tanti facere, q pra tuis planè
ΛΗΘΟΙ ΛΗΘΕΣΤ (ut emendem obiter plauti Φεβίνιον, q
a Dorthæis Carteus minus recte elatū) sed qd
fama? Cur caleo vobis, ut elaborare mea non pos-
sim, cum do ea & scio, & ne revoco quidem semel
ad memoriā, et tibi ret numinem, vbi ut effigiat
limen ve. Quapp plus negotij est quod tam sedulo
tubis sunt pericula; quæ, arbitror, eo tui non vehe-
mentius acutas auris, & damno publico
auertare Bibliopolas malunt, misericordia dura sorte
sese. in. vtus & in ante recte novit. De Pomelli
abitu in Germaniā, oppidò gratū, eò magis quod
spero aut potius opto, brevi eumpse ibidem invisere:
Quippe ante mensem literas accepi ab D. Postio
quibus mandabat ut si scriberem mi animus foret
mihi Juris Professionem accipere; se enim tū effecisse,
ut si velim eam nanciscar, legitimo q ordine ab
illustris. principe palatino & Academia Heidel-
bergana vocer. Lætabar sanè; non q ea magno
pe mihi arrideret, sed quod me ignorante, & nihil
tale q somnio cogitante, vbi ambitione aut sollicitā
te, tale aliquid posthac procuraſſet. Itaq; rescripsi
talibus verbis ut fere amnerim, non admirim
tamen omnino. ægrè enim tam longè patera abeā
a matre & familia; mihi & curatori minimè: Cæ
tor fortasse. ignoro dij erit, ut postea forsan matrem
eò transferam, q regione ipsarū capitur cum q pla-
cida magis aura sit q Gar, hic q ibidē purior religio.

aliogui si hbudo sit, possem Regiomoti (quo ole duos menses
ffectus erat propter diploma liberi passus ut vocant priui
legij Bornssia, & Academia, dum rogabar Belgram &
Angliã, ut ex fri, audias, adiras) famile impetrare hrbo-
rem hpticam, tantore stipendio quo requiror pfes
sorem est; sin. ex ffessore disputi ibidem meo fami-
odorabar. Sed sunt ibi Hamelbergam si vocer;
q ty vix puto. cui n. rescripsi literas postea, ia
scripta erant ante duos hbis menses, & priusq
mea eò perueniant labebit menses. ergo interea
tempis, potuit alius cathedrã illam occupasse, du
sed fami q sperabam, silentiũ meũ, esse loco
abnũtis. si quo hic recepissem hras, oia ita arta vide
bantur, ut ego cursu has nundinas Autumnales eò
vocarer, q̃ cursus fuit multi pfitissimi mecũ
vesprudoz ergò, alias fortasse nequam. tempus tamen
docebit. Bene igitur fecisti si interea, has has,
more & modo solito, destisse illi meo transmiseris.
sed & ego, si contigat abire, ad hbi patrũ significa-
cabo. Egregius ille Comes Rhinus misit proba, & ter nes
menses pterito est Genevam cum duobus Comitibus
Nassoicis iuuenibus. Ex tuphonis ira colligo fratrem ulti-
mo julii decessisse vigorem. at ejus rei ne litera quidem
in suis literis, meminit. itaq; sibe hi quo loco scribi
scribi dixerit vespio. Si scribo, debueras pscribo ejus
farti sui misi indicii facere, vel ideo saltem ut
accingerem me ad epithalamium. at hi mihi
regnũ, ne dicam iniquè, q postulas hbi & illi nuptiã
le quo carmen, si modo ulla tibi cura vestri. at bone
deus q̃ta acerbe put, ne id quidem possim ut tibi magis
velim. sed ndr non volo, ut fabile volam.
post nuptias ruinę venire miserum est. & vos
alioq pstabitis, & pstitis hoc vos scio, sine ullis
libicinibus, precatoribusve; modum domo exeundi &
redeundi palliola mea mihi. si enim vespio, vehemen-
ter ægroto, ex morbo, no morbo. corpus tibi tanquam
mihi q valeo sic satis sanum est. at cor pro tanto mihi
dolore premitur ut nihil supra, ignoro atq. nec dum
quid mali sit. Ego augeor quo ad Chmarterum
reuiso, forte mihi supremo. In æternum ergo q forte
natus & tibi sit mihi & hbi, ave atq. vale,
desiderantissime Æmili. Rosendali. Dantisci die XVII
Augusti, vod. q has recepi sexto, p occasionem salutabis
meo nomine, sed mihi potissimum verbis, ebrius scribet fra-
mina quadrata, D Lipsio, cui iamdudum non scripsi, ga
non respondet q̃stibi; nisi p alios. nupta ty misit mihi
effigiem suam.

ACADEMIA THORUNENSIS

211

Gentfesthy hoochgeboren
hoochmoedigh Heer,
Heer Amek van Hoosch-
dale der Rechty
Doctor, myns besun-
dern Heren

S.P. mi Arnoldi Rosendali. Literulas tuas multis fere mensibus quas te vovere dimidiat
fr2 respondi per manum Alberdam, Dominum Petrum Egnatium, et quem Ebredunensem
suo nomine. si forte mendum videat, pictis tabellis: si non, reprehendatur.
Ego vero valeo, Deum laudo reliquos. matrimonium mense Maio, uti spero
poterit et expectatum amicorum quod potest potuit ab propinquo mihi dato
Brunino, vel alio a domina mea aut meretrio. Antequam te aggrediar
minimo minime dicat ego vocatus ocio egentes ad vos me contuli Rhenum
una cum Lucio pampino; ibi et Hermit me reperiebat ita vita Flandrica;
quod vertens vitia vilescamini impares. Itaque parta alia longe quae
mihi gravissimis doloribus et cognatis, et fidei & spei: adeo ut vobiscum
in urbe in camera, fori in Aula, in Academia, in Bibliotheca ad-
ministrarem plane omniaque libenter jam vultur liberatus morbo vertigino-
so, pauloque robore ad musas meas, non illas de Helicone, sed Sere-
nenses. nam poeticam et Latinam sperabi: vobis in Etymis et politiori.
Sane cum jam ultimum impetrarem manu Jo. Sleupenbergh Belgae, qua
cum Indiae X. XI. vocantur vulgus Stralgher; fidei aggredar ipsam
Graecam, et fieri in Germania ut graecam via antephora et quod fama
magis impetrabit ar. Hebraeam. Ultra Quod, deo curante valetudinem,
dabo vobis in Oratoriis Inspiratoriis: et quo libet semestre si per mo
publicatorum locos communis politicos numero quinquaginta. Interim
sub manu sperabam communitatis politica in vulgatum, tantum
Justinum, Curtium, Florum, hos cum bono loco, in pacto apud principes
in gratia apud subditos, in reputatione apud Academicos: solum dolet
adnotam, me omittat ego meminem habeam quicum agam familiariis;
quicum in sinu lusitem, cui una minima maxima credam. nam
amici Regum loci tantae sunt gravitatis, ut quotus in altum medi-
ocris videamur antea quoti fuisse; & mox primum aut spes ari amicitiae
et ut non damnem, ita natura mea contrahendi te nosti. de eo me
mini obiter scripsisse Donsa, scripsi ipse ejus mentionem in Elegia
longa quae mea colloquiorum dies. sed te cum mihi nomine
convenias obscuro, et rogas per rem amicos tuo gratissimum, ne tale
quid aliquando ita edat in publicum. magnas enim fidei mihi dare
possit hirudines; tanquam convictu familiari morbus integromis.
cui nihil nisi ab aliquot annis scio. Vale te mi Rosendali, ut
curas quaeso et per tibiolam tua amicos & negotiis liberatissimos amoveas.
Si quod mihi scribere capis, obscure commodissime fiet ver
Elegeum Bibliopam. Ultra id, viam te dirigat D. Nesius. et
alioqui transmissis Amstelodami ad Johannem Comelinum, sive
Judam Bonemilch, certissime mihi curabitur. Capiam autem sane,
ea tot Annos egregia domi; in magistratu gerendo posthac, sed
ita ut subsidiis ejus multa tuorum, multa proferre possis.
Jam te mihi ordines agenda significavit Dn. Abbenda quod
tam mihi laeto audivi, quam si mihi ipsi accidisset. et quod
ni mihi accommodem quae sunt amicorum quo latius, quo sapius gaudeam?
Quis enim illud Symmachi: Rectissima quaeque sunt communi bono latius apta,
sua his secunda nuncupanti? Hic omnis labor, labores alios alios
convenit alios, vindicatur apte et se mea adversi ad te cum Christo cura
politica. unde gaudeo negotiosum degentem clarissimum Ecclesiae ornatissimum
meum Deum laudo, quam Deum meum Deum. tu cum habeas: ego pro-
mis multis rationibus meas, mea exempla, alias scripsi alias rationibus emendabo
et corrigo. Ecclesiae sunt tibi ut plantae velim. et nunc tolet ges sunt multa
gravia et Laboriosa? ita sunt divinae Ecclesiae alterius. nos ergo
familiola rem habebit amabilem. te pater; ego comitabor. et sane velim, ea
quod mihi debetur, quo supplebat amoris mei atque favoris aura gratia
tua. jam vale, & salutes meo nomine Dn. Gilpinum, Dn. Johannem, Dn. Franco-
nem Dudith, et si quos alios nosti mihi addictos memoriae, imprimis meritis
salutare meo nomine Dn. Alberda; quo cum diligentia debeo inter amicos jam
tuenda aut parari meruisti, sunt tuae.

212

Ich wyn [illegible]
wyn [illegible]
Dinck van Rossendael
in stadt van Stadt &.
wynes beschreven Neut

de Hazel.

Ianus Gruterus Aemilio Rosendalio sal.

133

Si ex animo meorum manibus, raptis. Rosendali, illa eximere potuissent Literæ, tuis d. arreptum gaudebo tabellis. Ego adeo solido multabar me sors infortunio ut in perpetuo modum perirendum clamí sit, nec illuvie queat Dies Hilaris. Jor tamen epistola tua bonum repi, ut cognoscam te glauciamam ob oculos obscure tanke mihi posse; si ego rudus illis. Quid? ut ejurare nescio Fabiam tumultuosa illa minima? at potius mendicando mendicum Vaticanum Homerum. Fateor quidem, Gomesare tui poetici Gentis honore, nihil adhuc ejus quod in Belgam est. quid tu? est igr praxis et luxu erudelia pannus, qt purpura in eo, illa divina humanaq. rerum scientia poetica. ad regnas in agistatem si non dimittant fastus retexa Scriptura, at perpetuos gerant oculos necesse est. Sic equidem ego. Si quis aliam sententiam tecat, non audio. Volo. n. nubila & invidia & diro infernalibus orbus exspirare ictum. impetu, et ad immortalitatis templum solido passari gradu; respicit ipsum modo negotium longa dies. Tot tulus tanta verba perditat! Quis. at si ego, inquis, velim. pendere te mordinibus, integumentum tibi nullum erit tuis mendacis. O Rosendali, nolo pendere, potius pabo potius pauam. nam diro pervere quod arbitror; simq. repio ad honorem numina perbadere. Bona omnia Fabio pro pretio; satis superq. est, de tenere aborem famem & sitim. Abi igr mea Curatore, abi in magistro, mad mentem admittere, stabile mihi est. potione mera omnia obtrabam cotis gula. spectabilis alga salus mihi adsit de velo fulgere cotes, ais. sed, mi Rabelle anima, usq. adeone mori mihi est? I vae & nega me sero patari. I vae tempora mihi male dicere; ne vomeres mihi exprobrias. undnad fiet Gruterius impudentissimus Deus; et ne debitas, ne fissorem Elegiam. quæ proferta mihi spem spectio quod tradisti, ex intimo ventre.

Ego vale

ACADEMIA TRAIECTINA

213

Quid uor te patria fauere arbitror, Aemili inabe
Quid sua ab auo allo Deuote nomina habet?
unum, pugni uiuinum deuictus corda ueterno
marmor magnumbus Desidiaq. latus?
Cor ue capidinea hay e rhus arudine, simplex,
Quem ulla unq. quid potuit forma mouere, mouet?
fistinus, trepidusq. modo fuit, alacq. modo, omne
Scachis uanum negotium mentis fuit hae.
At nil q ueniens, tibi erat minus: ut pax arbitris
Dum desiit Latio, gratia quisq. rotat?
Ad quid. n. te altior nascentem lumine clarus
Vndet Atlantiades, pernumq. patet?
Adq. quid in gremio fouet breui nascula paruo
pallas? & impressit ossula Suada greui?
Adq. quid uranie ultrius ossa astra tibi aequm
Ad Jouis augusti limina strauit iter?
Sed fallor. non iguaua audis mysta Vannus
Aut tibi Diua parcit Cypria calue rapit.
Tradita. n. ij manum grui nostro hac Epistola, ut
In uetuum affirmat perpetuo esse libris
Indeq. adspirat apis totum qua ueris honore
carpit, inexhaustas condere in Sorria opes.
fortunate Rosendali; opes mi cura ea, ab allo
unquam q mi queat igne uel amne rapi:
Quaq. ceppo angescunt cum tempore & undę & horas
plus precij semper, plus bonitatis habet;
Euertq. homines ad reli tandę atria, donant
Imbreq. aq. dape, uertarco imbreq. ali.
Sit mea infelicem, Sorbis quę strata pohibas
Ex humili proceber surgere ad alta loco,
ut mea fama supo rari atra asperginis ictus
posset, & exortri non retinere spem.
Namq. ut obuertauit mihi Lauigo nigri, atras
Exossatq. arto uerna magistratio;
nulla dies tacuit, tacuit nox nulla arenuis;
Semper at in tacitis mi gemitus fuit.
Cadr uor praripuit. patiendum, spretis ab oris
Sustinuo rejici, tantaq. tot q mala,
ulla ut eum uita sit spes illa relicta uidendi.
Illa uidendi ~~uerum~~ ad, quae spes eterna esse queat?
Omnia cum fortuna uastentur fulmine, pressum
Omnia cum ferri uolucro aduenisse uidi?
Quin, ubi peruenit sortita ipsa mi fauda mi ad auxis,

Ianus Gruterus Aemilio Rosendalio, si amico salutem, si alienato
Bonam mentem, aut mortem. Quid mi enim ambigam,
qui Gosii XIV menses & q exacuit aut prece aut minando ultimum
tam mam a te potui impetrare, extorquere ve. Quam cum vide-
rem frustra rogando injuriam interare posse mihi novam, et disciplina
nolim pejus gravaris; has ad te missas volo postremum lit-
eras, non tanquam literas, sed tabulam vel fascialem vel
patrem patratum. Tunm erit mung, ingenue causas profere
cur Gartenus à stylo colendo abstinuerit cur ingratum me
exulem, diserum, orbum & vere fortuna ludibrium, non
saltem sis paululo solatione. Si causas veras verisimi-
lis ve proferre communiscive non potes extra horas unde-
vigiti; ista mihi non literae iam, sed patre patratus, sed
fascialis revocabit morem & modum solemnem
Casti populi Quiritium, ac prorsus arabum sic:

QVOD. AEMILIVS. ROSENDALIVS. ADVERSVS. IANVM.
GRVTERVM. MVNIA · MINIMA. MAXIMA · SANCTISSIMAE ·
OMNIVM · DVAE · AMICITIAE · IRRELIGIOSE · INSVPERHABV-
IT. QVOD. I. GRVTERVS · INIMICITIAS. CVM · AE · ROSENDA-
LIO · IVSSIT. ESSE · IVS · ADEO · AC · FAS · CENSVIT · CON-
SENS · CONSCIVIT · OB · EAM · REM · EGO · I. B GRVTERVS ·
AE · ROSENDALIO · INIMICITIAS · INDICO · FACIO · DEPOSITVRVS ·
TVM · DEMVM · SI · CVM · VII TESTIB · SVPERSTIT · AE · ROSENALIVS ·
SVPPLEX · IVRET · CLARA · VOCE; SVB · DIO · MERA · MERIDIE · MALAM ·
IMO PESSIM · HABVISSE SE · MENTEM · AC · NOLLE · FACTVM ·

Vale A amicus; imò chas si inimicus; sed tuus
etiamnum
Dantiscо

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Æmilio. Rosendalio.

ubicunq. horo-
rum. erit. aut
etiam. non. erit.
Æmilius. Rosendalius.

Recepta ultima May. 1580.

Mirabar ab Ephraeum quod datum
Cuiqi garthus ~~sit~~ foret nigil.
Audr dicino: eodiq; miror hoc fieri.
Justificabo te Palchre cue.
Nam quid? cuncta ut dubia audiat Nigor latus,
Cordiq; sim tamq; tibi?
Non fortuna exortuit. Hodalius est Deus
Deq; firma, Nostra & Deiq; idem.
Et quod minus ranida, minus stupida Nigro
Invisa sit mihi; vos palam ego.
Colligiorum ubere qui Dispersum vero,
Hiisq; qui Dispersi.
Quare, quod quam scripsi edus & rana
Cure Zabulibus odio, Deuili;
Erahos tibi, quarbi quod ego mappurae optimae.
Cara tamq; mi Dum simus
Cuiq; & illi Cuicui vis; mox aspice
Cuinam utroq; sit tibi.
Quare; Quod Ebreos Cuctorum Deum mi adqui
Carpidus parat, mihi rapi.
Fabrica tamq; para migi raremq; quod usurbas ebro
mihi Jobi Ezechi sacro. Qualis Quinam Cuinam mi Deinde
aversis, et ego te, raremq; clari stet. Deus hoc simus
mi mucr. Far tuche quamquam Zabeam. mihan proprium
Eldo male ebrei mihi. Est glas, male mi codicy folio
Ebreas fuo Domellus, Deus Quis illi nondum est
Salutabo Ezechiam mihi, & valebis Herculi totos quos.

J. Scaliger

ACADEMIA MATRITENSIS

humano inviso optato prodi vro viro.
Quo nomen mihi dulci simulq. Antverpiæ suavæ,
non præstare ullis sit potæ temporibus.
nida valeat anxit patriæ fama illa venire meuntis,
fama procellosos turbine verta Noti:
Quæ mihi sors tristis & horribilis? Deûm ut iræ
numina seu nox sæva sit orta Dies,
ut vel servarint æternum Patria raptum, aut dent
Desubito subita morte perire mihi.
Quid tibi videtur? nonne illi scribendi rhoranter
diversus longè ast à priore? Certè eo fini transmissa
tibi Elegias aliquot. sed tu me ger gudeum de illis.
At libere fateto judicium. non. n. fando venit mihi
in ora pallor vicla tinctus. Hesnio et go sor sibi velis
quod me non maturè arbitraris voluptuaria numina
sabuisse despicatui. Debebam me Diutius rozw retrorsum
tiri blanditijs? Debebam. & faciam quod imperasti
magne Imperator. Valeas vale mi anime.
Donellus, puto, post XIIII Dies discedet. Plantinus
pfectus est Francfurtu, redditurus se non, nunciis.
Ejusdem altera septimana Brema ivit una cum
Paddiliano Duo de Seguris. Ego totus pendeo ab eventu
Antverpiensium. Varia varia narrantur, sed nihil
certi adhuc. Ihesum vale.

ACADEMIA
ALENO TRAIECTINA

Secret et Lor

Clarissimo viro D.
Æmilio Rosendahl
F.C.P. amico prima-
rio.

Laudam.

* * *
* * *

Rustica licet placeant Dryadum, deamemq; recessus
Faunue tuos, habeam Pan tua & antra lubens;
Blanditysq; animum alliciant probè Oreades, & quæ
Versicolore Napæ arva colunt gremio:
Dulcius haut quicquam tamen est mihi Valle-Rosarum;
Præ qua hortos speruam Phœbe Venusq; tuos.
O multum salve, Vallis, quæ; seu teneat sol
Ægocerum, ex oculis seu micet Hydones;
Tali fundis odore Rosas, ut & olfacere omne
Arrabiam videar, & Syria segetem.
Tu mihi tu dum Lucc fruar carissima, tu q;
Dum in tenebris ero carissima semq; eris.
Quod si quid sme te fuerit mihi dulce; Deus nos
Hoc aliquis reddat tristius Helleboro.
O iterum salve, Vallis-Rosea; ille, relicto
Virtutem ei grex, perpetuum, æthere adest.
Te-te ego sæpe meis, te versibus exornabo;
forsan & ipsis Cœlestibus antefera.

* * *
* *
*

Florilegæ quid apes juga pervolitatis hymetti;
Melligeras & adhuc thybla ministrat opes?
Huc agite huc properate, dabit Vallis-rosea omne
Quod cupere & plus quã mens potis est cupere.
Illa maris rorem, nardum, thyma, lilia, hymbram,
Illa crocum, Violas, caltham & anetha dabit.
Illa dabit myrrham, xylobalsama, succina, stactem,
Suaviùs & si quid nectare & ambrosia.
Nec mirum. Venus ad mensas Jovis nam Oceani iret,
A rosea hæc sumpsit Valle Rosas capiti;
Quæ quia non mediocre deæ, vel judice Momo,
Addiderant formæ; tempus in omne dedit
Ferre Rosas Vallem-roseam, quæ florum & odorum
Omne genus possent promere de calyce.
Æthereis huc ige nata concurrite, mellis
Omnigenas hylares & generate favos.
Maxima enim quamvis metatur copia florum
Æternum Tu et copia florum aderit.
Quod si ego sæpius adveniam quo q; flores & odores ut
Omne libem genus dulce rosæ ex folio,
Ne mihi aculeus compunxite membra; sed este,
Monstrarim vobis q; bona tanta, bone.

ACADEMIA PATAVINA

217

***
**
*

Non semper tumidis Saturnius imbribus agros
Verberat, aut Hyemis usq; furit rabies;
Sæpius at medio Pyroeis nitet aureus axe,
Chloris & irrisio circuit arva sinu.
Tu tamen æternùm, Æmili, amas vigilare, Laborq;
Congeriesq; jubar obstruis omne Genî,
Erigonesq; decæ trutinam transgressus, ad ima
Deyceris, Tethyos per latices, barathri:
usq; adeo, ut nec te precibus cohibere Sodales,
Nec validis valeant Numina prodigijs.
Quo'q; magis fatum arceleres, per curis avare
Mens tantum anfractus & tenebras capitur.
Fallor? an occidit illa animi moderatio, callem
Quæ medium stabili sueta tenere pede?
Occidit. Et si dissuleris revocare gradum, te
Non sanabit, quamvis Velit, ipsa Salus.
Et quid enim Labor assiduus non obruat? ille
Præsertim cerebri qui cruciet latebras?
Ille notat faciem rugis, ariemque turidat,
Sparsit & Alpinis triste caput nivibus.
Ille animos furijs agitat, morbisq; jubentem
Contrarit, haut Phœbi qui superentur ope.
Hæc bene Lælius, hæc bene Scipio notat, ad aras
Replerunt conchijs qui toties gremium.
Notat & hæc Anyti reus, & cum Scævola
Augustus, soliti cor hilarare cubo.
Atq; utinam quæq; in tandem, horum exempla secutus
Nonnisi justa tuæi tempora dies studio:
Nec lassent adeo Legum Labyrinthi, alijs ut
Omnino rebus non superesse queas;
Dicariisq; mihi Varys, sine floribus Hortus,
Quæ q; unù assiduè chorda dat una sonum!
Et certè, meum si forte juberet in umbra
Parnasi, ad cytharæ membra movere melos,
Tempora obumbraret tibi mox Venus aurea Myrtho
Cingeret & lauri Musa comâ folys.
Incassùm nec enim puero dedit oscula Pallas,
Ambrosq; pavit osq; Charis dapibus.
Quod si decretum est Vitæ haut mutare rigorem,
Sol me Oriens tristem cernet & Occidens:
Non, quòd nescierim Vobis te flectere; sed quod
Ante mas jam nùc stet libitina foreis.

3

* * *
* * *

Sed cur vos dicam tetricis, sine fine modoque
Invigilare libris, non mihi causa patet.
Sic nec enim soluere aly, contingere culmen
Doctrinæ quibus est maxima cura tamen.
Forsan at hoc facitis, vos poscat ut ara Charontis
Dextra citò, & sitis nomine, regq; Rosæ.

* * *
* *
*

Qua nuper, promit dum jura Donellus, hirundo
Ex animis nostros ante pedes cecidit;
Non casu subijt templum; misere Dy sed,
Alterius fieres ut sapiens obitu.
Nam si remigium, nimius nimiusq; movendo
Alarum, tandem deficiunt volucres.
Quid tibi fiet, jurisconsulte, qui natus ad omne;
Non ullam gravibus das requiem studijs?

* * *
* *
*

Nunc urnam gererem cum tristi præda Morte,
Siccaq; vix tenuis ossa aro tegeret.
Prohnus ad Roseæ volitarem germina Gallis
Et saturarem oculos, & saturare animum:
Illicò enim aspiciens tot gaudia delitiasque
Turpiter arriperet Mors Maresq; fuga.
Parva loquor. Roseam si tantùm dixero Gallem
Me accessurum, herebi clamabus ad antra cuent.
Nempe tot auderent Divas vidisse? Vorarent
Ipsa demisso se potius capite.

* * *
* *
*

218

* * *
* *
*

Incassum properas, ter turpis, Aranea; nullus
In Rosea Sar Sabitur nam tibi Valle locus.
Hic Sabitant tantùm Superi, mellisqz parentes,
Et cum dulcissonis veri homines abibus.
Sed, sodes, arcede; Rosa nam tobjica Ventri
Non modò non tribuent, yoia sed penitus.
faucibus eboomuisse Veneri fragmina cogent;
Mox, purgata probè, ut ad comites redeas.
Ecce fugit mala Bestia, sed non tam, melwz quod
Non fueri vult, quam Visa Minerva gest.

* * *
* *
*

* * *
* *
*

Mirabur populus totos consumere Soles
Tecum quod, Æmili, placet.
Rectè. Nesait enim Rosea me carpere Vallis
Cumulum omnium Sulcedinum.
Quod si rescierit; lucris me conterere horas,
Haut, ut prius mirabitur;
Sed potius solidas non solubus addere noctes,
Tibi adesse perpes ut queas.

CARMINA HÆC QUALIACUNQUE
AMICO CARISSIMO
ÆMIL: ROSENDALIO
MEMORIÆ ERGO L. M. que P.
IANUS GRUTERUS
LUGDUNI BATAVORUM XIIII
KAL. IUN. CIↃ IↃ LXXXII.

Trabajar y morir.

Super ut ille sacer sere spatiatur in horto
Stupet

ADMIRATIO ROSEPALIO.

Quid remoratur uiz?
Lecto num grobi
vos tenet, at sonuit
Tres puncta Salybs quatuor.
Hebdadia sed Sabat
furs latebra, subito fur
nam via longa, pedes,
Officit usque tibi?
Forsitan illum latitat?
Non puto, vita uiuum
Sobria tale aliquid
Cuncta agitata vetat.
si uigil ergo, igitur
Die age, Dic mihi tor,
Quid remoratur uiz.

Tremens Cyrke cum tantibus hora circiter quinta pomeridiana

Die Jovis; mensis plus minus septa Septembris Vocab
urbe condita, Nescio. Dic mihi sed tu, Dicam et
ego tor Ipse tibi altro.

ACADEMIA FRANCO-TRIBOCINA

WILLEBR. SNELLII

Epistolæ

ad

AEM. ROSENDALIVM.

220

56

Consultissimo Viro D Aemylio Rosendalio
Juris utriusq Doctori - Εὐεργέτῃ.

Mitto tandem Consultiss. Vir Opticam, coibus P. Rami et
Frederici Risneri Vigilys (ita enim testamentum a Ramo sortum
nobis prodit) purgatam, ultimam etiam absolutam ac perfectam:
ultimam enim manum illa scheda Minerva desiderabat, sed tamen
quale quale est, quicunque est, ut omnes omnium Opticorum
Labores post se longissime relinquat, opus cum scholarum
tum conformatione, tum Methodi claritate plane Dædalum,
qua usi illustrati ad philosophandum accedimus, Ἐν τῷ θεῷ
τῷ φωτὶ φιλοσοφεῖν. Hanc autem Cameralem scholam ad κάτω
σκοπιὴν deduximus. Martinii P. Rami olim discipuli
Grammaticam addidi, qua Materias, qua Formas ita elabora-
tam, ut nunc demum nata videri possit, quae cum tota plane ad-
mirabilis est, tum in primis artificium & solertiam autoris in
aliquot primis capitibus suspicio & reposcitor. Dorsennam fauc
de Geva, Dagis, et Literis gutturalibus, tanqs Abyssis membra,
per Grammaticum agrum sparsam & vagam, colligit, et in sua
scholarum data colligavit atqs compegit, ut Grammatica jam facillima
sit. Causam mutatae formae in Τεχνολογίᾳ, quas disputa-
tiones sunt Rami schedas imitatae, reddit, ut ipse alter Legum
do cognoscas. Τεχνολογίᾳ cum Chaldaea Grammatica no
vam inseat, ut temporis mittere urgueverim. Cum enim Te-
xtus absqs Τεχνολογίᾳ manram et mutilam ducere, illam sine
hac mittere nolui. Verumenimvero, qua utraqs simul habere
Ge non potuit, ambas alunde afferri debuerunt, quod olim
factu, plusculum temporis abyit. Veniam facile clabes scripto, ubi
Grammaticae artificium et Technologiae cognoveris. Vale
Vir amplissime, cum tuis uxore, filia, genero, universos Dñus
incolumes diu servet atqs sospites. Augodum nostri 3
Decemb a° CIↃIↃCVIII.

Χρῆσθε καὶ κτᾶσθε tuus
Rodolphus Snellius

221

157.

Salve Consultissime,

Verum illud vetus verbum, Homines cum animo suo de futuris proponere, Deum autem pro arbitratu suo omnia disponere. Idem mihi etiam Carissimo pignori tuo accidisse si sentiendum vere ipse cogitabis, haud mirum videri debet. Cum enim certo ipsa secum constituisset Sodio dominum reperti, tantopere reflantibus ventis vela vertere sint coacta, et consilium suum mutare. Non nos adeo istae aëris intemperiae sub ipsum Solis tunc ortum tam gravi coelo cum diuturno angi animo. Nisi enim quidquam magis tenellis illis corporibus nocumenti magnesiae adversum Tiro dem sinum monet Tullius.

Ἀτοπώτερον γὰρ οὐδὲν ἐστὶ τοῦ νεωτέρου ψυχρὸν maxime Varro tempore tam longa Syriae temporis difficultas quam magnum nos omnes fecit. calendum itaque fuit. cum magnum nos omnes ipse in praesentandum periculum contulerit. certe de creatino quoque, si quaeras, non habeo quid certi pollicear posse, modo astronomorum abaci non fallant, haud sane nihilum temperaturae astris minantibus. interim illud nobis omni cura adnitendum ut populi salus nostra suprema nobis sit: cui etiam tu subscribendo ne obstiteris facies amor tuus. Vale. et omnium nostrum nomine etiam tuae filiae quam maxime, Sartoriam tuam Sanctam salutem, et animi sinceriora assensa profectam accipias.

Scr. Valv. Raptim Lugd. Bat. vi kal Apr.

Cognatus tuus, et animi assensi re ass

mus

Volcobrechus Swellengrebel

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

222

Ende ghelesten den Heere
Lees voorsinnych en discreten
Heere myn Heere Emilius van
Rossendael Raetheere vanden
Provincialen Raede Vlaenderen
residerende tEnwaterdyck in

S'Gravenhage

voor

153

Vir Consultissime,

Amplissimi viri D. C. vander Mij ~~voluntati~~ obsequutus, cujus nego voluntati obluctari, nego dilectationem detrectare potuerim, misi Sabini ista quaedam super materia ~~et~~ observationibus plane ad hoc abi mandatis. Quâ in re rationibus potius nixi, quàm observationibus instructi, quod fortassis miseritum haud misisse Sabinius. Ista itaque nostra scholiasmata, cum ipsis epistolis typis Augustis evulgato, ~~de~~ Te mitto; nam suspicor plurimis dubitationibus te multum delectari non sim nescius. Et, ut sis persuasus Viro Nobilissimo vander Mijo per quàm dilecto obsequio mihi gratum te fecisse moneo, cui vale tam diu optabat, ut Augustam ad Clarissimum Vossium Tomo nostram dissertationem ultimam transmittat. Vale. Et amicitiae dilectissimae cum à me, tum omnium nostrum nomine salutem dicito. Iterum vale. raptim Lugd. Bat. 13 Kal. Mart 1611.

Tuus ex asse

Nicolaus Heinsius Dan.f.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

223

Ontfoo ten, Schijfen seer voorsichtich
heer, myn heer den Raedt
Emilius van Rossendael, woonende
op den Oudedijck

De bode ick betrelt. In s'Gravenhage.

154

Vir amplissime, patrone honorande,

Quamvis praesidi praesidi ow et Lugdia animum sine fauctrum et prosperum comprecari non licuerit, id quod tunc animo et voto concepera mus, et non multo post coram factoros spes erat, nunc tandem tandem insenis per interpretum et literas animi interpretes tamen est praegrandum. Quamobrem hunc animum prosperum et salutarem à Deo Optimo Maximo comprecor. Constitueram autem haud nullum votum offerre tibi Amplissimo voluti testorem animi et affectus indicium. non illud quidem splendidum aut de dibito e re sua depromptum: sed quale hoc hominum genus de quibus quidem suum Libris adjecerunt. Id ipsum tamen tibi inconsulto haud facere ausus sum, priusquam consilium mihi deposuerim. Scio quo fato fulcior sim talorum nominibus tuae commendandis, quem de meis scribus dubius ut haerebo Rudolphi à Causbn (cujus industria in Logisticis et Hydrostaticis satis laudata atque adeo docti et ipse qui in hac arte vehementes sunt commendata) ut haerebo inquiam et vidua quaedam postuma quae nonnulla publicari constituerat, captoque jam operis obitu me rogavit, ut et amici famam me defenderem, et ejusdem vidua hac in re gratificarer, atque idem illud opus etiam Latine redditum communicandum. Hic quamvis plus oneris quam honoris mihi imponi existimem; tamen ut defuncti quondam amici recordationem mihi non ingratam ostenderem et nomini atque famae, quam in his artibus in Belgio jam assecuti summis inde cumulatissimis, factionum vicissitudinibus. Ibi vidua cujus illud sed cum primis, sibi operis dedicationem ut concederem rogabit, quod pari facilitate ipsi concessi, quia operis dedicationem in me recepseram: absolutus atque ei sum re Ego ut saltem secunda pars mea esset, hoc est, quod illa sim totum opus sibi simulabat, id ego in parte aliqua pro mea fide assequendum. Cum itaque illa ad ordines vos ad Principem me constituerit ego partem optimam et totius operis simul Tibi destinavi, nisi ipse secus sentias et aliud malis a nostris mihi. Hoc cum tuae optionis sit, mea quoque quam primum voluntas intelligat ut pro arbitratu meo opus ipsum maturo despungam, prela cum hac hyemali et opera typographica non urgeant. id cum summis viribus contendimus ut proximis nundinis Lucem videat, quod ut non desperamus, modo Deus valetudinem prosperet, ita nunc plane otiosis esse non licet.

Quam ob rem autem caput hoc tam alte repetere nunc quoque paucis accipe. Cum superioribus septimanis Cattis esset ad vos Amidi, deque hoc simul apud me constituissem, quin etiam cum privatim mihi necessitas esset imponita ut ishe res meas agerem, per istos stetit quo mihi id minus licuerit. Atque eam ob causam rogatum te volui, ut quod coram tibi fusius opposituro, atque advocatus mei causam redditurus, id nunc mihi per Literas quoque tantisper liceat. Non est mihi dubium, quin consilium et potationem nostrum de consultissimo viro affini tuo jam pridem intellexeris: cum et ipse meo rogatu Syndicum nostrum urbis, compellarit, ut quomodo rem matus esset nobis constaret. Sed cum et ipse Gaud ita multos post dies occasione data super eodem negotio interpellandi spem nobis benigne fecit, et curam vellit ac admonuit D. Curatores quoque compellandos, atque amicos ad ipsos allegandos, ut ita negotium nobis quasi praeoccupandum et autecapiendum. Quamobrem hoc illud est vir Amplissime quod nunc obnixe rogatum te volui, cum ipsa opportunitas nos hic quasi invitare videatur, ut si mihi tua facilitate et opera fieri liceat nunc Dn Curatores pro me interpellet, et et mihi tuo beneficio, quo etiam alienissimi gaudent, hoc impetrare liceat de hoc, quod aliab cum sollicitudine et cura esset admittendum. Summa petitionis haec est, ut in Professorum ordinariorum numerum allegendo, et stipendio locum eodem quo Paulus nuper p. m. olim docuit, fame sum discutiat florenis annuis ab illa summa absim. Haec sunt quae per literas potius quam coram explicare me posse putabi; cum brevi non exhibiturus. Id igitur si abs te impetro & per te, summo beneficio me tibi devinxi; tanquam nobo aut alumno benevolum gratoque animo agnoscam. Et si ita expedire videatur, ipse iste Curatores quoque adituros et

224

causam nullam commendaturus sum, quia in rē dē tuō arbitrio pendebo. Deus
te nobis diu superstitem conservet. Vale Lugduni Bat

Tuus ex asse
Hubertus Leodius

Edelachtbare Heeren Schepenen der voorsiniger
stede dezer dezer Heere, Mijn
Heere Æmilius van Rosendael
Raetsheer in den Provincialen
Raet van Zeelant, Commendr
de Cruytdraye tegens den
Heer Graef van Egmont

In Sr Gravenhage.

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

1600

S[alu]t. Consultissime,

Multo tandem occasione tam commodâ, ab, quos desiderabas
in librorum sacrorum numero libros. Danielem Estram, Apocryphos
religioni parcens ab sine septimanis absolvendi, tum mutatum
voluerat cum Pentateucho etiam indoctum hostem, tum
temporis tedium aequo animo ferre oportet, tam adeo limam
tenuia sunt typographorum ne opera. Eccl tibi etiam
numeros, quos tanto tam tempore mecum habui, numeros
adnarios, tabellam suam praeclaro ante duos cum dominio
suo restituendi voluerim, tum forte desiderabam, sor fugitivos
nunc ad te remitto, quorum usus gratissimus nobis accidit.
Incendium etiam nobis effecit tabellae cum aliis etiam
plurimis bonitate et pondere conducentes. Conjecimus
enim multos e superis gradibus mecum cum amicis tum
etiam argentariis, ut tandem etiam post alterum
operas non negligendas, postentati aliquid utile daremus
finem da operis mole et molestiae, certe major
cum fructu. Scripsi superioribus diebus, ad D. Reginaldum
Polum nobilem consulem Antverpiensem, cujus arcula interpretum
nummis fusta et quorum habet ultroneam copiam
ejus responsum dumtaxat expecto ut ad me transferat
tam illius opera mea propria. Vale cum omnibus
familia tua et cum tuo animo salutat tuus amicus
etiam sine suo nomine alienos salutem ut decet
rogat. Vale vir clarissime. raptim Lugd.
Bat. 20 Novemb.

Tuus ex animo.

Nicolaus Nullius [illegible]

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

226

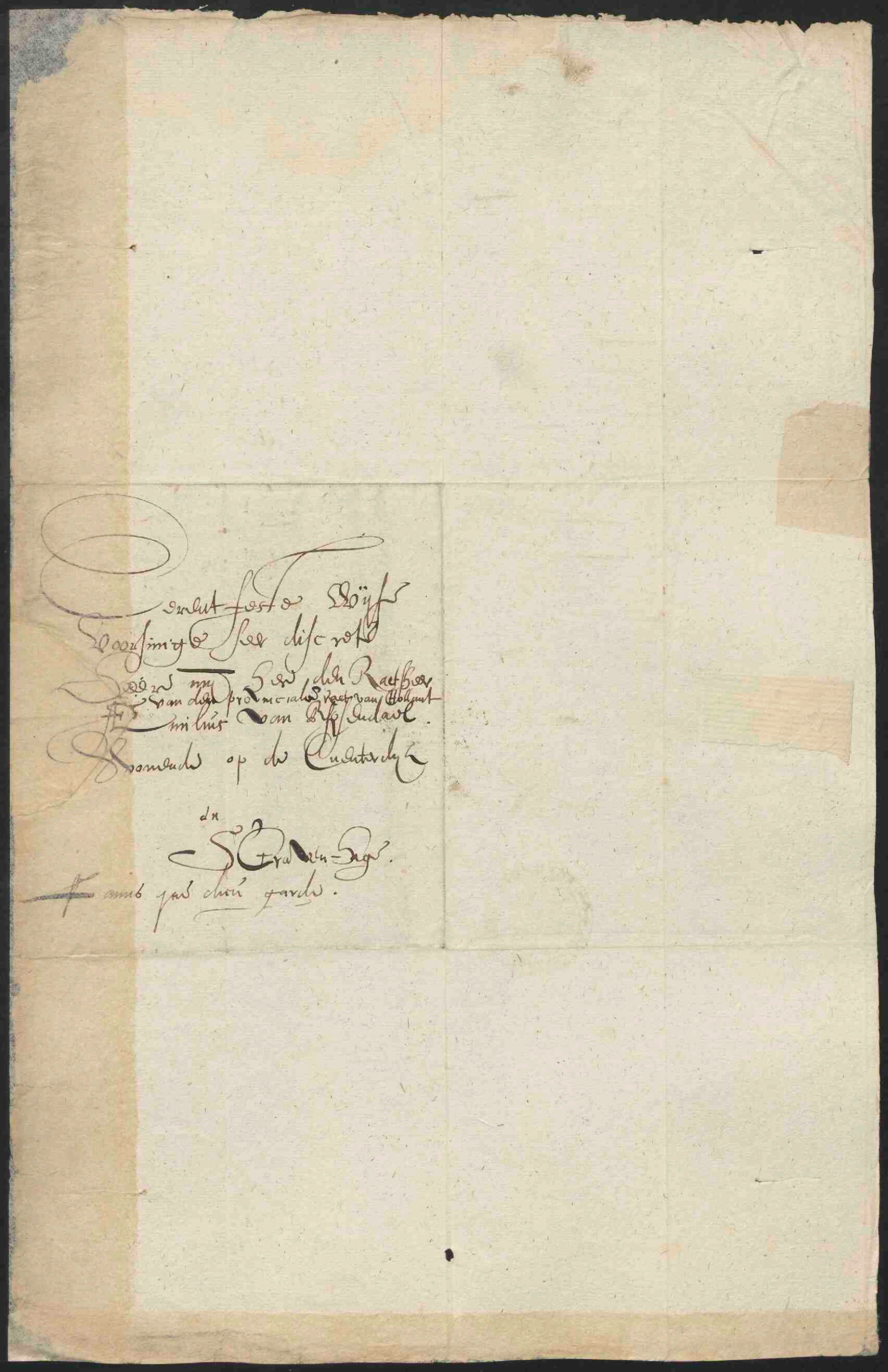

161

Vir Amplissime, patrone Honorande,

Etsi haud dubitem causam meam tibi cum vestr, atq; eam dd nuncupatam Domino Curatoribus Matthaeo Vander-Milio communicatam: cum tamen quotidianarum occupationum tantus sit cumulus, ut vix sollicitudo hanc curam non quidem omnino oppressura, at certe obliterare possit. Omnino mihi faciendum putabi, ut ejus memoriam tibi refricarem. Quamobrem nunc per literas absens idem quod tunc presens, majorem in modum rogo, ut istius causae et petitionis nostrae aequitatem commendes. Et quia hoc ipso tempore Syndicus noster Scriptus istic apud vos est, atq; ad ejusdem causae cognitionem judicis dolosti visis, opportunum, quin etiam necessarium arbitror, ut id quod contendimus facilius obtinemus ipsum quoq; de stipendij nostri augmento sollicitare, cum ejus favor non parum momenti in ista re habeat. Hoc autem ut a te quoq; vir amplissime, liberius contendere possit Liberalitas tua, cum cujus beneficij hospes tibi jam debeam, accessionem singulis tribuli totum tibi debere malui. Vale vir Amplissime, et hunc omnium prosperum ac salutarem cum genero filiaq; dulcissimis ut transigatis Ego et vxor Immunum illud numen supplices rogamus. Iterum vale. Lug. Bat. postridie Non. Jan. 1616.

Cognatus

tibi addictissimus

Willebrordus Snellius M.P.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

227

Executoriael Bysz voorsmigs sur
desselue Heer Aemilius van Rostendael
Raedtheer van den hove Provinciael
van Hollant ende Westvrieslant
Mandaet op de Executoriale tegen
over het huys van de Graef van
Egmont

In 's Gravenhage

1602

Vir consultissime,

Quod non ita pridem de Longitudinis ratione ab Apollo inita, visitanda et publicanda autor fuerim, consilium id mihi tandem omnia animo meo reputanti, perplacuit. Idque postquam ad perficiendum expendenti mihi visum, utilem operis futuri quandam hypotyposin tanquam materiis statuminare disformabi, in qua diuersos argumentis et colorib[us] pictis ad claritudinem veritatis pertinentibus. Verum interea mihi opus atque bibliothecam, et petulantissimi illum scriptorum minus doctus sensi, ut spero biduo aut triduo non solum totius illius libri argumentum, quod facile adhuc memoria teneo, sed singulorum quoque partium et quid inde iam captum obscurissima quaeque nomina plerumque cognoscam, ut ad scribendum diuinius tanto paratior accedam. quod si impetro vel quidquam quia id sua occasione, et bibliotheca quae spero aliquot dies mihi erunt eundum erit gratius accedet voluntas. Sed tuum salutem amice charissime, et praeclarissimis omnium nostrum nominibus dicito. Iterum valeto. Scribebam Leouardiae rapti 5 Kal Sept.

Tuus omni officio

Guilielmus Bordus Gulielmi F.

Chirographum Sac[rae] Maiestatis inquisitori Ultrajectini vicario per Frisiam universam tantisper est.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

228

103.

Vir consultissime, ne diuturna scribendi desuetúdo in ẽẽw mihi abeat, scribam id, quód vulgò solemus, de mutúa valetúdine solliciti; certe cùm te amitamq; cæteros omnes commodâ prosperâq; valetúdine fúri intelligamús solos omnes gaudemús. Nos quidem hîc reliqui pomeratice athloticéq; valemús et vivimús, mihi tamen cúra et sollicitúdo morbo súo nos anpior habet, cújus optatum finem breui affore speramús; et ut scitam hanc ægritúdinem cum valetúdine prosperâ ac diúturnâ commutatam optamús à domino. namq; morbi vehementiam sese indies aliquantillúm remittere, et quási gradatim retrò agi animadvertimús, quód signum ad bene sperandúm nobis præsentissimum videtúr. Dece vero dúm scribendo me ad scribendúm excito, tua xenúdia et veteres mímini in mentem mihi venere, quos aliquándo apúd te me vidisse commemini. Habeo jam perfectum capút, an libellúm dicam, de veteri moneta Romana, Græca, Judaica: idem argumentum diligentissime ab aliis tractum non sum nescius, nec eam laúdem mihi tribuo; sed ita tamen ut aliorum industria locum aliquem reliquerint, cùm lectorem magis distinere verum varietatis, quam docere velle videantur. Quem igitúr universam summatim tanquàm per súa thesemata proposúi, quæ deinde veterum dúctoritate probarem. ita factum est, ut quæ res apúd varios sparsim diffusa legebatur, in únum aut alterum catervatim contracta recidant. Sed ut eò redeam unde discessi, memini me nummos pervetustos complures ex ære drachmæ cúro apúd te videre, quorum inscriptionem et pondús, sed ad argentarij trútinam expensum si quando libebit illos lustranti et expendenti tibi quoq; in ocyori copia fore optandum. aut si hoc minus operosum fuerit, aut minus dilectus denarij antiquissimi. Habeo à Trajano Antonino Pio, et Marciano percussos diverso pondere, quatuor nobis ætatis propiores tanto pondere leviores. Habeo Victoriatum fere quinarium à Julio Philippo. et assem à Maximiano à Tiberio vix clarissime longe antiquiora reperio, etenim pondus ad grauiora declinat. et, nisi molestum sit illius quoq; patricidæ Pelopsalticos. ita enim Julico, insipiens memoria fallit, habeo pondus quatuor rosatorum aureorum aut actiacum, aliud utrumvis ad amussim. Causam nec scitam pagella angustia prohibet.

Miramur interim Adrianum Longinum adeo diuturnum desiderium cum libris sic patere posse, quod non aliquando tandem cogitet quemadmodum cum ipsis in gratiam redeat. monendus tamen videtur, quem spontaneo concitato propere exediderim. sed de meo alterâ pagella nobis procedat, ubi te vale clarissime amicorum omnium dilectissime nunc primum, nunc iterum nec mediocriter omnium

Vale. T. pr. Rebordus

1604

Γραμματική καὶ τριπλῆ κεφαλή,

In dissuadenda conspicillorum distractione, nullus industriæ est locus, oculorum indicium et judicium consulendum, et ἡ διοπτρία τῆς διοπτείας ratio, et internalli modulus constituendus. Sed nescio quomodo τὰ διόπτρα videamur. Subdubitare enim mihi videor utrum claritas τῆς διοπτείας in tuis vitris sit, quæ in nostris: et ego in vitris ipsis mea, quo præsentis τὸ ὑγιὲς finderam, quadrans tantopere utrisque arridebat, nescio quid desidero. dicendum non idem ἐστὶ διόπτρον, nisi liquido mihi constaret minquiam aut medas manus esse, aut in alienas divenisse. credo consuetudinem ipsam mihi imponere: neque tantâ amplitudine, aut potius (ut secundum opticos doctores loquar) tantâ vicinitate res objectas visui meo ingerere videtur, quantâ, cum primus diebus oculus admoveram. καὶ τὰ μὲν τὰ. Ῥώμῃ valetudo, pro temporisratione, non adversa, sed satis prospera. Τὸ δὲ βραχυλλίον valet et valet ἀκριβῶς, κάθηλον διάγει χρίλην τὰν ἡμέραν, καὶ διὰ τὸ τὰ προάγυμνος ἀηθὲς τὸ προάστιον οὐδὲν ξενίζεται τὸ γλυκύλλιον τεκνίδιον. ἡ λοχεύρια, μᾶλλον δέ ἀσσόν μοι ἡ οἰκιά, καλεσθήσεται προσεπεῖν σε ὑπὲρ ἀνῆς. προσέρχεσο τῶν προὰ πάντων. καὶ ἀνὸς ὑπὲρ ἡμῶν τὴν φιλίαν ἡμῶν θεῖαν, συγγενεῖς καὶ συγγενίδας προσεῖπε, πάρακαλῶ. ἐρρωμένως διαβιώης θεῖε πάντων μοὶ προσφιλέστατε, μετὰ σπουδῆς ἐν τῇ Λεγουδείνῳ Βαταβῶν. ἔτει ᾳχϊ, προσιόντος ἑβδόμης φθινοντος μηνός. ὁ Σὸς φύσει, χρήσει, καὶ κλήσει

Φιλέρημος Σκέλλιος.

ACADEMIA ATHENIENSIS

230

Extract uyt den Hove
der voorsiniger Heeren mijns
Heers den Raedtheer
Jacobus van Rosendael
woonende opden cneuterdijck
in s'Gravenhage
anno .

1565.

Quamadmodum postulavit Vir (Consultissime) ita dicta operam
ut perficerentur ab Byalostenia Conspicilia duo, ad instar
novorum; unum diminutivum (nobo enim hoc, ad istum usum,
verbo, in re nova uti licebat) alterum ἀστρικόν
quibus res objecta, multo quidem ampliores, posse
visui nostro ingerunt; utinam etiam tanto clariores:
unum enim illud ad illam optices lucem maximo usui
quo limulato. Atlantes istae enim omnino sunt ad formam
mearum expolitae, qui tum tibi satis politi videbantur,
aliud quam mea praestare non possunt. quia in re
si voluntatem tuam fecutus, hoc una assecutus sim
ut placeant, solido gaudeo. Caeterum quanta
debeat esse earum distantia id duobus tubis, mutuo
sibi aptatis explorandum. ipsis inter se magis minusve
adductis, aut deductis, prout res ipsa postulare
videbitur. Oculorum enim judicio hoc facilius, quam
multis verborum ambagibus definietur. Valetudinem officio-
sissimam ut tibi ut uxori amicae vestrae adscribas rogavit
vos ut affinis, his tertium me adjungo. Vale vir
clarissime. raptim Lugd. Bat. 6 Kal. Decemb. 1565.

Tuus et cognationis ac affinitatis ac officii ergo
Wilhelmus Snellius

stupeis virgini quinquies.

231

ACADEMIA LEIDENSIS

Ingesetene Heeren
voorsitter Heer, ende
Heer Heeren Raetsheeren
Amicus van Rosendael
Homedeu op de Kinderdijck
in

's Gravenhage

Coert den Bruyn.

1616.

Vir amplissime,

Libros, quos ex auctione Bibliaria Vulcanij cum postularas neq; omnes mitto, neq; nullos, verum nonnullos. alios enim vel caritate teneatur non emi, ut Alcoranum qui 17 fl. valuit. vel temporibus exclusis neglexi. mitto tamen aliquos, si placeant, est cur gaudeam; si minus, omnes nostri sumto. E numero assignato nonnullos, sed tamen raros, tempus nobis abstulit, cum seri in multam noctem auctionem produceretur. Tandem etiam ne ceteris partitando ex illo tempore non pessimam partem nobis praeriperet. Cujus utcunque serius quam putaram exitum te faciam; nulla id factum est negligentia; sed sollicitudine et cura. Pulsavit enim valetudo reliquas cogitationes omnes ex facile animo nostro excussit, ita enim omnes nos aegre habuit sollicitos. Filiolam nobis unicam est. Quam cum ex more veteris Ecclesiae, Apostolorum, imo Δογματοσυστικῶς ipsius instituto congruenter Christi sanguine a peccatis abluendam in Ecclesia Dei. ut vidam inseratur, offerre constitutum nobis sit. ac Patrem & avunculi si πρὸς πατρὸς, ἢ πρὸς μητρὸς θείοι parentum defunctorum vicem obtineant, neq; tantum corporis, aut morum ἐπιστολάς; sed magis multo religionis et ecclesiasticae disciplinae moderatores τοὺς νεογνοὺς θεοῦ esse debeant, rogamus te. ne mirum hoc, ab Apostolorum usque seculo propagatum, subterfugias, aut detrectes. Sed Patrinos maximos idem testis sis infantis in Ecclesiam Dei per Baptismatis lavacrum insiti. Quem Deus sancto suo Spiritu foveat, nutriat, et ad salutarem finem deducat. Dies his sacris et initiationi constitutus est, qui a Veneris nomen ducit, ad diem VI Kal. Decemb. concionis initium fit hora nona. Quamquam si vestris rebus minus sit congruum, aut in alium differri placeat, monitus faciemus. Ubique rogat puerpera ut amicam suam charissimam si per valetudinem ejus fieri possit, tecum advenias: ut se, ejus laboribus et doloribus finis, ipsius

ACADEMIA REGIO MONTANA

Litulum et nomen ista accessione aupit, hoc statim visat:
sta cum magna mali et morbi sui parte vestra presentia
liberatum iri, sibi persuasissimum habet. Vale. Salutant
vos omnes, Parens utraq, Socrus, Soror, Puppera, et
crastino lucis finem attentissimo expectant, ut
vestra presentiq copia nobis illuc sciat. iterum vale
ad. d. VIII Kal. Decemb. Lugd. Bat.

Obsequio, cognationis, affinitatis omniq officio

Tuus
Wilhelmus Onellius R

Exuntsaten Abissen Voorsinigen
Heer, mr Joseph den Raetsheer
Amelius van Roosendael
Donatus op de Cruikstraet
In s' Gravenhage
den Inhuyse fyn clon.

1607.

Vir amplissime,

Latorem hisce dabam ad vos venturum, ut simul [illegible] meorum Nostro Nomio inter Tam causas, quem Jam vobis debere non erat dubium. Sed cum duas superioribus meis ibus Coloniam ad typographum misissem, ut ille Moguntiam iret ad Albinum, quem hinc typis sub vulgatarum mihi conflabat, noscio quis mala manu hinc mihi intercepit & ad se avertit, ut mihi Jam a quatuor aut quinque mensibus ubi sit, aut quis habeat, quod minus est nihil certi mihi constet. Unum mutuo me a praefatoribus simul cum aliquot sarcinulis direptus fit. Epistolam Sat Vnus quidem et spes mihi aliqua, licet admodum incerta, solabar; si ab Albino aliquid Literarum. Sed cum et spes ipsa mihi frustrata sit, mihi conjectura minime sit vera. Verum Valetudo adhuc loco est et solent valde contrariae; quae ubi a desiderantia admittit, incredibile est. mihi tamen superare nos jubet causa latens quae Jam, ut videtur, ipsa spes produxit, qua sublata facilem spiram mihi mobilem. Coeat & secum bari dominum vestri; cum quibus vos simul omnes salutem dicimus officiosissimam. Salutem autem simul, et Humanissimo viro Domino Thomae Crosti Colio Colleg Lectissimo fidemini omnium nominum dicito. Vale. Vir amplissime raptim Lugduni Bat. XI Cal. Septembr. Humanitati vestrae

Studiosissimus

Volcherus Coiterus M.D.

234

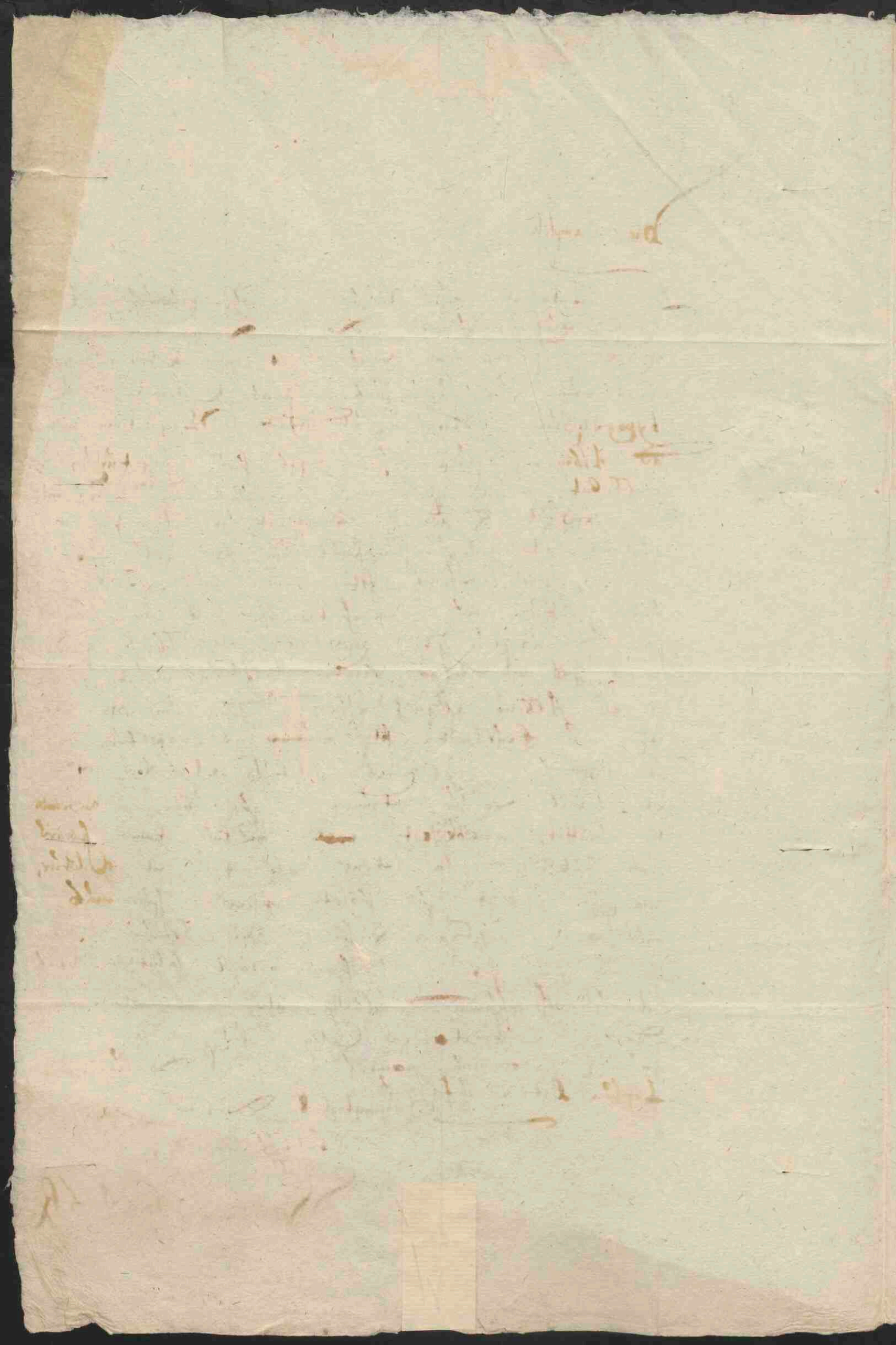

RIJKS MUSEUM
AMSTELODAMUM
RIJKS MUSEUM
TRAIECTINA

Edele ende
voorsichtige Heeren, mijne
Heeren de raadt Heeren Amelis-
voen Pensionaris, Nomden
ofte de Consulenten dyer

in Hollandt Hage.

236

Amplissimo consultissimoq;
Viro ac Domino Domino
Aemylio Rosendaelio
Curiae apud Hollandos Consiliario, ac utriusq; juris
Doctori clarissimo.

Hagae.

per amy

LAMBERTI COPPERI
SIMONIS LANGII
&
FLORENTII SCHOONHOVII
AD
AEMILIVM ROSENDALIVM
Epistolæ et Carmina.

237

1) Aemilio Rosendalio amico meo et affini S. D. Lambertus Copperus

Cum est quod te nos admisserunt literæ mei fautor et dum tuus quam amicitia nostra fecerat si est suus mos confirmasset quis enim sam quod deus auctus et auctus reparet sed fidei et potest et intermittas aliquando scribere amare tamen nunquam causas autem intermissionis aut nullas aut recte non satis iustas afferre possis ne licet nomi nisi sabere aut scriptum dignum amicitia tamen dolendo tractia scribendo apposet sed de amore nostro sic sensisse et illum nec literarum intermissio nec horarum distantia nec quidvis alia causa quæ plurima vulgaret illud animo tollere solet et consumere potest imo ne diminuere quidem fuit posterda aliquamdiu et de quodnam consilio tuo de collegio quod certe fuisset dari me collegio Sosia me ubi iam semel alter alterum disputemi et sed ea me aliquamdiu scriptionis difficilis volunt. Saturdas enim ti bi illud indicare et gratias sabere si ingere non possis pro sua studii mihi utilissimo consilio iam enim audi quod antea de audito sabebas quam sit inter hyemi nes diaria domestica disputatio. Lipsius qui at professo ex primis sit tibi amicorum bene dici Rondelio be let quod ad studia mea attinet ego me sicut semper ge ris literis dabo quarum cognitionem non solum mihi iucun dam necessariam et studioso rei et alias quam plurimis ex tu et rectore mihi qui misi nostat omnium sepius mi scribere tempus non patitur nostat discessum nem ut quare alium abstrahere a me et sperato literas hu bali et utroque tuas retinere sat salutis. 26 Julio. An. 1588. Lugd. Batta.

ACADEMIA REGIA TRAJECTINA

Ornatiſsimo et ſingulariſ
doctrinæ viro V. I. doctori
D Aemilio Roſendalio

Goudam.

Lambertus Coppens Aemilio
Rosendalio affini suo S. P.

Itaque vestrae affinis charissimae literae tam vere mihi animum
[illegible] absentibus fecerunt, ut me de tam integra mea se
ntentia certiorem habeas, nescio quam vobis mihi literas
mirandum fuit quamve gratas fuit tamen illae tam serue
tus vere mihi animus, quem neque literarum intermissio,
neque locorum intervallum minuere potuerit, offert omni
mihi aliquando. Oblivisci possim amici vestri nunquam, pro
pertim sub quo mihi mihi solum amicitiae, sed etiam affini
tatis communio coniunctum fuit, maxime amantissimum cu
pere expertus sum, tum praesertim et postremis tuis ad
me datis literis, quibus mihi consilium tuum de gradu
suscipiendo impertiri non dignatus es, et tui, ut ab
amico fideli, ab animo prudenti petebam, tam
et si quid tardius ad me pervenit, parere non potui,
rem enim ipsam supplicasse, et ad expetendum de proinde
tua voluntate mihi esse admissum, postea quae scripsi
serunt literae, quibus quod alii longius migrare et
vestri nostri transmisere alias multis locis adfectati
fuerunt desertis. Quare magnopere te rogo ut a
me adhuc tranquillitati adsentias, fore enim ut et
consilio amicorum, quibuscum hoc negotium communicavi
Natae meae, quae et ipsa hoc adquando consensit, literam
dissentiat, nobis patrum [illegible] consilio, illamque opinio
nem exuat quae iniuria facta infecta edidit neque
Redditum meum ad vos distulit hoc tempus vestri nostri
quod erat dictum et pulsa mendacium aut ficerter, tum ad
patriam diu exoptatam me recturum de [illegible]
spero. Valebis et vestra tuam plurimum a me saluta.
Dnari ipsis Calend. Aprilis.

Mitto tibi carmina aliquot facta
in Lucretium meum, quae
apud matrem inveniri quia
literas mittendi non potuit

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

239

Clarissimo ornatissimoq
viro I. V. Doctori D.
Aemilio Rosendalio.
affini meo Carissimo
Gondam.

D. Aemilio Rosendalio I. V. 170
Doctori S. D. P.
Lambertus Copperus,

Omnes negligentiae, qui presens potui, quod iam per litteras agere coepi, neglexi, fateor, et tristissimas, sed vulpes Barrianales imputabis, suae omnis temporis, si fas mihi loqui, adolescentiae suis adsunt sodalibus; de nostro mea accipis, et agnoscis; et impertire profecto nisi singularis animi tui candoris minime et ad medullas usque misi cognitus sabaeus, totius tui, semper tuis rebus intenti, interpellare, quae te cursus ad te vocat exemplo doctrinae. Cum aurea Lectionis Institutionis, omissis commentatoribus coram aliquantulum degustemus, alias aliis mentibus disputationes intactas reliquimus, quae te bellis et primis de sibi quid sentias, nisi me lectum est, nisi minus; Hottomanum, quem hunc aliquis omnibus praefero, Brissonio nisi comparabo, bellis una eademque opera quaeso simul aliquis praefero addeo, quod quod de te audiveram memoriae meae decidisse, de Lectionis Institutionis rectore aliquantulum fastus sim, si quem tamen praefero quod sabaeus quod communicabo, brevi, si quos praefero alios auctores misi legendos putes, summatim a te peto et illud misi minus, ut sic hunc et recte hic missiones possim, quod quantum studio condonavit tibi notum puto; et de brevibus, quoniam alias datus, perstringimus; de libris, et misi apud Leonem, magistratum, omnis si libris salutator esto; Deus Maeotis. Ao 1588

Caepsus infamior est
si modus Lectio detractus,
et Lectionis tanto sabaeus, ac te
tibi mea scripsi legit, venit
ad summi principia, valeto
mihi.

ACADEMIA REGIA TRAIECTINA

240

Ornatissimo ac prudentissimo viro, domino Aemilio Rosendalio I.V. doctori plurimum mihi observando,

Goudam.

Epithalamion

De Nuptijs D. Emilij Rosendalij affinis mei.

124.

Sume tua, huc et Musa veni comitante sororum
Serta, nouem coetu, nil mora, Musa veni,
Nunc hilares, si quando, mihi nunc dicte carmen,
Dicte, coniugium nam mihi carmen erit;
Ecce sacer vates Musarum castra secutus,
Miles erat Musis, et tibi miles, Amor,
Sacra Rosendalius connubia mittit, ut eius
O date quaeso canem carmina digna thoro;
Hanc tibi gratamur praestantem sponse puellam,
Nec minus egregium hunc tibi sponsa virum,
Coniunge ea felix, te felix illa marito,
Felices nati quos thorus iste dabit,
Quam tua mouerunt en nota Cupidinis aures,
Quam desiderijs et fauet ille tuis,
Haec tua coniugij tibi foedere iuncta, petita est
Crede puellipetis millegue mille procis,
O nimis o felix ex tot cui millibus vni
Aspirat talis virginis arctus amor,
Talis; cui cedunt quotquot tulit ante puellae
Roma, puellipotens unde ea nomen habet,
Haec Venus est forma, pietateque Portia, pectus
Adde quod haec plenum simplicitatis habet,
Illa uir ingenio est, quis non mirabitur omnes
Has animi dotes virginis, omnis homo,
Diceris et merito fortunatissima sponsa, hoc
Cuius erit nunquam fama caduca, viro,
Nam fuit ille tuis quondam o Bartole miles,
Doctoris titulum hic tulit inde sibi,
Quod solet adde reos tristes hic iure tueri,
Iustitiae quantus hunc amor ecce viro,
Dent modo fata precor crescant aetate tot horum
Virtutes, addat ille vel illa suis,
Viuant concordes, certent et amoribus ambo,
Ille suam, illa suum, ardeat igne pari,

Non onus est

ACADEMIA REGIA

Non onus est, sed enim curarum dulce leuamen
Vxor, et est vitæ pars aliquanta tuæ,
Qua sine vita est mors, hæc pellit corde dolores,
Te facit illa tui non meminisse mali,
Si qua forte queat te parte mouare, mouebit,
Atque vnam mentem corpora bina fouent,
Oderunt, steriles qui virginitatis amantes
Ach pereant, si fas dicere, sacra thori,
Quo tua mens abiit, gens heu malesana, coletur
Deficit humanum si genus vnde Deus?
Parce liuor, procul hinc, Deus hos coniunxit amantes,
Quæ Deus astrinxit vincula, soluet homo.
Vos tamen interea cupidi decumbite, vos iam
Tempus et hora iubent ~~cineu~~ gaudia ferre thori,
Ferte, et basiolis hoc fallite tempus amantes,
Te petat ille suam, te petat illa suum,
Expers lætitiæ ne tempus amantibus illud
Frustra pereat, summo ure beata die,
Sic agite, et cupide transigite tempora noctis,
Stirpis et interitum, ne patiare tuæ,
Da det, et hæc partus te o Lucina fauente,
Induat hæc matris nomen, et illæ patris,
Vt numerosa tibi proles nascatur et opto,
Viuat vt hoc nostrum sic sine fine genus,
Mox sit quanta scies natos genuisse voluptas,
Soli præstant animis gaudia vera senum,
Commendata Deo sint hæc connubia, cuius
Non sine diuina ~~[illegible]~~ aggrederetur ope,
Cuius coniugij precor vtque incepta secundet,
Qui fuit alpha Deus, finis et esse velit,
Cui si cunctam fas sit Mors parcere, parce,
Viuat vt ille diu, viuat vt illa diu,
Quoque ~~[illegible]~~ amor illorum viuat superstitibus illis,
Nulla precor vitæ pars et amore vacet,
Nam socialis

Nam socialis amor fouet hic connúbia, et horum
Dux, caput, et perennt hoc sine iura thori;
Nec sine amore foret cum coniúge viúere gratum,
Coniúgys, ut opus piscibus aquor, amor,
Fos aqua pascit, amor iam núptos pascit, et his dat
Viuere, o quæ non múnera præbet amor;
Tale suum nobis præbebit amantibus ille
Minus, si nobis mutuus ardor inest.
Desino; fata tamen solito de more precabor,
Viuat ut ille diú, viúat ut illa diú,

Tuus tui amantissimus
Lambertus Copperus

ACADEMIA REGIO TRAIECTINA

242

D. Aemilio Rosendalio S. P. 172

Lambertus Cupperus.

Literis tuis litteris mi Rosendali optimis iucundissimis plurimis modis misi gratis, statis ad scribendum capiebatur animis, ex eius amplectebar tuum illum & mi amore, ut vel per sortes sibris utrasq; diuersas, sum ex eis ad me rapti. Tu perpetuo postremo tuis litteris, quibus tantum, quantum vix reddiderat, ad amore qui deya ad sabbatum corrigit. Ut misi nunc diuq; amare videar, mutua debeisse; nunc diu nullum sum inisse suum (quo vitio plerumq; omnes laborare solent) perspici: quotus diu quisq; amicorum nos sic putet, amicitiæ gratia admonitio amicus ut desinat, nos laudandis offendat; o rem hominum inanem, quantum, quantum ingenia absunt a sententia illa Euripidis, qui aiat amicos qui nisi tibi debeis indulgent comparato, qui dedo ut complacendum et dilectent ad tempus quam malos per foribus exclusos, utq; in pluribus seriis amore nostro quo longius a Belgarii illo abest, adeo cum te vel sum constat, quod me gratia tam amisse tam mutua deste, admonitis; o animum illum vere misi amicum, cui multa misi grata præstitisti tuq; bonis eos omnium gratissimum, ex me rationem ex prudentiorem addet de mihi mea temeritate minus, addes præterea tam diu te amaturum me quam diu ego virtute, quod quæso artius quod tenemus humanum virtutis. Amb. mi me vel solus ex et alia multa impellere possunt impellat amor. amor ingens. & quo ego, ut ita dicam. iuvenis; Reptis præterea & rabie litterarum tuarum studiorum meorum procuratus, & quid quæso mortalium te patrono deya me inducta animo adiuvabit; qui vel patris officium subire non recusas, Status autem studiorum sic est. uti me decet, sic sit ut aliquando ad bonas litteras accurrat, nam pro diuitiarum, et honores, quarum altera Rosenbergius omnium fortunarum ingeniosa dispensatrix et administra altera vero munificentia parentis, tibi nunc desunt alterum mirifice Jurisconsultus appellat; Juris historiam amio præter perma nullam, ex antiq; absolutis plenis exercitum est tutelæ de verborum significationis, et Institutionis ibi ex constituens alternatis; quod ad uris progressu existimet,

multo me

ACADEMIA REGIA TURONENSIS

243

mnch mo profitisso noy ansiy. Dndz, sd potuo sermony tu
tuy illud bulgare, mnetuy profitit qui quistuy dixit. Dispu
tando antz ad titulu de obligationibus pdeuimus, quoz
defendere mee erit partis, sine defendendo quas colligim illu
sit. Dnt est sciam a nomine professoris thome sce
qui sunt nostro collegio pdicte, constat et mundo collegat
octo, disputatur bis de sebdomada, per socias duas, duobus
Mercurijs et sabbatis, ordinz, disput defendendo a obscena
mis, abz noy erat, multa ramsa, vetera duas questiones
opponere noy erat, nec alijs tempus disputandi defuit, sab et
adsit aliqs statutum hoc, sc de collegio; De grijs etti
ris aliqs dici, de approbentis, sd quod illud subscribis so
cijs fieri debis, sic fiet, sd qz duobus nompe ramisulatis
semper barabor, oportet enim me expedire et diffidere pdic
ta, quarum quas tendit deas, pmo et dndz, vt sit aptior
ad academicas lectiones frequentias audiendas, si pm
approbentis sic de studentis statu, socius si quis approban
tis suis improbandis, debis. sic nisi tibi molestus foret,
sicut possz, de enim socius noy sibi electos sd et remotos habo,
electos et plurimu a me salutat breuitatis celandi. Lugduno Batau
xv Augusti Anno 1388.

Prudentissimo. et integerrimo
Viro D. Aemilio Rosendalio,
amico meo et affini plurimum mihi observando.

Goudam.

Iuuenculo sibi plurimum colendo salutem.

Quo feror? insolito rapiuntur pectora motu,
Et mea Phœbens concutit ossa calor.
Inuocor ad calamum; quo gressus musa tenere,
Est tibi decretum, tangere quosne lares?
Anne paras docto conscribere carmen iuuenclo?
Heu nimij voti contrahe vela tui.
Musa vides cultus quam sit tuus horridus ille,
Quamque tibi nullo compta lepore phrasis.
Crede mihi facient risum tua lecta legenti
Verba, referre pedes tutius ergo puto.
At pergis? retinent nec te mea iussa? maneto,
Musa via non est causa probanda tuæ,
Sic ergone manet sublimi mente repostum?
Nec te quæ dederim sæpe monenta? vale.
Est pia sed dicis res et gratissima Phœbo,
Nec mage quid studium posse iuuare putas,
Carmina sæpe suo quam si quis mittat amico,
Detque illi studij nuntia certa sui:
Et solnat meritas pro magno munere grates,
Si quis honoratis munificisque viris.

ACADEMIA

Fidicet aut patri si vdum, vel si gnis auuculo,
Et sua quo peragat tempora longa modo.
Sic ais? esto tuis cœptis imponito finem,
Verbags honorato ferto legenda viro.
Nam tua me vincit ratio, succumbere cogor:
Sic est, scribentes carmina Phœbus amat.
Et mage quo scribas, fueris hoc gratior illi,
Et venâ versus vberiore fluent.
Nec minus est animus mihi si perspecius auuncli,
Certe animo carpet gaudia multa suo;
Ut ic ubi conspiciet sidum quo sydere cedat,
Quo ponam vigilans tempora longa modo.
Ergo contigeris illius limina prosequ nam,
Et tibi mansuetas porriget ille manus:
Et munita gnibus tua vincula soluet ille,
Euolnet cupidâ verbags mente tua:.
Ut as illi voces dephromes ore pudico,
Omnino ne te fronte carere putet:
Ille tuus patrys cognatus missus ab oris,
Excoleret studys ut sua corda pys,
Hinc ubi Gouda suis celeberrima dicatur hortis,
Et ubi sit medio curia iuncta foro,

Mollitor ut geragas exoptat tempora vitæ,
Otgꝫ amertæ cedant prospera cuncta meæ.
Natagꝫ quæ docto sit sponsa futura marito,
Cornet gnem prębitas, et dea insita themis,
Auspicijs latis incat connubia casia,
Sit thalam socio inncłagꝫ pace suo.
Ut os faciat christus formosâ prole parentes,
Qui regit æthereꝰ sidera clara polꝰ.
Coniugꝫ casti gui sit seruator et author,
Sit gnibus et veræ relligionis amor.
Ut hæc ubi musa meo vndis exoptaris Aunculo,
Quæ faciat magnum pondus habere deus:
Et gandes illi formam valetudinis almæ,
Quod mea non ullus pectora morbus habet:
Quod siet ac hilaris mihi mens in corpore sano,
Ut nec illi studꝫ nuntia musa feres.
Quod me Rethoricas iunet excoluisse per artes
Pectus, gnagꝫ sient verba colenda phrasi.
Quod teneant nostras numerosi carmina vatis
Aures virgilꝫ, gui fera bella canit
Qui docet Æneam post mille pericula vitæ,
Italiæ sedes obtinuisse sibi.
Denigꝫ gnod gratæ iecit fundamina linguæ,
Quâ sine nil prorsus lingua latina potest.
Sic posignam studꝫ cursus, et corpore sanum
me Dixti me, dederis votagꝫ merte pia:
Et tua gnęas aures perdoctas verba rogabis inter
Interpellasti, consulat ille boni:
Negꝫ viâ lassum gnaso vir maxime dices
Excype, dumgꝫ aligno, gnolibet abde loco.
Ut hæc ego Aunde mea cum musa iussa dedissem,
Risit ad Circitenens talia verba deus.

246

Insuper et tales mihi visus reddere voces,
Talia quando voles jussa dedisse voles Iuer,
Perferet illa libens posthac tibi nostra ministra,
Aut ea Musarum nostra caterna vehet.

Ergo cum nostram mentem probet augur Apollo,
Hæc modica licet consule quæso bona:

Interea ut sponso sponsæ et mage plena canamus,
Fundemus domino voce rogante preces

Tuus ad quamvis te officiorum genere prosequendum paratissimus cognatus & amicus Laurentij De Lange

Cognatus Auunculo suo S. P. D.

Vnde tibi missam, mireris Auuncle, salutem,
Intermissa diu Musa, colende, ferat.
Hinc ubi mole grauis structa est Academia, Rhenus
Et Lugdunenses fluctibus ambit agros.
Si cur nulla tuas mihi missa subiuerit ædes
Litera sermonis fida ministra, roges.
Causa patet manifesta — satis, timor obfuit ingens,
Et meus inculta squallidus arte stylus.
Ardua res viles censuræ exponere versus,
Qualibet insignis cognitione viri.
Nulla tibi addictus tamen intentata reliqui,
Quæ norim menti grata futura tuæ.
Scilicet indoctus docto tibi scribere, quamuis
Plurima propositum sint remorata meum.
Nil æque studys conducere certus, auuncli
Quam dare iudicio verba legenda tuo.
Forte quis Aoniâ mihi sit progressus in arte,
Mens desiderio pungitur acta graui.
Num iuuet in studys consumere mollibus ævum,
Signag Musarum prospera segui.
Quando tanta mei te cura remordeat, vt me
Parnassum recto tendere calle velis.
Quod satis ex monitis verbisg parare amicis,
Condita quæ memori plerag corde latent.
Me non ignores sanum, sum corpore sanus,
Pieridum solito sacrag more colo.
Oblectant calabri me tersa poemata Flacci,
Qui ferit Ausoniâ carmina cultra lyrâ
Cuius Lectori sunt conducentia multum
Scripta, quod haud dubiè Tua hodierna docet.

Quem quog

ACADEMIA

Quem quog doctorum suffragia magna, Latinæ
Delitys lingua vincere quosg ferunt.
Qui volet ergo grauis prodire poeta, poésis
Curet vt eximio comta nitore micet.
Nec lectu dignum Ciceronе autore volumen,
Voluere continua sedulitate iuuat.
In cuius libris elegantia ~~pura~~ latinj
Sermonis, varys obuia facta locis:
Nec res mira? phrases imitatus dicitur omnes,
Et cultu primas obtinuisse suo.
Siue igitur multis oratio tincta figuris,
Seu grati dandum thema lectoris erit;
Autores relegat studiosa iuuenta probatos,
Et nitido assuescat cum Ciceronе stylo.
Ignoratur enim quantum indefessa virorum
Lectio doctorum, Commoditatis habet.
Scripta, meas aures ~~[illegible]~~ Demosthenis, acta Philippj
Queis ducis incessit scommate, Graia tenent.
Quem, quod in hoc passim dialectus vera relucens
Attica sit, voluj non sine fruge puto.
Omnis enim linguæ cuj mens ignara pelasgæ,
Conspicuum doctj nomen habere neguit.
Quare etiam Græcis dent otia blanda necesse est,
Quos agit exacta Cognitionis amor.
His tibi vir studys exculte, tuisg precamur,
Dent in Nestoreos viuere fata dies.
Forsitan obycies cur paucis egero verbis
Temporis exclusum me breuitate scias.
Cui mea, pro soluto, tibi metra dicata, fauore,
Non indignatâ fronte videre velis.

Cuius ad quouis officiorum genere
te prosequendum paratissimus Cog=
natus Simon Langius

Reuerendo viro, virtute et eruditione prastanti Domino Æmilio Rosendalio, Senatus Prouincialis assessori dignissimo, Auunculo omni mihi obseruantia colendo commoranti.

Hagæ Comitis.

1607

Ad Carmen in Natalem Patruj factum,
forma epistolarj Responsorium.

Cognatus alter alterj
Salutis optat plurimum.

Cognate litteras tuas accepimus,
Decimum atq; quartum mensis huius sub diem
Scriptas, vt arbitror, datasq; tempore,
Sed traditas sub vesperis crepusculum.
Arvnculo quibus meo gratatus es,
Natalis anny dum memoriam celebras
Recolisq; gratis gratulationibus,
Dignisq; Cognato tuo tanto viro.
Quo promptitudo pectoris nobis tuj
Ex parte constat, dum remotus corpore
Sed mente praesens, gratularis carmine;
Scitamq; luctm constratam plausibus,
Conuentronibusq; amicorum omnium
Dictem, solomnj, versibus celebras, modo.
Quod porro litteris tuis absentiam
Nexus excusare, praetendis moras,
Praetendis occupationes plurimas,
Quarum rotensuisse te causas mihj
Scribis, velut grauissimas et arduas:
Vix deprecantur hae tco veniam tibj:
Siquidem morae causam tuae praetexeres
Praesentibus nobis, rudem molem rej
Inconditae, quae causa non probabilis
Satis videtur, neue tanti ponderis
Vt motus unicâ, celer non adsolet,
Cum sis vocatus, et rogatus maxime?
Vt interesses catibus solemnibus
Die statuto, ne retardes catteros.
Ergo quod ultimus mej voti scopus
Arvncule, vocaris huc praesentiâ
Vt augeas tuâ gregem dulcissimum.
Quo praestito quam gratus hospes venieris
Arvncvlo, MATERTERaq;, et omnibus,
Docebit aduentus tuus si pareas. Haec raptim scripsi,

Qui studiosissimus Cognatus
Simon Langius, rogatu Auunculj
D. Amuj Rosendalij, Cognati tuj
addictissimj.

ACADEMIA

176

Carmen in Natalem D. Æmilij
Roscndalij, aduneculj mihi carissimj, 1
primo Natalis diluculo extemporaneum.

Adueniss' tui Natalis aduneculè tempus,
Lætitia votum grator adesse diem.
Dij tibi dent seros longæuj Nestoris annos,
Dij tibi dent Senij commoda fata tuj:
Annus vt hic lato præcedens omine cesserit,
Sic anni lætâ sequentis eant.

Carmen aliud ludicrum in
tonsuram quorundam, animj
causa raptim effusum.

Prosopopœia

Tonsoris socio comitante ingressus in ædes,
Lenia cum blandâ verba salute dedj.
Occupat alterius gnauum tonsura Chirurgum,
Ille culinares iussit adire focos,
Ingredior calidam tonsore iubente culinam,
Et scrutor sapidas num coquat olla dapes.
Prompsit opella cibum tenuj sublata fragore,
Empta voraturæ contulit illa faecm.
Respicio cautus post terga timore,
Et tutum insidijs conspicor esse locum.
Interea vxorem dum cura domestica turbat,
Præbuit optatas puls bene cocta dapes.
O infœlix nimium damno propiore luendum!
O bona perspectis inferiora malis!

Hæc vt ex ore cuius cui contigit audijs,
Partim instantys aliorum, partim Catonis
Crebrâ, causon incondito carmine vertj

Simon Langius

Carmina optimè scribi in sylvis solitarijs

Miratúr úllus cúr sacer Vatúm chorús
Devitet úrbes, et suás sylvas colat?
Hæc vera caúsa est: Vrbs strepens túmúltibús
Súisq cúris cogitantibús nocet:
Nam sicút ipsúm promovet silentiúm
Ad alta mentem; sic túmúltús dejcit,
Similq núllúm vindicare se sibi.
Adde et quód ardens ingenii nostri vigor
Claúdi repúgnet úrbicis repagúlis
Avens aperto divagari in áere;
Hoc sylva præstat; hic per alta montiúm
Cúris solútús ambúlat cacúmina,
Deoq plenús concipit blandúm melos,
Movet caloves interim silentiúm
Quieq rúris, aúra leni sibilô
Favet canenti. Qúis (nisi Poeticum
Qúi non súbivit limen, et dúlces foves)
Non entheato spiritú sit; cúm sacras
Noctis tenebras pervagatúr índig
Silente múndô? Qúam iúvat túerier
Cúncta intúentúm sydervm frequens decús:
Deúmq tantæ conditorem machinæ
Horrore quódam pectoris mirarier?
Cúm nox recessit lúx recúrrit áurea 250
Vigilemq Vatem súscitant ad múnia
A parte cúncta consonantes alites.

Colles

Colleg picti primúlo discúlo
Recente rore pectús ad sese trahúnt:
Hic aút petúlci súnt ei carmen capri,
Aút fons sonoris búlliens è rúpibús,
Aút Phyllis imis delitescens vallibús
Malis lacessens fistúlantem Tityrúm,
Quæ núnc videri, núnc latere gestiat,
Nunc se proterva risibús prodat súis.
Quocirco quandò tale nil úrbes ferunt
Meritò Camænis et Litans Phœbo chorús
Devitat úrbes, et súas sylvas colit.

Hæc incondita reverende Cognate
D. Rosendali alicúi súpprimenda
ex voluntate tua rescripsi
cui parere mihi pro consilio est.

Tuus tuo merito totus
Cognatus Florentius Th.
Schoonhove.

impressum è carmen, post hoc schoon hovii emblemata

Ode animi causa à me aliquando effusa ad doctissimum et egregium virum D. Æmilium Rosendalium Cognatum nunquam satis amicè colendum

O Hagiensis maximæ Curiæ
Senator, inclytum præsidium reis,
Cui Gouda se iactans alumnum
Præterito decus æquat ævo;

Cui cura, quæ nam laudis adorea
Plenis honorum numeribus tuum
Vernaret æternetq; nomen
Per titulos memoresq; factos?

Fallor; virorum nam Rosedalij est
Frequens in ore nomen amabile,
Erit q; dum sunt disertis
Fastus honos fuerit Camœnis.

Præclara virtus nil habet invium,
Pervrumpit aeris per vrnuras suas,
Nullig non vivo, aut perempto
Præmia retribuit laborum.

Tu cum inventus vix ageret suum
Tot nunquam vi sapientiæ
Scitus nihil nos possidere,
Præter opes animum, perenne.

Cum fratres primus semper in arduis
Ausus volabas, ipse putans pigri
Non animi esse curis tantis
Tu stadio studij decorâ

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

Nempe

Nempe illa magni pectoris indoles
Sui recordans semper originis
Insueta tentat, et duris
Ad deus vyrginum resultat.

At nunc sacrato concilio Patrum
Fulges supremis auctus honoribus,
Hic tu stupescunt dum diserto
Ore tonans sacra ira voltis.

Vt nauta prensus in medio mari,
Tempestuoso Pleiadum chori
Scindente nubes, auspicatos
Tyndaridum sperulatur ortus:
Sic te misellus suspicit innocens
Periclitantem presidio tuo
Causam tuentem, mox triumphum
Letus agit posito timore.

Amore nisi hoc perficis integro;
Nam spernis alto dona clientium
Vultu, satisq magna mercos
Est animo, nisi nil sperne veri.

Ergo vir iuges dulce deus meum
Te diu reservet publica faustas,
Te deus, cuius vita prodest
Omnibus, interitus nocet.

Ludo.
Cognatus tuus
Laurentius Theodori
Schoonhovius

179 -

DD Aemilio Roscidalio viro Senatori
S.P. S.L. Cognatus

Commodam Patriæ nuntij et scriptionis occasionem et viaticum nactus, non potui non, quin te, quamquam seria tractantem, et grauioribus occupatum noui, tamen suadente ita et persuadente animi tui candore, et facilitate, his meis literis interpellarem; quod si liberius aliquanto quam oportuerit et debuerim, fecisse videar, in bonam partem accipias. Volumen precij, loco Canicularibus anni superioris, genij exercendi sui ergo defuncti recolendi causa a me compositi, nuperrime rogatu, et instantijs quorundam typis diuulgati, aliquot exemplaria tibi mitto, in diuersos tuo, vtpote seniorem confirmatorijs, submitto. Si interim si quid in his quod te, γινώσκοντα καὶ ἀναγινώσκοντα, remoretur et offenderet, a me fortasse non satis animaduersum, occurrat, arguas et condones, non enim sum ex numero eorum, οἱ πλὴν χάριν ἔχειν ἐώσαν τοῖς ἐπανορθοῦσιν: doctorum siquidem iudicia super huiusmodi rebus interposita, et fieri semper, et etiamnum facio maximi. Gratias D. Iacobo Roscidalio D. Bersugio cognatis mihi carissimis, exemplaria aliquot ex missis misericorditer volui. Amicam mihi obseruandissimam, exoro tibi charissimam, totam domum familiam meo, nostrorumque omnium et singulorum nomine, etiam officiosissimo salutes, etiam atque etiam rogo. Ἔρρωσο vir Cl mi. Raptim Lugd. pridie Kalendas Februarias, anno Domini 1612.
Iterum valete

Tuus tibi addictissimus, multisque nominibus deuinctissimus Cognatus
Simon Languis

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

253

Doctissimo, Consultissimo,
spectatissimoq; viro DD.
Emilio Roschdalio, Curiæ
Prouincialis Senatorj digni-
ssimo.

Hagam Comitis

notæ fidei exemplum

Iandem aliquando Patrue obseruande posi longam nostrum vtriusq; expectationem, maximopere a te desiderata Hebraicorum libroru[m] nouerca tibi mitto, tardius quidem quam voluerim et optauerim, sed ita tamen vt per Typographum non potuerim citius; quem Operis huius editio solicitum hactenus et occupatum habuit. Per me vtiq; non stetit quo minus maturius hae ad manus tuas peruenerint, quippe qui aliquoties ad Typographum commeare, et penitus in hanc rem inquirere non desitj. Neq; fugit me enim Ict. versantem, Librum quidem ab non suscepere mandatum, sed susceptum consummari oportere; nisi renunciatum id sit. Et sic quidem, vt Mandatori per se, vel per alium rem aliam commode explicandj, integrum jus reseruetur; et quod magis ad praesentem facit casum: Si, cui mandatum est vt aliquid mercaretur, mercatus non sit, neq; renunciauerit se non emptu[m]rum, idq; sua, non alterius culpa fecerit, Mandati actione teneri. l. si mandauero. § fin. mand. ff. Mandatum desinit esse. Sed haec iocose magis quam serio a me scripta sunto, vt potpe qui in re vel leuissima desiderare nefas duxerim ei, cuius humanitatem et benenolentiam totius erga me sim expertus. De perfectione et complemento librorum quod dubitor non est. ipse enim emi a Justo Rapperschwyro, propter Franciscj fratris absentiam, libros emerem, ambignata res tollendae causa, si quidem quae abundant rem vitiare non solent. § Non solent ff. de Reg. Jur. conferendum, et accurrat perspicuum dedi. Mandatj enim fines diligenter custodiendi sunt, cum enim qui vel in excessu, vel defectu peccet, aliud quid facere dicitur quam mandatum non implesse constet. Quod ad Encomias vestras flagitiosas, tantopere a vobis mortatus, non veterem, instam excusationis causam apud te allegaturum me confido migrationem et proverbium vobis in D. Rudolphi nuptiarum memoria vobis, demde domum redeat, et specialiter quod primatum me propius concernebat, Librario meo supplicibus transportationem, alias, tempore et loco oportunioribus, te monuerim, vale patrue obseruande, tuq; inprimis, cum carissima amita, reliquis cognatis, tota denique familia plurimum a me etiam salutatj. Stylibus reliquis, quod solum superest, sicubi liberius tecum egisse tibi videbor, veniam precor deprecor. Iterum vale. Raptim Lidio 10 Octobris. Anno Progoniae à Xti 73.

(x) diligentius in princip. ff. Mandat.

valeat[udinem]

Ad uxorem amitae cum ex Cognata eam accepserim male habuit, spero propitium illi fore. Supremum munus, et melius omnia vertisse, quod illi ex animo vouit et opto, meq; voto desino

Tuus ad quouis officiorum genus tibi promptissimus, Cognatus

Simon Langius.

ACADEMIA

Prudentissimo Consultissimoq3 viro
Dd Æmilio Rosendalio, Cæsa
reæ Majestatis Consiliario Hagiensi &
Consiliario dignissimo, Patruo, omnj
pari cũ obseruantia, mihj co-
lendo.

Hagam Comitis

Lamszyn dirigatur

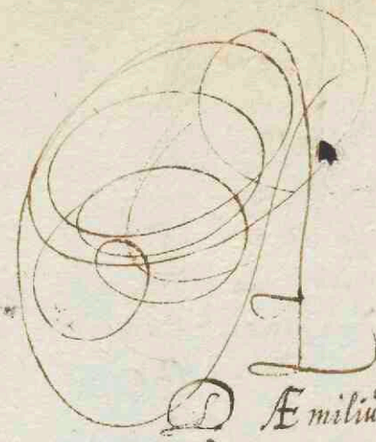

Ad amplissimum consultissimumq; virum
D. Æmilium Rosendalium, Curiæ Hollandicæ quæ
apud Hagienses est Senatorem grauissimum, cum carissi-
mæ Coniugis obitum lugeret.

Vicissitudo quanta rerum est omnium!
Mortalis æui quàm breui, et fallax bonum!
Humana quanto vita fluctuat salo!
Malum malo cumulatur et periculum
Periculo. Sed lata lex est cœlitus
Lætari et angi; Nec voluptas euenit
Quam non sequatur protinus mœror comes.
Hæc cum dolendo doctus es morbo tuæ
Is Coniugis SENATOR inclytum fori decus,
Reapse nunc expertus haud paruo tuj
Angore cordis, quid sit optatissimo
Consortio, Consortis ob diuortium;
(Heu triste cum primis tibi et familiæ,
Nobisq; quotquot sanguinis vinclo tibj
functj manemus, cæterisq; plurimis:)
Domi forisq; destitutum viuere.
Necessitati at obsequendum, et quò trahunt
Et trahuntq; fata, forti eundum pectore.
Causas doloris non negamus maximas,
Quæ corda morsu lancinent fortissimj,
Sed intuenti seuius fatum suum
Ratio liquebit; enitescet clarius
Illud futuræ præscium Numen rej,
Humana quod dispensat et prudens regit.
Namq; exolutam Coniugem lectissimam
Contagiosi corporis Compagibus,
Sibiq; ademptam, et cœtibus mortalium,
Fecit beatis incolam cœlis nouam:
Animamq; transcripsit piam Deo PATRj.
Vanis querelis mollibusq; lachrymis
Vrgenda non est, quæ per actus optimos,
Sincerit atq; scilicet, certâ fide,
Deo litauit, Conscientiæ bonæ,
Scitura mundi. Hic ethnicj fleant suos
Virtute cæcos;

ACADEMIA RHENO-TRAIECTINA

255

Virtute cassos; at pios cœlo beans
Vetat mori Mors, et nouâ vita inuit,
Mortalitatis exsolutos nexibus.
Exæstuantis præ dolore Corculj,
Ratione sanâ comprimendus æstus est.
Rerum Creatori et gubernantj polum,
Quicunqs pectus excidat dolor tuum,
Permittit, fatis acquiescens et Deo.
Diuinus ille rebus afflictis fauor
Veniens salutifer, secundat sobria,
Et ad beatos vota ducit exitus.
Iniuriarum fata quis solidè argulat,
Immobilem si nos vocent sub ordinem,
Persona non exceptionibus locum;
Cæcata dignitatis ad culmen facit,
Sortitur insignes, et imos legibus
Æquis; nec illum parca præterit caput,
Electionis liberum jus vindicans.
Ergo feramus æquiter mortalia,
Et acquiescat spiritus iussu Dei;
Superâ dolores pectus exurgat grauis,
Malis; nec ullis cedat infortunio,
Superando fortis ferro fortunam viri est.
Acerba Prudentem premunt, non opprimunt,
Animo futurum quippe præcepit malum.
Cui tam timetur anxio fatum metu?
Lassus viator otium Deos rogat,
Videre auitas optat extorris domos;
At nos ægena sanitatis pectora,
Nostro libenter acquiescimus malo,
Mortemqs formidamus: auspicem boni,
Quietis aram, subleuamen à malis.
Humanitatis culpa sed labi facit
Miseros, et ingens Carnis imbecillitas
Vtrumqs secum errore ducit ad parj.
Recepta quarè cum choris cœlestibus
Animæ tuæ pars altera vxor, assidens
Sereno supremi celsa sancto Numinis,
Vt inter astra sidus emicet nouum;
Nil profuturis quid moleste quæstibus,
Perfectionem flemus omnis gratiæ.
Hæc meta Mortis cuiqs stat viuentium,
Quò primus ordo tendit, et nouissimus.
Beatus ille qui per hoc mundi fretum
Infamè, cursu quàm potest celerrimo,
Ad unum salutis aspexit Deo ducè.

3

Epitaphium.

Hoc in funereo requiescit Aletha sepulchro
Culta cum pietate, vetaq; culta fide.

Bis nanimio multos cum coniuge vixit annos
Candidus amborum lite carebat amor

Casta pudicitiae famam servavit honestam
Qua laudata nihil femina maius habet

Nec vitale tamen lumen sine prole reliquit
Uno facta tori pignore mater erat.

Munera pauperibus conferre benigna solebat
Occidit (heu) generi flebilis illa sui.

Religione fuit Dominum veneratus superstes
Et gremio vitam mortua cuius agit

Nunc superis adscita choris, moritura vocabat
Voce Redemptorem deficiente suum.

Libenter, non ut volui, sed ut potui, posui.

ACADEMIA REGIA TRAJECTINA

256

Hic [illegible] per [illegible] juncta maritis
[illegible] Deum [illegible] gaudia [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obtigerit.

Delectissimæ probissimæ
D. Adelheidi Langiæ nobilissimæ fœminarum
quæ dum viveret ardentibus semper votis
Deum Opt. Max. precata est ne invita hanc vitam
excuaret uxori bene merenti Posuit carissimæ
Dom. Rosenb. in Curia Holl. Senator

Hagæ Comit. et terræ condita in hoc Sacello
Obiit x. Novemb. et tumulata die 14.
ejusd. Mens. 1613.

Epitaphium

Hoc patriæ tumulo tellūris ALETHA quiesco,
Nec fato mortem præcipitante tuli.
Canities annis mihi sexaginta duobus,
Adstruxit canam sparsa per ora fidem.
Vixi, et quem dederas cursum mihi CHRISTE peregi,
Hoc iactata vago per mala multa freto.
Iam tandem securā malj, securā periclj,
Appulj ad optatum fessa carina vadum.
Forma cadit donum exiguj brevis temporis aneclys,
Et redit in Cineres quod fuit ante Cinis.
Sola ROSENDALIO virtus quā cara marito,
Effugit extremj tristia fata rogj.

Aliud græcum

Α'ιμυλίω πίστω θάνατος καλέσασχεν ἀκοίτιν,
Ἰσῶ βαλεῦτ' ἀνίω, κ' μέγα πῆμα φέρων.
πολλῖσα πάσονδι βίω κακ' ἐπεχείρας; ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χεῆ πανθ' ἁδανάτων, οἶα δικαίοιν ἔχειν.
οὐ πολὺν ἀνθρωποι ζῶμεν χρόνον, ἀλλ' ἐτίκαιον.
Α'ιδίως ζωὸν ψύχα γελεῖαν ἀγει.
μὴ γεγραθῆς ἀγαθοῖς, λυπῆ φρένα μήτε κακοῖσι
Αλλ' ἴσον ἐν πάσιν πεάγμασιν ἦθος ἔχε.
ἐυσεβέως ἀλοχος τέθνηκεν, ἐς αἰθέρα λιφθὲν
Α'ιεὶ πνεῦμα θεὸς ἄσχεται ἀδανάτοις.

Aliud latinum.

Digna ROSENDALIO meritâ virtūte marito,
Digna Senatoris moribus una viri,
Religione, fide et Numen veneratа superstes,
Mens fuit æternj conscia recta boni.
Hoc Patriæ tumulo corpus mortale quiescit,
At animam cœlo gaudia vera beant.

Aliud Chronologicum

LVX SOLIS decies ILLVXIt oborta NOVEMbrI,
QVa fide In ÆXCeLsos fVgIt ALetha poLos.

ACADEMIA REGIA

S. D.

Dionisius Alexandrinus, Auunculo mihi Carissimo, in quo Caij Solini Polyhistoris et Æthici Cosmographia desiderabantur, a matre mihi allatus, in manus meas incidit; quo explicato defectum inveni. Adij Raphelengium et cum eo rem communicaui, qui collato exemplari, id quod de defectu dixeram, ita se habere, reipsa comperit, statimq; (vt huic debitus) suppleuit. Bina enim exemplaria eaq; imperfecta, (vt apparuit) ob festinationem Aurigæ abitum urgentis, mihi dederat. Vis vale et salue una cum Carissima mihi matertera, vxore tua Longumq; felices vuite; Reliqua denique Familiæ membra valeant

Ignatius, Tuus vt suus,
Simon Langius

ACADEMIA REGIA TAURINENSIS

258

Originele exemplaren
Verzegelt Rapport 24 Maart
Dinsdag

Dit zijnde alles wat tegenwoordig
Raadsheer Emilius van Rosendael Pact voor
den Provincialen Hove van Holland Resi-
derende in 's Gravenhage en de Griffier

Den 's Gravenhage

Den 's Gravenhage

Dit is de rechte Copye

Gehoudt de aanspraak voor
Laurij Griffelij door Alb
ga tot een Recht bij
Verstegh

Quo tardius aliquando quam desideres Patrue observande mee tibi adfecantur Litere, non hoc meâ, sed tabellariorum, qui in itinere diutius sapenumero subsistunt, et in referendarum Literarum officio negligentiores, quam oportebat inveniuntur, culpâ evenit. Quocirca excusatum me hac in re habeas, omnioq negligentia suspitione liberes precor, quippe qui nihil magis in votis habeo quam tibi gratificari; et beatum me existimarem si dignum aliquod tua gravitate subjectum invenissem, quo aliquo modo tam exquisito judicio satisfeciisse, meoq functus officio viderer. Ingratitudinis et avaritiae merito esem accusandus, si tuj, cujus tanta in me sunt merita ut ne vel minimam eorum partem unquam aequare possem, ita penitus oblivisear, ut nulla de me gratj animj monumenta et indicia extarent. Ingrato enim, ut inquit Philosophus, terra nihil pejus tulit, et e contra nullum in ea vitium vilius invenitur. Quod ad hujus regionis tractum situmq attinet is amoenissimus est, frugum omniq feracissimus, gens humanitatis nomine praecipue erga exteros, qui eos recte norunt, laudatissimum commendanda; in quo humanitatis genere nobiles qui in Lutetia et Aurelia sunt praecipue, Gallorum nullis alys secundj, si namq extraneos quos honestiore et clariore loco natos mirifice excepere, humanissime et amicissime tractabunt; eosq quoad fieri poterit, ab ignara plebis malevolentia et injurys defendent. Horum frequentare conventus, et in eorundem amicitiam et familiaritatem me insinuare magnopere desidero, cujus rej gratia, si modo ulla detur commoditas, urbem tumultibus me subducere, et ruris me conferre, meq mihi vindicare cogito, una cum Cognato Schoenhovio. ut ita solitary minus nisi Gallos frequentemus, haecq ratione et via promptius quam huc usq fecimus, linguam, Gallorumq mores et humanitatem omissa eorum levitate addiscamus. Conjunxerunt nos, ne si quid malorum, sive morbus, sive alia quaedam calamitas quae humana providentia praevideri non possunt, nobis supervenirent; solos nos videremus ab omni amicorum ope et fidelitate, qua tempore duro melius inspectus et cognoscitur, destitutj. Secundum in Gallys animum degere constituj, qua in re ut mihi patronus sis, cum Cognato Coolio mihi charissimo, pluribus apud te votis contendo, ut scire queas quorum consilia non parum apud parentem meum prodesse habent. Novarum hic rerum, quarum participem te faciam, nihil est, omnia enim hic in quiete, dissidia hic inter praecipuos Regni proceres nulla sunt, rumores de Connubys Regis Galliarum cum Regis Hispaniarum filia confirmandis vary sunt; sed quod in hujusmodj rebus saepissime evenire solet nihil certj. Finem itaq literis uberioris materiae defectu in has angustias coactus, impono, Deumq immortalem precor, ut te una cum Coolio Cognato, ejusdemq uxore Cognata mihi charissima, sospitem diu et incolumem conservet, ac de magnis vos semper ad maiora provehat. meq qui totum me vobis voveo et dico, eo quo semper solitj estis amore et affectu prosequaminj. Rescriptionis honore me dignaberis rogo. εἰ μὴ τις ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ γράφειν ἀπέτρεπε διὰ τοῦτο, ὅτι ἐὰν παρέλθῃς, ἐγὼ ὑμᾶς ἐπιστελῶ, καὶ οὐδὲν ἐλάττων τῶν ἐμῶν ἐπιθυμιῶν ὑμᾶς ἐπιτυχόντας ὄψομαι. Vale. Andegavi 17 Aprilis. ἐν τῇ Προβατίᾳ ἐτῆς ἀ. χ. ἐν δὲ τῇ ἐπὶ χιλιοστῷ ἑξακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ πέμπτῳ.

Tuus ad omnj officiorum genere te sequendum paratissimus, Cognatus
Simon Langius

3
ACADEMIA LUGDUNO BATAVA
1645

Carmen Hexametrum

In Humani Generis Cacitatem.

Quod

Amplissimo Doctissimoqß viro Auunculo Suo omni sibi observantia colendo.

D. Aemilio Rosencalio, Curiæ Hagensis Senatori dignissimo.

Turbida discutient quæ lumina cordis opaci
Nubila? quo tandem medicamine pectore cedet
Inueterata lues Inscitia? quaue dabuntur
Criminibus ponitura modum præcepta nefandis.
Mens varys hebetata malis humana, furore
Vercita, Cimmerys iacet intricata tenebris.
Regnat in humanis scelus implacabile rebus,
Stupraqß et incestus turpes, homicidia passim
Dira, vel Arcadio vix æquiparanda tyranno.
Nectar et Ambrosiam latices epulasqß Deorum,
Suffecisse ferunt humanæ huic ferculæ carnis.
Candor in hoc æuo res intermortua prane.
Laomedonteam superant peruria gentem.
Viuitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus.
Ecce patrem gnati perimunt gnatosqß parentes,
Mutuaqß armati coëunt in vulnera fratres.

ACADEMIA REGIA CRACOVIENSIS

260

Hinc animis hominum furor additur, inde lupi ceu
Raptores atra in nebula quos improba ventris
Exegit caecos rabies, catulique relicti
Faucibus exspectant siccis, per tela per hostes
Haec certa proferant mortem, medijque pererrant
Orbis iter: vitamque volunt pro strage parare.
Pro superi quantum mortalia pectora caecae
Noctis habent: ipsius homo molimine cadis
Creditur esse prius. laudemque a crimine sumit.
Effodiuntur opes irritamenta malorum.
Saeuit Auaritia, et furor exitialis habendi
Imperat, in dominos ius obtinet ille potentes.
Eminet exitio Dux Principijs, ille Monarchae.
Vt venator agit fugientia, captaque relinquit,
Sic occaecati et spissa caligine septi
Mortales, opibus dites atque vbere gleba:
Maiores vigili studio venantur honores.
O miseras hominum mentes! o pectora caeca!
Qualibus in tenebris quantisque periclis
Degitur hoc aeui quodcunque est. trita Tonantis
Sub pede iussa iacent, vomitum et fastidia multis,
Abdita Scripturae pariunt mysteria sacrae.
Plurima pergas vias, et religiosa priorum
Limina, grassantur falsae dicteria linguae.
Summa pudicitiae Laus emoritura recedit.
Gloria et aeterna decus irreparabile famae.
Non vitae melioris iter rimamur et imis
Cura dei legum manet interfusa medullis;
Sed trahit infirmos mala vis, aliudque libido,
Mens aliud suadent. meliora probare videmur,

X Scripsit se subsistio pene pectora Vulgata Dei

x. vitae;

Deteriora tamen sequimur. Sic omnia fatis
In peius ruere, et retro sublapsa referri.
Fidentes gazis, atauorum stemmate regum,
Dum putridæ sequimur foeda oblectamina carnis,
Humq; Epicuree nobis imitabile vitæ
Summus exemplum, et luxu diffundimur omni;
Nos penes arbitrium cunctorum, nulla decesse
Credimus. Heu blanda frustramur imagine rerum
Pellecti, tenui fruimur arundine uentis.
Quæ tandem leuiter spirantibus acta labascit
Nec (tamen usq; adeo nulla est sincera uoluptas)
Sollicitumq; aliquid lætis interuenit. Alter
Furat in exitium alterius rex, frangere regni
Florentes ui tentat opes, a culmine totum
Sternere, et indignæ demittere regna morti
Membra, cruoribus as inimico ut sanguine fauces
Tingeret: et totum sub leges mitteret orbem.
Diuitis audita est cui non opulentia Crasi,
Captus ab hoste tamen uitæ pretiosa recepta
Bona tulit. Quo non peruenit fama triumphi?
Quis tandem eximios Quinti Cepionis honores
Ignoret? quo non præconia Consulis eius
Perpsere loci? Pratura munia summa,
Quo dictus splendore fuit tutela Senatus
Publica magnifici; quis desuper exitus illi
Obtigerit, paucis, animos aduertite, dicam
Arcta coercebant tenebris et Carcere clausi
Vincla manus, tenues hinc uta recessit mauras,
Vt nihil hic stabile est, ut sors incerta uagatur.
Fertq; refertq; uices, ut habent mortalia casum.

Proin summe DEVS, cæli quibus annuis arcem,
Quos scelerum, et vitæ (Varia) cum labe peracta
Pœnitet, et fraui fomenta cupidinis ima
Ab radice suo tentant euellere sensu;
Auxilys adsis, incœptaq; numine firmes;
Ne nos humani truculentus nominis hostis,
Nunc hos, nunc illos aditus, omnemq; pererrans
Arte locum, et varijs assultibus irritus vrgens,
Occupet; aut fidei clypeo, galeaq; salutis,
Anticipemus eum, et venientes fortiter ictus.
Infectum eluito rerum pater optime crimen,
Deme animi tenebras, et vanos ejce fastus,
Inquinat egregios adiuncta superbia mores;
Ne veniat nobis scelerum sub mole sepultis,
Inicitura manus mors improuisa cruentas.

Deuota animo consecrat
SIMON LANGIUS
Schoonho: Batauus

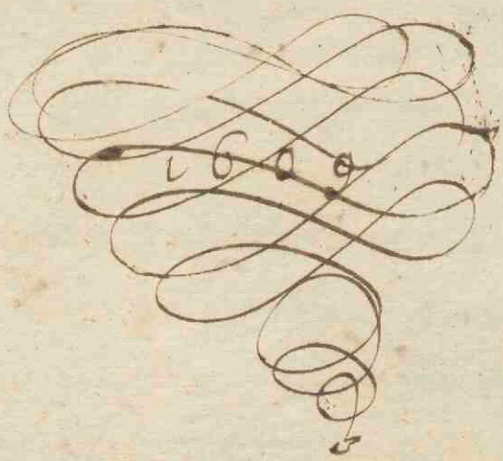

298

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Ἀνδρὶ σοφωτάτῳ καὶ ἐλλογιμωτάτῳ
Ἀνδρίῳ Ροσενδαλίῳ βασιλικῆς
ἀρίστῳ, τῷ πρώτου παλαιοῦ θεάτρου
μοι φιλτάτῳ μεγάλα πάσης διατε-
τιμῆσθαι ἐγχειρήσαντι.

5

Τῷ πρός πατρός θείῳ μελά πάσης εὐπρεπείας κ᾽ ἀγάπης χαίρειν

Θεῖε σεβασμιώτατε ζωὴ κ᾽ φίλτατε, εἰς τό παρόν μέν οὐδέν καινόν ἢ φίλον σοι ἔχω γράφειν ἢ μηνῦσαι, πλήν ὅτι νῦν ὑγιείαν μετρίως νῦν ἔχομεν. ὅπερ ζῆν σῆν εὐπρεπείᾳ πάνυ κ᾽ θυμηδῆ γινεσθαι οὐδέν τό παράπαν ἀμφισβάλλω. Μόνον ζῆν ψυχρός ἀκόαν, μᾶλλον δέ ζῆς θειοτάτης Παυλῆς φωνῆς, ὅς διαρρήδην κελεύει, τά ζέκνα τοῖς γονεῦσιν ὑποτάσσεσθαι. κ᾽ ζῆν ὑμετέραν εἰς ἡμᾶς εὐνοϊᾳ ὁρμώμενος πρός τό γράφειν ὥρμηθω, κ᾽ ζῆτο μέν ἀυτό (λέγω δέ σοι ἀληθῆ) ἵνα τι ζῶν φρονίων ἐνχείρισες, κ᾽ ζῆς ὑποχρεώσεως ἀπαλλαγῆναι δοκῶ. Πολλάκις μέν παρά σοῦ ὁρμώμενος νῦν μέν γράφαι πρός σέ εἰλόμην ἐλλιπεῖ, ἵνα ζῶν ἐπιστολῶν τό πλεῖον ἐμέ πρός τῶν ἀνθρώπων κ᾽ βεβαίαν παιδείαν διορθῶν γινώσκων, παρά ζοῖς εὐκρίνοσι σοι δέ μάλιστα ἐνδοκιμῶσω. οὐ ζῶπερφυῶς τά ἐμά φρονεῖν ἐπιλαμβάνομαι, κ᾽ ζῆ ζέζων προκοπῆ χαίρειν σώφρονα. οὐ διά τό ἐμέ ἐν ζέζοις παράλλων φρονεῖν δοκεῖν, ἀλλά εἰς τό παρά ζοῖς εὐκρίνοσι παράδειγμα καλλίστη. ζῆτο δέ πᾶσιν ἀρμόττεσθαι ἐνυπάρχω, κ᾽ βαρβαρώτερον ὀφείλομεν ποιεῖν ἢ παρά σοι; ἐπειδή ὀξυνόεσταλος, κ᾽ φιλέλλην εἶ, κ᾽ ζῆ εὐνοϊά ζῶ ἔχων εἰς ἐμέ διαλεκτῆς, ὀλίγον τί ζῶν γονέων ἥκον ἦς. Διόπερ πάντα ἐπί ζῆ παρόντος οὐδεμιᾶς παιδείας ἢ χάριτος μεθέξοντα, ἐάν οὐκ ἀπόντα ὄντα ζυγχάνοσι, ὕστερον κ᾽ μείζονα πρός δοκοῦντος. Ἔρρωσο. κ᾽ θειότητι ζῶν φιλάλλω παρ᾽ ἐμοῦ, κ᾽ πάντων ἡμῶν χαίρειν κέλευσον.

Ἀδελφιδῆς ὁ σός κ᾽ χρήστης κ᾽ κληρονόμος
Σίμων Λαγγίου

ACADEMIA ATHENARUM

263

Monsieur mon Oncle

J'ay receu la vostre le 28 d'octobre, laquelle i'ay eu fort agreable, pour le desir que i'ay tousiours de voir vos lettres et entendre quelques bonnes nouuelles de vostre, part comme celuy auquel vostre santé, et le bon succes de vos affaires apporte beaucoup de ioye, et du contentement. Quant aux excuses que vous alleguez au commencement de vos lettres, de n'auoir rien respondu aux nostres iusques à ce iourd'huy, nous le prenons et tenons pour tres-legitimes et iustes, d'autant que cela n'est arriué par negligence, ou que l'amour et l'affection que vous nous portes soit refroidie, ou diminuée de la moindre partie que ce soit; mais comme vous dites, que ce sont vos affaires de la Cour, et du Palais, et les occupations des causes ciuiles qui vous amusent et accablent: de façon qu'elles vous ostent tout le loisir, et toute commodité pour vacquer aux autres choses. Vous nous mandes que nos lettres vous ont esté tres-agreables dont ie suis fort aise quant à moy, que ce peu que ie puis, qui est presque rien, vous plaist, et que fautes encore quelque estat de mon rude et impoly langage; estimant tousiours un tres-grand honneur, et une louange tres-excellente, de pouuoir complaire aux gens de bien, qui à cause de leur vertu rare, et science, en dignité et authorité sont esleuez par dessus les autres, et ont plus des merites. Outre plusieurs signes et marques de ton affection que vous m'auez monstrée par-cy deuant, ie ne recognoy pas celle pour la moindre qu'apres auoir entendu ma promotion, tant par mes lettres, que par mes theses dedriées à toy; vous vous conouissez auec nous de nostre auancement, et du Doctorat qui nous est conferé, et cela d'autant plus, que plus on nous a recogneus, et iugez dignes et capables d'une si grande et honnorable dignité. Mes theses portent sur le front vostre nom, afin qu'elles n'estans pas d'eux mesmes dignes de voir la lumiere, receuissent plus de splendeur et de lustre, de la grandeur de ta Charge, et de la renommée que vous

gne vous vous estes acquise parmy les gens celebres, et re-
nommez, qui se sont eux-mesmes offerts et presenter, pour te
requerir ta familiarité, et docte conuersation. Car les cho-
ses qui ont besoin de quelque recommandation enuers les
gens de lettres, ne la sçauroyent emprunter de main plus fa-
uorable que la vostre, qui porte auec soy la grace de beaucoup
d'Erudition, et autant de Candeur et Ingenuité. I'ay com-
muniqué la vostre auec mon Cousin Schonhouer, parce qu'elle
s'est addressée à nous deux, et auons pris un grandissime
plaisir en la lisant, et nous sommes grandement esbonnez
de la pureté, naïfueté, et la douceur de ton stile; et cela
d'autant plus, que plus auez l'esprit diuerty et destourné
de vos estudes, par vne infinité d'autres affaires, qui vous
enueloppent et broüillent le cerueau. Ie vous asseure et
le doi à bon escient, que ie ne me suis iamais tant pleu à
la lecture d'aucune lettre, qu'à celle de vous, et la li en-
core bien souuent à causes des beaux preceptes, et salutaires
et utiles exhortations qui nous y sont proposées; lesquelles
sont suffisantes pour animer et encourager les plus lasches et
couards esprits du monde, et les attirer à des choses honnestes,
louables, et vrayement dignes d'une ame genereuse. Le desir
que i'ay de vous frequenter tousiours, est tres-grand, et
si la langue, et mon profit ne me retenoit en ce Pays-cy,
ie ne m'amuserois guieres à venir, pour vous pouuoir demander
conseil és choses douteuses, et estre instruit par ta bouche,
comme ie suis maintenant par vos lettres: pour en faire mon
profit à iamais, de vos Conseils et instructions. Ie n'igno-
re pas, combien peut la frequentation d'une homme ver-
tueux et sçauant, et qui a l'experience de beaucoup des
choses de longue main, pour enseigner un ieune homme, le che-
min qu'il doit tenir et suiure, pour paruenir à la cog-
noissance des choses, ausquelles il a aspiré, et lesquelles il a
eû pour but des le commencement de son Enfance. C'est
pourquoy (comme vous nous auez remonstré tres-bien) qu'on
ne doit penser, qu'apres auoir acheué, et parfaict le cours
legitime du Droict Ciuil, on chome, et qu'il n'y a rien à
faire pour nous autres d'oresnauant; mais que c'est alors,

qu'on doit

qu'on doit recommencer, et taschez à mettre en effect, et pra-
tiquez ce, pour l'amour dequoy on a tant trauaillé, et astan-
né en sa ieunesse. Car tout d'un mesme comme la raison est
l'ame de la Loy, ainsi l'ame de la Theorie est la Pratique
et l'Experience, qui deux ne peuuent, ni doiuent estre separees;
et comme a fort bien dit Aristote, ἡ ἐμπειρία τῶν τέχνων τὸν
πόνον, ἡ δὲ ἀπειρία τὸν τύχην. Sentence qui se pratique en
toutes choses, et est une Regle infaillible. Pour ne me mon-
strer doncques negligent et peu soigneux en vostre endroit, ie
vous escry ceste-cy, comme ie scay estre mon deuoir, et le-
feroy bien plus souuent si l'occasion et la Commodité me
le permettoit; il est un peu mal-aisé d'ennoyer des let-
tres, parce qu'on ne parle maintenant que de la guerre, de
sorte qu'on ne peut aller seurement par le Pays, à cause
des voleurs qui se trouuent par troupes au chemin; ce
qui empesche aussi les messagers de faire leurs voyages ordinai-
res, et seruir au public, de peur d'estre volez; en consideration
dequoy ie vous supplie de m'excuser, et de ne trouuer pas mau-
uais, si ie vous n'escri si souuent, les affaires estans en un
estat si miserable, comme ie deuroy et souhaiteroy bien au-
trement. En concluant doncques ceste-cy, ie me recomman-
de tres-humblement à vos bonnes graces, et à celles de mon Cou-
sin Cool, et de ma Cousine Cools sa femme; et prie Dieu de
vous auoir tousiours en sa sainte garde et protection, et vous
octroyer accomplissement de tous vos bons desirs. De Flouars,
l'vnzieme du Nouembre. L'An 1615.

Vostre tres-affectionné
Cousin Symon De
Lange.

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

265

Den festen, Hoochgeleerden, wysen,
voorsienigen, ende seer discreten
D. Æmilius van Rosendal, Raets-
heer inden Prouinciaelen Houe
van Hollandt, residerende op de
Knuetendyck.

Dese

S. Graven-Hage.

si les bien-faicts obligent naturellement ceux qui les reçoivent selon que les Loix et les Philosophes nous apprennent, je vous doy beaucoup d'obligations, puis que la grandeur de vos merites m'a tellement ravy l'esprit que ie ne scauroy boyner seulement ce que ie conçoy et mon ame. Toutefois si la bonne volonté est reputée pour l'effect, c'est que me soulagera parmy ma foiblesse et mon imbecillité, et la sincerité de vostre amé, et la bien-veillance que vous portés tousiours aux amys, m'asseureront de vostre costé que ie vous auray satisfaict, si non comme il faut, et selon le respect que ie vous doy, (car ie ne pourroy egaler la moindre partie de vos merites) au moins selon l'affection que me vous monstrés. Je seroy donc de pire condition que les bestes si ie ne me souvenoy de bien-faicts, car les bestes sauvages mesme se resjouissent du bien qu'on leur faict, et n'y a animal si terrible que le soin qu'on en prend, n'adoucisse et n'incite à nous aimer. Je ne puis mon mis faire que recognoistre ceste amitié, car comme dit ce Philosophe celuy qui de bon cœur recognoist à rendu le bien-faict. Pour les nouvelles il n'y a guere qui soyent asseurées de ce pays-cy, dont ie vous puisse faire participant. Le bruit est par tout que le mariage entre le Roy de france, et l'infante d'Espaigne se fera bien tost, et que le Roy ses ira à Bayonne au devant sa maistresse, au Printemps qui vient, accompagné d'une grande suite de la noblesse; et des autres estrangers qui seront aussi de la suite, pour voir les triomphes qui se feront à Bayonne et grand nombre, si ce bruit se trouve veritable. Mais comme ces choses la se font ordinairement, il n'y a rien qu'on puisse asseurer, car tantost dit on que cela se fera au dit temps, tantost que non; et selon le proverbe autant des hommes, autant des opinions. Quant a l'estat de france, il est en paix et tranquillité, les Princes sont tous d'accord, tellement, qu'il n'y a point de troubles ni des emeutes. N'ayant autre chose digne d'estre sceue et notée, ie conclurray ceste presente par mes tres humbles recommandations a vos bonnes graces, les bonnes graces de mes Cousin Cool et, a celles de sa femme ma cousine. Je ne manqueray quand l'occasion se presentera, de vous faire tenir quelque fois mes lettres touchant les françois, pourveu que vous les auez agreables; comme cependant vn tel qui ne desire autre chose que vous faire plaisir, et d'estre continuel en l'amour et l'affection que vous luy auez portée iusques à ceste heure; offre de vous faire paroistre de combien ie suis

Monsieur et Oncle Le 28 du febvrier.
1615.

Vostre tresaffectionné
Cousin
Symon De Lange

Si vous me faictes l'honneur de respondre a mes lettres, ie m'estimeray bien heureux, et m'obligeres beaucoup.

ACADEMIA

266 1615

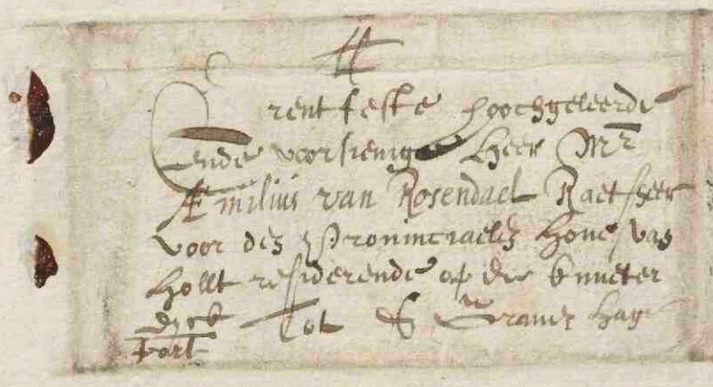

S. P. Reverende Cognate Rosendali, nec non Cooli mihi observande; quánquam iniqúum ac ineptum sit vobis viris in speculâ honorum locatis, ac proinde magna curantibus importúnas aliquas tricas objícere; tamen cúm húmanitatê vestram cúm summâ gravitate coniúnctam intúeor; non dúbitavi hasce meas Theses, iuridici studij mei primitias, vobis mittere; amicissimè petens út, si quid temporis necessarijs vestris occúpationibus súffurari possitis; mihi ad diem 11 hújus mensis disputatúro, impendatis. De te aútem Reverende Cognate Rosendali tantúm sperare non áudeo, útpote qúi tot tantisq cúris distringeris, út pix tibi ipsi vacare possis. De Cognato Coolio, aliquántúlúm, pro fidúciâ qúam aliquándo dedit, mihi promitto; qúi loco parentis mei, qúi ob febrícúlam súam non aderit, futúrús est. Valete Cognati mihi colendi, et, quòd únicâ vos compellarim epistolâ, ignoscite; út enim útrig vestrúm únús animús est; ita únúm súfficere cúltúm pútavi ambobús.

Vobis obsequentissimús Cognatus
Florentius Schoonhovius

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

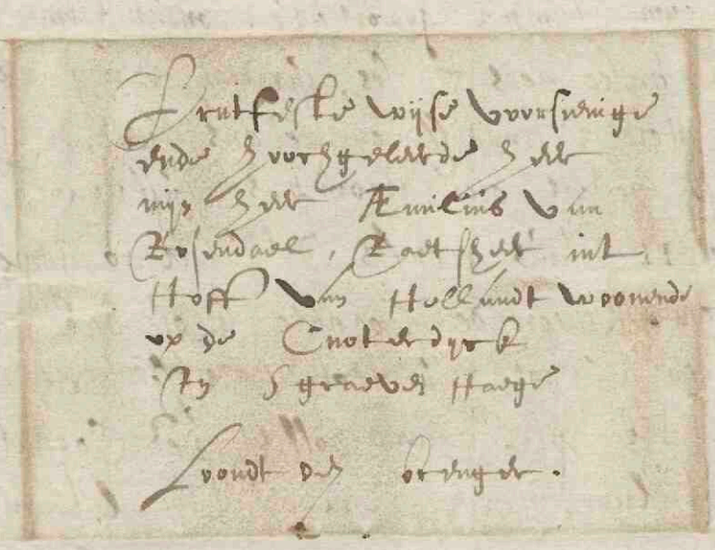

Forsitan hæc è carmine
prosse Schoonhovii emblematis

ad amplissimum consultissimumq virum Dn.
D Æmilium Rosendalium Consiliarium
dignissimum, cùm gravissimam et maximè
piam Matronam Vxorem suam
defunctam Lugeret.

Præstans Senator, nate in exemplum omnibus,
Cui consulendo cœtui mortalium
Perennis claram demereris gloriam;
Quanquam dolendi causa sit iustissima
Adempta terris illa portio tui
Marita cordis, cuius, amorum, tibi,
Series adaucta, adauxerat. canam fidem;
Tamen mouendus dissimillimus tuo est
Vultus dolori, lachrymæ sub pectore
Tibi devorandæ. Posceit hoc cunctis patens
Famæ theatrum, in quo locatus, maximam
Debes tueri mente Personam tuâ.
Plebeia corda, queis abest capax sui
Mensura; luctus nesciunt modum sui,
Illisq; longus sopit ærumnas dies;
Ratione quas determinare te decet.
Mortalitatis Vxor excepit suæ
Legem statutam, quam movere non valent
Curæ Laborve, Purpurata natio huic
Foveaq; terræ, pauperesq; subiacent.
Natura prudens, quod gravissimum putat
Humana turba, fecit omnibus Mori
Commune, quo severitatem æqualitas
Fati levaret. omne posceit id sibi.
Quodcunq; tellus alma mater procreat;
A ventre matris tale nos fatum manet.
Hoc cogitans Matrona quæ prudentiam
Plus quàm virilem præferebat, indies
Se præparabat semitæ optatissimæ
Quam prævio trivêre maiores gradu.

260

ACADEMIA

Fam

Iam iamq; mortis limeam videns sibi
Sensim admoveri, sarcinis sumptis suis,
Fatalis hora, lata, vultu interrito
Primùm precata est, quo solutus Spiritus
A mixtione terrei corpusculi
Adscriberetur Coelitum dulci choro.
O ter beatos qui fide, innocentiâ
Vitæ peractæ demererunt id sibi
Vt inter astra Coelites micent novi.
Tunc nostra mens quod gaudeat demum tenet,
Quando exsoluta, separata, libera
Tenebricosi corporis custodiâ;
Coeleste toto fulgur admittit sinu.
Hoc chara Coniunx experitur, hoc videt,
Postquam caducis sæculi et mortalium
Rebus Valere dixit, atq; Plaudere.
Iam turbidis subducta tempestatibus
Humana ridet, in Salutis stans vado.
Et (si quid ~~illi~~ umbræ mentis est) cunctos rogat
Ne turbet ullus hanc quietem questibus.

Mœstus scribebam
Florentius Schoonhovius

Cognato et mæcenati plurimùm sibi honorando et totô
animô colendo Æmilio Rosendalio Consiliario illustri,
omnigenâq eruditione viro excellentissimo
S. D.

Hos tibi mittit mea Musa versus
Chare Cognate, et reuerende Fautor:
Atq cunctanti mihi dixit omnem
Tolle timorem.

Tu chelyn tantùm positô timore
Tunde, nos blandùm recinemus ore
Carmen, et dulcem tribuent sonorem
Barbita pulsa.

Hic enim numen reueretur almi
Fontis, et doctas adamat Camænas.
Atq Parnassi colit hicce semper
Culmina montis.

Cumq sit pressus vigilante curâ,
Quam dicæ nodi pariunt latentes,
Gestet et molem velut asper Atlas
Vertice Calum:

Nemo sic doctas adamat Camænas,
Nemo sic gaudet Citharâ sonorâ,
Nemo sic dulces bibit et capaci
Fauce lepores.

Hunc frequens nunmataq nobilisq
Virgo suspirat tacitè, et illigali
Fungier vinclo, niueamq gestit
Soluere zonam.

Si tui blattis tineisq versus
Præda sint, quamuis superes Riphæi
Plectra, non mutis referetur vlla
Gratia chordis.

Si situ codex periisset ille
Cui dedit nomen Cytheræus heros,
Aron foret cunctis bene nota magni
Fama Maronis

ACADEMIA REGIA

270

Hîc ego ridens, quid inepta nostras
Fabulas audes operi Maronis.
(Vlla quod nunquam minuet vetustas.)
Æquiparare.
Si mihi Phœbus placidus faueret,
Et ministraret gelidum liquorem,
Quolibet tutus paterer vagari
Carmina nostra.
Nostra sed tanto minimè poëtæ
Musa adæquanda est, caret et lepore
Pieri montis, neq; vidit unquam
Numina vatum.
Ergo quæ messis latet in virenti
Pabulo, non est subitâ secandq
Falce, sed cùm Sol cremat æstuantis
Signa leonis.
Tùm graues si quis segetes aristis
Falce proscindet, feret in sigellum
Is bonam messem, studioſq carpet
Præmia digna.
Firmior quæ se tacitè recondit
Arbor est inter radiosa Olympi
Astra, quæ surgit subitò, resedit
Protinus herba.
Musa respondet. Minimè poëtæ
Confero tanto tua scripta, neue
Confero vestras veterum libellis
Laudibus artes.
Hos tamen tu pro modulo virentis
Ingeni scriptis imitaris, errent
A scopis quamuis positis acuta
Spicula vestra.

Fas erit fessus mediis quiescat
Cursibus gressu celeri suprema
Qui petit, Fessus sonipes quiescet
Carcere missus.

Anxios ergo remoue timores,
Quid stupes? aut cur trepidas pauore?
En fores vobis facili sonore
Concrepuêre.

Dixit, et sumptâ citharâ bicorni,
Lesbium carmen resonare chordâ,
Et Nouenarum chorus is Sororum
Succinere ore.

Musa me his tandem stimulis coegit
Carmina vt vobis numerô suâui
Necterem, vestrô minime diserto
Digna palatô.

Non tamen spernes mea dona vultu
Tetricô: nam qui Nabathæa thura
Non habet, debet saliente micâ
Sacrificare.

Ergo tu hos versus capies amoris
Signa mansuri, memorisq; mentis:
Dum res vestræ patiuntur, oro
Perlege saltem.

Vale, et Florentium tuum (vt hactenus) amare perge.

ACADEMIA RVRIO TRACTENSIS

271

Eruditione, prudentiâ et integri
tate vitæ præstanti viro
D. Æmilio Rosendalio Hollandicæ
curiæ Consiliario, degenti

Hagæ comitis

S P

192

Pæne erat, Reverende Cognate, út ad silentium redactus fúerim, non ingratus beneficijs túis, sed novum sequentibús (út ista dicam) múnis oppressús, et obrútus. Agnosco profectò, agnosco amoris tíi insidias, qúa tacitè mecúm, certare videntúr; útrum ego gratiarum, an tu gratarum rerúm actionúm ceríus defatigeris. Nam út innúmera túa beneficia, qúæ recordari dúlce, enarrare longissimúm, missa faciam; únum è millibus referam. Brasti mi non ista priden tuâ núnquam satis laudandâ epistolâ, qúâ mi ad te solúm cogitandum, colendum et suspiciendúm dúlcissimo quodam et insolito verborúm lenocinio traxisti. Nec id satis. Placúit etiam tibi addere vos, qúæ (út dicitúr) mentiri, aút fallere nesciúnt Annam illam Philippi Principis Austriacæ effigiem dico, tam affabrè sculptam út nihil supra, cúiusq aspectu solús immensúm quíddam heroicæ mansuetudinis et fulgoris contemplantibus ingerit. Rarúm id profectò múnus, et útinam mi, te certè dignissimúm. Caterúm qúid de pijs túis vrgà mi affectibús dicam, qúibus mi ita extollis út iam mihi (qúid vides) nescio quomodò sensú solito charior factus sim. Iocor tecúm. Mecúm Deus, nec súm dúbius totum hoc tíi amoris maximi recti indicij hostis, non mei meriti esse, libeat cúm Pastore illo Virgiliano temúritatem meam confiteri: Et me quos dicúnt

Vatem pastores, sed non ego credúlus illis. etc.

Hæc et alia amoris tíi indicia, Reverende Cognate, qúoties perpendo; qúò mi abierit pútas? Evigilat sæpissimè et angitúr hic animus, qúâ parte se tibi ostendat, cúmq omnia pererraverit, et suam tenúem fortúnam, et túam remunerandi vicem non expectantem; solas sibi relictas gratias videt; qúas tantas tibi habet qúantæq humanis affectibus haberi possint. Porrò mi dúlcis, in pública communia peccem, et breviter, qúod volo, concludam; Hunc animum qúantúm qúantum Cognate tibi consecro, qúi libentissimè in spem túæ gratiæ, qúoad vivam, tibi militabit.

Vale Dilecte Deo tíq meum, et plúrimum à me salvos tua Uxor Cognata mea dilectissima

272

edita sunt hi iambi post emblemata. Nov 20

Ne autem Cognate haec pagina vacet, incondito
aliquo carmine, quod nihil laudis tuae exprimere,
vam explebo, alias id agam ut te explevam.

Argumentum tale sit;
optimos mortalium altissima cupere,
Et gloriae esse avidos.

Iambi.

Prudenter ille Rector et rerum parens
Probe cum candicantes Gloriae
Inseruit ignes, quos flabello provido,
Dictator ille thoracis corpusculi
Ratio, fovere debet, et, recta via
Virtutis, altum promovere ad aethera;
Divina namq Mens licet sui sibi
Placeat theatro, quatenus Coeli sui
Est aemulatrix, atq simplex; attamen
Honorem anhelat magna quatenus viget.
Hinc ardor ille Heroicus spernens moras
Aususta tentat, seq vix volax capit,
Tumq cernit dulces Virtutis deus
Contempto Honore. At torpidum contra pedes
Tuicq inertes infimo sinos solo
Animos remittunt, nescioq originis
Popularis mutui nobiles impotunt nigum,
Vivumq funus ambulant, donec solum
Illos reposcat, inlq, praeter spiritus
Abominandos naribus, quicquam sui.

Tui
observantissimus tuus Cognatus
Silvestrius Schoonhovius

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

S P

Reverende Cognate, quòd fidem parenti
datam et expectationem tuam fefellerim;
impulit Cognatus noster Simon Langius,
qui me, iter Hagam adornantem, convenies,
certiorem fecit se iter Goudam instituere,
rogavitq an comitari, quod antea ei spopondera
vellem; ego igitur, ut aliquantisper Goudæ
nobiscum commorareturr, in illius sententiam
descendi, admotis tamen prius omnibus machinis
quibus ipsum Hagam, ubi argumento suo se
gratissimum fore non dubitabat, pertraherem,
sed brevissimum tempq feriarum suarum, ob instan-
tes Collegij iam ad finem vergentis disputa-
tiones, protexens, in eo consentire non potuit
Aliud tamen interea Cognate simile tibi mina-
ti simus; nos sic adventum Comitis Palatini
cum alijs Amicis gregatim ad vos excursuros
Quapropter Reverende Cognate hanc meam excusa-
tionem ut legitimam velim recipias, mea
parenti, mihi ut intellexi, subinvato, purges.
Vale, et plurimum à me cum Cognata, et
amabili tuorum catu salve. Sed heus Cognate,
hic Goudæ, ut intellexi, poëmatia mea sus inveneru
invidos. Sed quis quæso? Homines perpaucissimos,
quosq ego imbecillo cerebro sic admovere hellebororum,
aut aliquid perunxit, Rides meum Cognate et vide
quantum me moverint, ut potius de meis me bene
parare inscrint, scientes cum Ovidio, Livorem famosa
satis scenas sum tuo, et alterum, quos hic Goudæ, et
Lugduni Batavorum audivi, virorum indicio, 274 Libet

ACADEMIA REGIA INSCRIPTIONUM

Libet cum Horatio nostro concludere

Dij me tueantur, Dijs pietas mea
Et Musa cordi est.

Interim vale Reverende Cognate, et me amare perge
Gandæ 4 Aprilis Anno 1613.

Tibi in omnibus obsequentissimus
Cognatus Flor: Schoonhovius

Reverendo meo
Cognato Æmilio
Resendacio
Hagæ Comitis.

S P 1624

Deúm testor Reverende Cognate lachrÿmas mihi præ gaúdio excússisse litteras túas. Etenim spiritús ille, qúo me incendis, út totúm corpús sacro quodam horrore concússit; ita ocúlis adiacentem húmorem expressit. Nec mirúm; Bone Deús enim qúàm ingenúæ, qúam sÿnceræ, qúantis amoris notis insignîtæ, mitto, qúâ de me laúde pleníssimæ? Qúam qúanqúam in me non agnoscam; tamen sive amor est qúi te súi similem fecit, út minús perspicaciter intúerêre, sive erraveris, sive iúdicaveris; út út sit, me delectasti, útinam verò et alÿ sic de me. Interèa tamen seriò cúm Xæviano illo Hectore triúmpho, sciens laúdabile esse, laúdari à laúdato vivo. Cæterúm cúm spes (Cút loqúitúr ille) exemplis alatúr, et placitúrúm præsúmamús qúod alÿs placúisse gaúdemús; secúrús profectò aliorúm iúdicia de meis, qúæ tali placúêre, exspecto. Tú enim Cognate, qúod Græci dicúnt, Aqúila in núbibús es, vides, immò pervides omnia; tú es qúem profectò omnes Músæ ἡγ ὁ Δάλιος ἡγάσσων Ἀπόλλων.

Qúantos aútem mihi ista túa iúdicia atq adhortationes stimúlos addiderint; brevi úti spero cognoces. Iam facillimè Cognate, qúicqúid obstaculi est, removeo, et rectâ viâ ad Sapientiæ Bonæq mentis templúm grassor, nihilq, præter súmmâ qúæq, ac púlcherrima, animús meus meditatúr, qúi mine etiam, qúoties túas illas lego et rúmino, assúrgit atq exúltat, et excelso spiritu cúm Ovidio inqúit; Vilia miretúr vúlgús, mihi flavús Apollo

Pocúla Castaliâ plena ministret aqúâ.

Flammam certè flammam concepit, Cognate, qúicqúid in membris materiæ latet, et nescio qúæ sibi instans seq úrgens sedúlitas súas ipsa spes prævertere conatur

ACADEMIA

Humiles illas et steriles animas, quæ corpus grande, et ad terram suam pronum, circumferunt, vel potius trahunt, res suas sibi habere iubeo, meq ad præstantissima quæq accingo. Sed furo, quemquam id Poëtis concessum. Ad te redeo Reverende Cognate, et immortales habeo gratias, quod intermissis publicis commodis, quibus omnes curæ tuæ consecrantur, tersissimâ tuâ et acutissimâ epistolâ iudicium de Poëmatijs meis ferre dignatus sis, tamq efficacibus sententijs ad omnium altiorum artium Regiam Iurisprudentiam me incenderis. Vale Reverende Cognate, et plurimum cum uxore tuâ, Cognatâ summè mihi, observandâ, à me, et Hospite nostro Trandenio salve.

Lugd Batavorum octavo Kalendas Aprilis 1613

Tibi obsequentissimus Cognatus
Florentius Schoonhovius

TRAJECTINA ACADEMIA RHENO

Erntfeste Vorsichtige
Vorsienige Insonders
gelehrte Gebiettende
Herr, mijn
Herr Æmilius Rosenda-
lius Rentheer inder
Hoff Stadt Hollandt
Woonende oder Anderer
dijer

An
Gemeijden Haag
—— vnd dergleichen

Cognato multis nominibus colendo
Æmilio Rosendalio Consiliario dignissimo
S. P.

Quod foelix faustumq; sit Cognate mi: observandissime primum exoriente die nobis illuxerit. Quibus diebus Valerius ille Ioannes unà tecum plurimum apud me valere debet, optavi, ut per decem minùs omnia fausta, & serenissimi alterius utriusq; missus aliquod benevoli ac propensissimi mei monumentum edere solebant: sic equidem diis (ut ingenuè id quod res est fatear) me minimum tuimet me invitè sollicitum: cum enim beneficia tua indies tantisper à fonte paterni animi manantia, & tum temporum aliquam vicissitudinem, præsertim hoc tempore, & quod mos fortè decretum sibi patres requirerent, tum, & tuum rebus meis supervacaneis ingredientis, quidquidnam temeritatis tuæ mihi dissimile, & tuæ bene multa magnificâ perpetuum ut delirato tuo placito sapere, mihi verisimile, & magnopere (ut debui) dubium, diuq; tam quidem attentus consulti, me nisi gratus beneficijs tuis, sed temeritatis ingenij mei sed silentium redderetur. Tandem tamen, ut mens ingrati me dictum improbi, quod minimo offendere remoto illo cum Deo ac Valerio pudore, & literis gratulatorijs gratulationis, quia tuum domum bene olet tuus nigil olet, & quia tua grata adventus fuerunt ac mea fausta minime proferretur, tibi & tuæ incolumitatem gratulari, ac deinceps bona precari eadem fateor. Quod igitur solum possum gratulor tibi. quod proximè elapso anno nobis incolumis & reservatus sis, nolimus, quin tuum suspiritissimè ingressus sis, precorq; Deum optimum maximum ut dilecta nostra domus, patria, & fortunæ columen

mansuetæ alicui tuæ, quæ te quotidie tormentum
misset, a qua brevem, ero ni pavetem, vobis tibi
cum magnitudine Templis: hæredis dudum præpropere
recipiat: ne mutuo nimis te, ad tuum exemplum
alty imitatrices, omnis vita nostra, omnis studia
tunquam ad theatrum ut Cynosuræum componendæ
ut divisendæ sunt, præbemus. Vale.

Nec mihi omnino nullum Arcanum mitterem pot
tibi quale stringi versiculos et hinsinum manum
portulis, quos vel modis breviis verum stri
decerptos mittere visum fuit. Fuit situs sum mihi
ipsos nec ita inurbanos sonitus qui festivos mit
aliqua vel tibi boni unipsi symbolum edunt, qu
meos versus Conjuste dum legas te Horatem
tum pudeo publicasse laudare fingo. iterum Vale

Tuus tuo merito totus
Florentius Theodori
Schoonhovius

S P

196 Cùm omnes homines, Reverende Cognate, qui sese studeat prostare cæteris animantibus, summâ ope niti debeat ne vitam silentio transigant; quùmq; nihil turpius sit quàm grandis natu senex qui nullum habet aliud argumentum quo se diu vixisse testetur præter ætatem et capitis (ut ita dicam) nives; sæpissimè mediusfidius hæc cura me coxit et sollicitum habuit quâ potissimum ratione ad assequendæ Eio me quoq; possem tollere humo. Offerebant se quotidie varia mortalium studia. Umq; hoc Universum tanquam patriam suam habebat, hanc amare, hanc scriptis suis vel meritis in Rempublicam excolere studebat. Diu agonem in trivio stetit; dum tandem hanc summam consiliorum meorum feci; Animi nimirum ante Corporis, viribus gloriam omnem comparavi, sciebam autem hoc cum bellum illum verò cum Dijs nobis esse communem. Et me hercule stultum, si non potius Animi quàm Corporis admiculo ad excolendam illam tuendi artem. Quapropter ad augustissimam totius terrarum orbis Gubernatricem et Reginam Jurisprudentiam animum adjeci, ut sic aliquandò Patriæ, quæ etiam aliquid ortus nostri sibi vendicat, in partibus Reipub mihi concredendis utilis essem, et spem in quam me natum et educatum sciebam implerem.

Cùm autem illud studium, ut tu Reverende Cognate, optimè nosti, severius sit, statim hinc absque ullum aliquo Musarum saccaro condiendum, et ad hæc ἐδέσματα quidem ἡδύσματα esse adjungenda. Ut enim terræ variis mutatisq; seminibus; ita ingenia nostra nunc hac nunc illâ meditationis mutatione in modum vertuntur. Poeticen itaq; cùm me non adeò ineptum tacito quodam Naturæ instinctu comperirem, amplexus sum, nihil veritus eorum judicia, si modò judicia appellanda sunt, qui putant indignum illud studium quod ab aliquo qui sese gravioribus dedit tractetur, quibus ego quidem responderem, sed, quia id à multis ante me factum est, supervacaneum fit.

Floreat illi, et capax detur, noverit Platonos poëtas è Republ ejiciant; ego quidem id seriò egi, non tamen ut interdùm gravioribus et majori mihi aliquandò usui futuris negotiis, alys enim destinor, et altius

278 1609

ACADEMIA REGIA TARRACONENSIS

spes mea tendunt, et profecto, ut Philippus ille
dicebat, Rhedum omnium dierum solos occidere.
Tu hoc autem studio (ut ad rem redeam) subsecivis
quibusdam horulis, quæ alijs fortasse lusu aut
deambulationibus pereunt, tantum elaboravi,
ut quædam Poëmatia mihi nata sint, quæ cum aliquando
viris quibusdam doctis (ijs qui exactissimum de talibus
ferre poterant judicium) exhibuissem; non destiterunt
blando suo imperio efflagitare ut ea ederem,
quod facillimè à me rerum judicio acquiescente impe-
trarunt. Tibi ea publici juris et tuæ tui,
quæ nunc, ut vides Reverende Cognate tibi offero,
tibi inquam quia pretium hunc studiorum generi ponis,
tibi quia si quis alius cum me meaq probari volum tuis
os maximè. Accipies autem benigno animo hæc mea
Poëmatia, ijs tu ut Passerculis meis (Catullum
cum Plinio loquor) inter Aquilas tuas pennas dabis
Vale Cognatè, et hoc alterum exemplar fratri
tuo D Jacobo Roserdalio impartivi Lugd Batav. ex pr.
Quarto Idus Martij Anno 1613
obsequentissimus tuus Cognatus
Jacobus Thood Schoorlorius

Cum promptum et benevolum
tuum in me animum cognate
charissime penitius introspio, non
possum non eum dignis satis verbis
et laudibus efferre. Tu enim mihi
ne rogitanti quidem, ut quod res est
fatear, auctor solus fuisti, ut consiliarijs
ordinum Hollandiæ literas suppliicato-
rias afferrem, quas tibi mitto in
quibus si quid immutandum videbitur,
utper amicum quamprimum aut potius
fratrem id fiat, etiam atq etiam a te
peto. Pluribus quidem verbis cognati
charissime hoc a te peterem, nisi certo
scirem, te hac in re plus præstiturum
quam sperare audeam. Quod cum ita
sit hoc tibi vicissim de me persuadeas
velim, me tibi, si ulla in re mea
opus erit opera, in omnibus fore para-
tissimum. His paucis vale. Uxorem
nostro nomine una cum filia fratres
si placet, saluta. Goudæ 20 Januarij
anno 1600.

Tuus ut suus
Hadrianus Cornelius
Med.

200

M. Joānes Jacobi accepit ædes
Theodorici Petri Jeuiete feste Aº
1538. 30 die Julij. et valedixit patrie
suo 11 die Nouembris.

obijt Domerda Petri mercatrix S. Vir-
ginis Margrete et Regenaria 15 Junij Aº
xvº septuagesimo tertio media nocte
ipsa secunda et tertia hora.

Aº
Susanna Petri obijt 8º primo die Decembris
vespertino tempore ipsa media quinte
postqua vixisset 8 3/4.

ACADEMIA

281

1578
8º
1493

Doctissimo clarissimoq
Domino Magistro Æmilio
Rosendalio ordinum
Hollandiæ consiliario
dignissimo, degenti
Hagis.

per amicū

198.

Vir ornatiss.

Amplitudinem tuam plurimis et arduis negotiis occupatissimam multis non remorabor, sed literis rogatis, q tuyste nece scriptum esse fit, expectam. Sophia Mags. (feminae nomen est) nuptiae coram expta humanitatem tuam, cui te domi nec salutaret, sasse nunc mihi exhorsit. Est illi vir cum affini, nimirum sororis marito, quidam opicus quam rure vertare mallet. quocirca de patrona sacredotale, aut aliqua certe ibiq portione, et alia eadem rem aliquot mensis in curia Brittanica disceptata, ut T. A. edyel ubiq negotii e, ex allegatis et probatis optime fit pspectum. illa unice desiderat, ut res tandem aliquo definiatur: q opum in tua fere potig manu posthac nunc ee, edocta, obnixe petit ut sui rudo subvatur, et sententia pnuncietur ante instantes ferias. Vir amplissime, Condemis tua A. fovet; et sor femina Eandem tuetur: viduarum enim nihil non velle te pfectissimum subro; vidua e, quae opem tuam ac opem implorat, vidua, inquam, variis multor rum annos mariti defuncti culpa conflictata molestiis. placuit A. tua, q innata humanitate mihi commendato consilium opemq tuam non semel nec tepide sed liberaliter offerres: meum consulatur ee, q commendo, negotium; matertera tuydem operis nece e, cuiq res agitur. Haec ego nihil non debeo propter naturae vinculum: in me collatum est beneficium, q illi praestabitur, atq ita gentilium mihi caelestiq opi T. A. contulit gratiam, nec certe totum subiebit sibi oberatum. At qd petimq? ut te nostra causa patrocinium inveniamq? mediocriter: hoc unum matertera mea, multarum mulierculam rum proclivem ptasam, male habet, negotium illud, quod diebq non ita multis finiendum sibi pfuerat, menses iam aliquot abscessisse: hoc unum illi in votis e, ne qd diutiq moleste removeatur: hoc unum tuam A. etiq atq etiam rogat, ut grave ne sit, quae sortem pturient cum in medium capessere ac foro promovere, ut sententia, quam primum fieri possit, pronunciatur, atq ita res tota eventum tandem sortiatur, saltem ante ferias comiciales: id si fiet, beneficium non vulgare affectam se arbitrabitur. Orbil non, quod fore magno incommodo fieri posset, de T. A. mihi spondeo, ac certe futurum, ut matertera mea sua q ~~adeo~~ debitum sibi pfuisse intelligat.

Vir Amplis.,

Dns Jesus tibi adsit, tuisq benedicat, tuq tuisque in Christo et Reipub. incolumem pstet. Valeat plurimq Vir Reverende tuus mea cum uxore. Hafniae. cal. 29. Jun. 1615 Tuus.

Tibiq matertera mea e, q tua mea A. tractat; idcirco qui matri referat quod accipiat responsi.

T. A. addictissima
Eduardus Rappius.

ACADEMIA REGIA HAFNIENSIS

Amplissº, consultissimo,
prudentissº et doctrinâ præstantissimo viro D. Æmilio
Rosendahlio J. U. D.
Curiæ Hollandicæ
Consiliario.

Hagæ.

Jesus.

Si dominus priorem meam literam recepisset, suspicor me sane occasionem non habuisse dominum sic perturbare. Sed pro presenti res sic se habet: quod immediate post proximas ferias Dimmer ordinatus fuit scripturas suas produxisse pro parte Forbes & Duglas. Ex cuius defectu (div ante eius ab urbe decessum) postposui summus; in non receptis copijs eius scripturarum. Nulla alia gratia quam totis proximis ferijs me hic protrahere. Satis sufficienter scio dominum intelligere, non conscientia concordare: quod tam longa absentia alicuius advocati (ubi diversæ electiones aliorum proborum pro mercede præfuerunt, eius causam insumpsisse) debet tandiu carceratum, absque sententia finem terre. Et principè quando innocenter vulnera patior meis propriis telis facta! Ideo humiliter obsecro, quod iste breve carceris tui tantum humanitatis aut charitatis a dominatione tua possunt expetere: quam aut vt carceratus, miles patriæ aut peregrinus, secundum civilem legem (si desunt municipales) aut ius gentium, summariè indicabor. Et quia tuum est præsentia agere. Quod præsens termino (iniquorum præterito defectu) in meam favorem circumducitur. In quibus obligabor remanere

Dominationis tuæ servus
manclaturus

3. July 1607.

Præcor Dominum quod verbaliter
dicerés latori, quid sociè in præmissis expectabo.

283/1

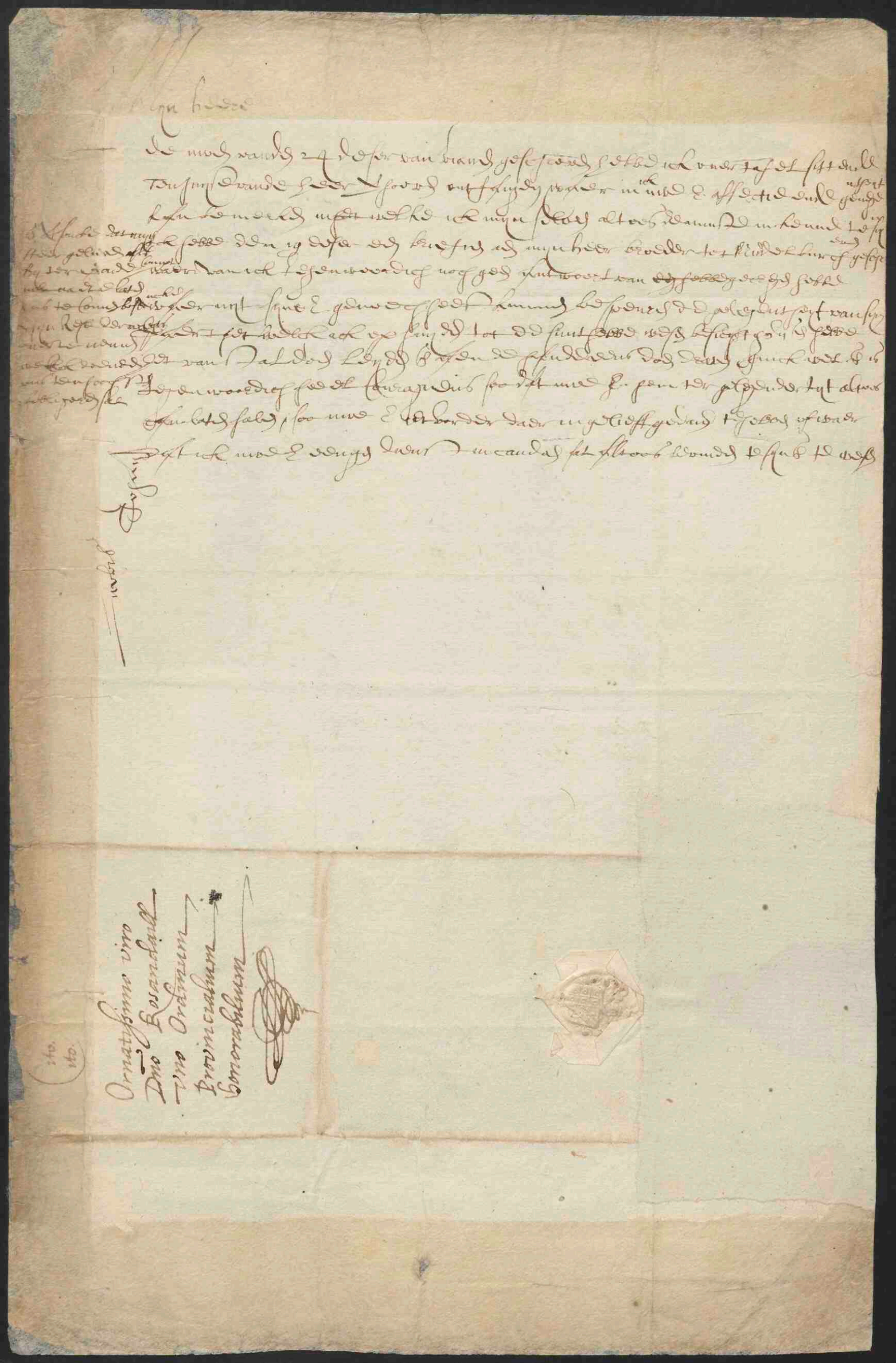

Felix Spiritus Sancti sit. T.

Postquam D. C. apud te minus suscepi, tuamq; in me benignitatem liberalitatemq; sum experius; subinde mecum cogitabi, qua potissimum ratione quibusq; officijs, beneficia tua remunerare possem; commisereq; nocui, cum, sit mihi ingrati animi crimen, quo nihil sane prius cogitavi quidq; odiosius. Improbus est homo ingrat ille, qui beneficium scit sumere et reddere nescit. Et idem meo animo hominem ingratum nihil miserius est. Etsi vero existimabam quodammodo a me gratum animum significationem dari si meis in gymnasiarchia functione sedulum et diligentem prebere: tamen amplius mea erga te voluntatis officijq; argumentum exstare volebam. Quasq; mihi iam tum animus erat litteras aliquid minus reponere: sed cum nimis quid quod in animo volutabam aute hac dare effectum potui. Accipe igitur serena fronte et libenti animo de exiguum hoc gratae memoriae symbolum secundum Xerxis illius magni dictum, non minus egregium est et nobile parua libenter accipere quam magna suppeditare, sed subsisto ne prava superaddo nisi ut tibi me in clientelam fidemq; commendem, vivo, ac valeo, vigeo ac hospitatur Urbe probissime quam doctissime, quam humanissime. Tuus humanissimus

Franciscus Johannis.

283/2

Dñi Rosendali commissimus hoc
et loco congruebat de instituto
nro colloquiamur: Rogamus
vt videas si fieri possit
desideramus n. eam pec. gratiam in
hoc collegium insumere, propter Dñi
Lowly dilectum quem nobis valde
Tuus Leonh. Lochely
cor mor Coloss.

Ex diversorio Leonis Lubri.

diversorio Leonis Lubri
283/3

fol. 283/3, 4

Ondertekening: Leonh. Voochdius
(Leonard Voogd, pensionaris
te Delft, † 1602: zie v. d.
Aa)

Z. O. Z.

Cum Rsmd. negotienda erit disputatio
sit planum in diem illorum nam
dubii eius Peregrinandum Delphos
cum D. Silvanis, nec mihi interrum
ntago due Mensis disturbare.
Indecam quae relegnis:
Vale
Tuus Leon.
Leorhs

283/4

Joh. Mauritii

Epistolae MSS

ad

Joh. De Laet.

autographae.

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

204

Tamdiu tacuisti V. C. immane quantum me pudet pigetq; quamvis
nec mihi rationes defuerint istius tam longi silentij etenim iam
diu quartana triplici laborani que me adeo afflixit, locoq; affixit,
memoriam simulq; communem debilitauit vt cunctis vitæ officijs pene
inutilis factus fuerim; nunc tamen cui da pene defecerit ipseq; robur
virosq; pristinas pene adeptus sim abrumpo silentium teq; hisce meis
literis officiose saluto obnixe q; imprecor te rogans ne mihi vitio vertas
quòd te tam diu neglexerim vigeo fuerim q; cum pene sanus sim si tantillum
tibi vsui esse possem ego me tibi libens lubensq; merito dico dedicoq;.
Cl. Seldenus plo iterum dedit et librum suum cui titulus Titles of Honour
quem olim edidit forma quarta nunc vero multis haud contemnendis
additionibus auctum locupletatumq; folio maiore emisit ide fecerunt
quidam Anonymi satis vtiliter in adornando libro Stowi cui titulus
Survey of London olim forma 4ta edito nunc vero folio. Egregius
iuuenis Tho. Herbertus Comitis Pembrochiæ gentilis qui Cottonum legatum
quondam Regis ad Portam Abbatem regem Persarum in Persia secutus est
edidit Itinerarium in quo plura de ea quæ ad Persiam spectant tam historica
quam Geographica pclara et quædam notatu digna de rebus
imperij tumultibus in aula regnoq; Magni Mogulis vt vocant
insunt quæ tibi haud paruilli usui futura sunt in adornanda
altera editione Persicæ tuæ Indicæq; vere. hæc ora lingua vulgari
quæ Latine dedita sunt Bibliopolas vestros venales credo habent
non possum tamen te non monere Cl. Theodorum de Mayerne virorum
principem Archiatrum Historiæ insectorum Muscetici. siue. a tinctis e
blattis vindicasse publicoq; nuper dedisse cui explicationem suæ luculentæ
si horum quæ tibi arriserint accedere tibi obnixe q; imprecor de
vt mihi similem impares ego a te vicissim peto vt mihi omnia
vt mittenda cures Americæ nuperam ni fallor tuæ vestrate more
compactam chartæ Pergamenæ limbis angulisq; deauratis eo modo
quo solent Geographiæ scriptores de Ortelij de Ptolemæi Bertij
nobis transmittendi; item Hist. Eccles. Part. de Politica Pauli Sarpi
cui additionibus Guil. filij; item Narrationem hist. ortus et progressus con-
troversiarum Belgicarum per Festum Hommium. Hist. superiorum mestatum in
Frisia post annum M.D.LXX Cypriani a Popma si modo lingua eius
videtur: Antiquas Frisiorum leges Sibrandi Siccamæ: Catalogum librorum
impressorum a Guil Janssonio Amstelodamensi: Notitiam Ecclesiarum Belgii
Auctore Miræi forma 4ta: Eiusdem Donationum Belgicarum Lib. 5. forma
itidem 4ta: Guil. Coddæi Syllogen vocum versuum proverbialium: reliqua
literas tuas quas quo longiores eo mihi multo gratiores futuræ sunt. ego
sæpe a socero tuo de te tuisq; sollicito inquisivi aequa certior factus
sum de nuptiarum tuarum pactione Katherinæque et nuptias futuras filij tui
quas tibi totiq; familiæ faustas felices fortunatasq; auguror exoptoq;
vix quo vado finio

Tuæ amplitudini deditissimus

Ex suburbano meo prope Tamesim
fluvium pridie Id. April. Anno M.CI.D.C.XXXIIII.

Johes Mauritius.

285

Belgicæ.

non extant

non extat

non extat.

A Mr
Monnsiour Jean de
Laet a Leyden en
Hollande./.

Clarissº. & amicissº viro D. Joh. de Laet Joh. Mauritius

S.P.D. Acceptis paucis abhinc diebus, amplissº Vir, literis tuis quas pridie Kal. Decembr. ad me dedisti, video tibi posteriores meas nondum redditas. Quod te opera mea, etiâ pro amicis, benevolo animo minaris, pro benigna facis, interq in meo tuo jure literis. ego, quicquid in me fuerit, libenter etiam pro tuis, tua causa, præstabo; neq; hic modo mihi linguam oris molestus. Nuper accepi Simplicium in Epictetum, modo Obsidionem Bredanam Hoylanii lingua vernâ, & tractatum Gallicum Ducis Rohanni de Jure Imperatorum, cum præfatione satis grandi nescio cujus, quod tamen, qui sit, scire aveo, modo vobis gratum sit. Opus alterum Boxhornii de eadem obsidione obsidis, ut aiunt manibus amplexus fuit: multa enim ejus generis olim, quæri latyram, congessit ad mores Belgicos spectantia; proinde fit ut quæcunq; Italia, minoris licet momenti, avide amplectar. Doleo partem alteram Constantinii nondum apud vos extare, suspicor neq; apud ipsos Italos unquam exijsse. Semina etiam mihi vobis dicta sunt, at nondum Brasilienſia, cum quibus voluptate mihi esset etiam Medicam illam lunatam, de qua ante olim coram locutus, accepi quibusdam Botanographis Trifolium siliqua lunata dictis. exilui jam gaudio cum inter vestra trifolium quodda siliquosum inveni, idem certo arbitratus sum, at primo intuitu aliud omnino quid reperi. inter alia semina pro quam mihi grata fuere siliquæ trifolii quatuorum scilicet foliorum peregrinæ. Clusij, quæ mihi olim præter etiam Tradescantio, & Parkinsono, nec credo in Anglia alibi extare, nisi mihi in spe quam ab his siliquis dedisti. de animo nihil aliud hactenus restat, quam quod alias scripsi, scilicet, licet e terra erutæ satis diu durent, tempore tamen opportuno, floribus scilicet decidentibus, extrahendæ sunt. ne tamen literatis tuis scriptionibus me expugnasti, periculum igitur faciam, non sine periculo, aliquot tibi mittam ex proprio horto, una cum primula veris fl. pleno. & proxima temporis tempestate plura singulorum colorum a Joh. Tradescantio tibi comparabo: quæ nec deerunt una viridis bulbosæ tuberosæ cum exoticis illis tam viridibus quam hyacinthis quas desidoras, quot quot saltem penes nostrates hortulanos non perivere. In hujus Saxonicis aliqd ejusmodi primo vere dabit Cl. Spelmannus, qui forsan perfecta nobis dabit Cl. Spelmannus, qui solus dum linguam eruditam callet. Videbimus etiam per amicos an alius quispiam minorum gentium inter nostrates huic studio operam det; nullum lapidem non movebo ut conatus tuos promovere possem qui tam bene de posteris promereri studes. quamdocunq; ediderit Theatrum Botanicum Parkinsoni mittam tibi, ni nolis, exemplar tenuum. prodit in folio satis grandi, & characteribus elegantibus, figuris q; plantarum pebellis, quantum bellis liqueris fieri potest. progressa fuit opera usq; ad pag. 1142. deesta fere altera tantum ut tutus bonus index superet, cum ad manus meas pervenit. De rebus nostris bene ac amice speras, de quibus tamen nihil satis compertum est, nec erit hactenus ad reditum Martinianis qui indies expectat. Comes Denbighianus duas fol. soror qui dum in primo itinere fractum est, ibiq; factum

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

286

Moratus nunc redijt. Eadem infortunia quę Veros, vicatorq; nros, nautasq; involuunt. in solo litore Wallico e regione Hiberniæ Bfecim nauis piore, & septuaginta corpora amari rocta hinc inde dispersa numerata sunt. De pace habet equidem bona sperare obtainm mea spe. ego vero qui nta fatis diffidens sum nihil boni augurer de hiscatam futurarum motibus, vt sunt tempora & animi Principum ministrorumq: expedirat certe non magis salutis singulorum quam totius reipublicæ christianæ, vt sunt iam animati Turcę, vt formidari vondam vemp. meminerint de propagnaculis nrę fidei adversus Barbaros vt de libertate Italię adversus Hispanorum monarchiam. credo hæc tibi minime ignota esse. nihil tibi filiola meas aliquot suas, & iam ab vltimis tuis literis animos sibi sumpsit, Josephq; aliqd esse putat, laudibusq; tuis sorio triumphat. Salutem de tuosq; intimę ex animo. Omnes incolumes cupimusq; nos omnes. Hactenus scripseram cum ecce mihi redditæ sunt vltimæ tuæ 7. Jan. vna cum Amiraco Noursij, ita pgis me continuo hisce tuis donis accumulare, vt pene diceram onerare. sero tamen stomachor me tunc quidem literas meas posteriores tibi traditas fuisse, dedi eas assimi modo P. Fryta vt eas in manus daret filio tuo optimo & humanissimo juueni qui tamen absente dedit eas hospitis filio. Ego olim agi cum D. Parkinsono de Mimosa & huius vt dicunt qui statim mihi ostendit quid sibi de eij bisij fuerit in libro suo habemus ayzeodon simulq; icones satis dulces ab isto Johnsonij quo ex acrosyria & unicum plantarum in horto quod erat succrescentium descripsit. opportune etiam omnes in Herbario illo Johnsonij ad calcem per indices dat. Angl. Barbara, pharmacopęorum Wallicum est etiam alius Anglicus absolutissimum nominum plantarum quę plerasq; vt ex antiquiora lingua erant Saxonica originem sapiunt. tute liberis indices in specie forsan alienę, nisi me una satisfactio diuinatio, ipsum etiam librum mutuo dabi amico cuidam, unde aberis quę tibi inserviunt ad Saxon. plantarum nomenclaturam penitius intelligendam. Etiam Marchio iam desijt expectari, nobis tamen ijs de rebus nihil certo compertum est. sperant vero quidam vere Eboracum iturum, ibiq; paulisper mansurum vt propius interesit negotijs ad arduis dum Ordines Scotiæ consultent: nos vitæ animæq; nihil diuinare possumus, vobis tamen pro communi salute ayendum est, quę deus nobis faciendat: fax it, fax it. Dolco me hujus tractatus non intelligere vt possem politica ista scientiam Regali pontificij intimius rimari, tantum gaudeo te autem Clarissimum Spelmannum pulsare de Glossario & Archaionomia. mira sors te inepte ad aggressum esse, qd ego tibi aliquis author fuissem vt facares, ego certe aliquoties olim feci, tua spe in adeundo obtuli, idq; serio, & ex animo qd nobis nunc successerunt spero vt vt acciderit, tamen tibi succenturiatus esse haud paululum placet, adhet enim pondus authoritas tua tractatusq; tractatorum qui nobis hic in prio sunt, ego q tantum in te ius mihi sumo vt partem illam tuarum curarum communicatum iuvero quantocyus. De comitiis istis de statu Ecclesiæ Gallicanę nomine nil aliquid antea audiuimus, sed nonnulli qd scita, ad nos transfretarunt nisi in illa fama prodroma. habes ea arma diamantis proritis huic Glauci, quę tibi in intervallis negotiorum tuorum minus opposorum quoquo modo inserviri possunt: habebis p excusato, quę tua est humanitas, quicquid est inconcinnitatis & solecismorum quibus scatent tuę non dico literulę sed paginacię, licet modo ita loqui moratorum. Iterum vale tibi deus optatam salutem & gaudia ayat saltem mediocrium. Iterum vale amicorum optime & dulcissime. Whitelworthi mediocri pgis. Vale amicorum optime & dulcissime. Whitelworthi

XII. Jan. MDCXXXVIII stylo nrati Veteres

Fixum mihi fuit tibi has literas nullo modo mittere nisi cum
aedificiorum aliquot & primula purp. sed tandem minis nuncio
fido quem mihi designabit filius tuus, comperto quis sim ad me
alteris primulas istas apud Brabos Hollandos non tam rarus esse debet
hac cura supersedere iam tandem possem, ne minis tandem inbre
bamus tibi videor qui binis tuis mollissimis literis tam diu respon-
dere distulissem. Ego tibi has ocyus potius transmittere quam
indignationi caulam tuam qualemcunq quouis modo mereri; spero quo
in aliis tibi propediem facturum satis. iterum valeo,
Non possum non iterum calamum chartae imponere ecce
enim de improviso mihi oblata est Americana tua elegantes
compacta & cooperta; cum tanta insit concinnitatis & elegantiae in
cortice, quantum de medulla augeror?

XXI°. Januarij quem tibi tuisq omnibus bona cum
anno sequente reliquisq quos tibi dabit Deus Opt. Max.
faustum felicemq; opto, bonoq.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Amplissimo Doctissimoq
Viro D. Jo. de Laet amico
Colendissimo. /.

Lugdunum Batauorum.

Nobilissº. Clarissº. q. viro D. Gotti de Last Fortis Mauritius S.P.D.

Gaudeo te vtraq; nostras iam tandem recepisse, barbar. scilicet ne me prius inurbanus de neglecti officij rei, tacitis saltem de intimis cogitationibus postulares. Vtrum nec certiorem fecisses an aliqui vestratium herbarioru nobilem illam Lunatam vnquam vidissent, dubito omnia sit in rerum natura, vtratius omnia neuro vnquam vidit, neq; Jonas Pradoscantius neq; ipse Parkinsonius qui tamen nobis descripta & depictam olim in suo floril Paradiso dedit, neq; rominisci valet penes quem omnia rei fides futura sit. Eius opus Botanicum bello procedit, iam inde ab vltimis meis aliquot impressis foliis. Nos ambo a te petimus vt insigniores aliquot notas & differentias herbe minores alterius eiusdem qualitatis nobis quantocyus describas accuratius largiusq; quam in vris olim ad me vltis. Verebor ne Gaki herbas tibi datum sint, non herbas: ego aliquoties opto Cl. Matthiij semina accepi a Robino quorum ne vicesima quidē pars vitro commissa, vnquid apparuit. nec est quorundam vt semina amicis communicanda igni approximquent, vel saltem furno domicilio imponant, aut aquæ feruenti vt vim plasticam prorsus enecent, neq; corticem interim deformet ita vt fraus omnino latebat: vtrates Belgæ ingenui magis probi. Descriptionem illa vram plantarū Anticipanarū ego & Parkinsonij peracta valde optamus aspiramusq;, pge serio amabo & cito, neq; Synodi neq; Psalterium adhuc exierunt. Valde gaudeo te ad Archaionomia vra emendanda augendaq; manū, vt tute dicis, non tantum animū adiecisse nec dubito te satis multas spicas eas q; longe frugis post Lambardi vberē messem meditaturū collecturūq;. nec olim erat illam doctorū iudicia posterorū animis ingerere, stupplere aliqua ex ingenio aut salebras incidisse, suppressis etiam quæ minime assequebantur: nostri quid sentiunt omnes de viris doctis superioris seculi qui in vertendis græcis autoribus operā suam vtriq; locarunt. D. Cottonij in rasum solo exciderit, rogitem commendam nec patiar. Catalogū Anglosaxonicorū a te diutius desiderari, etiā bibliothecā Bodleianā vrinabor, inspiciamq; indicem librarum alterius Academiæ Collegium Corporis Xpi Saxonicis vt credo magis scatet, nec negligemus docliss. & humaniss. Spelmannū. etiam ante quā penultimas tuas accepam Cl. Soldanij tomos illos de libertate Eccliæ Gallicanæ nactus est qui hunc ignorarit, sed nondum hic publice patent. filiolam in

x Conicio nihil aliud esse quod opuscula quædā olim edita nunc iunctim foras data a typographis quibusdā fortasse nostrarū ptium, ita vt prodeant non sine notis glossisq; marginalibus vel saltē schedis inseruiendum esse declamata & prohibita in hac vltima quidem triennali Ecclesiastico Parisiensi.

autam amandauimus specimen artis suæ rogimus adhuc ex puerperio & somnij rogimus & domi collatum ad nos mp rendrea est cui oncominum illud vrum addo honorificū lingua bulgari donatū vocitauī quo mihi magis affici videtur quam sexcentis illis aulæ multiobris. appulsū nauis vratium e Brasilia summo desiderio expectamus, timeo ne huic horum fationi satis tempestiue. paucis abhinc annis D. Crocus M.D. Anatomiam Andreæ Laurentij vna cū contrariis, adiectis etiam mi fallor quibusdā aliis Anglico cuidā hospam dedit in vsum vt patet pictum Chirurgorū ostotricū, qui maiorem partē lat. linguæ penitus ignari. prodijt grandiori folio satis elegantem nec suis iconibus sed vocabula artis plerumq; tanquam latine loquentium & a vra abhorrentia lingua vix vertit: & tibi allubescit opus filij tui ego tibi facile transmittam. Epist. medicinales Matthioli oi in manus tradidi, item enim mihi significauit se habere. De notis virginitatis consului pitiscum doctissimum nostratem obstetricum mihiq; valde familiarem qui in eadem mecū sententia est notas quascunq; valde ancipites & fallaces esse hymenaq; illa

[illegible] nihil aliud esse quam corrugationem & angustias colli pudendi. Doctiss. Auctor eadem modestia, mihi mea memoria turpiter fallat, in Erroribus Vulgaribus, item Capivaccio l. de sign. virginit. Claudino resp. mod. quos sequuntur J. C. consulti & Medici Doctiss. Riviquid l. 17 Observat. c. 27. Robus viris valde timendum ita conspirant omnia indicia, ad turbas concitandas, non sunt adeo unanimes Scoti, distractis enim sunt in factiones, & possunt capi regis rescribere sed non destruet foris auxilia (quibus Deus & sim falsus Varioli) nisi Deus aliquis ex nris regnis, & animet nobis subsidia Salutem a me, Byord, Vicino, Sorore, filiolis, deq tibi Deus Longam & Beatam dem foeliciter & posses perficere quæ meditaris in publicum bonum, meq & facis amare porges

Thistleworthe 7° Martij CIↃIↃCXXXVIII stylo nrati.

1638

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant

a Leyden.

7 Quarty

Nobiliss. Amplissq; viro Amico colendiss.

Dno Joh. de Laet Joh. Mauritius S.P.D. 4

Redisse te incolumem ad Lares avitos, animitus gaudeo: simulq; literarq; filium tuum convenisse, de Sabbatho reditum tuo percunctaturus; quod me scrupulo isto liberasti, idq; literis tuis desideratissimis, denunciassimo me merito habes, porroq; habebis. Quod plantae conclamatae sint, doleo; nequicquam tamen multum miror: quandiu enim Londini in domo mea, haud ita bene curata, ut male semper mutuebam, abitum tuum expectarunt? nec denicq; fortasse dabam, quae tu, nauci bene sunt: ne pergas Neptunum insimulare, ego Jovem potius Phabumq; reos autumo. Primulam fl. purp., Langnidulam licet, convaliturae non omnino despero, in aprico modo sit, dum terram artius comprehenderit; est enim exoticarum omnium, quantum noui, robustissima, nec ullo modo tenera. ut ut acciderit, ego tibi aliam vicariam dabo; modo tu dispicias, qua alia ratione tibi melius transmittatur. Tradescantius noster, hoc, paulo post abitum tuum, abiit ad plures, exinde filius e Virginia, ubi rei herbariae gratia, cum literis regiis commendatitijs peregrinatus est, rediit, multo ducentas plantas orbi nostro hactenus inuisas, ut audio, transtulit. nondum eum inuisi, aulae totus totum immersum, ambit enim locum paternum: ab illo inuento hisce nostris deliciis botanicis multum incrementi futurum olim augeor; est enim, indoctus licet, planq; amoenos, rei tamen herbariae peritissimus. seminibus indicoq; me donasti. indicibus tam herbariis quam librariis mirifice capior, inde supellectilem mihi comparo tam bibliothecae instruendae, quam horto ornando: unde obitor te exoratum velim ut indicem illum Officinae Johnsonianae, quem olim penes bibliopolam aliquem nostratem, sed minime vernalem, videre me memini, mihi mittendum cures. seminum sationi peripsa plantarum exoticarum vernimis adultum est, literas enim tuas non nisi 12° Maij stylo nostro Juliano accepi, terra tamen crebris nec adhuc apparent, in mundo autumno reddam te certiorem quae semina desideramus, dadam tibi conadsa libertate (imo ut vltro sumas oro) mihi nostra opera utendi, idq; tuo planeiure, qui me iamdiu debinctum nexuq; tua ista humanitate tenes. Date operam ut libri de quibus coram mecum egisti tibi transmittantur quamprimum: nouum edidit adhuc ex Italia Martinus Bibliopola ubi talium mercium ergo peregrinatur. urbane te comitor facis, quod literarum brevitatem excusas, cum ipsa in ore tuo sim quod omnino

Scripseris

ACADEMIA REGIA TRAJECTINA

Literisq; tuis mollitissimis me ~~Argyrio~~ reversaveris. Historiam tuã Americanam nondum vidi, de ea filium tuum percunctatus, nec desistam: forsan penes publicanos latet, interrogabo V. Cl. michi amiciss. Paulum Pindarum. male sit negotijs vtis quæ te tibimet pono, amicisq; abstrahunt, sed quorsum libros hanc? cum tu interim tantum illis tibiq; simul scripseris ad me amice compellandum. Salutant te vxor, vicinusq; meus amicissimus, Pho. item Sacrilius & Henricus Spelmannus, quibus tuo nomine salutem impertiui neq; id tuo iniussu, sunt enim tibi vere vt vides amici. Non ignorabat Franciscantius avellanam Byzantinam arborem esse, meusq; ipse potius quam plantas desiderabat, quo mortuo neq; mihi neq; filijs diu erunt ingratæ. Deus te patriæ, tibimet tuis omnibus, nobisq; amicis incolumem Florentiamque diu seruet.

Ex suburbano meo propter Tamisim ix°. Junij
MDCXXXVIII.

Tuus amicissimæ domississimusq;
Johes Maurtius.

1638

gereproduceerd in:

T.A.Birrell, The library of John Morris. The reconstruction of a Seventeenth-century Collection. London 1976, plate 1.

Amplissº. Doctissº. q; viro D. Joh. de Laet Joh. Mauritius 5

S.P.D. Ecce v. Clarissº. mitto tibi, una cum hisce mois, id q; ex mandato olim tuo, mihi promisso, librum Ital. Trattato de Semplici, pietre, & pesci marini, che nascono nel lito di Venetia, La maggior parte non conosciuti da Teofrasto, Dioscoride, Plinio Galeno & altri Scrittori, quom in meo Musæo vidisti & approbasti: Bibliopola noster Martinius ex Italia exemplaria aliquot huc adduxit; Mitto etiam Catalogum omnium librorum, quos itidem ex Italia attulit nuperrime, typis q; mandabit, cum titulo, ut videre est, specioso, tanquam hædera serino suo ostentando; inter quos quædam exemplaria sunt Observationum Vosingij in Prosperum Alpinum de plantis Ægyptijs quorum unum tibi selegi unaq; misi. est item aliud lingua vulgari scriptus de rebus Scoticis qui licet Edinburgi excusus (ubi iam tertium prætorem est Marchio Hamiltonius) publice tamen hic venalis est, & pro Patria contra Scotos fœderatos scriptus. ex quibus omnibus facile, ut spero, conijceris, quid voluptatis mihi futurum sit tibi in alijs quibuscunq; rebus inservire, nondum communi Tradescantium, at Parkinsonum spem mihi facit plantas istas exoticas quas desideras plerasq; saltem in elegantioribus nostratium hortis inventurum iri, quas una cum anemonibus, iridibusq; aliquot bulbosis meis tibi transmissurum haud despero: tempus tantum extrahendi opportunum expectandum est. Ego interim aurem tibi vello de Auriaco Meursij, parte secunda Conestaggij de Bello Belgico (si modo apud vos exierit, sic enim spem mihi olim fecisti, cum ego tibi primam partem, eiusdem libros complectentem, in Bibliotheca mea ostendissem) de quibus coram tecum egi, & tractatu brevi forma quarta Castrametatoris Hexham nostratis (Quartermr Hexham) de Urbe obsessa & capta, omissus est lingua nostra vulgari Belgis Hollandijs. Hæc ad libellum, pudore omni postposito, à te peto, v. Clarissº. ut itidem semper ius in me meaq; omnia sumas; semel dixi, tuus sum, porro q; futurus sum, tu modo experire ut fidem meam liberem. Deus te vir amicissº. sospitem Florentinæq; patriæ, liberis, nobisq; amicis diu servet, in quo voto finio

Ex suburbano meo ad ripam Tamesis XXIIII Octobris MDCXXXVIII. Salutat te uxor sororq; quam nosti.

ACADEMIA REGIA TAURINENSIS

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet.

A Leyden

24 Oct.o

838

Nobiliss. Ampliss. Doctiss. viro, amico Colendiss. D. Joh. de Laet Joh. Mauritius S.P.D. 6

Literas tuas pasicas & amantes scriptas munus quartus accepi curandas filio tuo una cum simplicio aliisq. munusculis ad filiam de quibus ibo gratias quantas possum maximas ago. Indiculu plantarū quē tibi misi conscripsit idq. ex libro Catalogo Lugd. Batauo mihi a huc humanitate transmisso D. Parkinsonus, quē tibi inter Bulgaros bidenti forsan nobis nouita; multa enim multos plaudo elegantes sane & Bulgaros sunt quē Gallis, Italis, & forsan Gratiis non itam pupta ubiuis & familiares sunt & ut sit ex bot. illo dicto, Nihil potas ut equum foras factum puta. De feminibus Brasilianis aliquid mandare valde amo. Multum te meritis amo qd et qui peto, & quē non peto tam amice & lubenter prouidas: in unde Martio satis tempestiue bontura sunt. Haud scio an D. Parkinsonus icones aliquot nouarū plantarū tibi repraesentabit, certe quē alijs intacto minus accurate & indiligenter incisa sunt ipse ex aeroyna sepe & ex multorū p studias, diuersis relationibus diligenter inspectis, collatis, melius, quo ab alijs hactenus intellectis accuratior & habit ut dolores aliquot studio tanquam noua nunc tandem sua lima profuerunt sint. Institutū tuū Lexici Saxonici adeo probasse me haud poenitet, imo tibi spatio curriculi cabeat addo. Laborem tibi respondet cetera postera. Forsan nos olim aliquē tibi adumbrata exprimebimur, interim consilium tibi do ut alijs maturare velis, certe Lexicon Cottonianū ego inspiciam, indeq. quē tibi usui futura sunt transcribā tibiq. transmittam. Hyems robusq. agendis minus idonea, somnoq. soluti modo cubiq. curandē apta hactenus mihi impedimento fuit: in unde bono animo esse & tibi in re aliqua inseruiturū interim gloriosis tuis manibus incumbam. Det deus aliquando bona seniorum aliqua nobis tibiq. sanctam felicemq. ut nos iterū iuuisas. Admodū mihi grata obuenerunt quē de Heroum vestrorū Literariorū studijs et operibus mihi scripsisti, peregre me talibus auditionibus porro beare. De psaltorio inter lindari mihi ex tuis literis nil omnino inaudiui, tam peregrinus ego in patria hactenus fui tuq. curiosus aliena in rep. qd nec omnino boni, nec ex tripode dicta penitus fuisti. Enim tamdiu ciuitate nra quasi donatus, & potes tam lingua quam animo, incolaheq. olim, barbarisq. subinde hac illac peregrinationibus mercatorq. Anglus. Literas tuas D. Junio hisce meis maribus postridie quam accepam tradidi, mutuq. de te amice & ante Rob. mercatoris collocuti sumus. Epistolas quotquot habet nra dis Parisiorensis tibi transmittendas lubenter permittit, simulq. pro auctario Carmina quē ad modum Epigrammata quē Eutropius inscripsit, alia prorsus ab iis quē iam edita sunt. pauca quidem etiam sunt epist. aliquot inedita Alcuini, Lanfranci, Anselmi Robti Grosseteste Epi Lincolniensis, quē nullum Papę indignatus sunt & sognons seculum cuius plerisq. pauca sunt in Papa acerbiora quē omnes mea quidē iudicio una cū alijs inditis celebrorum Anglorum quotquot saltem nancisci potuimus uno volumine

291

Molinæi diverint, tuba dispicias, agoraq cum typographis Wratibus.
filio tuo rubicani iandudum qui non impedierunt hactenus quo
minus desiderio tuo meoq fraudem satis circa plantas illas tibi
transmittendas: bulbosa enim oia licet e terra exempta satis diu
durent, terra tamen, commissa iam olim ante tuas priores
Leas acceptas, et expullulantia sine grani periculo non oio
erumpit. Ibid Amenona sane post Leas tuas facile ex terra
eximi potuissent, quis vero præstare posset floribus ita de-
cidiis non omnes huius diuturnæ generis coloris q transmittit?
ego tamen Vt iussis tuis satisfaceam picitabor, quid erit aqui
boniq consulere, si non quod antea voluimus ouenerit. ego
olim habebis bris bris Lucis quibus primulatu veris flore
purpureo despicitat et amœnam dotabas cum filio tuo epi Vt
quandoeunq tunicam alquis fiducia mucinis ad vos iturus esset
mihi indicaret Vt ego tibi aliam succedaneam darem, talem
iam se nactum esse mihi narravit, ego igitur plantam Vna cum
terra cohærente, Vt ex terra erutam oio neglciat in pyxi-
dem parvam imponam cui fundum excutiam fibri curabo Vt
accepiam Vna cum pyxidula ablato fundo terræ committas neq
eximas nisi Octobri sequente qui mensis unicus aptus plantæ sationi
magis idoneus: Solum enim non nimis desiderat cum vero ter-
ram complexa erit, penitusq inhæserit aliam formidat solum
satis aquæ fort, incumbe igitur hyemi meliq transferas, neq
satis frigoris solum suveoli aliquot radiisq arboreis arcere circumquaq
memento neq vasa aliquo ligneo terreatur: mira experientia edocto de-
sibi Vnica cautio fit, alias planta Lucina satis fortibiq est, sine
iam sunt pene nec octo Jovemur floribus singulæ ab Vicinis
alioruq rudimentis turgida Vt facile credam tota hyemi flo-
res latituras neq planta genium admittit meministi enim ex Jacobo
Cornuti Turcis Carechichoe dici. I. florem nimis. ex illo etiam
discimus, etiam radicis quam semine pullulare et crescere etiam
Parisiis quæ vero distantia polari haud multum distat a nobis.
prius ergo tibi nova experientia confirmare possum ex Vnica enim
planta biennio abhinc a Joh. Jrado Cantio Senatore accepta ia
sedecim poseidos. semen vero adhuc in horto meo soli scilicet satis
infelicis nunquam perfecit: habet vero vor vicinus meus quod
nosti, quig de salute plurima panica importit, iam octo plantu-
las muscicas e semine ortas iam semestres plus minus. de
dogma matre rebusq Scoticis, neguid detrimenti resp. capiat, di-
cernit, non dico, quorum interest, (hoc enim fieri haud potest) sed
qui possunt, Rex scilicet quique sub ipso ad clavum sedent. Jtem
plicius vester valde mihi gratus accepitusq fuit tam suo nomine
quod qd abs te. Notas observationesq cl. Salmasii summo desi-
dero expecto, eog magis qd mihi scopum illarum significasti, in-
staurationem scilicet et illustrationem totius philosophiæ Stoicæ
qua sparsa passim obscura quæda Diog. Laertii de ἀποφθέγμασι
pauca Stobæi Soli Lipsius Schioppius q olim adornarunt. spe
typographos nrates desponturos. idem est de Epistolis cl.
Casauboni. prohibet me pudor de altero Comite de Urbanum

Licet sex septemve alias etiam amicis donaverim.

Nimis impellam. D. Pindarus communis noster amicus hisce ne-
gotijs proximus [illegible]mus deposituros est alterius igitur opa
implorandæ est, posthac videro. Ego forsan ipsum D. Pindarum
consulam. Dolet te tam negotiosum esse, tantum temporis tuis
perire valde deplorandum est. Utinam tandem tu optima par-
tem obijsti qui vitam vitam actuum scilt contemplatiuæ
solici[illegible]re coniunxisti. Ego interim otio corpori sed libero
ario. Salutant te uxor filiæ, gratiasq agit de quamma-
xima ob oleyam tuum nuptiale munusculum, ahiasq
solitas suas nugas tibi adornat, in manu quantum profecit
abs huo abitu ut propediem videbis. Deus Opt. Max. te
felicem florentemq sospitet, nutq ut soles amare pergas

Thistleworthæ xi Decembris MDXXXVIII.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Nobiliss.o Amplissimo Doctissimoq viro
Dno Johi de Laet.

Lugdunum Batauorum.

7

Nobilissæ, amplissæ, doctissq; viro D. Johi de Laet 7

Joh. Mauritius S.P.D. Cum in ædes essem Clarissi viri, Vt Londino domum redirem, ecce mihi supervenit filius tuus, literas tuas xii Decembris scriptas, mihi obtulit, pro quibus, affectum illo tuo erga me singularem gratias ago grantes possim maximas. De Archaionomia, cui tibi prodivit, non committam vt me male fidei accusis. Ex tuis enim hac cubrationibus & collationibus legi veterum Teutonicarum cum viris Saxonicis multum boni fructus ornamentiq; huic meæ editioni accesserunt minime dubito, planeq; confido. Hæc tibi interim hortari decretam, vt subinde notas, quæcunq; occurrant in versione Vtrajectinæ quæ ad palatum istud tuum acutissimum minime sapiunt. Suspicor enim ex isto tuo desiderio, labore indefesso, studioq; harum literarum Saxonicarum multo magis profectes quam vratum ullum. Vidi & tuas Doctiss. Spelmannum haud multum ultra hyemem progressum esse. Vixit vii. x. ut tuarum literarum posteriorum fuit mensis, imo nec dies mentem tibi ullibi mutationis fecisse Dni Wheloci. non nemo hominum, audio tantum literas Arabicas profiteri in Academia Cantabrigiensi curamq; Bibliothecæ publicæ gerere. in illo suo pristino an aliquo temporis spatio intra horas sufficere possit discat literis exoticis & orientalibus pondus, videbimus. Amicos certe Cantabrigienses communiam, & nuper Spelmannum præ reliquis omnes nempe consilium (sunt enim ambo aulæ Clarensis) amicum veterem & familiarem. notarii olim librarii Siccama Frisius Leovardiæ Frisiorum oditissimi, exemplaria aliquot hic penes virum Bibliopolas satis amplia quæ Frisiorum edidisse

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet

demeurant
a Leiden

1 Jan:

1629

Nobilissº. Amplissº. quodq; mihi ministar omniũ amicissº viro

D. Joñi de Laet Joñes Mauritius S. P. D.

Accepi nuper, Cl. v. binas tuas III. Jan. & v. Febr. unaq; vitam vbb. Emij, quam statim donaui, nec aliter a manibus dimittere valuissem, adde huiusmodi rebus nimiũ quantum afficior; ita vt iamdudum vita fatis Acuh (quem sic Itali, pinguq; quo vitam ploranq; dedit, suo idiomate indigitant qui nobis Hawkwood) meditaret linguam meã vulgari, vt carmine addecorem tuis qui castra sequunt aliisq; quotidie nouis hominibus, nouam animum despondeat, licet defuerint amici, natalis, nuptiæ, fortuna denique quo vtraq; pagina facere solet sola, dum adsit virtus, quæ hunc ex sordidis humillimisq; vitijs ad summa pudicitiæ, cum fere ad umbilicum perduxi horis succisiuis, & ad plumij, vt inquit Ben. interciderunt dies: quæ eo libentius tibi proferre opus, vt si forte legendo in eam caderis linguam, quæ huic proposito modo in seruire quoquo modo possint, candide importune velis: Itali plerunq; sunt qui res vitæ tractant, vbi paco Carnotensi Lupithi Gallis Gallicis quibusq; minutrihus erat, vltra 30 annos militauit, sub pluribus Italiæ principibus & nob. pub: supremus armorum dux. cui etiã subinde meminit Froissartus sparsim licet & bellicatim. Sed aurem mihi vellit filia, manusq; istas tuas tam benignas suauiter deosculatur & munus tuum scitissimum obsequentissimumq;. accingo me iam tandem ad seria lectionem Salmasij, vt possim tibi iudicium meum proferre, qd tamen satis scio quam sit illud nihili, vereq; nauci. tantum tibi gratulor de Glossario promoto, quantus pudet me nullã adhuc symbolam contulisse operi tam utili mihiq; exoptatissimum nec tamen omnino desero. nondum conueni D. Cottonum, breui tamen non cessabo cum precibus tantis fatigare importunis donec mihi Lexicon illud suum Saxonicum comodare velit paulisp. interea quod reperta Cl. Spottiswodo mihi opus erit, qui me D. Rolloloco conciliet, cuius opera auxilio q; aliqua saltem obscuriora istond verborum Sax. irruari & expiscari forsan possimus. nondum exibit Theatrum Botan. D. Parkinsonij: ipse me coegit musas nudas olim refugas reuocare me forsan amico domo istius studijs, officiosus prorsus & in urbano cui tandem pauxi Carmina satis rudia lingua vulgari, & Elogia bina Lat. si non essent tibi grauia aliquot saltem Carmina transmittam ex ista vestra officina Lugd. Bat. Musis tam grata, probiss. semum minus modis honestarunt & exhilarunt; sed non te urgeo, nec molestiam tibi vllam creare cupio: fac, sodes, qd tibi magis alludat Historia Mat. Paris iam excusa est, sed additionum moraud inscio quæ paregra. cuius vitam concinnauit doctiss. Soldanus libro p se ipsum dam una cum suis officijs ipsi cœnæ, vt bisum est antiquarijs, quæ habet in fronte autographi regij. spero me una cum hisce literis libellum ingrauij tibi transmittere posse, si modo interim mihi Bibliotheca satis cito ad manum fore negetur, nihil certe aliud cum morabitur quo minus oculis tuis fugo quod primum subijcibat. si mihi amanuensis copia esset, transcribi curassem, licet forsan non tanti sit, nolim tamen vt mihi post, qualis qualis sit. negotium Scoticum vexillat, quale futurum sit, peritissimi rerum ciuilium iuxta cum nobis ignauissimis nonnuncionibus scimus. fixum & constitutum regi est (quantum ego equidem in eadem naui licet, in prora tamen & tam longe a clauo situs conijcere possum) loca quædam in vtriusq; regni confinio munire, & firmare tam militibus quam operibus, quæ pater olim parum feliciter consilio negloxit & vtriusq; mutauit vt sumptui parcerent. Parlamenta nona sunt indicta, vt res cum regni ordinibus de arduis regni negotijs Cocco tibi formalia verba breuium quibus comes cantij) tractet. sed plurimum partem pecunia omnium parliamentorum vtrorum Gallos, Hisp. imo & liberiores Germanos prorsus a puppi est. nisi imaui quantus fabellam tuam plegens, iterum nisi volgi, stentq; nisi destitu

* Non possum hic omittere, qd mihi certe post has literas exaratas primum innotuit ex ore ipsius Parkinsonij, cum opera & conductatione Excell. Maioris Botanographus Regium factum esset, sine tamen stipendio, honoris solo mundus contentum esse oportet, titulos spectare iosa superbiunt.

Nactus tandem amanuensem qualemcunq; qualem, mitto tibi aurora poesy, donoq;

ACADEMIA BIBLIOTHECA

Num hac scribens rideo, licet gentis satis sollemne sit, de familiari tabb, mundanis politicis vbi ad faciendum populi. idem nobis cum socero in victoria nra nauali 1588. nostri quantum etiam in religione ipsis licebat, qui pia mendacia, piasq fraudes non refugiunt modo religionem promouendam perhibentur. quidam tollam librum loquor, valde vt conijcio ex genio gentis, ampullosum. optime illis sanctimoniales talis similis victorias contra hostes vbi q gentem Batauam. ast eum de gallis sermo est, non dubium mihi mouet, Viderint Politici amanuenses xpiana communiat, ne minus displiceant Hispani, quibus quantum decedit, vt vos nunc sunt Galli fortasse nunc minus potentibus decedere necesse est. qui certe ab Caroli Magni aetate nunquam magis vocales. Ne ego de glossario Spelmanni coram multis audio, est enim mihi credo qua aliquoties domino comite monstrante bibli valde vsu effectu, nec vt ipse q[uo]q[ue] etate vsum facilitate corpori perfecto vsque possit animo spandum est. Nactus ad literas tuas priores. pgrata mihi est gratulatio illa tua vt ab animo amicissimo profecta de salute nondum recuperata sed certe non adeo bene me habeo nisi domi atrocius sedeas, vix foro huius[c] equitationis agitationem, licet equus mihi sit tolutarius, cogor lecto vt testudini gradu incedere, refugit etiam me sonitum ciitationum omnem ambulatio nostra, quam nisi moderor, sonitu statim leuem quendam abdominis dolorem, qui me herbone surdo cedit, vt cognoscit nescio quis poeta antiquus, nec vnquam accedit nisi enim summa βραδυτης. Audio D. Bonnellum in procinctu esse vt vos subito inuisat, sed vix credo tam cito, nam valde valetudinarius est, grauique nunc ad catarrho pter calculi solitum morbum laborat, medicis vetantibus ne exeat cubiculo. nisi nundinarium famulum ad D. Elomium vicinum nrum cui nuper innotui, scisitatum de priuigno. nihil de illo ea die accepi, sed videndi sperare ne cunctantem viato foro mari ventis q furentibus committere, hyberna pertim hac tempestate, in Zelandiam ad amicos et cognatos quosdam diuersurum ibiq diuersari tandiu dum maria debitum sciant. expecto auide adventum eius vnaq somnia. Nescio an vnquam alias tibi scripserim de libro aliquo Mexici, Limae, Goano exemplo. vnicus olim ponos mihi fuit Mexici cuius alias certe non nanci, nisi Mexicanis typis impressus, indulgentia scilicet nescio quis Sixti quinti, quem aetate proxime elapsa, nactus aliud ejusdem subiecta materia pergratum, de modo salubri nauigandi in istis maribus, dedi Bibliothecae publicae Oxoniensi, Theologis ibidem, vt mihi pergratus retulit Bibliothecarius, acceptissimum. multa enim mihi reperiuntur quae in disputationibus et volitationibus Theologicis pertractandae sunt Pontificij. ego plusquam vidi alios duos Limae, Goae impressos. forsan tibi haud ita difficile erit hoc mihi negotium perficere opera vestra. Itidem moneo naturae nautarum me Americ[ae] fuisse, studiosq. Dolo inter annonas non plures tomi folias fuisse, ex pyxide gradu fusca ex omni, aliquot pone millia, vt coniicere potui, continuato, nec gemere intermissa sed bello pacto quiui. Martinus [illegible] hopola meus anno huius seculi 35. librum istum Ferrarij Gesuitae de florum cultura ex Italia ad nos huc adscripsit, contulit mihi 17½ fol. manuum. liber sane vt tuto recte iudicasti salubris vtilis, vndiq stylo florido exaratus, ego vero hoc unum damno quod tam pius inseparabile bonamq chartam petitum it non fabellis recusandis elegantissimis idoq gratissimis sed quod interiecerat subinde nescio quas ipsa hypobolimaea [illegible] Pseudo-Democriti ex Plinio, Constantini Zoponici aliorumq huiusce farinae Scriptorum. alter quidem memoratus Tobias Stubius Hortus Famosissimus eodem tempore adventus duo mihi emptus ex fol. 8. denarijs. quem tibi mox ego nunc duplici pretio tibi comparare posse certo non expectare rationem tuam sed statim tibi respondere, est enim folio pot animi excussus, paginarum 98 praeter indices epistolam nuncupatoriam ad patronum Cardinalem, erratis typographicis. singulis fere paginis singulas plantas continent, opisthographa vere eorum elegantissime arte incisas quae totam paginam complet, exceptis [illegible] floreae [illegible] charta elegantissima

Audiendum multis scribendum autem Scripsi in ista.

Offendi duo exemplaria Horti Farnesiani tibi Altini pono Martinum quod unum exori Dni Cruzo tradidi in absencia filij tui, mittam etiam indiculum reddus excusu nobilium notarum.

Characteres eloquentiores, iconibus vero eloquentissimis insunt etiam nonnulla per plantarum descriptiones deducto extrahendi quedam chymica ex plantis quibusdam: fuit enim Cardinalis tam medicus chymicus ipse esse nominat in fronte libri, quod horti prefectus. Alterum item Fabri nondum vidi, nec credo in has partes unquam inductum fuisse, non enim nec de privilegijs Gallicanis omnibus, sed veritatis francicarum tum totidem quorum unum tibi [illegible] filium transmisi ego. indies expectanti hic, si modo abs tuis ex Septemuedio, quibus urbs abfui non venerint nobiles quidam mundum ex ut negotia haec desperatissima cum viris tractant, de eleuis et commercia ponunt, et eleuera haec fandunt, alio et humano modo fieri posse, quantum ego fando intelligo, omnino despero. Judicium nobilium omnium possem quidem excusum tibi mittere, sed non is tibi cura est, nec antiquos solum modo cupis; ego forsan alteris meis affectum tibi debo, qui haec iam nimis intumuerunt. De Comitibus, tantum loquaris, amoenum de vicecomitibus et Baronibus quaedam vellas? Sed eam partem libri tui tuorum legens, rursus, videbar mihi liber vitae non ingratus tibi futurus; singulis enim formae lustris catalogus alius recentior prodit et nova nobilium legis quotidie exoritur. inde despicere possis de quibus hominibus familijs nec valeas ne prolixius scribendo experiens iam nimis mala tua sorte, qualiter ego laudationem meam breuem prolixitate compensavi: quod longo tamen aliquem a Demosthene cuius orationes quo longiores eo meliores; nihil hic fando offendes qd possit tedium legendi tibi inferre nisi scribentis animum merito huc tibi deuinctissimum. Salue amice suauissime amne ali tuos filiasq; tuasq; te cum tuis omnibus fando, salutem, florentem q; conserat.

Whitelawtha XXVII Febr. MDCXXXIX

ACADEMIA ... LITERARIA

A Monsieur

Monsieur de Laet

a Leyden ./.

Ampl. Nobilitate Doctiss. q. D. D. Johi de Last Johes Mauritius

S.P.D. Eodem mercurio qui literas meas 27° febr. datas, ad filium tuum detulit, una cum libellis aliquot, tuas 16° febr. datas mihi reddidit. Priora tamen nondum reddita sunt. Ita enim tecum agi debet amici, negotium serio cui non ita bene procedit ut vellemus, cum boni, religiosi, patrij, pacis amantes, nec audeo tamen indicium meum interponere inter tam Clarum Matheum olim nomi, interea dubito nos amicitia illa politica Aristotelis, non alibi interiorem familiaris offendi meum Regadum doctiss. Spectamus officij causa missos cum etiam opere intercedere ne forsan nomini tuo nomini fidem meam spondeo, & pericula omnia Ego minime dubitaverim tuo nomini fidem meam spondere, & pericula omnia in me subire mihi mavis, quod tamen facebo, ne scrupulo ei injiciam alias satis bene animato erga bonas literas earumq quocunq modo promotores. satis prolixe ad te ultimis meis de omnibus scripsi, nil enim ultra est, sum vanium otiosus. instat negotium max. eligendi Equites ut vocant Comitatus Licet fortasse non tales futuri sint, qui domus vero omnium ad Comitatum sobrie pertinentium, sustinent in Parliamento qd nunc instat. Die Jovis proximo Comitia futura sunt in vico prope nos (Braintford) ad ripam Thamesis. plures candidati sunt, & quidam amici in qua re gratiam illi nos ambire commonuit. hae sunt quae hinc inde memoratu digna occurrunt, quae cogunt ut ultimarum prolixitatem boni consulas. Fuerim tibi tedio Vale amice candidiss. & salutamus tuos omnes tuos

Thistelwortha ultimo febr. CIↃIↃCXXXIX.

296

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet

a Leyden. /.

10. 16.

Nobilissº. Amplissº Doctissº q Viro Dno Johi de Laet Joh. Mauritius

S.P.D. Cum in Oo essem, Vir amicissime, Vt penultimis tuis responderem, occurrit mihi supervenit vltima tua xviii Julij Vratis, quibus ambabus iam hac respono. De Apulejo tibi satisfaciam simul ac intrauero Bibliothecam instructissimam Cl. Cottoni, vbi etiam operam dabo vt Lexicon Saxonicum non solum inspiciam, sed etiam, modo detur facultas, domum transportem, quantauis cautione reddendi petita; ita vt domi sedens otiosus possim multum singula rimari. Semina libellosq accepi, pro quibus gratas tibi gratissimas habeo, relaturus etiam secundum occasionem et facultatem. haud male diuinasti de supinitate et mala fide Lambardi in legibus Saxonicis vertendis; fuisset in historia Normannorum vtinam legum verior, sicut non vita elegans vetus versio, quam mundo inuidit Lambardus, sed aliam potiorem suis calamistris inuitam nobis obtruserit iudicij interim posterorum sanctus, qui quam male ei assit vtrosq cum nos vtrasq iunctim publicauerimus: iam enim vetera illa recepi a Cl. Spelmanno vna cum aliis legibus Sax. hactenus ineditis. habemus etiam ab alio amico eandem versionem multo correctiorem, quae fuit olim reuerendi Matth. Parkeri Archiepi Cant. qui talibus editis tantum meritus est de tota vtra antiquitate. Nos te interim sufflaminabimus, manumve animumve abstinebimus ab hisce conatibus, non ego tibi author forem, imo vt porro pergas efficere quod olim ab Anbolaki sorte valdo te hortor. De libris politicis quibus titulus mensonges des veritez françoises contra les mensonges Espagnoles ubi Bibliopolis nostratibus aliquid inauditum sed nondum in has plagas innotuit: Laudo propositum tuum Elzeuirios vestros stimulandi ad alterum illorum editionem. Carmina Sacchariana penes nos, credo, non inuenies. Communi tuumque illos nostratium Botanicorum Parkinsonum, Johnsonum et Prudentium, rogant sibi vnquam visam, nec nostra hac plaga frigidiori oriturum credunt. Bentiuolij Card. Opera quaedam penes nos sunt, Epistolae scilicet, et quae sua lingua de Rebellione ab Erycio Putsano editae anno huius seculi xxx°. et Historia Belgici, anno xxxii°. at non nisi prima pars libris viii. quae attingit obsidionem et liberationem ciuitatis vere Lugdunensis, pars altera non nisi ex fisco huius vrbis mihi vnquam innotuit. viderent plubentes sed habentis reliqua Famiani Stradae de eodem bello: quae pars adhuc exiit, desiit in morte Johis Austriaci, vt maiori spiritu et authoritate in rebus Alexandri Farnesij sese dilataret; est enim Dominus istius gregis clipeus, ex cuius Archiuis multa haurit aliis intacta, imo penitus ignota: cur igitur tam diu distulit quorum causa mihi ignota est reliqua priora illa et absolutam atque alicubi parte Italia edita sunt reliqua. expecto an vis nos tibi librum Parkinsoni de floribus mittere non enim herbario includet vt ipse mihi significauit. gaudeo aliquid ex Synodis vestratibus aliqua te corrasisse ad Lexicon tuum concinnandum; multo plura mihi crede excriptis ex psalterio Lat. Sax. interlinearibus tibi prodiderit. erit tibi vice Lexici singula quid vocabula Latina Saxonicis suis respondeant substantq. vix quidquam iudicium adhuc remittere, adeo rara sunt quae prima facie mente haerentes emendare possem, nec aliquid opis a doctissº Spelmanno accepi licet duas plus minus horas simul insumserimus illis

BIBLIOTHECA TRAJECTINA

297

Legendis, disputandis, subinde diminandis de quorundã barbarum significationibus: nec parum omino spei est me aliqua hausturum ex Lexico Cottoniano; nec desino amicos interrogare quotquot mihi obvios sodant, an harum literarum peritos aliquos noverint. quid enim impedit quo minus etiã hoc seculo, Dacq; nra insula aliquos reperiamus Lambardos, Camdenos, Lisios nunciare dotos? aliqui sunt certe qui latent sibi, tantum musis & hisce barbaris canunt. Contraxi nup amicitiam & familiaritatem cũ quodã semirustico, qui educatione & institutione a teneris ingeniculis caussidicus (fore dixi rabulam, est enim ex eo hominũ genere qui nobis Attornati dicuntur) is nunc quoddã in nra urbe forensi sibi comparauit, unde aliquid sibi lucri singulis annis corrogat. sunt stropitii (ut fatuã lis dabat, in quibus valde profecit) aureo dodecaedros præpue in mathematicis, linguisq; Orientalibus etiam modernis. in quo nra nos indocta (ut vocat Hippocratos) sæpe ducit trahitq;! Sed otio nudo abutor, tuisq occupationibus negotiosissimos veniam, sodes, voluptas enim mihi est tecũ garrire. videbis fortean (saltem spero ita curaturum filiũ tuum) cum hisce literulis meis amicum aliquot: nescis an tibi aliqua ex parte satisfecerim, mihi certe negatum, cui sumus iam ambo in manu fortunæ cui ego quæ minimum committo votum indefessum suas sibi vices habeat. audi, sodes, quomodo res tota acta fuerit. Eramus olim cum Jodoco Pradescantio satis importune ut amicum plurium tuorum colorum mihi sæpenumero advenis dactis dacillis indiciis. Dictum factum, sed nescio quo pacto operarum vel multitudine, maxima omnia conturbata sunt negotiam partem. nihilum tamen fortunæ nec satemus fando ero quæ committere vel diligentia nra omnino a te desiderata, cui præsertim hactenus accessator minus fuerim. promisit mihi etiã amicus alius frigos aliquot bulbosas, quas non desipere sunt ad te apportarus. de hyacinthis & fritillis exoticis amplirandum est. Pradescantio & Parkinsonio pplancta id genus sunt & qui plura habent, singula tamen habent; non enim cuivis fortunæ nrum adeo favent ut otia satisfacant satis est eos vivere, nec desino tamen indagare. adjunxi etiam aliquantulum nugarum filiolæ quas, tuo arbitrio, vel hospiti lusui, si modo sunti sint, reponas, vel Dnæ Schurmanni donas vel inde aliquas alias delicias. Vt sis mihi importunus? desino, quæso, talium. impera modo, ego omnia, alia celeritate solum excepta, præstabo, sum enim natura, confiteor, ut alias tibi dixi, cessator. Fuchsium spero mihi obtinuisse aliquando futurum, ego omissarios aliquot diem rebus intentos semper sequi qui meas partes agunt, nec dubito ipse omnia bibliopolia scrutari. ne diutior porthac sis, si meis potius desideriis, quam propriis negotiis obsequi velis: ego interim tibi futurus sum in exemplum nec non nisi cum charta finio. Salutamus te omnes vir cumplissime quã amicissime. Thistleworthæ XIIII Aug. stylo vet.

CIↃIↃCXXXIX.

A Monsieur

Monsieur Jean de

Laet demeurant

a Leyden.

11

Nobilissᵏ. Amplissᵒ ꝙ Viro Dᵒ. Johi de Laet Johis Mauritius 11.

S.P.D. Aliquot iam elapsi sunt dies imo menses fortean ex quo literas tuas 22 Sept. datas perlubenter legi quibus mihi significasti te bulbosas aliquot irides accepisse vna cum anemonibus. quia vero filiola mea Dona nondum te accepisse indicarit veritus sum prorsus me in curia Dñi Da Cruzo cui ea in absentia filij tui tradidi oia perierint quę licet non tanti fuerit vt multum inde dolere mihi necesse fuerit, aliquantulum tamen me turbauit, qd tute ex inde fortasse suspicari posses me tuorum olim mandatorum minus diligentem fuisse quod mihi scrupulum exemit filius tuus qd te suis vltimis literis certiorem fecerit se ea accepisse tibique breui transmissurum. recte diuinasti de iniculo plantarum. Dabo operam vt tibi satisfiat de foliis Archaionomicis Sax. cui primum prodierit vel de reliquis quę totius primi cui mihi salutem reddiderit Deus laborauit iam hinc abscessum mei sonterij quid profligauit olim Excellentiæ. Maiebamus ad haec tamen cautionem morbum fore recidiuum quod ego semel malo meo fumo exptus sum sed viterius bene iuuante Deo curatus sum. postea tamen intempie calida me sonterij tentatus fuit eo fere tempore quo tumultus Londini inuisisti quę licet ad fores exercitum non eius pudorem maiores tamen dolores me exercuit afflixitq maiorem ptinacia curam eorum adhuc est tota illa hyems: iamq mundi recens in eandem delapsus fuit. nostri ptis illa ignobilium eius fores in senilis esse exinde non multum mihi doloris fecerit sed transmissis tabulis vaporibus stomachum potens concoctionem tardat imo eius fere labefactat vt petierint adeo vt ipse mihi carnem interdixerim, quo vnico tremulo tantum Lrodijq ppauxillo corpusculum valde emaciatum sustentans. caput otium vaporis tantum et insomnia fere simul inducunt quę quia misere me torquet. Lonat dolore aliquantulum in simul viri amicissi. planctus lamentaq; hinc mea effudisse timuerit pertuas munimi offerendas mihi nimium quantum afflicto comodare. Quatq me interim aliquando hęc tua pręsus quę mihi significasti de opibus conatibusq Leatorum Gratium. nup te certiorem feci p filium tuum Bibliopolas nostrates exemplaria aliquot veritatis francicarum contra calumnias Hispanicas huc ex vicina Gallia aduexisse mox expectare an tibi simul transmitti vellis qd interim spopondi dum mihi constaret de tua sententia qua cognita ocyus ad te aduolabit. miseret me fateri hactenus quarumsumma antistites tanta ptinacia mihi se dilaudiantes ipsas otium musas fere in partes trahentes magna harum dedecore ipsarumq simul professorum quos bona deridendos indoctis propinant, linguas interim vlatrias mauis quod aiox bonis hęc tinctis. Procopium docti indocti simul valde cupimus p se grate satis bonum autorem sed hoc ex collit qd ea tempora tractat quę nemo alius antiquorum eorum fallit quos nobis iniuria temporum, Gothorum barbaries, recentiorumq in curia non denegarunt. Gaudeo tantum te tanta pinguiori aliquanto otio frui inq amicitias domi ac militiæ redijsse quantum me pudet non nec multum adhuc libi posse p etatem de Sax. quę mihi olim imperasti. nondum e rure suo redijt nobilissimus. Cottonius, quo libri expectatur quid non desiderata fatigare comitem mihi adiuncturus te sponsorem strenuum. Sacrilium ne mihi denegat Glossarium suum Sax. domi inspiciendum te donaturum quamuis interposita sponsione cautionem quo tibi plenius satisfiat. piget pudetq interim qd tibi tantum hactenus verba dare coactus sim. non possum integram frontem erubescere longioresque meas flagitare mellitissimas literas mihiq p quam gratas acceptasq cui sim tantum fauturus tam diu in aere tuo, tu quę hinc singularis est humanitas poniam dabis valetudinis mox imputabis nec interim mihi detrahendi finis exoptatissima voluptate tuarum. Ego sum ex quo tuis amanioribus litteris valde delectatus sum historia vitarum qd te otium non nisi inferta comodum scilicet. mihi certe expedit vt possis mihi aliquanto adiumento esse in nouam nup in recenti Catalogo Eruditorum. vitam Vbbonis Emmij formam Gronningę impressam 1628 aliudq tractatum Embdę impressum de curriculo vitę Abr. Scultetj, vide sodes an eos potis mihi procurare cui in vrbe partibus nuper exierint in lucem hominum. Non omitti illustrissimum Boswellium hac nomine salutari sed pro alium illius collegam vxoriq mę amicissimos, oandemq nunc tibi salutem animo quanto possumus omnes candidissimo tibi importunus ego vxor filiolaq quę tui aliquoties summa cum gratitudine phonorifica mentionem facit Deus te clarissimum vir nup. vitali, tuis omnibus, nobisq amicis salua florentia incolumisq diu seruet. Vale vir candidissime amicissimeq

Ex museolo meo Thistelworthę propter Thamesin xii Novembr. MDCXXXIX.

299

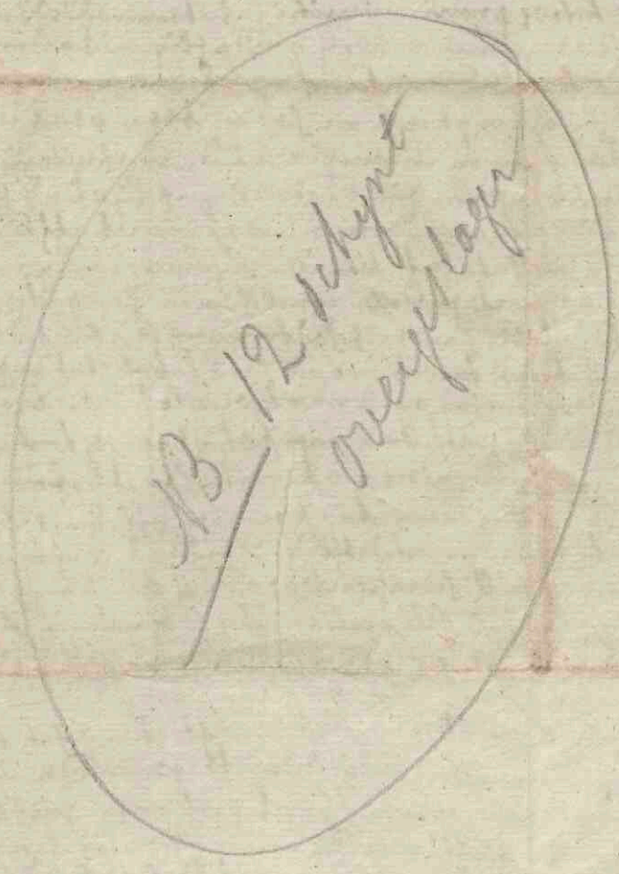

12

Nobiliss. Clariss.q viro D.o Joh. de Last Johes Mauritius S.P.D. 63.

Eo demum et ipso die Nobiliss. et amiciss. vir quo Londini me contuli bt tras mda ad bt 13 Novemb. datas in manus filij tui traderem vice mihi supponiunt altera huj b. eiusdem mensis quibus plubenter locis plectisq arripui subito calamum bt hac tibi subito calore rependerem. mire deinde flagro demorandi libros istos Salmasij de usuris: enim vero viz divinare possem qd in ea materia addi posset ijs quæ olim viri docti.s tam Theol. quam J.C.ti his mandarunt inter quos p.cipuus mihi placet Lud. Molina Hisp. e S.J. vir doctiss. indicij subacti. de dissidijs et altercationibus fratrum Gratianum maiorum gentium idem locus sortio bt videre est ex posterioribus meis. De Dox. Sax. emiseram qd mihi retulit Nobiliss. et Clariss. Spelmannus cum inter nos fuerit bt solemne de veris et antiquit. p.cipuo nr.atibus garriremus ipseq subinde mentionem hui amici contuli in eum tuj Glossarij, Laudo inquit, conatum, de cæteris eio minima spes est. cui ego, Imo eg.o illa duo triave quæ etiam nunc habent ponos Archiepus Cant. Cottonum et forsan alios? ex erepta sunt, infit humaniss. Senex, et conflata non tam linguæ pitia libris sue ea lingua exaratis quam ex antiquis Glossis quæ olim lingua pene florente saltem non eio, bt nunc, cuncta composita sunt, quæq nunc, bt et lingua nrorum suma incuria atq dedecore dispdita passim sunt aut saltem non comparent. De editione Archaionomiæ, ni mda me memoria fallat dixi non convenire int.r typographos cui Spelmannus edit. iamdiu cuidam Flescherο quod amodo præmit. ego valde laborarem bt quicquid inde lucri oriturum esset bibliopolæ Saldro accederet, is p.æpuus est eorum qui bonis libris vendendis in vico Little Britaine dicto nostri loci, vitam traducunt. huic ego nulla alia re fani quæ q.dmmemine reddens suma sua impensa, labore et industria Matth. Paris. hist. mai.ris caryphæum iterum in lucem retraxit cui additamentis ejus quæ in prioribus editionibus non inerant nec non vitis Offæ Regis Albaki bt Albani fundatoris, Abbatiq ejus regi ad suam etatem chartæ bt ponos characteribus q elegantibus. De additamentis non dubito quin olim observaturis monachum lectores suos ad additamenta ablegare subinde et remittendo quæ hactenus ploraq cum tineis blattisq in bibliothecis, an bibliopolijs dicam? quorundam latitantes latuerunt. Primus solius hemancionis opa et impensa tanquam Horatij alterius Musagetæ in lucem prodiit. amen hic etiam rationes meas probas? dic sodes: certe ego opt. soni in tanto phani bt fere omnibus constitutiq est bt quicqd inde lucri corradi potuerit ejus comitiorum esset. flescherus inde bonum spe donatus e fauceibus sibi ripi? stomachans in multas sese formas tanquam Proteus vertit mutatq et vendentrahit, expectans a tempore qd nequit a rerum. alter etiam cunctatis dum monachi edito pficiat. Ecce tibi totius rei scenam plenaq hist. alteris meis dixi me unas erumnas miserias q luare tuis legendis; hisce constabit me haud minorem voluptatis capere his garrilitatibus meis tibi scribendis. bt mihi vita salutem q Deus O.M. bt ego fidem meam liberem de quaternionibus tibi transmittendis simul et ea exederint. ad Cal. febr. credo etiam proditurum Theatrum Botanicum Parkinsoni ita enim spem faciunt opa. Vix credo illust.ma Bouillini ad nos tam cito redituram. Laudo positum Americæ illustrandi domino augendiq, utinam aliqua hic essent quæ tibi suppeditare possemus, est penes me Ingrami Hist. ex Socijs nauticis Johes Hawkins qui Guandi et pfidia Hisp. magno suo malo exptus tantum non pijt. coactus certa scit nescio quot ex suis in continente Americæ exponere quorum aliqui int.r quos est Ingramus, per totum illum terræ tractum ad Virginiam usq penetrarunt. hic est Ingramus cujus meminit Hackluitus Dolet q simul vitiorum illud malum pijsset, ego olim inst chartas abiectas et quisquilias tanquam rem nauci in bono inter meos bibliopolas. vide an tibi ejus futurus sit nec omittit de spl antijs animalibus, cælo solo q dei quæ alia. De concordia Scotiæ fazit bt ita sit. de qua tamen non tam gratulamur quam subnoremur nescio quid mali inibi tanquam in equo Troiano latitare erupturum aliquando in pnicie totius regni. ego iamdiu suspicatus sum Scotos, bt amq religionem speciose obtendant, bonos animo fortasse aliqui, reliquos tamen nobiles p.sertim romp. aliqua constabit aut Helvetica bt saltem vestra Batauia cogitare. Det deus meliora illis q seniori mundo mihiq, bt sim falsus vates. nup ad Regem nobiles aliquot

300

Legarunt Comites scilicet Dunfermolingi Loudaineq qui noq̃ dicti mandi-
tiq̃ contumeliose domum repedare coacti sunt undecimo huius Nouembris. intrit
inde sani expectandum est. Salutem tibi imprimis omnes fauit Deus vt di-
te incolumem floreatq̃ una cum tuis omnibus conseruet.

Thistelwortha xviii° Nouembris Anno Christi MDCXXXIX.

301

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant a

Leyden

Nobilissº Amplissº Doctissqꝫ Viro D. Johi de Last Joh. Mauritius

S.P.D. Mihi credas imurato, amicissime D. Boswelli memoriam labare, est enim Apuleius iste Botanographus Cottonianus idiomate plane Saxonico, non tantum Characterq; ego sane memoriæ meæ, alias non adeo felici, eo amplius confido, qd exemplar literarum mearum ad te olim, ea de re scriptarum, cum recens ab istius Herbarij inspectione fuerim, rursus evolverim, quæ me plane plenecq confirmant, adeo vt non verear id iterum tibi, pace D. Boswelli, affirmare; necdesistam tamen alia via exquirere, cum redierit Ptolomæus noster, qui, vxore literarum ferente, rure adhuc degit, degetq donec ipsa a partu levetur. Antiquos istos medicos, quos desideras, modo prostent in Bibliopolijs nostris, ad te transferendos quanto cyus curabo. ego sane sæpe vidi — veteres aliquoties libros revolvendo, est etiam alius nominis, nisi fallor, Horatianus. Celius Aurelianus penes me est, impressionis recentioris forma octava Lugduni editus apud Gul. Rouillium MDLXVII, tuo iste tamen auctior; sunt enim insuper tres libri de morbis acutis, præter quinq illos de diuturnis, tardarum passionum, seu Chronion, vt Græce inscribuntur. Accedit quamproxime linguæ nitore ad Cornelium Celsum, licet Africanismum quendam (struit enim sicconsi vt tu recte notas) quodamodo redoleat. meum opus vetustiss. Cod. m.s. alienumq cum eo collatorum excellentiss. & literatiss. quidam medicq restituit, vulnera curavit, maculas delevit, doctiss. annotatiunculis in margine adscriptis illustravit, vt præfatur editor. tute dispicias an tibi vsui futurus sit, dum alter ille eruium foras dederit, mutuq tuo ad te subito commeabit. Gaudeo te spem nobis facere D. Hoffmanum a Lysimachia morbo vix difficili & laborioso convaluisse; cuius obitus (Deus omen avertat) heu quantum damni tibi reipublicæq literariæ datum sit? idem fere est de Cl. Salmasij inclinato ad vos reditu: sunt enim eruditorum par fere pari, quique Academiam vestram minimum quantum illustrant, & tanquam Hercules & Atlas cælum cubent, cælum istud vestrum literarium humeris suis sustinent. Ad alteras tuas iam breviores. Salutem mihi movent epistolæ istæ D. Schurmanæ, quam haud minus forte calamo, quam facile forficibus vsuram indico. audio etiam fere qd dictum sit, vel divinaturus potius D. Salmasius de Joha Papissa, in qua historia vel fabula potius ego equidem a partibus pontificiorum sto; processit enim res tota ab vno fonte nec ea satis liquido, nihil enim dicit fere cautionis iste (vt fertur) in quibusdam etiam cod. ant. m.s. (fides sit penes pontificios) desunt eius verba ista. Martinus Polonus est quem volo, hunc reliqui omnes tanquam oves aristotem absq vllaeri disquisitione, clausis oculis secuti sunt. Sed ingenium istud Salmasij, una cum lectione omnifaria, & pene stupenda, lectione quid non præstare potest? Leo iste Allatius memoratur merito inter eruditiss. Italorum, cuius opuscula (haud enim vidi, quantum ego equidem ex ijs, quæ mihi videre contigit, conjicere possum, progressus est) avide mihi comparavi; sed Philo iste Byzantius ne tenuissima omnino auditione mihi unquam cognitus est. percuperem Martinium, qui forte a Bibliopolis Italis aliquid satis de re p literaria exquirere valet. Quod ad vitam Mahumedis a Vossio filio concinnatam spectat, præterquam quod omnia istius generis mihi valde allubescant, perutilem equidem fore quibus autoribus vsus sit; si non fuerint Arabes, certe operam plane lusit. quod etiam mihi

302

In memoriam revocat Golium vestrum, qui vitam nescio quam (nisi fallor Tamirlanis) Arabice olim dedit, promittens etiam versionem Latinam. Vtinam fidem praestaret. Latus audio vos Protestantium in Germania flores, quod haud parum tumultibus nostris componendis inservituram spero. Primatem Hiberniae nondum comedi, adeo vt de epistolis S. Ignatii nihil adhuc possim affirmare. Audivi nuper a bibliopola, cuius opera in rerum Britannicarum scriptoribus edendis vsus est, suam scriptores aliquot rerum Hibernicarum bibliopolis Dublinensibus edendos dedisse. Ego valde dubito, vt capio ab ipso certior fieri; quae sane, post visitata urbanitatis verba, prima erit quaestio, quam primum comoda mihi occasio dabitur cum salutandi. non cessabo doctiss. senem vrgere ad libros suos desideratissimos perficiendos et divulgandos: valde fallor, aut satis certus sum authoritatem tuam multum ponderis additurum. per hos itaque itinerum itinerumque comites amicissimos de omnibus tibi meas literas, nihil tamen interim vere, me illam nobis spondas itineris tui Anglicani, quod valde me sollicitum habet: video filium tuum, amicum nostrum haud multum profecisse in schola Protagorae Gorgiaeque. Parlamentum bello procedit, sed lento gradu, secundum illud Augusti adverbe Spadeos. 4 subsidia vt nobis dicuntur decreta sunt, et Episcopi aliquot hisce scotorum tumultibus ansam dedisse insinuantur. Bathoniensis Dr Piers, qui dicitur aufugisse, salutemque quam pedibus: potius quam innocentiae credidisse. Dr Wren Epus nuper Norvicensis nunc Elyensis vetus factus fab cautione 10000 librarum indicio sese sistendi, causae dictioni reservatur. Ds Finch Custos Sigilli Regis Mtis vetus magno comitatu famisque amicorum precibus tantum obtinuit, vt coram consessu Communium causam suam peroraret, vbi cum ipso sigillo, nudo capite, sordidatus apparuit, horadque plus minus insumpsit misericordiam potius implorando, quam se defendendo, sed nihil proficiens sequenti nocte cum uno tonsore aufugit. frater cuius clero Londinensi S. Th. Dr. multorum facinorum isto ordine indignorum insimulatur. Sedecimviri nostri qui cum Statu tractant, regem monent Scotos debitare ne, consecto parlamento, mandatarij isti (spiritissima verba audis) qui hactenus hos turbas dederunt, in diu gratum denuo irrepserint, bonaque vtraque publica fundibus peterunt, quibus ipse fidem dedit mangera de ministrorum vitam in gratiam suam recipiendum qui a Parlamento noterentur, nullo minus respectu tractandi talos admodum. Ecce mitto tibi Carmina aliquot lingua nostra vulgari haud illepida de rebus hisce parlamentariis. Mussitant nescio quid de Episcopo Londinensi, qui aliquot vir optimus de superbia et tyrannide veteri Episcopali Longe alienus, Primati tamen suo minime obsequendo in aliquibus forsan vim pegit. Sed ego sane hisce rebus nihili minimum hebetudo, quibus tandem, bona tua venia, imo forsan gratia, finem impono: Det tibi tuisque Deus O. M. vitam prosperam et diuturnam, salutemque integram et illibatam, in quo voto finio.

Thistlowortha xio Januarij stili Juliani MDCXL.

Peregratum est qd literis tuis xxvm Decembr. scriptis mihi vltimo earundem recens redditis licet frequentissimis certior factus fuerim de tua valetudine mihi semper exoptatissima, quibus accessere etiam mantissae instar libelli duo D. Boxhornii, pro quibus gratias tantum tibi reddere, vt solitus sum, satis pulchrum mihi videtur; sed quid tandem aliter praestare possum? adeo me veteris huius gratissimis et veterrimis munusculis semper devinciri pergis vt iste nescio quo cum olim Augusto exclamare cogar, hanc vnam habeo inimicum tuum, effecisti vt vivorem te moreor ingratus. itaque vale amice optime.

Qua est vt scribis omnes Epistolas S. Ignatii ppdie Salmurii apud Cod. Ms. aliquiss. haec habui nuper ab illustriss. Salmasio

Hui quam infida anchora fama! Episcopus iste Bathoniensis nondum aufugit sed cautionem vna cum cathedra dedit iudicio sese sistendi, cuius filius magis pertinaciter, contra vicinos dixisse puritanos aliquot negotiis domum adeo contristatum, vt non, nisi suspensis aliquibus eorum, parlamentum finem prosperum, vel humano exitu hucusque habiturum sit.

Mr John Craplry
at the Kings
head right against
Sergeants Inn in
Chancery lane

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet
demeurant

a Leyden

Leave this with Mr Cruze in
Bishopsgate street

Nobiliss: Ampliss: Doctiss: q; V.D. Joh: de Laet Gothus Mauritius

S.P.D.

si alteram ditionem Calij desideras, vbi insunt v libri de morbis diuturnis non dio despero quin hic facile inueniri possit. age fac me certiorem. Dictum factum vale.

Exarani ad te nuper Londino literas breuiusculas, quas comitabantur libri duo medici quos desiderasti, potiusq; insuper inducias, dum aliquot, donec rueri otiosus possem tibi vberius, vt rearè tibi ad omnia respondere, qd iam potabo. Vide te nolim sperare de rebus nostris, qd equidem an non sit contra, vel saltem pter spem sperare, viderit Deus. modum istum, ad viam medium tenere vix sapientibus & cordatis hominibus datur, nedum populo, qui, more Icari istius Dædali, audaci solet gaudere volatu, cæliq; cupidine tactus altius agitidor, nec totam libertatem, vt nec totam seruitutem ferre potest. Gratum est quod etiam ex aliis indicijs iudicium meum agnoscas de nostrati illo. sed hæc coram melius, si te vnquam hic frui dabitur. verbor enim nondum talia scribo, intercidat vnquam epistola, vti manus alias veniat, quam quibus scribo; non enim, vt inquit ille, omnibus dormio. Ego subito ploctis literis tuis causam filij tui D. Soldeno commendani, qui sua sponte promus haud egot calcaribus. Sorio promisit se nihil omissurum ad suis patrocinium, hoc insuper addito, rem haud adeo facilem futuram, iis præsertim qui hic mercaturam exercent. non cesso interim amicos alios & familiares, quos multos inter parlamentarios habeo, tui causa ambire & prensare, inter quos etiam non fuisse allectum, nunc tandem grauet est, vt possem in re tua industriam, diligentiam, & amorem meum tibi aliter quam verbosis hisce epistolis approbare. D. Rowe, qui hic satis gratiosus est parlamentarijs, nescio quot septimanis publico abstinuit, podagra laborans, nunc nuper foras exit, sed satis infirmus. De Hancuto nostro nil nunc, copiosior futurus quamprimum literas tuas vltimas attigero; cohibe interim expectationem tuam paulisper, hoc solum addo me Pignam, Rubeum monachum, & Legatium. Fac. Canacium, quibus solis vero nomine innotuerat, aliosq; quam multos, qui Lat. Italica, Gallicaq; scripserunt, concexisse, operiq; meo, si fas, ita præ Asclepiadis loqui, assimilasse. typographia ista Bezoldi Latet inter alia omnis opuscula forma quarta edita, quam ego in Museo D. Soldeni vidi, arripui, & vnicog calore perlegi. De opere isto Cl. Salmasij alias ad te scripsi, si posset tibi comparari, Constantium, Simonium, vitam duum Ducum Borbonium Parisijs olim excusam, nec non Basilij Macedonis & Constantini Porphyrogen. edita a Leone Allatio, & Nic. Rontij tribuni plebis Rom. a coætaneo Italice scriptum editamq; Bracciani 1624, in rem nostram valde foret, nec ego sano auro contra caros æstimarem. non despero Lexicon tuum Sax. te huc rursus ad nos tracturum, vbi enim alias & tuo isti operi inueniri datur? aut quis alius, te vno excepto, huic Sparta adornanda sufficiat? ex literis, quas memoras, tanquam ex vngue Leonem, nostri Bellerophontem illum nostratem; nec ignota tibi sunt venerab. Somneri ex Archæionomia nup ad te transmissa. etiam D. Wheloeus satis ostendit quorsum a scandisti, quum tibi tu netas, ipse porparum auxiliatur, vti mihi retulit amicus noster humanissimus. Venerandus senex, haud multum opis afferens, pter ea parcula quæ ego exhiberi conatus sum, qui Hibernicas, Cambricas, ac si vis etiam, Mexicanas, eq; ac Saxonicas calleo. porro, porro, sodes, bonis auibus, labor improbus omnia vincit, tuis Atlanteis humeris cælum hoc imiti solum oportet, nec enim Hercules alter succedaneus inueniri potis est huic oneri idoneus. Credo me alias tibi scripsisse, regem iam mutasse, & de prima filia iam foro conclusum esse, altera enim vix vitalis futura est. Hori venit ad Parlamentum cum nobilitate consultum, ede ea decora, tres causas memorans, quibus impulsus animum fecerit istiusmodi propositionibus, securitatem nempe religionis, & status. & vt causam afflictam sororis promouaret. mille ministri nuperrime domui Communi petitionem exhibuerunt contra ipsum ordinem Episcopalem, & beneficiorum pluralitatem, qua multum negotij etiamnum iis facessit, credo eos episcopos in ordinem vt minimum redacturos, Rogo hic est multum ventosa, alij etiam cordati & moderati viri inter ipsos Parlamentarios ordinem tutantur, de suffragijs tamen valde periclitabuntur. annon iam confitebor is Gallos, toti Europe nimis

Constantius. Simonius Basily macedonis vita a Leon. Allatio edita Nic. Ronty vita Italice edita Bracciani 1629.

36K

Potentiby minore, nec reip. christiane commune, vt Hispani minuum deprimantur, nec credas tamen me his tam bene velle, vt reip. isti vestra grandes & formidabiles futuras unquam sint; sed maior metus a Gallis, nec vos immunes fore autumo. necessitatur hic de inducijs inter Gallos Hispanosq, quae, rebus vris parum opportuna. ego pacem diuturnam orbi xpiano comparari magis existimo, quam obtinendam spero. dum sint homines nec desint ambitio & auaritia fomites malorum. Rumor est hic etiam in aula satis frequens reginam nostram Galliam suam cogitare. valetudinem pretendunt medici, phthisi enim obnoxiam dicunt, cui natalo solum, caelumq, Gallis siccius calidiusq, magis conveniunt ex placitis filiorum Aesculapij, forsan etiam vt matrem regi conciliet nosq, sumptu isto tandem liberet; alias etiam causas suspicantur politici, quas haud tutum chartis illinere. Verum est ex quorundam Episcoporum nimis impotenti dominatu, omnes iam simul periclitari: sed distinguendi certo viri moderati & prudentes inter homines & ordines: sed quota pars istius omnis reip? etiam regem credo totis viribus obnunciaturum; sunt enim Epi, etiam plerique pars cleri qui nimis impotenter & insulse debacchati sunt in pulpitis nihil valere leges humanas contra Reges, omnia regum posse, etiam in corpora & bona subditorum, sunt inquam subsidia prima dominationis regiae ab rege enim pendent, hinc opes, honores, pronunciatus, ecclesiasticos sperant. Haud credo Scotos gravissima in Primatem accusationis capita posse promere quam quae nup typis mandarunt, quorsum omnia? & cui scitu causa, quem tandem finem & angulo odorari, aut tempus unquam magis idoneum & opportunius exspectare possunt? credat Judeus Apella. mitto tibi librum ab ipsis Scotis edita contra eundem, etiam accusationes Cantuariensis, mitto etiam invectivam D. St John nunc data causa Solicitatoris regij (licebit enim ita ad barbaris loqui) contra indices, necnon librum alium D. Hall Epi Exoniensis pro Epis & liturgia Anglicana una cum responso brevi succulento & satis urbano cuiusdam Zelotae moderati, alij etiam 2 sunt elegantes. de rebus Ecclesiasticis Baronis Bacon quondam Cancellarij. Soligo meliores, si bellum omnes, opes non vix sufficerent, habent enim vt libelli famosi plerumq, multo carius quae qui pretio supiores exunt. tot sunt vt vix possit Bibliotheca instructiss. constare, & minor fama pia Anglicana posse sufficere, praesertim in ordinem iam olim a primate redacta. Est fama multo gravior causa D. Finch quam reliquorum judicum, quos ipse ambiit, imo scribus, pollicitationibus alijsq illecebris allexit, minisq etiam cogit contra loyos iusiurandum, propriam dignitatem & conscientiam & subditorum libertatem pro rege pronunciare. Vonio nunc ad alteras tuas 4 febr. scriptas quas nuperrime domi reddidisti mihi. Conatus tui ad stanculta nostra adornanda mihi gratissimi sunt, nec possum non agnoscere benevolum animum illustriss. amici D. Bosvelli, qui aliquot praeterea graviores & negotijs studijsq di rei impensit. Audi sodes quantum in eo instituto profeci, & quorsum tuomi. natales omnes satis clari, constat enim natum in pago quodam Comitatus Essexiae Sibble Honingham dicto (vide si placet Camdeni) patre Gilberto Hawkewood coriario, a quo Lond. amandatus traditus sartori cuidam in servitutem septennaria, quales more nostro Apprentitij dicuntur, inde in militiam Gallicam tempore E. 3. ascriptus brevi inclaruit una cum Roberto Knollo, Hugone Calverley alijsq quamultis hoc bavarine licet ex Annalibus Stowi, sed unde ille habuit, nondum mihi datum, ex Archivis credo vel saltem ex Knightono, Bramptono, aliove quolibet nostrorum Historicorum qui nondum lucem aspexerunt. Ego olim consului triumviros istos nostratis omnis antiquitatis & historiae reverendos D. Rob. Cottonum, D. Henr. Spelmannum D. q Joh. Seldenum qui juxta modum ignorare se fatebantur in hoc uno consentientes fuisse Stowum hominem probum & moratum stupidiorem quam vt decipere vellet. multum erat veterius rimari, cum Scipio Du Plex Gallus maiorum gentium historicus, contra Italos omnes detrectandum cudanos negat unum Anglum fuisse sed Aquitanum idque Anglis ab exteris dictum non ad rudera ita esset sed tyd Aquitani omnes sub Anglo dominio parerant, contra quae copiose disserit non Rhetoricis tantum oratorijsq argumentis sed vt ego tamen existimo demonstrationibus plusquam mathematicis, innixus testimonio, inter quos iam nominavi, Tho. Walsingham qui diu his meminit in historia brevi, in Hypodigmate Neustriae. Quicquid boni Villani

Florentini, fratres, filius q; Frossardus, Tho. Walsingham, Matheus Palmerius, Blondus Flavius, S. Antoninus, Raph. Volaterranus, Vita m. s. Principis Walliæ Ed. 3. filij, Platina, Bernardinus Corius, hist. Mediol. fac. Phil. Bergomas, Sabellicus, Albertus Argentinens. Leander Albertus de script. Italiæ & hist. Bononien. Marcus Guazzus, Nich. Machiavellus hist. flor. Scipio Ammiratus & Petr. Bonin(s)egnius in sad. hist. Paulus Jovius, Petr. Justinianus & Joh. Mar. Doglionus hist. Venetæ, Joh. Jac. Epus Feltrensis in vita Car. Zeni, Pigna & Giraldus hist. ferrarien. Rubeus hist. Ravennæ, fr. Sansovinus Paul. Minus de Nobil. flor. Bocchius de eadem, Alf. Ciaconius de Pont. & Card. Bartholom. Dionysius Pavensis, Nolias Caprodus hist. Brixian. Hist. Pontif. Gonçalius de Illescas, Torellus Saraina hist. Veronens. Bonaventura Angelius hist. Parmens. Scipio Barbius Lonerius de Princ. Mediol. fac. Cavacius hist. Canonic. S. Justinæ Pat. & Princip. Carrarien. Dominicus Temporta in Eleg. Pont. R. Justinianus & Foglietta hist. Genuens. Lud. Cavitellius Annal. Cremonens. Hist. Bononiensis Chronicon Ghirardacci, Orlandus, Malvecius hist. Senens. Paul. Morigia de nobil. Mediolan. Scævola & Lud. Sammarthani fratres, Ant. Possevinus Jun. hist. Mantuana, Theodoricus a Niem, Don. Franciscus Zazzera genealog. Ital. Mariana hist. Hisp. Guil. Paradinus & Lamb. Vandenburchius hist. genealog. Sabaud. Jos. Ripamontius hist. Mediol. Tarcagnota & cæteri alijq; minorum gentium historici, scriptores nonnisi miscellanei, qui res tantum obiter tractant, habent, meum jam dudum est, in succum sanguinemq; convertum. alios etiam complures, qui expeditionem hanc minuerunt, suppresso ducis nomine in partes etiam loco. si quis alius forte tibi vel illustrius amico obvium fore duxerit, indica saltem unico verbulo. facta jam pace Brotinius accepto inter reges in Italiam secessit cum veteranis cohortibus anno 1362, ante iter Hisp. Bertrandi Glossequini tres quatuorve annos, unde expeditioni isti non interfuit, quatuorq; annos ante nuptias Italicas Leonelli nostri. sed est sane nescio quis locus subobscurus antiquam Itali qui patrocinari videtur sententiæ D. Boswelli, unde possumus suspicari eum ex Italia in patriam profectum, inde cum Leonello rediisse. nec facile, nostri opem illam afferunt, nedum insignibus eius. Consului Strum Lo Strou & Sr Joh. Burg. qui sunt instar omnium. prior multa mihi dedit vitam pr. Walliæ a Chaucos faciali coetaneo versibus gallicis conscriptam, ex qua aliqua hausi ad bella & pacta ista. licet Hawkwood ne nominetur quidem. habui etiam ab illustri Baronetto D. Tho. Cottono repertorium Recordorum turris Londinens. unde invenio filium eius Johem natum in partibus Ultramarinis, natura Lizatu fuisse anno octavo H. 4. qd mihi sane pergratum, cum hic omnes Itali obmutescant, solius eius filium eius nomine Florentinam (unde obsequium eius & gratitudinem notare est in istam rempub. cui totis fideliter militavit) ex Domina filia naturali Bernabæ Vicecomitis olim Mediolani, eiusq; posteros ex illustri familia Mediolanensi Maimoni ex qua postea Jasonillo celebrimus J. C. alios & libros fuisse apparet ex Amirato. Angelum Constantium & Simonettum ipse olim in Italia perlegi, qui multa ex Archivis alijsq; mss. s. mon. rimantur, qd sane salubrium mihi monet. quamplurimum est qd alij historici Neapolitani asserunt reges priores ex stirpe Norm. fuisse ex ipsissima familia Ducum Normaniæ, ex orbe contra authoritatem Galfredi Malaterræ mon. Norm. qui vitam & res gestas Rob. Guiscardi & Rogeri fratrum scripsit, id q ipsemet iussu, & Ordericus Vitalis mon. itidem Norm. vel saltem Angli, natus omnino est in Anglia parentibus Norm. ibidemq; a teneris unguiculis educati usq; ad monachatum quem exortus est & egit in Norm. qui etiam contemporaneus fuit. Ego Simonetta & Costantium & Simonetta alijsq; duobus qui eandem viam insistunt D. Francus Zazzera & Philiberto Campanili vidi multa hauriri posse ex Archivis Neapolit. scitu digna ad hist. nostram, rempq; antiquariam illustrandam. multi enim Norm. ex hac ipsa Anglia in vitas partes secesserunt, vel iram regum fugientes, qd subinde fit, vel saltem bella prosequuti. Ego memini olim me Romæ opa hic Fitzherberti amicitiam contraxisse cum Dom Constantino Caietano privata Biblioth. pontificiæ Custodis, qui domo Siculus familiæ suæ originem a Norm. nostris ortam testabatur, multaq; mihi ex autographis m. s. exscripta monstravit, ad familias nostras antiquas, historiamq; illustrandas inserviturus, quæ frustra alibi potes. sed hæc forte an extra limites, ad rem redeo. ex omnibus authoribus quos indigetavi percipiam mihi nubecula minime erunt Villani, Frossardus, Corius & Amiratus, dein Pigna, Rubeus, Cavacius & Bonincontrius, reliqui saltuatim forte & bellicatim tantum res istas tractant. nec dubito quin aliqua urbis suppeditarent hist. Montferratensis, Pisana, Perugina; licet nobis invisas. ego contescio editas esse. vel ut res firmanas Francisci Adami, Hist. Papiens. Ant. Mariæ Spolla & Brunetani, Veronens. Curtij, Bellunensem Pilonij & Doglioni, Patavina, Caldesij & Vigarolli, Placentina Umberti Locati, Ariminensis Cæs. Clementini, Comensem Franc. Bellarini, Bononiensis Pompeij Vizani, Pisanam accuratissimam (cita enim alibi inedito laudata) Raph. Roncioni, Urbis Veteris (cum vetus) Monaldi Monaldensis, hist. Provinciæ Cap. Nostræ domi quam ego olim Londini vidi, nominibil forte opis afferit. nullus non lapis notandus, ut nihil intactum relinquamus, qd opi huic nostro inserviri posset, nec lubet crudi & inconcocta studia rei. literariæ obtrudere. Ego etiam nomini me vidisse olim Florentiæ in Ecclesia cathedrali Duomo Italis dicta dorso. Ego etiam nomini & virtuti equestrem in eius honorem & memoriam a rep. flor. statim post obitum eius erectam statuam equestrem, sed prægrandem pudet me imaginem eius in eadem Ecclesia habuisse inscriptione, Libens nominis

9 february 1610.

sunt quorum semina sepe terre comisi, sed frustra fui. Video p radices communicari posse
sed iter longinquum vix ferunt, habent enim radices neq; bulbosas, neq; tuberosas, sed fi-
brosas easq; breves, pusillas, q; valde. D. Cottonus nondum redijt, ita vt Ribliothecæ Apulejo
amplius tibi inscribere possim - parietinas Lateranenses Ludovici Allatij nondum vidi sed
tale aliquod mi fallor circa forum Nervæ. Allocami qui Procopij arcanæ historiæ primus publi-
vidi nuncupavit in Bibliopolio quodam dum quærerem Philonem illud Byzantium altera cum opus forma 4ta
ed. contra fragmenta illa suppositicia, sine dubio antiquitatis Etruscam spirabunt, quæ
in Bibliothecis publicis exornandis sibi, itinerisq; pericula amicæ quondam detorarunt, haud sine indigna-
tione vel admiratus sum valde eos homines eosq; non plane indoctos, qui religiosos omnes
barbaros & stipites autumant. Haud vnus Annius nobis Italiæ iam dedit, vt olim Africa
horum monstrorum satis ferax; idem est opus credo cum eo cuius te meministi. Me cessa
Golium interpellare de persona ista vitæ Tamerlanij. Ego bis D. Primatem domi suæ
quæsivi, totiesq; frustra fui. Hodie D. Spelmannum in aula ipsa Westmonasteriensi offendi
in conventu isto & turba populi spatiatum, cui mandata tua vt antea sæpe communicavi
dixit se tibi literis suis responsurum. Tomum Conciliorum secundum iam pro paratum
habet, editorem, qui impensas petant, solum expectat. Henricus rex ad Parl. venturus
consuluit Dominum nobilium de conjugio filiæ cum Statuco juniore, tres causas
memorans quibus impulsus ei aurem præbuit, religionis securitatis, status,
3° vt causam afflictam sororis promoveret. 1000 ministri nuper omnium
unum petitionem exhibuerunt contra ipsum ordinem Episcopalem & beneficiorum
pluralitatem (Charet mihi ita loqui cum vulgo) quæ multum negotij ijs etiamnum
facessit. credo eos Episcopos in ordinem redacturos, rege licet multum renitente,
alij etiam cordati & moderati viri inter ipsos Parliamentarios ordinem
tutati sunt inde suffragijs tamen periclitabuntur. D. Finch avunculus tantum
nondum renunciatus est. Viduam D. Stanhopi filij primogeniti Comitis Chester-
feldiæ non nisi ex fama novi, bellam, fortunatam esse aiunt satisq; divitem, co-
heredem Baronis Watton, in omnibus splendidam, honestam moratam more
nupero Gallico nostrates audet, sed non illo antiquo maiorum nostrorum probato. Sed
illo vestro Polyandro Legatus quis sit, tuum erit dicere. Eo nomine fuisse olim
unum ex professoribus vestris Thook. Cuydmansibus videor meminisse. habes
ramas ad omnia, & iam tecum facitus dicis me vere ortiginis fuisse, qui talibus magis
& obstinate haud veribus sum. ignoscas quæso, huic loquacitati, & nos porro to-
leres magis & frugi erimus. Hoc possum tamen mihi imperare quin aliud ad-
huc addam quod tibi forte audire haud ingratum futurum sit ea paululum saltem
respirandi. Hactenus me ad finem iam perduxi, adieci appendicis instar de sacra
nuptiarum expeditione aliquot bellicas nostræ gentis, eas scilicet quæ magis in obscuro
latent, ne cadas omnibus oblivias. Interalia quæda habeo de custodia Anglica temp. Ori-
ental. qui Græcis scriptoribus Barangi dicuntur, uni Galfredo Malaterræ inter Latinos
memorati, sub nomine Waringorum quos contra auctoritatem Georgij Codrini
& Mich. Glycæ portendo post victoriam Normannorum ortum habuisse, mixtos
Locis duobus tribusve expressisse. Ordorici Vitalis qui ipso tempore vixit scriptis q;
Ego historias omnes Orientales, quotquot nancisci potui, in hanc rem excussi, Zo-
naram nempe, Codrenum, Glycam, Gregoram, Nicetam, Chalcondylam, Phosphilac-
tam, Sinocattam, Georg. Codinum, Joh. Cantacuzenum, Joh. Europalatam, Leo Allatium,
& Constantinum Manassem, Constantin. temp. Porphyrogen. Georg. Logothetam, Manuel
Paleologum temp. parentem, licet magis quæ historicum, Georgium Phranzem, Paulum
Rhamnusium, Chronica gall. Galfridi Villeharduini de Constantinopoli expugn.
ationem. si alij porro hos vicissim adjecerint huic saltem rei inserviendo, mihi grati-
simi advenerint. Vossium vester facem aliquam præfert, memorans simul opus Codini
a Georgio Bonifacio editum, reperiri Bodleianis scitu dignum de originibus Constantin. obiam Dionysij
Petavius fragmenta quæda hist. Nicephori Gregoræ in vulgatis edit. desiderata, huc
breviario hist. Nicephori patriarchæ Constantin. edidit, quæ ambo huic instituto me
lucem aliquam allatura videntur. Vide sodes an in bibliothecis vestris Venetis sint, credo
Pachymeris nihil hactenus præter commissum, præter pauca illa breviario Nicephori a Pe-
tavio adjecta, nec hist. Constantinopolit. Theodori Metochitæ. audio Leonem Allatium
edidisse vitam & res gestas Basilij Macedonis temp. scriptas a Constantino Porphyrogen.
non procul a nostris Bibliopolijs. experiar etiam satis infeliciter quantum tibi negotij
proprio inventu, vt aiunt accersiveris, qui omnia semel bene cum tuis transierint,
quæ opera bene & diligenter exercenda dixit olim Cicero, si bene meminimi,
Salutamus te & ego meæq; omnes vitamq; tibi diuturna felicemq; precamur.

Thistelwortha xi febr. cIↃIↃCXI

alia res etiam est quæ non possum tibi nisi in aurem dicere.

parerbolas Codini a Georg. Dom. edita

Nicephori gregoræ fragmenta a Petavio edita.

Amplisse. Doctiss. Viro D. Joh. de Last Johan. Mauritius 16

S.P.D.

Valde mihi mos ipse gratulor, intimoq in sinu gaudeo, quod ego ille olim tibi cessator, piger, tardus ad scribendum, imo, qd culpam magis aggravat, Coccejam confitentem me rerum habes) ad tuas abhabilissimas desideratiss. litteris respondendum, iam vltro te lacessere & provocare ineistam; cum interim ad postremas meas nondum respondisti. cauo committes vt ego haud sine causa suspicari possim te abs filij tui abitu (quod ego nuperrime ab D. Cruzio accepi) nimis remissum fore hoc litterarum officio, ac tamen D. Cruzius perbenigne sese mihi obtulerit filij tui loco prexonstaturum vbi tibi diem arbitrum, inter nos omnium negotiorum nostrorum epistolicorum & librariorum. Sed iam ad reliqua porro pergo extra iocum. Quum mihi nuper votores aliquot bibliothecas venales respondo, Montanum Baldum Pona, quem tu olim desiderasti; desunt hoc tractatulus ille, vt etiam in meo, Marogna de Amomo votorum, ad te tamen quantocyus properabit, donec alius portatior obvium sese mihi dederit. Quumq processerat cum superaverunt mihi literae xv Martij Gregoriani scriptae, mihiq redditae eodem die Aprilis Iuliani una cum seminibus herbae minoae aut tentantis, tertiaq parte Card. Bentivogli, Dolose vicem Literatorum vestratium, multo magis tuam, qui vtriusq partis amicus in istis factionibus lupum auribus tenes. Verbum etenim ne secundum Logon illam antiquam Solonis qui neutri parti adhaserit vemp. deforme videatur, adeo fumus humanum genus suspicax & in nos metipsos nimis quam propensum. Vtcunque acciderit, sola te conscientia sustentabit, cum quantum in te fuerit, semper procuraris neguid resp. literaria detrimenti caperet, monendo, consulendo, deprecando professores, ne hisce suis contentionibus pudendis se pluquam Lapithas aut tribunitijs, seve ridiculos propinent Lonarum literarum ephoribus, ipsasq vna, qd magis timendum est, in contemptum adducant. De nro hidropha nihil equidem audeo mutire, ne audire quidem; ita male multati sunt quidam ab ore suo cluso, qui vnica studet fauste, fore dixerim factioso, proposito, vt videri possit invidicio, ad qd lingua forte calamoq peccarunt, auribus suam ipse iam rerum suarum publicare fatagit scripta nuper Pelicandato. alter ille libellus vtcunq infectus qua ab autore Grotio qua ab editore Vossio nobiscum loco in bibliotheca nra, licet nausea mihi stomachus plerung ad theologiam hanc Polemicam, parenchicis tantum antiquorum patrum & ascoticis contentus, de cetero vt mihi semper visum est vita bona acta sana theologia est. Erotica Statij cum brevibus Salmasij notis, si modo reliqua aliquid ipsi vnquam huiusmodi tale excidorit non displicebunt. aliud Apollonius cum Scholijs de loge si modo non excesserint. in Criticis enim vtris si reliqua alias locum habet totus dictus magnus liber magnum malum. prodibit propediem Theatrum Botanicum, nil moratae additurum pter epistolam nuncupatoriam & indices. ego exemplar vnum tibi spopondi, aliudq unum de autoris de floribus, si idem tibi amanus sit. Breui similiam Cl. Spelmannum scimus, statuimus qd fiat de Archaionomia, idq absq mora qua non diutius fore. qd autographa quedam M.S. legendi tristicarum nactus sis, gaudeo, spero te inde aliquid extundere posse & bolle in commune bonum, qd vna cum animi cultu bonus est usus, solusq finis librorum studiorumq omnium. Addi aliquot ad te nuper litras quas credo te nondum accepisse qd nihil de illis significaveris. fuerunt vna libelli quidam quos tibi haud ingratos fore putavi. Catal. Salicet posthumi tractatuli, Hortus farnesianus rariorum plantarum, Rerum Italicarum M.S. Blondi Flagrami, Les veritez françoises. Iucundo progressu intribui paulisper calamum vt Cl. Spelmannum confuterem, qui tum Domi offendi multo suos in occidentem quam ab eo ingressus sum minatur, nuper enim manum paulo altius extendens, unoq pede insistens, vt valeat altramentarium arripere, fallente altero supinus concidit, adeoq occiput afflixit, vt pterea alia gravissima symptomata extra desperationem ocasionem omnino capitus sit. Bis quatuor interim totas hebdomadas victu tenuissimo cuius nempe forbitibus ex mudicorum pappis victitans. Vide sis quae tenui filo pendent tot humanae cui iam fere accidenti pepsi

Sperat. iam tandem amici deab eo haud invito extorsi te solum hinque rerum Saxonicarum
pitissimum esse: ita enim mihi persuasum semper est, eos tantum in quibus est ars Vallis ptiorem
quos natura genium, suum quasi violentia ad illas impulit, rapuit. hoc imposterum a te
amabo, pudeq modestiae tuae dicam soror, idq tanquam ex tripode dictum putes, si vota libris
vot. instruchit esses, vel saltem Glossarium aliquot ex tribus quae penes nos sunt tibi non
desseret, multa tibi dolorent ha leges Sax. narrabo hic historiola ex ore Doctiss. Somn.
is ope illustriss. Comitis Baltheni Glossarium Sax. Joselini ex bibliotheca Cottoniana in-
scio plane domino adeptus, anacridyson statim aliquot sibi comparavit qui totum trans-
scriborent: sed forventibus calamus, opere tamen adhuc imperfecto, acca superventt
Cl. equus auratus D. Simon Dowes ex Goldria vestra olim oriundus, harum rerum videbatur
haud imperitus, utcunq haud incuriosus, libraq flagitat, pollicendo rathabitionem nro
mandatu Comitis, exorquet denique stipulantibus utrisq equitibus et communi impensa tran-
scriberetur. dictu factum. postulanti tandem post aliqua moram D. Spelmanno ut pro-
scis stareat, respondet alter princeps quibunda ut sanitati solomnibus nil opus esse, si sibi
enim fixum constitutumq esse Dictionarium Sax. non illud Joselini Cottonianum sed aliud
multo auctius accuratiusq ex illo Joselini suis vigiliis, lucubrationibus observationibus
concinnatum in lucem publicum dare. si facta dictis respondent, bene erit hisce
leris, tibis, tibiq qui mire illarum amore flagras. leris ultro citroq missis res acta est satis
superq quas mihi legendas exhibuit humanies. Jonas. aliquot simul horas insumsimus, hoc
mihi sine proposito ut accuratius tuis leris sigillatim distinctius respondere possem.
Jusseram Tom. 2dum Synodum Anglican. quae tamen ultimam manum desiderant, quam
forte praestabit olim vel filius vel D. Hieronimus Stephanius qui otium in primis bonae
operae ponit. de Archaionomia ita est, ut litigant inter se Typographi uter-
libitionis lucrum intercipiat, nobilissimus amicus ut soleo totum cogitatus deponere
dens an versio illa legum trium regum a Lambardo ex despatione exitus
et fama credo, praetermissarum satis bene processerit, cui enim proprio
marte absq auxilio operae doctoris alicuius vel monitis ad versionis tran-
stulit, omnia sibi reddi postulat in cudi iterum subjicienda. videor mihi
adorari abs istis tuis observationibus acceptis diligenterq in excusis collo-
cis bonum fortem sibi aliquomodo diffidere; animumq suae ruboris fa-
tis bonum fortem sibi aliquomodo diffidere; animumq suae ruboris fa-
tetq se nunquam tyronem in rebus Saxonicis (vel lingua patria) esse, et
cum jam aetate doctorandus videri poscit alijs sibi bene elementarium fore,
verba ipsius ipsissima sunt, vigium esse. mihi certe utcunq negare aut
subterfugia quaerere fas omnino non est. qd interim fuit de illis legibus, fore
viderit, te certe iusta moram fais. ego cum ignarissimis. vix credo non-
abilem fore unum sufficere posse, indicium saepe alterius tum postulat
aliquotius: et ego semel verbum hoc fame unisci, quid si haec rerum etiam
tuo indicio, nil dico de modo, peritissimo, tuiq simul amicissimo viro dig
de Laet transmittere? tum dubitatur est tandem an characteres Sax. apud
vestros typographos reperiantur, videtis, valde desiderare ut hic in insula nra
exudantq. valde cupit ut exprimendum a te analogus vere figuret ille M. S.
charactere aliquo diverso a communi Lat. aut Germ. scribantq, mihi fane
fore persuasum est vero Saxonico exprimi debere quid enim, quaeso, differ-
runt Saxones a Frisonibus? tum est liberum divinare. Archaiologus ille
tantum negotium, et ultra spem, sit ego equidem conijcio, qui saepe inspexi;
est enim, ut aliquotius tibi in aliquibus meam ad te litteram dixi, valde ma-
tilus, et imperfectus. nihil aliud, ni fallar, occurrit qd tuis reponam.
Conservet te porro Deus O. M, ut hactenus, salvum, sanum, felicem q tuae cu
tuis omnibus. salutant te illustriss. Jacobus qui hic nobiscum conductis
ibidem aedibus aestatem totam rusticabitur, Cl. ipsum Spelmannus qui
etiam tibi imponit ut cando salutem Cl. Salmasio suo nomine dicere
me gravetis. salvebis etiam a meis omnibus, quos amore simul et mu-
tuae salutis devinxisti. filiola quam nostri incidit fortuito in aula regis in
Insul Bosworthia, quae non sine honorifica tui mentione flagitabat ab ea
munusculum aliquod chartaceum suis generis qd te olim laudare et accipere
dignatus es, promisit haud gravate, promisitq stabit, alteramq simul tibi
elaborabit, eidemq in manus tradet tibi perferendum simul ac ad nos redierit.
Thistelwortha ad ripam Tamesis XXV° Aprilis MDCXL secundum novam
Eph. Nov. Vet.

Mitto tibi hic Bna cum Mons. Baldo Ponce libellu Regis de nuptiis
nobus Scotiis

ACADEMIA MEXICANA

A Monsieur

Monsieur Jan de Laet

demeurant

a Leyden. /.

Pon van Rotterdam

Amplicº Doctiss. amicissº q̃ viro Dº Joh. de Last Jobius Mauritius 17

S. P. D. Literas tuas xxvii Martij datas accepi eo ipso die quo arrogabit Parliamentum dissolutu est quinto nempe Maij stilo vet. quibus haec tibi breviter respondere visum est. Ita est sane, de me recte indicas, qui ab altercationibus istis studiosoq̃ fructis, vt molliq̃ loquar, abhorrui semper, nodum oblector. pudet me pigetq̃ talium barbarum literarum deliciosetamentorum, sed tamen ferre oportet, idq̃ aequo animo; sic enim fumus mortales, lenticuli, morosi, facile omnia erobis condonantes, aliis inhibit. Sed haec minime omnium ferenda in horribus istis eruditorum qui aliis exemplis monstrare, et viam pia deberent, non tantum eruditionis sed modestiae insuper et lenitatis. Gratulat tibi Dr. Parkinsonius vir log applaudit, quod tam cibi ignotum, amicum Laudium suarum praeconem nactus sit, tibiq̃ odio istos tuos torsiculos tibi p honorificos, quantu potest summissa gratias agit. conuenit nuper Dnus Boswellius hand secus ac tui spissa fama amicissº q̃ mentionem iam tandem Batauicam vestram cogitat. inuente Junio se vos visuros sperat. male me metuis, nec ignaviae vellos antiquarii simultatu inter gentes tam vicinas sub auspiciis vestris tibi perfugij volim. non sum enim animi tam angusti, vt illos Gallos magis esse mauelim quam homines, nec me magis nec me magis Anglum reputo quam mundanu: mihi idem Tros Tyriusq̃ gentis humano magis conjultu volim, quam factionibus istis respublica christiana damnatissimis polluti. potentior semper, Gallus vterq̃ fuerit vobis panus alijs timendus et canendus, tu tuta etiam timere nobis permittis. nec haec barba tantum ampullose putaueris, ita enim prorsus natura factus sum. titulus libelli Mexici exempli a me Bibliothecae Oxoniensi dati sic se habet forma y modo de fundar las cofradias del cordon de nuestro P. S. francisco con el Sumario delas gracias y indulgencias concedidas por Sixto Quinto. en Mexico 1589 por Pedro Ocharte nullos vnquam libros Goa Limaue exemplos mihi videre contigit, sed videre imo et habere perlibenter vellem cum fidei aliquammultos inde quotidie impressos prodire: etiam audio vnum in eadem Oxoniensi Bibliothe. Cochini exemplum extare. si faber vnquam omnium se nobis dederit tuus certe erit. Bene tibi vertat quod vobis theologicis bene aliquantulum immiscueris: in illa vestra insula non tam Batauorum quam beatorum omnia vobis licet; adeo morosi sunt nostri Theologi vt hic vix ferrent, statim obgannirent, vt est in vet. repudij formula, mi homo, res tuas tibi habeto, falcem in alienam messem ne mittito. ego in te laudo, quod non aufim exequi, nisi mihi tantae murus aeneus vellem. Legi tamen alibi in ipsis incunabulis religionis tuae reformatae quam profitemur Comitem quendam Mansfeldium ditionem suam peragrasse victima populo predicasse, et olim ponos nos regnante Regina Elizabetha, ei messi non respondere operarij, licentia praedicandi obtenta ab Episcopis nobilibus quibusdam viris concessa est. Polemica illa Grotij docti in manus cuidam vratium theologorum probe sane et docto, sit modo iudicio subacto et ad vnguem a natura facto. nec cessabo interim iudicium Iris Hackesti exquirere posteriorem fasciculu seminis vna cum tertia parte Bentinolij accepi, sed ille alter Do Stalpart comissus perijt, saltem adhuc non comparet. quid tibi volunt, amabo, haec tua barba vltima, de fridibus aliquid addam, libri iam missas videram? quid! annon olim significasti te tandem recepisse? Ego spero me tibi admonenti aliquot remissurias tibi curaturum, non nisi a Trad. Cantio nro expectanda sunt, Londini enim imo nec circa circa habentes bigent, ob fumum credo carbonis fossilis. Cl. Spelmanno tras tuas monstraui. de Synodis respondet qd mihi mois iamdudu tibi innotuit. Archaionomia iam a me exterfit, hoc Oxoniae nec dubito quin vere prelo sit, qd non satis versionis suae confidit. in legibus enim trium posteriorum regum Britannis nullo adminiculo praeter tantum Historiae nixus vacillat alicubi fidemq̃ deffidit, opemq̃ tuam implorat. pro se ferat de Archaiologo sperat se hac aestate aliquid prometurum

De Archaionomia.
De Archiologo.
Et alijs q̃ Spelmannus de me.

qd mihi p̃ valetudinis fata semel mihi bis probabilis videbit. S. ab Cantuarijs. Ego meis omnes DD. Sacrilius et Spelmannus. Vale amicis optime.

XXIII Maii MDCXL.

ACADEMIA REGIA OXON.

300

A Monsieur
Monsieur de Laet

demeurant à

Leyden

17

Nobiliss°. Amplissº. Doctiss°. q; viro D. Joh. de Laet Sothos Mauritius S.P.D. 18

Licet imprimis literas ad te perferendas D°. Cruzio dederim, nolui tamen Clariss. Boswellium ad vos transire vacuum, p̄sertim cum is se mihi tui causa perbenigne obtulerit tabellarium. spero etiam te simul acceptum, modo grave non sit D°. Boswellio, Herbarium nouū D.ni Parkinsoni, Angelo q; florum Paradisum. Uno eodemq; die exierunt in lucem Herbarii istius Hist. Mat. Paris, et tractatus quidam Clariss. Seldeni de nive gentium secundum Hebraeos, quorum posteriores, cum sint Latino idiomate exarati, credo Bibliopolas vestrates ad vos iampridem advexisse. Inspexi Herb. Cottonianū Apuleji aetate vt charactere elegantissimo ita plane idiomate Saxonico, sunt vna alij aliquot autores innectim compacti quorum vnus literis Longobardicis scriptus est. De Dictionario quid factū sit, satis certus es ex vltimis meis. nihil aliud occurrit in p̄sens, qd vel tibi scire vel mihi scribere expedit, ego ingenio nulli seculi satisfacturus sum, ita mihi animus est quotidie animo ad omnia, nihil horum ominatur. tumultuamur hic omnes, plebs, milites, clerus, pons dixerām ipsa rerum natura etiam in iis quibus ne mutire quidem tutum est. Sed quid ago? manum de tabula. Illa tibi salubia transcribimus mei omnes. Deus te in ppetuū vna cū tuis omnibus incolumem seruet.

Whitelwortha xxviii Junii CIↃIↃCXL.

ACADEMIA CANTABRIGIENSIS

309

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant a

Leiden.

Nobiliss. Amplissq. Doctissq. q. viro D. Joni de Laet Scios Mauritius

S.P.D. Accepi nuper, Clarissime vir, literas tuas postremas xvmo Junij scriptas brua
cum Breda expugnata, de hominibus aliquot ex Brasilia. Simile omnino Simon
herba vinca seu mimosa, de quo loquaris, vide ponas D. Parkinsonium,
unde credo eum icones rerum non omisisse nobis depictum dare. gaudeo
literatos vestrates iras aliquantulum de simultate tam tandem prouere. nimis
iam rixarum fuit inter quos minime oportuit, qui alijs omnibus viam sine
modestia debuerint. irides iste, licet nomenclatura aliter pluadere videtur,
non sunt nobis vernacule, que est sententia nostratium Botanicorum, ponas
quos vix inueniuntur. alba ponas me est, sed florem nondum dedit. promisit
mihi olim D. Tradescantius exoticas aliquot de Anglica ista falso dictas a nescio quo
D. Ward, qui procul a nobis rure degit, sed nondum fidem praestat, ego tua causa
non cessabo ipsum interpellare, auerunq. vellere. in Germania nondum re
vergunt res ad perfectam crisin. de exitu obsidionis Atrebatensis aliquid expe-
ctamus. hucusq. processerant, cum comodum interuerint famulus Dni Rumbri
vicini mei cum literis tuis vltimis xxiiii Julij, quas mihi reddendas here suo tra-
didit D. Wakerlid a secretis Illustriss. Dni H. Fani Secretarij Regij, quibus
legendis mirum in modum recreor. iterum iterumq. perlegi, subducunt me-
interim maroribus, qui me minime quantum affligunt, cruciantq., nec tam
presentia
vergunt, quam futura horremus, que nobis adeo ob oculos sunt, vt facilis
omnino sit diuinatio. quae de amicorum lucubrationibus tuis linde dicimus,
non ita rigide accipienda sunt: etiamsi mediocres sint, aliquid amicitiae tri-
buendum est, cum male se habuerint, etiam hoc condonandum est moribus
et consuetudini, sint etiam pessima tum non tam laudamus, approbamusq.
quam monemus, hortamurq. ad meliora, industriam q. et studia excitamus,
nec eorum negligentiam praestare tenemur. voluptati mihi est te in me-
liorem partem accipere que de contentionibus Gallorum Hispanorumq.
dixi. Deum summum testor me nihil de rep. christiana vnice studere, nec
alicui genti ne nostrae quidem nimis addictum esse, qd genus ambitio-
nis et factionis humanum genus tantum non deperdidit. nauigationibus
vestris Americanis bene precor non tam Sacchari aut mercium pre-
tiosarum causa quam vt Herbarium illud tuum in lucem exire tandem
possit. Garcias ab Horto iste mihi duplicis de causa placuisset, tum quod
Goa excusus, quam ob subiectam materiam, licet illum alterum Clusij
tamdiu tendamus. alter illa Christof. Acosta principis editionis lingua Hisp
Burgi excusus penes me est, thesauris instar asseruatur. ita sane animo
his sum, vt in hisce, quae ad studia attinent, non solum quae necesse sunt asse-
qui cupiam, sed animo aliquid de curiositate condonem. promisit mihi D.
Tradescantius anemones aliquot tenuifolias mihi spondere, cuius fidei standu
est, aliter fidei vix potest. Ego equidem a studijs Theologicis, demptis scriptis
aliquot paraeneticis, SS. patrum operibus, semper abhorrui. polemica me
sere ad insaniam vsq. adigunt, tum adeo nodum in scirpo quaerunt te, a
omnes: quorsum etiam pars plaraq., nisi ad discidia immortalia, odiaq. plus-
quam Thyestea fouenda, quibus orbis vniuersus iamdiu ardet de tantum non
corruit? reliqua curiositatibus de scrupulis quibusdam metaphysicis hinc inde
ex Aristotele petitis minimum quantum scatent. Summa summarum est optima
esse Theologiam vitam bene actam, quorsum omnia tua tendere nullus
dubito, alia omnia sane non nisi parerga. confido te totam hanc rudem
κεφαλαιαν in bonam partem accepturum, mihiq. modo inter amicos condo-
naturum. mitor Math. Paris nondum apud vos prostare, cum iamdiu
Bibliopola quidam Belga, nomine Black, qui hic Londini negotiatur,
nescio quot exemplaria (incauta sane, nisi me mea valde fallat memoria,)
a D. Saldeno emerarit, ego certe alias tibi misseram. tractatus ille alter
Dni Seldeni non multos emptores inuenit adeo inamis pene est, octodecim sol.
nostrates postulant, cum sit tantum foliis minori, vnicq. tantum digiti crassitie
non dubito quin modeste Marco Apulejum Saxonicum Cattonianum a Domino

310

Exhorgueo possim, quam primum mus reliquerit, quem ego sedulo de industria ambiui, mihiq conciliaui, vt aliqua ab eo excuderem ad thanetum mou adornandum, nec desorit offocheq conatui, quadam enim opa illius nactus sum ex Archiuis turris Londinensis, quarum reportorium quoddam volut index auctior in Bibliotheca illa vetustissima asservatur, qd mihi aliqua suppeditauit. promittit etiam epistolas aliquot ipsius autographas, lingua vernacula quq etiam idiomatis, ab hodierno varietate haud inutiles erunt. Ego itidem Bibliopolis nostratibus non cesso inculcare, ipsimet etiam Roudrendissō Primati D Clarissō Spelmanno, non tam vt iucundum, libri impressi vocentur, licet vix inueniantur bonales, quam vt emendatiores emendationesq dari possint ex collatione diuersorum exemplarium, D praecipue ex exemplari aliquot locna frugis e tenebris de sepulcris Bibliothecarum ornantur de a situ, tineis, blattisq vindicentur opa typorum: gaudeo certe te iuxta mecum sentire: quicquid bronites D Louis mala scribo tango, scito minime tutum esse prolixius de expressius scribere, de industria igitur tenebris me inuolno, nec mihi arridet locos per ingulum reditura vt inquit ptus Romanus. nec credo dominum Boswellium licet praesentem D amicum clare locuturum: vlcera enim sunt quq lingudm non admittunt. tu tamen vt nos consolari possis, bona speras, quod de nos bona sperare iubet. sed vix possum sperare sine despatione ados conuenient omnia ad fata pronunda. magis me consolatq, quod nos hypochondriaci sepe timemus multo plura, D acerbiora, quam quq eueniunt, etiam hoc, quod quicquid erit, θεῶν ἐν γοώσαν κεῖται. Bibliorum nostrati lingua multa sunt obliqua, in quibus fere omnibus inest figura aliquot templi, eiusq apparatus, vestimentorum item sacerdotalium. Salutes a me meisq omnibus etiam a Dno Sacuilio, cateros nondum conueni. Longanimitatem tibi, salutem D in coelum animum compescamur.

Thistleworthia xxvii Julij stylo nostrato MDCXL.

Ego semina a te missa herbe rimosa seu fondentis terre iamdudum commisi, alia etiam eiusdem generis a D. Parkinsonio ex ipso illo folliculo de quo tu, extracta, nec non ab aliis amicis precipue Excellentissō Maidernio aliquot alia quq omnia nullatenus curae D diligentiq mee respondrunt forsan quod me minimum quidem aqua macerata fuerint, alias non omittam. iterum vale Vir amicissime.

Audo scire quam citissime te a catarrho tuo isto iam multum valere. sunt enim morbi molestissi.

De Elzevir.

311

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet
demeurant a

Leyden. /.

Nobilis. Amplis. Doctiss. q. V. D. Joni de Laet Jonas Mauritius

S.P.D. Dedi ad te nuper, Clariss. Vir, literas satis prolixas multo ante datas quam ad D. Cruzonem perferri potuerint. Vin causam? audi. cum iam scripta & sigillata fuerint, Londinum me contuli, vt eas D. Cruzoni traderem, allatis simul posterioribus tuis, vt D. Seldeno ostenderem; est enim tibi haud perfunctorie amicus, facimusq; aliquoties tui amicissimam et honorificam mentionem. Dum literas tuas simul legimus, ecce altera mea ad te scripta, prolata in mensa relicta sunt, nec aliquandiu conijcere potui, quid ijs factum fuerit, donec ipse D. Seldenus mihi per literas aurem vellerit. nunc alteras tuas xxiv Aug. scriptas accepi una cum munusculis aliquot literarijs, mihi nunquam non gratissimis. bene sit Assentatorio & Hugidio quod filius tuus iam salutem recepit. nos hanc hic autumnum hunc insulse nostre quaquauersum malignissimum experimur, adeo regnat & grassatur febris quedam noua, maligna moris, quo Amiratius Northumbricę Comes valde periclitatus est. De Lexico Dni Simondi Douxij nosti quid olim tibi scripserim, in hac tua provincia te nominem tibi parem habere. Inde author fui venerabili Archmarinę Joni D. Spelmanno, vt te consuleret, priusquam versionem legum Saxonicarum orbi literario communicaret, qd iam diu factum est, vt ipse coram mihi significauit. nollem amicos meos tam audaces, & presentis posteriq; ævi tam fœuros, vt catulos, virginos in lucem edant. recte indicas, multa apud nos extare huc dignissima. imo D. Seldenus in eo est satis firmus, multa adhuc in angulis latere, quę antiquarios nostros maiorum gentium fugere hactenus, quod vix mihi persuadet. hoc saltem concedere possum, multa satis vtilia restare adhuc inedita, quę opem eruditorum patriæ reiq; literariæ amantium anide expectant. consultum aliquoties soleo de editione doctissimorum aliquot. ego Thomam Knightonum reliquis p̃pono, qui multa recondita aliis intacta habet, cum præcipue exscripserit. ipse p̃fractus negat, nec D. Cottonus concessurus unquam, vt e claustris Musæi sui egrediatur, adeo pœnitet etiam editori ostentat nimia turgescentia. est enim oris liberrimi, vt nunc res nostræ sunt haud publici juris. Johannes Bromptonus Abbas author historiæ Jornallensis cura iam est D. Watsio S. Th. D^ti qui nuper in Math. Paris edendo desudauit, vti tempore hac tristissima impedimento fuerint, breui mundo dabitur, vides enim omnia Mercurio magis quam Minervæ litare, famæ magis quam famæ. Salutant te D. Sackvillus D. Seldenus, meiq; omnes, Deumq; opt. max. precor bonorum vt te cum tuis omnibus, hac tempestate mundi turbulentissima, salvum sospitem, florentem diu servet. Illustriss. D. Boswellio, vbi videris salutem abs me impertias.

Thistelworthæ XXIII Sept. CIↃIↃCXL. Vdekrd mg

ACADEMIA PRINCIPIS ARENDO PRINCIPIA

312

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet
demeurant

a Leyden

Nobilissº Amplissº Doctissº q. viro D. Johi de Last Johes Mauritius M

S.P.D. Accepi nudius quartus, vir amicissime, literas tuas bbonorez, mihi perquam gratas, XXIII Sept. scriptas, quibus visum est hac subito repomere, valetudine iam satis firmata; animo tamen, nescio quo pacto, ad omnia vitæ munia nauseabundo; ita mihi equidem omnia rudia videntur ad bella plusquam civilia. In interim tota delectas, miseriasq. humanæ vitæ amœnoribus studijs mulcez. Felicez sane quibus ista licent. Gratum est literas Saxonicas te nondum abiecisse. conatus quabscunq. Dni Douxij te incitare potius quam absterrere posse facile credo. Quod a honorabili sane iamdiu nihil literarum accepis, mirum, cum ipse tota fere estate urbe abfuerit, in prædijs suis Norfolciacis moram trahens, quem ego aliquoties domi frustra quæsiui, nec scis an adhuc redierit. Ego certe perlubenter vellem, etiam musarum causa, operam meam tibi præstare, ad Saxonica aliqua tibi comparanda, sed sunt hic, credo, satis rara exemplaria, etiam quæ sunt haud facile extorqueri possunt ab amicis, adeo cimelium instar habent, certe mari vix credent. Reuerendiss. Primas adhuc Oxonia hæret, inter libros istos M.S. vt audio, tantum non sepultus, nec nisi post Pascha Nouum rediturus, quod die nobis merito solemni ob immanem olim pontificiorum conuiuationem in totius regni ordines oluscam ipse concionaturus est. ego alias tibi scripsi quæ meditatur editionem nempe scriptorum aliquot vet. historicæ Britannicæ, quorum quidam hactenus inediti vt Rossinus We. Scripsi etiam, ni fallor, Apuleium istum Botanographum tam idiomate quam charactere Saxonico esse, unde verear ne literæ meæ aliquot male perierint: mollius sit tuis ad me, quibus sane tanquam musarum sallarijs me aliquoties refici audo, nec possum non sedulitatem tuam laudare. Ego sane opinioni Scaligeri, nec id hominis tantum causa, accedo, quabscunq. libros historicos aliquid bonæ frugis afferre, adeo orbi literario, vt vt fuerint communicandos esse. habent etiam vsum suum fabulæ istæ anilis plusquam Milesiæ. Os Cottonij nondum rus suum reliquit, adeo de eo nihil adhuc promittere possum. Hauguttus noster ad umbilicum iam perductus est, licet aliquot libri Italici ad manum mihi non sint, quibus quædam excipisci possem ad vlteriorem eius perfectionem. aliqua spospondit a Dno Seldeno, qui iam decollauit; ipse Hebraicas, aliasq. linguas Orientales, magis quam has modernas sectatur. Bibliotheca Solius Baronis Conwaij mihi aliqua sufficere posset. sed is tumultibus Hiberniæ nuperis inuolutus est, vt procul absit. Vtinam ego etiam Hauguttum rerum rediuiuum patriæ dare possem, vt procerez populus, adeo animatos, vt sanioribus consilijs tandem acquiescant, vt ego mollius sperare possem de hiberno motibus. de statu rerum nostrarum disputas sane apposite vt rodunicerarez, cui non possum in omnibus non assentire. ita est vt scis de rebus Hispanicis. fernit Barenomnesq. etiam copias aliquot Gallicas accersisse: sed hæc omnia fama forsan in maius extendit. vt vt sit, hoc certe hinc colligi potest, qd olim nescio Spartanorum rex tanquam ex tripode effudit dominationes, quo moderatoresq. futuras. ad eadem anhelarunt nuper Normanni, sed vana est sine viribus ira. perierunt aliqui in ipso conatu, quidam melioris note huc ad nos transfugerunt. vides modos, quantum assecuti sunt egregij isti Titi, qui ad clauum reip. sedent, quiq. omnia in rep. moderanda ad normam vt amussim canonum vt præceptorum politicorum Machiauelli dirigunt

313

Amon hocce est aurco hamo piscari. quam bene effatum illud politicorum Coryphei, In est rebus omnibus quidam velut orbis ac, Vectratos Belgæ olim gladiorum fregisse, viamq; alijs monstrasse, sequuntur nunc strragonij & Normanni, quid indidisse Scoti palam est. Etiam Turcæ iamdudum, quibus libido principum sola norma regnandi est, hanc viam insistere cæperunt. Dabimus, hæc omnia regulis istis auroris scilicet illius impuri sceptra, quæ omnes collimant. sed ad illud nebulonis nescio cuius velorum, celerrimum mutuant. Hui quam infidus principum satelles, subditorum motus! nec quam bene gerunt rem omnia ad turbas & tumultus. quæ licet tamen mutatio in rep: licet in molimine anceps, nec sit tuta quam sine valida & valde periculosa cinesi. Vos ad hæc vestra haleyonia non nisi per gradum malorum progressi estis, quæ maiores vestri viri sane fortissimi fortiter & spartano more concoxerunt. sed quid ago, ignoscas, queso, huic meæ garrulitati. Salutat a me, meisq; omnibus. Det tibi deus omnia quæ velis amicorum optime et observandissime.

Shirtelworthæ 7° Oct. MDCXL

A Monsieur

Monsieur Joan de
Laet domeurant

a Leydon. /.

Amplissº. Doctissº. amicissº. q, v. D. Johi de Last Z. Mauritius

S.P.D. Non rediit ad te filius tuus literarum mearum vacuus, vt eo ipso die quo illas desideram accepi literas tuas xxmo Oct. scriptas, quas D. May domi domina Londini reliquit, vna cum epistolis Plinij tua cura adornatis & Elzeuirianorum elegantiss. typis excusis. Laudo institutum, suspicio industriam, qd inter tot negotia tam domestica, quam politica, tot conatus alios literarios proprio marte elaboratos, etiam horas aliquas subsecivas possis delicijs quibusdam vet. Scriptorū recensendis & adornandis. pergratum est nobis oibus munus egregium filij transmissum quo fauente D. Schurmania vita est mihi seipsam excussisse. vellem esset videre, quam prope ipsam imitata est filiola in istis animalculis & arbuscula effingendis, licet aliud plane artificium sit a sacro diuorum, quo antea fere gerebat, vt tu recte animaduertisti. indicauit mihi filius tuus suborta esse hic negotia quædam non vulgaria, quæ præsentiā tuam desiderare videntur, qd mihi sane miris modis extilarauit, spero etenim te rerum vices, dextrece adiungere dextram. nec dubito quin & Saxonica tua quibus tot tuas inuias, maiores q nostros, vestros q dominetur is, quorumq hic copiam aliquam multo sperare posses, aliquantulum te allicient & inuitabunt, pondusq aliquod addent etiam amicorum vobis. plaudet sibi D. Parkinsonius cum audiuerit, te tantum virum in omni genere literaturæ debere tamen aliquid suis lucubrationibus; ego sane illi hunc triumphum apparabo, quum primum mihi fere otium dederit. D. Spelmannus iam tandem nos suum reliquit; quem tamen nondum inuisi, sed a filio eius nato maiore, quem in foro Westmonasteriensi offendi, hæc habui eum satis sanum redijsse in suo domo inuenem, ita ad vernaculus & puros soli natalis soniti & affecto corpori congruus visus est & salutaris adeo vt amici eum diutius retinere satagerint. D. Watsius curam omnem abiecit, cogitationemq Bromptonum edendi p hisce tumultibus, ipsosq libros M.S. D. Seldeno reddidit. ipse enim Lucrum sequitur, cuius valde tenuis spes est ex librorum editione hisce turbulentiss. temporibus: furente enim Marte frigent Musæ. nihilominus vestros quoq de postremi D. Seldeni libri immani pretio, idem ipse sentit, vt mihi aliquoties conquestus est. experiemur an autor futurus sit vester typographis operis domo vendendi, & fortean appendix adijci possit, vt solet post secundas cogitationes. ego omnia me suscipiam eum interpellandi, quem iam tamen non tam sæpe inuiso & locum nempe inuitum vna cum D. Tho. Roe Burgensem Academiæ Oxoniensis. etiam Rex eum Prolocutorem (qui nobis Speaker dr) domus Communium designauit, qd ipse seu omne seu nullum vitauit opus & Auscilio D. Littletoni Communium Placitorū Justitiarij, cui senio professus est, se panam potius subiturum alacriter, exilium nempe vexantibus Legibus propositum. Stand vero credis D. Salmasium offensionem nostrorum

RADCLIFFE ... OXFORD

Euangelium ob Hierarchiam Episcopalem vna cum Primatu Papæ funditus euersam? Grunniont fortasse Epi, & qui illuc anhelant, saniores certe Theologi non ita; quibus dignitatem illam non adeo iure Diuino fultam & corroboratam esse placet. quid enim aliud est hæc asseuratio quam vastrarum & Gallicarum Ecclesiarum plana & plena condemnatio: idq; e diametro contra mentem D. Hieronymi, qui tractatu quodam ad Euagrium presbyteros eosdem esse cum Episcopis docet ex Apostolo, qd autem vnum ex se electum presbyteri in excellentiori gradu collocatum Episcopum nominant, in Schismatis remedium factum esse vult, ne vnusquisq; ad se trahens ecclesiam Christi rumperet. Si tibi tantum otij abs re tua, studijsq; melioribus sit, lege Sodes, quæ de ea re scripsit nuper quidam Eponym nostrorum, quem tu haud dubiè nosti. Ecce tibi tractatum quem simul cum his literis mitto. tantilli temporis facilis est iactura —. non omittam salutem amicis abs te dicere, vt se se obuios dederint. sunt pondus me rerum Burgund. Pont. Houteni L. 6. Antapiæ ex Officina Plantini omissi fol. Sed aliis est eiusdem de vestro Belgio tractatus forma quarta, quem viam diu vocalem quæro, nec nisi in amicorum quorundam Bibliothecis inuenire datur. Christum Deum opto mihi, omnes precamur bonitatem vt te cum tuis omnibus sanum, salutem, florentemq; conseruet diu, etiam vt te saltem iterum in hac domo videamus & complectamur.

Thistleworthia xvi Nouembris Iuliani CIↃIↃCXL.

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet
demeurant a

Leyden.

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. q̃ viro D. Joh. Mauritius 13

S.P.D.

Male accidit, qd̃ noꝫ litorꝫ adeo tortuinoso grauiꝫ ad te vadant, cum ipse aliquoties tuæ
minimis pijder sim ad respondendum. inuenerunt me vltimas xxvii. Nouemb. scripta
haud satis sanum a nescio quo, qd̃ responsum meum hactenus retardauit, modꝫ scrip=
turienti subinde sufflaminauit; nunc vero, cum paulo melius sit, accingo me sanè vt tibi de
amicitiꝫ nostræ iam tandem satisfaciam. Det deus vt parlamentum omnia in pristinum
statum reducat, & ne ragezze tanquam egri vicꝫ vorsa habeant. Ego sane, vt res nostræ
nunc se habent, omnia alia, licet alias reip. vtilia & necessaria, ragezze iudico præ
negotio Scotico, de quo altum silentium, certe quoad parlamentū. Substituit rex quosdam
nostratium nobilium ad res Scoticas vna cum Scotorū deputatis tractandas componendasq;
vdicunte inter se satis comminare de grauaminibus, tam quæ ad religionem, quam quæ ad
remp. spectant, hollandis. Sed petunt Scoti immanem summam damnorum componsandorū
causa, 300000 Librarum nostratium annuatim in nescio quot annos ex reditibus Scotorum
Ecclesiasticis, qui hisce motibus ansam dederunt, ex gondarum & 800000 a nobis persoluendā
hæc, nescio quam vere, mussitantur. Vide, Deos, annon satis turpe sit futurū gentinostræ
hæc concedere, imo nec debile forsan, aut reip. nostræ salutare. hinc omni ogni arma,
magis instructis Scotis, quibus hactenus aliquantulū desticti sunt, annua eorum incursiones
expectandæ sunt, pecunia scilicet, quæ S.C. alter sanguis, redimondę, ita vt extincto iam
plane Danigelo illo vet. Scotigeldum aliud instituendum, longe turpius. ne fuerit deus,
licet quidam forsan gentis innoxiæ pauperati concedendum & condonandum sit, imo &
gratitudini; omnia enim illa bona, quæ ab hoc parlamento manabant, hisce Scotorū tumu=
ltibus accepta forsan ferenda sunt. imo quidam sunt inter nostros, qui sibi valde politici videri volunt,
qui nollent Scotos domitos, nec res omnino compositas, donec parlamentū ad finem perductum
sit, bono malus consilio, vidérint fata. ex his potamus indicare facile possumus quam inter sæcu=
la saxum horemus, lupum auribus tenemus. Ego sane vereor omnia reuoluens, & mecum
ruminando considerans, inq; labes odio, alijsue animi vitijs, quorum causas procul habeo,
me odium antiquum, & olim inter gentes inueteratum haud satis deforbuerit, saltem a parte
Scotorum, nec deos, vt sunt nunc mores & natura hominum, gensq; humanum iamdiu
prorsus depravatum, tanta virtutis capaces iudico, vt æquales absq; armis, solius æqui boni
intuitu, rationi cessuri sint, animatis præsertim adiutos plebis viralis fauore, adeo summus omnes
fere zelotæ & remp. nescio quam Platonicam, discipliname quandam Ecclesiasticam somni=
calestem somniamus. Horsum Virgilij illud sic inuerto, timeo Scotos & dona potentes, alia
etiam perquam multa sunt, quæ me torquent, ijsq; patrocinari & suffragari videbuntur præmun
& conuertuntur deum O.M. vt omnia ad suam gloriam, nec non vtriusq; gentis salutem, adeoq;
commodum dirigat, in quo vota hæc infausta finio, minor te non aliquoties ex literis D.
Douxij subodorati, cum vinum esse paululum omnes montis, est tamen vir doctus, reiq;
antiquariæ peritus, sed cui illa anima sapientiæ, iudicium non satis sæpe suffragatur. multa
de illo satis lepida circumferuntur inter populares suos Norfolcienses; etiamnunc in par=
lamento non omnino sibi imperat. forsan nec talia te latent, quæ tu ex innata quadā
comitate, & vrbanitate aulica tacos, nec a te profici volis & sunt hæc certe, quæ in sinu
tuo offundo, quæ effutire foras nollem, nec palam eliminanda sunt. ego interim bonitati
& prudentiæ tuæ haud immerito confido. Libri quos desidero ad Augustum nouum per=
ficiendum di sunt. tuto scis Italiam olim, post vastas Barbarorum gentium incursiones &
inundationes, in pusillas aliquot resp. tanquam riuulos disportitas fuisse, quarum singulæ
res gestas suas historijs separatim consignarunt, posteriq; tradiderunt. has quotquot
nichi vnquam obuias sed dudum, cariss olim, quales quales comparaui, adeo vt nouendecim
tarum pondus nec iam sint, nec tamen mihi satisfacio, desunt enim hist. Pedemontana &
Montferratensis vbi Augustus prima militiæ suæ Italicæ tyrocinia & rudimenta exegit;
nec non Pisana, ad quam remp. arma sua circumtulit post res compositas inter
Marchionem Montferratensem & Vicecomites fratres, vnde mihi necessitas imposita
est, res omnes illa militia gestas ab hostibus hunc temporibus Florentinis mutuo sumā
qui aliqd forsan odio dederō. nec ad manum est Poranzina, in quorum continuis,
confecto Pisano bello, varia bella gessit, Papius hy bernauit. nec Romana Giacconij
etiam cum additionibus & supplemento vltimo doctorum aliquot virorum mihi satisfacit
persequitur enim res tantum Papales & Cardinalitias, nec alia historica curat.

Historici Neapolitani Colonnæus cum appendicibus Costi &c. Caraffa aliique, quos videre mihi contigit, minis futiles, posteritatisq; incuriosi, sonum pecus, a prioribus tradita ad unguem sequuntur absq; ulla disquisitione, veritatis cura, adeo ut valde fallant, fallanturq;. duo sunt modorni, quibus provincia fuit archiva ruspari, voxitatemq; ex libris m.s. ornare, Angelus Costantius, & Joh. Antonius Summontes, quos valde desidero. rediit sane Baro Conwaius, sed fervente parlamento, nihil opportune cum eo agi potest. vix D. Soldonum salutare semel datur, tantum abest, ut possim cum eo totas simul horas, ut antea insumere. duo etiam sunt rerum florentinarum scriptores satis triti, & vulgares, qui tamen in omnibus nostris bibliopolijs desiderantur, videl. scilicet Aretinus, Poggiusq;. tres alij ponos mo sunt, at hos etiam pervelim videre. nosti enim quanto motius ornatur veritas & elicitur e variorum eiusdem historiæ scriptorum collatione, tanquam ignis ex silice, chalybe & igniario. rumorum etiam hic satis est, sed veritas in imo, & in abdito est, qui exhaurienda vix sufficient plures Democriti. Cum essemus hua D. Soldonus eo paulo ante parlamentum in Musæo eius, offendi forte fortuna duos scriptores Germanos satis recentes de inventione & inventoribus artis typographicæ, eos avide arripui, perlegi, nomina notavi, sunt hero Christof. Hofoldus, & Born. a Malinckrot. est enim res, quam tractant, valde ad gustum, gentiq; meum; ni fallor alicui eius rei promisit olim Hector Scriverius. libri aut enim scriptores de autore, etiam de æra inventionis haud satis constant. vide, amabo, an & hi inveniantur apud vos. de reliquis in prioribus meis haud filum. Gollium D. Salmasij avide expecto, est enim autor haud inutilis, estq etiam valde depravatus, utpote in cuius medicina pleri docti non ita desudarunt. habemus hic nuper Germanum quendam valde inventum, qui in eo genere nugarum, ludicrorumq; operosionum, in quo filia mea excellere visa est, supra caput est, planeq; Coryphæus, cui etiam popularis vester D. Schurmanna haud inulta cedunt; in eo ingenio, quibus tribus chartaceis insumsimus 3 libras sterlingorum. forsitibus etiam solum operatur. speramus etiam te hic videre, ut hic eos videre possis & admirari. Salutamus filium tuum inventum humaniss. summaq; spei, cui historicam Democritiam aut Ciceronianam optamus, ut tibi Anglicanum iter phædeat. sed hoc tu, amissam tria pondera sane perpusilli momenti, sed dixeram ridiculosam, quæ tamen, meo equidem judicio, locum meretur in horum temporum annalibus; nec credo in tota antiquitate omniumq; gentium historia exemplum simile posse inveniri. antiqui dicere licet memoria mea haud multum confidam, me in prioribus meis addita aliquid adjecisse de triumvirijs illis infortunis, qui olim auribus mutilati, stigmatibus insulsi, tetroq; carcere inclusi etiam ab inedicom, exoribus, liberisq; separati, nunc tandem iussu Domus Communium Londinum arcessuntur. D. Bastwicke M.D. carceris pedore, famoq; pene enecto, ut fertur fama (nil enim in me recipio) reliqui duo adversis extremisq; regni partibus, itinere sese accingunt, quibus obviam fit tota pene civitas equis omnes insidentes, roris manibus, lauriq; ramos manibus gestantes, usq; ad Chesapeak, domum deducunt. 3000 equitum fuisse dicuntur, ego sane autoritas haud multo minorem numerum fuisse conjicio, alij volunt etiam ad 7000 ascendisse. ordine omnes, tanquam exercitus quidam Parthorum, binis, in cedentes, quam ego hortum cum in vico Strand dicto offendissem, visoq; rore marino, lauroq; convivæ subito esse forsan pompa aliquam nuptialem, funebrem ne interrogatoq; eorum uno, mysteria fuerint boni exequiæ, imo exequiæ, infit ille, Archiepi Cant. multi eorum ab ipso mari eos comitantur. suspicantur quidam D. Burtonum, qui e clero fuit Londinensi, mille libras corrasisse in eo itinere ex oblationibus ubique voluntariis occurrentis multitudinis, D. Primne interea comitem, at pretracto oblata recusante, reputa qui ex suo satis sancte vivere potest. post novem decemve dies D. Bastwick, firmata jam paulatim valetudine, eodem modo, eodemq; comitatu, pompaq; urbem ingreditur, quo tamen tempore ego urbe abfui, ut non possim exacte tibi referre, quæ non liceo audiri vidi. minuti interea in rotunda, ex qua tumultus, imo seditio oriri potuisset nominem magistratuum urbanorum ne lictore aut nuntio ausum, nec saltem conatum eandem rem post novem decemve dies impedire. Vale amicorum optime

Balam Thistelworthe xiiii Decembris CIↃIↃCXL

Bgoldus Malincrotius

Hori qui fuit xvii Dris Decembris Scoti querelas suas contra Primatem nostrum scripto utriq; domui exhibuerunt, nihil aliud continentes quam violentam Liturgiæ Scoticæ obtrusionem, & canonum istorum maledictorum, quibus animos, motus & tumultus imperos asciunt. Hodie boro dominus Communium eundem, ut antea Locumtenentem Hiberniæ rerum Regiæ meis. coram confessu nobilium insimularunt, simulq; postularunt ut statim carceri traderetq, quibus ipse subito respondet a Scotis hæc sibi haud improvisa accidisse, sed mirari & indignari populares in se adeo male animatos esse, nec credere posse illorum aliquem hanc sui accusationem veram putare, potiss. insuper ne indicta causa ut quondam Locumtenentes carceri mancipar retur, quibus dictis fam acerbe sane sed parum prudenter utramq; denum iudices suos futuros suggillauit. tandem custodiæ traditi D. Maxwellio qui nobis Sergeant of the golden rod dicitur ut et antea Locumtenens. potuit boro ut Lambotham comite D. Maxwellio redire ad scripta quædam colligenda, facile concessum est. eodem die inomin quidam cognomento Harrison filius trium firmariorum qui nuper 50000 librarū sterlingorū subito repræsentauit in sumptu utriusq; excreitus dixit palam comportum sibi esse a viris quibusdam fide dignissimis Archiepum 25000 libr. Angl. in aere pro eadem summa argenti a Collybistis accepisse: viderit igitur, inquit, Parlamentum ne forte agnum strenuum nactus sequatur Secretarium D. Windebanke. audisti, credo, iamdiu eum aufugisse, Calletiq; etiamnum morari. Hæc hactenus. Cum hæc scribo binas tuas literas x° Dec. & xvi° eiusdem mensis scriptas accepi, illas ut vidi a D. Cruzio, has una cum literis Vendrandi Sonis D. Spelmanni. tuis fausta bona deo, breui respondebo. has interim D. Cruzio cras mittam, quidam in volumen terminis grande pro modulo epistolæ excreuerunt. Vale itemum vir integerrime, amice dulcissime. Salutamus te omnes animitus & ex corde, non sine gaudio gratiarumq; actione quod filius tuus quem merito diligimus ad te saluus, sanus, sospesq; redierit. Non possum non verbum addere hic de nuptiis istis regiis de quibus me nuncius quidem hic. altum silentium. nego quidem. nec audio igitur amabo, proximis tuis aliquid indicare.

His hactenus scriptis nondum tamen sigillo munitis aduenit amicus quidam ex aula. dixitq; regem palam nobilibus a secretioribus consiliis dixisse nuptias ictas filii principis Auraniæ cum filia sua secundogenita (cui iam nupserunt natu minor) concluses esse, qd gnti nostræ valde gratum. fornt etiam expectari indies legatos aliquot a vestris Ordinibus inter quos D. Aerssenius. & hæc forsan fort tantum fama, tute certiora nobis suppeditare potes.

ACADEMIA RHENO-TRAIECTINA

A. Monsiour

Monsiour Joan de Laet
domourant

a Leyden.

Doctiss: Amplissq: Nobilissq: q̄ V.D. Joh: de Last Joh. Mauritius 24

S.P.D. Accepimus, vq; perquā lubenter Literas tuas xiii. Januarij scriptas, quibus erat de tua, tuorumq; salute certiorem fieri. mitto iamtandem Catalogum historicū tantopere desideratum, dabocq; operam nō ampliq; defectoras historias aliquas tum Italicarū probioris notæ, quandocunq; sese mihi obtulerint, idem omnes in me suscipio de triga illa Librorū nō dicorū procuranda modo prostant. Judicabo Illustriss. Baroni de Nowarsko quam benigne operam tuam promittis in Theologicis istis Scholasticis, quos desiderat, indagandis. Nō tamen animū affligat, dū tuta Bibliothecæ ut ius instructiss. Primatis Armachani; satis salua res est. oppidū Drodagh, vbi sepositā est, nondū captū est, imo fortibus pfligatis militibus aliquot, vna cū comitatu satis luculento, cæteraq; supellectile militari in Urbem introducti sunt nostri. angit nō magis fortuna Viri quā Bibliothecæ, vt qui ex mora iam diuturna vinci cogatur. Contulit se rex Decanatū Wellesom, sed interuentu nescio cuius suffurranei assequentis ou dum promissum Doctori Rawley (quem aiunt ex gregē Arminianorū esse) Archidiacono est subblitum est. Vixit interim familiamq; sustentat ex contributione generosorū quorundā in Urbe communitas (cui ont-yard ou Degonitum, vbi ipse quot hebdomadis concionatur, ita Doctiss. Vir orandus) sed iam olim vna donatus in pectus domo tenditur. Videris quantum profecerint bona literæ. inhibet quidē de S. Ignatij epistolis, nec posse tibi quicquam promittere de earum editione inter arma enim silent musæ. Vbi sane minesunt res nostræ, vt plane ad bellū ciuile vergere omnia videantur, quod tamen haudita facile, vt mihi quidem visum est timendum, partibus nempe valde inæqualibus, ni imbecilliores auxilio aliquo Gallico erigantur: nec est adeo absonum considerandi vel illarum potentiam, vel vicinitatem, vel denique cū rege nostro affinitatem, ne aliquid addam de exemplo, qd regibus et dominantibus nunquā gratū. Suspicantur etiam nescis quid de Dano, qui classem valida numerosamq; parasse dicitur. Det Deus hijs quoq; finem. non cesso D.n Spalmarum continuo vrgere ad edenda tam patris postuma aliquot opera quam sua ipsius: Scripsit enim, qua vidi Vitæ Regis Alfredi nostri Saxonici et qua luculenta, in qua multa ingesta ex m.s. cod. Cantabrigiensi qua non omnibus, nō doctis quidem satis nota. Sonat nec subitanea aliqua morte decesserit, nec morbo adeo graui oppressus est, quin ad vltimum vsq; spiritū de se multa sperarint amici, adeoq; sibi valde visus est, vt nec filios, nec filiam, quę haud longe aberat, accersiuerit, ita vt exhauserit illa Augusti illi plane contigerit. nec cessabo tibi Dnoq; Cameracio simul operam meam probare, etsi alij itidem tam bene animati essent ad rem literariam, modo tam modulo, promouendā; vel ad vnos doctos probosq; promerendos. ego olim posse me habui epistolam autographam Thomæ Ramolphum, Scripta quam tam ad destinati simulac inuenta fuerit (latet enim inter tot congeries chartarum et libellorum, nec adeo facilis inuenta futura est, qd perfacete simul et impune tibi narrare possem Vrgebo insuper D. Rouse item item ad opem opemq; suam mihi locandam nunc præsertim cū iam mihi constiterit editionem nobis expectandam esse. nec aliquid audio de Bede: inquiram. D. Dowes publicorum negotiorum iam satagit, 319

319

ACADEMIA

Ita vt credam illum Saxonica sua vel amicum, vel fallem interpretem. neprimo
D. Primas vel D. Patricius Junius, ex cuius ore haec tibi scribo, apud eum prandentem,
imitati scilicet, vt libros aliquot vet. m. s. nuper emptos viderent, deq; iis iudicium
ferrent. Gratulor vtrisq. vestra historicas istas Americanas, Africanasq; similesq; Euro-
peas vobis auguror, vt posimus tandem pace vobis christiano orbi optatissima videre
seasa tui, quod ita minime futurum arbitror, nisi partibus prius potentioribus pau-
lulum depressis, qd iam forte contigit, quando scilicet ad Hispanos spectat.
Dabit etiam opera vt Galli opima vicissim spolia reportent. vix credo Epos
nostros suffragia sua parlamentaria nunc relenturos, fortean ne opus istae tam
insignes, radituq; opimos. certo ita se antehac gessimus, vt etiam nos qui ordine
omnino retinendum censemus, vix tamen misericordiam meruerint.

Det tibi deus longos vt felices annos, vitaq; studiorum tuorum optatissimos
mihiq; vt animum, sic occasionem modumq; habendum amicum semper demere-
ndi.

Dabam Thistelworthae Januarij XXVIII CIↃIↃCXLI.

Sr Owens. XXVIII Jan.
1641.

Nobilis.° Amplis.° doctiss.° q; V. D. Joh. de East Joh. Mauritius

S. P. D. Accepi hodie literas tuas XXIV febr. scriptas bene mane a Beto scilicet iam iam exiturus. De valetudine tua, tuorumq; gratum est, gratissimum vero, quicquid inter cetera amicorum literas, meas tam aveide expectare te dicis; de certe de causa, quod ab animo amicissimo, tibiq; merito devotissimo proficiscuntur, alias rerum novarum haud adeo gravide. Sunt enim omnia apud nos ita suspicionibus plena, ut non omnino tibi scribere audeam, quo animus mihi dictat: piculorum plena sunt omnia, literaeq; sepe in alias manus incidunt; quam quibus destinantur, periculumq; scriptoribus creant. Haud mihi placent bovis per iugulum recidere, ut dixit nescio quis antiquorum. Bortia illa multorum capitis haud ita timenda, nec ausim tibi rationes suggerere, cur non ab illa parte adeo timendum sit. In corporibus quibusdam prudentes medici, ut et ego methodum tuam sequar, respiciant magis ad ea quae ab externis causis efficiuntur, quam quae intus oriuntur: ita me fama interna ista, dissensiones scilicet civiles, plebisq; tumultus non tam terrent, quam quae foris nobis imminere videntur. Neq; Galli adeo rerum suarum satagunt, quin possint forsan, imo velint aliquod compendium ex nostris dissensionibus sibi quaerere, bello praesertim Hispanico tandem quoquo modo composito, aut induciis saltem pro tempore quibusvis imitis: neq; video primo intuitu quid possit res Gallicas fluctuantes, et tumultus popularis exoriendos melius et citius sedare, et cohibere, quam bellum aliquod externum, religionis praesertim, et partium studia animos stimulantibus. partimq; duces ponos nos praesentis quodammodo zelo ducti magis quam vera rationis status, minium timere videntur, ne non mundo satis immolet, contra papicolas classicum cani; parum politice, ut mihi quidem videtur. alio enim modo, et cautius eadem res agenda erat. Sed ego forsan hic nimium dolori animoq; nudo indulgeo, et calore quodam abreptus in eandem caecos incido, quas tanta cautela fugere studui. molitiones iste rebellium Hibernicorum non tam me movent, quin aut in aliquando melius sperare, ni nubes aliqua ab austro oriatur. Ego itidem inter tecum initi boni praesagii ab hyemis praeterita constitutione. Deus bone, quales bonae, pluviae, indeq; inundationes, frigus denique intensissimum, et quod magis interim miroris, media Januario estas nudra! amoenus vigilus dei hic est, qui nos vel sapere tandem, vel meri iubet? Det deus ut nos peccata nostra corrigamus, ut ipse iram et indignationem suam auferat. faxit. faxit. expecto Athaes, semina et avenas, imprudentium nihil moror; humoris mei omnes totum incumbat: attamen si alia aliqua facile nasci potueris, simul veniant. tibi satis bene hortum meum noti. Gratum est D. Leandrarium animum meum conando saltem dejiciendi aequi bonique consulere; tantoq; maiori debine pudore suffundar, si nihil, aliorum omnium opera et administerio destitutus, praestare possim. de libris istis quam-plurimis, et optimis Platonico pudet dicere eandem passe inveniri, nec tamen desistam quaerere. omnia prope Bibliopolia rimatus sum, nec penitus desperem, cum Bertigia eam nuper bonitatem alicubi offenderim. Vegetius fortasse aliquando occurret. Ixxiarginae illae multo variora sunt. Caninii Hollonismum ab amicis Oxoniensibus potius, cum interim errorem meum tandem agnoverim Oxonium pro Etona accipiens, tibi singulam eodem titulo Grammatica graeca nuper excusa est. rescribas an non eadem sit quam desideras, ut possim tibi eam simplicia duo comparare. De horto Farnesiano quid dicam plane nescio. Martinus Byordus

320

Nuper scripsimus, vt alias tibi dixi: credo iam etiam ipsum Lubitinæ traditum esse;
adeo non omnino domi habitat, vbi cum certe duodecies, imo forsan vigesies frustra
quæsiui: nec prorsum domi abest qui officinam curat, imitatus furium illum Catalinam
quoniam quidem ait ille, ancillulam tantum offendimus, matrem literatam vt possit
dicere, homines sumus, quæ sola verba pica psittacus more scripsi tantum didicit.
Saluebis cum tuis omnibus a me meisque quibuscunque, cognato meo non, vicino
vale amice dulcissime III Martij CIↃIↃCXLI.

3 March

1641

A Monsieur
Monsieur Joan de
Laet d'Anvuerant

a Leyden

Nobilis: Amplis: Doctiss: q; V. D. Johi de East Johes Mauritius

S.P.D. Bene est, vir amicissē quod vtraq; meas acceperis, vt qd nugas istas equi bonique consulas; melius quod nos ipse certe ad nutus tui tandiu desiderati iam tandem beati. o nos felices, quibus dabiturus q; breui conspectu tuo gratiss: vsurum frui, alloquio vt commorsationeq; creari. nec desso interim hebdomadas, horas que longas enumerare dum grata superuenerit hora. porro libri to recordari cum venturus sis particulæ istius literarum Dni Boswelli ad te, q hanc a rarit, as q think to communicate to you towards Mr Norris his storie of Sr John Hawkwood, wch q will tell you or send you, when brought to certainty vt spes; memineris, credo, verborum, quæ ipsissima sunt vt retuli, ne pareas, quæso, modesto illi aurem vellere. vide iam, sodes, immodestiam, imprudentiam q; meam, qui etiam in rebus leuiculis, nullius que fere momenti non desso te subinde interturbare, quorsum hæc? ais, audi, ita se res habet. vxor mea sepe perpendens quantis me etiam semptieijs mendicitatis que affecerit, frontem etiam ipsa obduxit adeo, vt non verearer etiam aliquantulum molestiæ tibi creare. sunt hic libelluli quæ aliquot vernaculi vere aurei, quos valde vellet compactos more isto vestro elegantiss: charta pergamena, angelis deauratis, eo modo quo libros Geographicos Mercatoris, Ortelij, Bertij solent Bibliopegi vestri adornare. erat etiam penes nos charta pergamena coloribus aliquot tincta viridi scilt, rubro, cæruleo &c. quæ varietatis gratia admodum nobis adlubescent. ecce tibi vna cum hisce literis mitto etiam libellos istos. vt si tibi ad manu sint conclusæ aliquot, non dico mutuis nodis, sed imi vt infimi subsellij, possos, vt tanti sit, amorem filiæ meæ tibi æternum conciliare. nihil hic fere rerum agitur, ita sumus omnes in vinam Locum venturi animati, vt cæteris omnibus reip. grauioribus negotijs relictis fere vt insuper habitis huic vni rei intendatur. sex iam dies insumpti, vix totidem accusatio nis articuli expediti sunt (quantula summa ad nonaginta 28!) in ipsa aula Westmonasteriensi pegma construxere, rex ipse, regina, totumq; gynæceum ne vnicum equidem diem abfuerunt, etiam palam fenestris apertis, sed hæc dicam coram cum venturis, vt liberius agamus, interim det tibi Deus salutem firmam vberem, nauigationem properam, iter felix faustumque, cæteraque omnia etiam supra vota. vale amice incundissime vt desideratissime

Thistelworthæ 29 Martij CIↃIↃCXLI

322

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant

a Leyden ./.

Nobilissº. Amplissqꝫ Viro D. Johi de Last Joh. Mauritius 27

S.P.D. Anide litteras tuas, amica optima, iamdiu exspecto, vt possim mihimet, tibiqꝫ de felici itinere tuo, exoptatoqꝫ ad tuos reditu gratulari: nec possum interim committere, tam opportunum nuncium nactus, quin te hisce paucis verbis compellem. Vxor est Dni Vianen Vltrajectini, qui tamen hic sedem fixit apud nos, quamqꝫ forsan mecum aliquoties in aula Westmonasteriensi vidisti, virum probum amicissimumqꝫ colueborrimum, ꝙd quod amicitiæ nostræ initium olim dedit, præter animi candorem, inter primos Floræ mystas. Intra mensem forsan reditura est, quod subinde noto, vt præsto sint interim litteræ tuæ. Salutamus te ego, vxor, vicinusqꝫ ille meus, quem nosti, quinqꝫ te vnice amat, vt solent probi probos. reliquum est vt Deum O.M. precemur, precemurq vt te cum tuis omnibus salvum, sospitem felicemqꝫ diu nobis conservet.

Thistleworthæ xxxº. Sept. CIↃIↃCXLI.

323

1641

20 Septemb:

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant

a Leyden. /.

Nobiliss. Ampliss. Doctiss. q. V. D. Joh. de Laet Joh. Mauritius

S.P.D. Priores tuas 3° Oct. scriptas accepi 9° Novembr. postquam liberos meos posteriores filio tuo tibi transmittendas dedissem. gratulor tibi tam fausturn reditum, tuorumq. omnium salutem. Quæ apud nos post discessum tuum gesta sunt, satis prolixe & verbose persecisti: & quæ omisi, vel saltem haud satis explanavi, supplebunt libelluli aliquot, quos una cum liberis meis, & capsula plantarum spero te accepisse. non omittam amicos de animo tuo bonoque & officio certiores facere. inter quos D. de Voys, unus e pago Vorstiensi rediit, nescio, an sana abiturus sum, quid illi commiserit, sed valde cupio, ut quoquo modo illum demereri studeas: est enim vir, & qui tui similes, antiquarum rerum studiosos in multis rebus adiuvare possit. de inducijs, tacit Deus & omnia in comodum vestrum, totiusq. rep. Xpiana cedant feliciter, precorq. infidam audiat. ignoscas nunc senem, si placet, brevitati harum literarum, quæ solent potius prolixitate laborare. in causa sunt oculi, qui distillatione quadam nunc valde mihi molesti, officium suum male mihi præstant: idcirco etiam omissi catalogum librorum meorum historicorum exscribere. ut in negotijs plerumq. sic ego nunc nihil agendo plane obmutui; itaq. otio difflueo, cum nec legere, nec scribere licuit, ut modo magno malo nunc tandem experiar otio nihil negotio-sius esse. simulac molliuscula fuerit, officio non deero. si meam hanc egressus, tradam catalogum amanuensi cuidam transcribendum: rescribas modo. primum tuis expecto. ut aliquid adjicias de rep. vestra literaria. audio intelligere, quid agant, quid moliantur literati vestri; an valeat D. Heinsius, an redierit D. Salmasius; quid etiam parant Elzevirij vestri, aliqui Bibliopolæ in usum & comodum bonarum literarum. etiam de Academiola vestra Amstelodamensi aliquid audire haud ingratum erit. vale feliciter vir amicissime, domumq. tuam cum tuis salvum, sospitem, feliciterq. tibi conservet, salutant te mei omnes, cognatus insuper, vicinusq.

Fellsworthiæ XIII Novembris CIↃIↃCXLI

ACADEMIA LEIDENSIS

324

A Monsiour
Monsiour Joan de Laet
domourant a
Leyden -/-

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. V. D. Joñi de Last Scholæ Mauritius

S. P. D. Agnoui iam olim candorem & modestiam tuam, sed lubricum iter incedis, alibi nam prouinciam quasi inuadens, vndeque subinde ne ansa aliqua malevolis detur institutum tuum calumniandi; maiore ergo cautione opus est in toto negotio. De prudentia tua nullo modo diffido, tantum metuo ne illam in me desideres, vitioque mihi vertas quod ausus sim te meum saltem verbo admonere; sed ego tuto tibi iurare possum, quæ scripsi omnia ex more amare in me tuo processisse. Sine vlla me tenuissima equidem diffidentia specie: ego etiam arbitratus sum amicitiam saltem politicam tibi cum D. Grotio tanquam populari, viroque docto intercessisse. Scripta enim nupera nondum ad nos pervenere; Diatribam illam de origine gentium Americanarum sepe penes vehitatorum quæsiui, sed frustra, illi enim opus omnino ignotum. inter arma quid opus est libris supellectile Musarum, nec solent mercatores, quibus omnia ad quæstum, Cynosuram scilicet suam, dirigunter, nisi in merces vendibiles nummos suos erogent: ex Gallia tamen nuperrime tomos 3. & 4 Scriptorum Hist. Francica ex editione Francisci Andree filij du Chesne, qui proximam hanc patris defuncti sustinuit, attulerunt; vbi aliquam multi historici m. s. lucem iam primum dati sunt: nec ego sane mihi temperaui, in hisce nostris tenebris, quin subito mihi comparandum. ita est certe. Primus iam dudum Oxonij est, tomumque nuper a Domo optimatum scripto obtinuit thesaurum illum suum librarium illuc transferendi, quod etiam factum est, ibique fortean in illo otio literario Epistolas vitas Ignatij absoluet, prælo committet. Accepimus Hisp. vos denuo de pace sollicitare, idque conditionibus valde honestis; sed credo vos adeo Gallis fœdere deuinctos, vt haud facile factu sit, nisi intercedente pace aliqua generali inter vtrasque gentes. fernnt etiam in Gallia non omnia eodem ordine, quo olim sub Card. Richelio procedere, absolute iam fratre regis, aliquotque nobilium proscriptorum in gratiam pristinam receptis: sed vos omnia melius & certius. Ego hic Londini dego inter armorum tympanorumque strepitus: non audeo, aut saltem minime libet suburbanum meum intermisere, adeo regnant protervi & dominantur in domibus nostris milites parliamentarij disciplina militari plane nulla. nosti illud prophetæ Reliquum eruca comedit locusta, & reliquum locusta comedit mololontha, & reliquum mololontha comedit bruchus. D. Samuel Sacuil neri agit penes nos optimum suum Baronissam de Beauchamps in agro Wiltoniensi, aut saltem in Wallia. D. Soldanus, vt solet, Londini in ædibus Comitissæ Cantij moratur, quem sæpius inuiso, homo enim adulto raro foras egreditur, adeo frigido haud ausus se committere.

325

Et D. Herbertus in ædibus suis Westmonasteriensibus. reliqui fere dispersi hic illic biuunt saluti Votio suo consulentes. D. Johnsonius strenue pergit in Herbario plantarum indigenarum, sed operose tarde progrediuntur. Absoluit iam tandem frater, quod mihi mandasti; satis periculosa febri laboranit, quod in causa fuit, quod tam diu expectationem tuam moratus sumus. iam pene convaluit, ordinis Franciscanorum Recollectorum diuinis contra febres, secundum placita Asclepiadarum valde prevalentibus. Usque, preter ordinis instituta, quibus astrictus est, voluntariam paupertatem, aliqua multa sunt, que ipsum ægritudini damnant, amici plane nulli, vt inter ignotos, dispendia captiuitatis, custodum dominique rapacitas, quæ omnia miserrima inopia oppresso haud facile est conquirere: certe, nisi hæc mihi provincia incubuisset dum subinde impendi, periisset funditus. Sed non vltra te morabor: Salutamus te omnes noi. Deus O. M. det tibi omnia quibus vere bono opus est.

Londini XVI Januarij CIↃIↃCXLII

Nobilissº Amplissº Doctissº q V. D. Joh. de Laet Johns Mauritius

30

S.P.D. Accepi nuper, Cl. V. pyridem grandiusculam seminibus conchulisq refertam, absq ullis literis, dum paucula interioris diebus, illas, quas XXIIII Martij scripsisti, quibus nihil gratius est, quam de tua, horum, salute audire. Iure deinde tantum episcopi rei sunt, si nunquam qui protestationem quandam interposuerunt de nullitate huiusce parliamenti, cui nec Londinensis, nec amicus Doctor Ricestrensis subscripsere, presentes licet; reliqui aliquot viri absentes naufragium hoc commune suaserunt. horret animus in mentionem ritus Scoti Germanici; nec immerito horror, ne huc etiam transferatur aliquando flagellum illud iræ divinæ. certe peccata nostra eadem sunt, nec nos magis a Numine tuti sumus. de iconibus gratum est, vix modum excedere potis es. de magnitudine iubeo te securum esse, nam haud difficile erit Licet multo diversas in unum librum satis comode compingere. etiam quæ non satis tibi arridunt, ut est illa Homeri, haud ingrata condiunt, dum molliores saltem numeri pariant. de tua haud refert quæ velis tabulæ tibi pre modestia tua videris, sed quantus et qualis intus et in cute, nobis amicis bene sis. vellem sane ut tantum tibi temporis a studijs aliisq negotijs domesticis subtrahas, ut possimus te hic vivis coloribus depictum cernere. sunt tibi satis etiam Lugduni vestra pictores egregij, ut tibi haud multum in cameo sit futurum, nec ego importune moror. vide quam importunus sim, musæum denique meum tibi dapsilis de causa desiderat, vel ut amicum tuorum fidum; vel ut virum doctum probum, ne sis igitur minium modestus. non possum certe nisi valde ingratus tui non meminisse. de Isaspero Martinum Anglum, ut res nunc sunt, semi mundum, restat igitur ut cum literis tandem compellem, ut scias an exemplar alterum Tobiæ Aldini penes dum Donato sit: dabo certe serio operam, ne frustra sis. de Tradescantio cassa spes est, non omnino patrissat, nec testiculi vona bella paterni &c. de Luca eadem spes est, communi omnes nostros qui talibus plantis exoticis delectantur, Tradescantium, Vidua Tuggii, cognatum Barrellum, nec possum aliquam pro hic comparare, ut ratissime florent, etiam quæ pre etate possent. an bellam aliam plantam desideratis, nec ego satis memini, hoc certe scio, me filio tuo copiose respondisse ad omnia, quas libras credo iam audivit, accepisse. ita enim mones. porge, porge fortiter in Glossario tuo, ut possimus tandem typis excusum videre. titulus iste Julij Cæs. Capacci sicut mihi facit, quid enim commune descriptioni cum historia. ni Baronius grave esset, voluptati mihi foret, ut breviariam saltem ordinem vitæ privatæ et interioris Ducis Finlandiæ usq ad vicesimum sextum huius seculi annum mihi describeret. viginti aut duodecim saltem lineis. reliqua diu vivit facile mihi suppeditabunt libri aliquot idiomata Lat. Ital. Gallica excusi, quæ penes me sunt, il Comentario nuovo della guerra della Magna del Conte Mariolino Bisaccione, le Mercure françois, Itinerarium Germ. Rho. Carmen Elegiacum Historicum Germ., Endradi Wassenbergij Embricensis Comentarij de bello Germ. etc, Petrus Bapt. Burgus Gonsonij de bello Suevico, le Soldat Suedois, Laurea Austriaca Julij Belli, Itinerario o Compendio della guerra di Germ. di Bernardo Lindi Sargente Maggiore, i movimenti d'arme successi in Italia dal Duca di Feltro Capitano, Germania Sacra restaurata Caroli Caraffa dal anno 1613 fino al 1634, Nuncij Apostolici, Historia della guerra del Conte Galeazzo Gualdo Priorato dal anno 1630 fino al 1639. hanc forte tibi molestiam ereani non ob alium finem quam ut mei memineris, vbicunq, forte fortuna incideris in aliquem authorem qui hanc historiam vel saltem obiter tractaverit. aliud quo nos forte adiuvare possit Illustriss. Baro, vide omnes fere autores diligenter de autore mortis Wallenstenij, Mercurius francicus facta tribuit Cantucioni cuidam, Doberok nominis, Hibernus Donerduxio tribuno Hiberno, Wassenbergius alter meus quis Butlero tribuno Hiberno. Boconingius est sa[ge]

326

Hic subtenuis quidam rumor in Hiberniam res haud adeo prospere cesserunt, neq tamen portus omnino in rebellium manu sunt, neq qui sunt, nunciorum aliquot nostrorum obnoxij fore sunt, ita vt haud difficile recipi possint. oramus Dnm D. N. Iesum vt tibi satisfiat, cum redierit Eboraco vbi se contulit festi Georgiani celebrandi gratia. disquisitio illa de traiectione hominum brutorum in orbem altorum valde mihi allubescit. vide Sodes, annon Ios. a Costa rem illam altigerit, boni nomen fortasse meminis perfunctorie. cui vero provincia illa magis conuenit quam Theol. Scholasticis? qui Hexamdron scripsere, modernis scilicet quibus solis orbis illa innotuit? non omisisset certe Tostatus, si illo seculo aut Ioinuille vixisset. credo porro rem totam tractasse de quaestionibus Quodlibeticis Hadriani sexti percunctabor D. Baronem an illas desiderat. iam vero accepi alteras has III Aprilis scriptas, quibus postea subijt nec cogitabo vnde hic tam bene de rebus nostris omnia, certe haud ita prospera nobis augurari videntur, rogo de rerum ordinibus disconsibus. de seminio Locus bene nimis vidi, nec pro pudore negare iustinebit, tamen, ego haud dubito quin facile mihi sit siliquas aliquot cadentes a terra colligere, cum ego hortum inissem. reputtam iam rursus qd in limine tam huius epistolę dixi, in rebus comparandis vix posse eo modum excedere, nec deerit nobis ratio mobe licat diuersas facile in vnum corpus compingendi, porro igitur audebo de me bene merendi, nec de nimis omnino desperare, quos filio tuo subito restituam, simulac faciendi recipere debebunt in negotio illo D. Camerarij nec vobis, nec mihimet ipsi satisfacio hilum, vndique deseror, nec vllus amicorum manum vnctri praestat. quantum tamen potero, ingenue praestabo Salutabis a me meos, et caeteros amicos

XVIII Aprilis CIↃIↃCXLII

Offendi iam tandem Martinum bene mane vino somnoq semisepultum negat se habere aliud exemplar Horti Farnesiani. Epistola Ignatij vna cum notis Primatis Armachani vltimam manum subiere, sed exspectant epistolam Polycarpi de nescio quam aliam alterius scriptoris Episcopi ami. haec habui a D. Patricio Iunio, qui etiam tibi salutem multam impertit

A Monsieur
Monsieur Joan de Last
demeurant a

Leiden

ACADEMIA LUGDUNO BATAVINA

18 Aprile

1642

Nobiliss. Amplissq. Doctiss.q v.D. Joh. de Last Joh. Mauritius
S.P.D. Hac ipsa vigilia Pentecostes accepi literas tuas XXVIII Maij scriptas, quibus certior factus de tua salute tantum gaudij sum, quantum dolor fatum inopinum, nimisq. acerbum filiarum tuarum maiorum natu. Vere olim dictum, hominem totis mori, quotidie amittit suos. quid igitur, an luctui & mœrori penitus succumbendum nobis est? dixit olim nescio quis philosophus, audito obitu filiorum, scio me genuisse mortales. nobis tamen altius consolatio petenda est, a providentia nempe divina, qua suaviter omnia disponuntur, quæ nobis primo intuitu acerbissima videntur sæpe in melius cedere. utcunq. nobis certe vel invitis cedendum est, trahi decet, magisq. nos vult, duci gaudemus. fiat voluntas tua, domine, sæpissime ita oramus, quotidie nos, nostrosq. deo commendamus ancipitia est interim mens, cogitatio a curis hisce, & ægritudinibus domesticis ad res vestras publicas, ubi omnia pene supra vota fluunt, cum nos hic sola futuri cogitatio pene enecat. sententiam iam fere mutavi, adeo omnia bellum civile minitari videntur. mutant optimates, quorum maxima forme pars Londino relicto ad regem se contulerit, non ita populus Parlamento magis redundantes. nemo interceptit, nec ea fere pars nostra fuit. nosti illud physicorum oculum nullo omnino colore privatum esse oportere, ut singulos excipere iste, & distinguere possit. hæc igitur plerunq. a vicinis suscipiuntur, quorum Gallus, Hispanusq., præterquam quod nobis haud satis probantur, ob religionis diversitatem, etiam sanum quid satagunt. restant Veneti, Venetumq. Belgium, quos sæpe miratus sum, valdeq. stomachatus, non antea sæpe interposuisse. augur bonus est, quod nunc tandem legatio extra ordinem a vestra rep. huc ad nos idcirco decernatur. det deus ne etiam vos sitis regi suspectiores, ob istam vestram democratiam, tanquam status monarchici planè osores. Accepi una cum literis huis orationem & carmina aliquot Barlæi, omnesq. icones, filioq. tuo pecuniam remisi. reliquas Antverpienses expecto. de tua nondum mihi plane satisfacis: spero te tandem manus daturum. vellem tamen egregium aliquem artificem. Hamonnamus ille vester, qui me olim cum filio natu maximo una tabula pinxit, inventis hujusce artis peritissimus Hagæ Comitis nunc degit, quem scio, invidiæ causa, totam artis perfectionem, ultimumq. conatum in opus istud libenter infumpturum. tractatum istum H. Grotij nondum hic benam inquio, Bibliopolia singula rimatus sum: sed frustra fui. nil aliud restat, quod te scire opera pretium erit, non cessabo interim te tuosq. omnes Deo O.M. precibus meis commendare valde amicæ dulcissime. Dabam Thistleworthiæ XII Junii 328
MDCXLII

A Monsieur
Monsieur Jean de
Laet domourant

a Leidon. /.

12 Juny 1642.

Nobilitiss. Amplissq. Doctiss.q V.D. Johi de Laet J. Mauritius

S.P.D. Video te nondum literas meas ultimas accepisse, verum est tamen huius XXI Augusti scriptis paucula hæc respondere. ita iam mense res omnes comparatæ sunt, vt bellum civile vix tandem effugere detur, nisi deus aliquis ex machina supervenerit, vt est in veteri verbo, nobis benigne succurrat. iacta est alea, tantum est ad sanguinem, accisi aliquot militibus propre Portsmuthum; nec ulla spes pacis reliqua est, nisi si sperare possimus, regi potestatem defuturam, adeo vt exercitu destituta sanioribus consilijs tandem aliquando manus dare velit. ea nobis vti vtinq; vires suffecerint. interim cavete omnes hos accusent, quod nemo vestrum interceserit, quasi hi tumultus hos minime tangant, nec periculum vllum sit, parietem cum proximo ardet. haud diuino, quid sit, ad quod collimare videris, video; nec rem tamen plane tangis, nisi mihi velis principem vestrum benigne necessitudinis nuper inita gratia, nobis nimis iniquum, Wordinibus vestris impedimento esse, qua minus hisce litibus componendis serio intendant. Scotis forsan ames hoc incumbere, modo per res suas licuerit, non enim illi adeo tranquilla omnia sunt, quin merito dicere possimus furores hosce per totum fere orbem Epidemicos esse. ne tamen illis hactenus citra sanguinem stetit: nobis vero haud ita felicis esse conscium est, quin iam tandem post bellum istud chartaceum, ad cedes & sanguinem seria ventum sit; adeo insanimus fere omnes, si qui sani sunt, qua vix millesima pars est, alienæ tandem stultitiæ panas luere debent. Dolco sane bonum Thuani vicem, tam parentis, quam etiam suæ causæ: audio enim eum, vt decet tanti patris filium, bonas literas colere non desinere. sunt Eminentissimus illa famæ suæ grandem maculam inussit, vt dicit Paul. V Pont. Max. cum nescio ob quas leuiculas suspiciones Platinam, alios q; istius ordinis viros doctos carnificina & quæstionibus crudelissime subiecerit. Quæ a Baronio hinc inde accepimus satis apposita sunt, adeo vt nihil amplius desiderandum sit, nisi velis eum iterum interpellare de priore valetudinis vxore, quæ eum moribus haudquaquam fecerat, an certum sit, eum Baronij Moræi viduam duxisse: presbyter enim ille Hiberno in Stinoraria sua vidua duxit magni principis Hungariæ. vtri fides magis habenda? certe Baronio; sed tamen cupio, vt illud mihi fusius firmet. aliud est, quod Verdussenius quæsiuit, an Butleri, aut Gordoni, aut Bonnevaux ij, an Canturiensis Babbrook, sic enim variant autores probatissimi. Cum tot mala in nos patimur, malorum q; multo merito expectamus, non ideo studia prorsus abijcienda, sed potius ad ea, tanquam quoddam curandæ ægritudinum Lenamentum, confugiendum censeo. quantum adhuc video, non erit de archidibus istis apiferis fraudatum iri. respondent nondum tempestiue sese a terra omnes. tempus iam appropinquat altheas promissas transmittendi, &, si vna aliquot alios fructus, plantasve mittere libuerit, vide sodes, an adipisci possis arborem Iuda fl. albo, Olsandræ fl. albo, fraxinellam fl. albo, & quæ alias sint tua incommoda. restat vt Deum Optimum precemur pro nostra tuique, felicis annos multosq; salutem. Thistelworthæ 330

XXIV Aug. CIↃIↃCXLII

330

24 Aug. 1842.

Nobiliss: Ampliss: Doctiss: q; V. D. Joan de Laet Jo. Mauritius 73

S.P.D. Tam din binis meis literis respondere distulisti, vir amicissime, vt, ex illa tam diutina mora, de tua pene salute desperandum, vsq; adeo vt nullis tamen nihil satisfacere potuerim, donec filium tuum tandem conuenerim, qui mihi opportune de rebus tuis, & negotijs istis Amstelodamensibus certiorem fecit. vnde, bene est, quod omnia alia, praeter valetudinem tuam responsa tua hactenus morata sunt. nunc tandem libras tuas XVI Oct. scriptas, eo gratiores, quod adeo tardas, accepi, ex quibus perspicio vltimas meas XV Sept. cum Orchidibus apiformibus Sex nondum tibi redditas, quod sane Orchidum pecipue causa doleo. video etiam in vestra illa nostrorum non omnia satis bene procedere, & iam diu timui, ne postis hae turbarum ciuilium etiam ad vos attingerent. legatio ista tam diu dilata, nunc etiam senior indicata malorum mihi videtur nescio quid turbidi: certe haud minima pars malorum nostrorum, vt mihi equidem videtur, ad vos redundabit, neque expectandum, vt vel partibus regijs, vel parlamentarijs accedatis, sed tanquam sequestri, & arbitri honorarij inter vtrosq; pacem concilietis; sed nescio quis malus daemon omnia conturbat, eo vsq; quidem, vt nec amici, vicini, foederati, prudentes inuper, virique rectissimi rerum, quarumque interest, ne bellum hoc ciuile inter nos amplius procedat, nobis ne hilum quidem subueniant, sed undiq; deserimur nec bella spes nobis relicta est, nisi a precibus nostris, aut saltem, quod multo potius, & quod bonus omnes auderunt est, a lassitudine tandem Hollandi. bene nos nisi eros, quibus ne bene quidem sperare satis prudenter licet. opto subinde vt haec nuda quidem ista qualis Bibliotheca in tuto esset, & me, & vxore, liberis, cateraq; familia, oculisque quicquid luscumque videt Deus O. M. desolationem istam miserrimam Germaniae totius, Cliuiae, Iuliaci, Comitatus Mansfeldensis, Diocesis Monasteriensis, Coloniensis, totiusq; Westphaliae, tractusq; vndiq; Rheni Moguntinensis in Hispania, quam adeo graphice describis, videor mihi iam iam hic in partibus nostris sentire. fecit deus, vt vel non omnino deuniat, vel saltem nos secundo sinus. Vogelium de re veterinaria edit. Basiliensis, & Cordaum de vniuersali stirpium historia tibi supposui mus, filiusq; tuus indicauit inquirens, an forte tibi futuri sint, cum forsan alium tibi iamdudum comparaueris; ad vnicum tuum nutum filio tuo tradentur, tibi transmittendi. Ornithogrea nondum sese obtulerunt, nec cessabo tamen vbique exquirere, donec inuenero. me de historicis rerum Italicarum despero, nisi tandem aliquando fidem & diligentiam meam tibi praestare possem. Catalogum tuum meum semper fore vt distincte rite possim, quinam sint, quos iamdudum possides. Ciceronis opera ab Elzevirijs excusa haud ingrate erunt, grauiora tamen multo futura charactere aliquanto grandiori. iconum amisse expecto. Verum est de ordine Episcopali stirpium excisa, quantum fando ad ordines spectat, nondum enim legi: isti amisit Rex: vere proximum est, nos Scotis accensemur, adeo in

331

vtraq; fortuna dominantibus, qui in omnibus Scotizant. nec magnae molis erit antiquum morem abijcere, sed nouum induere. hoc opus, hic labor erit. Deus bonus hoc nobis procuret, amicosq; omnes, amplissimum virum amicamq; candidissimam foelicem, prosperum, saluum & conseruet.

Middelburgi, XVII Octobris MDCXLII

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet
demourant
a Leyden.

15 Oct.

1642

Nobilis. Amplis. Doctiss. q. V. D. Johi de Last Mauritius

S. P. D. Gestit animus, amice carissime Literis tuis XI Sept. scriptis subito, vnico calore respon-
dere. Vetus & verum verbum est, facile sperare homines, quae valde volunt, ego
sane pacem etiam quamlibet, inter eos scilicet, quantum possum maxime opto &
expeto, nec dubito tamen omnino sperare fore desperationem possem, ad eo indies nobis
deteriora obtruduntur. turma aliquot equitum sub auspicijs Marchionis Hartfordiæ
propè Shorburnæ castrum Comitis Bristolij, quod contra Parlamentarios tutatur, a
Comite Bedfordiæ profligata sunt, capis 38 plus minus, inter quos aliquot, & audio
viri insignes, abreptis etiam fermè totidem captinis: & (proh dolor) mirito timemus
ne haec omnia nihil aliud sint quam gradus & arra futurorum; nec nitorem spe
omni plane destituimur, dogs fortean magis misori, quia haec quali quali spe
pacis erecti & infirmi hujusce belli intestini tam capti, & quae talia consequuntur
motu abiecti & tantum non exanimatis fluctuat animus, quem alias constantibus
exemplis, vt dixit olim Thrasea moriturus, firmare conaremur, & praeceptis pla-
citisq. sapientiae ex purioribus christianae philosophiae fontibus haustis stabilire &
corroborare. Grata sunt quae nobis, ex epistolis hinc inde tibi missis, exscribere
non omittis; adeo omnium rerum nostrarum satagimus tam diu, portubus insuper
plerumq. obsessis & obstructis, vt vix, ac nobis quidem, ad nos perveniant, quae
in proxima nobis Gallia agitantur. de Lusitano sane rem miram narras, nuper
Pontifices Rom. non ausi sunt contra Hispanum mutire, nec regibus sane legitimis
contra eundem supponire, multo minus huic Braganzino, qui, meo quidem
iudicio, iure haud satis liquido niti videtur, cum sit Parmensis proculdubio
haeres ishiæ regni legitimus: minime mihi placet Gallos finibras suas etiam
dilatare, capto nuper Perpiniano, & nunc denuum Sedano accessere. quantum
retro Romæ, vt olim, nunc etiam limes Galliæ statuatur, Alpes & Pyrenæos, non etiam
tes, vt vides, excessere, nec bella sane spes reliquo orbi christiano, nisi, vt
inquit ille tuus amicus, mortuo bos regi, bos lardi [illegible]. Credo Austriacos satis
focaros fore ab Turcis, ita enim mihi constat ex oris D. Paulo Pindar
Constantinopoli scriptis, quas mihi nuperrime legendas exhibuit. Moisseum
illum portae interpretem vidisti, rogo te, si modo Parisijs prostat, vt etiam mihi
exemplar comparare velles. icon tua mihi perquam grata, nec tamen inex-
pectata supervenit. ni fallant amici, quibus tamen omnino credendum
dum manet lex amicitiae, non debuerunt tibi una cum tuis ad me
literis Orchides aliquot apisferae, quas mones, quamprimum
accepris, vt sine mora terrae committas: ferunt enim non
diu extra terram aetatem prorogare. Salutamus te animitus
& ex corde ipso, tuos, mei omnes, nec non cognatus, vicinusq.
amici domiq. omnes.

Thistelwortha datum XV Sept. CIↃIↃCXLII

332

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet

demeurant
a Leiden

15 Septembre 1642

Nobiliss°. Amplissᵒ. Doctissᵒ. q V.D. Jo. de Laet

Joh. Mauritius

S.P.D. Postquam literas tuas posteriores XVI Octobris ad te dederim, occurrit mihi aliud, in quo opera tua perquam libenter vti volim. circumsidemur undiq; hic militibus, nec possum tamen mihi temperare, quin subinde Londinum commeare mihi necesse aut saltem voluptas sit; id quod olim ecinit Lucanus, Ensis habet vires, et gens quicunq; virorum est bella gerit gladijs, hoc eius haud penitus vorum est: arripuimus iamnunc Jouis arma, et igne puro puto vbiq; pugnatur; nec facile hic prestant tormenta illa manualia, qualia equites cataphracti vestri gerunt, nobis horsemens pistolls with firelocks dicta. hoc igitur tuo opere te oratum volim, vt mihi quamprimum comparas paria duo istorum tormentulorum que ex phippijs subnaui solent, optime omnino fabricę et notioris note, quorum pretium filio tuo statim refundam. vix hic inueniuntur, idq; imani pretio. ego aliquot, mihi olim hisce primis motibus ne prorsus inermis essem, comparaui, alterius generis, que nobis muskets dicuntur, quorum singula mihi XXX solidis nostratibus constitere, quotannis vestris forsan [illegible] constabit. Quantum pretio excedunt? Credo te subinde itagam contitare, vbi forsan meliora prostant. tu mutuis omnia nosti, cuius arbitrio hoc, aliaq; omnia mea relinquo. Deus te mihi conseruet, amicæ dulcissᵉ sanum, hospitem, fœlicem, cum tota familia quam diutissime.

333

Stelsoorthæ datum XX Octobris CIↃIↃCXLII

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet
domourant a
Leiden. 1.

26 oct.

1642.

11 3
39 1. 13
39. 13
27
61. 13

13 3
36 1. 16

Nobiliss. Ampliss. Doctiss. q; V. D. Johi de Laet J. Mauritius 16

S.P.D. Literas tuas XVI Nouembris scriptis tantispor respondere distuli, vt possim interim de nomenclatura illa numerorum humani corporis lingua Hibernica tibi plene satisfacere. commoni multos Hibernos (est enim vxor mea, vt nosti, ex illa gente oriunda, ita vt multi continuo ad nos diuersorium domum nostram se conferant) quorum plerique linguam prorsus ignorant, adeo altas radices lingua Anglicana etiam in insula illa egerit, vt qui calleant, vix ac ne vix quidem grammatice, orthographice illam scribunt. occurrit mihi tandem vir sane doctus ex ord. Minorum, qui in arce Flebensi (the fleete) captiuus detinetur, quique mihi perquam luculenta satisfecit, tribus q; columnis, vt vocant, rem totam tibi peractam dedit. vocabula Hibernica characteribus illis proprio exaratis, quod non multum abludit a Saxonico, cuius tu sane, pra omnibus aliis, facile peritissimus es. nonnullis tamen in aliquibus titubaret, exoraui fratrem, vt singula vocabula Hibernica etiam Latinis elegantissimis, quantum potis erat, describeret. columna tertia continet vocabula Latina vel Anglica singulis Hibernicis respondentia, eadem q; explanantia. credo me nunquam felicioris successu tibi ingeniisse. Obdurauit fere animus ad nostras calamitates dicam an insanias; neq; tamen tantum mihi philosophici roboris est, vt acerbam cicatricem fere obductam commemorando nimis vrgere. tota fere rabies egenorum & furiosorum militum in nostram Estilworthiam inualuit. ego bona tempestatem festinans cum tota familia, & Libraria praecipua, reliquaq; fere omni supellectile Londini fui. Dum ibi pace agebatur, vt magis securi essemus, rex cum toto exercitu die Saturni, qui erat 12 Nouembris Londinum versus mouit, densissima nebula solem obtegente; sed occurrentibus forte fortuna manipulis aliquot militum parlamentariorum in pago nostri Limitibus proxo Brentford dam remora aliqua iis obiecta est in illis angustijs, vbi tandem regijs vtpote contra paucissimos praecurrentibus vsq; ad Turnham Green proxo Chiswick IV mill. pass. Lond. distante, tandem pernoctarunt, vbi totus exercitus Com. Essexij castrametabatur. sequenti die solis vbi ad manus ventum erat, XVIII tormentis maioribus explosis ex parte parlamentariorum, ingentiq; inde strage secuta, rex cum suis omnibus discessit, nemine insequente, Thamesiq; ad Kingston transmisso Otolandiam petiit, inde Rodingam tandemq; Oxoniam. sed manum de tabula. Deus vos omnesq; nos ab hisce malis conseruet. Salutem ab vxore, nobisq; omnibus

Londini XXIII Nouembris CIↃIↃCXLII

334

A Monsiour
Monsiour Joan de Laet
domourant
a Leiden./.

24 Nov. 8

1642

Nobiliss°. Amplissq. doctiss°. q. v. D. Joh. de Laet J. Mauritius

S. P. D. Gaudeo diligentiam, & studium meum in mandatis tuis procurandis tibi probari; & tandem intelligo te diatribam de origine gentium Americanarum prelo parare, in qua eadem sparta ornanda de-sudavit nuper popularis vester doctiss. Grotius; unde non possum mihi temperare, quin aurem tibi vellam, monendo, ne idem vobis eveniat, quod Homero nup., Salmasioq. video etiam in ista re plane dissentiri, unde cautius tibi pedendum est, & caudendum, ut ne minima quidem umbra amaritudinis in toto tractatu appareat. Gratis novi olim indicium, & candore tuo, ita ut, si D. Grotio eadem fandi mens sit, hocce meo consilio nihil certe opus esset. Utcunq. spero te mihi veniam daturum, & amori in te meo hanc meam καλυκροσσιο-συνην condonaturum: scio enim quam haec via tibi molius & copiosius domi nascuntur. De rebus nostris, quantum ego hactenus video, aut augurari valeo, timere quem spare multo plenius est. articuli quos memoras, nondum maturuerunt, nec fortean adeo crudi futuri sunt, si modo Regii. (De ipso enim, cujus fandem utrinque agitur, melius (puto) ad pacem haud iniqua inclinandum: a prudentioribus enim quid non condonabitur in calamitati publicae & populi saluti, quae olim suprema lex? responsum regis nondum expectari potest, cum articuli isti adhuc haerent penes Optimates, nec ad Domum Communem relati sunt. si una essemus foci & fini arbitro, possem tibi facile totum fili horum tumultuum retexere, causasq. & principia intrinseca nostrarum miseriarum tibi ante oculos ponere. Nihil audio altera de Leopoldi & Ferdinandi Austriacorum dominii captivitate, ut litterae tuae priores mihi insinuarunt: credo nos duas istic tarandos incolumes; nec Austriacos video adeo prostratos esse, quin vires tanquam Anthaeus alter, cito restauraturi sint. miserrima fama confectato foedere habuisse doloris: veteris & sacra pagina, totus mundus in maligno positus est, adeo insanit iam tota fere Europa, nos etiam bellis plus-quam civilibus. Det deus vobis sanniora capita, ne in eadem mala tandem aliquando incurratis. salutibus & meis omnibus

Londini XVIII Decembris CIↃIↃCXLII.

335

A Monsieur
Monsieur Joan de
Laet demourant

a Leidon. /.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V.D. Johi de Laet

Johes Mauritius

S.P.D. Valde solicitus sum de tua, tuorumve salute, quod nihil
ràmchiùs abs te literarum accesserim. Libenter sane credidem negotia
ista Societatis Occidentalis, quæ iam humeris tuis incumbunt, im-
pedimento aliquantulum tibi fuisse, quo minus literis meis vltimis non-
dum respondisti, vel saltem ipsas illas vtriq; nostrum pijsse, aut forsan
tibi haud ita gratas fuisse, qd nihil rerum, quæ hic aguntur in-
terserere iucunda augúe sim. Vidi nuper D. Douzam, in cuius ad te
literis non eodem sit modo de suspicionibus circa scribi de deuinciri
passeam, quin omnia forme quæ hic geruntur tibi pscribat: sed cui
non finimus eiusdem corporis homines, non eadem nobis rabies est. Ego
aliquotiès nimis prope ad fumi ignem, ex more animi candore, aliqua-
tenus q; lingua libertate (non omnis istorum hominum sum, de quibus
Siracides sic loquitur: in corde autem sapientum est os ipsorum)
unde fortean plus quam par est vehementer tuendo. nec vereor, si
quæ sunt alia, omnia potius admittere, quam de vestri, tuo erga me amore
aliquid simistri suspicari. de pace hic, animisq; tandem vtriq; nimium
quantum exacerbatis concitandis (nosti illud Senece, quanta rabies ori-
tur, vbi supra modum odia creuerunt?) quid agant Galli, quidnam vel
Legati vestri, vel tandem Scoti acturi sint, iuxta nouimus. pacem
certe desideramus omnes, nisi forte militiam proferri, de quibus
nulla omnino nisi rebus turbatis spes est. attamen, vt mine res sunt,
ego sane non plane despero. Scoti, vt mihi equidem videtur, pacem
non penitus spretum ibunt: nostriq; Batauogi fere omnes ita
animati sunt, vt nihil facile negaturi sint, quod illis alluberet.
unde pacem forsan aliquam, regi, suisq; maximam partem satis
proinis, dolorem et exasperationem nobis tandem aliquando dabunt.
Exijt nuper in dias hominis oras libellus vernaculus elegantissimus
nescio cuius M.D. non tamen huius Collegij Londinensis, sed qui mei degit
Ipswici, vt memini, vel saltem Norwici, et nomen Browne. in hunc
librum statim diatribam sub titulo Observationum emisit ex isto suo
carcere Southwarciensi propè ripam Tamesis D. Kemelmus Digbeius
quos vtrosq; tibi nunc mitto. ea quia videor te comparatione linguarum
exoticarum delectari simul etiam mitto alium de lingua, moribus
ritibusq; aliquot Americanorum, qui tractum illum incolunt qui nobis
Noua Anglia dicitur. vix illum tibi comparare potui, cum ita mi-
ser, vt vides, compactum: author enim plurosq; tibi suis impensis ex-
cudi voluit, vt eos in nouum istum mundum transmitteret. accedit
etiam [illegible] una cum hisce meis literis ad te D. Parkinsoni optimi senis,
nescio quid abs te postulat, tute videris. saluta mihi nomine filium
meum una cum vxore. Deus O.M. te tuosq; omnes diu seruet. 336

Londini xii Febr. 1633

336

1643

12 februarij

A Monsieur

Monsieur Jean de

Laet domourant

a Leiden. 1.

Nobilissº Amplissº Doctissº q3 V. D. Joh. de Laet J. Mauritius

S.P.D. Dudi ad te nuperrime literas; quibus vix tandem D. Cruzonio traditis reddita sunt mihi tua xv Februarij scripta, ex quibus, preter quam quod cognoverim de tua salute, quod mihi nunquam non gratum, et de qua etiam pene desperaram, ob diutinum tuum silentium, vidi vtrasq; nostras interceptas esse. de tuis sane doleo, meas autem perijsse parum refert, nisi ne in alienas manus perenerint, vt periculum postea mihi crearent. quæ res sane mihi scripturienti sat ab aure vellit, vt cautius in dictam, quotiès aliquid chartis n- daturus sum, singula verba librando, ponderandoq;, ne latear aliquid, quod in deteriorem partem pervorti et detorqueri possit. notauit olim Londa, vt nosti, voces aliquot quandoq; excidere peregrinum redituras. non equidem miror pauca ad te sinceræ de rebus nostris adferri; adeo inualuit, vigetq; quotidie partium studium, quo veritas inficitur, nec, vt verius dicam, plane interficitur. at qui de rebus hisce recte iudicaturus est, oportet vt sit a partium studio omnino immunis, quis, plane nemo. nosti illud philosophorum de organis sensuum &c. Sunt aliqui forsan inter nos, qui neutri parti ita addicti sunt, quin veram veritati magis litandum iudicent; sed vix tales se profiteri audent, adeo vtrisq; inuisi sunt. illud solemis omnibus hic arridet; præ quo ille alter plane sordet, qui pactam profitebatur, se pro suis habiturum, qui contra se in acie haud stetterint. vt res nunc sunt, haud omnino despero. Legati vestri diutius Oxonij hæserunt, quo maior nobis spes est, aliquid inde boni nobis extundi posse, sint nunc omnia etiam pene nos sinceri, nec plus prænalebat ratio illa status, quam vocant, quam vera inficeatq; virtus et religio. omnia certe, quantum ego perspicere possum, illis valde opportuna futura sunt. a Scotis enim aliqd boni expectandi multa mihi causa sunt. plebs etiam omnis maximo pere pacem amplectatur, nec ab ea regij, vt verisimile est, abhorrent; victoriam enim vix sani sperare vnquam possunt, præsertim vt res nunc vergunt. sperabo etiam contra spem D. O. M. hanc vobis coronam reformasse, quam nuper gentium nunc potentissima deposuit, vt sibi vtrinq; gloriosi. quid enim aliud vobis restat, post tot trophæa et triumphos bellicos ab hoste potentissº. repertatos, quam vt nunc pacis arbitri de gente haud plane ingloria, vt de vobis olim bene meritæ, etiam vos iam tandem bene mereri possitis, et par pari referre? de pace certe aliquid nuper tentatum est per literas Comitis Forthi regiani copiam Ducis ad Comitem Essexia scriptas: sed nulla pars mentione facta, res frustra fuit. mussitatur etiamnum rumor quid de Comite Dorsettensi et Barone de Dunmore cum legatis vestris Londinum venturis ad pacem promouendam. Gaudeo D. Salmasium ad vos nunc tandem redisse, magis gauderem, si vobis amicis communibus contingeret amicitiam inter ipsum et D. Hoffmium, veram et infucatam redintegrare. nihil audiunt Bibliopolæ nostri de responsorio 337 Grotij, valde mihi displicet. adeo aculeatum prodijsse. alias certe vos inter vos modeste et sobrie altercari haud inutile nobis esset. aliquid enim haud dubie in ordine ad veritatem ex talibus digladiationibus resp. literaria prouenire

337

Salue amice dulcissº cum filio tuo, omnibus tuis, et nostris.

Londini xxvi Februarij cIↃIↃCxLIII

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet
demeurant a
t' gr.d inst Latijn
Leiden. 1. 3

Nobiliss. Ampliss. Doctissimoq; Viro D. Johi
de Last Johes Mauritius

S.P.D. Ego etiam, vt par pari referrem, aliquand in distuli
Literis tuis v Aprilis scriptis respondere: sed certe, vt
verum tibi fatear, non prorsus id ex vindicta pro-
cessit; alia sunt quam multa, quæ me premunt, et
inutilem plane reddunt quibuscunque humanæ
vitæ officijs: publica res agitur, quæ omnes omnino
caritates alias facile superat, adeoque præualuere
turbida, vel, vt mollius dicam, fœrnida consilia,
vt iam in manu fortunæ positum, sit an mat necne
funditus omnis hæc qualiscunque politeia a ma-
ioribus olim addo prudenter, nec sine cæde et san-
guine constituta, vel stabilita. Dum hæc scribo Rod-
dinga a Comite Essexio oppugnatur, oppidum satis
munitum, v militibus, vt credo, strenuis refertum,
Duce Arturo Astono Eq. aur. bellis Suecicis, Polonicis
vel Germanicis, a teneris unguiculis inmutrito, rei q;
militaris, si quis alius, peritissimo. Sed neque hic
sibi satisfacit fortuna mea aduersa, fatumque
malignum; alia sunt quæ mihi incumbunt, et pro-
ximius urgent, vtcunque res cesserint, si bello rabi-
osa fœmina, mihi sane, morsque vxori, liberisque infe-
licissimis tandem vel semel perendum est. in sub-
sidium belli, præter vicesimam, vt vocant, plusquam
alterum partem redituum meorum extorquent,
cetoris omnibus extra Londinum positis vix con-
tesimam contribuentibus: et quamdiu expectandum
credis, vt iniquum illud Taciti contra singulos vti-
litate publica respondeatur? nec hæc fortunarum
omnium eversio millesima pars est miseriarum,
quæ ob oculos nobis obuersantur. infelix Anglia!
felicia olim orbis christiani, asylum pacis et tran-
quillitatis, quam misere nunc distracta iaces, paucorum
hominum, an stipitum dicam, stultitia vel potius in-
sania? dolendum sane, quod plus potest, vnius et

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

Albonius hominum male feriatorum nequitiæ et inscitiæ, quam
aliorum omnium prudentiæ ac probitati. Nos banos timore-
iam defuimus; fremunt omnes ordines regni subsidium con-
tra Parlamentum omnino denegasse. Sed nihil fando fando
et rumoribus credendum, vix aliquid nouorum sincere
referetur, in crassissimis tenebris hic degitur, omnia
hæc forsan vobis magis liquent. Quid sparsim vel me-
tuam de hisce tumultibus, furoribus quæ, plane nescio,
nec quod scio, chartis illinere audeo. Ego tamen nuper
filio tuo sensum animumque meum familiari congressu
explicui, idque forsan nimis libere, ac tamen lubentius,
quod mallem te literis meis, potius quam meis de omni re
certiorem fieri. Vellem vt vna cremamur paulisper, vt
posset animus meus metempsychosi quadam Pythagorica
in te transire. Nec tamen curæ hæ tantopere vrgent,
vt possim me a libris penitus abstrahere, a quibus
tantum abest vt abhorream, vt inde potius nescio quam
miseram consolationem petam, Vinderim tamen a
libris prorsus imparatus sum, bibliotheca mea iamdudum
alio amandata, cum primum proscriptionem fore Syllanæ
aut triumviralem haud immerito metuerem; tantum
non perij, nec omnino liber quasi, ardo fumum fugiens
in ignem incidi; et ea iam sunt tempora, vt homines
potius, vt nequeam tandem cum poeta exclamare,
O passi graviora, dabit deus his quoque finem. Sed
tamen, vt possim horulas aliquot fastidiosiores eludere,
cogor subinde libros aliquot a bibliopolis mutuo poscere,
et etiam hisce angustiis obsoletis non cesso, ob hanc libro-
rum inopiam, aliqua certe, qualia qualia, tanquam ava-
rus ex ipsius ingenij visceribus extundere, nugas scan-
dras, gerras quæ germanas, sed quæ tamen do tandem
vt me mihi interim surripiam, curis hisce, omnibus qua
animum meum liberando, tempus quod si non cum vo-
luptate aliqua, quæ prorsus ab oris nostris aufugit, at
saltem sine fastidio fallendo. Islandica igitur per quam
libenter videbem, præcipue si non deorum sint, quæ olim
edidit nescio quis Arngrimus sonas. Vereor me monumi

Illa tamen Olai Wormij Hafniæ forsan bot Sora sua
excusa in Belgio vestro vix prostant, alias quidem
mihi accessissent, verumque Maiestas subito redituras.
Salutes tibi præmissa, oro vicissimque Deum O. M. ut
te cum tuis omnibus salvum, sanum, florentemque quo-
quam diutissime conservet.

339

Londini XXII Aprilis DCXLIII.

Nobiliss.° Amplissimo Doctiss.° q.r V.D. Johi de
Laet Johes Mauritius

41

S.P.D. Acceptis literis tuis xix Maij scriptis gauisus sum te non solum
bene valere, sed etiam tantum tibi otij ab rebus tuis superesse,
vt ad eo subito arrepto calamo mihi respondere haud dubitaris.
vrgent nos vndiq; mala inextricabilia, quorum exitum faustum,
felicemq; no sperare, nedum videre possumus. in deo solo spes
nostra sita est, qui suauiter, vt solet, omnia disponens, dabit in-
sperato forsan his quoq; finem. adeo vbere insanimus omnes, vt
vana sint equidem humana auxilia quacunque, cum qui plu-
rimum possunt, a pace & concordia plane abhorreant; prudentes
vero & pacifici contempti iacent, prorsus q; neglecti; adeo, vt quæ
inde secutura sunt mala, haud difficile sit diuinare etiam sine
tripode. Ita est sane, abijt ad plures Rex Gallorum, vnde tu-
multus certe funestissimos haud immerito expectare possumus;
nisi obstet obseruatio illa nupera Italorum, prudentes nempe
omnes Hispanos, & fatuos Gallos iam pridem obijsse (cessor morti
tutti i pazzi francesi, e tutti i sauij Spagnuoli) Accepimus nupe
Gallos ingentem victoriam ab Hispanis reportasse haud longe
a finibus Picardiæ. Danunque aiunt cum ista sua classe et ex-
ercitu Hamburgenses potius quam nos cogitare, quod mihi equi-
dem haud adeo probabile; est enim vrbs situ & operibus munitissima,
vix quæ sine insidijs & proditione expugnabilis: ad nos sane nostrosq;
hostes tumultus, et dissensiones magis respicere mihi videtur, vbi
omnia magis prona, factuque facilia. sed hæc omnia in manu dei,
cui nos, nostraque omnia lubentissime subiacere æquum est. Victoriam
illam nuperam Cornubiensium contra Parlamentarios ferunt
nunc omnes haud sine fraude & proditione iunioris Chudleij,
qui priorem victoriam adeo miraculosam contra D. Rad. Hoptonum
reportauerat, quoque contrariarum partium dux equitatus, de
industria abductus est; nescio quot millibus passuum a reliquo
exercitu, vt victoriam facilem et incruentam hostibus traderet,
quem olim a patre D. Georgio Chudleio eq. aur. qui in eodem ex-
ercitu inter primarios duces fuit, seductum aiunt, vt proditionem
istam moliretur. filius, quem captum audiuimus, in exercitu
hostium ordines iam ducit; patergue a Parlamentarijs carcer
mancipatur. hæc habent literæ Donationes recentiores. literas
etiam accepimus nouissimas, proloquendo scriptas a Ferdinando
Barone Fairfaxio partium duce in tractu Eboracensi de insigni
victoria contra regios reportata, Wakefield oppido celebri, satisque
munito capto, vna cum Seimore Goringo, aliisq; egregijs Ducibus,

340

LUGDUNO-BATAVA ACADEMIA RHENO

Tribunisque. quæ omnia nihil ad pacem, sed omnino magis exasperant animos iamdudum immane quantum exulceratos, & sanioris, quibus res publica magis cura est, etiam in partes trahunt. Sit deus nobis adiutor, pacemque tandem aliquando procuret, fiat, fiat. regnam ipsam nunc domum proditionis mussitarunt. Ordines regni, interque alios articulos, hoc etiam obijciunt, quod Nuncios, Bullas, Agnos dei, & nescio quæ alia a Pont. Rom. acceperit, quæ singula legibus nostris priuatis sane Capitalia. de sigillo maiore etiam litigant. Optimates vix conferturos credunt. de Synodo hinc spes, hinc metus est. verum prudentiores nos, præualente nimis elero, nimis obnoxij futuri timus vel superbiæ Ecclesiasticorum, potentiæque pauperum arbitrariæ, quam tantopere in Rege abhorremus, vt ad illam vitandam omnia alia mala, bellum ciuile minimum quantum abominandi acerbissima necessitate fortitor sane, nescio quam prudenter subierimus. vir doctus, inter Europæ doctissimos [illegible] Lambquam nominare [illegible] mihi [illegible] priuatas confabulationes, & arma ista spiritualia Synodumque magis metuebat, quam vtrumque exercitum. de certo haud vanus est timor sed qui cadere potest in virum fortem, ni laici etiam in Concistorium istud admittantur, quod in Ecclesijs fere omnibus reformatis fieri arbitror, de qua re, quantum ad Ecclesias Gallicas spectat, ipse sententiam meam quæsiuit, quam ego nihil hæsitans affirmatiue dedi, vt et in alijs Ecclesijs fieri videmus, sectorum nempe, nec alia via inueniri, quantum scio, in vestro Belgio. vellemus vterque quam lubenter, vt, si tantum tibi abesse tua otij sit, proximis tuis ad me literis, de tota re nos certiores facias, omnemque hunc scrupulum nobis prorsus eximas, non desunt enim inter senatores istos, qui id prorsus negarint, & ortum in Ecclesijs Gallicis. gratias ago tibi quantum possum maximas, quod, etiam inuidijs istis tuis grauissimis et difficillimis occupationibus, me tamen literis tuis gratissimis suauissimisque consolari dignatus sis. idem a te iam breui expecto, perque quod Synodus hæc nostra felicem exitum inuenta inceptumque sit. vxor tua cum tuis omnibus faustum, felicem florentemque diu conservet, quod et votum est vtrinsque nostrum, totiusque familiæ.

Datum Londini prop[rid]ie Cal. Iunij CIↃIↃCXLIII

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. q. V. D. Johi de J. Mauritius

S. P. D. Haud scio an mihi adeo facile veniam daturus fis, qui tandiu literis tuis XVI Junij scriptis respondere distulerim; nec quidquid causari possim, cur scriptione hactenus abstinuerim, præter nescio quam animi morositatem, & inertiam, quæ me prorsus ab omnibus qualibuscunq negotijs, hisce temporibus turbulentissimis absterrent. agnosco culpam, eoq maiorem, quo te confitebor, quod tu nuper ultimis mois tam cito respondisti. Gratu fecisti mihi, ornatissimoq Viro vtriusq nostrum amico D. Soldeno, quod tam ample, nec minus emendate ad omnia respondisti. in tempore etiam, & perquam opportune reddite mihi sunt literæ tuæ, scilicet aliquot dies ante primam possessionem Senatus Ecclesiastici. ex ista tua levcubratiuncula confido aliquid operæ pretium ecclesiæ nostræ afflictissimæ reipublicæ haud minus accessurum. certe D. Soldenus totam statim suis vsibus transcripsit. istis filiæ tuæ nuptijs congratulor ex intimo corde, precorq Deum O. M. propitium, teq intra annum illinc etiam avum vocabo. res nostræ hic satis perplexæ sunt, paucaq tandem sperare haud sine demontia fuerit. credo vos omnia certius scire, quæ hic agantur quam nosmetipsos, ita varij & incerti rumores spargentur. vtra vtra pars vincerit, moderati omnes certe plectimur: a Deo solius manu medicina horum malorum exspectanda. Det illo vt corda eorum tandem emolliantur, qui orbem nostrum digito temperant, ne nobis in hisce malis omnino succumbendum sit. in rebus tam calamitosis non possum plura præ gemitibus, cordisq amaritudine: me mihi scitio verbas quod tam breuis sim, breuior fortean futurus, ni obstarent hæc animi mœstitia. Det deus meliora, vt et ego plenora. Salutamus te ab imo corde D. Soldenus, ipse mœstus vxorq, quæ etiam curam mihi subinde tollit, vt aliquid agitem. & libro isto suo quem olim ad te miseram compingendum.

Dabam Istleworthæ XIII Julij CIↃIↃCXLIII

341

A Monsiour
Monsiour Joan de Last
domurant a
Loidon. /.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Joh. de Laet Johes Mauritius

S.P.D. Recreaunt me aliquantulum litera tua XXVIII Sept. scripta. est enim quædam, vt nosti, etiam in dolore voluptas; qua insuper mirifice interdiu, cum videamus amicos nobiscum condolere: ac si vellent partem oneris, quod nobis incumbit, libenter subire. recte indicas, valde difficilé futurum nostrarum miseriarum exitum. an Galli idonei arbitri ad hosce motus sedandos futuri sint dubitas. Ego equidem nihil boni ab illis expecto, nisi id etiam ipsis satis contrahibile sit. ita sane se gerunt nuperi isti politici ex illo Italiæ angulo; apud quos nihil omnino valet æquum bonumq;, ne ipsa quidem totus virtutum chorus, ni etiam interdiu nescio qua ratio status, vt vocant. videamus igitur an non Gallis contingat, vt nunc res sunt, has inter nos turbas tandem sufflaminari. vincant Ordines regni, qui, ni profuderint nummi, satis alias ad omnia parati sunt, actum putant de regia potestate, dum nescio quam Aristocratiam, aut saltem Democratiam somniant: quam rem horrent Principes, etiam in alio orbe euenturam. exemplum late patet, idq; sæpe monet, quos non tangit. operatur etiam fama. si vincat rex, ita vt postilla nullis omnino legibus obnoxius sit, minus sane potens vicinus futurus est. Ego iuxta tecum sentio neminem hisce tumultibus nostris compendijs magis idoneum, quam Ordines vestros, modo id Principi Auraico cordi fuisset: nec tempus omnino prætereisse puto. sed nobis non licuit esse tam beatos. manum tandem de tabula; quid enim ego hæc tibi blatero, graculus inter olores? de opusculo isto tuo gratum est. reliquos, simul accepero, amicis, quos nominas, perferendos curabo, modo ne mei sit d. d'Ewijns. te tuosq; omnes plurimum saluere opto, inter quos d. Samuelem cum noua nupta: de quibus, nondum de sponsa abita, nihil mihi innotuit, donec nuperrime obuius mihi factus d. Cruzo in Aula Westmonasteriensi me certiorem de omnibus fecerit. omnia illis tibique fausta bonaq. Vale amice dulcissº

Londini ipsis kal. Octobr. CIↃIↃCXLIII

342

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leidon. /.

Nobilissº Amplissº Doctissºq; V.D. Johi de Laet Jo. Mauritius 44

S.P.D. Enimuero verebar ne aliquot tuæ literæ vtrisq; nostrum domo perdrint; neq; id tantum mihi suboluit ex diutino (vere dixeram contumaci) tuo silentio, quam quod perspexerim ex literis tuis, quas ad D. d'Ewes nuper dedisti, priores tuas ad eum, quas amico cuidam tradidisti, nondum redditas esse. vnde sane suspicabar eandem mihi sortem subeundam esse. sed nunc tandem hunc mihi scrupulum exemerunt literæ tuæ exoptatissimæ, nisi quod simul veraltum et luctuosissimum de obitu filiæ tuæ lectissimæ fœminæ, moribusq; tibi dilectissæ nuncium attulerunt. præclare sane Mnemographus olim, Homo toties moritur quoties amittit suos. attamen gratulor tibi istud tuum tam firmum pectus, quo possis tam diros fortunæ casus tanta patientia, tantoq; mentis robore concoquere, animumq; securus ad pristina tua studia Theologica, veram animæ pabulum, et medicinam, tanquam ad anchoram sacram confugere. macte, sodes, ista tua virtute. Gaudeo etiam te D. d'Ewes tandem satisfecisse, iustaq; veræ sortis, satis tuis esse amicum qualemcunq; retinere, etiam cum periculo aliquantulo propriæ libertatis, sit modo intra modum, vt non tam pusillanimitati, quam urbanitati tribuendum sit. multa sæpe fribuscula amicorum morositati condonanda sunt, multaq; alia mihi foro offerunt, quæ tua tibi philosophia molius suppeditat. vix credo illum de literarum suarum editione cogitare; vtcunq; sane non de alienarum, quod haud multum distat a plagio. vidi aliquoties volumen satis grande literarum suarum ad Princ. Electorem Pal. diarium plane huiusce part. quod olim Logicæ inuabit, ex ioris præcipue quibus res nostra magis ignota. de stylo haud arbitror eum ipsum tam præclare sentire, vt in lucem eas aliquando emittere velit, cum vix, ac ne vix quidem, respondeat Latinitati priscæ. ceu observasti, nullus dubito, nos Anglos semidoctos Anglicismos raro effugere posse. io triumphe, aliquando iam spes pacis nobis refulget, et, nisi Sabini quicquid volent somniant, haud penitus despero. vtraq; pars iam plane fatisfecit, et de modo nunc, methodoq;, loco, tempore, personis, rebusq; aliis, quæ ad veram, solidamq; pacem conficiendam conducunt, conuenit. sperat quidem animus, vt inquit Comicus, quo audiat, deo in manu est. fecit ille, vt vota nostra tandem exaudiat. imane quantum plectuntur Achini. Hathami filius, pater, inuerso naturæ ordine colla securi subiecerat; filius ipsis mox Kalendis Ianuarij, pater, postridie. D. Alexander Caricæ Baronettus nos paulo ante præcesserat, sodomq; mortis genus. idem Archipræsuli Cantuariensi breui subeundum est. sententiæ iam diu in dum prolatæ a domo Communium magnates nuperrime consensere vnanimiter. vnde ille spe reliqua vndiq; profligata libellum supplicem ijs exhibuit, vt volunt sententiæ horrenda, vt nos ait mitigarent. quod optimates alteri confessui significarunt; infelici plane successu. postridie vero, octauo scilicet huius mensis, cum idem ipse libellum idem supplex ab ijsdem petijsset, haud grauate assensum est. deinde eosdem humiliter obsecrauit, vt liceret ei cum quibusdam suis Dom. trium 5. Th. Doctore Sterne, Hayward, et Martin, consolationis, animæq; salutis ergo congredi. assensum est libenter et

343

Primus eum comuenisti una cum D. Marshallo et D. Palmer, qui solus prouinciam subijt, alter enim vt mihi bene significauit, bonum, ne si ipse adesset, insulta re non videretur, sedog spectaculo caui hominis olim inuisi oculos pascere, quod sanè modestiam et charitatem antiquorum temporum mihi redolere videtur, mitto tibi Diarium Archiepiscopi ita huc missum, alias certe adeo nunqua cogitarem, addo insulsum, puerile, ridiculu. Sed reprimo me. Vbi enim in eo possis videre aut videre suauiter fatuitatem hominis, et lubidinaginem humanarum, quod tali homuncio orbem hunc nostrum digito temperauit. mitto etiam alium eiusdem farinæ, vt dum rideas, etiam videre ne cesses, vitam scilicet ff. Burtoni diuini verbi præconis a seipso etiam scriptam et omissam, qui nitio huius part. una cum duobus collegis D. Primo, et D. Bastwick M.D. quandoque introijt, et de tota tribu hierarchica triumphauit, vbi etiam mira et nouæ somnia, vt vere dicere possis, vita hominis somnium. ego facile tibi concedo rim, nihil tam fœdum et horrendu cogitari posse, quod non alicubi perpetratum sit apud nos. at certe adhuc non adeo seuitam est. ita sane prostat plorunq; Beda Saxonicus, vt dicis. leges illæ antiquæ seorsim in publicum prodibunt cura et sumptibus D. Reg. Twisden eq. aur. in ædibus Lambethanis iam diu captiui ob nescio quas maligitates. ego me gratum tibi facturu credidi, si eas etiam mitterem, tali enim forma nunquam exacta sunt. etia me multum angit, quod versionem veterem repudiauit. de alijs eiusdem generis puerilia posse est, inter arma enim silent Musæ. de Spelmanno nostro seniore vide memoriam tibi labascere, quarto enim abhinc anno decessit Londini, et Westmonasterij sepultus iacet. inter alios præcones et theologos, quod etiam scire mihi tibi hunc temporis scriptores. filius natu maximus aliquot abhinc menses Oxonij morbo Epidemico morbum obijt. eodem furia bellica furiatum Venerabilis Vsherij adhuc moratur. ipse toto hoc tempore bellj Oxonij hæsit, unde hic nihil audit. doctrinam nec vitam nihil moratur. nunquo noster non fit. accepi libros quos misisti. Salutabis Doniam a me meosq; omnibus una cum filio Samuele amico meo vetere, et puello. Vale

Londini 10. Januarij 1644 quo die mortuus est Archiepiscopus. et credo sane, me posse tuto tibi dicere vixit.

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant a

Leiden .1.

Nobiliss. Amplissq. Doctiss. q. V. D. Joh. de Last 45
Joh. Meurisius

S. P. D. Nescio an verum sit, quod de D. Primo scribis, mihi certa in ambitu mortis
alterius satis constat D. Joh. Clotworthy eq. aur. et D. Nicolaium Strudy
ex domo communium morti diris publice interfuisse, quasi miseria hominis
ipsis olim inquisitoribus pascere voluissent. hic certa crimina contra eum
a domo communium obiecta coram optimatibus acriter persecutus est. Utrius
factum parum humanum visum est, virisq. cordatis palam improbatum
Audio etiam D. Burtonum, cuius vitam tibi misi, illum in carcere, pau-
cis ante mortem diebus, impudenter inquisisse. ita equidem se
gessit miselius in tota antacta vita scena, ut nulla quotidie fiant in
hac vera christiana rep. quae impense damnarunt philosophi ethi-
nicorum, certa humanitatem parum sapere videntur. haud pauci
sunt inter quos et Burtonus ille, qui libellos satis mordaces odiderunt
contra eos qui ipse in pugnato iam morti propinquus ad populi con-
cionabatur, etiam nonnemo in ipso suggestu coram populo omnia diris
ultima verba refutarint. annon hoc aliud est quam Larvarum more
cum mortuis luctari? Synagogae in documenta criminum diris, quae per-
misit D. Primus nuper periit, quam simul mitto, reliqua suo tempore
sequentur. Spero me olim opera D. Rad. Whitfoldi eq. aur. et Marcapiros
generi opera diris aliquot ex torquem posse, sinerint modo hae tur-
bulentissima tempora, magis parum amica. filius etiam scripsit vitam
Alfredi regis nostri diomata plane lucculenter, quam olim perlegi,
me vellem sane inter tineas et blattas, vel quod idem est in
manibus hominum ἀχρεῖος, penitus negligi et tandem perire. miror
Doctiss. Vestrum bonas horas consumpsisse in scriptore forsan tam ignobili
video enim Salmasio vestro γνωσιγραφον consori, utemque tamen nobi-
ipsa a viro adeo docto, et antiquitatum ecclesiasticarum scientissimo
Doctis omnibus allubescant. etiam ipse Primus videtur sententiam Sal-
masij confirmare coniecturis, et rationibus quibusdam, ut mihi indi-
D. Patricius Junius, qui notas ipsas iamdudum perlegerat. Legatum
Suecicum ad Parl. venisse omnino constat, nauseq. posceisse, et
nihilq. vicissim obtulisse, ut audivi, sed aliud forsan est, qd in ob-
scuro latet. Pontificem nonum Hispanis proponi rerum esse haud ambigo,
quid enim aliud agerent ex ratione status, nisi ut in tabellioni adhaere-
ret, quod et nobis forte magis conveniret, ut res iam fluunt, si modo
canonibus et theorematibus politicorum insistere volimus. nosti
alias ex omni historiarum et studiorum genere mihi delectari. cupio
proinde igitur a te, ut mihi quamprimum transmittas curas Britannicam
Elseviers Palatinae, quae mihi praeter historica illa, quae tangit, satis
exoptata, ab autore etiam mihi commendatur. idem enim est, ni fallor, et

345

Certe vix fallor, qui olim edidit idiomate gallico vitam Christofori Baronis a Donau principis vestri affinis, suppose itidem nomine illud Balsaci nondum ad nos transvolavit. frigent enim hic Bibliopolie, regnante iam Bellona. vidimus hic nupor historiam gallice scriptam res gestas complectentem a morte H. 4. ad annum hinc seculi vicesimum sextum sed exemplaria omnia subito diuendita sunt. videntur mihi apud vos excusa fuisse. de tragedie nostra haud vani sunt rumores, ita sunt plerumq; homines, ubi semel fines transiliorint in abruptum et precipitia itur. si qui sunt interim proborum et moderatorum hominum, expectant quid tandem Synodus decreverit, ut modus sistatur scabiei hinc et prurigini dogmatizantium. sed vix meliora spero, adeo penitus depravata sunt hominum indicia, superiorum temporum indulgentia, et disciplinae relaxatione, et nimia magistratuum connivantia. de secta illa Scepticorum, quam memoras, nihil mihi hactenus, nisi ex te auditum est. forsan sunt, qui hic independentes dicuntur, pares quos quot ecclesia, tot plane resp. ecclesiastica sunt, ita ut hoc classibus, hoc Synodis subesse velint, unde ijs nomen ritus impositum: qui etiam in dogmatibus vix sibi constant adhuc, nondum sibi constituerunt regulam ita ut Scepti plane nobis appareant. horum quinq; decim, aut plures forsan in hoc Theologorum comitatu sunt, qui acriter pro partibus digladiando multum negotij reliquis facessernt, immanemq; remorantur concordiae, pacisq; ecclesiae exhibuerunt. de pace non omnino desperamus commendant iam Vxbrigia de religione reformanda primo loco, dein de militia tam pertinaciter utrinq; olim controversa acturi. videntur mihi regij pacem serio optare, nec sane nostros abunde bello spero. det deus modo bonum exitum conatibus nostris, tibiq; tua cum tuis omnibus salutem integerrimam. vale amice dulcissime.

Londini IV febr. CIↃIↃCXLIV.

A Monsiour

Monsiour Joan de Laet

demeurant a

Leidon.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi
de Last Johes Mauritius

S. P. D. Nihil dicam de diligentia mea in mandatis tuis exequendis. Primum, vt
nunc sunt tempora, D. Soldanus non est ubilibet compellandus. Itaque
orte tua causa facile assensus est, quam primum mihi obviam factus
est, professus etiam se olim D. Boswellio idem promisisse. mitto iam
librum, vti iubes, D. Crayoni, tibi quam primum transmittendum. nihil
opus est, vt eius curam tibi commendem. satis nosti valorem istius modi
Cod. m. s: verbum non amplius addam, vt nunc instant mihi nego-
tia varia. Deum precor vt te cum tuis omnibus incolumem diu servet.

Lond. v Martij CIↃIↃCXLIV.

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leiden. /.

Nobiliss. Amplissq. doctissq. q. V. D. Johi de Last Joh. Mauritius

S. P. D. Vereor ne mihi iamdudum vitio vertoris, quod nondum aliquid literarum ad te dederim, cum tantum temporis interlapsum sit, ex quo postrema hue ad me data sunt. Vin causam? mihi plane perierunt, incuria fermi nepotis mei, filij scilicet istius mei sororis quam olim nosti. distuli ideo ad hactenus ad te scribere, opperiens scilicet literas istas tandem inventas iri; sed iam plane despero. oro te igitur, si modo exemplar literarum quas scribis penes te servas, ut tuas mihi describi itenum cures, preterquam enim quod nolim abs te aliquid mihi unquam perire, accepi nuper tria exemplaria diatriba tua de origine gentium Americanarum amicis quibusdam forsitan distribuenda; sed nescio quibus, nisi tu porro indicas. nihil hic novorum. omnia dedum modo procedunt. in certum et arma spiramq omnes, pacis tractatus, quam longa progredientur nescio quo malo fato quorumvis culpa. nos certe tot literarum pardutas interea mi= sere plectimur, culpamq alienam immerentes luimus. audio abs te audire, quid vos exteri de hisce nostris malis sentiatis. illis sane quorum haud tantum interest quid ouenturum sit plerumque sin= cerius indicant. ego certe quid sentiam haud multum refert, nec parum mihi dolet, quod quicquid id tandem sit, vix ausim profere, no= bisque et suspiciones meas in sinum amici tam benevoli effundere. Lingua fidei non est ultra narrabile quicquam, ut olim cecinit poeta= rum ingeniosissimus. fecit Deus ut hisce tandem tumultibus faustum felicemque exitum nobis concedat. Vale amice dulcissime cum tota familia.

Londino ipsis kal Junij CIↃIↃCXLIV

ACADEMIA TRAIECTINA

340

A Monsieur
Monsieur Jean de Last
demeurant a

Leiden

Nobilissº Amplissº Doctissºq; v. D. Johi
de Laet Johes Mauritius

S.P.D. Ista sane est; nosti iam veram causam silentij tam diutini, quod
literas tuas non plane desperditas fore sperandum; quarum sane non
ita huius iactura est, vt scribis: nihil enim mihi non carissimum
quod ab te proficit, sepeq; otiosas horas summa cum voluptate fallo,
literas tuas veteres revolvendo. nec vacavit mihi ad tuas vii Julij
scriptas citius respondere, febricula nuper levitato, quae me loctο
affixit, nec nisi vena secta, dieta tenuissima, aliquotq; clystε-
ribus illam expugnare potui; comodumq; mihi accidebat, quod Excε-
llentiss. Maurinus, eo ipso tempore, quo aegrotare capi, a regina re-
vocatus sit: iamq; plane convalescere me sentio, sed vaudum pedem
domo extuli. ego diatribas istas tuas ebuijs vltis excepi, avideque
devorare cupiebam. quid enim aliud prima facie suspicari potui, quam
esse rescriptum tuum ad respons. H. Grotij, quod nomini te nuperis
huius ad me promittere? sed vidi tandem ipsissimas esse, quas a te
iamdudum accepi, quarumq; exemplaria duo D. Soldeno, et D.
de Ewes, tuo iussu tradidi. suam D. te vene reservabo, dabeque
cum deus di meliorem mentem dederit. est enim vnus malignorum,
vt ita Anglizare iam licuit, hominumq; semel elapsum est, ex quo
urbem reliquit, regemq; sequitur. gaudeo libellum istum de lingua
Noua-Anglicana tibi ad gustum fuisse, dum hac scribo accepi Biblia
uxoris, D. Salmasij Hellenisticam, responsionem tuam ad dissertatio-
nem secundam H. Grotij, et epist. cuiusdam Poloni, aut Bohemi saltem,
(id enim terminatio Planarica nominis promittere videtur) sed incertum mihi
est, quibusnam tradi vellem. res gestas apud nos tuto ad te perscribi
posse putas, idq; exemplo edoctus D. de Ewes, cuius prolixiores ad te
literas, rerumq; nostrarum gravidas olim perlegi sed non ad de fa-
cile mihi sane videtur de his rebus scribenti, iudicium suum subinde non
interponere; quod vt non omnino periculo vacuum, ita etiam plerumq;
nil nisi mora diuinatio est, adeo partium studia etiam hic distrahimur,
nihilq; minus sincere eorum quae extra Londinum gerantur, nobis
traditur. credo tamen Principem Ruportum in agro Eboracensi plu-
nuper victum terga dedisse, Eboracumq; exinde deditum, satis ho-
nestis tamen conditionibus, Marchionemq; Novocastri, Baronem
Widdringtonium, et Jac. King Scotum Ducem veteranum ad vos
vel saltem in Flandriam aufugisse. fomitaq; etiam de bellatis adeo
partium ducibus, fractisq; vbiquorum animis oppidum Novocastri
iam mutare, et de deditione cogitare. etiam regina nos nuper re-
liquit, Galliam cogitans, vbi etiam, Brosti nempe in Britannia mi-
nore appulisse dicunt. haec omnia satis certa mihi videntur. ego
sane iuxta tuum sentio ad res nostras rite componendas non nisi per
pacem perveniri posse. sed vnde illam tutam, et sinceram tandem

Audio nuperrime illos Hamburgi appu-
lisse.

ROYAL ACADEMY

349

Adipisci possimus, haud ita facile dispicere est; adeo afforati vtrinque sunt animi. spes nra de Scotis iam forme decollauit, aut saltem valde refrixit; adeo articulorum regi exhibendorum iam diu oblita sunt. spes reliqua non nisi in deo est. etiam cum res quoquo modo composita fuerint, verear ne aliud, primus bellum Ecclesiasticum nobis tandem oriatur, ita scatet regnum vniuersum sectis pertinacissimis, eaque precipue, que nobis independentium dicitur, quorum plurimi, viri egregij, probi, modicis fidei, docti, vitaq; plane Apostolica, periculum ingens ecclesie minantur. non solum in Synodum irrepsere, vbi acerrime contra presbyterianos rationibus dimicando, omnia plinacia sua confundunt, remoramque progressibus reliquorum damnosissimam obijciunt; sed etiam exercitus nostri fere omnes iis plerumq; partem constant, eorumq; precipua opera res maxime gestæ sunt. vnde ordines regni illis fere animum iamdiu indulsere. Hollomisticam istam D. Salmasij euoluenti venit mihi in mentem vetus illa fabula patrisfamilias, qui filios miro modo distraxit exiguam vineam illis legando, vbi auri, quod satis esset, se abscondisse finxit, vnde illi, patre tandem mortuo, fodiendo scilicet, et ruspando, quod non erat omnino in vinea, inuenerunt saltem in vindemia. eadem fere ratio est de Hollomistica ista, quæ sane an fuerit vnquam in rerum natura, parum interest, vt ego equidem sentio, reip. literariæ totum vero librum legendo, quo ille, more suo, plenam messem copiosæ farraginis variarum lectionum congessit, tantum abest vt operam lusisse mihi videar, vt potius illis horas quas impendi insumptas, optime me collocasse putem, nec sine summa animi voluptate. vide quo iam garriendo processerim adhuc haud plane sanus, nedum quippe e cubiculo egressus. meliorem tibi sanitatem, viresq; firmiores voueo. saluta meo nomine tuos omnes, precipueq; filium istum tuum quem noui cuiq; valde me dominum agnosco. vale anima candidissima.

Lond. xxvi Julij Juliani CIↃIↃCXLIIII.

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demourant a

Leiden. f.

Nobiliss° Amplissº Doctiss° q; V.D. Johi de Laet Johes Mauritius

S.P.D. Abs istarum literarum scriptione, quibus XXI Decembris respondisti, dedi ad te binas meas IX et XII Decembris Jul. scriptas, ex quibus utrisq; aliqua saltem, quantum per scribere tutum est, de rebus nostris cognoscere possis. ex inde alias iterato abs rege accepimus, unde constanti, non vulgi modo, sed eorum etiam, qui sese haud malos arioles esse credunt, sermone fertur, cum subito ad Ordinum conventum rediturum. ipsi enim jam dudum publicis suffragijs unanimiter decreverunt, nullum pacis tractatum, quic hactenus frustra fuerunt, sese admissuros, sed suis vicis articulos quosdam regi per literas, ut vocant, transmissuros, qui regis suffragio confirmati acterum vel statutorum parlamentariorum vim naturamq; subeant. nec facile inveniri est in Archivis, ut tradunt antiquarij, reperiri literas ab ordinibus regni sepius oblatas respuisse, quoniam, ut est vetus verbum plus videt oculi, quam oculus. ego modo sane in spem quotidie quotidie pacis libentissime prosiliverem, nisi vererer quaedam interventura, quae, tanquam mors in olla, omnia tandem conturbabunt. notum olim in Germania odia acerrima Lutheranorum et Calvinistarum. sed, ut nos rem sumus, utrique prudentius sibi consulerunt, deposito saltem tantisper odio, dum hostis communis in ordinem redactus foret. attamen ea est hominum malo feriatorum imprudentia, bajanaq; vindicta libido ut ad unica intenti, pericula, quae inde sibi imponunt, prorsus negligant cuius rei, per quam elegantem Apologo de cornu, aqua, et homine admonuit nos olim philosophus ille mythologicus, ut verbo Pliniano uti mihi licebat, dissidia forsan Gallorum Sueconumq; quae memoras pacem communem promovebunt. nec vereor, quin vobis etiam vestris q; provincijs pax cum Hispanis haud multo futura sit, modo id consortes Gallorum, quos haud satis honesto destituere pactorum, pudet. mihi satis persuasum est Lusitanos rem suam male possessam, cum hoc, quod maioris fere erat, omnium ordinum, omnia deperdidisse, nec sane dubito, quin satis matura pacis amicitiae, adeoq; perpetuae unionis omnia deperdidisse, nec sane dubito, quin satis matura pacis vobis detur sint. et forte aequa aliqua pacis, vel inducianum saltem ab Hispanis oblata hanc ipsis infamiam infamiae fecit. certe murmurant hic multi quod de pace generali inter alios christianos principes, ut possint libentius in nostris viribus in Turcam Turcarum gentem insurgere expertus sum sese alias in vita vestra Batavia frigus multo intensius dominari, quam in hac nostra insula, nec tamen unda eadem tam scrupulose huc curae in Archivibus asseritur tuendis, sibi enim animose contra frigus sese defendunt, nec foliis virore destitutis per totam hyemem destituuntur. quae illos tamen cum sua terra tantisper privatis per totam hyemem destituuntur. quae illos tamen cum sua terra formae, laudo. Det tibi deus omnia quae optas, votisque tuis pro te potenter annuat.

Londini VI Januarij CIↃIↃCXLV stylo bot.

357

24 Dec

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demorant a

Leiden.

Nobilissº Amplissº Doctissºq; V. D. Johi de Laet Joh. Mauritius

S. P. D. Accepti literis tuis XVI Jan. scriptis, non tam negligentia mea effectum est, vt hactenus mihil responsi accoperis, quam quod tantum temporis a publicis negotijs surripere non nisi carptim, et bellicatim potuerim. post Dartmuthum captam haud multum sane profecimus, ventoribus vndiquaque frigore et gelu obsessis, nisi quod Douonia iam pene totam ordinem redacta, Tyroniam facile, et subito securam sperare nec tamen possumus certam aliquam et indubitatam spem pacis mihi ponere; nescio quæ intestina futura sint, et spes, votaque bonorum omnium conturbatura: nec tam nescius sane, quam diens non audeo, ne in aurem quidem Harpocrati, misit iam rex sexcentos libras ad ordines regni de toto negotio Hibernico, culpam omnem, factique inuidiam deferens in Comitem Glamorganiæ (Cilius est is heres q. Comitis Worcestriæ) in Hiberniam missum vt decem millia militum conscriberet, et in Angliam traijciendos curaret. hunc rex ideo, suoq; iussu in carcerem conjectum Sublimis dicit. istis etiam literis regni totius militiam tanto, totiusq; controversiam Parlamento in septennium concedit. sed vt res ecclesiæ eodem statu consistant, quo legibus stabilita sunt postulat, donec disputationis Theologicæ euincatur veritas. quæ propediem introducetur quæ tollam equidem, ne tibi nimis grauis sit, vt libros tres mihi mittendos curas, Comentarium nimirum Keplerianum de stella Martis, Vitam Thoræi, Ciceronis Opera, et tractatum Campanellæ de Monarchia Hisp. Vestro isto more omnes eleganter compactos. Expectabo Catalogum seminum, quæ amicus iste tuus desiderat in quarto, et in omnibus alijs quæ mihi mandaueris, pergratum erit tibi, quantum sane possum inseruire conabor. Iamiam ad te Tradescantium, Parkinsonum aliosq; amicos rei Botanicæ studiosos, qui mihi libenter operam suam promiserunt, non omitta D. Dr Wrenn Astronomum mittere, vt tibi tandem pro sua comitate respondeat. multus est in concinnanda historia Guil. primi, vbi multa promittit de familijs nobilium, qui eius auspicijs Angliam nostram olim armis subegere. spissum opus erit et laboriosum, sed nondum vidi. deum precor vt te cum tuis omnibus salvum in eolum duxq; diu conservet.

Londino II Febr. CIↃIↃCXLV

ACADEMIA TRAIECTINA ANNO

352

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leiden /.

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. q; V.D. Johi de Laet Johes Mauritius q

S.P.D. Illud tibi libenter assentior res regni nostri nondum in portu constitutas, sed in aestu, dubias, & vagas adhuc fluctuari, et vacillare videri corte Ordines, et Comitia nuper Edinburgi in eorum potestatem venit; sed reliqua quae malo nostro fato victoria quamplurima ad pacem regni universalem, quam omnes boni valde desiderant, perparum proficiunt. inter tot capita tam varia et diuersa sententia nemini tuto in unam coeunt. et quis scit, an non sint etiam inter Scotos, qui res suas nimis cordi habent publicas, tanquam pantega quadam, paulo negligentius curant. videntur Galli adeo rerum suarum satagere, ut nec eumdem, in tanta aerarii angustia, nec milites huc transmittere sint valida enim classe opus erit, nostrum haud multum interest Gallos, Hispanos, an continuo belligerare, et si Papa forsan suis se interponat, non nostrum erit prohibere. agendum procedant aeriter et pertinaciter, nec eos nostra, ut eam sunt, respiciant, donec in tuto pacis universali collocata sint. sed interim, proh dolor! misera christianorum principum litigiis et certaminibus Turcae vires recipiunt, adeo ut tota respub. christiana valde periclitetur. et video iam vos praeter bellum istud cum Hispanis sexangonarium, praeque Trojanum illud nihili aestimo, in arenam iam descendere, quae facile certo in culpa lata finiret, sed tamen forsan nobis plus compendii afferret. etiam nos hyemem experti sumus acerrimam, quae mihi ranunculos, quotquot certe fuerunt flore pleno, plane perdidit, ita ut ad unum quidem mihi reliquum fidem fecerit. vicino vere vendo, vir opt. quem nosti, plusquam centum florenos. verumtamen prudentiores, atque futura a longinquo prospicientes, ne haec discordiarum semina, quae inter Scotos, nostrosque pullulare possent, in agmen magnum virginalium transire prohibeant. audivi, fortean libros quosdam a vicina Gallia huc nuper evolasse, quae significant Scotos auxilium a Gallis petiisse, quo facti possint regi contra Parlamentum opitulari. his literis subscripsit nescio quis Matthaeus Wright ex moribus fando et credo delatus, quae omnes ex tota familia unquam nominat. hujus horribilis secreti auctor fuisse huic fertur fuit aequos quidam auri incognitus. has literas Edinburgi evolvendas curavit D. Olivarius St John regis procurator, vel, ut nobis dicitur, sollicitator, et Joh. Crewe, in quos fremunt Scoti, quasi omnia in eorum dedecus conficta sint. in hoc uno conveniunt regii et suis dependentes, ut omnem movent lapidem quo Scotos ab nobis alienare possint. oh quam foris insanimus! Salutabis a nobis omnibus, deumque precabimur, ut te cum libris totaque familia in colendum florentemque conservet quamdiutissime.

Londini XVI Febr. CIↃIↃCXLV

ACADEMIA LEIDENSIS

353

A Monsieur
Monsieur Joan de Last
demeurant a

London./.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi de Laet Horos Mauritius

S. P. D. Peregratum est conchas, quas dudum ad te miseram, ad rem tuam facere etiamque in tempore venisse, antequam Syntagma istud tuum de gemmis et lapidibus emanet tua declarit. audo sane istud videre, bona cum libris istis quos desidero, audeq; expecto, Keplerum præsertim. quæ enim amicorum sunt diligentius curare solet. De rebus nostris ita sane videtur esse ut autumas, de pace scilicet haud magnam curam esse. certe ut res nunc sunt, vix video quid pacem amplius moram iam possit, nisi utrinq; plane desipiamus. utrumq; regii adeo fracti et conciji iacent, ut vix bello resurgendi spes reliqua sit, Germania iam tota fere subacta, catervisq; regis copiis, quæ ex Gallia confluxit, ut cum rege bonitas, nescio quid novi tentarent, comitabant, duce nouo Baronio D. Jacobo Astley, qui dum sub vestris Ordinibus militat, victis et dissipatis in agro Glocestrensi, ducibq; ipso capto. nec famam pacis ad nos tandem reflectere videtur. putat nos scilicet, tota fere rep. christiana bellis involuta, solos placi, quidni otio q; inerti Britanni, ob quam paucis interim quæ futura sunt prospicient, et, prudentium more, in longitudinem consulunt. redditæ sunt Ordinibus Hodie alia regis litteræ, quibus stipulatur se se actutum ad Parl. suum Westmonasterium se rediturum, eorumq; consiliis porthac omnia transigenda dixit. hoc solum sibi concedi postulat, ut qui duce fortunam hactenus sibi fautam sunt, a proscriptionibus plane liberis, res suas sibi habere tuto liceat, idq; sine juramento isto, quod nobis, vocabulo a Scotis mutuato, Covenant dicitur. mane ex more ædificatur, deinq; sequentem sese posse putant, quæ quid regi respondendum sit, disceptant. nequeo iam non gratulari fortunæ meæ, qui hanc ita grandem iacturam in horto meo hoc frigore hybernio experiens sum. ornithogalum mihi perierunt omnes, quod plus tamen vini, quam frigori attribuo. Fritillum primarii Clusij, quæ mihi unica erat, quinsi, relicta tamen soboles. Anemones Tulipæ, Narcissi etiam varione et tonitrione, et præcipue Cyclamini validæ frigori restiterunt. Salutamus te ego mihiq; omnes, teq; tuosq; omnes precibus nostris indies deo commendamus.

Londino XXIV Martij CIↃIↃCXLV

Hodie, qui est XXVI Martij CIↃIↃCXLVI unanimi consensu domus Communium statutum est regem non niſi petitionibus Ordinum p Billas concessis, Londinum tuto rediturum posse.

ACADEMIA TRAIECTINA

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demourant a

Leiden./.

Nobiliss. Amplissq. Doctissq. D. Jobi do Laet Johes Mauritius

S.P.D. Loctis litteris tuis XXIV Maij scriptis serio gauisus sum Lexicon Arabicum Clariss. Soldoni tuto ad te pernenisse. de reliquis Anglicis haud adeo magni momenti sunt, vt tibi, mihiue gratulari possim, qd eos iam tandem recepisti. ita est iam, vt scribis, epistola illa Barnabe Lutetiæ excusa est, vt mihi nuper in= dicauit D. Patritius Junius; sed nondum eam vidi. ego in mea peroeta sententia

etiam audio Oxonij plures exemplaria aliquot amicis missa fuisse, sed nondu hic prostant

abs quo bella omnino hesitatione libellum illum Wm Alexandri de Colonijs eundem absque vlla omnino hesitatione libellum illum Wm Alexandri de Colonijs eundem plane esse cum illo altero Alexandri Quistnij, quem amicus tuus quæsit, valde vereor ne frustra. satis perspicua et clara mihi fecisti, qua ego abs te petij, de autore, et opere illo Bauarico, cui titulus La piedra de touche de Bauiere, ex qua fane plenissime (tenebricosa licet, ni fallor) quid aliud expec= tandum est? Hispani certe haud aliter animati sunt, ex quibus D. Gonçalo de Cespedes y Meneses, vir alioqui satis fani cerebri, nariscq minime obtusæ, in vita Regis Catholici, a talibus scriptis, scriptoribusq deceptus, vel for= sanct ipse alios decipere, difertis verbis tradit familiam Bauaricam a Lud. IIII Imperatore ortam, cuius frater natu minor Rudolfus Comes Palatin. a quo Electores Palatini hodierni gens trahunt. o inscitiam plane pue= rilem, vel astutiam potius malitiosam! vt credulis scilicet imponeret, per= suaderetq Bauarum nostram ex investitura imperiali, quam ex iure primo= genitura, Electoratum iam, quasi postliminio, recepisse: cum omnes omnino historici Germanorum, et Genealogici, Hemingius, Rougemont, Dispho= lius, ipsiq Albizius inter Italos Rudolfum Electorum Palatinum fratrem natu maiorem Lud. Imp. ortu, verbisq disertis fatentur. cum hæc igitur ita sint, nihil est cur sententiæ me quæsiisse de opere isto Spanhemij quem ego olim, tanquam ex lingua bonum, ex alijs eius operibus, verum doctiss. iudicij, subacti iudicaui, reliquaq eius opera, quæ mihi videre con= tigit, mihi valde probata sunt. vereor tamen ne in aliquibus familiæ Palat. paulo propensior sit, quam vel ratio, vel rerum gestarum veritas dictant, ea est, equidem, hominum natura, vt, plerumq partem, miseris, et infelicibus faueant, et nescio, etiam, qua natalis solum dulcedine eundem ducit, et immemores non sinit esse sui. est enim, ni valde fallor, ipse ex Palatinatu oriundus. ego omnes tribus, quæ in horto meo insunt, colore quoquo modo variantes Lignani, vt cum tempestivum fuerit, effodiam, tibiq quam primum transmittam. de Narcissis compellasti amicum quendam Flora sacerdotem, vt mihi suppetias ferat. ego vel aliquos rariores habeo Byzantinum scilicet et alium ex oppido illo pyratico Algiers dictum, sed hoc nostro cœlo, sole= mihi nunquam floruerunt. de Orchidibus apiferis nihil te esse fecundum: amici enim aliquot fidem interpellarunt, minime mihi de futuras: sed tempus expectandum est, dum enim virent, orui e terra non ferunt, sunt enim tenera nimis, et molliculæ, vt tu olim periculu fecisti, cum etiam tibi, vt et mihi prorsus perierint, nec tamen tempore prius alibi extracta

355

355

Fuerunt. Decreuerant etiam proceres hic nobilium tam Tulipas, quam flores alij quoteunq; nouj id solummodo, vt ego sano autumno, sua copia, sed etiam qd tibus omnino orbis christianus, vt nuper hac florum insania, nunc illa altoria priori Martis et Bononiæ fornot, vt nec tanta numorum copia plurisq; iam suppotat, nec quibus suppetit, voluptatem in rebus haud plane necessarias, hisce præsertim duris temporibus insumere. nihil habeo de illo Arnulfo Castrensi, valde verear ne idem sit cum Ranulfo Castrensi, cuius hist. Polychronicon dicta nunquam, quod sciam, typis cusa est. eandem vero tempore, ni fallor, Edw. IIII. Cliuensium mois omnibus, vt nunc sunt temporibus plane dissimilem vertit Angliæ, et continuauit Nic. Trevisa sacobang Baronis de Berkeley, quæ lingua vetori, centum abhinc annos excusa ad minimum puto. quid sibi velint cum regimine isto politico IX virorum comisso haud mihi constat, certe nihil tale hic publice actum est, quid privatim furiosuli quidam machinantur, haud facile est augurari. de petitionibus Cantianorum aliorumq; provincialium, credo numerum hinc ortum, quod potierint vt decreto Ordinum exercitus Scotorum in has Australes Angliæ partes deduci possit. Salvebis merito a me meisq; omnibus, Ecorgs Dom vt te cum tuis famum hospitemq; conservet.

Londino penult. Maij CIↃIↃCXLV

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet demeurant

a Leiden. /.

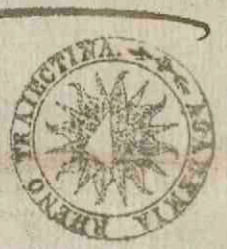

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. q; V.D. Johi de Laet Hortus Mauritius

S.P.D. Acceptis literis tuis iii Julij scriptis, dictuli hactenus, ad te scribend, ichiq; tuis respondere, ut possem interim Historiam Lolli Forocliensis Faustini Maroscei, ab te, vel saltem tua comoda utcunq; mihi mutuo datam perlegere, longaq; cum hisce meis tibi remittere, cum interea alteras tuas iii Aug. scriptas nunc tam receperim. certe, nimia me multum fallat memoria, scripsi tibi olim de obitu nostri Jonsoni, qui initio horum tumultuum ad regem confugit una cum pecunia publica virilim collecta in usum Lolli Hibernici, ad summam plus minus quadringentarum librarum sterl. Oxonij postea Lauream medicinæ adeptus, mensis tamen fabito valedixit, Martijq; sese transmisit, Optio tribuni militum in arce Basingensi, quæ est domus Marchionis Winto-nienſis; ubi, post multa egregia facinora patrata, ictus sclopeto in humero, exindeq; febri lacessitus xiv dies elanguit ad mortem usq. ante abitum omnia sua con-fegavit, tot quot iam adversarijs suis Botanicis, libris, factum sit haud facile sit divinare. hinc mœstus, Museum Sereniss. Ferdinandi Imperatis Pharmacopei Neapolitani celeberrimi, Italico idiomate, aliorumq; Joh. Bapt. Ferrarij Senensis, e Societate Jesu, de florum cultura inscriptum, olim multo datos forsan haud ita facile mihi recuperare dabitur. de rebus nostris quid dicam nescio. ita incerta sunt omnia et plane confusa. duobus magnis prælijs intra unius mensis spatium diversis re-gionibus victi sunt regij, ne tamen plane desponderis. Leicestria recepta, aliæq; quamplurimæ oppida capta, Exonia item multis tentata, ne tamen hæc omnia ad summam belli magnopere profutura videntur. obdurauit rex ad hæc respondia, occalluitq; animus rebus adversis, ab horrore a mentione pacis, nisi qua regnia nobis e Gallia prescribit. nescio quas auxiliares copias ab Hibernis, form-anisq; qui tamen rerum suarum plane satagunt, sibi somniat, ijs solummodo aures accommodans, quibus nulla pacis salus futura est, nullæq; nisi rebus prorsus hu-manis, spes reliqua est. interea perimus omnes, miserq; elanguimus, quibus religio, salusq; reip. cordi est, et quod utinam hæc fluxerint, vobis tandem optata pax, cum deo placuit. etiam magis a pace malum timetis, adeo in diversas et con-trarias partes distrahitur vulgus inter Papicolas (qui tamen, cæteris concordibus, haud magni momenti sunt) Protestantes, Presbyterianos (omitto Anabaptistas, Anti-nomianos, cæterumq; sectarum colluviem) et Independentes, qui minimum in modum succrescunt, immodice, potentia, animisq;, nec non rei militaris peritia, armorum usu. hinc inde distractis nulla sane nobis nisi a deo salus expectanda datur.

Mitto tibi strides aliquot ex meo horto, inter quas unam variegatam vel striatam potius, alteramq; omnium quotquot sunt sine controversia elegantissimam, Persicam scilicet. reliquæ coloribus inter se diversa sunt. narcissi, de quibus iam dudum ad te scripsi, e longinquo mihi petendi sunt, nondumq; ad nos pervenere. in-terim iii alios tibi mitto, Byzantinum, scilicet, Algerianum, hortorumq; mihi adhuc incognitum, absum enim a libro, nec potui eos ab invicem distinguere. aliumq; insuper mediolutum, quintumq; fl. pleno Tradescanti. Orchides nondum in mea potestate sunt, de quibus tamen nihilo te esse securum, ut forsan cum Narcissis reliquis ad te properabunt. olim, ni fallor, mihi pro-misisti Althæam fruticosam fl. penitus purpuream, non ut hæc nostra fl. albo cum umbilico purpureo; est et alia nobilissima rarissº flore carneo dilute. cosso iam hisce magis tibi amplius obstrepere. Deus te, vir amplissime, tuosq; ac nicolaus florentesq; tibi mihiq; reliquisq; amicis conservet.

Hatfieldworthia vii Aug. Juliani CIↃIↃCXLV

Libru haud penitus perlectum nondum remitto alias D. Cruzoni traditurus; nos plane scio a quo mihi prestitum

Semen herbæ vincetoxici. aviide expecto reliqua alia tibi ad manum fuerint, et præsertim Maracoci Indicam.

ab Illustrissº. D. Boswellio. hic enim mihi innotuit. visus est qui eum mihi in manus dedit. hactenus, ut scio.

ACADEMIA LEIDENSIS RHENO

357

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet
demourant
a Leydon. /.

Nobilissº Amplissº Doctissºq V.D Johi de Last Johes Mauritius

S.P.D. Remitto tibi Hist. Bolli Forocliensis, quam spero D. Cuzonum tibi tuto transmissum, in qua multam mentionem Vesalianij factam miror simul et indignor. Sed video Italum istum illum nondum ad metam perduxisse, unde tam altum de isto Horo silentium, qui in principio Bolli nondum inclamarat. Horror me nimis recta de rebus nostris Ecclesiasticis omnibus, quibus subinde pensatis, venit mihi sepe in mentem istud Gruberi nullam, felicioris Bellum citius exardescere, nullum tandiu deflagrare quam Theologicum. me cohibuit observatio ista Galeni de sectis medicorum sui temporis; adeo insolubile, inquit, malum est, cui non potens vita certa sectas ambitio, ac scabies quaedam quamvis ad sanandum rebellius. idem nullo tinctura adeo indelebiliter imbuitur et affectis ad vitiosa cognata citra ratiocinationem. Bellum illud Horum iam forme videtur ad finem tandem collimare, Bristolia recepta; unde ingens Parlamentarijs accessio, non fama tantum, que sepe in Bello utramq paginam facit, sed plane vndique opes. erumpit enim nonnisi hand pauci apud nos, et olim inter Hanoticos Gallie Momorantij, qui nec Regijs, nec Parlamentarijs accedentes, sese, et bona sua tutantur contra insolentiam, et rapinam militum, nobis Clubmen dicuntur, licet haud inermes ad bellum procedunt, sclopetis etiam plerumq instructi. horum plerisq non dico mutant, sed palam iam Parlamentarijs sese iungunt; et iam de integro omni premisso Exercitio Bellica inuicem minitantur. Interea dum tota forma Europa insanit, Bellis sese inuicem petit, soror illa christiani nominis hostis nescio quos nouos triumphos, spoliaq opima ex nostra sibi ruina despondet. nec ego sane, quorsum hec plane diuturna sint, video. vix enim sperandum est ut principes nostri, eradicata penitus pestilentissima ista ambitione, impia, prolatandi cupidine, simultatibusq inde exortis, brutis iam animis virisq insurgent ad communem hostem, omnq immanissimum, totius nomenq repellendum. nec Venusti sperant, imo nec Hispanus ipse, ut res nunc sunt, multo minus ceteri principes Italorum satis vel viribus vel consilio, vel animis valere mihi videntur ad hanc tam grauem pernitiam sustinendam. restat ut deus noster, ex abysso miserij cordis sui, causam suam nostramq solus agat. fecit interim ut nobis saltem si non ceteris Europe in hoc orbis angulo pacem tandem fidam et diuturnam concedat. Somina Iudica vna cum filioris tui accepi. tomum alterum Flandrie iam prodijsse in lucem ibi etiam primum audio. Salutamus te quam officiosiss. Domumq O.M. precamur ut te cum tuis omnibus, in quibus amicus meus D. Stannot bona cum vxore et filiolo, et forsan iam altero, salvum, sanum, hospitem florentemq conservet.

Dabam Fetotworthie 15º Sept. CIↃIↃCXIV

358

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant

a Leiden. /.

Ecce tibi, vir Amplissē sex Orchides apiferas, quæ iam, vt vides, folia emiserunt, quæsęq; ideo vna cum solo gemino, terra scilicet argillacea tibi mitto, idq; ne, vt olim, tibi pereant, vt olim mea omnes, quia forsan e terra tenuem extractæ fuerint, inq; solum priginæ, vbinamq; translatæ quale est vestrum illud Batauiæ Narcissos varios nondum recepi. videris amici, fidemq; facium libenter, qui eos mihi sæpius promiserunt. Salutat te vxor, simulq; domum precamur, vt te sanum felicemq; diu conseruet

Gstelwerkha Babam II Octobris CIↃIↃCXLV

Suburbia Coetria capta iamdiu sunt, at ne vrbs ipsa deditionem faceret, rex cum quinq; mill. equitum interesset, animosq; obsessis addidit, qui [illegible] vicus, vt fertur, cum septingentis tandem equitibus ruasit, nec tamen vrbs ipsa adhuc victoribus cessit. Non quot et quantis prælijs pugnatis bellum tamen sedat, nec vnquam sanguinis satis est.

ACADEMIA TRAIECTINA RHENO

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet

domourant

a Loiden ./.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi de Laet Johes Mauritius

S.P.D. Sanum te iam tandem, in columem q;, quasi postliminio ad penates tuos, liberos q; desideratissimos, dulcissimos q; redisse post tot hebdomadum pene exilium, gaudeo sane, tibi q; gratulor. post tres hebdomadas xv. Sept. scriptas dedi ad te alteras una cum pyxide Orchidibus aliquot referta, quas statim ad te transmisit D. Cruso, vt filius eius mihi nuper indicauit. De rebus nostris ita est sane vt dicis; regionum enim certe vires ita penitus prostratae sunt, vt, ni deus alia omnia statuerit, nulla fere spes reliqua sit, aliud etiam nunc imperato obtinuit, cui adhuc omnino ignotum, quod regem eius q; asseclas procul dubio valde afflixerit. plures regionum, viri p[rae]sertim militares, quorum animis, armis q; ille vtebatur, rebellionem regi est, et in throno auito reponendus, stabilissimus q; domachantur, agros q; fere omnes togatos aliquos, eos q; a Parlamento proscriptos regi quasi solos possidere, ordinemq; pacem, quia nulla ipsis, nisi in bello salutis spes est, interturbare. inter hos superominat Baro Digbia Com. Bristoliensis fil. natu maximus. is prelio nuper in agro Eboracensi hostibus cum equitibus fere mille octingentis equalit, eosq; in Scotiam, vt videtur, et vt fama est, quod ante fixum ei, statuerant, duxit, vt cum Marchione Montrosio copias coniungens, aciem eius plorans q; partem pedestrem equitatu adeo numeroso firmaret, partes q; regiorum labantes Scotiae in nouas spes erigeret. huius absentia vt suorum animos minuit, ita ducis aduersarum partium ad spem victoriae erexit. inter hos principes Palatini vtriq;, Baro Gerardus Comes militiae, Baro Hallus nuperi ambo, Rich. Willis eq. aur. nuperq; p[rae]fectus oppidi Newarcae vbi nunc degit rex. hos omnes D. Bollasius p[rae]fectus in locum D. Willis substitutus excepit, vbi inter pocula, vt fere fit, sermone seruato Gerardus paulatim delabitur in mentionem victoriae Parlamentariae iurans nihil motibus sperari posse, dum rex totum fere praesidiorum regendum daret, Baronem Digbia nomine indignatus, cuius patrocinium praefectus Bollasius subiens more militari mendacium ei improperauit, inde a mensa tumultuose surgentes gladiis vtrinq; strictis secessionem fecerunt principes vtriq;, Gerardus, Hallius, Willius, una cum quadringentis equitibus primariis comitatus a Parlamento petito opem Rossitori aduersus partium ducis vt Lopidium tuto venire possint, inde in Galliam, Belgium ne vestrum profecturi, dato iusiurando, ne vnquam contra Parlamentum militarent. haec quorsum euentura sunt, non adeo facile est diuinare. hoc tempus obseruandi, regem multoties victum adfuisse, nominatim interim vinctum. bellum forma profligatum esse videtur, nec pax tamen optata magis nobis inde illuxerit. inde haec tam contraria orientur, deus scit, ego nescio, vt dicere olim solebat Franciscus ille Assisias. res Scotorum mihi perquam grata, attamen vereor ne vt olim Cypro perdita classe victores Cretam insulam amittant. Dominus deus meliora. mouet me charta vt iam silbam. salutamus te omnes domus simul Scamnum vtte cum liberis vtriq; familia sospitet. Hestleworthia Kal. Nou. CIↃIↃCXLV

360

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demourant a

Leiden./.

Nobilis Amplissimo Doctissimoq; V.D. Johi de Laet Johes Nauirtius
S.P.D. Ex tuis VIIbr. Decembr. Gryg. ad me scriptis intelligo te iam tandem Orchidas
recepisse ad eo bimues, vt nihil desperes de earum salute. id mihi
sane peregrinum est. Vix enim vidi eo in loco generi plantulas elegan-
tiores, et licet calum, solumq; peregrinum prima facie refugere
videantur, non sunt tamen adeo tenera et molliculae, quin vbi
paulatim alibi solo assuerint, satis robustae, et fertiles euadant.
haud mirum, te ista tua prudentia et modestia nihil adhuc pronun-
ciare de rerum nostrarum statu, cum nos quidem, qui hic quasi in
sublimi specula positi, et sermones indies serentes cum his, qui rebus ver-
sabi
nibus interfunt, ne diuinare quidem, liquido possimus, quorsum haec
omnia euadura sint. certe nulla salus bello, nec tamen pax adhuc
nobis illuxerit. causam certe partim difficilem, partim intutum est
dicere. Hibernum hoc tempus feriasq; quidem bello dixerunt antiqui
vnde recte illud pacis consilijs opportunum autumas, modo idoneus
interueniret animus partibus bellis ad illam inclinarent. etiam hoc
vltimum si tandem aliquando spondere nobis possimus, haud vnquam
desiderabo pollicitor. suis vicem pars vtraq; perpulchre gerere.
Deus aliquando prouidebit, cum nos peccata nostra vera ppenitentia
eluerimus. Video etiam multibi gentium motus esse. Gallia, Hispania,
Lusitania, Belgium vtrumq; Germania bellis iam misere ardent. nec
Italia ipsa magis iam tuta praeminis Turcarum. Sed quid tamen
iuuat socios habuisse doloris? et inga sunt reliqua omnia pro bello
ciuili. Baronem Digbium audiuimus iam diu ab Hibernensibus Dublinii
appulisse vna cum fido Achate Marmeduco Langdale, cum vi-
debimus actutum quorsum haec itorum profectio euadura sit. fidem
mihi faciunt Hibernenses nostri Marchionem Ormondiae, oriundum
aliquin ex gente Papicolarum, adeo nostrae religioni addictum prorsus
esse, vt licet antehac regias partes quodammodo fouerit, nunc ta-
men, cum deus, et melior fortuna Ordinibus affluxerit, nunquam
commiserum, vt paci adeo iniquae cum rebellibus Hibernis assentiat.
Rex Oxonia iam diu haeret, sed quantum paci addictus, ex literis eius
ad Principem Ruperthum datis est. et tamen nuperrime VIII Kalendas
mensis, tanquam rerum iam facie prorsus mutata, ipsius q; simul
animo fortunae suae amore ob iecundante literas ad Ordines misit,
comitem Pembrochiae potens pro Duce Richmondiae, Comitem Southamptoniae, Johem
Ashburnhamum, et Gulfredum Palmer, vt possint tuto Londinum com-
meare, et de rebus componendis agere, quibus responsum est, ordines
nunciam ad regem de re mittendum. quidam interim tantum ab
infidijs Sinicis caueri nunciant, vt etiam ab omni de pace tracta-
tu abhorrere videantur, quasi haec sine illo omnino haberi posset.
Vident politici, quibus haec curae sunt. haud aliud restat, quam vt, post
officiosissimam salutationem, te tuosq; omnes deo precibus nostris ingen-
ter commendemus.

Londini IX Decembr. Jul. CIↃIↃCXLV

361

Mitto tibi hac una cum figurarum fortuitarum lapidum accepto ab
Hyeronymo Cardano, aliquot testibus concharum, item lapidibus, omnia
ab Hyeronymo quae scripsimus, cum pace tua tabulae nostri aliquando
illuxerit.

A Monsieur
Monsieur Joan de Laet
demeurant a
Leiden. /.

Nobiliss. Ampliss. Doctiss. q; V.D. Joh. de Last Joh. Mauritius

S.P.D. Non est sane res mihi, mihi credas, quod te tam cito, extraq; ordinem interpello, hisq; meis obturbo. Vin quid velim? amicus quidam ex meliore nota, D. Jodocus Coeus eq. aur. filius illius, qui, dum vixit, veribus nostris fuit a secretis, vir in tota encyclopedia apprime eruditus, desiderat nescio quem Commentarium Joh. Kopleri de stella Martis, hunc diu frustra quaesiit in Bibliopolijs nostris. restat igitur ut hinc opa illi consulam, si modo in vestris bibliopolijs prostat. mihi sane benigne feceris, si illum pones vestras officinas librarias quaesiveris, mihiq; huc transmiseris, una cum ijs. Dum haec scribo accepi secundum tomum Flandriae, cuius libri tanta est elegantia, ut valde sim inopinatus, ni confestim erit maioris aeris pretij, quam ut pro dono mihi vnius possit. Verba subinde mihi in mentem venit te exorare, ut possim libere absque verecundia in hisce rebus opera tua aliquoties uti, quod vetat modus pudor meus, nisi hoc mihi simul concedas, ut possim tibi statim impensam reponere, quod ut minoris sumptus, ita forsan tibi maioris molestiae futurum. prodijt nuper Lutetiae Gallica vita Theraszij Francij Marschalli, qui insulam Rhe contra Ducem Buckinghamiae olim strenue defendit, ubi haud pauca minime obvia de rebus nostris. is liber licet non minus grandis venit hic (ea est bibliopolarum nostrorum vesana faceti cupido) XXIV solidis nostratibus, cum diu iustum pretium vix excedere XIII aut XIV. si vobiscum venalis sit, perlubenter cognoscerem, quanti venum detur. et fortasse opera omnia Caesaris ab Elzeuirijs excusa mihi haud ingrata vendent sub conditione ut supra. idem est prorsus rerum nostrarum status quem tibi ultimis meis ad te scriptis depinxi, nisi quod nuperrime Herefordiam furto quodam belli asportarint parlamentarij; quae sane res haud levis momenti futura videtur ad reliquam Walliam penitus debellandam. de Castris eadem spes est, o quam de pace vellem! Deum O.M. precor ut te cum tuis omnibus sanos incolumesq; diu servet.

Londini XXII Dec. Jul. CIↃIↃCXLV

ARENBERGICA TRAIECTINA

362

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leiden.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Joh. de Last Johes Mauritius

SPD Miror Somina adris mioris tandiu in itinere morari; sed haud multum
sane interest, satis enim tempestive Lond proximo venerint. gaudeo vitam
Patris Pauli Vonsti apud vos prodituram, a qua non possum non exspectare
aliqua salutifera. vidi eam olim in m.s. penes Sacuidum nostrum, nec
poteram eam satium degustare: ipse enim non nisi multus accepta abs nescio
quo amicorum paulisper habuit statim reddendam. nolim te tanto pere angi
ob sectas nostras inualescentes: iamdudum enim ad aceatu pernenerunt, et
nunc potius decrescunt. Ordines enim edicta quedam promulgarunt adeus
Sectarios quoscunque, quibus effectum est, ut non tantum infames pereant.
nec inter bonum Omnium Optimatumque ordo graues, uoquam liceat, ut
non inter se satis conuenirent ad remp. ordinandam, et spero Deum eorum
conatibus tandem fore licet, opitulaturum; si rex precipue ad nos propius
accederet, ut [corr. ex] Sanamini, statutum est nuper ab Ordinibus. spero itidem nec
praues, turbulentosque homines, imo nec ipsum diabolum tantum
posse, ut nostros, Scotosq; inter se unquam committere possint, inter quos nunc
res haud adeo perplexa, ut antea, mihi uidentur, nunc, inquam, eum diuersos
fudependentium, qui Scotis precipue adnectantur, infracta magis, debiliorque
apparuit, hi enim hactenus ubique dominabantur, soliq; ut tranquillas [pagina 2]
ciebant, nescio qua quorundam incuria, timore, uel, ne dissimulem, incogitantia.
nostri certe nuper literas ab Ordinibus Scotis acceperunt, quarum tenor fere fe
habet, se se nempe domino regi supplicaturos ut propositiones confirmare uelit
foederis nationali subscriptura: quas si admiserit, fore utinam, gentis salutis nihilo-
minus minime defuturos, sed serio daturos operam, fumosq; euanescere ut pax inter
utrumq; regnum prima et illibata conseruetur, quod haud multum a uerisimili abesse
uidetur, utrique enim domus nostrorum statim suffragijs iuuerunt, ut delegati aliquot
nomine aduenturi, qui Regem ab Scotis reciperent, cum in patriam reuerteretur, eumq;
in domum suam Holyrudiensem in agro Northantonensi deducerent. tertiam
Gangraenam iam nuper, ex qua has literas incepimus, emisit Dns Edwardus, quo etiam
cum prioribus D. Cruzani tradendam curaui. Salutem a nobis omnibus, cui multos
annos felices fustosq; uouemus.

Datum Thistelwortha III Januarij CIↃIↃCXLVI

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA.

363

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant

a Leiden. f.

Loaned this with mr Cruze at his house in Bishopsgate street right the Blacke Bull Inne.

61

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi de
Last Jodoco Maurittio

S P D Ista est fama de antea prædixeram; semina quæ postulas non possum tibi comparare; prætor unam serratulam, quam hyeme inclusam habes. instat enim iam tempus sationis. Botanici nostri circa eas res haut satis attenti sunt, qua nullam spem lucri promittunt; ipsique plantæ rariores, quas olim Dominus Tradescantius in hortum suum collegerat, incuria sua prorsus perierunt. nec despero tamen, quin possim ex horto meo semina cochlearia nostratis tibi aliquando transmittere. Virgo tantum plantas istas ex nativo solo propter mare transpositas. Salsuginem suam, quæ earum deo eximia, pene amittere. res nostra nihil boni promittunt. nisi deus manum porrigat, prorsus perimus. Vobis alia omnia augurior, tibique salutem ineneussam et diuturnam.

Isleworthæ XVII Martij CIↃIↃCXLVI

364

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leiden.

Nobilissº Amplissº Doctissº q V.D. Johi de Last Scholæ Mauritianæ 67

S P.D. Ea est iam tristi moralitate D. Parkinsonius, vt suspicetur profectionem istam tuam susceptam, vel protendi potius, vt ipse hominibus promissis defraudet, nosti quam suspiciosi sunt homines, ita vt ipsemet, qui humanitatem et candorem tuum satis perspexerim, vix eum verbis et persuasionibus meis placare potuerim. quam vellem aliquid tibi certi de pace tandem perscribere, vix aliquid belli iam restat Exonia tradita, reliquoq; fere Occidente, et tandem tantum a pace absumus, quasi bellum iam mense inceptum esset. turbant Scoti, et dum iura regalia tueri pro se fornt, regem, pacem morando, plane deperditum eunt. et clerum Londinensem Synodum in suas partes traxerunt ita vt, ni vellemus, tyrannide papali Rom, et nuper episcopali profligata, aliam presbyterialem substituere, omnia possum irrita fiant. potestatem equidem arbitrariam petunt, vt possint quemuis excommunicare, pretexto nescio quo sanctæ dolo. rem ipsam Ordinis haud abnuunt, sed ea lege, vt singula omnium ordinum quibus Remissis excommunicatio recte possit ferri, quæ conditio non placet volunt plane ius aliquod in forum pectoris sibi reservari. nec sane multæ pudicæ abs feminibus laicis expectare possumus, quarum pectora, rari præsertim, vbi parcæ adhuc reperiuntur, vt sanctæ sæ gubernent, sed in alienam potius potestatem, quasi mancipia, cedunt. [illegible] precaria fere futura est; presbyteris facile omnia ad se trahentibus, et in concionibus dominantibus, non eloquentia solum, et verbi divini pretexta, sed quod ipsi soli loquuntur, nemine interim nec hisce equidem auso: et si vita haud desperet, omnia in proclivi sunt. nec desunt, qui quidlibet ex quolibet vt trahem haud verentur; vt videre est hic nuper Londini, vbi palam in suggestis detonant, et disciplinam, regimen, vtut sanum presbyteriale iure divino niti declamant, acerbis maioris tantæ est in hac nostra insula copia, vt nemo unquam opera pretium putaverit semina colligere, et quæ eadem reperiuntur sparsim per terram iacentia, iamdiu germinarunt. præmia tempestivitate tibi haud dedemitto tibi bulbos aliquot croci veri autumnalis, nec plures [illegible] mitto, quia subnubes, ne haud satis tempestivum sit eos nunc ex terra eximere. vtinam accidant, si plures desideres, captabo tempus opportunum vt tibi plane et plene satisfiat - asservo nuper donum apud nos prodigiosæ historiam Dneis Kohanij cum additamento libri quarti, vbi multa de expeditionibus nostris Sanctmartinianis, et Rupellanis, quam vellem una cum aliis mihi transmittendam curres. Deus O.M. te cum tuis omnibus salvum, famum, florentemq; diu conservet.

Londino xv Apr. st. vet. CIↃIↃCXLVI

365

A Monsiour

Monsiour Joan de

Laet domsurant

a Loidon. 1.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V.D. Johi de Last Johes Mauritius

S.P.D. Cum literas meas xv Apr. scriptas D. Cruzovii ad te mittendas tradidissem accepi ultimas tuas xviii eiusdem mensis scriptas. princeps noster certo nondum excessit ex insulis Sillis. D. Baro Culpeper, D. Rich. Greenevile, alijq; eius assecle & domestici in Armoricam secessere, quod causam vicinori isti dedit. sed nondum nobis adeo iniqua sunt fata, vt hoc permittant; nec Comes Berkensis ex familia Howardorum, cui princeps maxime inimicitur in istam sententiam unquam ibit. ipseq; princeps a Gallis valde amatus est, adeo vt vix sibi imperare olim potuerit, vt ea lingua pro principum more aliquotiens vteretur. et nostri eum semper diu absuerit, quoniis modo clamoribus sabagerunt, comeatum ei Scillinidis ex Cornubia ministrando (sunt enim insulae istae pro tot et tantis hospitibus haud satis fertiles) nec defuerunt. Ordines pro parte sua, quid enim literis, quas ipse D. Fairfaxo vi huius mensis per tubicinem misit, inuitarunt, vt Londinum veniam vellet. facile sane mihi persuaderi patetur omnia posthac in melius itura niſi peccatis nostris Deus nondum iratus desinerit. certe expedit reip. nostrae bonis q; omnibus, vt pax optata tandem nos domum reuisat. Deus bonus quis credere possit, tantum posse, qui publica sua deq; habent pro se huisq; quorsum euentura sint, quia inter nos et Scotos nuper acciderunt, haud facile est diuinare. non desunt certe, qui eorum flamma affundere haud verentur, vt ipsi introrsum in aquis istis lucidis piscari possint. princeps imperrimis literis istis Ordinum respondit, fidemq; facit ex Anglia se minime discessurum. comeatum petit pro Episcopo olim Cicestrensi nunc Sarisburiensi (D. Doctore Duppa) paragendo, vt posset ad eum tandem tuto repedare. ipse princeps relictis insulis istis sterilibus, vbi tandiu delituit in insulam Garnesy nuper secessit. vicesimo septimo huius mensis hora secunda antemeridiana excessit Oxonio relictis ibi Duce Richmondio, Comite de Lindesey, qui una postridie cum D. Wo Fleetwood eq. aur. D. Sydnam, D. Cario subito se dedidederunt, ab Ordinibus exinde in custodiam traditi in castro Warwicensi. Suspicantur multi regem Londini latere. et certe si vel Scotiam, vel Hiberniam cogitasset, non videtur suos, quorum receptui relictus. nil amplius addo. Deus te cum tuis omnibus tibi ipsi, reip. nobisq; amicis tanum foliciterq; eius conseruet.

Londini vlt. Apr. MDCXLVI

366

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demourant a

Leiden. /.

S'P D Prætor vltimas tuas literas xxii Maij scriptas, quibus mihi respondeo, et cum quibus etiam somina ad me venerunt, non alias accepi ab vestris tuis xviii Apr. scriptis. vnde suspicor alteras, quas memoras, cum fasciculo librorum vel omnino periisse, vel saltem, quod magis sperare libet, paruisse cunctari. est haud pro bonum necessarium, nobisq; precipue, qui hactenus non tam methodice, vt nos, bellicoramus; ita vt vnus forsan modicis sumptus in totum formidatum vobis sufficerat, addo ostis frugi hominos, reiq; totius militaris gnari. nec tamen tantum stipendij capiunt milites nostri, vt misera plebs ab eorum rapinis liberata sit; a quo si conductum tantummodo exigunt, bellissimo secum actum esse arbitrabitur. haec sunt sane, qua magis indignantur homines, de quod potestas ijs facile mutandi in nobis sita est. haud necdo adhuc a sententia priori, principem Angliam haud facile desiturum, multo minus Galliam cogitaturum, ni nos adeo desperatæ vndiq; prudentia, vt cum in maiores angustias conijciamus nondum mihi e memoria excidit, quod dixit olim nescio quis tyrannus, non nisi pedibus tractum debere tyrannum &c. nosti reliqua. nec credo Scotos nos libenter offensuros, (et spero nostros nullam ijs ansam contentionum daturos) praterquam enim quod exercitus numerosi, fortes, et iam veterani nobis haud desint, quis tam demens, vt belli incertum eventum, magis quam tam immanem pecuniæ summam, qua ijs debetur, offerturq; malit? ab ijs igitur haud valde nobis timendum arbitror, ni, pace inter Christianos principes tandem facta, Galli Scotis veteribus amicis, vt sæpe alias, se adiungant. venerunt iam tandem littera ab rege ad Ordines, quibus in omnibus tam quæ ad nos ciuiles, quam quæ ad Ecclesiasticas pertinent, profitetur se in eorum potestate futurum omnino, eorumq; consilio in posterum omnia transactum iri. hodie S. P. q. Londinensis Ordinibus petitionem exhibuit, cuius exemplar huic inclusum mitto, vna cum literis Regis ad Ordines Scotiæ, vt ad Prætorem, ciuesq; Londinenses: illæ alteræ ad Parl. nostrum nondum typis excusæ prostant. tradituros iam dudum harum literarum cogitationum, scriptionumq; pertiæ spero nunquam tibi enarraturum: nec spero tamen prorsus sine quali quali momento desperationis. haud subito cessant fluctus maris ventis omnino sedatis; nec animi irritati, et exacerbati facile in rectum rationis gyrum reducuntur. Salue mihi quam officiosissime ab me, meisq; omnibus, deumq; precamur vt te totamq; familiam tuam, felicemq; conseruet.

Dabam Londini xxvi Maij ɔɔ ɔɔ xlvi

367.

1646

Nobiliss° Ampliss° Doctiss° q V.

D John [illegible] de Laet

Nov. 26

Nobiliss° Ampliss° Doctiss° q; V.D. Joh. de Last Johes Mauritius

S.P.D. Litoras tuas vi Junij scriptas hori accepi, nondum tamen libros: sed haud multum sane refert quam sera, modo tuto devenerint. Adeo equidem sospites non simul venturam. Catalogum istum tuum seminum bis terve iam ad te exscripsi, ut possim cum amicis, si libuerit, communicare, in cum scilicet finem, ut tibi amico q; tuo quam primum satisfiat. Video enim quam plene; Botanicorum enim nuper quam rara seges est, mortuis Johnsonio, Parkinsonio, exulante q; iam immo cuius artis peritissimo ob papismum, qui hortulanus fuit ante hoc bellum civile Comitis Rodortensis; ipse q; Tradescantius ab arte fere exulat, adeo haec studia fere negligit, et iam in insulis Canariis mercaturam exercet. solus nobis restat opt. spei iuvenis Ducis Buckingamiae hortulanus satis peritus, sed literarum omnino rudis. quicquid tamen possum tua causa praestabo serio, et cum cura. Non tantum possent hic Iudoportodontos, vel in rep. velint exercitus, quantum ipsi iactant; alibi forsan plus possunt, quam volent prudentes, et salutis publicae amantes, ideo non tam suffragiorum numero, quam quorundam pusillanimitate, qui non audent sententiam suam libere proferre; aliqui etiam in res suas nimis intenti suffragia sua subinde nundinantur, et in omnia alia sunt, quam qua ex animi sui sententia rem p. conducere arbitrantur, ut adversae partis suffragia vicissim in rem suam emendicent. et sic mulus mulum scabit. articulus iste dissensionis, ut Theologis ansam nuper dedit variarum disputationum, sic Politicis etiam nunc haud levis dissidiorum fomes est. Vix innumeras hominis in hoc corrupto rerum statu adeo bene moratos, ut libenter dictaturam perpetuam deponere velint. nostri secum Italij Caesaris in Syllam quod nescivit literas. nostri certe eruditiores sunt. de Scotis varia sunt indicia, prout huc illuc inclinant animi. ego ita iudico, eos haud adeo impudentes futuros, ut contra pacta commenta facile et quasi per lasciviam ituri sint. verebor ne nostri potius in culpa futuri sint, suspicionibus iniustis eos irritando. in eam rem mitto tibi literas regis ad Marchionem Ormondiae Hiberniae Prorogem, quas ipse subito ad Montrosium Ducem Scotorum in Ultonia misit ipsosq; ad Legatos nostros in Hibernia, qui eas Ordinibus nostris transmiserunt, quibus nunc multum negotij facessunt. ad eas literas Scoti qui Londini res patrias procurant responsum Parlamento nostro exhibuerunt, quod simul etiam mitto. Primas Hiberniae iam tandem Londinum redijt. nec literas tuas moror, sed post salutationem officiosissimam abs me, meosq; salutem et incolumitatem tuam Deo O.M. commendo.

Dabam Londini xi Junij MDCXLVI

ACADEMIA RHENO-TRAJECTINA

360

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi de Last Jo. Mauritius
S.P.D. Venerunt tandem libri, nec absq; literis tuis XI Maij
scriptis, pro quibus XIIX Sol. Angl. D. Cruzoni numerauj.
velim significes, an oratio ista D. Spanhemij in funere Tº
Marcelgiº Polyandri recitata sit liber iste, quem literis tuis
III Apr. scriptis nuper prodijsse scripsisti, quem q; una cum
reliquis, quos abs te petij, adiungeres te promisisti, de quod
operæ pretium esset cum Vodera. Velim etiam inquiras ab
Elzevirijs vestris, an non aliquando prodierit editio aliqua
elegantiuscula Apulei, non nimis grandis, ita vt in manica
circumferri possit ubiq;, nec sit tamen character adeo pre-
sillus, vt oculos nimis fatiget, qualis est ista vestra Lugd. Bat.
P. Colnij et Bon. Vulcanij. accepi etiam nuperrime, dum haec
scribo literas tuas posteriores XX Junij scriptas, ubi de rebus
nostris perquam recte iudicas, ac si hisce omnibus hoc toto
triennio plane interfuisses. ego sanxisti tuo iudicio nihil
interminato, cum tute certe non omnem acu tetigisti; verum
insuper, ne venerint aliquando literæ nostræ in alias
manus, quam quibus destinatæ fuerint. at certe pax, vel
saltem umbra quædam pacis haud longe abesse videtur, Exonia iam
redditu, una cum Duce Eboracensi. quicquid enim moliuntur im-
probi, qui hisce tumultibus ditescunt, aliiq; qui dictaturam quam
haud dita facile deponituri sunt, atque Londinenses, qui eam
plurimum possunt, tolerare q; rempe. corpus adeo ad pacem aspirare
videntur, vt verba sibi dari diutius vix, ac ne vix quidem passuri
sint. nec tamen istius beatissimi seculi lucem, qua olim ga-
uisi sumus, haud ita subito sperare licet, ob causas quas tute
recte enumerasti. haud unquam profecto accidere istam fortu-
nam, qui ignorantiæ locum vllum tribuunt in hac rerum hu-
manarum scena, adeo vt nihil eorum, quæcunq; in hoc ma-
gno mundi theatro acta sunt, supprimi vellem, sed vere et sincere
literarum ope ad posteros transmitti, vt exemplis præteritis
in futuris erudiamur. nec tamen diuinare facile possum quid
sibi velit Germanus iste, aut quid tandem isto suo conatu prostra-
re possit in huius ciuilis belli historia. an sufficit historiæ rerum et
actorum nuda et nuda notitia? minime gentium. vinari certe debet conse-
quentia, euentuum causas. in primis de scribendi Topographia Galliæ debet,
unde Sallustius Catilinæ suæ turpissimum scriptum in Africam transgressi dici-
tur. gentis istius genius intus et in cute cognoscendus. quæ de singularibus
scripsit operæ pretium esset videre, de quæ tibi adeo adhuc ignota sunt, nec
author interim mihi vltra crepidam migrat. sed quid ego te hisce
nugis meis obtundo? nil amplius addo, sed post officiosissimam salu-
tationem Deum precor vt te una tuis omnibus perpetuo incolumem reducem
D. Samuelem quam diutissime conservet.

Dabam Londini XXIIII Junij CIↃIↃCXLVI

369

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Londen. /.

Nobiliss.° Ampliss.° Doctiss.° q; V. D. Joan. de Laet Joh. Maurit. S.

S P D Accepi iam literas tuas 11 Julij Grog. scriptas, ex quibus horto tui ruinam & præteritæ hyemis intemperiæ non sine dolore intellexi, quam grauem, quantum in nobis est, vt reparem, animus est. eandem igitur curam recipio eamque iam lubet, mittendo tibi irides bulbosas, vt ambos, Narcissos item Byzantinos, Algerianos, aliosq; Cyclamena haud tempestiuum est e terra eximere, quæ certe alias misissem. Sciam somnia iamdudum terræ mandata sunt. somnia, quæ a te acceperam, aliquot mihi satis solicitos pronunciarunt, præsertim arboris illius quæ Pagamirioba dicitur, quæ nec in Exoticis Clusij, nec in eius posterioribus, nec in plantis Aegyptijs Alpini, Vossingijus, nec denique in America tua inuenitur, adeo vt nec diuinare quidem possim quo modo tuto curari possint; vt cunq; accederit, ego binas vna cum terra exemptas olla impressi, vt possint a frigore hyberno defendi. reliquas, sodes, quicquid de istis noueris. distuli aliquantisper tuis posterioribus respondere, vt possim hisce nostris insanis colophonem, vt sperandum, addere. attamen vereor, ne rex, rebus suis licet adeo impeditis, et penitus fractis, tantum sibi imperare queat, vt Ordinum petitionibus facile assentiatur, quorum Deputati iam redierunt absq; vlla spe pacis. hoc solum boni reportant Scotos fidem suam liberaturos, neq; a pactis comunitis ne latum quidem vnguem discessuros. sic saltem fremunt, at mihi exteri concedant volim. quorsum enim regi non assentiri expedit, nisi Scotis aliquantillum delimitis. non omnia ab exteris auxilij spes vlla refulget, adeo rerum suarum, vt nunc sunt tempora, quæquandoque sata gaudent. venerunt nuper ad nos Marchio Argathelia, Scotiæq; Cancellarius D. Lowdonius, de fine, quantum equidem coniectura assequi possumus, vt Ordinum postulata fortasse nimis rigida aliquantulum mitigata contendant. faxit deus vt eorum conatus felicitate condecet, ecclesiæ et rip. bono. iam enim hæc ad crisin vergere videntur, medicumq; peritum, qui foco interponat, desiderare, cui rei Gallos minime omnium aptos credo, quibus valde expedit, nostros hoc bello ciuili ingiter distineri, ne solo istic totius Europæ intemperiæ laudem aliquando intermiscerant. volim tibi persuadeas irides illas maiores nomine tulipam tuum Anglicas esse, quas Botanicus quidem ex vestratibus huc ex Lusitania aduectas offendit. certe solum vel cælum nostrum haud facile ferunt. ego aliquot horto meo hisce quatuor quinque annis magna cura colui, nec tamen bugia florem ferunt, bulbis interim defloscentibus, donec tandem penitus euanuerunt. amicus vterq; noster D. Tho. Sacrobus ad deum migrauit formæ duodecagenarius. Salutabis quam officiosissime abs me meosq; omnibus, domumque inlustrem vtor comprecamur, vt te cum tota familia quam diutissime in columem nobis seruet.

Dabam iam Fellsworthæ x Aug. Jul. CIↃIↃCXLVI

ACADEMIA TRAIECTINA

370

A Monsieur

Monsieur Jean de Last

demourant a

Leiden. /.

Nobilis^s Amplis^s Doctiss^q V.D. Joh. de Last Johes Mauritius

Sr P.D. Quid vetat quo minus binis tuis literis, VIII et XXII Aug. scriptis nunc iunctim re-
spondeam? nulla spes est rem propositionibus nostris, ut vobis videtur, unis-
quam adhuc assensurum. nec tamen divinare omnino possumus, quid ipsi spon-
sint, ut audio pretractu so, suos, totumq regnum perditum dat. an a Scotis? certe
alia omnia promittunt, neq aliud sibi nisi in utriusq regni concordia spon-
sum reliquam esse; spondentq esse facturos quicquid utriusq regni saluti conducere
videtur. quod mirum illis gratiam conciliant etiam cum subditis, tum
alias Scotis inimicissimis, adeo ut Ord. regni de edicto cogitent iam ferant, quo
cautum, ne quis quicquam in eorum dedecus opprobriumve vel loquatur vel
scribat. ad Gallos certe rex magis spectare videtur, qui tamen, ut res nunc
sunt, adeo rerum suarum satagunt, ut nihil inde mali nobis facile timendum
sit, dum vigilant haec bella funesta. et iam Castellum illud munitiss. iuxta
portum Faymutha (vobis Pen-Dynas dicitur) alterum Rayland dictum
Marchionis Worcestriae in Parl. potestatem dedita fuit. elegans olim
nihil unquam prodijsse ex officina Cl. Salmasij quod non fuerit magnifico
elaboratissimumq. est enim vir sani iudicij, lectionis infinitae. haud mire
est plurimipotentianos vestros in spem Gallis res suas agere, et cum Hispanis in-
dutias tandem, vel pacem machinari. est enim primatem pactis conventis
stare, principibus salus populi suprema lex esse debet. et certe Galli in tota Eu-
ropa iam minimum possunt, et Hispanizare incipiunt, Monarchiam nescio quam
somniantes. et quid, quaeso, vos movet, ex causso Hispanorum iugo, sub amicis olim et
confoederatis de libertate periclitari. Ego sane neq ad Gallos, neq ad Hispa-
nimis inclino; hoc tantum vellem, ut liberi esse possimus, quod haud adeo
facile fit, nisi etiam reliqui gentes liberae sint. monarchiam vel Gallicam
vel Hispanicam, vel denique Germano-Austriacam omnino abominor. Frides aliquot
bullosas cum Navarris accepisti fortean cum literis meis X Aug. fut. scriptis. gaudeo
Orchidem tibi apiferam vel unicam reliquam esse. omnes enim mihi pene hac
postrema hyemis intemperie. ut vero possis tibi alium Orchidum populum insci-
tare, occa tibi mitto seminis affatim. videtur magis pulveri quam semini ac-
cedere, sed tamen videbo. haud paucas plagulas non absque sermone. Languetii
istas Epist. hist. et politicas ad Ph. Sydnaeum scriptas francofurti olim a fischero
nostro excusas iamdudum mihi comparavi. at si haec vestra editio ut elegan-
tior, quod facile sane credo, sic etiam auctior prodierit, haud ingrata veniet.
de Apulejo autem iterum aurem tibi vello. fac sodes, certiorem me facias certi-
orem me facias, an alia editio correctior et elegantior (ut sunt plerumq Elze-
viriana) quam habemus habeamus, sed penes vestros bibliopolas venalis etiam
sit tamen character minus pusillo. haud mihi plane liquet, quid tibi vis cum
isto tuo Hindario quadrimali Jacksoni. explica verbosius, si placet, lienando
tempus editionis; etiam an fuerint Americanum, an vero in Indiis Orientalibus
Vale tibi gratulor nobisq rerum naturalium studiosis, quod adeo strenue
et graviter incumbas ad Indicam vestram augendam. porge audacter.
et vellem etiam Herbarium illud Americanum olim promissum. non sunt hic
qui ligno icones excidunt, nisi vestrates, et isti perpauci. nec dubito quin plures
et petitiones penes vos reperiantur. Deum precamur ut vos omnes salvos
sanosq diu conservet.

Jstolworthica XXV Aug. CIↃIↃCXLVI

371

A Monsieur
Monsieur Jean de Laet,
demeurant a
Leiden./.

Nobilissº Amplissº Doctissºq; V. D. Johi de Last
Johes Mauritius

S P D Non minus perbe, si bonum consitori fas sit, Ω palinodiam canere, quæ postremis ad te scripsi literis meis de D. Soldano. iam enim satis mihi constat ex ipsa Ouro jace ostium Bibliothecæ Cottonianæ, mandato domini, calce Lateribus, obstructum fuisse; ita, ut pernicie mihi scripserit non potuisse. Ego his satisfidri suo maxime incomodo. Hoc tamen mihi significavit per comitem quendam amicum ex domo Communium remotas omnes nuda tantum cista ablatas esse. Eò mihi quidem ad quam occasione transmissum ivi. nec multum fortasse abhorrebit si dicerem literas D. Boswelli haud parum nobis profuturas in eo impetrando (ut hoc obiter tibi in aurem insusurrabo) nolim, ut subinde obsequia nuda, si quantum potes officiosissime deferas, vir sanctus, et doctissº, sic et prudentissº, et probissº, et quod me fame haud leviter in eius amorem stimulat, tui amicissº) nuda tantum opera in conficiendo m. s. ad te transmittenda haud usurus arbitrabor. Nollem enim sermones ad te meos libere ex literis tuis, quas dum hæc scribo accepi, Vitruvii iam totum exactum esse, quod me impulit, ut properarem ardua ad te scribere, ut mora saltem aliqua interpelle expectes paulisper eosdem m. s. ut tos credidi, correctissimum et notatissimum. hoc erit certo secundum illud Augusti, festinare lente. Enimvero nemini Vitruvianis iam gratabor, quod te tua cum D. Salmasio tantos patronos nactus sit, quorum opope post tot secula quasi redivivus, integer prodiit, correctissimus, nec non typis beatis Elzevirianis elegantissimus in dies luminis oras propediem exibit. res nostræ nondum satis certo, nec plane extra periculum vivimus. de plebe nostra tumultuante nihil te scemum dico, nisi sit plebs illa militaris quam indignatus, nec quidem credo ipsos milites vilipendo, qui hoc ab Anglia non solum insultant, sed palam pronunciatum aunt, adeo sibi confidere, ut Regem amoveant, nec unum contra ire, aut contradicere, si modo regi cum Britannis Ordinibus convenerit. fecit Deus. ad regem iam cum senatu Ordinum concessere quos ipse vel ad consilium, vel ad alia ministeria accersiuit. amicus noster Episcopus olim Cicestrensis, nunc Salisburiensis, principis ac pædagogus inter theologos & capellanos accersitus iturus est in castra cum Marchione Hartfordiæ, nimirum cui alias, ut res nunc fluunt, vix locuti sufficerent ad viaticum. Deputati Ordinum sequenti die Lunæ iterum incipiunt. hactenus ob inopiam poemata publice notantur, quam nunc Londinenses mei natum e aut, ob rem sibi iam tobis Angliæ gratissimam, Epistolas Grotij ad Gallos, licet hic etiam venundatum allatas tamen a te portulam ob elegantiam compactionis, item Epistolas D. Schurmanæ, et scripta mihi olim Cardani libenter apud vos petendo curando te obligaveris mihi sponsore. de vita Socini nihil abste audio, item q. Salmasij de annis Climactericis credo prodijsse. amplius nihil est quod addam, nisi ut donum precor cordialissime ut te cum tuis omnibus salvum felicemq; quam diutissime præstet.

Petolwortha VII Sept. CIↃIↃCXLVI

372

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demourant

a Loiçon./.

XII

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V.D. Joh. de 70
Laet Johannes Mauritius

S.P.D. Accepi literas tuas VII Sept. Hrog. scriptas, quibus lectis valde gaudius sum, qd tam strenue progredaris in historia naturali Americæ, quam fando videre et perlegere gestio, et quam primum in lucem prodire vellem. angit me supra modum quod artificibus, qui iconas ligno incidunt, desit numeris; quod in Belgio vestro miram est, et fere vix credibile, memini Johnsonum et Parkinsonum de eadem re sæpius mihi conqueri, et illos nostro cuique Belgæ operæ usus est, animo nisos artis periti hic haud adeo frequentes sunt, et si qui sunt eiusmodi artificij, quibus nos ob hoc bellum non satis ex animo procedit, abeunt statim militatum, adeo ut multa minuta opificia præ operarum infrequentia, plane desiderent, et si qui adhuc restant, verear ne patriam haud facile relicturi sint. videbimus tamen quid fieri possit, ut tibi, imo ut minime ipsi satisfaciam. vix enim tibi concedam in operis isto promerendo. attamen nollem tamen interim curam Lexici Saxonici prorsus negligere, abijcerem. de rebus nostris non possum tibi certi aliquid promittere. negant Scoti regem adhuc tantillum nollere, ut propositionibus nostris velit assentiri, nulla licet reliqua salutis spe videl sibi, videlicet ad Gallos fere respicere videatur; quibus tamen expedit bellum hoc funestissimum diutius nos distineri, ut tandem foro licet expergefacti, hisce Europæ discidijs turbis in eorum damnum operam nostram interponamus. Convenit inter nos Scotosq, ut acceptis brevi manu duobus millibus libras Stork. quæ mutuo dant Londinenses ut militibus statim satisfiat, oppida, arcesq, quæ in Anglia tenent deserant, et in patriam redituri sint. altercum tandem pro stipendijs damnis q; quibus eunque promissum est, quid tum regi futurum sit, haud satis comportum est. Hibernia interea pacificatur, nec non in Germania religio quam profitemur, non tantum Principes Palatini, quibus sibi vel verum dicam, certe non nimis fauere videmur: ipse primus Elector licet a partibus nostris tam diu steterit, huic tamen cæsi errata patris fratrumque nostro quæ litera regina istius interceptæ olim nobis satis exhibentia parl. &c avarice. quæ manet alta mente repostum. quum postremum ad te scriberem, oblitus sum tibi de orchidis apiforme, quod primo vere, litoris maris includere, quod nunc bona cum fide accipias. o quam vellem vel ficedam meam aqua libram possem mittendo itidem tibi Cochlearia nostratis. amici in istis locis degentes, ubi istius herbæ magnus penuria est, operam suam satis liberaliter mihi obtulerunt, qua bona spe lactatus

373

373

Nimiaq amicorum fiducia deceptus omisi tempus opportunum
semina colligendi. Cynicke, sero licet, seminum meum in agrum
Essexiensem prope mare 40 mil. pass. a domo mea amandavi
vt poscam amicorum memoriam diligentia mea supplere. Sed
tempus interim effugit, semina decidunt, plantisq; solum vna-
rentibus, quarum mihi satis magnam copiam attulit, quas in
margine fluvij, qui hortum meum interluit partim terra
comisi, reliquas in olla supra hoc biennium adhuc servo.
Salutem dicas meo nomine Samuelli filio, quem vna cum
coniuge, liberis vobisq; omnibus tutela diuina comendo pre-
cibus meis.

Isleworthia XXIII Sept. Jul. CIↃIↃCXLVI

Ecce tibi olim specimen floris Colchici chij quod
dim a me postulasti, vt nunc radicem vel bulbu
sam, vt accuratius loquar, spero me posse nancisci
ex horto scilt vicini mei quem nosti, quique
officiosiss. salutat. Sed nunc floribus nondum
decidnis haud tuto a terra auferetur.

A Monsieur

Monsieur Jean de

Last demeurant

a Loïdon./.

Nobiliss. Amplissq. doctissq. q. V. D. Joh. de Last Actuo Mauritius 71

S P D Haud multum refert quid aut quantum irascatur noster S D. nunc nos talia inter nos condonamus. nec summus sane ejusdem farinæ homines. in posteriorib. meis libris, quos, cum tuas scriberes xxv Sept. video te nondum accepisse, accusasti memoriæ meæ imbecillitatem, et ut jacturam illam resarcirem, incluso semina Orchidis apifera paulo ante emisso. nec tamen perspicio memoriam tuam tibi magis constare, cum dicis te nihil amplius addere posse de Apulejo, quam quæ ante significaveris. certe vel illæ literæ mihi plane perierunt, vel saltem memoria tibi labascit. nihil enim de Apulejo memini in istis literis quas abs te unquam antea vidi. Epistolis istis languenti ad Sydnæum nostrum, cum sit editio adeo elegans, nollem carere, licet illam alteram Francofurtanam jam diu possideo. sed illas quarum copiam satis amplam olim abs te recepi, velim ut mihi prospicias. nondum VII illos solidos B. Cruzoni numeravi, expectans scilicet dum in summam majorem excrescerent. Itinerarium illud quadrimestre Jacksoni nondum adipisci possum. nescio quot Bibliopolas XII ad minimum, consuluerim, qui de me tenuissima equidem auditione quicquam audiverunt. restat ut opera Societatis typographicæ de se interrogem, qui omnes libros Londini excusos albo suo inscribunt. neq. hac via plane me expediam, si modo author propriis impensis illud præla subiverit; qui tum consulendus ipsemet esset, si non præsens abesset. Vellem certe libentiss. ut tibi nequamis interpretem, ad te singulis septimanis scribere. sed video te idem literas meas spissas et frequentes desiderare, ut possis rerum nostrarum statum præcipue intelligere, quæ adeo lento gradu progredientur, ut vix mihi materia subinde suffectura sit, et ego hacce hyemis tempestate haud adeo frequens Londini futurus sum. hisce III. IV me annis semel me plane imagit, nec possum, ut antea paulo intemperantiorem aeris constitutionem hyemalem sufferre. sed nondum tibi plane desero turgente materia mecum animus est, quicquid populo in buccam venerit, tibi perscribere de rebus nostris, ut nunc stant, nihil certi affirmare ausim, adeo varia, et difficilia admodum sunt, ut fit plerumq. in rebus omnibus, quæ arbitrio tot hominum adeo inter se diversorum reguntur, et quorum plerasq. pars nec natura, nec regum ipsa multum subacti. et qui minus futura prospiciunt aliorum prudentia animi omnium cedere volunt. etiam ij, quorum consiliis rex imbitur, vel de pessimo, meo equidem judicio, consulunt, vel saltem nescio quæ auxilia a longinquo expectant. ita utrinq. perimus. et certe fratres mutare quodammodo videntur, quos tamen absq. Gallorum subsidio nobis non multum molestos futuros ab arbitror. Guil. Moravius regi a cubiculis, qui Londini nuperrime capitis causam dixit coram tribunali militari, absolutus Novum Castrum ad regem se contulit, medius quintus, sextusve ab eo rediisse est. quid fert haud ita nobis in comperto est. quidam augurantur, ex ejus reditu regem plerasq. propositiones confirmaturum; de reliquis, cum prius venerit, quod summo cum risu legitur, disceptatur tam. sed fortasse quicquid volunt homines, sentiant. et tamen licet res nostræ in tam anceps statu sint, haud lenitor, et forsan æque me angunt incursiones istæ Turcarum, nostrorumq. ad me in aula, vendorumq. imbecillitas. faxit deus ut toti reip. christianæ omnia tandem in melius sistat. monuit me heri Clarissimus Soldanus, ut prospicerem, ne Lexicon suum Arabicum m. s. in malam rem abeat

375

Quod non possum tibi non inculcare. ast ego tua fidei, quam satis noui, mixtus, respondi te pro solita tua prudentia, probitate, et cautione, nihil eorum neglecturum, quæ ad amici tuæ tollo modo attinent, fidemq; meam interposui. Satis video eum pro bono publico moram amplissimam D. Golio libenter condonaturum modo liber tandem in tuto sibi sistatur; quod fane, quantum in te est, te curaturum nullus dubito. hoc tantum scripsi, vt amico tam bono meorum, meoq; promisso satisfiat. Deus te tuosq; omnes incolumes florentes diu conservet

Londini XXII Oct. CIↃIↃXLVI

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demourant a

Leiden. /

Loaned this with mr Cruzo merchant in Bishopsgate streete nigh the Black Bull Inno to be sent accordingly.

Nobiliss.o Amplissimo Doctiss.o q. v.d. John de Lastfoh. Maiestus 7L

S P D Postquam literas meas xxii Oct. Jul. scriptas D. Cruzon in manus tradidissem, accepi tuas xix eiusdem mensis secundum Ephemeridem Gregorianam scriptas, quibus iam rapsim respondere cogor: nisi tot enim tabellarius. gaudeo te historiam naturalem Brasil. prorsus absolvisse, et iconas tantum te moratur. nec minus gaudeo Lexicon tuum Saxonicum tam prope ad editionem accedere. eodem fere die quo literas ea te relegi, obviam mihi fit D. Whitakerus princeps nostrorum Bibliopolarum, societatis typographicae planè coryphaeus. quod casus dedit in consilium vertens portentum hominem, et quantum equidem vel verbis eius, vel vultu conjicere potuerim, videtur mihi serio et ex animo exemplar tuum describere, quod si vobis mihi committere, ego bona fide tibi restituam, vel, quod magis cupio, potius futurum credo, typis excusum tibi, eaedemque rerum antiquarum curiosis sistam. eia, age, ne tibi grave sit, accinge te ad id paulatim absolvendum, ut possis antiquariis nostris, vestrisque gratificari, amicumque nostrum (noti quem fontis) simul videsis. habet enim ille simile Lexicon pene absolutum, quod olim vidi, et aliquando in porticu tradi. sed fere haud mihi valde alludebat methodus operis. nullum enim Lexicon probo, ubi verbum verbo redditur, sed periphrasi potius utendum esset ad vim verbi explicandam. fluctuat alias subinde animus, nec satis expedire se lector potis est enimvero verbi significationi (singulae enim dictionis plerumque res variae prorsus diversas denotant) adhaerendum sit. tu alia via insistis, ni me mea memoria fallat, elapsis iam quinque annis ex quo illud tuum in aedibus beatissimae feminae D. Powell primum vidi, nec nostra, ad quae jam postremo loco et invitus planè accedo, indies mihi magis ancipites, intricatioresque videntur, et quasi nihil iam absque ejus, qui eorum nobis timendum sit, etiam fratres in partes mitti, et obtorto collo arcessiti videntur. satis enimvero bello hoc civili perpessi sumus; et tamen nescio quo malo fato, nostraque qualicunque resp. quantâ equidem haud vanis conjecturis augurari possemus, olim lugubri, in aliud bellum magis exitiale sponte et quasi per lasciviam more videmur. multa sunt, quae nos inter nos garrire potoramus, simodo simul essemus, quae alias nec libet, nec licet tuto profari, et quae tute possis facile ex te conjicere. nec enim adeo peregrinus es in nostra resp. quin possis ex rumoribus literisque amicorum in pendentia nobis fata praevidere, ni deus nobis invitis omnia in molius fistat. nondum convenit societatem typographicam, unde de Itinerario Jacksoni nihil adhuc possum tibi respondere. restat ut proximis meis, quantum possum, tibi satisfiat. non possum dicere quantum tua me pudoris commonefecerit somnis acoris maioris in literis tuis videndi. quod si prioribus tuis fecissem, nullus dubito, quin satis magna copia nobis praesto fuisset. at nunc videor, ne sit nimis serum. famulus equidem me decepit, cui diligenter rei curam [illegible] mandavi, et memoriam meam nunquam mihi satis constantem experior. quod factum nunc potui, post lectas literas tuas convenit hortolanos hospitiorum Graiensis Lincolniensis, ubi istarum arborum satis magnus provenitus est, qui mihi operam suam promiserunt. quod si feliciter mihi successerit, tradam feminae D. Cruzoni una cum hisce meis libris tibi transmittenda. interim Deus te in omnem cum tuis omnibus, felicem florentemque quam clementissima conservet.

Datum Londini xxix Oct. Jul. MDCXLVI

376

1646

29. Oct.°

A Monsiour

Monsiour Joan de Laet

domourant a

Loidon. /.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi 15

de Laet Johes Mauritius

S P D Dodi ad te litteras nudius sextus, septimus a plus minus, una cum seminibus accris maioris. quod vero nunc ad te scribere gestio, non est certe, vt te rerum nostrarum certiorem faciem, (nec enim adeo laeta, prosperaue sunt, et ingruor plerunq; curis proprijs distinctor, quam vt singulis septimanis scriptionis materia nobis suffectura sit) sed vt tibi rationem reddam amplioris istius itinerarij Americani quod itorum atq; itorum mpor e me petijsti. fidem mihi facit Whitakerg nullum librum sub isto titulo publicae luci nam edidisse, atq; qui in tabularijs societatis typographicq; non omnino inuenitur. restat igitr vt, si modo tute tabulam codicem in manibus D. Rob. Homwoodi lingua vidisti, eius exemplaria pancissima mihi alicuius autoris ex causa prodijsse nullo modo licuerit, sed vt amicis solumodo mitti et donari possint. incumbit igitur tibi, vt, inspecto illo libro, referibas mihi nomen typographi, a quo fortean exemplar vnum alterumue habere possimus. ipsemet enim aequa acta eius desiderio haud parum capior. de rebus nostris quod scribes mihi literis referri possit, vix puto. de summa rerum nil agitur, tantum disceptatur in comitijs tertij ordinis de latifundijs episcopor. condendis, condictionisq; modo, vt tandem Scotis satisfiat, eorumq; plurimi, qui fermento Independentium minime imbuti sumus, ne hac controuersia chartacea inter Ordines Scotosq; in bellum tandem erumpant, vt acciderat olim inter regem et ordines Scotos, interq; regem Ordinesq; regni, quod deus omen auertat. in quo voto post officiosissimam salutationem finio. Deus te vir amicissº saluum, felicem, florentemq; diu conseruet

Londini XI Nouembr. CIↃIↃCXLVI

ACADEMIA LUGDUNO BATAVA

377

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leiden. /.

Nobilissº. trophissº. doctissº. q. V. D. fori
de Last Johos Mauritius

S P D Gaudeo vos iam fore in portum tranquillum pacis, vniuersæ totiq. rip. christianæ gratulor quod pax tandem vniuersalis futura videtur, licet nos miseri in mediis fluctibus immersi mandamus. nec tamen non possumus non contristari, nos varia non tam bello vrgeri, quam diu nulla, pacis q. tandiu mora torqueri. animo dro pudet me taedetq. quod pro tuenda nostra tumultibus vel nolumus, vel saltem non possumus illustriss. et antiquissæ familiæ Palatinæ iam pene deploratæ succurrere. nec vellem tamen vos, qui multo magis politici tempori suis, hanc nostram inbecillam rationem status mutari, et Lysitanum in hac q. aeq. vniuersali penitus negligere. nam licet Hispanus pro potentia Gallorum iam pene succubuerit, interest tamen vestrum, reliquorum principum xpianorum, ne ipse prorsus destituatur. nolim igitur vos ira et vindictae tantum indulgere, et ipse fiat a vobis pessima meritus, plane vapulet, Hispanorum potentia solus relinquatur. hoc est certe ira magis quam consilio res vestras agere. prudentioribus, vt mihi equidem videtur, non tam metuendum, vt tutae rei, quae sperandum est aliquid turbarum in Gallia oriturum, quod ni contingat vae vobis, vae nobis, vae deniq. toti Europae. certe dos haud addet modestos futuros arbitror, vt potentiam suam intra limites aequi boni coercitam velint. fateor equidem me rerum politicarum valde rudem esse, vide tamen vtros quae q. potentiores ius fas gladio semper metiri solitos. fondere primarius licet principum sanguinis non tam aptus mihi videtur, vt aliquid boni efficere possit. audio strenuissimum filium apud viros militares, quales nunc sunt Galli pene omnes, valde gratiosum esse, quod turbis studiosis bonus modus sit. altam non bene radicatam potestatem regia nimis altas radices agere, quam vt hisce rebus sufficere possit. nos altum interim dormimus, haec omnia sua q. deo habentes, nec spem, nec metum vltra limites pusillae nostrae mentis extendentes. audio expecto spirit. vitas tam Langeti quam Melanchthonis, illas aliaq. si quae reliqua quae memoras. hae amenissimae litterae mihi equidem videntur bene posse die[illegible] poculum somnum, quo nunc palatum plerumque [illegible] sundriorum musas Langebat vel plane hebescit. ego vero non possum non [illegible] roscere diuinam eorum misericordiam, qui iam non omnino saboro [illegible] adhuc, yea illa quae ad annum aetatis vicesimo quinto satis molesta exercitia [illegible] me reliqui affectus melancholici valde mihi grauis sunt. hoc tantum mihi dolet quod nec aestus calores, nec frigora hyberna omnino sufferre possum. quod nescio an mihi suo vitio an frequentiori olim bene valetudini. quod vero tibi molestus sit, et quod primum nouerit a

A Monsieur

Monsieur Jean de Last

demeurant a

Leiden. f.

Leave this with Mr Cruze at his house in Bishopsgate streete neere the Blacke Bull Inne.

S. P. D. Dudum sane reputabam, quę potius ad te scripsi, nec cum iam scribere necesse sit, quicquam addere possum ijs, quę iamdiu ad te effudi, cum omnia eadem omnino posse stent, nec occurrit aliquid, quod non multo antea oculis animi plane perspexerim, excepto quod nunc tanquam partes perfectus, omnibus numeris absolutus nobis producitur, quod olim non nisi embryon fuerat. Domus Communis tandem statuerunt nullam sibi rem posthac cum rege futuram, in eam sententiam Optimates post multas altercationes, et turgiversationes pedibus tandem iverunt: ipsis militibus, pones quos, vt res nunc stant, haud minima potestas est, publica programata adjecerunt sese in eodem suffragio parlamento adhęsuros, etiam si id rogi, et contra regem, aliosq; quosvis, qui regi opitulari conabuntur, quę ego sane initia deterrimi futuri arbitror, bellorum, civilium, ad aliquot ętas, seculo plane simili — atq; vtinam patriæ sim vanus haruspex. Et, ne plura vaticinans omnia conturbarem, mille quadringentos pedites in aulam regiam (Whitehall) introduxerunt, et in agrillo regium (the Mewes) sexcentos equites, nemullos intra turrim Lond. vbi etiam propugnacula aliquot novitèr erecta sunt, nec suburbia Australia trans Tamisim (Southwarke) militibus vacua sunt. motus ijs præsertim ab Londinensibus moris, vbi pleriq; sectis et fanaticismo nimium faventibus. Sectæ frenum discussisse videntur, suspicantur tamen nonnulli ordines nostros diuturnitatis vitij mill. librarum, quæ ipsis debentur, ac facile demulsuros, nec personam istam in alium finem Scotos induisse quam vt citius nimos istos recuperare possint, et fortasse vt invicem, facto odium in nostros derivent. Rerum ab ijs haud multus motus est, nisi regia hospitalitate, quę iam inualescere cœpit, mutuantur, et principes etiam cum ijs facultatem indat, regnum vbi simul intrent, quod neuter sane concesserunt, unquam videtur, dum acta et transacta Novocastri inter nostros, Scotosq; memoria teneantur. Et credo regi mandata alta mente reposuisse, quibus modis illesus fidem olim ibidem, et lucifestatus, et nuper Hamptoni propè nos. cœpi nuper ab te stirpis naturalem Brasiliæ cuius etiam cum non inficiari, nec ego pœniteam, quam tibi debeo, D. Crueri adhuc manet; de qua tamen nolens te desperare, cum animi istius libri etiam ab te nouum, non omittam tibi satisfacere. Epistolas aliquot D. Schurmanni etiam ad me vidisti: forte quę iam prostabunt alia sunt a prioribus, memini te olim in aliquibus libris huius mentionem fecisse. Epistolam aliquot Melanchthonis. cuius scire an unquam lucem vidderint. Comentarij Hermij de rebus superis nostris, simulq; pretium facultates nostras non excesserit, haud ingrati caverint. vide alias de ijs Germanis non pauci videntur adeo spicatum opus, futurum vt locuti mois terram sit: sed de eo scripto nolim vt iudicium tuum prius mihi inclicet. Deus te bona cum tuis in columem quam diutissime seruet.

Jetelwortha XX Januarij CIↃIↃCXLVII

379

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant

a Leyden. /.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V. D. Johi de Laet Johes Nauiterius 76

S P D Non possum satis mirari, unde rumor iste de rebus meis ortus sit, cum nihil omnino, quantum ego quidem obseruare potui, propiam occasionem, qui talis rumor ansam dare potuerat. certe nisi hoc ipsum molestum esset Viris principibus, militibusq; in suburbijs Hybernarent, et in ipsa aula regia Dominari, hoc precipue tempore, nunquam nihil opus futurum militibus iam diu speraremus, alias praeter spem satis molesta fore gerunt. Cohors praetoria ipsius Ducis molestissimus fuit exauctorationem, satis seditiose fore gerens, sed tamen ignem quem tumultuabantur in Ducem potius quam in eum reuocauit. sed omnia iam satis feliciter composita sunt. Ipse eorum morti adiudicatus, qui tamen humiliter esse submittens, Ordinum q; et comitiorum supplicationibus precibus, partim humilibus admixtis veniam impetrauit. Bernardini Baldi explicatio verborum Vitruuianorum passim hic prostat, habetq; in Musaeo meo. alterum illius tractatus de Scamillis impariter, Bibliopolis et Mathematicis nostris ponitur incognitus. quem mentionem tantum fieri in Lexico illo Vitruuiano reperio, et forsan vltra haud processerat. tractatus alter Phil. de Orme satis notus Bibliopolis nostris, sed qui nunc hic non extat. ex Gallia certe petendus est. Est autem ponens mei Votes editio Vitruuij a fratre Ioh. Iocundo concinnata anno xpti MDXXXIII et Iuliano Medici dicata, vbi Scamillos et stylobatas columnarum schemata quaedam exprimere conabar. Si operae pretium futurum putas, et mecum in vestris bibliothecis vel Bibliopolijs inuenturus ad te quamprimum amolabit. Vidi in etiam adnotatas, quod tamen haud puto te latere, versionem Vitruuij Italicam Danielis Barbari patricij Venetii vna cum Commentarijs a doctis viris certis partibus valde probari; quae certe vbinis prostat. Sed quid agis? doctrinae Athenas, vt est Votus verbum. Sed ita semper comparatum est, vt cum optimus amicis officium praestare cupiamus quam nostrum tibi in quaecunq; re inseruire, omnem mouemus lapidem, ne quid dictum sit, quod te eorum rerum largiri possit. nec te fugere arbitror Ma[illegible]nium del Rio in Prolegomenis de tragedia obscurasse Albertum Eib auctorum margarita postrici, qui multis libris m.s. qui notis iam pariunt, vsus est, aliisq; viris doctissimis auctoribus, qui tibi iam sub manibus est. Victorinum semper vocand. Epistolae D. Schurmanni cum plurimis iam quam olim prodirint pergam gratis suppeditant, nec non Melanchthonis et Bongarsij cum Hermio et Scholia, cum Camilli prostij sint. idem est de diebus Aegyptiacis Cl. Salmasij et Epistolis Grotij ad Gellium. Gabriel Naudaeus edidit nuper Cardanum de propria vita. Vide, sodes, an apud vestros Bibliopolas venalis sit, nam hic omnes subito diuenditi sunt. Gaudemus te tam integra valetudine et omnis generis prosperitate frui, adeo vt sufficere possis non negotijs solum negotiosissimis, sed et itineribus certe molestissimis, Deumq; precamur, vt eam tibi conseruare et augere porro pergat.

Stelworthae Kalendis Martij MDCXLVII

RHENO TRAIECTINA ACADEMIA

380

A Monsieur

Monsieur Joan de
Laet

dem.

a Leiden.

Nobilissº Amplissº Doctissº q. Dn. Joni de Last

Johes Mauritius

S P D Distuli hactenus ad te scribendi, ut possim indicem iconum mearum tibi transcribere, quod dum mihi satis bellè processisset, nescio qua unda incuria acciderit, ut epistolam tuam ad me ultimam vel mihi surripuerant pueruli mei, vel saltem eam alicubi sepefeci, adeo ut nondum eam invenire detur, undefit ut tibi recte nodo respondere nequeam. habes interea hîc inclusam catalogum iconum mearum, quas vel tibi olim comparasti, vel ego saltem alicubi conquisivi. de rebus nostris nihil omnino tibi perscribere possum, adeo omnia incerta sunt; et cum omnia mecum tacitus revolvo, ipse qui sim in loco, et cui Ipsius sanctæ familiaritas haud mediocris sit cum plerisque eorum, qui rerum ordinem hunc nostrum digito temperant, non possum tamen me divinando quidem quorsum hæc eventura sint; hoc tantum possum augurari prominciare quicquid tandem futurum sit, fortuito casu, vel ut olim atomi domicilii, quorum: ita plerumque hîc regnatur omnia fato, vel quovis alio modo, quam consilio.

Accepi una cum ultimis tuis libris epistolas Langeti ad Lydensium nostrum, necnon ad utrosque Camerarios, reliquasque expecto, simulatque primum prodierint.

tibi suisq, omnibus fausta omnia et felicia bonaq, augurorque.

Datum Thistelwortha Kal. Aprilis CIↃIↃCXLVII

3 d 1

A Monsiour

Monsiour Joan de Laet

demourant a

Leiden. /.

Leauethis with inr Cruze a Dutch
Merchant neare the blacke Bull Inn
with in Bishopsgate. /.

Nobiliss. Amplissq. Doctissq. V. D. Johi de Last

Johes Mauritius

De rebus nostris sane summopere moeno, nec tamen satis scio quid, aut unde mutuandum sit. omnia in tuto esse videntur; hostis nullus, aut, si qui sunt, imbelles plane, et imalidi, viribusq. fracti prorsus, et prostrati iacent, animo potius, quam alias timendi. nos tamen, bello feliciter peracto, in portum nondum quaesimus, nec alij iam sumus quam dudum in mediis bellorum procellis. in eodem certe statu sumus, ne hilum quidem progredimur; quod cum regredi sit, non video quid boni nobis sperari tandem liceat. haec sane malacia, qua iam premimur, foede bello, et inducis mihi magis videntur, quam pax firma, stabilisve. certe hactenus, tanto sanguine effuso, tantoq. thesauro profuso nihil actum videtur, et ni Rex tandem, qui, etiamnum valde obduret, ordines assentiatur aut saltem Ordines regi, actum est de nobis, qui certe neque ad eo hebetes, et bracchos sumus, vt totam seruitutem, neq. prudentes adeo, vt totam libertatem ferre possimus. verunctum interim est, ne haec regis pertinacia faciliam nouerit quibusdam Aristocratiam nescio quam introducendi; et certe talem politiam haud pauci olim somniasse videntur; ad quam, deus bone, quam inepti sumus, quibus nec Aruicaeus illius, Barriuultius ue in promptu est. postremis meis litteris significaui me accepisse Epistolas Languoti, et Vitam Patris Pauli. nullam, quod sciam, libri lingua Hibernica impressam ponis nos praestat. vidi sane Liturgiam Ecclesiae Anglicanae ea lingua excusam, sed nescio an iam ullo modo adipisci possimus. videbimus tamen. nomine fratrem item S. Francisci, qui Hibernica illa mihi supposuit, quae ego ad te misi, mihi dixisse, conuentum suum Bruxellensem, vel forte Louaniensem Dictionarium, Grammaticamque in vsum missionis, vt vocant, concinnasse, quae si tandem prodierint, nos, vt mihi equidem videtur, ope amicorum mihi dedentium facilius comparare potueris. scandula istius Hibernica, nobis Irish stake, virtutes insignes non satis tibi praedicauit D. Boswellus, uius sane opera ego olim famulum meum ab ipsis Orcadensibus eripui, cum in mora ad mortem fere mihi contulus esset. nescio tamen, an aliquis nostrorum medicorum, philosophorum, Pharmacopoeorumue mentionem illius in scriptis fecerit. capitulum Excellentissimum. altera illa, quam Wormius stone nominat, est lapis facilius, ab eo genere hominum, qui Italis Charlatani, et Montabanci dicuntur, tanquam panchrestum aliquod, ad omnes fere morbos vulgo nostrati magno hiatu praedicatus. etiam libellum virtutum eius indies adiderunt, vt audio, nondum enim vidi, nec in Bibliopolijs nunc omnino inuenitur, sed fortasse ab amicorum quopiam impetrari potest. nollem tibi minus importunus esse; est tamen liber vnus aut alter, quem vellem mihi comparari, si id absque aliqua molestia, et gratificandi aliud agendi facultate possis; Logos insomnes Scanionis CCCC ab hinc annos et quod excurrit Latio donatos ab Anchrida Sumonis Archiepo et Cancellario Daniae, et ab Arnoldo Whiffelbio itidem Cancellario in lucem ope typorum editos. Est item Catalogus plantarum in horto Regio Daniae crescentium Hafniae nuperrime impressus, nomen loges Successorem scilicet Reginaldo Ingemundi. haud aliud nostrat quo te molestas sim. Salue bij ab vxore mea, meis, omnibus quam officiosissime, tamq. scamur vt te totamq. familiam vicissim omnem diu fouet.

Cum haec scripsissem interpellatus amicus quidam mihi significauit lapidem potentiorem venire IIII sol. nostrat. propter eadem b. Pauli. rescribe sodes, si vis vt de pretio tibi cadeam.

Dabam Stirlworthae XX° April. CIↃIↃCXLVII

302

A Monsiour

Monsiour Joan de Laet

demourant a

Loridon. 1.

Loano this wth mr Cruzo at his house
wth in Bishopsgate neere the Black
Bull Inne.

Nobilissº Amplissº Doctissº q V.D. Johi de Last Johis Mauritius

S P D Ob causam sane luctuosam distuli hactenus ad te scribere, trimestribus tuis literis respondere. namq; nopiorticis doloribus totos quindecim dies adeo afflictus sum, vt ne tantillum quidem temporis impetrare mihi potuerim vel ad publica, privatasve negotia obeunda. nunc, cum iam paululum convalescere capero, tuico hoc epistolio satisfacere tibi conabor. casu equidem fortuitissimo omnis mihi fit domum redeunti immemis ille Damus Petrus Scaudmius cum libro literisq; tuis, quibus lectis opem et operam meam illi obtuli, paucisq; diebus elapsis, dedit ad eum literas, invitans eum in suburbanum meum, vt possimus coram de tota re inter nos statuere, inclinat magis ad Academiam Oxoniensem nimirum laudatus egregia fama Bibliotheca publica; quod sane institutum eius haud satis mihi comendare videtur: vacat enim plane Academia ista, a solita studiosorum frequentia deserta. vix vnus aut alter in Collegijs singulis reformationem hanc parsimoniam sustinere sustinent, actumq; erit plane de paucis istis qui adhuc remanent cum venerint Visitatores. nec tamen sententiam mihi mutaturus videtur, adeo Bibliotheca lustranda studio insana tenetur. ego in meo recepi literas meas si tradero ad D. Rouse Bibliothecæ publicæ custodem primarium; quem serio rogabo, vt amicos si aliquot equites suos consulat, quorum opa et familiaritate in rebus nostris haud plane peregrinus erit, et quod ad Bibl. attinet, ego fidem meam nihilominus mihi si clausum foret, modo Academia non plane deserta iacebat, ecclesiis scholis, Bibliothecaq; publica. peregratum mihi est historiam tuam plane omnium Brasilianum tam bene procedere, et iam nonnihil librum tuum de gemmis et lapidibus inchoatum, quinq; schedas herbarij amicissimi Georgij Marcgravij, unde scio, omnes is liber pertinet ad historiam tuam Brasilianam, et quod sit is ipse, qui prodiit olim Mauritij, apud te Latinus factus fuerit. scripsi autem ad Cantoratij epistolas, vbinam P. Pauli accepisse. scripta de quo abs Plenipotentiarijs Hisp. Gallicis, quos proxime, haud ingratum erit videre, si modo publicæ venerunt. animi iam literas regias ad Regem interceptas esse, quibus consilium datur, ad nescio quas victorias Hispanorum, vbi animum q; detectionem, vt consentiens studiose propositionibus Ordinum tandem accentiatur, unde vox Clitoria omnis statim ad omnes ab Ordinibus delata sunt) petijt, vt propositiones maturarent, et quamvis modo omnes sibi significatas transmitterent, sed hae tantum mihi audiui, tandem omnes iam diu absunt, ita vt non possim plane probe q; dispicere, quæ magis verisimilia sint. mihi credas, ego autem postremas tuas literas acceptas, confulsi multos medicos de Scandula ista Hibernica, nec tamen scire possum, quidquam de illa aliquid scripto comissos. alios libi de virtutibus eius scripsi, nempe contra contusiones intrantes redacta, triaq; albo opeta. nec amplius addere quicquam possum. est enim inter gandra Diamminum, adeo, vt una cum fimbra grisea, spermatica cati, ad contusiones Scandulas plurimum valeat. parturientibus etiam bene conducit, unde ab obstetricibus deputatur ad secundinas præpue deponendas, contusionesq; quæ in parte haud rara adsunt, mitigandas. tria sunt Hiberniæ pene peculiaria, quæ iam secum duxerunt, Canes scilicet Leporarij grandes ad lupos abigendos, capiendosq; : sagi bellutarij, qui nobis Hobbius dicuntur, et Scandula illa præcisa, ita vt non multa eius copia nobis superfit, et qua passim apud pharmacopolas prostat maximam partem adulterata est. ego tamen cum verbo, vt tibi aliud primigenium ex pomo suo transmittat quam possum tibi probam præstare, nisi enim verbum meum illinc oriundum esset. et hae funesta bella Hibernica viam nobis præclusit maiorem capiam manifestandi. Salutis plurimum adscribo, meisq; omnibus, adscribo O.M. precamur vt vos omnes salvos quam diutissime custodiat, teq; a tertiana ista tua quamprimum liberet.

Dabam Thistelworthæ XVII Maij CIↃIↃXLVII

383

304

A Monsieur
Monsieur Joan de Last
demeurant a
Leiden. /.

Nobilisº Amplissº Doctissº q; V.D. Joh. de Laet Joh. Mauritius &c

Litteras tuas xii Januij scriptas abs D. Cruyden nuper accepi, quibus respondere paulisper distuli, vt me colligerem, et dispicerem quorsum euentura sint res nostræ, portenta prorsus, et prodigia rerum humanarum. nam, quum rex dies in edibus Halmodiensibus quasi captiuus detineretur, ideq; contra spem votaq; vniuersa fere plebis, imo et suffragia totius domus Optimatum; nunc tandem, cum Richmondiam nostram deducendum omnimodis suffragijs, vtriusq; Domus decreuerunt, - cum id iam in ipsorum manu minime sit. Regem omni militem, parlamentarij tumultuantes, iamdiutum ab stipendia dilata, et misera quas contumelias ab Ordinibus sibi illatas, in potestatem suam redegerunt (interuenientes etiam tarma quædam religionis; sunt enim plerique militum, precipue Coryphæi suspendendi) adeo vt rex iam tertium Captiuus sit. Homquam verbatim res sit ratio, et ingenium humanum, cum nihil tam execrandum vnquam fuerit, quin sacris edictis, si cui placet, statim confirmetur exercitus iam iam Londinum cogitat, interceptis Oxonio, Windesoria, et plerisq; aliis quæ præsidio tenebantur, oppidis, reliquis etiam per totam regnum spendo seu dissentibus exercituq; accedentibus. tormenta etiam maiora secum trahunt, aliquoq; ex domo Communium ad iudicium postulant. Ordines omnes lapidem mouerunt ad has nebulas dispellendas, et vt militibus satisfiat. interposuerunt etiam suos Londinenses missis ad eos aliquot tribus Aldermannis quibusdam, aliisq; ciuibus primarijs, vt rem componerent, ne propius urbem accederent, quod ipsis valde formidabile, vtpote locupletibus, et qui soli turbis et tumultibus hisce diutius fruebantur. promittunt regiam spe 40000 libr. si sibi quot annis soluendarum consensisset. vt primoq; in Scotiam amandaret, inde huc cum copijs processurus ad militem suspendendos rebellandoq; regimen presbyteriale oriundum, ipso interim pertracto abmundo, animoq; matris pecos [illegible] pro officio suo, protestatoq; in patrem negligendo, licet etiam ipsam et Gallorum regina id si perquam vehementer consuluerint, quorum sane interest vt nos continuis bellis distrahamur, hoc tempore præsertim cum vobis iam pax reuiuiscere cœperit. aiunt hodie regem Nouo mercatu discedere, et Nestorem proclamare. D. Scaligeri liber hic apud nos fuit, habuitq; litteras meas ad D. Rand Bibliothecæ publicæ Oxoniensis Custodem primarium. sed ipsi consului ne ad huc Oxonium tenderet, donec omnia magis in tuto sint. Nondum aliquid, præterquam ex tuis literis, audiui de vita Plessei, nec omnino scio quis ille Crompetus sit, per cuius famulum te misisse dicis, et simul obsides sume D. Cruydem, qui hic nuper me per bonum iniuste, de re percontari. non amittam remedium tuum nephriticum Formidianum experiri; licet iam plane conualuerim. Salue bis ac me quam plurimum una cum tuis omnibus, præque vero amico meo Vetero D. Samuele, quem amis iam tecum esse una cum vxore liberisq; denuq; precor vt salutem tibi restituat, teq; porro incolumem, florentemque conseruet quam diutissime.

Isleworthæ xxiiii Junij CIↃIↃCXLVII

305

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demourant a

Leiden.

Nobilissº. Amplissº. Doctissº. V. D. Johi de Laet Scitos Mauritius

Nova equidem scena, vt tuo verbo utar, apud nos nuper fors aperuit. Tragœdiam miseram expectauimus, sed, dea volente, in Tragico comœdiam desijt; si nouitia plane defecerit, vt non denuo in perniciem reip. (nisi dea iam prorsus nulla sit) tandem erumpat. nos etenim more Græcorum Troiam olim oppugnantium pro Helena quæ in Ægypto interim substitit, tandem pro libertate, quæ plane euanuit, bella gessimus. nec possum tibi spondere, bellas harum turbarum consilio processisse, sed potius vt Democritus olim et Epicurus de atomis suis delirabant, casu omnia et fortuito transacta fuisse. quis enim noticeris fallem prudentia adeo supinos res suas egerit, vt cum rerum omnium, imo hominum, temporumq; dominus fuerit, leges tandem accipere cogeretur a mercenarijs suis, vt olim Carthaginensibus accidisse memorat Polybius. Postilla de Londinensibus meis triumpharunt, traducto per mediam urbem toto exercitu, turrisq; Londinensi, decreto Ordinum in potestatem suam recepta: nec tamen satis sincera adhuc pax processit. sed certe, vt videtur, ad crisin tandem perventum est, et ni Scoti turbauerint, quod haud facile futurum creditur, horum tumultuum finem aliquem habituri sumus, eamque tandem firmam, simodo rex sese interponere dignabitur, vtramque partem, tanquam sequester, coniungendo. milites, qui iam sola dominantur, potiorem mercedem Ordinibus, et omnes, qui post dissessum prolocutorum, reliquorumq; coetuum, qui ad exercitum sese contulerunt infima plebis tumultuantis minas, vimque, a qua se metuebant, aperte offugientes, comunem Ordinum prorsus exclusorem, tanquam de rep. pessime meriti. Utinq; sanè fata quæ regem in suas partes traduxere: cui enim accedit, vt res nunc fluunt, is facile victor erit. quippe nec regij solum, sed plebis fere omnis, et prudentiores quique, et reip. publicæ amantes in regem iam valde inclinant, insigni documento vicissitudinis rerum omnium humanarum. is vero adhuc fluctuare mihi videtur, nec satis statuisse, quibus accedere sibi tutius sit, temporibusq; insidiari, consilium ab eventu, rerumq; successu capere volle, alioquin stultissimum, vt inquit ille, operum. Offendi nuper inter libellulos aliquot modos infimi ordinis reperto, iam enim Bibliotheca post quod tot annorum (tandem sanè tarda) exulauimus mecum iterum redijt, librum illum de Coloniis Wil. Alexandri, quem olim a me postulasti, cum hac Epigraphe. The mappe, and description of New Engl. together with a discourse of the Plantation and Colonies: also a relation of the nature of the Climate, and how it agrees with those of some Countries of Engl. How neere it lyes to Nova Francia, Canada, and other parts of the West Indies. Written by Sr. Wm Alexander Knight. Lond. 1630. agit præcipue de Gallorum nostrorumq; hominum navigationibus in Brasiliam, partesq; Boreales Americæ quæ Virginia, Nova Francia, Nova Scotia, Canada, Nova Anglia, terræq; nouiter inuentæ. si tibi vlus futurum existimas, cito ad te adnolabit simul ac iusseris. Addi D. Cruzeni tibi transmittendum abs vicino meo D. Dewntor Colchicum Chium olim a te petitum, inuenies item hyemis meæ literis inclusum Semen Cochleariæ nostratis quod olim pro amica quadam sollicitasti. nondum quidquam amplius de vita Plinij. Rex nondum Windsore fuit, sed aliquando apud Stokes, quæ est domus filij Vicecomitis Fielding ex hereditate amici sui D. Eliz. Hatton. nunc apud Oatelands moratur, mense XXIII nonas huius Augusti fuit hic in domo Com. Northumbriæ quæ Syon dicitur, vt libros sibi inuisos obtrudat, et præsit, interfuit etiam prandio Princeps Pal. Elector. sed rex eodem die reuisus est, et deadventu diuæ ad Hampton Court aliqui necessitant, sed nihil adhuc certi ex multis artificijs habetur, non quod ——— sed potius, vt tam ipsi, quam plebi causam suam probent, inferiori Ordinibus, apud quos omnia sensu acta sunt, inuidiam crearent. Volim porquam laborent, vt mihi indices plura tam immane libri vestigia Gasp. Barlæi, vt ea omnino mea consilium capere possim. pigebit me, si non possim distinguere sexton Aquilegia refert abs reliquis Aquilegijs, quas hortulanus meus in suum finum satorum congessit, sed spero me ante Iulium tempus opus amicorum tibi ea in re satisfacturum, vel fallor haud ingrata reddunt Aquilegia vtrinq; genitrix femina. Carij ostyllati bix tanquam meum semen ferunt, et amici bix ad te amici futuri sunt, et indicio nota semen venari volunt. sed et de his alijsq; nihilq; plerumq; omittemus, vt possimus tibi tandem gratificari. nec mihi iam aliud occurrit quod te scire expedit. Deus precor vt te tuosq; omnes saluos florentesq; quam diutissime conseruet.

Thistelworthæ XXVI Augusti CIↃIↃCXXXVII

306

A Monsieur
Monsieur Jan de Laet

demeurant a

Leiden. /.

Loane this with mr Craco at his
house within Bishopsgate neere
the Black Bull Gate. /.

Nobilitæ Amplissæ Dominæ V. D. Sophiæ de Last Johis Mauritiæ

S P D Constitueram sane aliquandiu silere, etiamsi literas tuas ultimas iam diu acceperim, non quod tanta negotiorum mole plane obrutus sim; sed nullo magis, ut potuissem tibi aliqua boni de rebus nostris certo promittere, sed, præter spem aliquam, eamq; haud sane tenuem de-
speratione, nondum nobis illuxit satis felicitas. nec possum tamen, cum fumantem nostrorum
consilia, spes, curæq; speculatus fuero, illo modo desipere, quid porro populo tam optato,
toti regno tam salutari, imo plane necessariæ sufflaminari valeat. Satis scio inter-
mortales haud unquam defuisse, qui se solum, eamq; res spectant, publicæ insuperhabita
et plane postergata: sed unde evenit, ut isti tales in optimum virorum proborum, reip. pub.
studiosorum soli præualeant, haud facile diuinare possum. Lubenter vel fatis vel
gentis nostræ malo genio hæc omnia imputarem. pauciissimi sunt, qui non ægre hoc
sentiunt, incolumes nos esse non posse, nisi salua regis authoritate, stabilita monarchia
illa antiqua more, iustis nempe limitibus circumscripta; ad de bonis temporibus et hic fuit
populum dominorum regimini assuetum per tot secula, plenam libertatem haud satis
mouere unquam laturum. haud alia iam spes est, nisi prodigia, quam in militum
tandem animos deducantur, qui iamiam pulsari videntur. faxit deus ut tandem
vigeant boni, si qui sunt; mali vero, quorum satis magna copia est, vel ad bonam
frugem reddant, vel saltem confundantur penitus in malitia sua, ne totam
gregem in ruinam irremediabilem trahant. Deiciendum hinc mihi videtur tam
vetus quæ præpue solitus, quæ sese commendant vel ab artifi vel ab celebritate
eorum quos oculis nostris spectabant, quæ etiam cum tenderent, perridiculum, vel
fuisset protinus designare, nec non libros ad, quos olim ab te accepi, nempe Ilias
Linos illos Varini vel Salmasij potius, Epistolas Languetti, et Camdenij,
Vitam Pauli Sarpitæ, Plessæi, et si qui sunt alij qui tam numerosi mihi
non occurrunt, ut pergam ad. Crusium in Vsum huius præsentem istam
quam mihi nomine insumpsisti, respondeo; ipse enim in satis grandem sumam
exercuisse videtur est, amplius nil addo sed post salutationem officialis-
simam ab me mihiq; omnibus pecamur deum ut te cum tota familia tuorum
mihi amicos præcipue una cum Lycone et Liberis, D. Samuelem Lamum incolumem
conseruare dignetur quam diutissime.

Habes iam hic inclusam somen Caryophyllatæ
quale certe horto meo non producit, possum
tamen fidem meam interponere nihil melius
hic inueniri: habui enim ab amico, viro probo,
hortolano Comitis Northumbriæ. Semen alterum
Aquilegiæ est vtriusq; generis, flore pleno, et
variegato, diuersorum, et pulcherrimorum colo-
rum ex meo horto vtrumq;

Ex Ultrajecto xii Octobris cIↃIↃcxxvii

contra Gvol.	1. 12.
Varin. de transfubst.	2. 3
Languetti et Cam.	2 —
Vita pauli Serui.	1. 6
Plessis.	5. 15.
	13 — 6

ACADEMIA TRAIECTINA RHENO

387

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leidon

Nobiliss. Amplissq. Doctiss. q. V.D. Joh. de Last Ephor. Mauritius

S.P.D. Literas tuas XVIII Novembris Scriptas Londini accepi, ubi diutius egoram aliquibus negotijs implicitus, quod in causa fuerat, ut non citius tibi responderem potuissem; nunc tandem domum reversus, haud aliud habentius ago, quam ut tibi quamprimum satisfaciam. auditis haud dubio iam diu regem exactos, et in insulam Vectam secessisse; nec desunt tamen qui suspicantur regem suorum credulitate, fictaq. periculorum ostentatione deceptum in vota sibi tonsa incidisse potius, quam in tutum evasisse. quid enim officiosa negotiant, quibus fides nulla fraudulentia, et rusticitas est? jusjurandum Ludus et jocus. et certe in fidem, quam promiserint, praestandam porro pergant triumviri isti militares (nomina satis nosti) actum erit de regijs. et si fidem tandem praestaturi sint, laudo tamen admodum adhuc procedunt, ac si tempus callidis insidiarentur, ex re consilium capturi. quod mihi suus non magis libum mandt, quam nescio quos scrupulos mihi injecit, ut facile mihi persuaderi patiar, non omnia recte sincere q. procedere, nec in hoc tractu Borali, ubi gentes plerumq. animosi sunt magis quam callidi, Scoti Lysandros, qui ut quos vos dollarijs et tragematibus, sic veros pollicitis et divinijs decipiendos putant, transmissuri sint iam regi. dum do Scoti assentiantur propositionibus votatis, nec omnino mollioribus, quas rex hactenus audierat, ubique potius tractatum, ut vocant, personalem, ut vos omnes colloquio mutuo tandem transigantur. quidam interim offert haud respuenda, ut mihi quidem videtur, alijs vero, ijsq. forsan prudentioribus non satis probata. Scoti hac in re regi accedunt, nec abnuunt Optimates nostri regi satisfacere, his conditionibus p. literas, ut vocant, prius firmatis. 1°. ut militia in Ord. potestate sit, quam rex durante regimine suo saepius obtulit, modo ad suos postea redeat. et hic etiam tantum regi concedant, ut de hac cautione ultima altum sit silentium, quo utriusq. sic satisfiat, nec quicquam suo scilicet cessisse videantur. 2°. ut rescindantur acta et edicta quecunq. contra Eccl. 3°. ut ij omnes quos rex in Parlamento nuper coopertavit ab eo tempore, quo Custos M. S. D. Litlestonus una cum sigillo Oxonium authoritate tantum temere Nobiles fuit, nec inter reliquos sui ordinis suffragia ferant, nisi de posthac consenserint. 4°. ut liceat Ordinibus parlamenti transferre in alium quemcunq. ipsis libuerit locum. addo de minutijs hisce et juris quasi apicibus oriundis, de quibus inter se disceptabantur, dum nos interim perimus, rapinis et rebellionum militum minus quam servilitate obnoxij. at dum haec scribo rumor jam audio personalem hunc tractatum XXVII hujus mensis tandem concessum fuisse, nec tamen regi licere ex insula transire. ego vero vix credo regulos nostros plenipotentiarijs, strictissimis licet instructionibus, compositis rem totam transigendam unquam commissuros. quod si ita sit, quid, quaeso, interest putes inter hunc tractatum personalem, reliquosq. qui jam diu frustra fuerunt? spem mihi facit D. Cruzo Gangrenas nobis neutiquam poriisse, sed potius mandat dilaceriasse, cui commiserat, haud miror, Commentariolum meum de Colonijs non accepisse, nec enim misi. excerpsi enim breviculum totius libelli, ut despicere potuisses, an tibi hoc futurus sit. jam vero D. Cruzonii trado, una cum Symbolis primalis titulis, qui jam praeter illas quatuor jam editas libros, quos vereor ne Anglia accepturus sit, in hospitio Lincolniensi S. Clem. medico stipendio centum librarum utriusq. dictionum praeficiat singulis diebus Dominicis. Salutamus te ego mique omnes, bonumque comprecamur ut te cum tota familia quam diutissime incolumem conservet.

Istelworthae prid. kal. Decembr. CIↃIↃCXLVII

300

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leiden. /.

Leave this with Mr Cruzo in Bishopsgate
streete nigh the Black Bull Anno. /.

Nobilissº, amplissº, q; V. D. Johi de Laet

S P D Dicuti hactenus ad te scribere, tuisq; xxvii Jan. scriptis respondere, nullam fane ob causam, nisi quod angore animiq; maerore oppressus, nec non curarum tedio tantum non onustus, nullum neque a Liberis, neq; ab amicorum consortio, alloquijsq; solatium potere sustinerem. neq; res nec privata adeo urgent; publica equidem sunt, quae nos magis angunt. quorsum enim morbos salutes gravescere, naves perire audimus, et iam gentes undiq; terrarum in nos conspirare injurgere mihi videntur; et cum culpa ad paucos, poena ad omnes aequaliter pertinebit. fontes, montes una cum ruina involvendi sumus, etiamnunc nos, non, ut alibi dijs, ad aequo ut nos homunciones pro pilis habent. neq; iam amplius in fecibus Romuli sumus futuri, sed in rep. plane Platonis Scoti nihilominus Pr. Car. Regem Brit. Fr. et Hiberniae publice gravamata, interpositis aliquibus propositionibus, quibus ipse subscribere tenetur, proclamarunt, quae quorsum eventura sunt, in dei manu; et omnia posita est. et certe timor, ne negotij nobis affatim aliquando facessant; adiuncta praecipue Hibernia, si modo principes Ordines Scotiae haud sane aurem praebeat. et licet conditiones istae minis iniquae futurae sint, videbimus, qui ipsi a consilijs sint, quantum abominanda, ut inquit ille necessitatis amarissimis legibus, et truculentissimis imperijs tribuendum sit, Non optima haec sunt, neq; ea ut aequa censeo: verum meliora sunt, quae quae vel omnia

Ut est apud Comicum. ijsdem etiam malis tota fere Europa iam conculcatur: nos soli, qui octoginta plus minus annos pro libertate cum potentissimis orbis monarchis bellum gessimus, ea obtenta alta iam pace flagitamus; qd sane tibi, nostraque aetati quantum possim maximo gratulor. Iamque precor, ut eadem nostra mutent. toti iam in eo sumus, ut Optimates, qui iterato bellum mouerunt in iudicium vocentur; eadem prorsus norma, qua nuper Rex, Byzantius plurimus ex Comitibus, militaribus, Civibus Londinensibus, nonnullisq; aliis ex nostris Ordinis, decreto Ordinum selectis, interq; nos, nouamque rempublicam indicaturis, nihil est amplius qd te scire magnopere operae pretium sit, nec mihi animus est in illis immorari diutius. omnia forte adhuc mihi sunt, nec mihi nisi ipsi mecum satis conuenit. tuae literae an tua saltem philosophia aliquid solatij mihi suggerere possit. Deum interim precor ut te cum tuis omnibus incolumem, florentem, Vigentemq; conservet

Datum Febr. 18° 1648. stylo vet.

ACADEMIA LEIDENSIS

Brassica Anglica
Minima.

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leiden. /.

Leamt this with Mr de Laet in Byfyeldstreet
by the Blacka Bull 1mo.

Nobilis Amplis Doctis q V. D. Joh. de Lasco Joannis Maurithij 85

S P D Ex libris tuis xxviii Martij scriptis, quæ heri mihi reddita sunt, video te in sententiam meam formæ transisse, in qua tamen quo iam mutare incipio, et potius in contrariam prorsus partem vergere, ex quo librarij in Britannia nostra Vlvico anatum scripsisse mihi affirmarunt libellum ipsis haud ingratum esse, pancarum chartarum in octava forma, adeo ut plerumque diuerso ab aliis modo compacti volumen, quales nostro idiomate stitchte Boecken vocantur, et haud ita diu postea ipsos bonæ spei fuisse quod scitu sit, non leuibus gloriæ cupidinem aliquot mutauerunt, ne mihi non multiplicem operam hauserint videantur. Est verbo haud satis æquum est ita ut rariorum librorum hominum sibi videantur. Et ubi ubi ad alicubi inuenire possent vel precio vel precibus haud despero me quempiam ad alicubi impetrare posse, vel precio vel precibus tibi transmittendum; cui nihil nuper ab amico quodam impetrauimus, qui haud procul ab isthi vicis degit, vt tam ibidem quam in Comitatu Paulina ostiatim et officinatim librum inuestigaret. audio olim Architecturam istam Gallicam Philiberti de L'Orme folio amissam fuisse, adeo vt, ni Schemata et figuræ maiorem operis partem occupent, quæ tibi in editionem tuam emittenda sunt, alterum exemplo ab instituto tuo adeo vagaretur. Dominum Librarium tuum adimpleo. de rebus nostris nihil omnino promittere possum. Cæterum res nostræ sunt, mira malacia fruimur, nisi quod hostes exercitus suos in finibus nostris alerunt ad vsus sit, ita vt iam iure possimus nobis vindicare titulum principis Hiberniæ quæ olim in insula Sanctorum dicebatur. et quorsum, scies, vt inopes militis populi sudent et sanguinem continuo profundendo id arte vetus cordatos, viros, pugnaces amandet vel militibus in Italiam ibus obsessos reservatos suspicarentur; ita nisi difficillimis rerumpublicarum conditionibus aliquot tam oculos quam animos instruendi tam regij quam Parlamentarij diuersi sint animo, est illos haud satis inter se concordare. Sed dictum sit. igitur de partibus, cum exitus pene omnes iam rerum suarum salvagant. et nos certe nihil scimus, vt ipsi quidem parlamentarij. inter paucos interioris admissionis consiliarios ita perquirantur, hoc solum suspicamur, eum nihil in publicum abijciatur rerumque omnium actarum et agendarum altum sit silentium, perpetuum rebus nostris bonæ spei augurium. accepi nuper Hermium et Melanchth. epist. non Schedium. Caesaris istam vitam ed. a Gabriele Naudæo, cum pensis hos, potiora quæque historiæ, publicæ vt mihi compares, vt et alium Fausti Socini, qui mihi valde adhuc defuit. numerum D. Cruzoni xxvii sol. absol. pro libris alis te alios accepis, et iam restant pro Hermia Melanchth. epist. vt videtur viii alijs qui deducti v pro Gangrenis et xvi denarijs pro Symbolis Amachami sunt expungendi, restant tibi tantum viii denarij. nec aliud iam restat, quam vt me tibi, et te, tuamque salutem deo commendem.

Vale Hebdomadæ xxv Martij MDCXLVIII

390

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

London

Nobilissº Amplissº Doctissº q5 V.D. Johi de Laet Johes Mauritius

S P D Distuli hactenus ad te scribere, non alia de causa quia ut inter a inquiere possem de illa Brassica Anglica, quæ eo nomine nec in Gerardo, nec in Johnsonio, nec in Parkinsonio apparet, nec tamen aliam ego conjicio, quæ quæ ipsis Brassica marina Anglica dicitur: dein hortulanum meum Londinum amandavi, ut consuleret triumviros nostros rei herbariæ peritissimos, Tradescantum, Morganum, et Blackburnum. consentiunt unanimes eandem esse marinam quæ amico tuo minima est, et in agro Essexiensi Cantianoq; ad Tamisis ripam, aliisq; locis propter mare frequenter inveniri, nec domi in hortis Botanicorum videre est. nostri enim ut alias ad te scripsi, lucrum magis quam ostentationem famamve quærunt. hue deinceps ros rediit, ut despiciamus, an quispiam amicorum ibidem loci degat, qui istam rem nobis curare et possit, et velit, cum semen maturuerit, vellem equidem non tibi solum per quam libenter inserviro, sed tua causa etiam amicis amicorum tuorum quantum possem gratificari. Dolco certe magis quam miror te tussi, grandine, morbisq; istiusmodi capitis, et pulmonum laborasse, cum nec astas fuerit, nec hyems tempestiva mundo solito nobis præbuerint; adeo ut novi aliquot morbi, vel saltem gradus valde molestiores haud immerito nobis exspectandi sint. hæc etiam annus totius duorsaeculi non solum agit in hac tenuiora mortalium corpora, sed etiam bovinum, ovinumq; genus luem quandam postiferam nisi deus laborant, omnesq; greges formæ tota, quibus hæc insula præsertim abundat, exanimis interiere: nec animalia tantum hanc cœli intemperiem sentiunt, sed et terra alma mortalium parens agros graves, sterilesq; fructus maturos imperfectosq; edidit, adeo ut hinc etiam ingentem morborum stragem oriturum vereamur. nec hæc nobis solum, quos nebulæ, malusq; Jupiter urget, sed Gallia etiam, Italia, nec scio an non et Hispania, hæc decennio comperio. et tamen omnia quasi hæc nobis mala ad interitum haud satis sufficerent, alia omnia nostro plane memento accesserunt, prælia, alia super alia undiq; civiles. egomet insuper exquisito hypochondriacis mihi olim haud incognitis, valde laboravi, quos dum medicamentis chalybeatis nunc expugnare conatur Excellentes. Medicinæ, ea ipsa pharmaca mihi in rerum, dolorumq; dolores, acriores equidem, quam qui Asclepiadis dicta sunt, comparant. at quam malorum summam accedit et hoc, quod non ut hactenus, privatæ res magis urgent. instant enim nobis, grassantur tot grauaminibus, ut vix sufficiam familiæ alendæ, nedum gonio indulgendo; adeo ut quod est, vita vix vita reputanda nostri illud poeta Quis humana sibi doleat natura negatis.

Nihil adhuc ad te de proto librorum, nec ego omnino rei in posterum modi mentionem feci, cuius causam tibi exponendam haud incognitam reor; libros enim illa paulo liberiores mihi fluxerunt. sed reprimo me. Deus te tuosq; omnes diu servet.

Datum Thistelworthæ XVII Apr. CIↃIↃCXLIX

391

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Londen.

Nobilissº Amplissº Doctissº q D.O. Johi de
Last Johnes Mauritius

81.

SPD Dispordam si vnquam alias mihi ad te displiceuit nos petre, vt hoc ipso tempore; cum
Comunes adeo supine et impotenter sese gesserint, vt iam plebs tumultuarii magistratj
ipsis etiam nobilibus minorum gentium haud verebantur sese palam ostentare, regi hominibus
suffragijsq; xi Febr. in regia penitus abdicationem plane adnixos, et iam medius quietus
totus fere Comitatus Eboracensis, tam plebs, quam nobilos minores Londinum migrarunt, ad
petrulata sua vbiq; Domui exhibenda, vt non Maiori, prætoribusq; Londinensibus scripto
exhibita, typisq; data declararunt, se pacifica velle, abesq; vllius malitia, ibi q; tantum
sibi bellu, vt sua audeant, totius Angliæ grauamina Proceribus monstrare possint. idem
iam a plerisq; Comitatibus vicinioribus expectamus. Summa petitorum duplex fuit; scilicet vt
totius frustra expositus tractatus, personalis regi tandem concederetur; dein vt exercitus
persolutis stipendijs quamprimum exauctorarentur. et qui iam diu dominati sunt, eorum
nunc memoria lapidem. vt obliteratis fundibus et radicitus qua hactenus gesta sunt, Londinenses id
amorem sibi tandem conciliare possint, cui fini non turrim solum, sed et militia totius
civitatis ipsis concessere, vt potestatem. Veget enim metus a Septentrione, adeo regijs non
penitus prostratis, a ciuibus Londinensibus insulsa nuper tyrannide oppressis, domiq; adeo ijs
quos eandem et angunt odia habent, præsbyterianis. Cromwellus cum aliquot turmis
veteranorum, satisq; infimi numerum summa (Vide et de hac valde dubitatur) in Cambriam
mouit, ad motus istos componendos, qui acuo magis quam ferro sedandi constituit, vt expe-
ditius Septentrionem versus commoueri sese possit. Audio tamen Eruditiones nostros haud satis
bene animatos erga Domum Communem, quod non eo animo, quo Optimates potita sua nuper ex-
coperint, pontes istos, eosq; in Eurum transitus est, copijs suis insidiis, ne civibus aliquot Ordinum
clanculum et paulatim irrepant ad regionem subjugandam; istiusmodi etenim petitiones haud
nullum a defectione absonas arbitrantur. presbyterianos istos, quos olim tibi misi Byzantinum
scilicet, et Hyperianum, non vides alios ponos nos insanire, quos optare plurimum esset tibi transmittere
qui si tibi fortasse perirent, aquum est me tibi alios succedaneos dare. tu modo me mandis
haud defuturus. de Scholio certo, vt et in reliquis, iudicio tuo stabo. Conservet te deus, tuosq;
omnes quam diutissime incolumes

Datum Thistelworthi. VIII Maij ⅭⅭⅠⅠⅭXLVIII

392

A Monsieur

Monsieur Joan de Last

demeurant a

Leiden. /.

Nobiliss. Amplissq. Doctiss. q. V. C. Johi de Last Johes Mauritius

S P D Redeunt nunc eædem tempestates, quas nos olim ouasisse stulti speraminus. bella, prælia, cædes, tumultus, omnia spirare videntur, hinc Scoti, illinc regij bygot, me et plerasque pars plebis, quantum fando audiunt, et plus etiam, quam vel ratio, vel ipsa successus spes spondere potest. Ehou gladij Jehoua, vsquequo non es requisturus? recipe te in vaginam tuam, quiesce, subsiste. An nulla est amplius sapientia in Temani? periitne consilium a prudentibus? exciderunt sapientia eorum? eadem equidem dementia laboramus, qui ingruentium horum malorum remedia nondum inuenire quidem, nedum pati possimus. sed nihil graius Dominis nostris accidere vnquam poterat, quam isthæc defectio classis, qua præ cæteris gentibus, iuxta vobiscum polemus.

De Vitruuio isto m.s. compellasti D. Seldenum literis quarum exemplar hic habes inclusum, cuique ad me responsum; vbi quicquid mihi respondet ex vrbanitate quadam aulica, magis quam ex rei veritate accipio. verum ne liber iste Arabicus m.s. nondum redditus nobis impedimento fuerit, quo minus Vitruuio potiamur. et forte an quæ causatur non sunt plane ex nihilo. Obstruxerunt enim iamdiu, qui eum intimo et in cute nouerunt, D. Cottonum haud multum patrissare. mitto iam semina Aquilegiæ rosæq. Leucoiorum nondum maturuerunt. alias expectanda sunt. Narcissos præter eos quos olim a me habuisti, rariores nondum vidi. mitto interim, si forte tibi perierint, Byzantinum, Atlyrianum, et totum album, vna cum pride maiore fl. albo. habes hic etiam semen cuiusdam plantæ elegantissimæ, quæ nobis ex Borsali Angliæ plaga allata, vbi frequens est in pratis et locis vliginosis Kindyngvulgo dicitur. Ogridoga dallas, vel cornu Leonis ad genus Ranunculorum aut forte auricularum refert. semen nobiscum haud vsquam antehac tulit, sed quæ planta mihi ex semine inde allato, vbi sua gemis vivunt, orta sunt, semen perficiunt, et ex eo semine plures mihi plantæ enatæ sunt. facessites, vt in proximum ver semina aliquot herbæ vnicæ humilis mihi spondeas. Deum precor vt te cum tota familia incolumem florentemq. diu conservet

Estolwortha penultimo Julij 1628

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

393

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leiden./.

Nobilissº Amplissº Doctissº D. D. Joh. de Laet Iconos Nauritius.

S P D Speranorum iamdudum vos accepisse Vitruvium m. s. Gallicanum; nec possum coniecturæ augurarri, quid hactenus impedimento fuerit; nisi quod, vt tuis inuicis, mari vndique classibus infesto, quotidiana nauium combustione aliquatenus perturbantur. nec dubito quin D. Soldenus in re tali, cujus et solicito prospexerit, vt ad vos quamtutissime tandem, sors licet, perueniat. filius equidem meus nec mediocriter, multo minus inficias peregrinatur. attamen faueor mihi magis placuisset iter Gallicum vel Italicum. ipse mihi præstulit sors Gallicum electurum. nec Belgicum tamen damno, hoc tantum coram nomine, vt sibi caueret, ne mihi ansam præberet, qua minus Italicum ei subinde ministrare potuissem impune. quem miror adhuc de se tuam notitiam insinuasse, ne nobis scilicet grauem esset, tibi confiteor. ego enim iamdudum, cum Bruxellis foret, mihique significasset se Batauiam vestram cogitare, sors ei inuexi, vt quæ primum D. Boswellium vt regis nostri pene Ord. vestros legatum, tum amicum veterem, multis mihi nominibus colendum misisset, et modo suos nomine quam officiosissime salutasset. quod haud officium ergo abs se scilicet, nam eodem legato, mox Gallico, satisfactum iam fuisset, et facile haud et sine molestia sibi, cum vbique itaque degat negotium multo magis mihi displicet, quam quod Belgium vestrum Italiæ, Galliæque præposuisset. peregre mihi fuit, vbique tamen ea pars litterarum hucusque, qua officia mihi, filiique tua tam benigne pollicitus, neque hactenus dubitat esse maiestas nostra, vt nihil abs te petamus, præter consilium, quo inuenes mundi tyrones, et, quod amplius urget, peregrini præcipue indigent. speramus hic nihil hostile inter classes nostras actum iri, non magis de rendentiam vestrorum Ord. quam quod Hispano regni munimenta, muros, arcesque, quibus gentis gloria, salus, et confidit non tam præcipitanter in extremum discrimen, quasi per lasciuiam committi sint; vbi vtra pars vicerit, vtra certe gaudebit. nuncitarunt etiam aliqui non ex pluribus politicorum piscatum classis infestum olim regiorum factum nunc a partibus aduersis non adeo abhorrere: legatus enim cum vna cum tota legione Comitis Normanensis partes in Caledonia contra Parlamentarios defendendas secutus est, vnde merito additicius hactenus dubitatus fuit, de quo constanter asserat, nihil se egisse nisi ex tribuni præcepto, cui se lege militari obnoxium esse affirmat. sunt et alij etiam rei nauticæ peritissimi, et qui rei nauali curam hic in urbe gerunt, qui mihi in aurem insusurrarunt Warnicensem nimis remisse et frigide contra principem nostrum rem gessisse, cum haud contemnendam classis aduersæ partem ad se attrahere potuisset, cuius rei fidem ego certe non præstabo: hoc tantum refero, quod alij sere affirmare haud cessant, nil video quod iam possit pacem qualemcunque impedire; nam fessi militares qui leges agrarias sommant, vt remorem aliquem obijciam haud multi timeo. præcipue enim Ord. auctores, qui inter hasce turbas rem suam perquam bene curarunt haud credo æque animo tolleraturos hanc æqualitatem prorsus inæqualem; nec quomodo verisimile mihi [illegible] quibusnam, cum hi tam [illegible] licet iniquissimis pacem recusaturum, cum alias nulla spes [illegible] quod sibi, nec suis: et quicquid in hisce rerum suarum angustijs tempori, vt potius naues [illegible] concesserit, finis dubius, quantum saltem æquum est, sensim reduperabit. audeo nostro [illegible] et elegantissimum poetam Lucretium quam correctissime emissum, nostro an ap[illegible] [illegible] refert: ea enim est vestrorum Bibliopolarum elegantia, vt quicquid Librorum [illegible] habes sane, mihi tibi nimis molestus futurus sim, Volim. et iam nihil est quod amplius addam. [illegible] precor. Vale cum tuis omnibus incolumem, floreatque quam diutissime. conservet.

Datum Thistleworthæ xvii Oct. ɔɔ ɔɔ cxlviii

394

ACADEMIA RHENO-TRAJECTINA

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demeurant a

Leiden./.

Nobilitis Amplis Doctis q; V.S. Johi de Last Johi Mauritio

SPD Nisi alia mihi causa iam superesset, graviter sane irasceror filio meo, quod nondum te invisit, quo nomine amicorum a me plurimi fiori satis norit, cum praesertim eum olim in Flandria peregrinantem monuerim, ne hoc officium, cum in Batauiam vestram veniret, ullo modo praetermitteret, nec impetrassem aurem ei vellicando rei, ultimis meis ad eum datis. Unde equidem verear, ne cum istis peregrinis suis, res suas omnes adeo profligarit, ut eum iam subpudeat coram te alloqui. Inscribimus ei literas nostras Hagam Comitis ad insignia hominis syluestris (the wild man in the Spie) quem si modo videro unquam tibi contigerit, oro te, ut eum hortaris, ut quam primum in patriam ad nos redeat. Utrique enim tam Ordinum, quam nobilium praetionibus adeo corradimur, ut non publica solum, sed et res nostra priuata perierint. Haud credo alium Cod. m.s. in Bibliotheca Cottoniana superesse, quam quem ad te, miserit D. Soldanus; certe si melior vel correctior mihi innotuisset, peiorem nunquam vobis transmisissem. Gratulor vobis de rebus vestris iam quietioribus, idem ut regno nostro tandem aliquando gratulari possitis, summopere gauderem, quod ut nobis, semel contingat, Deum O.M. precibus meis fatigare haud desino. Dolor ex animo vicem Principis Electoris Palat. Cumque nuper serenitatem quandam contraxi, adeo ut ne domi quidem inuideret tantus princeps, haud indigne natus sit) totius q; domus Palatinae; iuxtaque tecum sentio, haud alium ipsis esse superesse resurgendi, quam quae in hac ipsis solum iniquissima pace concessum, me iudice, unde tantum nummorum corradere potest, quantum ab ipso postulatur. quod Wallonus noster uxorem licet grauidam domum reuocauerit non tam minuit res nostras nunc futuras, quam iam plane uxorium sexum. animaduerto illa, ex ea gente prodijt, ubi, ut in accipitrum genere fit, femina dominantur. certe Ordines nimis rigide regem urgendo, ipso vero praefecto nimis, et obstinate renuendo (et certe de rebus, nec equidem indicijs, prorsus nihili. quid enim refert pro regis, totiusque progeniei regia, regnique ipsius salute, an ecclesia Episcopalitor, presbyterialitor, vel quidpiam ista regatur) non adeo consultando dilitigando protraxerunt, dum militos, subactis Wallis, Scotis, nostrisque adhuc superstitum partium, contractis in unum undiquaque copijs subvrbia iam Londinensia insedernut, hinc aulam albam, ubi Fairfaxius totius exercitus dux clauditur, illinc palatium alterum regium ad D. Jacobi, ubi regis liberi cum comite Northumbria educantur) equitesque regium (the Mewes) Ducis q ad Buckinghamij Palatium (yorke house) et iam non de ecclesia solum, sed et de republica nouo cudenda agitur, cum qui plus possent, in eam potissimum curam incumbunt, ceteri quorum res agitur, et in quorum capita faba frangenda est, partim nihil possent, partim plane dormiunt, et si aliquando exporrigunt, sibi met ipsis primatim consulunt, quasi, nauo republica subsidente, ipsis salus e procella enatare liceret. prouisit his apud nos tractatus pusillus de depositione, et caede Principis Turcarum. multis exemplum haud placuit, adeoque eruditur praecipue hypris datus, ut rem Christianis omnibus a multis hinc retro seculis prorsus improbatam, et inusitatam (credo haud plures quam Livios, historicos, quotquot sunt, unquam hebetibus suis commemorasse) haud ita nouam, sed familiarem magis, gratioremque nobis reddat. Hodie militos totius q; domus parl. intrantes Comitem Manchestriae, Wallerum, Massiam, et triginta plus minus alios abduxerunt. aiunt etiam circiter quadraginta Deputatorum, qui vel militum causa laudatos, vel factionis sibi consulentes, et fortioribus cedere fatioribus ducunt, in castra seruum fere confluere. copias etiam tam aequestres, quam pedestres in turrim Londinensem introduxerunt. Salutamus te omnes, deq; precamur, ut te ad tuis omnibus salvum, incolumemq; quod diutissime optamus, et tuaris.

Thistelwortha VI Decembr. stilo vet. CIↃIↃCXLVIII

395

A Monsieur
Monsieur Johan de Last
demeurant a
Leiden. 1.

I send this with mr Cruzo at his hayse in Bgs
gate drwte dogse by ye Black Bull Inne.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V.S. Johi de Last Johes Sauintius

Ita est sane ut dicis, et etiam plus quam dicis; non enim temporarios solum Iuris doctoratus insignitis sunt, sed tribuni aliquot, ducesq; inferiores in artibus magistri facti sunt. Sed utriq; gradum tantummodo, non doctrinam simul adepti sunt, quæ omnibus nostris, nec finitimis ejus fori. Hæc est, quam nec nuda ista ceremonia, nec locus sane conferre potest. neq; recte facis, quod de rebus nostris tam altum in literis tuis silentium fit, in quibus equidem nimis, et impune curiosus esse potes, cum et lingua, et olim incolatu ius plenum civitatis nostræ adeptus sis. animadvertes nos in hac nostra nova rep. nondum tam liberi esse videmur, ut sentire quæ velimus, et quæ sentiamus dicere liceat. nondum plane constat, quid tandem, quamdiu inter Principem et Scotos convenit, quæ omnia Hugo comitis vestræ acta sunt, adeo ut vobis infelix vix transigi possint. nescimus quo animus principis inclinet, an ad Scotos, an forsan magis ad Hibernos. Anglia certe, et res nunc sunt, sine gravi periculo vix tentanda est, nisi armato, et copiis gravioribus instructo; reliquique Europæ Principes, a quibus auxilium aliquod expectare poterat, adeo rerum suarum satagunt, ut vix ac ne vix quidem illa spes nunc superest. ni pax inter Gallum, et Hispanum aliquando coalescat, ipsique Hiberni adeo inter se dissideant, ut vix credam, principem salutem suam, spesq; omnes ipsis credituram. Utrumq; acciderit, in rebus dubiis aliquantulum sorti concedendum est, nec Henricus septimus noster, nec Henricus quartus Gallis tanquam regum optimi esse sunt, nisi aliquam fortunæ copiam tentassent, repudiatis tutioribus consiliis. at qui sunt Principi a consiliis, res suas, salutemq; fortasse nimis respiciunt. Nostri Hiberniam iam sere capitat Butlerus, Dracibus Cromwellio, Gondreq; duq; Grotono; nusquamq; interim nescio quid de Scotia, quasi illuc brevi suas commeaturi tandem sint, ne strattiotibus scilicet, qui solus fere nobilium regiis partibus adhæsere, prorsus succumbat. de Collectione ista Declarationum, Orationum, et Ordinationum Parlamenti scire te oportet duo volumina olim exisse, primum forma quarta, ultimum iam folio, utrag; spissa opera. velim mihi significes utrum horum mavis, an utrumq;. Ultimum enim incipit, ubi primum desiit. nil aliud vestigq; quod te scire conveniat. Deus te una cum tuis florentem incolumemq; conservet

Thistelworthe XXVI Junii MDCXLIX

Quamprimum calores remiserint Principem adibo; interim per amicum ipsi notum, ipsum certiorem faciam de his quæ mihi scripsisti.

ACADEMIA CANTABRIGIENSIS

396

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant a

Leiden. f.

Nobilis^o Amplis^o Doctis^o q^z D. D. Johi de Last Johes Mauritius

Haud facile dixerim quid de rebus nostris tandem futurum sit, ita fluctuant omnia, vt nihil certi sperare, nedum pronunciare possimus. res Hibernicae tanto ad modum procedunt. copiae aliquot nostrae haud contemnendae, equestres, pedestresque Dublini appulsae sunt, ita vt Ormondus iam sibi, suisque caueat magis incipiat, quam obsessos, vt antea tanto de tam hic regij quasi de urbe iam capta triumphant. vtrinque sponsionibus hinc inde certatur. Cromwellus ad huc Britolia haeret, nec de profectione victoriae cogitare creditur, dummodo ab hinc anno auro onusto rex suas in Hibernia conficere possit. certe tot his istis argentois non nunc primum certamus, cunctantes solum, non solligerantes. et copiae iam transmissae satis esse videntur ad Hibernorum conatus reprimendos, ita vt istinc, tanquam e speculis omnia pericula vel ab Scotis, vel ab extra timenda praeuideri, et praecaueri possit. sed haec omnia, vt res in motu, et in fluctu incerta admodum. vt, et quo tendunt tandem, vix diuinare possumus, in eo hominis praesertim, qui, vt olim Domitianus, simplicitatis, modestiae, et religionis imagine, in altitudinem conditus est. nec desunt tamen qui suspicantur monarchas potius mutatos, quam monarchiam ipsam abrogatum iri, cum in tota historia vix vnum aut alterum reperias, qui solum istum dulcissimum dominationis non obuijs vlnis appetierit. transeamus iam ad ea, de quibus aliquid certi audacter promittere possumus, et sunt ista, quae de modo tenendi parlamenta memoras. is est magnus liber de titulo quem sapius vidi in Musaeo Cl. Seldeni, nec non in Bibliotheca Cottoniana, et penes D. Willelm. le Neue Eq. aur. cuius origo ad tempora vsque Saxonica a quibusdam extenditur. mihi vero haud ita videtur, nec ipsa parlamenta nostra, vt nunc sunt, et in libro isto describuntur, tam altae originis sunt, sed posteritas, et per varias aetates in hunc quem iam tenent modum successerunt. is est mos tam rerum ciuilium quam naturalium, haud vno impetu ad exactum suam acquirunt, vt videre est in politia Romanorum, et nunc in ista exactissima Neerlandorum. nec possum non credere, quin resp. vestra Batana etiam paulatim in maiorem excrescat structuram fiet. prodierunt intra hos octo decemue annos plures libelli, κατα φιλολογους, si ita loqui licebit (nostro idiomate pamphletes) de nostris parlamentis, quos omnes, vel saltem quotquot nancisci possum tibi curabo transmittendos. istiusmodi nanq. libelli simulac prodierunt venales sunt, facile q. comparantur, sed subito distracti, nec amplius praelo subduntur, ideoq. difficillime rarique inueniuntur. sed dabimus seriò operam, vt tibi quam primum satisfiat. perueliim scire, an orchis ista apiformis, quae tibi perijt, ex semine isto prodierit, quod tibi olim miseram. nescio enim an planta ista semen perficiat ad suae progeneris propagationem. mihi enim forte cum nullam omnino plantam progenuit. si ista vestra ex semine modo prognata fuit, ego satis magnam copiam tibi suppeditare possum, et volo; singula enim planta pomis nouem aut decem foliculos crassitudine semidigitali semine turgidos format. Deus te cum tuis omnibus saluos, felices, florentesque quam diutissime conseruet.

Thistelwortha vi Augusti 1649

ACADEMIA REGIA TAURINENSIS

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

demeurant

a Leiden. /.

Nobilissæ Amplissæ Dochiæ q; V. D. Joni de Last Johes Mauritius

S P D Licet literis tuis respondendo nuperrime te compellaverim, non possum tamen etiam nunc omittere, quin domui tibi altera scriptione molestus sim, præsertim cum quædam nuper acciderint, quæ te quamprimum scire forsan tibi haud ingratum fuerit. Intelligimus abs D. Jonesto Dublini præfecto Ormondum copias aliquot ad flumen abs obsessis interripiendum amandasse, ut eos cæderet, cæteroq; auxilio ex Anglia prævaret. nostri vero, illi præcipue, qui recens illuc appulerant, non ferentes undique obsideri, prorsusque includi, sine spe commeatus suorum ex Anglia, urbe undique obsidiori, prorsusque inclusi, sine spe commeatus suorum ex Anglia, urbe egressi Ormondanos fortiter repulerunt, cæsisque ibi ut victoria insuperbiti, spoliisque ditati, haud sese continere potuerunt, quin statim castra ipsa Ormondi oppugnatum irent. quod haud frustra ipsis fuit. Sic voluit fatum infaustum, infelicis simumque regiæ familiæ Stuartorum. 4 millia Ormondanorum ad prælia succubuerunt, ipsiusq; Ormondi tentorium cum cætera supellectile castrensi, bellicoque apparatu in prædam militibus cessit. multi victoribus captivos sese dedere plures fuga sibi consulunt, inter quos subrepalus ipse noster qui otiosæ domi negotias aliam spectandum ut est nostrorum plerumque ex eventu judicium ferre, arbitramur Marchionem paulo inconsultius rem attentasse. adorat enim fortunam cum veteranis suis haud contemnendis vel numero vel viribus, et Baro Ardsiæ jam in itinere erat, ut se Scotosque suos cum Ormondo coniungeret, ad urbem undique circumsidendam, adeo ut certo sciri potuerit obsessos minime eis permissuros, ut beneficium fluminis unquam eis eriperetur. neq; hæc tibi fama solum author refero, sed ab centurione quodam cui Ottway nomen, ipsius præfecti, qui prælio etiam interfuit, literisq; Jonesii ad Consilium scriptis ut vocant, plurimis aliis, qui prælio etiam subiecerunt. nec deest mihi altera etiam causa scribendi, nam seminarule plus minus postquam literas meas postremas vii Augusti scriptas ad te dederim, amicus quidam meus mihi libellum quendam secum tulit recens impressum de parlamentis nostris, multos elegantius concinnatos quam quos prioribus meis ad te memoraveram. author licet nomen suum supprimat Sodalis vocatus Academiæ Cantabrigiensis alumnus quondam, vir apprime omnibus, nuperq; magister Cancellarius, ut nos loquimur, qui nomina dignitatis est in domum Optimatum altero citra Trentam domos comitatus cum maximis precibus. in quo libro innumeris locis et omnia eam lectionis ordine tamen minime contemptibilem in tota tractatione, ut mihi equidem visum est, et tamen pauca sunt, quæ tenuiora videntur ad scriptorum complacentiam, adeo ut temporibus infidiari videatur. sunt, quæ tenuiora videntur ad scriptorum complacentiam, adeo ut temporibus infidiari videatur. utramq; mitto tibi una cum hisce exemplar, si modo Cæsari nostro occasio commoda obveniat illud tibi transmittendi. restat jam aliud, quod ut in tuam notitiam perveniat, mea solum interest. Historiam naturalem Brasiliæ novum totam plagram, cum scala formæ ad finem elaborari cœpisse mihi duo folia, quorum brevia scripsita sunt ii alia ex libro altero Pisonis. Vide sodes amanuensis mihi tandem supplere possint. quæ desunt exponenda sunt Lib. iiii Margravii cap. 50 et sequentibus quatuor paginis 91. 92. 93. et 94 libris M 2. et 3. haud scio quantum in arctum sim. satis scio nondum tibi satisfactum esse pro libris quos abs te olim accepi, nec unquam mihi constitit, quæ tua est modestia de pretio eorum. sed ne committas, quæso, ut ista tua modestia meam nimis onerando fatigat. ante scire, an epistola ista Bongarsii, quam olim mihi promisisti, adhuc habuerint quæ perlustrarem. audio te de Dcl. Salmasium aliquid meditari de rebus nostris controversis, etiam quidam mihi sancte affirmat se pagina aliquot ejus istius Salmasiani videre, inhibet amplius dicere quæ qui notum istiusmodi rerum nostrarum est. precor etiam ut te cui huic quidem notissimus tuebatur. Londini xvi Aug. 1649

398

1699

17 Aug:

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet

Demeurant a

Leiden./.

Nobilissº Amplissº Dominº q. V. D. Johi de Last Jonas Mauritius 94

S P D Declades, quam Hiberni a nostris nuper acceperunt, haud credo te quicquam accepisse potiss. Diuersum ab eo quod tibi postremis meis significaui; et iam, vt victoriam plenioremq. consequi possint, Cromwellus, contra quam prudentiores apud vos existimarunt, in Hiberniam trauexit, et aliquot dierum induciis suis bullitis conchis, vt corpora reficerent, vbi exegit, vt cum hoste congrederetur, qui iam circa Droghedam castra metabatur. Duo millia tyronum sibi mitti petijt, vt oppida, et munitiones opportuniores contra insultus, insidias, q. hostium firmaret. quod ansam dedit hic quibusdam suspicandi, et inquisitandi nescio quid de clade ab Hibernis accepta. quod mihi equidem videtur non ex alio procedere, quam quod victi cum causa coiuerint, non tamen ferociam simul exuant, sed victorias mirabiles sibi somniantes, talibus susurris, fallaciisq. suorum animos statuminare annituntur. Quid ads te dicam? nostros hostes in obsessis vt cum hoc foedus meant? quod nisi ab te accepissem, et quod de eo in Comitatu Ord. Vestrorum deliberatur, vix, ac ne vix quidem crederem. nam praeterquam quod in proximo gradu cognationis sint, Dominus semper Regi, Principiq. contra Ord. nostros suppetias tulit, nec facile sane suspicarer tam tanquam malum postam in extremo actu belli deficere. De modo tenendi Parl. ita est sane vt scribis. nam praeter illum p. grandem Cod. m. s. et antiquum, alius nuper typis prodijt, triuio plus minus quadrinionum, eodem titulo, autore Elsingo Cler. Parl. Domus Optimatum patre ictius, qui nuper fuit Cler. Parl. Domus Com. sed exemplaria formae distracta sunt, ita vt ne vnum quidem mihi videre mihi detur. nec tamen omnino despero, tandem aliquando exemplar vnum alterumue inuentum iri, nam aliquot Bibliopolae iam rem operam suam mihi promiserunt. Lambardus olim praetor Archaionomiam. i. Leges Vet. regum Saxon. quas nuper D. Reg. Twisdeus Eq. aur. cum additamento aliquot aliarum Legum Vet. in Lucem emisit, alium etiam scripsit titulo Archion, or of the Lords of Fulfield quem etiamnum in Musaeo meo m. s. seruo, nunc vero scilicet anno 1635 nescio quis in Lucem emisit, et si ita sit, quam vis, et non patiis Archaionomia illa iterum excusa, tranquillum tibi exemplar meum impressum, nisi aliud prompt. Bibliopolae nostros praebet. De libris Iustitiatorum D. Coci haud credo te velle plane quae scribis; sunt enim quatuor vel quorum primum Litteratum nostrum, quae est Glossa ordinaria in ius nostrum municipale tam totalis, et est illa Iustiniani Imperatoris ad ius Ciuile Rom. 2. Leges antiquae, scilicet magnam chartam, Chartam de foresta Vet. inter se latae; sunt q. progrediendo Vol. 3. Fitzherbertus tantum cognitionis tractat. de praerogatiuis, aliisq. placitis Coronae, causisq. criminalibus. vltimum eiusdem argumenti cum illo actore Lambardi meretur locum in tua Bibliotheca. 3 priora iurisperitis solis in scholis sunt. Si vis omnia, quae Sol. nostratibus plus minus constabunt. vltimum non nisi Sex, vt ne minimi quidem Salmon octo. Iuba dispicias quae tibi magis arridebit: ego haud grauate de re curam meam impendam. ego semel saltem ortus sum me semina olim Cerebri, quae tibi misi, sed vbi de vallis inde plantas tibi onustas. etiam hic in pratis vbinis nascuntur, id quae spisse, sed in hortos etiam cum propria terra translata non nisi duos vel ad summum tres annos viuunt, cum ibius terra, in qua adoleuerint, vigor euanuerit. semina etiam ista planta nobis Birdseye dicta, quae tibi transmisi, nec inaratura, nec sarrura, nec vllo fuit nam nec mihi antea, nec cuiquam in hisce partibus australibus cognitam semen perfecerunt, quod inde oriretur, quoniam semen ex agro Eboracensi, vbi adeo spisse progignuntur. vt ipsum granum, mihi transmissum fuerat, vnde multa mihi plantae enatae, et iam quasi ciuitate donatae, semen, vt in patrio solo, passerim ferant, et exinde quotannis mihi obuiam plantae progignuntur. sed hoc fortasse vos latet, quod non statim oriuntur, sed sex, septemue menses sub terra delitescunt, priusquam vt aiunt ortum suum cognoscant. valde mihi displicet, qd tempore iam sationis peracto, multa mihi semina reliqua sint. est enim polygamus planta, omnig. bria genera plenis medio sunt flores nempe albo, et purpureo saturo, et dilutiori. mitto rem tibi frigenti semen, si modo Cruzo nostro earum transmittendi curam gerendi. nostri die Dominica proxima aliquot Ecclesiarum Londinens. pastores ex ipsis suggestis adduxerunt, et contemptas Ord. constitutiones de die Mercurii sacrificia ad gratas Deo agendas de victoriam nuperam Hibernicam. de ferocius Ord. in eos inuehendo credo, vt eo terrore animos eorum frangerent, citius et facilius ad concordiam cum indispensabilibus eos impellant, nam de ea etiam serio agitur. si semina istorum Rom. tanta tibi copia fuerit, vt aliqua saltem eorum parte potiris amicos beare, peregrate nobis adnuisti. libenter enim experiar, an solum, caelum, q. nostrum eorum salubri salis congruat. dedi Cruzoni nostro iam nudam libellum de parliamentis nostris recens excusum ad te transmittendum, de q. eo iudicium meum; sequuntur iam aliquot alij studiosum argumenti. Salutabis quam officiosissime abs me, vxore, et filiabus, de omnq. pecunia, vt vos omnes incolumes et felices conseruet, et tueatur.

Datum Thistelworthae XI Sept. CIↃIↃCXLIX

399

A Monsieur

Monsieur Jean de Laet

demourant a

Leiden./.

Nobilissº Amplissº Doctissº q. V. D. Johi de Last Johes Mauritius

S P D Eodem mod die quo literas tuas IX Sept. scriptas accepi, nempe die Saturni penultimo Sept. accepimus ex literis Cromwelli ad Concilium status, ipsum cum gondro fratem, oblata primum Ormando, nec accepta Eliz campestris alba, Drogheda corona caperd coronata, nec sine strage repulsum, ad de Dut fuit, non nisi presumptibus etiis, ad idem domo tentandum plus dore potuerint. obsessi enim circiter tria millia, triplici valloq; fossaq; intra muros sese munierant, quibus tandem secunda impressione perruptis, oppido quo capto, cunctisque, quotquot reconti militum furori obtulerant sese dant obtruncatis, soli centum quinquaginta plus minus hostium in turrim quam ipsi subducentes salutem sibi quæsiverunt, hac conditione, ut in insulas Americanas Barbados dictas transmittantur. ipse oppidi profectus Arth. Aschomus eq. auri vir impiger, militiæq; gnarus, Rodingi olim, et Oxonia recens sub rege gubernator, cum aliquot tribunis, subtribunis, fratre q; Vicecomitis Taf Hiberni, Ord. S. Aug. cum promiscua militum plebe ibidem periit. quæ quidem sors institiam militarem, seu crudelitatem vocant manes, adeo regionem vicinam circumquaq; perhorrescit, ut tria oppida munita, Trim, Dundalke tortium mihi excidit, militibus effusa fugientibus, in manus nostrorum sine cæde et sanguine pervenerunt, exinde alius nuncius Blackmor quidam Sayeoubus major, ut vocant ipsius Imperatoris ab ipso bonis cum cortibus totius rei ferit, cuius adhuc nihil ad nos pervenit, quam quod aliud oppidum nuper intercepterunt. nec omnino dissa sunt hæc ab iis, quæ olim suspicabamur, mihi enim multotiens fidem fecerunt tribuni aliquot regii nostrum, qui hisce tumultibus Hibernicis interfuerunt, Hibernos veteranos, et quorum fama cum laude, sumaq; sub rege Hisp. fama in Belgio, alibiq; militarunt, in propria patria nihil omnino valere, consisti enim paludibus istis, sylvisq; inimis, aliisq; locis inaccessibilibus, vix hostium primam impressionem sustinent, sed subito dissipati, abjectis armis in cuniculos istos, latebrasq; sese abdunt, qui et plurimi obsessorum est in bello nupero Hibernico post stragem illam et horrendam carnificinam nostrorum, cum Coote, Grandvilly, Harcourty Richbelly cum quadringentis nostrorum tot millia illorum profligarint, atq; hanc male armatos, et sub insignibus militiæ ducibus Preston, et Owen Roe Mac Art Oneale qui multos annos in Hispanica militia haud sine gloria Ordines duxerunt, cui quidem nihil magnum opponere potui, nisi quod mihi suppetias quædam subinde subsidio prudentia Ormondi, qua tanta valebat, ut facile crediderim eum potuisse militiam Hibernicam in aliam, et longe meliorem formam reducere, sed vix do tantum, naturam expellas furca licet, usq; recurret. et credo mihi exercitus iste noster est Legio magna diabolorum, ex infima plebe excepti paucissimis ordinibus conflata, quibus ignota prorsus sunt omnia bita dulcedines, qua animos mentesq; hominum oblectare solent. qui mihi notum fecerit de tuis Salmasij scriptis circa controversias nostras ecclesiasticas mihi integros, vir probus, doctus, et quod alia not fratres in regijs tribus præbuit, binosq; etiam mecum habet cum Montrosio, et qui ex quo post mensis mag ad te dedi, scriptum est tuum vidit in Bibliopolio quodam septa nostratibus venale, estq; partim versio quorundam selectorum libellorum, qui intra hanc sella ultro citroq; provenerunt, partim est resp. ad Romanstrantium militarium istud ad tractatum privati abruptum, regem in suam potestatem abripuerit, forsan amico memoria labascente potuit, certumq; nihil constat de tot Salmasij ex eadem pendet, quem non pauca laborantem regem. Caute credo agit Solidum ad reliqui senatoribus consilia miscere, sibi certa et mutis canit, publicis q; ut nunc sunt rebus, consilijs prudentissimis et sani pauci sunt, quibus cor bene salit, vel qui paulo sibi nimis sunt, qui post tam immanem et horrendam rem pari, impositam, sibi modo indulgent, et cum cæteris cedant,

400

ACADEMIA ONEN

Hæc amanuensi dictabam ad te exarari exquisitiss. calculi doloribus bisse x diebus ex-
cruciatus, et tantum non exanctus, ita vt nondum tibi satisfacere possim de planis
istis, de quibus me compellasti vltimis tuis. Sed remittente paulisp morbo, constitam
mihi resistas tibi curandos. nam sine me nihil iam in horto agitur, ex quo hortu-
lanus meus exorari potuit, vt in formitum foro dederit Comiti Leicestrio, et qui iam mihi
seruit mercenarius est. Dos mihi inducias pauconi diem, ostendam, concedenti mihi no-
phrithe non committam vt tibi non satisfaciam. Bina folia, quæ mihi desunt colloca
nda sunt lib. VIII Maregraui pag. 275. 276. 277. 278. litera Mm 2 Mm 3 Vc. no
bilissimi epistolarum Bongarsij, si modo lingua peperint. Deus precor vt te cu
tuis incolumes florentes q conseruet quam diutissime

Ipsthlwortha 11 Oct. 1593

A Monsieur
Monsieur Iean du Last Seigneur de
Loisons.

Nobilissº Amplissº Doctissº q; V.D. Johi de Laet Johes Mauritius

46

S P D Ego equidem postquam literas istas ad te dedi, coniecturam feci de fauore Danico, eo modo, quo tu scribis, et cum literas tuas denuo inspexerim, videbam, ubi tu dixeras, vestri iam foti sunt in fauore scindo cum Dano, lituram in verbo vestro, quasi illud in nostri tandem reformare meditaremur. ego etiam facile coniicio tolonium illud Sondyde cum pecunia inde Dano mutuo data in nostrum tandem perniciem erupturam. de rebus Hibernicis nihil amplius nouarum accepimus, quam quæ ad te nuper scripsi. recentes literas habuimus, quæ confirmant Victoriam Dublinensem, et Drogheadanam, et aliarum ibidem oppidorum redditionem potius quam expugnationem. de principe nihil certi habemus, an sit Tadomi, vel in insula Jorsia, vel etiam S Germani, Cram et nondum Galliam reliquisse autumant nonnulli) adhuc non satis constat. certe cum iam Hibernia tota post tales victorias nutet, vix credo illum salutem suam illis comisisse; ad Scotos potius vt se conferat, magis ratio eum consonum est ipsorum enim multum interest, vt rex Scotorum etiam Anglia imperet. de totis illis semper, et tanta emolumenta quotannis supputabant. et etiam nunc sitatur hic Scotis cum regi satis bella comminor. liber ibendo modo tenendi parlamentum nec est antiquus, nec suppolitius, nec nuper equidem, qd fieri recusus, sed recens excusus, et iam exemplaribus distractis, non omnino comparabilis; sed hoc possum ab amico quodam extorquere, vt exemplar m.s. fide data retinendi, mutuo tibi dare possim. dixi aliquid de authore in postremis meis ad te scripsi. ego iam suspicor aliquot elapsis, ollam suspensi tibi transmittendam cum aliquot opsibus Gadicis, trachelio Andricano (qui etiam flos Cardinalis dicitur) et forsan aliquot Orchidis, si modo licuerit mihi cum bonavoria huius malvaticæ nephritibus mihi iam totos quindecim dies tyrannice dominantibus D. Trouer eq. aur. adire, qui quotannis centurias aliquot illarum ex pago Esseiensi emendas et mittendas sibi curat, nobisq; amicis distribuit. in qua rem scripsi olim Cruzem nostro, vt quamprimum occasionem comodam nanciscatur mihi significet. a quo nullum etiamdum verbum accepi. quid in causa sit, nequeo diuinare, nisi qui, vt tute iam scribis, nauta ille, de quo in prioribus tuis scripseras, alio profectus sit. sed, vt mihi equidem videtur, haud defuturi sunt alij. de proposita regina Suecia in literas, et literatos alias accepi ex imenso stipendio, optimisq; conditionibus D. Rauis hic apud nos degenti, oblatis, vt in Academia vita Boreali linguas Orientales profiteretur. nec dubito tamen quin in epistolis suis principes isti, et magnates alios tam ingenio, quam stylo vtantur. ita sunt, vt vix ex isto vngue leonem æstimare possis. vt vt certe laudari et prædicari merentur, quæ gloriam sibi comparare studet, fauore erga literas, literatosq; vt parentes suum, pullus ille Martis, studijs bellicis. iam nunc vidi literas Fraseri Scoti medici regis, altorinsq; aulici Jorsia datas, vbi etiam regem esse manifestant. de Bibliotheca regis (hæc enim sunt, vnam ad D. Jacobi, altera ad Fulam albam, sed fama fuit, quam dicis, et Petrida Patriarcha fundepondentium data fuisse, sed vt sunt secundæ cogitationes melliores, ne nobis pro ponga, donationem reuocarunt, nec credo vel libros, vel numos amicis quos donabis futuros. curabo vt quantum vel. Coci ad te transmittatur, et qua primum nauis istorum soli fuis, vel per me, si per mortem licebit, vel saltem per alium præstabo. horum quos ab te accepi, solus Schickius de Diis Germ. et Salmasius contra Defidenium Heraldum nota aliqua signati sunt, reliquorum pretium ne diuinare quidem possum. antequam has obsignarem adeo pinus oppidum aliud maritimum ex præcipuis Hiberniæ Waxford nomine satis bonis conditionibus a ciuibus in manus nostrorum tradetum esse. Deus bene omnes incolumes seruet.

Jstelwertha xi Oct. MDCXLIX

401

A Monsieur

Monsieur Joan de Laet demeurant a

Leiden /.

S P D. Nimis certa, et inauditata sunt, quae ad te dudum scripsi de rebus Hiberniis; ego ex quo Cromwellus etiam aliud oppidum satis munitum (Waxford) corona cepit, eodem fere modo, quo antea Droghedam. totum pectus in arce gladij posuit, et vix mihi fidem narranti videbatur tot viros, imo milites, et veteranos tam multos coactiles, liberae quippe ex ipsis castris volunt haud pluresquam ex suis in expugnatione caesos. tantam hominum, licet hostium, quia homines sunt, caedem non possum non dolere: ast ipsissimum maxime partem, qui ducenta millia nostrorum promiscua caede, notario, et Bellino praesertim moerore, animis ab hinc fere novem trucidarunt, quorum innocuus sanguis caelum tandem penetravit. ita est quod Et scribis de principe. Latet enim adhuc in illa insula, et de se hic apud nos quam altissimum sit silentium! de felicitate autem eius mihi nimium Episcopum istum amicum nostrum, qui ipsi olim a studijs erat, antequam princeps a Gallia rediisset, quum rumor tantum sparsus esset de eius illuc traiectione, ipsi valde timuisse, praesertim cum ijs quibus abunde pecunia suppetat, nihil forte difficile sit, et cum illius potia berissimum sit. Nulla fidos unquam miseros elegit amicos. adeo sane dolle de fide aulicorum dubitavit. Comentariis etiam D. Seldeni in librum istum Fortescue (qui fuit Angliae Cancellarius sub H. 6) de laudibus legum Angliae (eo omnino tempore Ducatus Suffolciae et Exoniae ius simile maioribus nostris obtendere conabantur) et in alterum libellum Rad. de Hengham, qui fuit unus eorum Judicum qui tempore E. 1. rerum repotundarum damnati sunt, nondum sunt comparatis, tibi transmittendos curabo, si minus, non deerit tibi mora. Flota ista est itidem Commentarius de legibus nostris scriptus, et videtur, ab uno istorum Judicum damnatorum, dum in carcere qui Flota etiam nunc dicitur, hunc libro titulum fecit, et ministrante forsan haud nullum tibi adhuc est, nec fuit haec prima editio. erit satis correcta, et abbliopolis quibusdam mendis, aberga ope vel ninisperi, vel saltem viri docti, et modesti quaerituri D. Seldenus in suis dissertationibus, omissis; quae quidem tua lectione dignissimas censeo, licet non aliter in lucem prodierint, absq; ipso Flota, qui est in fol. et prior in octava forma. tertius Eutychius lingua Arabica scriptus, et ut editus est, una cum Versione, et notis doctissimi Seldeni forma quarta mittam omnes quam primum malobita haec nequitiis paululum remittat, et potero. Londinum Cantabrigiam, aut saltem cuiusdam ex amicis Londinensibus onus istud imponam, ut loci iam unius in aperiendo D. Loci of the Inspection of Books (nondum tamen Enzoni nostro comitibus est) ubi inventum est, quicquid de part. nostris desiderare potuis, licet ego aliquot ea de re libellos ad te jam dudum miserim, et quidam etiam alij haud contemnendi, pretijq; vilissimi ad te destinarentur. gaudeo te iam tandem de editione Lexici Saxonici serio cogitare, fore dixeram spero, non quod ab isto alterum D. d'Ewes tuo valde timeam, sed quod illud iam diu in amicissimo expectandum. nec audio sane aliquid de eius Lexico, rusticatur enim, ex quo cum ducentis suis collegis vi et armis parliamento abstractus est. Est etiam alius linguae Saxonicae callentissimus qui fuit olim organista vel saltem unus ex canonicis ecclesiae Cantuariensis, cuius etiam antiquitates, et de urbis, Abbatiae etc. et quod mihi multo magni in pretio est, Diplomata omnia, et donationum piarum chartas, et tumuliuntur in Archivis istius ecclesiae publicavit. Summorum ei nomen, quem primum ex libro suo amare coperam, dum offendi in edibus Seniol D. d'Ewes, ubi simul pransi sumus, totumque istum diem infumpsimus in corrigenda et emendanda versione Synodorum Saxonicarum Spelmanni nostri. nec omittam Archaionomiam istam tibi comparare. sed de his videndum ad otia. etiam Bedae historiam ecclesiasticam nondum et charactere Saxonico, condant omnia simul et separatim. Nicolaus Cantabrigiensis aliquam etiam operam in ea re navavit. ex pacto Salmasij ista de rebus nostris, nec nego Sylloge istam forma 12a, simulac non minus pusillo charactere fit, nec video quid mihi vetare porro queat. quin interea tuorum scriptorum notitiam mihi facies est vir et quod multo magis mihi in pectore est, proba, et amicissimus non mihi solum, sed et bonis omnibus, licet ignotis, et qui nec tibi, nec cuiquam malum aliquis unquam facesset. Utrumque tuos accepisse, quem primum amici literarii opera D. Seldeno Italice missi. Epistolae Boccatij nunquam vidi, nec credo de quibus, sed illam vidi Languti et Camdeni, olim inimici ultraq; illius et quae ante prodierant, et quae ad Camdenium scripsit haud illudent vellem. Enzo noster mihi nuper significavit xvi hujus mensis navem versus Hollandiam gravidam solvisse, qua ecclesiastes istas quas desideras aliasq; plantas, et semina ex horto meo libri iam diu destinatum. Unum hoc scribo superesse

402

Amicus quem supra laudaui, qui hic eam rem sua sponte suscepit in isto huius negotio cum D. Iunio qui tot impendat huic rei operam, libros suos omnes ad eum transmittendos curauit. Si quid de Rotuellis omnes in eo sequi dignetur et ingenue admonere, hortatur. Valeat D. Theophrastus suus, et mecum amicus hunc, qui illum multum semper fecit, non amplius desiderat. Nec iam aliud restat, quod te seruo operae pretium sit. Dominum precor, ut te quam optimum nobis seruet, florentemque quam diutissime conseruet. Ex Louanio vi Nouembris.

1519

Desiderius Erasmus de Roterodamo

Conradus Goclenius

Ludouicus

Amplisso Doctisso q V. D. Joni de Laet Johes Mauritius

S P D Etsi nuper in ictis tuis literis, vir amicissime, quem nunc amicum hereditarium merito appellare possum, agnovi manum, mentem, candorem q, pectoris tui, amicic q hoc quendam mei inconparabilis. singulae enim apices, literulae q paternam tuam indolem ad amussim redolent. nec ullae res mihi dolorem, quem ex ejus obitu accepi levare potuit, quam quod te ejus loco amicum vicarium, et succedaneum mihi tam benevolo obtulisti. nec ullae res mihi gratior accidere unquam potuit, quam quod jam vice amici voluntis te filium ejus amicum habiturus sim. de ista inopinata, mihi q nunquam satis lugenda patris tui morte cortiorem me fecit literis suis D. Cruso fratris tui D. Samuelis socer, eoq ipso tempore memento reddita mihi sunt literae ejus ad me, hoc, quas unquam accepturus sum postremae, primo decembris st. Greg. scriptae, in quibus nunquam satis obstiturus sum posteriores aliquot lineas. Dolso sane, inquit, Nephritidem tandiu tibi molestam esse. ego jam annum sexagesimum octavum absolvi, et dei beneficio nec illius, nec arthritidis incommoda hactenus sensi. quae cogens non potui non exclamare cum poeta nescio quo ——— hou quantum mortalia pectora caecae

Noctis habent ——— quinto enim post die, ut ex superis tuis literis accepi, incidit in malodictam istam hemiplexiam, qua cum mihi tertio post die eripuit, Deus q reddidit, ubi aeterna pacis quietis q fruitur cum angelis, animis q beatis. peractum mihi certe erit literarum mutuum commercium, quod jam plusquam triginta annos cum patre habui, cum filio commutare, quod tu etiam nunc auspicatus es, nec unquam officio tam humano decoro. haud nescius ullas rerum mearum penes vos esse, hoc saltem volui tibi notum esse aliquot cod. m. s. mea opera a D. Seldeno olim mutuo acceptos, patriq tuo transmissos esse, Dictionarium nempe Arabicum Camus dictum, pro D. Golio, librum ingentis pretij, Vitruvium itidem ejusdem Seldeni, quo usus est ô magnus, cum istum auctorem perpolitum, typis q committendum suscepero in animo habuisset. obsecro te, ut, quantum in te est, fidem utrius q nostrum, patris scilicet, meam q labores; nec volim tamen ut D. Golium nimis importune urgeas, sed blande monendo, ut ab ipso excipiari possis, quid sibi in animo sit, quod tandiu, quatuor scilicet, quinque annos librum detinuerit, qui non tanto molestius est, quin interea bis, terve exscribi potuisset. Vitruvium certe non potes non invenire in Bibliotheca paterna, et cum jam typis editus sit, nil opus est cod. m. s. amplius detinere. sed haec omnia tuo arbitrio relinquo, tantum te oro, ut mihi rescribas, quid de re futurum tandem sit, ut possim D. Seldeno aliquatenus satisfacere. nihil fere hic novarum est. in Hibernia omnia satis prospere nostris succedunt, nisi quod dysenteria peculiari, et hornaculo istius insulae morbo multi militum, Ordinum q Dnctorum indies periclitantur, quorum vice aliquot millia voluntariorum, tam equitum, quam peditum illuc nuperrime classe transmissa sunt. de rege omnia obscura sunt. haud satis constat, nobis saltem idiotis, an adhuc in insula Caesarea rusticetur, an in Galliam redierit, vel Batauiam vestram cogitet, unde breuior et facilior in Scotiam, trajectus. accepi nuper Catalogum aliquot librorum, quos a patre tuo jamdudum accepturam, cum pretio singulorum, quod multorum ab eo petieram, quos jam hic impressos, ut transmissi quod reliquum est Cryseni nostro quanto cyus mundabo. peto abs te ut meo nomine fratrem tuum D. Samuelem quam officiosissimo salutes, deinq, ut vestrum q postrum cum vestris omnibus licet mihi ignotis, quam diutissime salvos florentes q conservet.

Dabam Stokelworthae xxvi Dec. ∞IↃCXLIX

403

A Monsiuur

Monsiuur Joan de Laet

demourant a

Leiden./.

Loane this with Mr Cruso merchant at his howse in Bishops gate streete nigh the Black Bull Inne, to be transmitted as aboue./.

Nobiliss.° Amplissimo Doctiss.° q viro D. Joh. de Laet

J. Mauritius S.P.D.

Accepi nuper, v. Cl. Limax cum voluptate legi linas tuas, una cum iconibus herbarum vnica vel mimosa, quas D. Parkinsonio tradidi, iamq remitto cum hisce meis, aliaq icone libro suo inserenda quam ex agro yca vna planta in horto pillustris viri D. Joh. Danuers oga. aur. (nosti mi fallor virum) nasconiz depingi & lignea tabella imprimi curauit: nescimus tamen an sit herba vna, vel mimosa, vtraq enim spinosa describitur a Botanographis, licet non ita in tuis iconibus & descriptionem quam simul misisti ex libro illo captiuo plantarum noui orbis desumptam autumo, qd tu significare neglexisti. conuenio his tamen pill. virum D. Spelmannum simulq legimus indiculos tuos vocum Saxonicarum obscurarum, multumq collocuti sumus de voto & genuino illarum significatu; aliquot iamdudum expiscatus sum ex affinitate linguæ nratis, alias enim in ista lingua sum plane ἄμουσος, sed pauculas. in doctiss.° sane parum opis mihi nomio, plus expectandum est ab filij psalterio interlineari cum prodierit, ia fere ad umbilicum peruenit. Egi sapiuscula cum eodem de legibus Sax. edendis quas iam plene paratas habet, mihiq nup monstrauit edendasq obtulit si modo ipse in meam recipere editionis curam, quam ego prouincialem detrectare cogor, ni velim Londini interim omnino morari, qd nec valet corpusculum hoc infirmum, nec credo illas omnino plene maturas, nec bonum sane talibus curis sufficiens vltra posse. annum agit, ex ore eius loquor, decimum septimum vltra sexagesimum, nec ex facili vt aspectu tam virilem vel infirmum iudicares ipsa voce, cum ego hoc ipsi in os dixi, comparat sese vlmo antiquo qui foliis ramisq luxurians intus tamen putrescit. mitto tibi hisce meis inclusam Encyclopaediam illarum legum ex autographo sua olim manu scripto, una cum Supiorum licentia, quasi iam tum in lucem emittere decreuisset ex quo elapsi sunt anni fere quatuor. vtcunq, acciderit ego te hortor ne manum de tabula tollas, nulla enim messis sine spicilegio, nec vindemia sine racemationes: comparatis insuper legum istarum cum ceterarum nationum Britannicarum legibus tibi mox accepta fortè, campus mihi videbitur spatiosus, & amanus, in quo te iam iam exultantem video videor. Synodos nratas ab ipso Spelmanno credo te iamdudum accepisse, ita enim mihi significauit filius tuus. De Indice librorum Anglo-Saxonicorum Bibliothecæ Cottonianæ videbimus; nec omittam etiam Glossarium Saxonicum scrutari, cum primum Cl. Cottonius mus sum reliquerit. misi tibi nup & filium tuum libros duos quos petijsti eiusdq editionis quam indicasti, angit me qd alterum Fuchsij nondum tibi procurare possim; emimbere nactus sum sed tm anis & ij 4 nomps librarum sterlingorum, singulæ enim planta & pris suis coloribus ad vivum depicta sunt ita vt qd plurimi intendit, tibi eius desiderium minuat; si alter nancisci possim credo 14 aut 15 saltem solidis me empturum. Montem Baldum Pone adhuc non immodo, omnes Bibliopolarum nratium tabernas diligenter curiosq inuestigaui & excussi ab eo tempore quo mecum fuisti, nonnihil ante in Anglo me monuisse & appbasse mihiq mandasse, ita ani interpellor procul licet modestissimas amicorum, vt tibi comparaverim, ego certe meum tibi iamdudum misissem ni liber mutilus esset; absunt enim duo tractatus Bris Marcgr. de Amomo botorum, non desistam tamen vltra quærere, dabit fortasse nobis hora una aut altera qd tractatus duobus fere annis denegatus est. Valde me demiratus es, res istas Socinianorum enarrando; licet eni Anglia nimium quantum scatebat hæresiarchis aliquot, nihilnus tamen fateor me nunquam suspicatum esse, de processisse demonticq & impietatis mortalis illos

ACADEMIA TRAIECTINA

Procoisissca ℓℓ dolitatem filij non solū non aegre ferent, sed etiā p fracta
denegarunt. admodū mihi arridet ppositū Elzeuiriorū in Procopio edendo;
est enī autor apud solum non contemnendus, sed quę ea tractat quę nemo
alius antiquorū, quoq; ipse vidit & pars aliqua fuit, nec ea levia nu-
llius q momenti sed res gestas Justiniani Laudatissimi sui temporis Im-
peratoris, qui Gothos Totilam q 79 annis Italiæ dominantes subegit ponitq;
debellauitq;, Vandalos item, qui Africam Romanis armata bi oreptam 95
annis tenuerunt, exterminauit, varia interim bella contra Persas gessit
idq; ducta duorū fortiss. Imperatorū Belisarij & Narsetis. Bene de rep. lit-
rijs meritus est D. Hæscholius qui olim græca edendo, sed versionem talem nobis
dederunt interpres ut merito auctores mali audiant potius quā boni
fidus interpres, qui talem nobis versionem, an potius dicam, conci-
narunt. Salutio etiā, quisquis ille fuerit, mirifice capior. quia antiqua
& quia hactenus ἀνέκδοτος. Desiderium tuum res, mores, & logos modis om-
inspiciendi, cognoscendiq; non posse non approbo; ergo, vir eruditissime
machebirtute, ista ppius ad nos spectant multiq; nos ducunt ad hodierna
in quibus versamur, Ingladiorū alij de rebus Græcorū & Rom. nos in-
terim minimum res Saxonū maiorū communem utriusq; nrūm. amica
facilit q̄ me amplius errare non finisti circa additionē illā nupā scrip-
torū libellum Ecclesiæ Gallicanæ; bene nobiscū actū est q̄d inter se
Ingladiorū hostes, magis ferit quicquid ab ipsis venit. Somnia aliquot
medica Lunata valde vellem, si modo somnia vobiscū fert, ne sis tedio,
mei immemor nec velim ut veniant sola, quoda interim tibi debit
Basilia vestra, aliquot etiam D. Vorstius forte an, alij q amici, videos
quā sum impudenter mendicus. quę de virginitatis notis scribis ita sunt fere
nuo quidē iudicio ut tu sentis, sed particulas illas multo plus ut & reliqua
vocabula artis plerunq; Latino nobis designari videō, nec norunt obste-
tricos aliter exprimere; lingua enim nra nec est adeo lata ut animos
animi notiones facile promat, est tamen nec valde moderata. est penes me
tractatus M.S. vernaculus de repudio Comitissæ Essexiæ quē totū legi ut
aliquid inveniam quē te fere opertius edat sed pro auro fumato carbo-
nes invenio. exprimunt hæc verbis gestualibus cumq; ad rem ipsa ventū
fuerit, modestū verborū circumlocationē immunt potius quā loquuntur.
nihil mediocre expecto ex concertatione ista duorū eruditissimorū virorū
ex qua, tanquā ignis ex silice, ex cultis subinde veritas, modo negotium ad
iuriam & odia, qui mos hodie sciolorū, magno bonarū artiū opprobrio &
detrimento. D. Fromannus amicus meus inter paucos affinis tui D. Powelli
colloqua poesi nrāli valde delectatur scripsitq; tragica, unde a me petijt
ut tractatū quendā D. Homilij de tragœdia constituenda quo quo modo
sibi comparārem; impetrauimus igitur a te amica candidissimo ut illū
quam primum mihi transmittas. Salutamus te amici nos D. Fellt Spol-
mannus, D. Sackvillius, D. Parkinsonius, ego, uxor, soror, filiaq; Deum com-
precantes ut te florentem sanumq; diu conservet.

Ecce tibi etiam Catalogū plantarū a nuduo Tradescantio ex Virginia allatarū
quē ego opa & consilio D. Parkinsonij ex ord. sim confeci inspectis simul
diligenter q consideratis plantis siccis restant multa somnia quę nondū
monstrant cuius generis futura sint. Vale.

Nollem filium tuum inuenem bona fragis, summaq; spei, qui me nuper humanissime domi meæ inuisit, sine literis meis quibuscunq; ad te proficisci, licet haud ita diu ad te literas dederim. Subit iam nihil omnino sperare, ab hoc ordinum conuentu, quam quæ olim male eminatus sum de hisce tumultibus tam Scotorum quam plebis nostræ. cauit rex edicto ne pontificiorum aliqui intra 10 mil. P. Londinium accedat, ne arma domi habeant, nouis officijs quæ libuerunt in rep. vel in aula fungantur, quæ omnia olim legibus parlamentarijs sancita sunt, ansam tamen dedit domui Communium vt seria deliberent de modo quibus edictum hoc executioni mandetur, ne foras detur tantum ad populum faciendum, bmodi ratiliter, non boraciter, vt cum nro Mat. Paris loqui nihil licebat. rediit huc nuper a partibus Borealibus Locumtenens Hibernie, & exercitus insuper contra Scotos Eboraci coacti, contra quem multa exhibita sunt querimonia quæ valde domum inferiorem exercent. Dum hæc scribo venere ad domum procerum selecti quidam ad numerum xx. cum D. Primo. qui nomine totius Communitatis ipsum Regiæ maiestatis peregerunt, orantes vt a conuentu illo sequestretur, dum causa ventilari possit. Dictum factum. agit iam sub libera custodia penes D. Jac. Maxwellium Domus superioris apparitorem vel vt nos loquimur the blacke rod. contra Archiepū Cant. triga illa hominum insolicium, D. nempe Primo J. C. D. Burton S. Th. B. & D. Bastwick M. D. petitiones suas exhibuerunt, etiam alius quidam Dr Layton Scotus, in fallor, qui eandem seruilem pœnam, mutilationemq; iam diu subijt. statuerunt Ordines vt priores tres ex angustijs suis ab extremis regni angulis extrahantur, vt coram causam suam agant, remq; omnem explicent. De Epo Lincoln. olim S. custode turris Londinens. in clauso nihil adhuc agitur. ab hac Scotorum pernicacia, siue malis rebellionem dicere (qd tamen rex cum semel in prima ad Ord. oratione dixisset, postea interpretationis quadam lenitate nomen hoc dictitans non proprie illis conuenire, quorum petitiones ipse audiui dignatus sit, & concedens vt ab vtriusq; gentis Optimatibus res tota ventiletur. etiam Domus Communium adeo acerbe tulit vt cum Withrintonus quidam, eq. aur. ex eadem domo, ita locutus sit, vix supplicium illud effugerit parlamentarium, qd nobis dicitur to be cald to the barre, causante amico quodam opportune, hoc hominis dolori concedi donarijq; posse, qui 2000 libras huius motibus perdiderit) ab hac, inquam, siue pernicacia siue rebellione, vix cogitatione exprimit quanto spiritus hauserunt Nob. Cleros, plebs; qui hactenus miserrime seruiuit seruierunt. Nobiles petitionem regi Eboraci exhibuerunt, etiam Cleros Lond. solumodo, reliquis istius Diœcesis p. primate suo nihil mutire ausis. Cleros diœcesis Eboracens. Londinensium exemplum secutus est. idem fecere singillatim Ciues Londinenses cum nescio quot millibus subscriptionū. Etiam nauta tandem non suis Archiepi infectationis nominatim, in quem omnia rep. mala, plebisq; grauamina reijciunt. etiam separatim singuli fere Comitatus, quibus omnibus rex fere eodem modo respondit parliamentum subito conuocandum omnia correcturum. Det deus. & tibi tuisq; salutem.

Intra paucos dies expectamus hic nobiles aliquot Scotos vt cum Ord. hoc conuentu negotia sua tractent, qui si promissis stabunt, se nempe nihil quærere quam religionem & rem. sartam tectam conseruare, quæ erit omnia prospere & regno cessurum, sin aliter, armis agendum est, hoc enim Dæmoniorum haud aliter ejiciendum est.

xiv Nouembris.

tradunt & Vulcano.

106

Verdunses be Woorhiemge
Heer Johannes de Lart

Tot

Leyden

Amplissº Doctissº q; viro D.º Joh. de Laet. Johes Mauritius

S.P.D. Jam terminis abs to, ab abitu tuis, tuis acceptis, quibus adhuc demoror=
ponsum est, confitebor me in ore tuo balbe esse, bonumq; tandem nowum
futurum vtumq; spondeo. mitto iam tandem tibi Catalogum plantarū
quarum semina nobis gratissima futura sunt, ex vestro indiculo exarpta
omnes sunt; forsan tibi spissior videbitur, cui causam? cum ego confoi
opus Johis Parkinsoni Botanicorū nostratium facile principis, a quo pro=
pediem expectamus Theatrum Botanicum (ita enim indigitauit) lingua
vulgari omnium quę hactenus lucem aspexerunt accuratissimum & ela=
boratissimum. de virtutibus plantarum haud multum addi potest, nisi
plurimorum annorum imo seculorum experientia, ijs quę alij iamdudum
observarunt, mundoq; communicarunt; aut aliquot exoticas certo nobis
dabit, alijs intactas: propriam sibiq; peculiarem lauream arrogabit,
controversias Botanicas explicatas & dilucidatas. Seminum tuorum vinea
phaseolus scilt minimus mihi nuper e terra emersit, serius accepi
quam vt inde aliqua mihi floris spes, sit futura multo minus seminum, quamobrē
aliquot in sequentem annum reservavi. Est mihi iamdudū vt suspi=
caris inde Elzeuiriorum mihi olim a Joh. Billio typographo regio dono dati
editionis 1628. quod noto, vt tu, nisi alius recentior iam, adeoq; locupleti=
tior prodierit (est enim, prout iam sunt Elzeuirij vestri, bruissimus)
isto labore & impensa supersedere possis. Quod in sinum Musarum te
iam tandem, quasi postliminio receperis, serio tibi gratulor, tobiq; rei=
literariæ de Saxonico Saxonico, quod meditaris: age Spartam, quam
nactus es, adornare pergas, ego te vt oblatus hortor; vere enim
mihi vitam, & soli agere videntur, qui huic, futuroq; seculo serentes,
vitam hominū indefessi laboribus suis adiutum eunt. videbimus an
aliqua tibi adminicula forte an procurare possimus a Clariss. Spelm=
anno, qui linguam gargicā callet, vtumq; inuenerit, ego in me conatum
recipio. Lingua iam inuenit, scio, manet tamen in libris aliquot, linguis
omnibus fere Septentrionalibus, vsum inde conijcere licet, fructum eorū
fidorum. imo me Italis, Gallis, Hispanisq; curiosioribus ingratus erit tuus
labor ad linguam propriam primitus cognoscendam, quę licet mera
Latina primo intuitu videatur, quarta tamen pars verborū e nostro
Saxonismo vel Teutonismo fluxit. quanta voluptatis! imo & utilitatis haec
talia vrgere. Simon quidā Portius Rom. vocans edidit Parisijs Dictionarium

Satis locuples lingua græca bulgaris eiusdem grammaticam quibus nuncupat ca-
pior. fuit olim penes me Dictionariolum quadrilingue Italicæ scilicet græcæ
bulgaris, latinæ, græcæq; quæ in libris solis iam bijsit, annis ab hinc CX
vendibijs ex cusum. habemus etiam aliud Armeno-latinum una cum grammatica fra-
Rinola Mediolani impressum MDCXXI & IIII. aliudq; Giorgiano-latinum
R.P.D. Nicephori Erbachi Giorgiani Monachi S. Basilij Romæ emissum
MDCXXIX. etiam nuper Gallus quidam Andreas Du Ryer exactissimam
grammaticam linguæ Turcicæ dedit (obtinam & Dictionarium) & olim quale
quale una cum Dictionariolo Hier. Negiserus. Res nostræ, qd tibi haud
ignotum, non ego facile tractantur a nobis principatus, & vestræ a vobis,
penes resp. semper fuit libertas. Lubricum lingua haud facile ad penam
trahendum esse dixit olim J. C. antiquus, isto loco Iure Rom. nos non
reginari; nobis aliud est municipale suæ gentis, aliud domi magnæ timendum
Camera stellata, arbitrarium scilicet. quibusdam nuper auriculæ demissæ
sunt ob vocatum linguæ. Scotica hic haud absludunt ab Etymo græco, sunt
enim vera ὀρεοτάξια. elapsi iam sunt plus minus duodecim menses ab istis turbis
nec rex tamen de ijs ad senatum retulit ante mensem Julium. redijt Marchio
Hamiltonius compositis tamen rebus & dictis reditus in diem 5tum Augusti ordinis
consuetæ celebrando stipulatis, sic fama tulit mendax & vidotur, ex nuncijs
Scotorum protestationis. audio quidam in caeteros conjectus esse ob insecio
quos rumusculos de rebus Scoticis sparsos, veniam igitur nihi facile dabis, qd
hac in re parcior sum, verborum præcipue p inguem fortean reditorum.
volitant tamen p manus hominum curiosorum, Remonstrantiæ, Protestationes &
Manifesta & vocant Scotorum cum rationibus contra Liturgiam, Canones Ecc-
lesiasticos illis obtrusos, Curiam ecclesiasticam nobis High Commission Court in-
digitatam. De conjugio Hispanensi nihil quidem adhuc ne tenui quidem audi-
tione hausimus, Ducissa illa de Chevreuse promba & saltem proxenetria
in aula hic valde gratiosa est, hactenus regia quadra bijsit nunc suis &
audio sumptibus. certe si apud nos nihil ea de re serio agi evadit, tantum-
dem ego de Hispanis, qui iamdudum & iamdiu nos naris obsidionis spe conjugij
olim satis lactarunt, dum interim ipsi res suas in tuto collocarunt nobis
succollantibus. Observationes vita ad Prosperum Alpinum de plantis Ægyptijs imiisse licet
valde mihi arridunt. cum Martinus noster redierit, si exemplaria aliquot attu-
lerit, qd non despero, ego vtrig nostrum singula seponam; ad illud etiam Nemi-
sij in Epictetum cor mihi saltijt p gaudio: valde expediret resp. literariæ ve-
torum autorum, tabas præcipue, in diras luminis oras emitti: nos dos in area strangu la-
mus, qd aliud, quæso, est in bibliothecis (an Bibliotaphijs?) & blattis tinois p̃ scam
reconderæ. hoccine est rem literariam egregie curare? Scilicet. Ego nuper

Oxonium me contuli, ut dispicerem si aliqua inde adminicula ex Bibliotheca Bodleiana ad tua Saxonica inuenire esset, cuius idiomatis haud pauca sunt ibidem minime contemnenda, sed quę tanquam Prometheus alter lege indispensabili (omnipotentissima fundatoris verba) Bibliothecæ tanquam rupi affixa blattis tineisq; ut vulturi ille iecur, sese comedenda propinant, ne contuplici quidem cautione foras extrahenda: prudentius sane Archiepus Cantuariensis Academię Cancellarius, qui M. S. codices Sexcentos & plures, Hebraicos nimirum, Arabicos, Persicos, Russicos, Armenicos, Chinenses, Græcos, Italicos, Gallicos, Anglicosq; donauit, bibliothecæ reponendos ea conditione ut nunquam inde extrahantur mutuo cuipiam detti sub quocunq; prętextu, nisi solum ut typis mandentur, & sic & publici iuris & libertati fierent, data tamen prius cautione restituendi. De epistolis Sotis nostri Sarisburiensis curiose inquirens hæc habui a doctiss. amicissq; & Bibliothecario D. Rousso, plures esse quę nondum lucem viderunt, excerptas olim ex Cod. M. S. Bodleiano a cl. v. D. Patricio Junio Bibliothecæ Regię ad D. Jacobi custode. reliquum est ut videamus an ille exemplar suum boni publici causa vobis transmittendi permittat, tua causa fortasse facilius impetrabimus, credo enim tibi notum esse & amicum. Dum hæc scribo ecce mihi posteriores tuę literæ Bayonnę XIII Augusti redditæ sunt unacum catalogis tribus, pro quibus gratias tibi solum agere dotat pudor, reforre adhuc non sinit nuda mea sors; Lambethia enim bis tenus fui ut a Joh. Tradescantio exprimerem Catalogum istud plantarum Virginiensium de quo alias mecum egisti, cum daret copia eum commodandi (est enim adhuc paucis hinc in aula regina) agam forte de plantis istis rarioribus tibi comparandis mea omnino despero, hoc tantum tempus aliquas earum nec solo nec cœlo huic nostro satis assuetas defecisse ab editione Catalogi; & forte tunc temporis paululum condonarunt gloriæ ambitionique literarum, ut solita rent per ora hominum, digitoq; monstrarentur, ut talium plantarum elegantium & exoticarum (verum libet enim protinus addere) omnium. puellis sane animi ambitio, fateor, sed quę tamen persępe cadit in animos angustos. nihil statuo. Ut ut fuerit partos meq non deerunt. Regina mater expectatur hic in aula nostra. egerunt cum Comite Essexio aliisq magnatibus, qui domos satis comodas Londini ad ripas Tamesis possident, ut illi paulisper cedant. Marchio Hamiltonius iam secundo ex Scotia rediit primo huius mensis, non diu hic moraturus ut aiunt, qui cum ipso fuerunt, ipsiq Scoti (comes enim hic se contulit e Scotia Comes Aberconnius e gente Hamiltonia a partibus pontificiorum, alias bin probus, rectiq iudicij & animi) ferunt omnia satis comode transacta iri, iamiamq fore esse credat Judæus Apella. Ego omnia immo perturbata esse video quam ut tantillo temporis componi possint, manum porrigat Deus, ut et nos preces. mitte tibi salutes, tuisq omnibus augeror & opto. ignoscas iterum iterumq te rogo, mihi cunctationi, quam suppleho alias & forsan breui modo Tradescantium vel Junium convenire possim.

Thistleworthæ IIII Sept. MI

400

Respondi xxv octob.

Doctiss. Amplissq. Nobilissq. Viro D. Joh. de Last Johes Nacintus

S.P.D. Hiesi Romis Februarij accepi literas tuas XXVII Januarij scriptas, quibus iam subito vnicq calore Roe reponere visum est. Dedi nuper ad te alias quibus respondi tuis XII Januarij scriptis simulq. inclusi Catalogum novum historicum, gratumq ex his literis tam exacta historiam victoriq nupera Germanica audire fuit deus vt eadem nobis sors in Hibernia contingat. Est mihi scriptor quidam Etruscus (libri titulus sic se habet, Emigrazioni della guerra di Germania) qui, inter alia, effornat Cæsarem Ferdinandum vtrosq patrem filiumq para folias fuisse in Imperatoribus. aliosq bellicosos Ducibus, perpetuq catalogum contexere sex septemue, qui vel ab ipsis, vel ab hostibus ego, captiua fuerint, vel saltem post peruenerint. ego vero deinde scriptores aliquot Italos tres quatuorue percurrens, qui bella Ferdinandi Germanici historiam nobis dederunt, Mercurium Gallicum, Militem Suecicum, alios insuper aliquot adiunxi reliquos, vsq ad numerum XXIX. iam vero Lamboinus numerum augebit. ego autem inaudiueram Ducem quendam Cæsarianum de prælio cum Ita est, vidisti D. Le Roy, cui legi illam partem literarum tuarum quo ad illum spectabat, de gratitudine nempe tua, animoq redestiendi: otij iam vtiq pars: ipse enim nimium quantum te, tuumq illum egregium animum, Ducem vnquam Laudat, nec cessat tibi humanitatem tuam prædicare, nuper serio rogauit, vt ego olim inite inter vos amicitiæ proxenetæ fuerim, ne porro grauentur eandem inter vos factam tectam conseruare. forsan alterum exemplar Horti Farnesiani Tibi Abbini penes Martinum Bibliopolam reponi est, certe vna olim habuit, cum ego tunm tibi miserim; percunctabor, si emptorem nondum inuenerint, ad te continuo cum primis literis meis commeabit. Vellem etiam nuperrime D. Vorstium domi vidisti. non sum adeo felicis memoriæ, vt possim reminisci, quid tibi vis cum plantis istis, de quibus te ad filium scripsisse dicis. spero te priores literas meas vna cum catalogo temporis multo quam has accepturum. vale subitaq de Parisiensi; ego enim certo scio me olim videres impressione recenti Wolgantij, vnicq sed grandiori volumine. fuerunt vero duo eiusdem cognominis, fratres scilicet, et Willelmus, quem magis vellet Illustrissq Dato plane nescio, credo ad neutrum adhuc vidisse. Dolco vicem doctiss. Grotij: vide fodes, quantum possit ambitio, vel saltem malesuada egestas, quod ego si libentius multo cum donauerim. vt vt fuerit, ego haud respuerim iconem eius in Musæo meo inter veros nostri ævi doctos spectari. gaudeo te iconas alias paratas, pone tam pro me quam pro cognato habere, vt et alias aduersis vt tres illas quas memoras, haud ingrate vendent. Succurrat etiam tibi, quæso, me coram sermonem iniisse de alijs etiam, Henrici nempe Scaligeri, tua, nec non alienum quorundam doctorum. vellem fame tot habere, vt possent tandem in libram iustam compingi, qui suo nunc merentur locum in Musæo meo, vel in eo saltem exoris. vera est diuinatio mea de Episcopis quam nuper ad te scripsi. hodie enim confecta vtrinq ordinis tam optimatum quo populi suffragijs suis parlamentarijs exuti sunt, nec aliud iam restat nisi regis illud Le Roy le veut, nec longum fortasse accidit vt rex intercesserit cum vtroq ordo consensit. D. Johnsonius Botanographus, fidem tuam, vel memoriam potius quo exemplari Vorstij tua Herbarij Americani, nec cessat me subinde orare vt aurem tibi vellam. Historia illa Neapolitana Jul. Cæs. Capaccij supposititia mihi forsan aliquid ad fructum nouum exornandum: nec non historia bell. Foroiuliensis autore Faustino Moisesso, alteraq Pomponij Emilij de bellis inter Austriacos Venetosq vsq mihi erit ad tractatum quem nuperrime conscripsi de cæde Stuardi Germanici Ducis Findlandiæ qui ibidem hyemem primam [illegible] despicere an possint tuto mihi transire [illegible]

409

Nondum nactus sum libros quos deferebas, licet iam diu catalogum tuum Londini transmissum amice quæsiuerit Literatus qui vos tales pro me spes procurat, nec Martinus domi nundinis nuperis Bibliopolam, adeo vt nondum sibi promittam posse me farnesianum in Bibliopolio suo adesse. Doctissq. iam nunc assentior Epistolarum scriptionem reliquis XII nuper in tertium comitatum vsq ratisbonam datis, vadibus vpon Bailes vt nos loquimur. Solus Catharinus

A Monsieur
Monsieur Joan de Last
demeurant a

Leyden. /.

Loaud this at mr Cruzo's house in
Bishopsgate street nigh the Black
Bull Inne. /.

Historia dotta Guerra d'Alemagna
del Conte
Galeazzo Gualdo prisrato.

92

Nobilis. Amplis. & Consultiss. Viro D.o Johanni de Laet, Amico honorando,

S. P. D.

Georgius Rodolfus Weckherlinus.

103

Vix quicquam jucundius tuis litteris, 8.o Jan. datis, esse mihi potuit, & propter gratissima de magnâ ad Oram Africæ portâ Vestra Victoriâ, & ob exoptatissimum litterarum commercium inter Vos restituendum. Summas igitur habeas gratias, enixè rogo ut posthac frequentioribus tuis litteris me reficere pergas. itidemque meas expectes, licet forsan non semper ad Dn Bosvellium mittendas. Nam cùm D. Vinij insperatus, quo & munere & Regiâ motus fuit, casus; vel potiùs amborum qui ei sunt suffecti, Secretariorum Regiorum dubia conditio me ipsum hucusq; in dubio detineant, Utpote jam diudum ægerrimè ferentem, quòd Vir bonus (quicunq; tandem ille sit vel esse cupiat) Rara avis in Aulâ. Ego sanè nec hanc negq; illos ambio, sed certiorem rerum nostrarum compositionem optans parcissimè ad Regios acta Angliam Ministros perscribo. Sed de his, aliàs. Ante biduum Episcopi duodecim, qui ante aliquot septimanas in carcerem (Turrim Londinensem) conjecti fuerunt, & nupèr, (cum omnibus Episcopis reliquis) consentientibus Superioris Senatus vel Patrum, Inferioriq; Seculi Ordinibus, Decreto Parliamentario, Regio accedente consensu, ex Parliamento omnino exclusi, suffragandi jus in posterum perdiderunt, vadimonijs obstricti è carcere liberati (solis Superioribus Ordinibus suffragantibus) vix in Urbe libere pernoctârunt, (cum quorundam Inferioribus Ordinibus, quòd, ipsis inscijs & invitis, Episcopis, ei crimen læsæ Majestatis accusatis, talis concessus fuerit favor, postridie statim omnes in turrim reducti fuerunt. Interea Parliamentum & de Hybernia liberandâ & à bello civili inter hinc inde parandâ, & Anglia contra malignorum papicolarum conatus conservandâ sedulò & unanimiter agit, & mirum est sanè in bonorum omnium oculis, quotidiè fere conspicere, quot & quanta impiorum & Papistarum & aliorum Atheistarum in Orthodoxos consilia & conamina Deus detegit, Deo quidem Ut, dummodò gratis & pijs animis DD: Max. Dei beneficia recolamus, vix sit quod dubitemus de Pace & Tranquillitate hoc in regno conservandis. Cui autem Reginæ nostræ sit mens, Deus, cordium Scrutator, optimè novit. Ea jam plures septimanas Regem, Filiamque secum (sine ullo fere Procerum comitatu) hinc inde vel comitatur vel ducit. Nunc Dorobernia est, aty; (ut profitetur) die Lunæ Navim conscensura cum Filiâ Auriacâ nova Principe, & Flussingam, post Batauriam petitura. Vestrum erit quid ultrius in votis habeat, & si forsan aliquibus Divis (uti Reginæ Matri Tribus Colonensibus Regibus) vota alia faciat, indagare, vel observare. Sat & fortassis nimis dixi. Tu, Vir Optime & charissime, me tui sanè & observantem & amantem redama, litterisq; dignari perge. Plura brevi habebis quam primum plura habebimus certa; Præcipuè verò de Regij Consilij (quod vocatur Privatum) de ipsius Regiæ, omniumque Regiorum Ministrorum, mutatione, & reformatione. Hæc enim hîc etiam tractantur. Vale iterum. Dab. manu currente. Westmonasterij XXIIX / XIIX Februarij. M. DC. XLII / XLI.

ACADEMIA TRAJECTINA

410

Amplissime Doctissimeq Domine,
Amice plurimùm dilecte,

Tuas accepi cum clinicum agerem, & earundem latorem tunc videre morbus non pateretur, quemq (nescio num de me desperet, aut sinistra quadam fortuna præsentiam eius mihi invideat) hactenus conspicere non licuit. Quòd autem non citius ad illas responderim, obstaculo fuere chiragra & podagra, quibus septem hebdomades, & quod excurrit, afflictus fui, adeò, ut pedes manusq officio suo nullatenus fungi potuerint, unde & amicis meis, quod debui, solvere non potis fui.

Ad postulatum tuum, Vir clarissime, quod attinet, dum filio tuo prospicere satagis, & eundem consensu Parlamentario hîc Civitatis jure donari seu naturalizari desideras; idipsum uti alijs concessum fuit, ita Tibi, tuiq nominis famæ hoc beneficium datum iri minus dubito: quamprimùm filius tuus, vel is cui prædictas mihi tradendas transmiseras, vel alius tuo nomine ad me venerint, consilium & studium meum ipsis minimè deerunt. Et cùm, recuperatis nunc quodammodò sanitate & viribus, Parlamentario consessui iterum interesse valeam, ibidem laudes tuas, prout tuæ merentur virtutes, prædicare, eóq allaborare non desistam, quò voto tuo fiat satis. Tantum amicitia tua, ornatissime Domine, de me sibi polliceatur velim, ut quacunq in re operam meam tibi tuisq navare possim, de sincero effectu, affectuq meo, nullo tempore dubitet. Vale.

Dabantur Londini die XII. Febr: Anno M.DC.XL.
XLI

Tui studiosissimus

ACADEMIA TRAIECTINA

Tho: Rous

A11

Nobilissimo, Consultiss. Clarissq. Viro, D. Johanni de Laet.

S. P. D.

Georg. Rudolfus Weckherlinus.

Magnum mihi in maximis meæ arthritidis doloribus attulere levamen & solamen gratissimæ tuæ Litteræ, prolixæ atque amicæ tui amoris testes. Grata igitur etiam mihi fuit hæc, & gratias tibi agendi, & summæ in te meæ benevolentiæ & observantiæ certiorem te vicissim reddendi, occasio, quam mihi generosissimus Baro Forbisius, familiæ Forbisianæ Princeps, Beatam petiturus Bauariam, obtulit: Cuem quidem virum verè bonum & pium, Tibi gratum fore omnino confido, atq; tuo consilio dignum. Venit enim (uti opinor) ad vos de rebus Indiæ consultum. Ecce Tu, Domine amice, pluribus intelligere poteris rerum nostrarum statum. Ego sanè celare non possum, nostras res hic majoribus quotidie difficultatibus involvi, dum Rex, post Reginæ peregrinationem ad vestras oras, longè ab Parliamento discessit, & diutius quàm par est abesse videtur constituisse. Est enim jam (uti credimus) cum Principe filio Eboraci, paucissimis ministris proceribus stipatus, Nempe Electore Palatino, Duce Lenoxio, Bruga aut altero Comite, Barone ve Scoto, Ne vno quidem Anglo (præter unicum novum Secretarium Nicolaum) auctoritate aut genere præstante seguente. Ejus absentia magnæ tristitiæ, pluriumque suspicionum hisce in locis est causa. Alij enim metuunt ne copias contra Parliamentum cogere; alij verò ne exteros milites à Reginâ, aut Exulibus eis mittendos, ad portum Hull dictum opperiri velit. Sunt qui Reginam jam bis centies mille libras Anglicos terlingas nutuasse & pro hujus regni clinodijs (quæ sanè omnia secum transtulisse creditur)

ACADEMIÆ LECTINA

L 12

vobiscum opprimoratis accepisse, Hullamque misisse vel missuram asserunt. Alij alia. Interea Ordines regni sedulò congregati in Parliamento considunt & constanter de regni totius militiâ pro Regis Regnique re constituendâ & in promptu habendâ consultant, & Rege ipso nequicquam obstrepente. hesterno die decreverunt unanimi consensu, Decreta quæcunq; ab Utriusq; Domûs Parliamenti Ordinibus facta, licet Regis consensus non accesserit, in positum, ut leges & statuta, observanda & ubiq; a regni incolis tuenda: Cui secus fecerit, hostem Regni & Criminis læsæ Majestatis fore reum. Vides, Vir Optime, in quantas incidamus angustias: Deus ex ijs nos retrahat benignus! Cum ex animo precor ut Te servet incolumem & mei memorem, qui Te vere & sincere amo & colo. Vale. Dabam calamo festinante. Westmonasterij. XXVII. Martij. Cl Ic XLII.

Rogo enixè, Vir colende, ne si quid litterarij Commercij tibi in Suecia est, mihi significare graveris.

Anton. Lauwerii Realis
Epistolæ.

413

Euangelij

Quamobrem de tua nouã liberalitate Vir Praestantissime & animi magnificentia a qua gnde tarente plus experto qua ab aliorum mille fastabundis pollicitationib, te etiã atque etiã oro modo id comode & citra rei tuae detrimentu fieri queat Pauli Cortesij libros quibus eloquentia cũ Theologia coniunxit hortor nostro nitro ant quo cumVis alio mittere digneris, Ruffi si quid in pr egregios tibi aut tuorum vlli gratificari aut comodare potero, futurissimum erit mi re gratum animi mei propensissimam ad te obsequiũ paratissima declarare, nisi ea in libelli argumento sũmere, aut pecunia forte, intelligeret tua praestantia animũ meum ab oratione nulla in parte discrepare. Interim in numero tuorum clientu si mihi tua humanitas vel extremum locum concesserit, magnum dura beneficij loco bene Vale Vir praestantissime plusque omnibus animoq meo

Addictiss tibi

Ant. Conuenitus Reatis

Praestantiss ac eloquentia nationq et humanitate ornatiss Viro et D Domo suo ut Domino suo f. colendo

Amore Langueo

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

414

Joannes Sleidanus

Accepi ergo literas tuas humanissimas Vir eruditissime plenas mirandæ et mirabilis cuiusdam benevolentiæ erga nos, no tamen tam ea ornatulas qua eas videri volebas, perlegi a capite ad calcem et omnibus modis placerent, ingeniose et optimis rationib benevolentia raptas, et gratias ago D. V. quod tam amice operæ tua nobis offers. Verum quin hæc mecum reputo alicui accepto, pudore suffundor atque etia nio dissimulor, quin exoriens omnibus familiaribus, nihil reperio, quo tem pacia facere possim quæa, quid dicta pacia? quo saltem gratii debitoris propensam voluntate declarem, qua habere debet gratus cliens erga patronu optime de me merenti, tanta enim fuit humanitas tua, tanta comitas, tantus lepor, tanta in scribendo suauitas, vt existime Charitas ipsas delicias oes suas, atque adeo ipsam Venere recta sum tibi accommodasse, quandoquidem vita me hoem peregrinu, et nullo tibi antea vel consuetudinis, vel amoris vinculo coniunctu literis tuis allexisti vt ex eo ipse mirabilis illa vrbanitas tua, summa virtute, pietate, admirabili grauitate, et eruditione condita, oculis animi semper obuersetur. Quare amabo te per tua Musarum commercia incepta in me perfice, persuasum habeas, me instudiosos scalatores albæ esse lineæ in albo lapide, doctos vero hoes, in quorum censu tu honorificum tibi tua virtute locu vendicasti, non solum amare, sed etiu admirari, quin præsertim iam noueri te hoem, no modo in melioribus studijs ornatum, sed et præstantis ingenij, et delicati stomachi, no nisi delicatas epulas approbare. Sed heus tu, Quæ tu homo bellus es et suauis, adeoque ipse lepos, nedum lepidus. Ehò an tu statim hoes eos altum spectare, aut aliud fronte promittere, pectore aliud premere qui præter opinione literis, Verum grauiter et ardens respuit. nequitijs implicita, quate te ego agnoscere antapellam existimas? An eo paupertatis me redactu putas, quin ob sordidu quæstu furtis literis, animo molestus interpellator esse velim? fallaris, na hæc tua epistolam aphissimo elenchi epiphonemate ornans. Sed suspicor aliud nescio quid, sub hoc noie indurare voluisse, O diuum patella operculum, possum quidem tuo responsio ornare, ac pari pari referre, modo ne alius tuis verbis insit sensus, quem ego non assequor. Verum de his tota latius, dabitur aliqua tamen inter pocula quidem libenius ridere. Illud arredit Vir optime quod audia te mirari silentiu nostru, Vanum nemus vita habere, adeoque in ro potationib amicorum no subinde esse, Verum, Amissas silentium perdidit, At tempori recte aui temporibus quasi mutu mitta vocem edunt in sub Verum statim tempus, quando rem natura remisit spirantes sinuosis ramorum quidam solito suauius rursum vocales modulari incipiant Jucunda est in otio, sed maxime studijs vacantes. Cæterum si tibi parum rem meam tragica

ACADEMIA MEDIOLANENSIS

Sregia exhibea ar velut ob oculos pona, no mirabere, tanta
em jam diu fortuna aduersitate migritateq; pregnor, sirgne
meus geniis, plurib⁹ rasis atque erroribus exercenit, vt Vlysses
ille Homerius mihi tantu non Polixenes quispia frisse videat
adeo me his anis transtulit meus inginis rarifex ar atrox celiqu
vt mors sepius fuerit in vobs, Vita in desperatioe, na habui
alquot animos sir adductos pratosq;, vt vel Vitq; suq; dispendio meis
romodis consultu viderent, sirta res tulisset, quos nur (proh
dolor) patior hostes plus gna rapitales, adeoque desierut esse amici
vt homines esse desierut, nulla pristine ronsuetudinis, nulla
meritor memoria, nulla fidei religio, nullus humanitatis
sensus reuocat illos a malefijs. Que res vt mihi veteres amicos
qui in fide perstiterut, reddit clariores, ita nouos si qui obtingut
maiore in modu romendat. In tanta tame fatoru meoru vanitate,
semper idem ac sui similling fuit tuus Antonius, quod sanie
intelligo nullu tam magnu malu, nisi aliquid boni adiunxerit sit
no sit. quod sane ego tam experior, depulsus heu patria antiquissima
et in hos egressus abditissimos, Vita mihi morbior existimare, nisi
panis hbolis solarer, sed ita nur fert fabulq; ratio, alia subinde
agenda est persona, dueres Antoniu illu tam olim Vitgen, nur
adamantinu esse fertu, quid fama? Vltra rotu quod aunt Vno, mihi
non fatu ferendu est, ni perpetua lucta est in monstris, nisi
improbis obtrectatoib, in norentib, vt fleriuli lenius fuerit
tartareo in Caro Cerbero. Sed qui videa indies tolerare omiu
rem quatuis magnaru romutatione, nec fieri posse, vt ulla
foelicitas sit perpetua, ar no sui sanctas obtrepat, sic mur meu
Vir praestantissime, in hoc studiom meom minuto, prosimbendes
meditamentoru q; siltatiom admodu jam defatigatus, Volui nu
paululu per aum meu scribendo tibi elegantiori otio obleclari, atque
a longa illa orlatione fractus, adeoque hoc meom tumultu
fatalin satu, in amenius colloqui tanqua olim suaui lenandi
tedij tausa tem duresus su, sed hoc prevenia, ne videar prima
epistolam quevelis implere velle. Te me mi joes tibi volo esse
persuasissimu, quacuq; ego nur tenuis fortuna, et magnis afectu
detrimentis mutatus, tri plurimos tui obseruantes, tuosq; amatesq;
habeas, neminj omiu eoru me redere, potiusq; affirmare audere
nulli tam chara esse aut fuisse existimatione tuam qua mihi
ac pro jure amicitiq; te obtestor, vt nihil men statuas, quod non
eodem modo tua sit, et si quid adijri potest amplius, effectus, et
peruliarius tua Vale. Miror te solum nihil audire de
Paulo Coutesio, cuius nomen per oes etas vias et tabernas obambulare
in Ludouicus Viues lib: 4° de disciplinis roru libris Pauli Cortesij
sententia de imitatioe Ciceroniana romendat, cuius libru editi
primu in Italia, ua protonotariis apostolicis fuit missu. Vale
Iterq; apud dabis Vonied Vandalorib kter

Tuus quatuscest Ioannes Reuius

2. atque animi mei gestu in sinu tuu transfunderq

Vivo si sapientiæ litteris et philosophia exercitatissimo
ac tribus linguis Ciceronianæque eloquentia admirationem
vspie docto et mathematico Ioanni Jacobo Juris doctori
splendidissimo Deo et patrono suo semper honori

LVI6

Nulla rationē poteras Vir Praestantissime primorare me ad scribendū
qua re scribendo: praesertim qm tuis literis mihi scripturienes, eas quas
mitter ad te decrevi, tibi re in debitis esse, no tame solco fere studiosius epistolas
elaborare, primū qua si quid imbitur ad formā haves, plane formianter
arcendū putor odi illa primis ambitiosa, rarissimā verbis, et sententiis exquisita,
deinde, quia si velim quide mi literis nostris tu tanto amico arrogatus;
relinquitur ut possim, At propter tuam imprimis humanitatē, O mihi
no videt te palam laudare? Itane laudo Antonii tuas laudes et declinas sonis?
O me felicem mi Joes si laudes quas in me tuā humanitatis rogitans, intelligere
mihi contingit, quato ergo magis mihi placere, quato altius caput extollere? quod
si literae iste tuae in quibus preter eloquentiam & amore in me tuū mihi argentea
haec vis et quasi phaltro pollent: ut me mihi rostro haec amicitiae sepelendis meae
rei imaginem in speculo maiore multo ostendant quam sim Et sunt luminā
duo recto loco posita vel breuissimos pumliones in umbrahles colossos ostendunt:
Sic tuis literis nescio quo modo me altiore animi incremento statuisti quia quo possim
attingere, ut intelligā Graeci illud in te posse torqueri ἀκρόδρυα τῆς καλοκαγαθίας τὸ
συμμαχεῖν ἐφικνεῖσθαι quos vero tuā planissima exortare? quos flumbus no ut alleant in
scripto, sed in Aetneo plane rotundet, si ea vera et ex re abstendula rogniscerem?
Dum ad hoc ars, quam tu me ascribendo doceres, quam in albis (quod aiunt)
egnis premimus? Sed quid istum obscuro? Itane rose (ut inquit ille) rosarias anemonas?
Cur ego te mi Joes qua nam in re tu no multis studijs tum Louerium premunis:
Sit me mea fortuna dixia, si eum mihi libet interpretari, Verum argentea
fore rhetorem, haec id potius a tua voluntate, quia a recta aliqua coercitura
profecta patet, tame peregrina est Sed heus tu an verba habes Ciceroniana
Cane nimia mea imitatrix bona natura rumpas, no enim satis tibi est
verba & phrasim Ciceronis miro studio imitari, nisi eta tota Ciceronem
exprimas, Iam dudū scimus te omnia rationē habere, nec pauorem theatro
contentu esse, ma plus habes quod laudem, qua verbis exprimere possim,
neque poteras Vir Prestantissime plenius me honestare, qua si Louerium
tum ita faceres posteriorem Joannis meo, ut ei non longe intervallo sequeretur.
Sed mihi crede lepi haec quide ei voluptate, vel quod mea Joannis eruditio
et honora sit faneā, ut nullus aeque, vel quod quicquid meo Joāni possessionis
est honeste, id meū etia esse dicā, no tam publica illa Pythagoreorum inopia lege
quae vult inter amicos esse tota omnia, Verum etiā quod faciere, id iam prudem
literis nuper scriptis inter nos perpetuum, Sic sum nec possum naturam
vincere vale, Sed hoc addam quod minime negligi tu oportuit, quod tamen
tuus candor nobis tribuit quatum no agnosco: Hoc tibi persuadeas velim, quoties
mei Joannis dotes prope divinas contemplor, videor mihi videre quidā maius ōm
solida eruditione, nam Verecundus, modestus, popularis, floridus, rōpositione
simul expertus, ac ut semel finia verborū supellectile ditissimus, salebris prorsus
2 rogatione ut in ultima epistola gravatus, argumentis abundas, ac rem omnē ad admira
tionē usque preditus et extra oēm aleā iudicij longe positus, et 2 gratiarum
Choro stipatus, Tamē ut intelligas, mihi esse, quod sit ab oī, ut ont ille
+ parte beatū, quatū vis aliquod operae pretiū in re literaria fecisse arbitrantur
aut recte quod ōnium stomachio satisfacere possit. Sed obstrepere literis manibus
tuis amicis? Vel imprudenter ambitiosi existimandū, et mirans fortasse Joannes

ACADEMIA MATRITENSIS

417

dudum mr te hisce uersus oueē, sit libitū est cū animo misrere iam fabulas,
atque sit mihi persuadeo nihil, quod tcū, id est cū aīo meo, communicare non ant
tuto possim aut debeam, ita adamussim tum tuo dolōe, tua charitatē, breuiter
tum istud supremissimū minēque pectus argutissimū. At quod tardius qua putaste
respondeo in causa fuerūt partim dies hiberni contrahiones, partim fatalium
negotiorū meorū multitudo, quorū habeo sarcinā plenā, quē aliqn inter pocula
supino in sinū tuū effundere, partim res domestica cuius pene obruor, ut taceā
ornatiores perpetuas, frigus animi, per quod neque possum neque libet animo
frui bene, adde quod multis ac uarijs modis crudelis hac aetas bestia nos afflingat,
uerū quā ex usu meo sit sanle expendo ipse, dum habebā illic aliquot amiculos
siue adductos suasoresque, ut uel uitae suae dispendio meis rōmodis consultum uiderent.
Si ita res tulisset, quos tū (proh dolor) patriae hostes plusquā capitales, adeo defecūt
esse amici, ut hoiēs esse desierūt, nulla pristina consuetudinis, nulla meritorū
memoria, nulla fidei religio, nullus humanitatis sensus, reuocat illos a
malefactis, nec res ut mihi ueteres amicos qui in fide perstiterūt, reddit chariores:
ita nouos si qui obtinuēt maiorē in modū cōmendat, sic tanta tamē fatorū
meorū uarietate, semper idem ac sui similimq; fuit Ionius Antonius, quod
sanle intelligebā nullū tam magnū malū, ni aliquid bōni adiū tū non sit,
quod sane ego iam sanle experior, depulsus heu patria dulcissima, et in hos
alienos recessus abductus, uitā mihi arabicē existimarē, nisi piarum libellis
solarer. Sed ita nūc fert fabula ratio, alia subinde accenda est persona, Quereis
Antonii tui illa tum olim uitreū, nūc adamantinum esse sortū, quod fama?
Vltra rōm quod aīm uno, mihi mea fata ferendū est, in perpetua luctu est
ēn nocentibus, in improbis obtrectatoribus, in noxiis, in ultris mōstris,
ut Horatij Lenius fuerit tortanie in Cano Cubero, Sed magno atque expresso
aīo has rerū mearū commutationes nō modo infracto aīo perferendas, sed
recommendas mihi persuadeo, quū uidea fortunā, quae probis obesse uolunt,
nulla melius ratione prodesse possise, Sed haec parauna ne uideat haut
grauelis implere uelle, Volumē requirunt potius quā epistolam, si ea uia uellem
commorare, parcissima ex multis attigi atque cōpendia laborum nihil
possū amplius. tandem hic cōis spero dabit finē Virtuano trade Vale
Addressed to V

Ant: Louerius Reahs

Quod scio an in ea vita vberiore aut certum voluptate mi
hoc amicorum amissae qua hodierno die, quae equidem inter
amissorum acerbissimos post hac numerabo, quo pharmaropoeus
vos noster amicus mihi optatissimas tuas literas attulit.
Adduxit tunc ea res quiete quada, ac resatione ingentium
curarum quib animus meus iam aliquot dierum intervallo
assidue vrabatur, quod ignorare ora quae de tanto amico
rumoresve gestiebam, neque potui no vereri ne quid tibi
humanitus, aut certe contra sententia arridisset, persuasus
propter summa iam retro inter nos nata amicitiae
necessitudine qua erga me estuabas, no posse fieri, vt
perpetuo taceres, nisi vel dies fatalis, vel aduersa fortuna
quae et ipsa sunt amicor est acerbissimus hunc aliqu
aliqu silentio ligat, tibi vero aliquid tam facundo et
mihi loquis tacendi necessitatem imposuisset, in hoc tamen
tam diuti silentio no prorsus damnavi vota mea, semper et
optans et sperans fructum aliqua aura quae tandem ex tuis
oris spirans, animum meum hactenus expectatione incerta
pendentem, certo gaudio recrearet, huic mei voti rompos,
no solum mihi videor sydera verius fere (vt aiunt) optaram
sed supra ipsa sydera collocatus in ipso coelo deesse. Euripides
poeta (vt opinor) indicat fructum tui vel vmbra contingere
veri amici, quanto ante ego beatior, cui no vmbra, sed ver
solida, expressa et omnibus numeris absoluta et
animata amicitia in loanne contigerit, quo inter tot amicos,
quos mihi vel rara studia, vel diuturnum publice vel priuatim
pertractandi munus coniunxit neminem vnquam expertus sum vel
amatiorem, vel mei observatiorem. Adeo vt me iam no semel
puduerit te vnum tantu mihi tot officia impendere, vt vel
in parente no possis esse obsequentior, aut officiosior. Talem
ergo amicum quoniam certus iudicium tuorum esse meminisse, neq
aliter atque prius erga me affectu, no possum no mihi
vehementer gratulari, et quamvis tempus mihi esset angustis-
simum, volui tamen has meas literas vel ex tempore datas ad
te pervenire, summi amoris mei, et incomparabilis gaudij,
quo ex memoria tanti amici affectus sum testificationem
perlubentes. Post hac et sepius et de rebus variis tecum
confabulabimur, [illegible]

ACADEMIA REGIA

419

[illegible] bene Vale amicorum optime
Geminatus tibi erat Iuppiter in proximis meis litteris fulmen
suum, sed intercedente Minerua in Venere reposuit tela
sua, et nabron mur tonde sar vt placato Ioue reflet ora
ora suspenso, Sunt enim in te ista haud poetarum figmenta
munera, quae vel barbarum quemuis in admirationem
pertrahere possent, sed desino hac longius prosequi praesertim
apud te, et forte amant ista dari tuis suspirens, Dabitur
aliqn locus apud alios tuam augere laudis praeconem, bene
Vale tuus patriae tuae eximium decus in tuis omnib, et
exposce quod tam indoctas nenias ad te no Veritus extuderem
hoc debebas: amat, tantus me ardor rapuit, addisendae
linguae hispanicae tantis quibusdam ad no finstra voratib
e nostro Museo Gandavo 14 Calend aprl

Addressed
thereto

Ant. Sanctius Brocensis

S P

Jamore erga me tuu Patrone ano meo rhenissie abunde testant-hteve
tue multissime nihil aliud semper spirantes quam ~~vobis~~ vobisq; gueda
amore, que lubentissime amplector, respondimus hor ~~hr~~ perturbato ao
2nam etia pro mea quidem virtu[2] in hac rem meam aduersitate est ratnna
plurimu solatij. V.P. postrema epistola, humanitatis, candoris, et
eximiq; tuiusdam erga me, et pietatis et fauoris plena, que fauore,
si promererer, vel tuo indicio me beatu existimare, at nur apud me
2in pudore suffundor, quoties tum ipso[me] me animu quoties humanitatem
effusissima regio, quam mihi videor in his vltimis literis tuis velut in
speculo quodam perspexisse perhis istud tuu candidu, humanitatis,
benenolentiq; gratiam, ac studium ~~ac et~~ eis honesta grandioris domicilii,
cum has tuas virtutes contemplor, vix credas quantopere mihi displicerit,
quare libenter tibi debeo, pro ista in me pietate, qui tam diligenter
famq; meq, honori meo, et reliquis meis comodis consulis voluisti, atque hoc
oia vltro mihi suggerenti oratione declarandi quanti semper
fecerim istud pectus tot gratarum muneribus exornatu, sed ego omno-
indigu tuo isto de me testimonio arbitratus sum, vt tu in tuq
praeteris faciendo has priores[2] partes feras: no em ita tardo ingenio sum natus,
vt no ~~videam~~ cognoscam quid requirunt praestantissimq; virtutes tuq,
aut ita ingrato, vt tuq optimq erga me voluntati non pare reddam
gratia, Verum quoniam hae facultas michis praestanda sit qua verbis, ~~sit~~
~~te et tuorum omnibus~~ itaque sic tibi me animu persuadeas volo vt-
rerum Columen tum quamdiu es in tuo ore semper esse, neque quicquam
magis optare, quam aliquando dari occasionem qua viissim gratu
animi vtriusque testificari possit, neque em me unq tuo
beneficio onerari quam aditu[m] arbitror, nec tamen exonerari cupio,
vel quia debeo tali patrono libenter, vel quia persuasum me prorsus non
esse soluendo, etia si facultatem meam omnia atque etia animu
huiq fieri[2] ourthonem, sat habeo si aliquo unquam argumento declarare
mihi reponendiq gratiq voluntate non deesse, Inter utriusque tuae
huiq negotia, amicitia inter nos initam confido fore perpetua, quod si pro
tua singulari humanitate no fastidis (id quod Deus omentur) infimq
sortis amicum, cum aliter sedulo, ne quid unquam committa gratus
indicem, sit de eis hortandi dubium, atque hoc nunc in primis abs
te peto vt has extemporales boni consulas, Sum ille rem omnia condidor
qui semper est miserorum semper est seruator dignatus est esse Aristarchus
atque tandem huic fatali meo negotio finem imposuit, ita vt hic traho iam
nihil amplius vt spero amplius posset, quae oia latius vt opinor ex literis
Caroli nostri arripies, na eis quos implenerat medonys ac ratunys plus
qua vsperis vrantibus detrectationibus conquestus, nihil est quod non
mihi sit, irabrones, et si recdmq apolonys cha in rochim subvolitans
grarabones vltus est aquilam sit de eis hortandi dubium, [redacted]
[redacted] pro
fectus tu dum hae exaramq cera praeter opinione ad te tuos nostr
animos Regelingios diu multumque desyderatus qui ora tuorum labius
quae si pro sor loco minus comodus explere vino, plane id augeo quod
apud nostros admodu[m] pudet me hic tot tuis gratias agere, referre
malim, si detur opportunitas / Vxorcula vtriusq Deus seruet Patronum
meu mulierem et reliquos spero quod nos inuicem breui copiosiorem
Christo vt vides vocabo Vtriusq patrono optimo fautori max: addictiss
Amico Conterius Rectori Daventr

421

422

Quit vnd abs te peta, Rezelinga st vnu hmr
Scimus tbi semper paratss m mey rhentalond adsubas
mucem algue si hmg ofera alqnd effm posse putabis
tozter quamis fortmey tenuis vl intelligas vn mtu
defuisse polus, qua gratificandi semper fuit mi prospensm
in talem patronu voluntate atque iam desino nec
te ffodm ~~apud nostrd~~ prolixa tua nostra epistola tbi iam
tolerens multd vbique habens aspem st hinlm st affectatu
st mtem ingtmis sensibus mepta defatiget sotu vogo vl
semes Antonius hmd

Patrono meo Colendiss° D Ioan D
Colendiss D Jno Scuts homo

§ 2 Quo modo stat rem status hor tempore sim fanle? Vides Vir mo meo rhanssmc
sua miseram mea rodegat hmg semh insolentias, et gnorum dam furata improbitas, vt nec
sis Hollandicus Thuribus resolvere putem, nisi deus aut casus aliquis subveniat
Nam exortus hic Vossius quidam Smenis rontidens et effrenis rumsda petulantia
qm nobis singulis diebus parit mali rumi malu omu, vndique ab omnibus, sed ipse
nihilo serius sibi placet. Inter multas medarys ac detestationibus haud segniter
apud D. Praesidem suas partes egit vsq vt in rartorum hic transcursum me protrusit,
atque tanta est hmg inanitas, vt prestaret in Cyclopu ac Lestrygonu mang mitescere
in tam morosa & cerebrosa & exitiali monstro mihi Sem res est, atque vereor
ne nobis eueniat, quod solet in bellis, vbi pars vtraque saturata est calamitatibus
tu demu incipiut rogitare de foedere, Sunt multa, qua no est tutu litem remittere
praesme hor dentibus loro. Ego mu Jesus no tam valetudine aduersa, quam
tot vxis, tot iniurys, tot calumnys, tot obtrectationib, tot medarys, rogito me
ad patientia rempere: quod tame ab alio meo petere admodu mu mihi
difficile est, sed bonum Virum video nullo rongruo rongressorem, qua quam ad has
virulentas ac vipereas obtrectationes, nec apud Praesidem nec privatim
parentes meos mei, sed ad extremos inspectahs manifesta calumniam elinguem
esse oportet, vt vix video quid ego infimo sorte homuncio possim in negotio
tam fluido ac perplexo. Sed animg obfirmandg est ad ona quae possut hominj
accidere, nam ita sunt res humanae, vt nihil sit dum tactum, aut ex ona parte
beatu, Sic hor me fato natu leuig foro, qua si aliquo alio horrendo tumulto
laresset, no est fas Sequaxeiy suimo illo rhetorae, mg arbitratu humanae Vitae
fabula agitur, parendu est. Is quos vult, et qua persona vult prodimit in theatru
Si sum Vossius volum esse Mitonc, nec Democa, suas quisque partes sustinere
oportet. At Dominus quid mihi expediat: Hostem habeo rapitatem fateor
sed Sed contra vt spero no pauros habeo amicos, dignitate, autoritate, doctrina
mum integritate praestantes, ut inter quos hi prestimque tibi primus tenuis splendi
sedem meo parabit humanitate, nec hactenus laus supersit mihi quisquam exhibuit
negotiu, nisi hic cerebrosus, invidus, et arrogantior deus, et ex calumnia venenum
mihi gloriam, Extra pecuniolos, nihil non adversum nos moliens, Nam
pensione ecclesiastica olim consensu, sedis Apostolicae extinctam repetit, atque exul
et hic extraneus omnisque omnibus destitutus, ab illo ea tdem flocci pendi, adeo
non defensus eam vlla vel dignitate, vel autoritate ab hoc Vossio Karaldo impune
ludar, nisi quod fauore & misericordia vtrinque adhuc subsisto, et post haec tempestate
serenitatem experto, atque in tot calamitatu periculo tenore, no alio argumento magis
animum meum sublenare studio, quam quod reputem hoc expedire salutem meam.
Dominus pro sua ineuarrabili sapientia diuersis rationib purgat nos, ac se dignos
fungit, Quod si mihi summus ille rerum opifex persona humilem & afflictam imposuit
vtiq par est me illi obmurmurare, an non partes potius delegatas pro mea viribus
sustinere? Dabit ille mg arbitrio remitur res humanae mortales hmc migni gnio
obiecto negotio bona catastrophen, atque hoc rotemplato fant, vt nondu spem abjiciam,
Dant ille etiã hoc mea aduersa in sua suorumque gloriam et salute vertere:
Vem hoc alias: At Vir credas vir humanissime, dum tuas rotemplor virtutes, quia
libentor tibi debeam pro ista tua in me ac familia mea pietate, quin tam sedulo vt
intelligo tranquillitati et rebus meis ombus consulis voluens, atque vtinam perinde
aliquando animus esse possim. Quapropter te mir etia atque etia oro, vt mir modo
in his meas aduersis semes Louverium tuu atque vxorcula mea religiosae familia
decus et librana supellectile, atque in posterum prouidebitur ne tibi rouar esse
molestus Vale Vir erat animg D.V. fuisse nuo dies litem interpellare, nisi tuam
opera vltro tibi delatam, mihique tu ob rara eruditionem, tu ob, mum integritate etia
auctissima, necessitudine perspectam, no dubito quin tuo tu prestimm animum tuum confirmes
in Louverium tuum sis secundissimus hucvale ex hor molestissimo raueve, et si quid tua
tua benignitas sani in rhenum fund effluere dignetur, toto rom pectore reciprocabo, ac Vinsgim
defero quicquid obsequij patrono thanssio mihi debeo me et familia mea optimo merito
prostare debet ac valet fidelis et gratus rhenus, Dominus prosperet in ombus ac sospitet
Vale Quaeso mas verbis salutes diligentissime rollegas tibi omnes: a Florin et alios
tu quoque apotetarum rectelmen

At quid me afferis putas in tuu gregem admiratu Smene effronte in exhaustae
loquacitatis, effrenae petulantiae paratu ad pardendu hui Antonio nihil no tentatum
nihil reuulsum modo triumphat fanle per otiu rocrestare potes, vltione tame no moror
Si post nubila sereitas, Si nuo surredat quod absit, magna mah pars abest, Si ad sur

fortis et regnis amicus, atque spero futurus, vt breui lector ad vos de me nostros vestra spes est nondum prorsus exuisse tibi Antonium quamuis imm[ani] in tanti monstri sit deuorandum, corpore obuixe signa in vt vxorium vitra hinc [illud] tamen dare potens vt pio tua solita humanitate tot offici[is] meis omnibus prestitu[m] simulque illi salute meo nore ducere qua onsume no grauer[e] vale nolo te tame[n] grauare mea tuendatio[n]e. Si tamen absque tuo tuumdo potens vxoris et familia[ris] consulere, et his in me officijs magnum nome adiectens, et mihi me fallat ora, reste rollotanus officium hinc atque atque sic bene morore absterrere potes, Julen humanitate qua suauissime vinas in loco inter minitos meos prompte symeriq[ue] Vale

Totus tuus adr[ianus] ex[ul] ano

Ant. Couerius Reales

S P

de mntea tua erga me benevoleta Vbr Prestantissime valde gaudeo, laudibusque
quas mihi tribuis, etsi eas nequeā agnoscere, hor tamē noe delector, quōd studiorū
meorū professū tūm primis tali Mecenati semper impūi, eo tu tamē me
plus laudaueris, eo ego me tibi doctissimo Mecenati plurimū semper impūi
pluta debeā profiteri rogor. Te igitū tu vrore Charissima libens atq; donestus
omnibus bene habere, tū oīibus, tūm mihi precipiè lætandū est, faxint dij vt
valetudine no immodicoue semper vtaris, Cæne inter pūtes vllam a te epistolam
a te mihi verbosam aut longa videri, cui mihi scribas, imo quo longiores quo frequentiores
sint, eo me magis delectant, & sidemigne meū magis arrendūt, Vdeor em mihi vt
olim scripsimg tūm legendis tuis, tū scribendis meis, teū ſ rosabūlaū et presentes andrē
& reddere voces. Cum itaque sive nūlla amicitia noua din posse inter eos, qui
vnū aēn, vnū eūdēq; Patre eode animo & spiritu rolunt: no pūtani me, tum
ad te scribere Patrone doctissime ac nouū amicū scribere, quam si qui in vna domo
in vna habitant, sint inter se rosuetudine coniūcti: nos qui no solum in vna dei
domo simg, sed etiā eiusdem Patris ecclesiæ filij, gubusque vng est anima, cor vnū
sententia vna, qui eiusdem corporis & capitis membra sumg neūi amici dirime possūt
Cuae res fiunt, vt ad te tanqua ad amicū et Patronū veterē, sine vlla dubitatione
scribam, neque dubite ad te per literas semper posse, quod mihi omniū est maximē
maximeq; necessariū. Itaquod quod reliquū est, te oro meū decoꝰ, vt quando tūm
gnū meūs me animg deficeret, tuo sustinuisti: nūt gnū meūs mihi no deesse
tuūs no destituat. Laudari abste viro omniū facile laudatissimo: nūg ego indigo
tantū tribuo, vt longe mihi sit utilior tanta vnius existimatio, qua ſ vel vniuersū
forū Gandauū et arrlamet, et applaudat, aut tanta me miretur imperitorum
multitudo, quarū Xēnis exercitū fuisse fama. Verū hæc tue laudes mi
Patrone tantū abest vt mihi nūstas exercent, vt bromo natura pudibundus etiamnū
cum reverentius mihi displiceri. Videor em admoneri qualem me esse deceat,
gum ea de me prædicas, quæ in alijs veneror, et in me desydero, dum nouī ipse
gua me parte valeūs stimulat, At meus Patronus facili quada facultate ea fundis
orna effundis, quæ nos vix summo studio exprimere possumg, dam quatū me
afferunt delectamtq; postremæ litere tue, tantū tu mihi es debes esse semper commendatissimo. Verū ne meures ignotas
falsa laudatiōe tibi obtrusas fuisse postea gueraris, et vt deligas, prius quam
diligas, mussū me ipsum Patrono meo describam, tanto quidē melius, quanto
sum ipse mihi, qua alijs notior, habes hoc tenuū imo nulla fortuna, ab abitiōe
alienū, ad amandū prosopissimū, literaru tenuitas perūtū, sed tamē admiratione
virtutū tuaū flagrantissimū, animo pusillo, sed integro, et qui doctrinā Mecenatis suo
fando tedat, fide nemini, a quo præter animū nihil expetes. Huiusmodi homun-
cūlum si tu amare potes, si tua familiaritate dignū uideris, ita Antonium in tuo
arcq; ære immeritato, vt nihil æque tum existimes. Quod ad prolixas ner mihi molestas
nostras no respondeas, expostulare tecū ner libet ner Iuvene posse puto, quid te
retardarit, equidē nescio, hor vnū scio, quirquid fuit legittimum quidē et iustū
fuisse: quare scribere no potueris, no voluisse nihil addubito, negne em video rationem
vlla tuū istud fingere voluerit. Est em ea generosissima mentis tuæ sinceritas, vt
maxima etia de rausa fallere ner queas. Vehs sonas, interi men non esse scio vel te
hortarē, vel dehortari, imo dehortari potiūs, quod tuæ res hortantur ad segneve,
Sed heus & nullus reūūs augneverato æque sitit latine vt nos laudem sed
frustra, ita desideramg te Patronū meū et Collega tuū aliqn ad negotia
plurotheca porula vna libare atque tūm demum libeāmus gudiūs gaudia
lucubr. vale

Data aligā spatumitate septembrisque sonoris
adnolabimg at si quid habeas tuendus suppetiæ
dignabere.

Tuus ex ano tuus

Cilissv Cata

424

Ant Sonvenius Reales

Libri quē mihi nerdū legi quod per
occupationes haud licuit quod si tamen non
poterunt saltem indicabis atque extempto
reddibit salutis & integer Si quos
meos libros reperies remittas

RHENO TRAJECTINA

Quod attinet ad improbitate obtrectantis mei aduersarij, ne in virtutem sris cum quæ mihi sunt tolerenda. Illud plane mei fati est à pauis deligor, à ramibus at nimirum inspector Verum Credo satis, frustra reluctabimur, quid agitur mihi restat nisi vt aquo animo decreta exhar vita. adeo sim fatur horum tumultum fatalium, fatal-demeccius quod ipse visu fuerit atque indefinenter precor vt dns ora Veritat in prosecu exitum quid cum fama. Ita nur sunt mea ~~tempore~~ fatalia tempora, vt nihus inuitum qui crucietet, quia qui ex aio ~~faucat~~ faucat, cluo hu- vt audio no deficiunt, qui tam perspicientes quo in statu res nostræ in præsentia essent, sinistra quæda coniecturia suspirabantur ante cognitionem me profugum, obæratu, et ad extremã rem omnium inopia redactum atque his nuperrimis persuasum rupierant me sperdare in Dno Præside confisum, quid gramus? Jam statim hi statim in me sæuiri est, vt Jam rogar in hac harena gladiatoria descendere, in reti (vt illi aiunt) et falce Nemesim agere et in undeli bestia delatoy meo depugnare, Cuius igitur est Vir Charissi qui hor tpe plures in fortuna exposituloni causas angustiaque habeat? nam ~~sand dñi potest~~ quid tot tam, quibus impostuas, quam imprudentibus medarijs nec hic imprudentis: negua no tessat impetere, si ubi vir Charissie ordiar texuisse, historia fuerit indigna tuis auribus, Sed quato studiosa patitur tuus Antonius, qui tot anos innumerabilium hominum linguis et detractorum confossus vsque ad vitalia, adhuc iam viuit in rabiem ac ira torueis, et sentit tolus, nec datur modo finire dolorem, Quam sancte perspicio quanta aduersaria nobis paramus mendacijs, quamuis certamus, Vbi scien quida habens, quandoquide non aliter æstimat, quam si illi in faciem minxeris, Sed obstinandu est ad ora quæ possim nobis arridere, Quos Jam Dns dignatus est inuisere, panlatim recuniram. Dns est fanal quod bonum est in omnibus ipsius et post hac tempestate experto serenitate, Sed nimium nur abutor humanitate tua Charissie patrone ignosce audacie meæ, Sum quida et incredibilis meus in te amor, meus rogat me in hoc deploratissimo rem discrimine vti libertate in amicitia prope ad temeritate, Quam quo confugam, nisi ad eu Veteq Vetere charissimum amicu a quo adhuc sum abductus, Quandoquidem si ex cuncta, qui fortuna non nobis in manu est immerabilia in meum offinia æstimet, profecto magnas, me dimitias inuenisse credidem. Illud igitur subire mihi ferendum, ne vt magna pars hominu rebus decora ~~vtilissimis~~ vilibus nobilibusque totentur, et agris aut mercibus, quam animis ac virtutib colendis intentior, et quod optimum natura est ~~mer~~ neglegat, et tantam mira auri custodia & argenti atque orientalium lapidu pretiosorum, quæ sunt terra feres et pelagi purpuramenta impendat. Quanta diligentia huius inæstimabilis amici cultui mihi impendenda est rei pretiosissimæ ac diuinæ: ne quâ vnquam ~~re offensus~~ re offensus, neque vnquam verbo alienatus efficiat, Semque audiam illud Ecclesiastici, Sicut qui dimittit amicu de manu sua, sic derelinquisti proximum tuum, et no eu rapies, no vltu sequeris, quoniam longe abest, auffugit eum sicut caprea de laqueo, quoniam vulnerata est ~~m~~ anima eius, vltra eu non potens colligere. Ego Jungens boum habeo ac suauis, ~~hic~~ hic amicis, magnus est mihi thesaurus igitur magna fernandus mea, ~~Proinde~~ proinde eximias huius mei amici ingenij dotes Jam no modo perspicio, vem etia suspicio, ob quas tur no solum amo vnice, sed veneror quoque, Quis eni non desideratissimus est humanitate et grauitate et literis dignum tali amico, quare non amare talem amicu virtutibus tot eximijs dotibus ornatu, illum est, qui nec vultus, nec conditione inter res suspirendas numerat, non vedamur ante hunc merita, adeo no est ingrati ingenij, vt nec bonis sit, Vir etia in ferarum genus radens, quippe qui beneficijs hominu no modo retinatur et masuescut, vem etia gratiam reponut, si quando data occasio, Quare etia atque etia rogo vt post hac amplius et amplius conveniu tuu et auxilio ~~defendar~~, et opere destituar lachrimosa miserabile egenu, sibi inuisa, in hoc egre numerare

cui mihi Vngua fortun̄ gratiꝰ, qua aligꝰ dam oratione, qua viꝝſſimo
declaret, vtꝝque deeſſe familias, referendæ tamē offiñ voluntate arrīdā
alarem et alarem non deeſſe, nā inter prarip̄uas felicitates meas post hanc
numerabo, quod humaniſſimo viro M Ioanes Iacob concaui dignatur
inter ſuos clientes ponere, cuius ego non maximo mihi ornamento
eſſe duco a tanto duce fruerar. Vtq; Ianuari; quam falſo Ianuatur quę in tao
fomore tuo atque cha amicitia diuin̄ Iudicas, mig ergo fomore et humanitate
in hoc deploratiſſimo rem, meam ſtatu et ſenio et reipſa reſpicior, quare cur
humillime ego obſecro et obteſtor vt hanc meā epiſtola fœderis gratiam
inter nos ictu fit ſyncraphia. Cęt Iam duda de his nihil multa apud
patronū meū bene vale amicorū fidiſſime dabis Venia Vanillanti literis
qua nā rectiſſime quara ſcripta nō varauit reprehendere) ſcriba hoc ſit fauenti
fore gratiꝰ, ſi ipſis litterꝭ ſcripta arripieres ac diſpūctionibus referens
notas perturbat ac moeſtiſſimi animi ſine furo apud talem patronū et
animū eſſe proferentis Kerchungo meo plurima ſalutem Chriſtophoro
D Veſtro

obſequentiſſ:

Ioan: Louanius

Varia ac plura alia ſcripſiſſem,
Verū vix quicquā tutū eſt literis
committere vtinā daretur vel coram colloqui, vel ſi hoc audacia adeſſet ſcribendi
feliciter reſideret, et mihi gratulabor, et magnopere iucundū fuiſſet. Interim tua
vt qua ſuauiſſime valeas vtinā mi Ioanes inter Patronos meos prerſpne, inter amicos
ſyncerſſime, no ingrabo te Iam pluribus, niſi vt ſeorſū mihi ſalutabis
plurimū ornatū virū Senectarium D Georgium ac reliquos tuos meoſque oes
Verum meis verbis, atque his dicto me nunc expectes eſſe eum quod ſcripſit
M Tullius, litteras in rebus aduerſis ſeriūdis eſſe ornamento, verū in his meis
aduerſis ſolatio, quando ita ſunt res mortaliū, vt Euripi in mente altorū
viribus affluat ac defluant, quare nunc video animū eſſe aduerſus omnem hanc
fortunæ habitū philoſophia praeſidys munitum, quāquam haec ſcripſerim
vix præſenti aio ac plus quā moeſtiſſimis obrutus curis et vanis cogitationib
quamdoquidē per tam varios caſus per tot fatalium rerum diſcrimina erupti
nunc præter opinione in tranquillum etiā portum. Quid famam. Canis
et ſe tuetur dentibus, hiſtrix ſpinis, apes aculeis, columbis præſidio eſt
volandi celeritas, nobis adeo nihil præter bene ſperandi animum
ſed quid.

Diuū patientia tuamq;

An Vngua amplius mordus tuis humanis:
et candidione multiplici propius fuit
lucebit.

Veſtry Dom:

audentiſſ ſine ſalutamiſſione ſi tempora tuba ſit Vehit
et valetudo permiſerit

Ant Lou

427

4

cum me et uxorcula mea isto postremo benefitio
et tranſtabit humanitatis uti denique
verbis male aligando derluare

[illegible] Adeon te nihil habere humani
udum, vt no videas, qua longe aberres a tropo, vt no dyremas inter rapta et rauda
inter bona et malu, inter egu & nugu, inter fidem dengz et no fidem? O
lungua quo vadis Homne est abuk, bene vh? absit, absit hoc a me, Ego mi Joanes
nemine tenere prædicare soleo. Atgne vt oem tibi suspicandi occasione in totum
prendamq (nesis nesmus) illu qui tibi tomtopere tomendare nis ego à Veritate rapthis ad
plenta sus depmga rolonibus. Jam ante multos meses mir ipse [illegible] apud
Germanos exosu suo, na her hoc bchia videz nesno qua fronte talia multa edere
ronatur, quoru ipse nulla nouit, nec vidit, sed vidisque rtra indutu rolligit, tomere
conscribit, nihil quam impertus rhapsodus, [illegible]
suus que vidimq (que habemq nec videbis) habet religu, qua quod [illegible]
typographis emungit, magnifices & illires titulos religus (tibi nec du vsus) suis
operibus insimbat. Parturient montes nascet ri. Si quoc tonne in illis bona
reperiunt, mera sunt furta, et plerag perpera à primis authoris exscripta ac
depranata, tem est rapax alieni, ut proprie emdthois nihil habeat, vt no solu rapta
vel partes librorum sed integros libellos (in suos alys) sibi asserbat. Quod si in animo
saltem rentones suos roformare vt studiosis lectoribus no imponeret, nec impedueret
suis magis bona ingenia, facilius ignosu oporteret, quaqud plurimis ipsius furtis
quaha aut quata inter recentiores si qui sint simptom sures, nulla quod spiam reperias
Sed en et ipse prosit his ephemeris poetribus neminí, et bonoru doctoruq horum
usta gloriam imminuere ronetur, nullu Venuq in tanta simul insipia petulantiaq
religu video, na oia ex alys vt solet rorasit sine delectu sine iudicio, dummodo
habeat quod clerat, nihil vltro pensi faciens, Sed satis muqam. Verum si tropi illius
in probe memineris, eode tibi quoque hui [illegible] romendamus. At ne videret
ono putrescere, pudut solu sine fructu rorenescere sed alienis polius ornari spolijs
qua effecta solum etate procedere, solum sine vllo vitae ornamento emori, nec vita
dignus qui no partuit quo se vixisse testetur, segnetiu duobus exemplo. Nam
videt in orbis elementis, ita vel deo placuit vel natura, vt nihil penitus torpere
otio, rotu quo integuntur oia rigido, et orbitam motu se volvit, Sol et luna alternati
suos motus peragut et sibi redut, hoc nocte illuminat, ille diei praest, Venti suas
tenet regiones, vide flatu spirat imobilis, Signa videri alternati solis flexu
emittut, mare respirans estibus nunc affluit, nunc defluit, et quescentibus
ventis tranquillu, ipsoem reflantibus agitatur, et suos pisces nugna non eyit,
Terra ad solis motu nunc vernat floribus, nunc estu findit, nunc foctibus
onerat, nunc gelu riget, Arbores et plante vt tempus agit fructus ferendo plenissi
egerut botros, et vuore nidulu: Silves & quevis rumpunt glandes, Comtus nunc
nec anuleatis guide dumis, spinis ex vepribus refsaho est. Ad hoc Considerant Suri
quata sochitate rem rem omnia magna mater et pares Terra, semel sibi romissu
reserat, refundat, repandat, quato foecuer agricola sua dilat lugum, mitia,
sylvigne hordea, milia fabas pisa cicer & alia id genq semmeta et legumina
mumlatissima parta proventu generas, Quid animis ipse, que rem nostram, et Vi
dime sorem rogitastis, qui à sua desit natura? Quis videt Versus violas
estatem sine floribus et rabore, sine pomis Autumu, Hyeme absq nimbis et pru
rone succedentes serati mensis suis offimis manet? Veri obrepit actas, quis
inversu videt ordine? Cum itaque hec oia naturae legibus parcant et institutis
pudut illa sine fruge rorenescere, Considerant bruta ipsa reteraque animalia q
ratio deest rationiam vide vivat, et qualitercuq labore sui testimoniu nobis
nobis ombus videndu proponat, Alia hominib profut, sibique rhaui, et nobis
vtilem profert parte: Dant Bovina, oia gignit Equinus Ethiopi ferut ona
Per minor est in ambus sedulitas: Aquila pullos probat ad solem, qui eum
sustinere negocat, vt degeneres repellat: Columbi bina ova pariut, masculu
primu, secundu foemineu, rotipsat diebus quadragenis, Galli longa edunt

ACADEMIA

428

Quaquam nemo ſere ita æquo & placido animo ad illatas ſibi iniurias eſſe poſſit, qui aliqui remotus referat, ac verbum verbo penſet: ego tamen, ut dura ſit me geram, ne in me modeſta deſiderare queas, Venia tamen dabis, bonum egregij indues, ſi intelexeris mihi indignitate rei remoto, praeter an mei inſtituti verbum aliquot paulo amarulentius exciderit, Quod ſi retigerit, tu diligenter rogabis ne in ſimultatem abeat iſta noſtra ac remoto. Dampro patias ne bene inſurgas tu. ſi qui ob ineptiam quendam
5 huius, tam inſignes moues tragoedias, ac toti terrae miſeres, quod iſte timultuetur, ut mihi in manum ne eſt, ita mignorum ſit mihi remittendum temeritate aliena, Vera diſſimulatur ſupra modum, Illud tum ingenium, ita in utroque genere dicendi ſolitum vera, no deuiata eſſe ſophiſmatis argumento, neſcio hiſcerto an minori inuidia, an roſtiore ignominia obliuiſci videns Anarlaſis illius, quod fuit. ſolet (ut tibi grauate ſimulem) in id quod ab altero dictum eſt, no in ea mente, quae mente
10 ſed in alia, aut rotunda exhibitur. Quam ſapienti rerum eſtimatores, quorum quod Sarraſinus ſit ventis traditurus, illa ſilicet obſcuritas quae videlicet, no verbis ex verbis (ſplendis enim rotunda ſunt) modo pronunciandi, vel ex perſonae cogitantis, vel ex ipſa re ab
Quod ſi ſtoicis antiqui ſapienti conuenit eſſe diuitem, in qua minime tua clarcat prudentia tam impotens ira Marce quidem, ut inquit Plutarchus remoti, in aliqua & ſi partem detur, at qui remotus ira, verba effundat ac primum ſe ipſum inquinat, ſi famae late aſpergat, Vide in ſolo ſ. 5. Parumne ridet inuidia, & ſatis interſent mendacia. Fingo vero hoc quod modo dixi philoſophorum paradoxum, ut diffinite ac tetium doneng breue quandoque iraſci, Quid igitur? An de lana caprina proverbio eſt) atque aſini umbra ſtomachari tolumeroſegz agere cum ſi ſo no ſani hoc eſſe, no ſane inuet Oreſtes, Quomodo prudentis eſt ſi dominari aſſerito, ac primum rauſas rogroſſere rem, priſcum quod ſi no, ne ſi paulo ſtomachoſior pam egua ferat ſententia Iuſtitiae inetas datur, atque in caen proximum perret, & egne eum phas eſt nos Chriſti philoſophiae candidatos rabulam ac mulierculam imitari natura, ac quicquid in hunc Venere inconſiderate effutiat, ac Videqz nranda reſpuere orationem. Itaque ne pam ſanguineas ac indigne ſanebas profecto ſi prudentia tua, in iſtud dentatu praeter rationem in me ſimiteres talarum, & cum roneni, quod tande admiſſi ſcelus, atque (ut tuo verbo utar) & enim mortale quato deſpe deridi, qua mea me fefellit opinio, qua mihi data ſi verba, libuit extollere pro viri labentes 21, ob quae amico iuxta Vetus proverbium no magis parcas qua lupis. ſcilicet ergo te fidue tibi verba dedi: ergo abuſus ſum tua confidentia, ergo exiſtimationem meam, Iuppiter romanum ac dolum neſcio quae machinor, Poſtremo (ut ſemel finea) ego hui plagiarii ſupponi, inſigne mendacium, ita roneandi, ſi ſuſpitione induo in animum aduerſam, Haec ſumma eſt Saturae illius epiſtolae tuae, quae exinde apriſſimo elandis epiphonemate direns, ſed inſon fama in ſua ſactura ſi partu quae ſpero hinc non latum, nec vitate fore, O dignum patella operculum, & nid hac vice magis tragicum? & ſi vulgus quirinus ſcurrilis ſit? & eus, Archilochus ita in aduerſarium ac inuectus ſtruth in amicum?

ingenio, qua diuina memoria, qua vberi farundia, quata tibi exercitatione ar-
maiestate, quata disciplinarum omnium scientia, preditus ornatusque est. + Cum iam e
vtor familiari conuictuque ac quotidiano prope colloquio, tanta in me sua est hum
tanta beneuolentia, vt mihi se probeat (vt est ingenij rarissimi) probeat familiar
ergo ego velut Apollinis cuiusdam loco Veneror, Quare te hor vtu premoneo, me
memoria assidue in animo ac pectore meo reconditum tegue perinde amare ac si
presens presentis quotidiano in hunc vsque diem colubemio vsus fuissem. Ita
ea sunt venerabilia, quib. animorum animis mutuis, vt volentes togis: int
quos cum multi se adscribi gaudeat, tu ego imprimis nomen meum profiteor
uta tibi deuinctu et adiunctu tegue, vt nullo tue missione petere aut vara
libeat. Sed molestum est animo meo, quod ocupatissimo tibi tantum accedit exem
molestie: sed voluptati est, quod his occasionibus, animi tui sinceritas indies
fit exploratior. Iuuen ego me meo meliens pede, nequ iusto laudibus, plausuque
amicorum fauetur, nec omino deprior perexitate obtrectantium, est et pietati li
libertas, sed magna non condita melle charitatis vale Iuuen perdebo animi
expectaturus quid nobis Geraldus meus de te remittet, aut potius quid tu p
rescribas, quod vt erit Iucundissimum Iucundius ita et desiderium magis mitigabit
ignosce quod hac mea scriptura plumea adhuc madente et interspersus hinc
mariolam ad te liberius extrudo, tanta enim me egrorum multitudo obruit, vt m
obseruantia atque contenta expungere pudoseque lapsus obelisis fenire haud lic
missu vale. Vxorcula D. Vestra. et vxori tua foemina optima longeque ho
= ma qua diligentissime salutat vosque oculis semper gerit, stagne summam tua
humanitate, neque apud se patietur intendere, neq virgula dissimulabit, sed emic
pro viribus, vt si gratam muneris nomen no possit assequi, saltem ingrati hoius n
effugisse videatur

Addr. hss: tbv

E. Ant Lonicerius Rtt.

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Ad literas tuas Vir Prestantissime cum humanitate plenas quas Gerardo abs te mihi attulit nihil habeo quod respondeam, quod mirabar, qui tibi laudi tibi in suspitionem veniam, tagua in ipsem quas ad te scribo longo declamatiuncula agam & dissimulante, Sir velim statuas semel mi Joes: nihil ague mihi ac hipocrisim esse invisum, neque apud amicos quicquam fingere, multo minus alienis figmentis delectari, Vtinam tu intus & inconte me noscas, Ego recte ago sincere atque sinceriter: vel quod tali Mecenate fruor, tuo ergo cio rectissimo candidissimoq; sum me oblecto, sic pastor, vt nolim vel ob Vniuersas Arabum gazas tua hac sinceritate commutare, vel quod toto pectore in literis suum, & in intimis Musarum recessibus aboriis latemq; decorum plenae vita, sic plusculum librorum adesset. Nam celidisti nobis huiusmodi fautus ingenii tui et studiorum, vt si etiam ante hac nobis ignotus fuisses, no posses tamen no vehementissime tantam virtute amare. Itaque sic tibi mi Joes persuadeas ad reparationem benevolentiae tuae, nullo tibi alio prorenata opus esse, decreto cum quo philtro animos mentes rapiat, tua illaec ingenii dexteritas ad viuendos plene hominum animos nata, vt no frustra Plato amorem tyrannum vocitarit, quod sua in egenos animos tyrannidem, sinugue regum exercitat. Sed cui haec tuae virtutis facultas est, haec tibi ad vincula exornat, quo in dictionem ac potestate redigas, quicunque teum paulo familiarius exercit: ea oratione, vt quasi apud Lotophagos, ita in tuo amore arguiescant, & tuo se dent marsupio sponte libertatis spem omittantes. Itaque ea est lingua quae tot annis, tot tela, tot margaritas tibi suppeditat ad hanc expeditionem amoris tam facunde transigendam, Itaque tibi Regina rerum & flexanima oratione circumdauit: quo tanquam Hercules (clauis hodie amulus arripias, Quae quo magis eminet in te, eo plus habent virium ad bonorum animos in amore instamandos. Venio nunc ad tertiam laudem, quas tuus candor hic recte immodicus, tam largiter in me profundit, vt si agnoscam, sim imprudentis: si referam, quamuis inferiora meritis tribuero, tamen veream ne mea procuratio fidem tarceat, si sic laudatus laudem, polusque videar par pari referre voluisse, quam admiraui virtutes tuas, Ac tamen frustra me laudasse videaris, non memini, Sed te ipsum mi Joes laudibus istis no mediocriter commendasti, Detlavat cui te vehementer amare res honestissimas, quas in me putas esse, et aut ijsdem dotibus esse praeditu te, quas deme praeduras, aut earum augenti teneri desse studio. Super est vt tibi primum gratias agam, quod sic amaueris me deme, deinde gratulor tibi iam nunc tot ornamentis decorato. Atque hic forte flamabis me plusqua decemedo agere, qui tam prolixa, tamq; disertae epistolae, tribus versibus, ipsque imoditis respondeam, Sed eguior cura nobis sat scio, si rogites, quib occupationibus me meus allicior genius, adeo tantis rei publicae negotijs, ac vt vereor diua negotiorum curatorum flumbat, quib tuus Antonius assidue no modo implicitur, verum etiam tantu non obruitur, qui interea nihil potius habet, nihil sibi magis vbique praecipuum ducit, quam te, te ingua vim, praeclare, qua tua ingenia, tua doctrina, atque eloquentia, egregia Justa ac laudata, tu publice, tu priuatim, pleno ore efferre, et apertis (quod aiunt) tibys propata decantare, Quid cui vetat cadem me de hoc meo Joane Joanne promittare, quae de Isaeo quondam suo Plinius promisisse legimus. O vere Attica leporem o vere decora eloquentia o rara eruditione, o nihil vigua hac ciuitas produxit omnibus literarijs dotibus hoc meo Joane immunitatibus, absit verbo invidia, vt no fruuria possim fortunatissimae huic ciuitati gratulari ex qua tantus heros tanquam ex Argo nam prodit, Nimis est quatenus restia, quatenus mihi platea, quod tute Mecenate tota videam, et egressu ac colloquio interque quotiescunque libuerit vsus fueri, dij superi, vt nihil non eruditi, nihil no elegantur et ornate, nihil no distincte et adamussim scribit, oratio pura, aperta, sanctis, dubris, copiose affatim, vberrimum quodda eloquentiae flumen, vt illi Rhetorica subleuit, dicendi genera singula, pro arbitrio in vsu sunm flectit, breuiter Musae ipsam Attica non homine loqui contendas, qua facilis

ora, rotunda facunie, miriam hic, et pugos ad labore exitant
stimulo quique pullos parit quos magna patrie equitate, imipres ab eo
gn maxime est, nata, et in teneros ortus habens ratione, Pauones inubant
ora duo erim, fues se sagittat ad esum nostri, Canes pro sonibus exubat
greges à lupis tutent, feles tubula muribus pugnat, At tandem du
hoc sem rotemplatur, dum oculos passim circumfert, ita natura reparatu
videt, vt quique mebus humanis gentur, id vicissitudine gnada grata
velut estuario gnoda fluxu ac refluxu modo accedat modo decedat, adhuc
pereunnt oes Vitæ humanæ status, donec ad tale tropheu Venit
Admirandu naturæ spectaculu in quatuor ani tempore (vt dixmus) ob oculos
statim, in quib varietate intellexit, Eadem ipsa Vicissitudo, res mortalu
versat, vt non sit quicqua quatuus sochr perpetuu. Atque hu Summo
tandem meo indulto in hor studiom suor nimio defatigatus, Volui suam
ineptiam nobis tande aliquod edere specimen, tanqua eum maior rabor
dochs magis insanire videatur. Vem qua non fuerit hor inceptu suaru
vtiu, res ipsa iam loquitur, ac huo indulto relinquit. Obsero te ngtur
per sacrosanctu amicitiæ fedus, vt harmente, ac tate suspitione quam
primu romutes, ac de suas aliqua tibi de me suspicari, fac precantis subo
fidei meæ, et hum dem obsequa. Habes purgationem meam opinor no
insulsam nec mestuare. Quod reliqum est eruditissime Joes mea vt valeas,
nos hymenæus dimat qua hortemq ama, no ea hac rabone lubet nostras
tumgere musas. Vem quo venit secunda vorabit, in ea parte mysm
flexum, ita terrent einsmodi infames scopuli, ad quos naufragia fer
sed alio amoenas figere consilia est, ita non Europus ipse tot æstibus
temperatur, quot mi hic animi. Vem de his æstuarijs admirationibus
mihi no esse pendendu reisco. Sed illud admirane mirial, animu istu
tuu tam nitens, tam philosophum, mi vir dumqz mihi perspectum
esse: de quo tametsi nos in quibus non optime et sentimus et procedimus,
tamen nostro quo modo id arridet, vel nostra vtcunqz modestia pene nimia,
vel ineptiarum Suarij opera, vt intima familiaritate forsitan nos sim
mihi amicis pollicari, et qua esse soleo in rolendis animis, pertinax, tam sum
tam fardus in asserendis timidus, mihi Vale interim tua vt subinde
(quamis vacuus) aliquod studiom tuom monumet adnos profundatur

Tuus quamis est

Ant Louvenus Realis

ACADEMIA TRAIECTINA RHENO

430

S. P. Cum nuper valetudo flagitavet, vt ingenij vorporisque vires diutinis atque inodinis studiorum laboribus fractas fatigatasq; instaurare sarcirenque, relicto hoc tetrico studio prosimbendorum medicamentorum per aliquot temporis intervallu feriatus sum, quo simul & ab egrotis aliquantisper abesse, & eruditorum amicorum literis meum oblectare, inter quas erat et tua nuper abs te mihi reddita, quae adeo arridebant, adeo fluunt, adeo vigent, tanta orationis est nundities, tantus lepor, tanta festivitas. et salsitudo, vt si Musae vellent loqui, no alio pene quam sermone sui Patroni mei vterentur, vt quoties ad eas reuerto, reuerto ante frequenter, ror mihi, quia nescio, ludere videar arte, quod nullius aeque delectet ac tuis, ex quibus multiplicem capio fructum tum voluptate, primum sine metu rides, sine litigas, discedo doctior, nam tuus iste sermonis torrens, mica expergefacit somolentia, tua opera nusquam non exuberas, seuera exilitate mea emendat atque castigat, immo cum has tuas lego multo politissimas plus quidda mihi sentire videor quia si te tota audire. Verum ea haetenus silucrint, vide tam subita silentia. quae me lepidissimis literis tuis obruere soleas, at no silent amor, cara valetudo interrepta est, at no intermissa est tui memoria. Proinde si (vt sunt humana) quid simultatis vel suspitionculae interdum admixtum Gerardo tuo animo vt est homo facetus et philologias κρᾶσιν & facile inter nos medium ferire potent, no ego accenso qui offensione istam mihi rodones vt ad sanctate animo tuo, genuoque obsequium in animo plectendo animadversione vtroque nostri digna, quod si nim aliquot septimanas amicitia seminare voluisti quo ad animum tuum in te omnibus rosedent, haud satis digna tamen est, quam ob rem rhetulo tibi tuisque paratissimo no reseruabas, quo ego sum in te alio. Vel pharmacopoeus testis esse potent. An non amicitiu quicquam habere liceat, quae familiarius amet, quo nic meo arbitratu aliquando oblectare possim, et in quem animum tamen subinde tui diua tui fama quidlibet, an no eruditos iocandi gratia aliquem deceat, praesertim amicitia foederatos. Iocatur in Vlm atque alterum amicorum suorum Plinius, iocatur in trebatium suum M. T. tullius in suo Symmacho Ausonius, & aspergi solent huiusmodi lepores, ten tandem eta seruilis, at liberius quid a me quasi seno dictu, commenta sans atrore, Gallicum iocandi genus impense libem paulo licentius est et petulantius proximum. At mihi videbatur ingenium hoc tuum hoc genere nouum impensius delectari. Prudenti ioanes mihi est quod scita in epistolis meis (vtcte cui non cumbesnit) vsque adeo protax ac petulans in te, quod Maecenatis ac patroni mei animum ledere possit Sed quid. Interea du a nobis abes, du latitas sub vpoveis inestatus videris vbertibus vt olim solebam qui Cyrenes nauigantes Lothon degustauerat. Vnde ipsis et patriae et priorum familiaritatis oblivio subrepebat, Adeo ea nulla apud te nostri memoria videtur remanere, quid tandem dicam. neglectui te tuae imputabo, an potius contemptui. & certum fere admodum deorum mihi videtur, sitor tua liberalitate indignum existimo. Illud ab animo abiicam. Ignatur vt hanc ocnum suspitionem deleas ex animis nostris, fraterlo que valetudo quis erum status nam ὁ βίος βραχύς, Vita nequam humana brevis et qua maxime furax. Adeo vt in proverbium abierit πολυφ λλυξ ὁ ἀνθρωπος homo bulla, Et quemadmodu nugat Plinius Interea ar fragile nimium est hoc mung naturae quicquid datur nobis: Naturam vero & breue etiam ijs, quibus longissime contingit, atque etia vniuersum aeui tempus intuentibus. Quid, quod aestimatione nostrum quietis, dimidio quisque spatio Vitae suae vivit. pars aequa morti similis exigitur, aut poenae, nisi tontungat quies. & ceu resputantur insomnia amni, qui sensu indito iacent

ACADEMIA HELVETICA

432

Non senectę in pœna viuans. Tot pernitiorū genera, tot morbi, tot mi re tot metus, toties ꝛvocata morte, vt multū frequentius sit votū, hebescūt sensus membra torpent, premuntur visus, auditus mestus, dentes etiā ar nborū instrumenta, vt tamē vitæ hor tempus ammeratur. Omnia autem elegantissime descripsit vitæ angustia totusq; nostri vitæ cursū Philosophus Nadaurensis ille tristē verbis. Hoes ingnit ratione plandentes, oratione pollentes, mortalibus animis, morbundis mebris, teneribus vt anxys mentibus brutis vt obnoxys corporibus, dissimillimis morbis, simillimis erroribus, perniciosa audacia, pertinaci spe, rasso labore, fortuna caduca, singulatim mortales, volucri tempore, tarda sapientia, citamorte, grauia vita terras colūt. At de vita nostra brentate cuius indices tam multa nobis exhibentur exempla quid attinet dicere. Cum alij teneissima sepe de causa obstructione facta meatum cerebri quasi subito fulmine icti intereant, Alij defluete catharro strangulant; Ille in pulmones suscepto defluete humore aut suffocatur, aut peripneumonia disrumpitur. Quamplu ob vilissimā ac exiguā prorsus flama bilis meatum, in nassior imparibus fuerit humor in focū primū volue, tū in exitiū quoque rapiuntur. Multi vel robustissimi calculo in renibus ~~generato~~ aut vesica generato turbidant. Omitto nūc quod hor paucissimi essent morbi qui plurimi ac quodammodo infinite sunt, Hoes tamē nutno sese aut venefico, aut gladio, aut pocula ex medio tollūt. Adeo vt de vita brentate iam questio, no sit vlla, si rōsumat sane hiere, homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miseriis. Causam vero vt mur omitto supernaturales. Quem rois Aristoteles, ac reliqui Philosophi cū Galeno tribut, recte quatuor primum elementor in corporibus temperatis, quas complexiones vocat. Quam si ita sint contemperatæ animantis partes, vt humiditas sufficiens sit calido calor sit. Calor vero qui omnia in nobis artium artifex est tantus, vt ne humidū nimis cito cōsumat, neque a frigido superetur tande, frigiditasque solum cotemperata sit, non extinguēs, hec sane facit longeua vita constituto. Que si tum deinde diligenter conseruetur, ne aliqua qualitas excedat supra modū naturæ, tū sane vitam in naturale vsque tenimū hebit producere. Verū proh maior pars hominū hodie luxu, crapula, venere, barrho, inordinata religionq; id genus vitæ sua prostituūt vitam. At tum vt ingnit Galenus in libell qualem oporteat esse medicū, Immoū tocū, astra, Planetas, ac ipsū quoque naturæ opificem quasi cum lassa quodammodo Et debita sit roch marcima, ipsaque magna mater, Ideoque imbecilliores longe edat partus solito, Verū hur laxissimus nobis sese aperit campus de longeuidine brentateque vitæ dicendi, Sed quo prouehor. longus in epistola, quam paret, Si tenus es in scriptis immanis, sed no adeo, opinor, vt no valeat vel paucis rescribere, rollega offensus te, si si quid offensus es, aperi quid doleat, quo vel medear, vel in posterū cauere possim, nostrū officiū si quid desiderabitur, ita præstabimus, vt nos ex animo nos esse intelligas, pro animo quod animitus in me studio video et sino quanto deseam Vale

Addictiss
Dominationi Vestræ
ex aio

Ant. Lonicerus Reales

433

Nihil est Verissimo terrest regno vbi sapientissimus,
Nihil est tam Sanctum quod no furoris audacis
offendere possit At nihil est tam sacrum in rebus humanis nec
no aliqua possit sese admiscat, Ita sunt ad mortalium Vir
Prestantissimo, nonnunquam obi sacrat humana amicitiam,
Coritur summa simultas: Vanis vndo angit exortis, inde
prodeunt amiri rancidissimi, Ad hunc modum
ortam hominum tempestat quibus docuit, quę Homerus
testatur in Ioue sumino sita, lata tristibus at tristia lati
misset, Ego rancidum amicum orbi Regem capit antigo
familia mea Aday Hartonis no minus rancidum ego me
quam Regem optarim. At dii no potest qua in vita Ser
Erasmus meo morbo opportunitatem optare tuę desiderabam
id desiderii quod tuę erat humanitatis, ne de tanti ami
corum visitatione me animo premiorem per sederabam,
imo tota ad cogitationem vndem reprobam, cum vsum et
admisit rancidum desiderando destinauit, Angebar tui pueri
tam sorum expectatione, et tot patrol meos meditor me dire
et so laborare Sine, riua, solicitudine ac di possit mea
me plane possumptum scribo, Ita me amicitiam ad omni
obsequium tuę paratissimum interire sinat? Dr Egonet me
meditabar in animi absentia dum me tam morti sese proxim
sentirem. Sirenis et aute diem mors prestantissima quos
Tu rapis, egregium et nil simile de die
Nam sanis regnis quod est, peruertamus ordo orte humane
artibus, ad catastrophen, Visissendo quidam est qui vsat ad
mortalium, ac sapientes illud a christi duntum sunt, ceteribus
rebus humanis sunt, quod ora rerum agunt, et in orbem ruunt
Nam pallida mors equo pulsat pede pauperum tabernas regu
turres, quod sanctissima sit humana felicitas, et est et
natiuę lex et orta occidunt. Ego vero mi dest parum ab
egritio absti, ne summa tollunt familię mee tranquillatione
ne post varios casus et rerum discrimina, volunt me summis
illis rerum cinis opifice et pater reipublicę rebusque rerum
humanarum rerumtationem, tamen solum in suo arbitrio sitam
Sine sortium est, et literę mee sine nostro tui desiderio
solicitudine quidquam postremis nostris mihi nihil respondeis,
at no sicut amor, assiduo literarum nostrarum interpretis
vidi, at no intermissa est tui memoria, ne tua suauissime
solicitudine aliquando tui mihi fortunatus videor, ac de
varijs paribus diligentius vestrę que nobis rerum sunt. Vere
ego tandem literatis alt absq; salutis amici visitatione nec
reliqui, atq; sunt stupeis vertunt valde. Dnus Jesus te ne vitet

434

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA.

A 35

His diebus facultatem ad te scribendi assidua & confusa quedam negotiorum tumultus & molestie occupationes eripuerunt, que per plures iam annos ita me distraxerunt, ut pene ab ea doctrina et humanitate abtraxerit et nescio ad quam agrestiam adegerint. Veni igitur & puta, nunquam abesse mea ab officio voluntate, licet opera non extet. Quamvis postulabat mea in te observantia ex ingenij tui politissimis epistolis aliquid ad te literarum dare, sed me D.V. semper & persona detinuit talem virum in ea genere disciplinarum exquisitissimum versatum, assiduitate doctrina minime timuit, industria indefatigabili, alto excelso, moribus mira suauitate ac humanitate conditis, rem etiam tum minime valente, prudentia valente, que fere solet in studiosorum cultoribus desiderari. Virum igitur ingenij & nullo fuco sed rectissima fide preditum, et tantarum rerum occupationum distentum innumeris literis quotidie interpellare, in tam maximis cupiverem, tamen ex ista tua voluntatis erga me declaratione ipsis etiam laudibus quibus me ornat tua epistola delector, ut centies, ne tibi non bonum tuarum literarum interpretem fuisse putes. Tibi vero, quod ad me tam humaniter semper scripseris, quodque vltro ipsi mihi diu exoptatum ad tua omnia aditum aperueris, si quam debeo gratia referre non potero, habebo saltem. Imo iam habeo quod tuas delicias hoc est ornatissimas tuas literas ad me dederis, quas ipsas plane Musis dictantibus te excepisse crediderim. Hoc fuerit illarum genius, et mirabilis quaedam suauitas vel ipsi Midę potest persuadere. Me certe ille posteme ob ex parte elegantes et elaborate et exoptate illexerunt teneruntq; diu, ut expertor, non frustra Homerum scripsisse, Vlyssis sonos gustato semel loto à lotophagis no amplius potuisse euelli, eoque maiore in voluptate loci, quo diutinior fuit expectatio. Nam antea me semper literarum elegantia virtus: & iam celebritate ita superas: ut qua ego rem mihi subsidio iam diuum reparauerat, eadem hoc tpe ad nostra amantia conferre non possum: respondendi officium, & scribendi diligentia, tamen quod tam sepe mecum absens colloqueris gratia habeo: quod tam erudite, tibi gratulor, et mihi iucundum est ex illis velimente ingenij tui magnitudinem intuen, eaq; quotidie magis vere cognoscere. Visa est enim mihi eadem multa habere, que sunt libero homine digna, nam & elegantia verborum imprimis refecta est, et copia sententiarum, ingeniosque apparet in ea, te (quod optimi cuiusq; signum est) perstudiosum M. Ciceronis scriptorum esse. Ego vero gratulor ingenio vehementer fauere tuum solutus, hoc te nomine maxime deligo, quod liberalibus literis institutus, genus scribendi ineptum & barbarum, longe à te alienum esse voluisti, in quo similitudo queda mihi tecum est. continuatur benevolentia, quamquam id quod ego dumtaxat cupio assequi, tu iam es egregie consecutus, ut copiose et elegantex et latine loquare, nihilque quod ad mundiciem latinę linguę omnesq; in ea lepores & venustates pertineat te subterfugisse: Valde enim mihi placet quod in hoc stadio literario no minus feliciter qua graviter bilinguibus epistolis genium tuum ita exercetas atque, atque sic Ciceronem tuum pronotas, ne cognitores doceat rhetorem tuum à tergo longe relinquens. At ego parum hunc studio impertio possum ob eos

437

quotidie molestantes, Sed arbitror esse bonum vinum vtilitatis gratia primati
omitti semel aliquo usque dimittere, quod à sapiente suo exigit Plato,
Hoc vbi iam probe defunctus eris hebit aliquando mei Joannis roseridi
fuit non minus amoena quã erudita, quãquam tamen nuper bona
spe fore dubebar, te nostris interfuturum symposijs, et vinetum sene
teretiano et ad sanctate reuirere. At nunc res mihi effectum
sortita sit facile reiecto quod mensem te duxi vt sopime et
opprimere instruxtam per rogos medios alistas, et delubratos panes
a theatrione Pistore rostos, et exquisitas epulas a Methiero
ramporre torminatas, & Vnum a Sarambo aenopolasiario paratum
et locũ ad fabulas tibi satis comodũ non habebam, no tamẽ illos quo
Voranerea in tanta Pytagoreorũ scola, in Areopagus (qm Athenis
in templo Martis tacentes indurabant) pransos esse existimo, nam
silentiũ tubinti no tantum deret, Vide nobile illud Vnum respice
quod Helena propinauit Telemacho praeclarũ medicamẽ
no erat radix Nepenthe ex Aegypto allata, vel aliquo aromatũ
ex India sacro, Sed lepida confabulatione condita, qua maerorem e
animo Telemachi sustulit omnem, sit mensa nostra no tantum
Mlerebra fercolorũ apparatu et aromatũ pollinibus, Sed amicorũ colloquio
plena et suae mensa. Non nihil etiã metuebam, ne quid tibi tuisq
sermo quam vellem arrisisset, quicquid sit Adeo vero no aspernatus es
hor nostrũ comiuiolũ, vt hinc facile intelligã te supercilio animo, e
multis negotiorũ flustibus vbique Reipubl causa impliciti minime
at mensã tergita quot egregijs dotibus te cumulauit supremi numinis
benignitas, quot heroicis virtutibus exornauit, qua solida qua egregia
sit tibi eruditio, qua occulta prudentia, qua rara in republica geremdis
negotijs dexteritas, qua amabilis simplicitas, qua omnis expers superbiae
modestia, vt ad publicam hominũ vtilitatem diuinitus te esse factũ
dixerim, quare no possum tibi no gratulari, qm pro tuis egregijs virtutibus
ad istum fastigij sis enectus, in quo velut ex editiore loco specula tua illa
egregia humanitas clarius latiusque diffundat. Jam tandem animo
atque in animum redio, et ea lege animo meo vt possũ impero, ne tui
amantissimum, in diuersum vortes, ne me suspectum reddas, si quando laudes
tuas (quod vt debeo mihi freques est) predicauero quasi mutua dum operã
et hospitalitatis beneficia, Nam semel mihi decretũ est te colere, te vnum
obseruare, teque amicitiã finita perpetuo tueri, quem eo constantius
idem velimus nolimusque vtrinque, atque nunc ita magnitudine
humanitatis tuae me vinctum sentio, et multitudine literarũ, vt qm
scribendo alios vincere solebam, Jam mihi optem aliquot amanuenses
qui in hoc scribendi genere studio operam tuam dent, proinde nunc

quando tu tam frequenter, tam facile, literas exaras, vt multi
videre possint, imitari possit nemo, Verum quid literas eas vero,
quae mere delirae sint, in quibus oia emblemata Musarum, oia gratiae et
martiena relinis. Licet tamen tu vir ornatissime me huius diligentiae
causa deterreri existimes, qui eo studiosius hanc operam dolo, quo
mihi maiore studii propositi video, vt (si verum fateri oportet)
tam fronte perfricueri frustumque adempserim solum, quicquid in
animum venerit, sed quicquid in buccam irrepserit, sit tam quasi in
designato antistite, nec tum optimates istius obsidi, sed quasi tum
populare & gentile meo ingenio, Si tamen non tanta verborum dignitate
exequar, si singulas huius scribendi generis spheras non tam exacte,
non tam apposite, no tam duo sint elegantergue pro literarum materia nostra
semper videas, Interque ad id artificium genius exercendi me tam non
veterisse, si denique minus tuis exactissimis omnibus, ingenio per arti
industrique subacto oi exparte no satisfecerim, vel quicquid aliqui produxi
hinc quia epistolaris materia, quia res ipsa exposcat, aut plebeia subinde
et inculta plerique nunc sumpserim, no eruditioris plena et seposita,
qualia a te quem natura ad haec formauit cognoscantur, exemplis velim
quod vix tanto ore erat vt te vel resalutare, pro tam copiosa docta amica
festiua epistola, tametsi fuisset otium, poterat tamen me sic undique
gratius omnibus vt dixi Musarum & gratiarum ornamentis epistola a
scribendo deterrere. His adde quamque me alio, et cogitatioe conuerti,
permultos video claros viros tum Graecos tum latinos, tum Romanos, qui
Reipe recte administrarunt, aut exilium, aut captiuos, aut magistratum,
quos iustissime gessere, priuatione persecutos esse finisse. Quis autem
dubitet, quin tot belli duces ex urbe Roma prostantissimi, & quo consilio ac
sapientia regere, ac gubernare Rempe possent, Camilli, Scipiones, maior
ingua Africanus, Africanus posterior, & casina, lentulus, occ sane Corneliae
gentis, Fabia familia, permultique alii exculpendae patriae, aut libertatis, aut
imperii amissi poenas pertulerint. Quis est etiam, qui si tot amplissimos
homines, (de externis loquor) et rem gestam magnitudine claruissimos, et
in gubernandis ciuitatibus, consilio, ac sapientia procedentes ano rotempletur,
eosdem vel exilio, vel carceribus vinculisque, aut etiam morte iustissime
multatos no videat? At mihi quidem ita no ita molesta tales fame
perpetior ac perfero similesque no tantum eluse dimitto, et si fortasse multi
habeat etia uetoly, nam affirmat vt cum astus me non dedisse animus
poeniteat, minusque iam torquentes pertimescam, Sed quoniam ex Christiana
religione, Platonisque sententia satius fore semper existimaui iniuria
in se admittere, quam alteri inferre, beneficioque potius aduersarium
prosequi, quam maledictis, aut factis impetere, fortium est quo ad vt
semper, quoad eius fieri posset, in me veritatem haberet, quod

ACADEMIA MANTUANA

ornitur homo hoī demon, et si apud Christiana religione, nulli mortalium
Dei Optimi Maximi appellatio vel per iocum sit communitanda, neque omino
tam insignis, tamque foeda adulatio sit in mores nostros recipienda, ego
qui a puero eiusdem Platonis legem sum admiratus, qui ortus nostri parte patria
partem parentes, parte amicos vindicare iubebat, ei studio, ac diligentia esse
semper, vt ea parentes amicosque, tum vel maxime patria iuuare possem mea,
atque etia, si quos haberem amicos primarios. In qua ante pp magis re patrocinium
opitulari quis potest, quam si singulari cura, atque industria, ruinis suorum vita
iam iam forcientem retineat, secundaque valetudine restituat, sine quibus
neque ciuitas diu posset. Illud ipsum quo anos permultos studiose exercui, meaq.
propria aliena valetudine praestiti, vix dici pot, qua indigenter tuleri, si
quando ingrati in me animi ruinii meorum notas intueor, quae potius beneficijs
si no remunerationibus, vt Hesiodus sentit, certe tamen pijs remunerare
deberent. At quorsum haec inquies Diuersa sunt, at mirari desines
vix Praestantissime si pectoris recti meam tristia scena exhibeam
velut ob oculos pona, Tanta em iam diu fortunae aduersitate iniquitateq
premor, surgne mens gemina, plurimis rasibus atque erroribus exercitu,
qua virgula dextra Vlyssem Homerici. adeo me his anis transtulit
mens tantisper mirus ac atrox Ulysses, vt mors fuerit in vobis, vita in
desperatione. Iam olim aliquot animos sui addictos miratosq.
habui = vt vel vitae suae dispendio meis rationibus consultum videremur, si res ita
tulisset, quos nunc (proh dolor) pater hostes plusquam capitales, adeoque
desierunt esse amici, vt horres esse desierunt. Nulla pristinae rationis
nulla mentis memoria, nulla fidei memoria, nullus humanitatis
sensus, reuocat illos a malefinis, Quae res vt mihi veteres amicos qui
in fide perstiterant, reddit chariores: ita nouos si qui obtingat praeterea
in modu commendat, in tanta tame fatorum varietate, semper idem ac
sui similimus sint tuus Antonius, quod facile intelligebam nullum
tam magnum malu, cui aliquid boni adiunctu no sit, quod seme ego
iam experior, depulsus hen patria crudelissima, et in hos rusticos versus
abductus, vitam mihi ne acerbiore existimaue, nisi subinde animus solaretur
Sed quid fana? vita nunc fert fabulae ratio, alia assumpta agenda est
interim persona, diceres Antonium illum tuum olim Viuentem, nunc in hoc
deplorato statu omino adamantinum esse fortem, quid faciam? vltra rotum
quod aiunt viuo, mihi meum fatum ferendum est, mi perpetua lucta est, in
improbos obtrectatores, in maledicos, in Aula Regia aduersus tot rauam
phalarides tot simones, tot scurras garrula, mihi confligendum esse, vt
Hercules Ennius fuerit certame in Caco Cacero, etia si ne anteos
habere, ne rostra, ne virgines, tame ipso carmine possent hominem

quamus durū examinare, sed magno atque excelso aio has rem meaꝝ
tormentorioes no modo infanto animo perferendas, sed contemnendas mihi
persuadeo, quū videam fortuna, quae mihi obesse voluit, multa melius
ratione prodesse potuisse, his accedit amplius quod in hodiernum usq;
diem oriuntur mihi varia mendacia, infingūt aliud nostro quod
arūleū, aliud addunt rimae plusquā capitale, sed multo omnia vomuissim
quae unquā induerunt in animū meū, fateor mea natura multis
vitijs obnoxia fuisse, nihil tamē in ea vita audisse infelicius, quā
compulsus in hoc genus vitae, ad quod nec animo nec corpore fuo
compositus essem, nobis ad hunc in Aula multebres atque professus
fratrū meorū pauca locta amicitiantur, sed adeo sum salus horū
tumultuū fatalium meorū, ut nec illa lubeat cognoscere quamus ad me
pertinent, precor ut dns ea vertat in prosperum exitū, qui nisi his meis
intervenerat precibus, videbar prodigiosam habituru catastrophen, Verū
ut potero aio meo imperabo, atque in tanto rerū horū strepitu sonte me
consolabor Paulino dicto, quē diligit dns castigat, flagellat autem
filium quē recipit, par est nos patienter ferre, quicquid ille supremus
dns nobis immisit, nimis voluntati nemo potest obsistere, quique solus
novit quid nobis expediat, Verū de his atque reliquis aliquā coram
commodius, ne quereris haec implere videar, sum enim probrior ad te
quā debeo, vereorque ne patientia tua intempestiua hac mea
loquacitate offendam, sed ignoscere mihi debes, quū ego longo
tpe ad te nihil scripserim, nunc oblata occasione, volui tandē vnius
epistolae uberitate compensare ante acta temporis silentiū, ac simul tolor
quidam scribentem longius provexit. Hic accedit quod perdifficile sit
in lucta subinde otiosa sibeare, praeterea inermodo a genibus verum
tremens et haec epistolas nos afflixit, Inde vir praestantissime rem nobis
molestam vt aut ille, at tibi tamē usui futura et Collegae tuo. Erit in
aedibus nostris tanta uniuersitatum penuria vt, per eos nec doceri
liceret, minus legere aut scribere, quod mihi nec dum ex sententia
quemlibet vxoris unius factu esset, nisi tandem interposita mora e
certo prosiluerit, ac iam vndique pungit, in talibus et frequenter in
medio cursu rotam pungitque vt exoriar insolito more, tam pusilli vt
a Carolaha mea prendi vix queam, Credo aliquot sanctos pulcra a malo
genio in nostras aedes immissos Vale et hoc scias quoq; me omnia
omnium laudes tuas quod inhibuisse, tanta gratulatione tibi tam insigne
dei donū, quā ducturum in te seminare, semperque in maius ac maius
provehere, Item Vale et quod semper tua pollicitus immanitas, toto
pectore arripio, ac vniuersum quicquid obsequii vno praestantissimo optime
merito praestare debet ac valet fidelis et gratus animus Vale
Petarem nunc aliquam praeterquam est mihi in Leoniceno de varia
Historia hoc (ut sis mihi) perquam festino aliquot diem colloquium

ACADEMIA MEDICINA

139

Eum gresso, vt ẽ tua doctissima bibliotheca ad nos vt Jubeas etiã
alque etiã roro, si nos in hac nostra inopia vehementer delectabit
dabis Venia Vanllantib literis ita pergua male pungere multo prius
Sumbare diem
paratissi tibi ad ora

Ant. Realis Lovernus

S P

Ex immodico et quotidiano sanguinis fluxu tua Vir Consul haemorrhoides apertae nominantur, quae minimi retus quibusdam temporibus, aperiuntur, sanguinemque emittunt, At fiunt propter sanguinis copiam fontenti, & melancholij, quae renuit ad ipsas reponit. Cum ergo apertae sint / rectisque internallis sanguinem fundant, hinc quoque suppurmendae sunt: à magnis enim morbis, feregue melancholicis spontanea haec enarratio patronum meum Venerabil. aegre cum P. M. latem dolore, neque pulmonis inflammatio, neque depascendi libidine, aut furunculis, neque lepra, aut Vitiligine, contrahitur Vera si P. M. Vires ob sanguinis immodici vomitione deficerent? Sanguisque iam pro naso, et ingro melior funderetur, suppurmendae tostrum sunt: ne immodica enarratione hepate refrigerato, aqua intercutem sequatur, Adde quod ex immodico videlicet & quotidiano sanguinis fluxu, serue magna imbecillitate contrahere, Vnique prosperca naturae, ring fons est, et omne, no solum in eo, sed et in Ventriculo, ac totius membris multa deficere: atque ex his continere, vt no bonus sanguis regeneretur, sed mororibus & valde putridus, ex ipsaque putrida ob aliqua venam cerebri obstructione putrescente, febrium lam latentem excitari, neq; bona concoctione aut in Ventriculo, aut in membris fieri: Hinc quoque tande et malo habitu, et decoloratione contingere, ac flatuosa spiritu in Ventriculo et intestinis consistere posse, diminuta videlicet calidetate: tu et pedes intumescere, velut à superioribus membris magis semotos & nonnihil tu prius, vel magis totius sentientes, et alium membrum superfluia serpentes

Cum igitur ad hunc videam stomachu aliquate mutatae, Capitis grauedine quam credo magis segnitia aut potus qualitate et qualitatem, quam Vitio esse naturae, in aliquantulo natura debilitate, frigidioq; regitur Vitio ortum dum consulo, Tum vero Vir excellentissime si quid praeter opinione accident opportunus remedijs occurendum statim puto

Quod ego ad Vitios rationem attinet, eam ita instituere consulendum, vt hinc simul intentionis subsumat

Cibis hinc affectus astringentibus, no est utendu, neabstinendo alio astringente, in excernendo consultus maior fiat, qui fluxu maiore excitet

Si sanguinis fluxus praeter opinione maior fiat; Reuulsio per sanguinis missionem, leuem tamen in patrono puto, si Vires, et tempus, etia tua aetas permiserint, tolerat

Poterit immo Vena interna dextri cubiti, et detrahatur sanguis ad Vnias duas

Interim Sanguine qui per has nostras haemorrhoidas ouacuatur, biliosa vt saepius apparente, qui quidem sanguis, quoniam subinde tenuior, et ad fluxu opportuna est hunc in modum P. M. priuatum aliqua emendetur

TRAIECTINA. ACADEMIA RHENO

440

Cibus sit vtague bonus sumus, sanus vonus homus, no nocet, no obstruat,
nec vehementer calefanat, aut frigefanat, sed deobstruendi vim quadam,
si temuandi possideat, quecadmodu panis ex bono tritico, no omino
à furfuris teminoib partimbs emundatus, sed bene à moderato igne in
furno coctus, famedi vtingue, tame satis modum obtines, nu vel
ansi (si fieri possit) aliquot ptia remisceantur

Vinu sit vlarum, tame, odoratu, colore vel subrubu, medra etate sed vi,
nu subinde in mensa, si absinthij quid adiensse no est nutile,
tamen vtandu musto, antiquu, nubidu, dulce, crassu, acidu, aliquem
nigru:

Cerevisia quatscunque sit, nu hispi salubrij, que hispnia vulgo hop vocat,
flores adiecti sint,

Abstinendu a Carnib preterea bubulis, suillis, anserinis,
anatinis Item ab intestinis: Caprinis ramibus, leporinis
a vehementa assis ramib, salsedinis diu,
Item tarde Casei pinguis crudis, holeribus potissimu, ab haterbus
fumo siccatis a salmone, Cancmarino Cocleis Ostreis fungis
Item a rebus arborcam, a pancreata corio, similiter a nimis vehesto:
randdo, minudo etiam
Item ab ea replecione ubi sit potus a Cerevisia nimis crassa vel recenti
a lospensa ab Anethi
Similiter a vino nubo nigro
Herbas ergo viam Velus albu
Item Cucubis a pomis crudis, piris, nucib potissimu
Cerasis persicis Vuis, ac alijs huiusmodi fructib. ab his tamendu
quantu fieri potest, si quando gustanda sut, id qua parcissime fiat.
Anguam Vana nbarca eodem prandio aut cena cadem edas, sed
vno atque altero fructu bono contentus Vuas
Inter prandendu et cenandu quatu natura repetit bibito! religno
tempore ~~sic contentus~~ a pot et nbo abstineto, nisi quogue sentari
placeat
A Cibo nihil feri per hora ergo, sed suauta ambulato aut rofabulare
Dormi ad sanitate nocte, non tamen vltra octo horas, ua quidem
est, somnu potus est qua somnus, nisi hic consuetudo aliud exigat
Exercitia rationis ante prandiu peragito, a nbo cu potus speciandu
a laborib
Ab ira insignigne tanto est a Vento frigido
Probentur cha clara, vel tenuiter et aqua nubem assata

Cumbrius Ita Iuta mittendus, vt Vngore polus, et alacritatem
et meliore spiratione post sentiunt, quam seguiter, Iustitia,
vel dissolutionem
Promrandu vt quotide alm Iubeam seruato foro habeas
tandem oes animi affectus, possem Iustitia et fortunae
atque hae Virtus rahone extempore exarata bona Valetudine
Patroni nostri et vniuersae et aucta speranq, tunc his
quae Chris° rata° exarata sint et tunultuane et effuse Venus
qua simplex exacte observans D. Deus semet Iuten P. M
Dn nro nrohumen

Adonihs V. D
Chenhil

Ant Lonllerius Reahs

Dabis Venia Vanllannt literatus
pro hac rendon

441

555
555
555